Questiões pias cum apenſonis
pulchris

q[uo]d an[te] ac[tu]m z determinatur q[uia] ei n[on] p[otes]t fi[eri] additio nec
diminutio. Ad r[ati]o[n]es q[uae] p[ro] p[hi]l[osoph]os et a[lia] op[po]s[itu]m ...
nec dic[tum] ... q[uod] ... p[ri]mo mo[do] ...
... mo[do] ... potentes ...
sibi for[mas] ... p[ri]mo mo[do] ... 2o mo[do] no[n]
Ad a[liu]d d[icitu]r q[uod] ... corpor[um] aliter
... a[liquo] mo[do] ...
... augment[ationis] ... volunt q[uod] ...
... p[er] ... actor. Aliter d[icitu]r
...
[illegible]

826
N. Inv
826
CCIII
3

Utrum [illegible] divine et [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] dei sit [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum [illegible] vel [illegible]
Utrum [illegible] in divinis [illegible] vel [illegible]
Utrum in deo sit aliqua [illegible]
Utrum pater sit prior filio
Utrum spiritus sanctus procedat [illegible]
Utrum spiritus sanctus [illegible] a solo patre
Utrum [illegible] filii sit [illegible] spiritus sancti
Utrum [illegible] spiritui sancto conveniat [illegible]
Utrum [illegible] conveniat [illegible]
Utrum [illegible] spiritus sancti [illegible]
Utrum [illegible] possit [illegible]
Utrum [illegible] posset [illegible]
Utrum [illegible] in divinis [illegible]
Utrum una [illegible] sit in [illegible]
Utrum omnipotencia divina [illegible] conveniat filio
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum [illegible] pluralitas in divinis
Utrum in divinis sit [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum [illegible] in divinis [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] in divinis sit [illegible]
Utrum pater diligat [illegible] spiritu sancto
Utrum [illegible] in divinis [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum [illegible] divine sit ipsa divina [illegible]
Utrum [illegible] in deo
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] dei sit [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] possit [illegible]
Utrum in deo sit [illegible]
Utrum [illegible]
Utrum voluntas dei sit [illegible]
Utrum [illegible] velle [illegible]
[illegible] libri [illegible]

Questiones super sentencias m. [illegible] quas dedit m. Nicol. [illegible] collegio

826

Iste liber est mgri Jacobi d' zanderz in die
commemoracionis sti pauli in [illegible] vij [illegible] | [illegible]

X 56

Iste liber fuit mgri James [illegible] pudie

III

Iste liber est mgri Jacobi de zanden in die
commemoracionis sti pauli in nupe xvij [illegible]

[illegible]

II

Iste liber [illegible] mgri Jacobi de Zanders in die
commemoracionis sti pauli [illegible] in [illegible] 1 vij [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dns pet [illegible] [illegible] [illegible]

trium summa unitas esse

essentie divine et eternitas personarum
sint compossibilia arguitur quod non sunt
quia si actus purus ad passivam
possibilitatem sit, sed summa unitas
ad pluralitatem; sed purus actus non compatitur
aliquid possibilitatis passive. Ergo cum essentia
divina sit summe una, non
compatitur secum aliquam pluralitatem. Contra:
generum est fides quod verissima est et summe
certa et infallibilis dicens. In ista
questione videndum est utrum sint tres per-
sone in divinis realiter distincte. Secundo an hoc
possit probari evidenter et efficaciter. Pro-
de questione primo est videndum. Circa
primum in divinis tres sunt persone realiter
a se invicem distincte, scilicet pater, filius et spiritus sanctus, sicut
tenet fides catholica. Quod sic
sit esse non potest et persuadetur sic: omne
quod dicit perfectionem simpliciter est in
excellentissima ponendum in divinis.
Sed caritas dicit perfectionem simpliciter, ergo
in excellentissimo est ponenda in
divinis. Talis autem perfecta caritas et ex-
cellentissima duo requirit in ipso diligente:
primo quod dilectione tendat in alterum,
quia amor privatus quicumque est ad se ip-
sum regirans non potest esse perfecta caritas.
Secundo requiritur quod principaliter tendat in
dilectum infinitum, alias caritas non esset
excellentissima, quia omni caritate qua est
citra diligere summum potest esse alia cari-
tas maior et per consequens excellentior.

Ideo primum potest dilectione tendere in
alterum quod realiter distinctum, sed si
non potest tendere nisi in creatum, ergo tendit
in infinitum sicut unigenitum, ergo quod est
alterum productum et dilectum infinitum. Sed
amor duos quaerens, scilicet patrem et filium,
non potest esse infinitus, cum nullum amoris
medium possit esse. Ergo est persona sub-
sistens et per consequens erit tertia per-
sona. Preterea, quanto actus est purior,
tanto est activior. Ergo actus infinite
purus est infinite activus et per consequens in-
finite productivus. Cum ergo deus sit purus
actus et eius infinitus, non posset
produci in creatura. Ergo in divinis producit
productum infinite unum productum ab
eo realiter manebit meum distinctum in produ-
cente distinctum personaliter, cum nichil se
ipsum producere possit, ut ait Augustinus
primo de trinitate capitulo primo. Et hec sunt que
sunt contra Arrianos et specialiter Sabellianos,
qui ad hoc quod salvarent esse divine
unitatis negabant personarum trinitatem et di-
stinctionem, sed manifeste sua non potuit
venire. Secundo, circa hoc sic frustra
ponitur personarum pluralitas ubi non
plus reperitur perfectionis vel bonitatis in pluribus
quam in una, cum si nulla bonitas
aut perfectio est reperibilis in una persona
que non sit in omnibus tribus, cum
igitur deus et natura nichil faciunt frustra,
ut patet primo celi, igitur non reperitur pluralitas
personarum in divinis. Secundo, productiones
in divinis non distincte. Ergo nec producta,
patet quia sicut intellectus voluntas et
natura non distincte, ergo nec productiones
ipse sicut principium intellectus et volun-
tas omnis essentia in re realiter convenit
cum essentia realiter distincta vel
igitur ponens in divinis unam essentiam
realem velut duas distinctas
que sunt essentia ...; et non est
eternitas sed dualitas in divinis. Circa
dictas est contra quare essentia, et
per consequens communitas quod dispugnata
est de summa unitate et fide tractata.

ca° disputatum. Ad primum nego consequentiam
quia quamvis non sit plus debiti
in eis personis quam in una, est tamen
una bonitas pluribus modis. Ad se-
cundum nego consequentiam quia producere di-
cit dicunt [illegible] probatur nego
quam quia non est causa dare dicatur
imperfectionis sicud imperfectio [illegible] communis
non dicunt [illegible] et intellectus [illegible]
[illegible] in [illegible] differentia. Ad tertium di-
cendum quod si duo oppositi in [illegible]
[illegible] prima [illegible] patrem et filium
ex [illegible] sanctum quia talia opposita
et opposita non [illegible] probatum [illegible]
spiritus [illegible] quam [illegible] semper
dicta patris et filii [illegible] fundamentalis
[illegible] sit unum principium [illegible]
[illegible] una [illegible] patrem
spiritualiter [illegible] sola spiritus [illegible]
[illegible] spiritum sanctum. Hoc [illegible] non possum
probare ratione naturali distinctionem
personarum divinarum probatur illud quod
est articulus fidei supernaturalis et excel-
lentissimus non potest demonstrari; [illegible]
mysterium [illegible] est [illegible]
[illegible] quia apostolus ad Hebreos dicit
fides est substantia sperandarum rerum argumentum non
apparentium. [illegible] angelus fides est credere
quod non vides. [illegible] quod [illegible]
dicitur [illegible] sit. Aliud quod de
sua ratione formali est principium productivum
[illegible] ponitur absque omni
imperfectione [illegible] principium producti-
vum [illegible] intellectus [illegible] obiectum in-
telligibile [illegible] [illegible] formali ratione
est principium productivum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] divina
sit [illegible] obiectum [illegible] intelligibile
et absque omni imperfectione. [illegible]
[illegible] [illegible] productio ubi [illegible]
[illegible] non esse [illegible] esse
[illegible] de [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] sit medius [illegible]
[illegible] productum [illegible] debeat esse ad
[illegible] infinitum non potest [illegible] esse
[illegible] naturam divinam in omne [illegible]
[illegible] sit [illegible] medius est distinctio
[illegible] ratione productionis [illegible] esse
[illegible] ad [illegible] [illegible] productio
[illegible] prima [illegible] deus
[illegible] productio [illegible] talis autem
non potest esse ad extra quia deus ad extra
agit libere et [illegible] productio
est [illegible] deus operatur naturaliter
producendo ad intra. Ad primum argumentum quod
[illegible] [illegible] [illegible]
et intellectum [illegible] infinitum. Ad se-
cundum quod non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] deum esse
causam [illegible] ad [illegible] non [illegible]
[illegible] naturaliter et [illegible] producere [illegible]
non [illegible] [illegible] deum non esse
causam [illegible] [illegible] [illegible]
ut ad [illegible] deus producit ad quod naturaliter
[illegible] [illegible]. Circa [illegible]
[illegible] unitas divina [illegible] [illegible]
sunt [illegible] probatur quia cum [illegible]
divina non distinguitur absolute [illegible]
et fundamentum infinitum [illegible] [illegible]
potest fundare opposita [illegible] [illegible]
[illegible] distinctionem [illegible] [illegible]
sed infinitum [illegible] [illegible] ipsa divina essentia
una et distincta [illegible] [illegible] [illegible]
distinctas personas. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] perfectionis et [illegible] est deo
attribuendum [illegible] omni [illegible]
imperfectione [illegible] [illegible] [illegible]
est perfectionis quod autem [illegible] [illegible]
[illegible] est imperfectionis. [illegible] est deo at-
tribuendum [illegible] [illegible] [illegible] potest
in uno supposito videtur esse [illegible]
et limitata [illegible] divina est [illegible]
et illimitata [illegible]. Ad primum dicendum quod
[illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] et

sed ex hoc quod est in supposito

in materialia essent infinita in rebus
materialibus et corporalibus. Quod sunt eadem quantum
non est limitata per se quod est in uno
supposito limitatio ad principale dum
quod vere est verum si unitas et pluralitas
sumuntur penes idem et sunt eadem
sit essentia, quia ut sic non plus
contradicit aliquid quod unitas essentie non
repugnat pluralitati essentie et sic non est
contra deum qui ponitur unus esse
cum essentie personis sequentia ad

Utrum notum quod deus esse concedatur sit
cognitio intellectui naturaliter inserta. Arguitur
quod non quia illud quod per alterum concedi-
tur non est naturaliter intellectui insertum sed
deus conceditur per creaturas. Item illud
ad Romanos [illegible] invisibilia dei per ea que
facta sunt intellecta conspiciuntur. In contrarium
arguitur quia per se [illegible] non quod
est sunt nota et cognitio intellectui
naturaliter inserta sed sic quod deus est in
non cum propositio sit de ratione subiecti ergo
etc. In ista questione videndum est quot
via possimus concludere deum esse. Secundo an
possimus concludere quid deus est. Tertio utrum
deum esse sit per se notum. Quarto quod
sit vestigium dei quo mediante trinitas
[illegible] et quare deus concedatur per vesti-
gium. Circa primum in qua via possumus *(marg.: Conclusio)*
concludere deum esse. Sciendum quod non solum
per theologos verum etiam per omnes
philosophos invenimus deum esse primum
motorem [illegible] dicimus [illegible]
physicorum deum esse ultimum finem
probavit [illegible] deum esse primum
actum [illegible] et in multis aliis locis physice
probatur sufficienter [illegible] quod
deum esse [illegible] presupponit [illegible]
[illegible] Augustinus 11 de civitate [illegible]

est in duobus libris tertio [illegible] autem nos deum
esse probavit sed et omnes quod nos dicun-
tur ad quod et nos ponimus [illegible]
ipsa vero natura proclamat [illegible] sic pre-
dictissimum [illegible]. Circa secundum quod concludi-
tur deus ex istis naturalibus concludere non *An deum possumus diffinire*
possumus probatur quod non possumus diffinire
ideo quid est non possumus concludere. Sed
deum non possumus diffinire quia ea
que diffiniuntur sunt scientia comprehen-
duntur, ut dicit Augustinus 12 de civitate
dei. Item presentia dei nobis in via
est non per se et cognitio eius est per
primum etc. Item Damascenus libro 1o
talis quod dicit: ipse deus est manifestus
et quod [illegible] est incomprehensibile et omnis
ignotum. [illegible] vires [illegible] aliquam *obiectio [illegible]*
[illegible] finite et [illegible] sic
Item notum est hominem posse ex istis
naturalibus ad quod cognitio naturaliter sed de-
siderium sed ad concludendum deum non
sed naturale desiderium [illegible] quod
naturale desiderium non est ad impossibi-
lia quia [illegible] quandoque esset naturale
desiderium [illegible] causa illius sed
naturali desiderio deum non possumus
venire ad [illegible] cum quod deus est de-
nominamus et ista videtur esse contra
intentio beati Augustini in libro confessionum
1o capitulo: fecisti nos domine ad te et
inquietum est cor nostrum donec requiescat
in te. Item si quidditatem dei scire non *2 conclusio*
possumus, [illegible] nihil de deo scire pote-
rimus, [illegible] est [illegible] solus
[illegible] est non [illegible] primo modo [illegible]
quod concludimus deum esse quia [illegible]
eius simplicissimum non [illegible]
et [illegible] totaliter concedit [illegible]
[illegible] Sed deus est eius
simplicissimus [illegible] etc. Tertio illud quod *3o*
concedit [illegible] esse [illegible]
[illegible] aliis concedit et [illegible]
sufficienter [illegible] sunt ab aliis

alijs / sed nos cognoscimus diuinam naturam
rationem deum esse esse perfectum / unde pro
quocumque in alijs et cognoscimus ipsum esse
purum actum et summum bonum sine ul-
timum finem / medijs per differentias ab alijs
aliquibus quia cum tale nomen vi-
detur difficilia / et per quos conformia / sed
et inquit. Ad primum dicendum quod actor in
sua probatione per negationem quod naturaliter nos
desideramus non mori / quod patet quod naturaliter
non desideramus fugam mali necnon
et consecutionem boni perfectionis / sed naturaliter
[illegible] apparet esse et non percip
pere non esse / ut patet super para-
lysim / et cum impossibile est rem corrup
non corrumpi [illegible] est corporis sine Ad
[illegible] nos quam [illegible] dicendum quod
eo ipso quod simpliciter non habet partes non
potest cognoscere sui ad sui / quia illo modo
cognoscendo cum cognoscatur / et in hoc quod
quod curratur cognoscitur deum esse quod est
quod illo modo cognoscitur cognoscitur totum dicendum
[illegible] per partes sui / et sic [illegible] quam
dicendum cognoscitur [illegible] cognoscitur totum quod
[illegible] / [illegible] non [illegible]
quod quam cognoscitur deum uno cognoscendo
quod ipsum cognoscat cum non cognoscendo
Ad 3m dicendum quod [illegible] et uera si cognoscitur
illud per [illegible] et aliud per parte
perfecte et [illegible] / Ad [illegible] dicendum [illegible]
Ad 3o dicendum est sicut Boetius libro
de ebdomadibus / [illegible] esse per
nota dupliciter intelligitur / uno modo [illegible]
[illegible] / alio modo ipsis sapientibus quoniam per
de primo [illegible] omne totum est maius
sua parte / Ad [illegible] de [illegible] incor-
poralia non esse in loco. Conclusio
[illegible] deus est et per se nota sa-
pientibus [illegible] non intelligunt et [illegible]
[illegible] alijs / quia ista quod est
per se nota tamen sapientibus [illegible]
est [illegible] / sed esse est idem

quod esse [illegible] Item istud est [illegible]
esse quod non potest cogitari non esse quod
[illegible] intellectu illa propositio est per se nota
[illegible] intellectu [illegible] non potest / sed [illegible]
potest [illegible] deum non esse ut sit valde
insipiens / quia [illegible] a sapiente potest [illegible]
[illegible] quod est de sua [illegible]
/ sed esse dei est de sua [illegible] et
[illegible] De [illegible] est aduertendum
quod [illegible] potest cognosci [illegible] cognoscere
valde confusa / alio modo cognoscere distincta
et valde determinata / 3o cognoscere [illegible]
[illegible] ut [illegible] ut [illegible] determinata
/ et [illegible] cognoscendo [illegible] cognoscendo per vestigium
vestigium [illegible] adhuc [illegible] in
[illegible] non solum [illegible] cognoscendo [illegible]
[illegible] / primo [illegible] genere [illegible]
cognoscitur esse [illegible] ut [illegible]
[illegible] cognoscendo eius [illegible] determinata
qua cognoscitur esse [illegible] / sed [illegible]
cognoscendo [illegible] sicut cognoscendo [illegible]
qua cognoscitur esse [illegible] / cognoscendo [illegible]
imaginis seu faciei cognoscitur [illegible] non
[illegible] ut homo est [illegible] ut [illegible] ut [illegible]
est [illegible] cognoscendo determinata / [illegible]
ad diuina [illegible] est [illegible]
quod in diuinis [illegible] distinctus [illegible]
[illegible] filius et processio
[illegible] est [illegible] appropriata [illegible]
[illegible] ut sapientia bonitas ut [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] sunt [illegible] et esse
[illegible] potest [illegible] filius sapientia
[illegible] bonitas [illegible]
Cum 1a [illegible] cognoscitur
[illegible] ad [illegible] quod [illegible] non
est [illegible] determinata et distincta non
[illegible] ut sit deus cognoscitur per vestigium
sed [illegible] si est deus cognoscitur
quod [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] ut sit cognoscitur deus [illegible]
[illegible] / et quod cognoscitur sit [illegible] et
confusa / sed [illegible] quod ad [illegible] appropriata [illegible]
in via [illegible] cognoscimus ipsum deum
[illegible] quod [illegible] omnia

dupt inexsua filii supra in
ivo spt sci bonitio inpodi | Sic
deu decetur ostum prestigi
vn illud vestigii bersime emi
actu deo bene angi assitat ind
spem et drner ita q mo sun
cum terrido mestie spes iuo
e ordo pondere Sed argum pule
in oppom pz distincoz supis pount
metis ab et pe dici q maior
no e va qr prima ptic osgitat
p alios pri primos una spo me
diate et expue cu natie sunt in
tellu infecta et il emitteur n p
pus sunt anus i maior e sed

Utr gnacio ipse dea sit indiuis
arguit q no | qr uel tale gnatio esset
finita uel infinita | no infinita quia sim
utiu bz eum | et p quo gnacio e
infita uel gsatice in esse | ut pt
esse finita | qr omne q ipse indeo
e pit e infinm | Oppom arguitur q
ipsum e | qn pt gnare aliq tale
qualis ipm e | ut dz seu in etc
| Dz deus e talis ipsius ut pz ex
ute etemus va | Primo videm
e deinde q geuit | Sed vtr gnacio
sit aliqlibz diuina | Pro eo ant
sit va deus no gnat | Sed vtr
sic va deus genuit an deu
| De primo videm e sicut supius
prima q realis distinctioz pstz
in diuino intu roe pbac no possunt
| stare cu psuppostu possunt pbari
dimis vaz gnacio | Et ita sit pa
go pbat anuiqz aproducere tantu
na produce p modum ne i e va
gnacio | Sz anuiquius continuatur produco
aproducere na pmodum ne | Sed
go va | az fo pstion ubi dz q gnacio
e vca i nam | Et damascenus dz q

gnacio e opus ne | Sed bene infra
declarabit | Sz ut vitas ingf ap
pareat quid iq qr eam argum
sit | si indiuis esset gnacio ipsa
esset q tanto | qr essencia gnaret
ut res ut utrq ipsa pz p suffi
diuisoz qr uiuis e i diuinis nisi q
ut res ut gsacium poncesz | Sz ut
postea probit essencia no gnat ut
gnac | res e no pt esse puarum ad
ut eamq ut pz q e ad pstion | Sed
ut gsacium eponesz | qr omne q gne
gsacio ut gnet ei roe utrusqz gsacium
ut roe aliq tm | Sz impossibile
ut sit ut in priu | quo fa | Sed
ubi e ipse gnacio i genitu i ago
agite spem assilatur gnaicu | Sed
filiq i mullo eiq de spem assilat
pri qr no nuesse a diuina | qr sum
ut e i proprietas non sum
vioz | qr filiacio et prinitas sunt
spe | Tercio utrqz e vel gnacio
i aliq gnac | Sz i diuinis non
gnat aliq | qr dato q i sit filius
ille no e ad Sz ad ad | Sz no ad
et nichil epollet | qr nec potentia
sua prin sit ipm epolle sua
| ad aut et nichil gedunt
Ad p m sim psum ad mete sed
in gnac ppe ut fol Sz gsacium
ponitqz sit indiuis | ut esset gnac
ut res Sz gsacium eponesz | Ad pz
diuin q licz id q gnat gsacio
gnent ei roe aliq gsacionem
| no oz q eodemo quo gnent
gsacium gnetur gsacionem | qr q
gnent gsacium in roe q gnent
substancia i roe quo | sit e inpossibile
sed pt esse id q gnat et essencia
diuina e prinitas quo gnat sic
filius e suppositu q gnatur et essencia
e id quo filius gnatur | ut ipsa essencia
sit forma eius gnacionis | Ad sim
diuini q licet loquendo uniuersalis

sit generacio in substantia quia filius dicitur ipse
de essentia dei dicitur ut exemplum ut patet ...
in ... Ad secundum dicendum quod filius non
generatur ... sed primam quo generat
et aliud ... essentia sit ... absoluta
Ad secundum dicendum est quod generatio in divinis
sumitur ut active et passive Generatio
enim generatio activa est in patre probatur
aliud ... sic in motu et substantia ...
generat active hic sed in patre generatio
activa ... in divinis est hoc modo
sic generans Ad secundum filius in divinis
sed in patre generatio passiva probatur
sicut ... quod ... dicitur quod
... generat sed in patre generatio passiva
Ad ... Et alia autem ... distinctio
qua una divina per ... distinguitur
... sed esse ... quod sit esse
distinctum sed filius per generationem passivam
distinguitur a patre ... a primo
distinctum est ... quod distinguitur
hoc est Damasceni ... sed ...
... quia de sua ... ratione
de impositione non dicitur ... in
divinis sed generatio passiva de sua
... ratione de impositione quia ...
... de generatione et ... in
patre ... in materia ... dicit
... tamen generatio passiva sit
... pati de ... passiones
... per Augustinum ... et
alios in divinis non ... in ... prima
substantia et ... sed generatio passiva non
est substantia ut ... sed passio ... et
passivum dependet ab activo ...
indiget in actu ... sed in divinis
nulla est dependentia ... ad ... per ...
quod ... est ... quia non ... perfectio
est ... Ad probationem dicendum quod pati quando
... in motu et ... dicitur in
perfectionem generationis passiva in divinis
non dicit simpliciter emanationem sine
motu et ... nullam ... implicat

... dependet ... dicendum quod sed in divinis
quantitas et qualitas ... a substantia
sit actio et passio ... ...
sit in ... maior ... in ...
... generatur ... quia non dicit ...
... absolutam sed dicit absolutam
... ut ... in esse ut intelligi
... Ad tertium dicendum quod
... intelligentia ... perfectio
... et ... quod ... maior ...
... sed ... non ... [illegible]
... ista ... hoc ... sine
... affirmativa sine ... non
sit ... licet ista absoluta
... deus generat sed ista ... ...
negatur deus non generat ... doctor
... dicitur esse falsa quia hic non
deus supponit ... ... addit
... sicut ... perfectione ... determinata ut ... deus generat et intelligi ppie / licet dicat
quod generare ... simpliciter ... deus ii generat / ut
quod est ... ista negatur ... addit ... ipsum
... sed ... quod ... ipsum ... 10 intelligi q.
... est ... et aliam esse ...
sed hic deus non generat ... non
deus generat ... est ... et ...
... quorum ... est deus ... prima est
vera ... contra ... in ...
... est ... sed hic deus non ...
... est ... est ...
... deus non generat deum ... ista
est vera ... quia impossibile est ... esse
... ab alio ... ipsum ...
ab ipso ... ... ipsum posset
generare ... Augustinum ... ...
... sed ... Augustinus ... ... Ista ...
... ... in ... Ista
... ... sed ...
... ... aliud in divinis ...
... ... Ad ... dico ...
in divinis ... quod ... est ... deus
generavit alium deum quia ... alium ...

ex illo dividitur, tamen quia omnis res
increata in illo non distinguitur et divisa.
Sed quod omnis deus non potest esse divisus
quia tunc essent plures dii [illegible]. Et ideo [illegible]
dicitur quod licet aliquid potest tenere adiective
ut formaliter [illegible] adiacens tamen quod est sub [illegible]
[illegible] tamen potest esse verum, quia potest apponi
[illegible] puta deus genuit alium deum, igitur
alium qui est deus. Sed illud dictum non
videtur simpliciter, propter quod adiectum non separa-
tur [illegible] quod actus est adiectum suo [illegible]
Sed [illegible] apponi [illegible] ponitur
in suo [illegible] deus. Respondetur non videtur quod
dicitur de ista [illegible] appositiva quia
[illegible] hic esset verum deus pater et deus
filius quia hic esset verum deus pater et deus
qui est filius, sed [illegible] deus pater et deus
filius est materia [illegible] alia. Sed [illegible]
[illegible] patrem [illegible] sic generatio
est [illegible] notionaliter propter distinctionem. Sed deus
genuit alium deum impossibile [illegible]
ut dicitur deus genuit deum [illegible]
non stat [illegible] essentia, sed [illegible] quia essentia
non generat nec generatur [illegible]
sit alietas [illegible] deus genuit alium deum.
Ad primum [illegible] generatio [illegible] partem
[illegible] illius [illegible] aliquid aliud
est quia tamen omnis [illegible]
essentialis sive notionalis ut [illegible]
illius [illegible] distinctio. Item [illegible]
non deus sit omnis essentialis [illegible]
quia non potest esse verum [illegible] quod sit solum
unus verus deus et [illegible]
Ad [illegible] pulchrum [illegible] quia illa generatio
est infinita [illegible] [illegible]
[illegible] de infinito sicut non [illegible]
de infinito [illegible] infinito
non [illegible] omnium infinitum
[illegible] generatio [illegible] sic infinita
infinitate [illegible]. Sed infinite [illegible]
[illegible] talis generatio [illegible] infinitis [illegible]

generantis [illegible] omnis illius generationis [illegible]
puta ipse filius qui est illius generationis
terminus [illegible] ut ipsa divina essentia quae
eiusdem generationis est terminus formalis.

Verus filius [illegible] generatur de substantia
patris. [illegible] quia illud cum substantia
est [illegible] generationis filii de illius
substantia non generatur filius. Sed essentia divina
sit substantia patris [illegible]
generationis filii. [illegible]
de [illegible] [illegible]
Sed quod [illegible] quod essentia divina non sit
[illegible] ipsa sit [illegible] patris [illegible]
[illegible]
[illegible] generatur [illegible]. [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible]. Primo videtur est [illegible]
tionalis [illegible] divine essentie [illegible]
puta [illegible] generare [illegible]
[illegible] [illegible] puta
[illegible] essentia divina generat ut [illegible]
[illegible] divina essentia sit formalis
terminus actus notionalis. Item [illegible] quod
[illegible] primo [illegible]
[illegible] actione [illegible] actus
notionalium [illegible] potest intelligi [illegible]
[illegible] quod [illegible] actus [illegible]
puta quod generat ut [illegible]. [illegible]
[illegible] quo [illegible] actus [illegible]
puta quo generans generat. Contra
[illegible] actus notionales [illegible] non
[illegible] divine essentie [illegible]
[illegible] quod [illegible] distinguuntur
[illegible] quod sua [illegible]
Sed essentia divina non distinguitur [illegible]
[illegible] ut spiritus sanctus quod pater [illegible] notionaliter
producuntur. [illegible] actus notionales non
[illegible] essentie divine actione [illegible]
[illegible] quod [illegible] generans et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

ut patet 2o modo [illegible] sed essentia non est formaliter
absolute ut ad primum sicut illo modo sic
sed ut generat ut spirat. sed contra
quia est principium generandi. sed essentia divina
est principium. ergo generat filium. Item angelus
de omnibus de quo filius est essentia de
essentia et 1o de trinitate cum [illegible]
filius est sapientia de sapientia. Item sicut de-
hic actus essentialis ad personam sic et ergo personalis
ad essentiam. sed actus essentialis sic communi-
cabitur ei de quo patet sicut supra
quod omnes essentie in personalitate
est unde pater intelligit quoniam intellectu et sic
de aliis. ergo et actus personalis pre-
dicabitur quoniam sic persone primus
visitatur ei de essentia sicut supra
quod [illegible] pater in essentia. Item
nos maiores pertinentes in divina est
pater et velle divinum est principium non
generatur sicut [illegible] alias sunt de
realiter quod divinum ei non essentia non
potest generare vero et repugnare
[illegible]. Item filius est essentia de essentia
sed intelligitur de essentia non tamen a
principio producente. sed tamen apud [illegible]
[illegible]. 2m dicitur quod omnis actus
personales generatur esse generant
et persone. essentia enim est absolute et
persona divina non est absolute. sic [illegible]
[illegible] sunt due persone [illegible]
supposita generare et esse. principium sup-
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] divina [illegible] de essentia [illegible]
[illegible] quorum esse [illegible]
[illegible] sicut [illegible] ad [illegible]
simpliciter et persone potius suppo-
[illegible]. Item tamen repugnare esse [illegible]
[illegible] omnes actus notionales ut no-
tionales [illegible] ut sic sunt for-
[illegible]. 3o non potest dici persona

hic tamen habitudines que [illegible]
sicut quia repugnat personis

simpliciter. Item forte dicitur quod generare
de persona simpliciter sicut persona generat et
[illegible] ad personam est ad potentiam sic ge-
nerare. Item quia actus generandi non est
persone simpliciter sed hic potentia ge-
nerandi hic potentia divina persone simpliciter
et hic de persona. 2o non possunt acti-
[illegible] persona generare supposita quod desunt
esse divine [illegible]
actuum notionalium de essentia. Contra
sunt actus notionales quantum divine
[illegible] tamen primo quod elicit actus
elicitus. Item [illegible] formaliter [illegible]
generativa [illegible] spirativa [illegible]
[illegible] omnes actus notionales active
tamen primo quo. sed essentia divina est
quod ut probatur indistincta [illegible]
divina est [illegible] potentia generandi [illegible]
spirandi. Item divina potentia [illegible]
realiter producentibus [illegible] indistincta
[illegible] ut [illegible] essentia divina
non solum [illegible] personis [illegible]
quia sicut [illegible]
producens [illegible] nichil
impedit quin essentia possit producere
[illegible] sic realiter distincta ab
producto. Contra 2m notionales actus
non generant divine essentie [illegible] ita
quod divina essentia possit [illegible] gratia
[illegible] eadem causa [illegible]
[illegible] sed [illegible] causa repugnantie [illegible]
[illegible] quod divina essentia non
generatur [illegible] distincta ab
[illegible]
realiter distinguitur [illegible]
[illegible] non [illegible] divina [illegible]
[illegible] realiter distinguuntur
[illegible]. Item si divina essentia esset
generata ut producta tamen ipsa esset [illegible]
[illegible] ergo [illegible] quia [illegible]
quod si esset producta [illegible] esset producta

et proprius differentia distinctis personis ut distinctis
producentis ad productum / sed ergo omne
quod non est deus sit creatura scilicet ref
Contra 9o essentia divina non generat
patrem quia quod generat patrem
hoc non esse patre quia solum competit
sibi esse per esse alterius quod generat per
sed essentia divina non habet esse per suppositum
sed magis econtra / omne quod non acquirit
esse in supposito / non est sibi esse ut
per quod est dicens ferentiis in esse quod
omnia falsum est loquendo de essentia
divina Contra 9o essentia divina est
formalis terminus actus notionalis scilicet principii
generationis de qua ad propositum loquitur probatio
illud est formalis terminus generationis quod
communicatur per generationem talis enim est
quod generatum generanti in pro principaliter
assimilatur / essentia divina est huiusmodi ergo etc.
maior quia id magis sequitur finalis intentio
generantis / est assimilatio genito seu
producto sed sic est / quia filius in esse
apte distinguitur sed in essentia sibi perfecte
assimilatur Contra quod videtur cum generatio
verbi filius sit de substantia patris hoc dicit
pater intelligens / unde quia hoc de derivatur
terminus signus sequitur suppositum
formalis productum / aliter quod duos terminos
formales peritur inaliter ut quod realis formaliter
Contra 9o prius intellectus istorum duorum
et veritas probationis utriusque producitur
natura unius quod hoc terminatur ipsi productio
primo et non ut natura est producta esse
de sola producte sed per se divinis
terminatur ipsi filio eadem natura unius quod
ipse habet ita ratio ut dicit Boethius de
Trinitate Augustinus 17o de civitate dei
quod Contra 9o ad 24 illorum duorum intellectus
et falsum quia in actu simplicissimo ratio
plures ad per esse propter deum una / ut
aliquid huius sed quod productum intellectum sed deus
est aliquid simpliciter ratio plurium patet

per personas et ideas divisos Contra ad 3m prius
primam dicta quod hoc dicit non per duos
terminos intellectus sed per notione et actu
primum quorum est productum producentem dicitur

Quia pater generat filium intelligendo ut verbum
et verbi quod intellectus quia illud pater producit
intelligendo quod non pater non producit sed pater
non per filium non producit sed producit
filium intellectu ergo ex opposito peccatum ut
philosophus vult quod impossibile non etiam concurrere
Sed quia si potentia filium non produceret
producere ipsum / nota possibile est non esse
et contingens de opposito / sed nullum
contingens productum eorum sunt producentis
intellectus est formaliter necessarium esse / et per quod
posset non esse deus ergo si pater
posset filium non producere filium non esse
deus quod patet quod ista est falsa pater
potest filium non producere / et per quod alius
quando alterius ad valet sequitur pater non potest
filium non producere Contra delectatione
operatio quam pater tunc sit actu volitionis
sed generare divinum / et delectatione operatio
sed pater generat filium voluntate / ergo quod
ulla potest esse delectatio absque operatione
voluntatis / patet quia operatio perfecta
est delectatione / ut patet 2o et 10 ethicorum
sed generare divinum est perfectissima operatio
naturalis et operatio in perfectione
extremis / talis quidem operatio est
perfectior quo terminus per propriam productionem
est perfectior / sed filius quod est terminus divine
generationis est infinitae perfectionis ergo etc.
Contra illam quorum communiter quamvis
ponitur duas questiones Circa primam ostendere
quod pater intelligendo filium generat
2o quod voluntate / prima distinguendo de
intellectu 2a de voluntate / licet in ratione intellectus
modus dicatur ut patet 7o metaphysice / tamen
quod prius quod quaestio de intellectu per
prius tamen sunt ad primam 3o

alys mois diuiss fcm̄ ē q̄ s̄m
quāor gnā cāz quadnt p̄bt
ad p̄m̄ s̄n causa ciq̄ dn̄t mōn
ꝫ s̄m quāor cnt mōi natt p̄mg
v̄ caus̄ mb̄s ꝫ h̄ naūs d̄ind
ḡr̄ | p̄r illud ꝗ maaz p̄tē s̄m
s̄n i ipō ē aliq̄ admōy mā̄tie
pna p̄o passiua | iō nāō indigz
q̄ suant q̄ ē d̄ deliclu nāō deficē
C q ī caus̄ fōrā ꝫ h̄ nāis d̄
cong̃ p̄r ignis ē inō calidus
q̄ nāō nā sua h̄ cong̃ | 3 a-
clunt̄ cāē eff̄a ꝫ h̄ dupl̄r q̄
ut cāē agēs q̄ōmoi nāt cōsē
cop̄io d̄ malis ī cōmē ꝫ h̄
p̄ dna natās ī immūtabil' | s̄d ignis
q̄n ꝫ copē sin ī nubib; calefat
ꝯrūs p̄actus posse impedim
p̄ncā s̄i deficet d̄ ut ut cāē agēs
cōpm̄ q̄ōmoi natt apud cōtitio
unla d̄ vente metio cōfente ꝫ
h̄, d̄ nāis coactois | ut lapis
dēin nāō mōnz | q̄ ap̄acte impe
llit violēt | 4o q̄ cāe final ꝫ
h̄ d̄ nāis cōtinus s̄n cōcīdēta
p̄u s̄ cāz s̄nc vis cōtāgiii nāē
ē rē cābz meys va | voluntas
ꝫ ut ad p̄ns sp̄lat dn̄r p̄t s̄m
| mōs ꝗ potētā voluntā s̄n ꝑ p̄nā
voluntas | alios ꝗ actu ꝓf̄o ip̄m
volunt s̄n p̄ns volūta ꝯmo aut
damascenus ꝫ h̄ē cāā f̄ o cōchi
oppinio | Ba ali-ly voluntas ē cēto cōz q̄ue s̄t ad
fine C Ad s̄o p̄nli qō p̄mg mot
natt indicas natis p̄t p̄ōm p̄z
ꝗ ē actꝫ p̄m ꝫ l ipō ut
ē m̄ ut ad mlē. igr̄ inchlibz
90 ldcn indēs ꝗ p̄ncūat ex nāte
nātē l̄ qo va C cōtinuo s̄cā l̄ q̄ mot
ipē indēs nō p̄t pot p̄m q̄ cu
dēy ōnis s̄it impē ipē d̄ sufficis
ꝫ omēz gat ꝓf̄o ip̄e nō agit
ip̄e aꝗ fine cōtp̄dn cu q̄ dēy

agit ip̄e boni ꝫ suam ait andu | aḡo
mō natt ꝯf̄o mō dēt cē s̄it
cōtinuacu p̄t deo qūcūtē | p̄ncā
s̄i dēy vult s̄uā bonū cōmītat
bonū nāē ē ut homī ꝑdnat
q̄ ei q̄ ōnis ae ē michil contar
p̄t C q̄d cīra 3m p̄ucta cāy mōi p̄-
mēy d̄z adcūcendi | p̄bat q̄ dēy
ē ōmp̄t | l̄ nullo cōpāto p̄t niale
cāi l̄ qo vā | qūo l̄ p̄ns h̄ijs p̄das
cōpāus sup hoc natt ꝫ sup pa p̄t
zy mōi vīe C q̄o cōtra ledo dē 200
natt gnāto indiuis filij ē nāā p̄z
m̄l dīna ꝗ ē s̄ōr̄ p̄mma s̄on
p̄mz actꝫ | nāō h̄ cōgīt ꝗ inclz
ꝑ p̄ōns subsistat | s̄z cātās indiuis
ē s̄ōr̄ nō p̄t n p̄r generē filiū ꝫ
ꝑ eq̄z cōmīat s̄pm sōm | q̄ dē nāē
natis s̄n formal cōpīge filig dīnig
ap̄iē gnāt C r̄m qo lēdo dēp̄a
p̄tē zy mōi p̄r mētē gnāt filiū
l̄ q̄ ī mabil' d̄cīnāt ad filij
gnāoz ꝑf̄uaz nālē ꝯp̄ez l̄ qo va
hoc mōs natt indiuis vīdet ap̄
bāē richardy co dē cīntē | talē
p̄o C Decima p̄ncā dīa ꝗ gōe p̄a
s̄i voluntas s̄nt ꝗ p̄o p̄ncīma
cy ꝗ p̄mōy volnt p̄tē | p̄r nō gnat
s̄m volunte | p̄ illa ꝑ dīna q̄ua
p̄tē p̄mōy amor nō p̄uenit h̄
nō votē | s̄z filij nō p̄cē p̄mōy
amoz s̄z ꝑ mōy vē multinat ī rēs
C q̄o p̄a s̄i votās s̄nt hoc p̄ucta
p̄actu ꝓf̄o vol s̄t cōter ad gnaoz
filij p̄bat | q̄ nobilīa gnātō nō
potuit cē s̄n ꝑfectissima cōplacēā
s̄z ꝑf̄a cōplāa ē ip̄e actꝫ volunt
ꝫ maxē vīt sūmi boni l̄ qo vā
| ꝑ p̄ns ꝫ p̄z richardū co dē cīntē
talē 1ao | M p̄tē vim ꝑsūy cōdnci
nō p̄t s̄n amōē s̄z ꝑ p̄ncīs vī
ē gnāto vel ibiz amor ē actꝫ
volunt l̄ ꝫ qz ꝑ illud augū
3m ē nōt cu amōē | 3ō p̄ma
qōz at s̄i ꝗ dīna votās gnat rēz
p̄ndēy ingnātōē filij q̄ s̄ actio

nec in divinis procedit actio vol-
untatis libere tollitur tollatur quia cum
non sit determinata ad unum tunc non
libere adeo posset producere si ipsum
generatio que est per actum dei actio esset natura
voluntatis sed etiam ejus potentiam alias nulla
creatura dei libere posset producere. Item
secundo Augustinus exponens illud verbum dixit
et facta sunt ait sic est est unum quam
magnus est ut fieret. Ergo deus
vult, Augustinus quod unum sit non producere
creaturas sed ergo unum naturaliter oportet pro-
cedere et non pro primum voluntas omnes
creaturas producere adeo [illegible]. Sed hoc est
contra Hylarium de trinitate qui dicit non voluntate patrem
genuisse dicit filium anathema sit. Ergo
pater genuit voluntate. Item Dyonisius
in de divinis nominibus divinus amor non
permisit ipsum esse sine germine. Ergo genuit
voluntate. Ad primum dicendum quod non quia est
essentialis libera non tollit libertatem
sed natura divina est essentia libera, ideo ne-
cessario est per quam generatio qui generis et eius
autem necesse procedat alterius voluntatis
non enim tollit libertas amoris et dato
quod non determinet creaturas voluntas ad
ultimum finis libertas complacentie ut patet contra
quod sic ad ultimum finis libertas coactionis
et similiter patet inde contra quod producuntur
ad intra tollitur libertas complacentie ut patet
contra quod producuntur ad extra libertas contradictionis
ad secundum dicendum quod filius est non producitur ex-
[illegible] sed [illegible] est non producit [illegible]
sed ut proponit et determinat voluntas
ad tertium patet ex predictis. Ad quartum dicendum
quod Hylarius loquitur de voluntate coactionis et
violentie quod est ergo pro eius [illegible]
excludo. Ad quintum dicendum quod Dyonisius
loquitur de productione creaturarum. Tertia
ad quam [illegible] gradu [illegible] dei in
distinctionibus permissio. Sequitur

Utrum potentia generandi in divinis dicatur notio-
nalis sive relative et arguitur quod sic quia potentia dir-
appropriatur sive non possit sine ipsum pro-
ducere ut principiat sive in distinctione
in divinis solum fiat per res notionales
sive relativas; ergo quod potentia generandi quod
[illegible] est quod potentiam generandi sit ad
aliquid sive notionale. In contrarium est
magister [illegible] quod potentia generandi de-
esse divina essentia. Circa quartum se-
cundum primum dicitur quod quidam. Contra ego vero
potentia generandi ut est relatio sit in filio
[illegible] dato quod sit in filio una ex hoc
filius possit exprimere in actum generationis.
Consequens vero sit eadem potentia qua
pater generat et filius generatur. De
primo ostenditur sic quod potentia generandi in
divinis non potest esse relatio. Secundo quod po-
tentia generandi quo ad suum principale significatum
dicit simpliciter rem absolutum. Tertio quod
de suo concepto sive connotato non in-
plicat sive includit unum. Quarto [illegible]
[illegible] adducitur in eum. Circa primum
potentia generandi in divinis non potest esse
relatio quia illud quod non potest esse unum
ut patet actio non potest esse potentia
generandi sed relatio [illegible] ut patet quinto
et 10 physicorum [illegible] quia potentia generandi
non est [illegible] generationis ut [illegible]
ut patet [illegible]
potest generare. Item si paternitas esset
potentia sive potentia generandi aut generatio
talis esset [illegible] sive [illegible]. Ergo
[illegible] pater [illegible] quia [illegible]
unitas generans et genitum [illegible]
[illegible] si paternitas
esset potentiam generandi ipsi [illegible] nunquam
pater posset generare in patre [illegible]
si sua generatio deberet esse una
[illegible] non potest generare [illegible]
dato quod generatio sit potentia ge-
nerandi [illegible]. Ergo talis generatio
est [illegible] pater esset nobilior et
dignior filio quia [illegible] generatio
[illegible] generans est [illegible]
primum genitum [illegible] generans est non
genitum. Ergo [illegible]

et alii repugnat cum quod talis
actus insit 2° relacioni
... qua vnum suppositum

tenet quod actus sit quamquam ad
alterum non est actio supposito dicit
ab alio vnum per primo ... ...
... quod verbo ...
non sit operatio ... ... sit
verbo non est ... ...
non est ... ... quod dicit ...
... ... autem non est ... ...
... generate quod per ... ...
quod ... primum ... ... dicit
... | ... per ... impositione ...
quod ... dat actum ... et non
dat ... | ... primitas dat supposito
patris actum ... esse personale | ergo
... dabit ... actum ... | ... generare
... quod valde in ... color esse
... sit dare esse calidum quod ...
non dare calefacere | ... ...
... ... quod primitas constituit
personam patris ... ... actu
... ... sit actu ...
... | ... generare est actus ...
... supposito | ergo ... ...
... ... patris | ... ... sit ...
... ad ... ... sit ... ad
generare ... ... quod ... ...
est ... ... et quod ... ... | sit
generare ... quod ... patri ...
... ... ergo ... generare ...
| ... ...
... ... generare ... 19ᵒ 2ᵉ
est quod ... ergo ... ... esse
... | ... ... quod ... non est
... ... | quod non est ... illa sup-
... ... producens et ... ...
actus ... supposito ... ... illa
... ... quod dicit ... | ... suppositum quod
illa ... ... quod
producens ... ... | ... ...
... ... actu ... ...
... ... | ... esse subsistens ... ...
... ... actus est ... quod filiatio non
... ... actu dat filium quod primitas
patri ... non dat filio actum ...
... ... filius non sit ...

... quod primitas | ... et ...
... est ... quod ... primum individuale
esse primum producibile ... ...
... ... | ... ... non
producit ... ... | ... ... | ...
... ... est ... quod primitas non dat
patri esse subsistens ... quod ...
... ... | Contra ... ...
quod non ... actum ... ...
... ... quod ... ...
quod ... ... producere ad ...
... quod ... ... in actu | ...
... ... ad ... quod non est ...
quod deitas est ... ...
... non repugnat esse ... ...
... | ... autem repugnat primum | ad
... ... quod ... producens ...
non ... ad ... ita quod ...
sit ... ... relacionis | ... ...
... quod ... est relacionis fundamentum
... producens ... ad ... ...
divina sit fundamentum primum ... ...
... ad ... ... salvari ...
... ... primum quod
... ... | Ad ... ... quod ...
... ... actus ... ...
... suppositum ... ita quod ... implicat repugnantiam
... | ... ... est relacionem repugnat
quod sit ... actiua | ... ... quod generare
... sit quod ... ... quod ...
est ... ...
relacionem | Contra ... ...
... ... 29
... ... esse ... quod ...
... generare ... ... est primum
generandi ... ...
... ... | ... ... est ...
divina ... ... quod ... ...
... et ... ...
... quod ... producens ... ...
producens | ... ... quod in ...
non est ... ...
... non ... ...
non est ... ad | ... quod ... ...
... ... | quod ...

equalitas sui cum sibi et sic essentia
divina sit sibi ipsi quod ipsa vere est et sic
dicitur aliqua / et inde conveniunt cum primis
scilicet / et in hoc [illegible] quidam similes cum
suis scilicet / eo quod sit receptiva in pluribus
/ ideo tales prime conditiones quibus conveniunt
cum primis scilicet / supposita divina dum
sint cum eis / Preterea vero sic conditiones
quibus conveniunt cum suis scilicet dum vere
similia / et quod in receptione ingenite et
genite que non dicunt [illegible] modum
hic scilicet / ergo ingenitum et genitum
q 93 sint cum patre dici similia / Contra istud
[illegible] arguitur sic tamen ambiorum debet
esse actus generationis quod ambo sunt
sint principium [illegible] productivum / Sed essentia
absolute sumpta est maior ambiorum quam
generatio que essentia est in filio et spiritu al' sub
sancto / qui generare non possunt / Preterea [illegible]
manens [illegible] sit [illegible] ut dicitur
[illegible] de generatione sit eum manens unum
[illegible] / Quia ergo essentia absolute
sumpta esse principium producendi divina [illegible]
in ipsa sit [illegible] non potest [illegible]
[illegible] persona / Respondeo dicendum quod
essentia divina ut [illegible] principium sit
principiat actu generationis et ut sic non
est maior ambiorum quam talis actus / Ad
primum dicendum quod licet eadem essentia sit principium
29 generandi et spirandi in alio et alio modo
[illegible] ut ad alia et alia
290 [illegible] quod [illegible] Et ergo omnis potentia
generandi [illegible] ad sui productionem
[illegible] divina [illegible]
[illegible] quod [illegible] principium
[illegible] in [illegible]
generationis / Circa [illegible] et [illegible]
quod [illegible] alia [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] quod [illegible] sic [illegible]
[illegible] principium [illegible]
alia principium [illegible] et [illegible]

[illegible] quidam modos [illegible] si ab
solute [illegible] sua [illegible]
[illegible] principio [illegible]
est de [illegible] qualitas et per quas
sint [illegible] entitas abso
[illegible] ex quo [illegible]
[illegible] a quo si absolute
[illegible] oppositam [illegible] / Datur et per
posse ut impossibile quod absolutum
[illegible] remaneat sine tota
suam absolutam entitatem [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] quia albedo quae est plenitudo in [illegible] secundum totam suam absolutam entitatem
[illegible] generatione [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sunt
distincta / et [illegible]
ad [illegible] / et [illegible] non
[illegible] principia
[illegible] et [illegible] absoluta
sunt / alias esset [illegible] et
per quas non [illegible]
non obstante illa [illegible] / quia
[illegible] ad [illegible] semper
[illegible] absoluta sit [illegible]
generationem [illegible] divina
essentia [illegible] ad generationem
[illegible] quod [illegible]
non obstante semper [illegible] generandi
dicitur esse essentia divina [illegible] absoluta
[illegible] essentia [illegible]
[illegible] essentia [illegible] / [illegible]
est [illegible] generat
[illegible] / et [illegible] ad suum esse et
[illegible] ad suum agere [illegible] cum
[illegible] ad [illegible] / ut [illegible]
[illegible] ad esse [illegible] / ut [illegible] ad [illegible]
quod licet maneat [illegible] illa [illegible]
in aliqua sit [illegible] quas
non [illegible] / Sed essentia divina [illegible]
dicitur potentia generandi [illegible]
[illegible] ad esse [illegible] sed [illegible]
ad agere sint cum [illegible] non [illegible]
quod potentia generandi possit esse in aliquo
[illegible] causetur

notā hic dr̄

ubi actiui

2° ut 3 generādū ubi passiuū

3° ut ē generādū ubi imp̄t

Ad p̄m pūle ꝗ p̄oc̄ ut potēt generari
sic imp̄e ꝗ sꝫ generare actiuatū ꝗ
hic gerundium generandi pt̄ oplict
accipi ūno ut ē gerūm ubi actiuū
et p̄ generandi ē impōlo pt̄ ꝗ
pl̄ pr̄ ē qui actiue generat alius
ut ē gerūm ubi passiuū et ē ꝗ
solo filio ꝗ impōlo filio ē passiua
generatio 3° pt̄ accipi ut ē gerūm
ubi impl̄s et ꝗ pt̄ dr̄ia ꝗ potēt
generari nō solū ē ꝓprie ꝗ impōlo
ꝑ spū sc̄o .iā impl̄ic accipiēdi potēt
generandi ut ē ꝑtem ꝗ potēt ꝑꝑ
sic generado / et hic ē dr̄ia essētl ꝗ
de et ī illud ē melius ꝑꝑs / ꝑꝫ
ꝗ ē nulla ita ē cōis ꝑꝫ ꝑꝑs ꝗ
ꝑm ingrm nulla posse generare nō
ē posse ꝗ / ꝗ ē posse ꝗ / ꝗ
potēt generandi nō ē cōis ꝑꝫ ꝑs
ꝑꝑ si m̄ ꝑ posse generare m̄
potēt generandi ut nō ē ꝑ de
potēt generandi ꝗ adsūm pūle
sigūn / ꝗ solū ꝗ ad sūm quōm
ꝗ ē ꝑ ut ꝑꝫ ꝑ impōlo
ꝑ / ꝑ et ꝗ posse generare sic
nō alicꝫ / ꝑ cū nō sꝫ ꝗ potēt
generandi sit ad alicꝫ ꝗ maligno
pt̄ esse potēt generandi ꝗ nō
pt̄ ꝑ in actū generatiōis ꝑ
ꝑ in ꝑ ꝑ / Ad
2m pūle ē ꝑ ꝗ ꝑ
in ꝑ ē ꝑ generandi ꝑ
ꝑ in actū generatiōis nō ꝑ
sic ꝑ ꝑ melius ꝗ actualiter
determinatur ad actū generatiōis ꝑ ꝑ
ꝑ ꝗ ꝑ ꝑꝫ ꝑ ignecꝫ
si ꝑ ꝑ potēt dr̄ia ꝑ calor
ꝑ ut sit posse ꝑ ignē generare
/ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑꝫ potēt generandi
ignē ꝑ ignē / sic dr̄ia na
ꝑ ē ꝑ ꝑ generandi in actū
generatiōis nō ꝑ ꝑ ꝑ sit
ꝑ ꝑ generandi ꝑ ꝑ ꝑ

p̄ncipaliter cū sꝫ impōlo sit dr̄ia na
sub opposita ꝑ ꝑ ꝑ filiatiōe
ꝑ ꝑ filius ꝑ impōlo ꝑ potēt
generandi ꝑ ꝑ potēt generare sic
ut ignis ꝑ ꝑ ignecꝫ ꝑ
ꝑ ꝑ aliū ignē generare
Ad 3m pūle dicō ꝗ ꝑ ꝑ
potēt ꝑ pr̄ ꝑ ꝑ generant
et filius generat̄ et hic ꝑ ꝑ de
potēt ꝑ ad sūm pūle ꝑ
ꝗ ubi generans et genitū ꝑ nulla
ꝑ absoluta ꝑ ꝑ ꝑ ē esse
ꝑ potēt ꝑ generans ꝑ
et genitū generat̄ ꝑ pr̄ et filius
ꝑ absoluta sunt idē ꝑ ꝑ ꝑ
ꝗ potēt ut ꝑ ꝑ impōlo
ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ
ꝑ Ad 4m pūle ꝑ ꝗ
ꝑ ē ꝑ de ꝑ ꝗ nō ꝑ de
ꝑ / ꝗ pr̄ generandi ē ꝑ
ꝑ / et nō ꝑ ꝗ ꝑ ꝑ ꝑ

ꝑ ideo sit aliqua ꝑ ꝑ
ꝗ sit ꝑ sunt plures ꝑ
ꝑ in illo ē ꝑ ꝗ ideo ꝑ
plures forme ꝑ ꝗ ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ impōlo ꝑ ꝑ impōr
ꝑ in ꝑ ꝑ materia / Contra
ꝑ nulla pt̄ esse ꝑ passiua
ī illo nō pt̄ esse ꝑ ꝗ ꝑ
ꝑ ut ꝑ ꝑ ē ꝑ ad alios
ꝑ ambo ꝑ ꝑ ad 3m ꝑ
ꝑ nulla ē ꝑ passiua ut ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ / ꝑ p̄mo ꝑ ꝑ
ꝑ ideo sit ꝑ ꝑ / ꝑ
ꝑ ꝑ ꝑ / ꝑ ꝑ
ꝑ / ꝑ p̄mo ꝑ ꝗ ꝑ
ꝑ pt̄ ꝑ ꝑ ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ forma ē ꝑ et ꝑ
ꝑ ꝑ ꝑ et forma ꝑ ꝑ
ꝑ ꝑ et ꝑ ꝑ / Contra forma
nulla ē ꝑ ꝑ ꝑ ideo
ꝑ ē materia ꝑ ꝑ ꝑ

qr sic ancos ponentes deum esse primum
sim nichil admisceri de potentia / Item
12o metaphysice quod quia primum intelligit [illegible]
itaque omnia principaliter intelligit i. potestatem
causalitatem per unam speciem deum quoniam non
est intelligentia habeat secundum ylioachim ut
durior [illegible] aut / deus tunc deberet
ponitur esse nimius Contra quarto deus
non continetur cognitione et sensibili dicit quod
illud non est contentum cognitione et dicitur quod
nullo genere clauditur sed est super omne
genus sed deus est huiusmodi / [illegible] distincte
generis quia si aliquid est contentum cognitione et
dicit quod est quod ipsum sit in genere Contra
quarto et est bene intelligendo pro re deus
in nullo genere clauditur et per consequens non
est magis perfectus quia quod est causa omnis generis
et [illegible] infinitatem generis non potest
claudi in aliquo genere deus est [illegible]
[illegible] / [illegible] quod infinitum genere ponitur
non possit esse causa omnis generis
[illegible] in illo genere / aliter ipsum esset
causa sui ipsius / Contra potest quarto
12 metaphysice [illegible] in quo [illegible] perfectio
veri [illegible] et vita [illegible] omnia alia sunt
[illegible] et [illegible] / Item illud quod comprehendit
in se esse perfectiones omnium generum
in nullo genere clauditur deus est huiusmodi
[illegible] quia [illegible] uno genere clauditur
[illegible] generis perfectiones esset non
[illegible] / [illegible] 7o metaphysice ubi dicitur quod est
[illegible] perfectum [illegible] perfectiones / [illegible]
cogitantur perfectiones omnium generum et ideo
[illegible] quoniam [illegible] esse ipsum deum
Item omnes substantiae illimitatae non possunt
esse in genere / quia omne quod clauditur in
aliquo genere limitatur limitibus illius generis
sed deus est substantia illimitata cum sit
totaliter independens ut patet 8o physicorum
et 12o metaphysice / Item si deus esset in genere
[illegible] aliquid posset perfectius deo cogitari
quod [illegible] quia deus est
quo maius cogitari non potest / Item planum
est quod non loquitur de magnitudine molis

sed perfectionis et virtutis quamvis [illegible] si non
esset in genere ipse esset [illegible]
[illegible] eiusdem generis / et per quas perfectiones
[illegible] deus non comprehendit / sed intelligitur
possibile cogitare omnium illius generis
que omnes perfectiones [illegible] comprehenderet
[illegible] que [illegible] eodem genere [illegible]
[illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] metaphysice
sed deus [illegible] non [illegible] in
[illegible] una [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] una [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] augustinum [illegible]
[illegible] / [illegible] post [illegible] concludit
deum non esse in aliquo praedicamento / et ideo
[illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] includit et abstrahit omnibus [illegible]
[illegible] esse [illegible] vere
[illegible] Contra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] perfectio [illegible]
causa sed [illegible] prima a [illegible]
deus / nichil [illegible] ipse [illegible] [illegible]
[illegible] quia ipse deus [illegible] [illegible]
[illegible] / sed [illegible] est [illegible] de [illegible] illud
est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
esse non posset [illegible] Contra
[illegible] argumentum [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
in illo [illegible] [illegible] genus et [illegible] / per quas
ipsum [illegible] cognitione et [illegible] / sed in
deo [illegible] [illegible] divina
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Contra
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima
[illegible] sunt generis [illegible] 10 metaphysice
sed [illegible] [illegible] deus est [illegible]
quo omnia [illegible] mensurantur [illegible] deus
est in genere [illegible] / Item [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in illo genere / sed
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que est [illegible]
esse et [illegible] non [illegible] / Item quia [illegible]
ab aliquo [illegible] sensibili illud est genere
deus [illegible] [illegible] [illegible] omnis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia est [illegible] [illegible]
sed deus non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

29o

ma^t

9o

Cot

quia finalis est diuisiua generis [illegible] de quo dicitur [illegible]

ut ibi boecius in libro de trinitate g
sicut dictum est. Contra autem deus convenit
cum creatura genere aut differt ab ea genere
si primum igitur compositus. Si secundo tunc est
ingenerabile magis quam genus quia omnis
diversitas presupponit identitatem sed diversitas
generis presupponit diversa genera et est
compositum ex hiis. Sufficit ad hoc quod
aliquid sit ingenerabile quia albedo est ingenerabilis
et tamen sua essentia nulla habet rationem compositi
sed indivisio est compositum ex hiis rationem tamen
in eo sunt multa dicta sed patet de aliis
sicut ut sapientia bonitate dictum est. Contra
quorum est unus conceptus univocus illa sunt
in eodem genere. Sed dei et creature sunt
talis est unus conceptus univocus. Sic bene
probatur quia plus distat accidens et deus
quam lapis et deus. Sed tamen ergo animus et deus
possunt esse unus conceptus analogus
puta quem conceptum entis lapidis et
dei est unus conceptus univocus et ens. Contra
de quibus est una scientia illa sunt universalis
et per quos unius generis. Sed de deo et
creaturis est una scientia puta metaphysica quia speculatur
eius ingenerabile ens ut patet ex ea metaphysice
ergo deus est ingenerabile. Contra primum dicendum
quod non est quod ubi sit unitas medio cunctum
sed quod eius entitas utitur sit medio
quis aut principium per [illegible] completa
impingit actum. Sed ratio habeat [illegible]
ipso ut alia infinita probat tamen
actualiter de [illegible]. Contra aliud quod
sancti dicendum quod actus non est [illegible]
illud [illegible] indistinctum aliquid potest
includat. Et determinate actum
perfectionis et subsistens per se est [illegible] quod
essentia divina est purus actus et infinite
perfectionis et subsistens per se est in quod
essentia divina est purus actus et infinite
perfectionis. Contra tertium actum quod [illegible]
dicendum quod philosophus et commentator accipiunt
ibi genus logice puta quod sunt [illegible]
ponitur de sola finita et infinita. Sed
in quantum [illegible] non generaliter
genus puta. Contra tamen commodo
per illud accidentibus de [illegible] dei

de quo deus est ingenerabile sicut predicatum
sed similiter et unitas sunt ingenerabile [illegible]
Sed non videtur similia ratio [illegible]
quia si ad [illegible] sunt predicatum sit in
uno determinato genere impossibile est [illegible]
comprehendere esse perfectionem aliorum generum
quia genus [illegible] sit ingenerabile. Secundum
tamen sit infra limites generis quod perfectiones
aliorum generum sed non possunt essentiam
convenire. Sed perfectiones aliorum generum [illegible]
essentiam convenit ipsi deo quia ipse continet
omne ens ut [illegible] in essentiam et [illegible]
de esse generis ideo de genere
[illegible]. Sed [illegible] patet. Et [illegible]
omne [illegible] ut predicatum est infinito
qualiter [illegible] quo est [illegible]
hic [illegible] puta [illegible] de aliqua
qualitate esse [illegible]. Contra tamen dicendum quod
de ratione sunt ut est [illegible] de [illegible] generis
est quod sit finitum et limitatum perfectionis
generis sunt non esse alio [illegible]
[illegible]
[illegible] de deo quia est infinitum et [illegible]
[illegible]. Contra tamen dicendum quod [illegible]
[illegible] simpliciter non
[illegible] aliqua dicta sed [illegible]
[illegible] deus tamen sit simplicissimus
non differt ab eo quod non est deus [illegible]
[illegible] additum sed [illegible]
[illegible] ad ambo [illegible]
[illegible] de dicta [illegible] est [illegible]
generis et [illegible]
[illegible]
[illegible] quod deus non [illegible]
[illegible] sed [illegible]
plus quam [illegible]
[illegible] plus quam [illegible]
deus et creatura. Sed [illegible] ad
[illegible] tamen potest [illegible]
[illegible] non [illegible] ad ea que
[illegible] sed [illegible] que
[illegible]
[illegible] que sunt ingenerabile [illegible]
[illegible] ut est [illegible]. Contra tamen dicendum

q(uod) n(on) q(uo)lib(et) c(om)posit(um) ex i(n)c(om)plexis suffic(it)
ad hoc q(uod) aliq(ui)s sit i(n) g(e)n(er)e omne n(am)
q(uod) e(st) i(n) g(e)n(er)e vel e(st) c(om)posit(um) v(e)l e(st)
c(om)ponibile quor(um) neutr(um) c(om)petit dec(em) Ad
s(e)c(un)d(u)m d(icitu)r q(uod) lic(et) n(on) e(st) vox ad plac(itum)
dico q(uod) h(oc) n(on) argu(it) q(uod) n(on) univocet
s(ed) analogi(ce) De na(tura) n(am)q(ue) analogi e(st) q(uod)
unu(m) analogor(um) plus d(icitu)r q(uam) alter(um)
c(om)plexus s(e)c(un)d(u)m quo analogizant Et ...
in talib(us) duob(us) dicit(ur) vel unu(m) dep(en)d(e)t
ab alio vel ab alio a q(u)o d(icu)nt(ur) denominat(ur)
ad p(ri)m(u)m cu(m) aliq(uo)d depe(n)d(e)t c(om)m(un)a ...
ad ip(su)m c(om)municat Ex q(u)o app(ar)et q(uod) i(n) c(om)pl(e)x(is)
analogi(ce) possu(n)t multos (et) varios g(ra)d(us)
assig(na)re s(ecundu)m q(ua)m ... magis d(icu)nt(ur)
... q(uam) ... n(on) solu(m) ... s(ed)
... alia ... ...
... e(st) ... (et) ... unu(m) ... Ad s(e)c(un)d(u)m
d(icitu)r q(uod) si e(st) s(ecundu)m ... n(on) ...
e(st) una ... illor(um) e(ss)e una ...
univocat(ur) s(ed) analogi(ce) (et) ... n(on) s(e)c(un)d(u)m
unu(m) g(e)n(us) p(er) ... s(ecundu)m ... p(otes)t
e(ss)e ... (et) ... q(uod) sit g(e)n(us) p(er) se
... in ... phy(sica) ... declinat de
... p(ri)ma ... In ... q(uod) ...
declinat de ... p(ri)m(u)s ... s(ed)
in ... de g(e)n(er)e ... p(er) g(e)n(us)
... (et) p(er) g(e)n(us) ... Ad ...
... d(icitu)r q(uod) ... n(on) p(otes)t e(ss)e
c(om)posit(um) ... q(uia) in illo ...
e(st) ... n(on) pot(est) e(ss)e ... c(om)po-
... e(st) ... ... q(uod) ...
q(uod) om(n)e ... vel e(st) ... vel ...
S(ed) ... q(uod) ... ... q(uod)
... q(uod) ... i(n) ... s(ed)
p(ro)p(r)i(e) ... q(uod) sua ... ... q(uod)
... q(uia) p(r)i(n)cipalior ...
... ad ... ... p(er) ... ... s(ed)
... ... q(ui)a
... ... q(uod) p(r)i(n)cipalior ...
i(n) ... ...
... ... e(st) ... ... i(n) ...
de ... ... sit
... ... n(on) p(otes)t ... ...
... ... q(uod) ... ... e(st) ...
Ad 3m p(ro)b(atur) d(icitu)r q(uod) mo(dus) ... divisi(m)

in divisis p(otes)t intelligi dupl(icite)r vel q(uod)
ad modos ... vel q(uantum) ad modos ab-
solutos p(ri)mo ... ... e(ss)e divisi(m) mo-
dales ... ...
... s(ed) ... ... e(ss)e divisi(m)
modi ... ... s(ed) i(n) divisis
... e(ss)e ... ...
... ...
e(ss)e i(n) divisis ... ... modo
n(on) argu(it) ... ... modos ...
... ... s(ed) ... de modis
absolutis vel q(uod) ... ... modor(um)
... ...
... (et) alia ... ... rei
... q(uod) e(st) ... ... ad ...
(et) alia ... sit p(otes)t ... ...
modor(um) e(ss)e i(n) divisis q(uia) ...
... modor(um) illorum ... n(on) e(st)
n(isi) ... ... p(otes)t e(ss)e i(n)
divisis ... ... sit in ipso intell(ectu)
sit c(om)posit(um) ... modor(um) n(on) e(st) ...
S(ed) ... ... p(er) ... ...
modor(um) absolutor(um) intellig(itur) ...
... ...
p(er) ... ...
c(om)positor(um) modaliu(m) ... ...
n(on) ... ...
e(st) ... ... q(uo)d ...
... ...
... vel quo ad hoc volo ...
... de ... ...
... ...
... quas sup(r)a ... ...
... ... p(ri)ma
Ad ... p(ro)b(atur) d(icitu)r q(uod) ... ...
... d(icitu)r ... e(ss)e ...
... n(on) ... s(ed) i(n) ... ...
q(uod) ... ... n(on) e(st) ...
q(uod) ipsa ... ...
e(st) ... ...

... p(otes)t sit ... ... argu(it) q(uod) sit
om(n)e ... e(st) ... ... p(otes)t
e(st) ... ... q(uod) ...

presupponitur esse aliquem qui potest fieri magis
et minus ut patet considerantibus. Contra opponitur
et magis et minus ipsa gradualis distinctio, ubi
gradus quam apparet singulis, et de aliquibus singulis
ut in aliquibus sunt per quam sicut continue
in se secundum prime. Contra videtur et
ubi gradus actiua sit prior primitate.
Contra uterque gradus sit prior per-
fectione. Contra uterque primitas sit prior
gradualitate actiua. Contra quod uterque prius sit
prior sicut secundum quem actum inclusum et
finem quod sepe sit non ponitur ut
patet de philosophorum primo aliquid dicitur primus
secundum tempus puta propter durationem. Contra secundum
positionem secundum locum sicut ignis est prior
aere quia propinquior est primo loco per
circumferentiam celi. Contra secundum modum sicut
id quod propinquius est primo modo sicut in
pueris per dicitur prior secundum continu-
ationem quia minus distat a primo in animo
puero. Et secundum potentiam sicut agens prius
est patiente et dicitur mouens et plus
motus. Et secundum ordinem sicut semper per
dicitur prior ordine quia primum regi-
tur per ad prius gradualitatis sicut differentia
prioris secundum differentiam. Non aliquid est prius
aliud naturaliter sicut unum naturale est prius
duobus et prima prior autem. Et primus
quibus modis considerandum omnes causa in
quo in omnibus ut sit prius in posterioribus.
Et de gradu et primitate dicta distinctione
quam ad illos duos modos
potentiae quatuor claritas perfectior
Contra secundum primo quod pura quod in
gradualitate et primitate non est aliqua prior-
itas secundum modum in puta nisi ubi
ubi non est distinctio nisi ibi non potest
esse prius non. Sed gradualitas actiua et
primitas non sunt distinctione naturali
sed quod quo est prioritas in quantum
distinctio in ea. Secundum quod gradualitas
actiua et primitas dicuntur convertibiles
simpliciter indistincta. Contra quod quando
secundum modum primo puta plus nunc
dicta quod gradus ponit dicta duo
primitas et alia posterior ea quod
primitas dicta ponit dicitur esse ideo
ut et ista alius et gradus prime etiam
intensiva, nam primitas ut est ista et ratio
specifica per eam quod sine est specifica
et respicit per suppositum magis est
et primitas alio secundum hoc intelligitur
ut ista est per alicuius in continua
et sicut intelligitur ut ista, et in uno modo
considerandi est posterior gradualitate. Probatur
quod in uno modo considerandi ista dicitur uno
per comparationem originis in essentia
ut patet in materia. Sed primitas et filiatio
secundum illos modos pater ut patet inde. Ita
sicut primitas actiua ut est in continua
perfectio suppositi gradualis sit in uno modo
considerandi est prior gradualitate. Per communi
modo considerandi actus sicut est posterior actu
primo. Sed gradus modo uno considerandi
intensiue secundum hoc ut actus sicut primum
autem continuum per se gradualis secundum hoc ut
actus primus. Secundum est. Sed contra nullam
argumentum prioritatis communis. Est quod
non dicitur per dictum esse prius secundum ipsa
sed alia et alia ratione ad seipsum contra
quod non primitas considerata in ista est
prior et secundum ipsa considerata ut est persona
constituta. Et quod illud secundum unum modum
intellectus prioritas communis quod est minimus
et quod per intellectum unus per absolutum. Sed
per illum intellectum primitas per absolutum
actus relationis per absolutum actus
constitutiue personae. Secundum est ad bonum
probandum quod intellectus per relationem absolute
ideo quod ducit per secundum ipsa impo-
ne per se sed illa per secundum deprimente
imprimendo dicitur per se et per quos de
meritu et forti sua ratione sed esse consti-
tutiuum personae non videtur per se per
imprimere dicitur in se de ipsa primitate
quod omnis ipsa per se dicitur esse de omni
ut patet primo posteriorum. Sed ista non est
de omni in constitutiue probatur non conueniet
omni primitati. Contra ad secundum principale pono
quod dicitur absoluta duas quos. Contra prima

prima est quod generatio intrinseca non est naturaliter prior processione spiritus sancti. probatur quia si esset prior naturaliter tunc esset dignior et perfectior cum generatio quam emanationum dignitas. Item perfectio perseveranda est compositio si generatio esset perfectior processione tunc filius qui est terminus generationis divine esset perfectior spiritu sancto quod est contra [illegible] quia patet quod [illegible] dico et quod ista generatio aliquibus naturalibus praedicamentalibus [illegible] a [illegible] de similibus ad principium loquitur simpliciter est verum et bene. quod autem sic sit [illegible] patet quia non [illegible] intellectus producto quam aliquid producatur per videtur esse prior illa productione qualiter producens alterius producat. Sed filius producatur generatione ante producat spiritum sanctum activa spiratione. Item generatio videtur esse prior processione et magis perfecta secundum modum intellectus cum ratione [illegible] similitudine [illegible] emanationum necessario [illegible]

Sed forte dicitur quod generatio divina sit [illegible] producto cum sit secundum perfectum intellectum videtur praesupponere actum amoris et complacentiae quia perfectum intellectum non potest esse sine perfecta voluntatis inclinatione. Quae perfecta inclinatio esse non potest sine amore et complacentia. cum igitur spiritus sancti emanatio sit per actum amoris videtur quod secundum modum intelligendi processio spiritus sancti non sit posterior divina generatione. Contra quod [illegible] quod cum bonum [illegible] sit obiectum voluntatis naturale est [illegible] procedit ipsum amorem. non cum requiritur actus voluntatis [illegible] [illegible] sed requiritur [illegible] ipsum [illegible] Contra [illegible] placet [illegible] Contra [illegible] quod primitas et spiratio activa [illegible] patris dicuntur eadem re sed [illegible] ubi [illegible] [illegible] dicuntur [illegible] alterum [illegible] distinctionem quam [illegible] filius et spiritus sanctus non [illegible] divi-

res sed una [illegible] et [illegible] fundamentum quod [illegible] patris [illegible] fundamentum. [illegible] primitas et spiratio activa non potest esse [illegible] primitas quod omnis [illegible] [illegible] [illegible] patris [illegible] [illegible] [illegible] Item primitas per spirationem [illegible] [illegible] quod [illegible] intellectus [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed primitas patris [illegible] spiratio [illegible] Sed forte dicitur quod [illegible] incipiat [illegible] et [illegible] spiratio sit [illegible] primitas [illegible] sit [illegible] patris et filio videtur quod [illegible] debeat [illegible] prior [illegible] in [illegible] esse [illegible] est prior [illegible] quia omnis [illegible] esse amor [illegible] quod [illegible] de [illegible] quod non [illegible] quod primo [illegible] intellectus et [illegible] Sed quidam [illegible] [illegible] intellectum quod [illegible] intellectus dicitur prius esse [illegible] in intellectu [illegible] [illegible] quod deum [illegible] [illegible] esse [illegible] Sic datur quod spiratio [illegible] esse prius nobis [illegible] quod generatio [illegible] secundum modum intellectus [illegible] quod [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] prima esse per spirationem. Contra ad [illegible] [illegible] quod nulla [illegible] [illegible] esse [illegible] et [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

actiue filius actiue spirat sicut et ibi dicitur
non possunt posterius nec magis aut minus
sed tote tres persone coeterne sibi sunt
et coequales. Ad secundum dico quod persona
patris posset aliquo modo esse prior
filii quia ex ipso quod non intelligens in
omnibus creaturis videmus ubi omne generans
naturaliter esse prius genito et uniuersaliter
[illegible] generans et genitum [illegible] prius
posset [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] quod sit [illegible] [illegible] unum non
potest esse prius alio [illegible] [illegible]
sed ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod est prius alio [illegible]
[illegible] intelligi sicut [illegible] sed [illegible] non [illegible] in-
telligi sicut [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
intelligit prius [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad aliud prius intellectus
et [illegible] [illegible] sicut prius intelligitur [illegible]
[illegible] [illegible] sicut [illegible] sicut [illegible] in-
telligi filius. [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
aliqui sicut intelligunt [illegible] si intellectus
[illegible] unum esse producentem et alium
producentes [illegible] [illegible] producta [illegible]
[illegible] [illegible] producens [illegible] posterior
non [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] quod
una persona producens est et altera pro-
ducta et magis quia in omnibus creaturis
[illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] producens posterius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
non [illegible] quia [illegible] causa [illegible]
et non posset intelligi sicut causatus
nisi causa [illegible] [illegible] [illegible] ca-
[illegible] [illegible] causatus. [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] ubi
generans et genitum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in nullo [illegible]
sed [illegible] ad [illegible] dico quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod sola relatione distinguntur
esse non [illegible] procedere [illegible] [illegible]
[illegible] sicut ex [illegible] [illegible]

[illegible] sicut spiritus sanctus procedat primo voluntatis
et argumentum quod [illegible] procedat primo
voluntatis [illegible] [illegible] plures sicut spiritus sanctus esse [illegible]
[illegible] infinita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse infinite. [illegible] Conclusio illud
quod procedit ut amor procedit primo
voluntatis spiritus sanctus procedit ut amor
ut dicunt [illegible] [illegible] [illegible] primum
[illegible] et [illegible] [illegible] diuina persona [illegible]
[illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible] talis persona pro-
cedat primo voluntatis. [illegible] dico quod [illegible]
primo voluntatis [illegible] persone [illegible] esse
plures. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelum
[illegible] et [illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible]
[illegible] patris et filii. [illegible] ad primum [illegible]
quod [illegible] [illegible] spiritus unus [illegible] [illegible]
alios [illegible]. [illegible] et non [illegible]
[illegible] omnibus diuinis personis sed [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible] non sicut non [illegible] [illegible] persone
diuine et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
persone [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
illud spiritus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] amor [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] persona
diuina [illegible] [illegible] amor [illegible] a
[illegible] [illegible] spiritus et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad aliud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in persona [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amor diuinus
illa persona [illegible] amor [illegible]
[illegible] [illegible] non solum [illegible] spiritus
sed est spiritus sanctus [illegible] si [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] non solum [illegible] [illegible]
[illegible] persone [illegible] quia illa persona
[illegible] spiritus [illegible] [illegible] spiritus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
persona [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 q. a. 5

Secundum premissa dico quod voluntas divina
potest dupliciter considerari. Primo ut generali-
ter et concomitanter sit secundus. Alio modo ut
generaliter libere complacentie et dilectionis
in natura immutabilis. Sed deus cum maiori
complacentia et libertate vult sua bona
et vult eam natura immutabiliter
quia non potest eam non velle. Primo modo
spiritus sanctus non procedit per modum volunta-
tis ut sit sola causa producti. Secundo
modo spiritus sanctus ipse procedit per modum vo-
luntatis quia sicut scilicet verbum seu sapientia
genita in divinis ad intellectum, sic
scilicet spiritus sanctus qui est amor procedens
ad voluntatem. Sed ut [illegible] probabitur
verbum divinum procedit per modum intellectus in
intellectu et cetera. Sed contra illud quod est per
durandum primo probans quod filius
in divinis non procedit per actum intellectus
nec spiritus sanctus per actum voluntatis. Secundo
dico quod filius non procedat per modum in-
tellectus nec spiritus sanctus per modum voluntatis
primo ut de actu suo [illegible] procedat [illegible]
non divina intellectu et voluntate in
actibus suis. Ad hoc est intentio quod
filius et spiratus spiritus sanctus. Primum probat
sic quia si sic esset actus essentiales
[illegible] producentes [illegible] actus
essentiales prius [illegible] producentium. Primum
non dicitur ipse [illegible] primus est producentes
personas sunt actus notionales. Sed intelligere
et velle sunt actus essentiales. Secundo in-
telligere et velle non sunt ipse producentes
[illegible] [illegible] ipse natura
ut ipse [illegible]. [illegible] continuum quod
aliquis actus quo persona producitur
[illegible] persona producitur [illegible] quod talis
actus terminatur. Sed intelligere et velle
conveniunt omnibus divinis personis. Secundo
non divina persona generatur filium et
spirat spiritum sanctum. Tertio quod producens
filium et spiritum sanctum dicunt relationem. Sed intelligere
divinum et velle non dicunt [illegible] non
[illegible] ut [illegible] et cetera. [illegible] pater divina
[illegible] quod talis actus sunt [illegible]

producendum quod illud cui convenit est [illegible]
fecunditas non potest esse primus actus
quo aliquis producitur quia omnis producens
[illegible] [illegible]. Sed fecunditas actus
voluntatis et intellectus est [illegible] fe-
cunditatis quia [illegible] actibus immanentibus
intellectualis [illegible] ut patet [illegible]
[illegible] potest sit secundum [illegible] [illegible]
fecunditas dei et [illegible]. Sed fecunditas
producendi [illegible] non [illegible] quod
[illegible] intellectus et voluntas. Sed [illegible]
[illegible] [illegible] intellectum [illegible]
generare et producere. Secundo [illegible] divina
[illegible] sit intelligens et volens [illegible]
[illegible] nulla fecunditas [illegible] ad
producendum [illegible] personam et [illegible]
[illegible] sed calor ignis si esset intelligens
et volens cum calorem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sed non [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligere
et velle [illegible] [illegible]. Secundo argumentum
[illegible] filius [illegible] et [illegible] patri et dicitur
[illegible] [illegible] [illegible] natura
[illegible] procedit per modum [illegible]. Sed spiritus
sanctus non [illegible] et [illegible] quod filius
[illegible] divina natura [illegible]
[illegible] et procedit per modum [illegible]. Primum
[illegible] quod intelligere et velle [illegible]
[illegible] ipse [illegible] [illegible] et ipse [illegible]
[illegible] [illegible] dico quod intelligere
et velle divinum potest sumi [illegible] essentialiter
[illegible] notionaliter et prout sunt essentia-
lia sunt actus essentiales prout sumuntur
notionaliter sunt actus notionales.
[illegible] dico quod soli patri convenit
intelligere notionaliter quo intellectu
verbum producitur et soli patri et filio convenit
velle notionaliter quo amor per-
sonalis [illegible] producitur. [illegible]
[illegible] dico quod intelligere notionaliter
et velle notionaliter dicunt [illegible] communi
[illegible] quo ipse emanationes dicunt
[illegible] et intelligere notionaliter
quod [illegible] [illegible] et velle

notionale quod spiritus sanctus producitur et assum-
sum impossibile aliquis posset esse deus quod quamvis
actum intelligendi et volendi est oppor-
[illegible] quia et sicut patrum [illegible]
[illegible] actibus generatur sicut
quibus in partibus imaginatur maior
ut speculatum sed non generatur aliquid
ad extra tunc ad intra potest aliquid generari
sed tamen potest declarari. Ad primum 2
dico concedendo quod quamvis caritas non
generat productione per intellectum et volunta-
tem tamen quod pater non habet ordinem ad in-
tellectum et voluntatem tunc impossibile est
aliquod creatum generare deum intellectua-
liter intellectu ut producere amorem perfe-
ctissimum sed voluntate sicut impossibile quod
filius dei est deus intellectualiter et spiritus
sanctus est caritas vel amor sed dicta
ista concordantes tamen esse primo
intellectus et voluntas unde si calor igne
ut ipse posset generare intellectum et volunta-
tem quamvis calefaceret esset sed nunc tunc si
deum ut amorem producere non producere
sed nunc sed natura intellectum producere
intellectus et voluntas esse [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
Ad secundum dico quod quamvis tamen filius
quod spiritus sanctus procedat ab eo quia intellectus
et voluntas primo quorum procedunt
sicut respectu ipsa divina natura filius
tamen [illegible] primo [illegible] quod
spiritus sanctus [illegible] quia filius generando [illegible]
dicit et [illegible] ut dicit damascenus
[illegible] quia natura est determinata ad unum
[illegible] filii [illegible] ad unum
[illegible] modum
naturae quod in productione spiritus sancti quod
[illegible] Ad tertium prin-
cipale dico quod quamvis spiritus sanctus primo modo
procedat tamen non potest esse plures spiritus
sancti quia intellectus producit [illegible]
[illegible] per suam productionem [illegible]
primum producens [illegible] amorem [illegible]

sicut pater multiplicaret deum [illegible] primum
[illegible] producentem non simpliciter adaequatum quod
spiritus sanctus adaequat naturam divinam [illegible]
[illegible] quia aliquid [illegible]
producitur non voluntate [illegible] sic [illegible]
[illegible] quia si [illegible] quo procedit spiritus
sanctus [illegible] procedere [illegible] suppositum
[illegible] spiritus sanctus non esset [illegible] infinitum
ut infinite [illegible] infinitum [illegible] producitur
adaequatissimum [illegible] productum [illegible]
quo ad suum modum procedendi [illegible] si
duo angeli vel duo homines mutuo
diligunt se ipsi non [illegible] producunt
eundem amorem [illegible] pater et filius se
mutuo diligentes [illegible] amorem non producunt
[illegible] distincta supposita [illegible]
sed [illegible] producere [illegible]
[illegible] multiplicatur [illegible]
[illegible] productum
[illegible] multiplica-
[illegible] productum [illegible] pater et filius
[illegible] duo distincta supposita producunt
[illegible] in nulla [illegible] [illegible]
non [illegible] unus spiritus [illegible] plures [illegible]
spiritus sanctus non est [illegible] quod [illegible]
[illegible] producunt
[illegible] et spiritus sanctus et
non [illegible] Ad
primum dico quod plures homines habent
plures amores [illegible] distinctum
et habent plures [illegible] voluntates
distinctas distinctos amores [illegible]
sed pater et filius se diligunt [illegible] una
et eadem voluntate. Ad secundum dico quod
pater et filius quamvis personaliter sunt
distincti tamen in productione spiritus sancti
[illegible] unum principium [illegible]
[illegible] est ipsa divina
essentia [illegible] quae est
una et indivisa in patre et filio [illegible]
[illegible] unum principium spiritus sancti [illegible]
[illegible] et non plures. Ad tertium
dico quod spiritus sanctus non est [illegible]
[illegible] quia [illegible]

De hac materia [illegible] de [illegible] ult[imo] c[apitulo] pen[ultimo] [illegible] et de s[piritu] [illegible]
[illegible] li[bro] [illegible] c[apitulo] [illegible]

eiusdem potentie sive virtutis spirative quam habet pater et filius. [illegible] divina essentia primo volita et [illegible] diligit divina bonitas non in spirat ut principium in actu [illegible] illa [illegible] non habet se [illegible] receptive ad actum spirandi principium [illegible] spirationis activa sed [illegible] eam [illegible] pater [illegible] prima. Secundo principaliter dico quod spiritus sanctus procedit ut nexus patris et filii sicut [illegible] qui est perfectus amor [illegible] nexus [illegible] sed spiritus sanctus est perfectus amor [illegible] amati in amantem [illegible] quod amor [illegible] procedit inter distantes [illegible] nexus spiritus mediat inter [illegible] sed filius est a patre productus producens spiritum sanctum et [illegible] inter [illegible] quod necesse [illegible] super illa sed spiritus sanctus [illegible] super patrem et filium cum ipse sit productus a patre et filio [illegible] quod [illegible] nexus [illegible] medius inter [illegible] et amatum [illegible] non est medium inter producentes et productum [illegible] filius medius [illegible] quod [illegible] sic [illegible] quod necesse est [illegible] causa motiva [illegible] non est [illegible] quo [illegible] pater et filius [illegible] spiritum sanctum [illegible] dico quod voluntas non est [illegible] [illegible] apprehenditur [illegible] bonitas dei [illegible] [illegible] divinus [illegible] alia

[illegible] spiritus sanctus producatur a patre et [illegible] quod sit [illegible] pater [illegible] spirat [illegible] [illegible] filius [illegible] amor et [illegible] [illegible]

et [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] quod [illegible] quod pater et filius et spiritus sanctus producunt [illegible] [illegible] [illegible] illius producentis [illegible] dico quod sic [illegible] non obstante [illegible] possunt plures spiratores [illegible] spiratio [illegible] Dico primo dico quod spiritus sanctus procedit a patre et filio [illegible] pater [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pater [illegible] spiratam [illegible] in ipsa divina essentia [illegible] [illegible] [illegible] spirationis [illegible] spiratio activa [illegible] pater [illegible] [illegible] virtute spirativa [illegible] ad spirandum [illegible] spirationis activa [illegible] illius [illegible] spiritus sanctus cum patre quam filius sed spiritus sanctus non [illegible] cum patre [illegible] filius cum patre [illegible] spiritus [illegible] unum [illegible] unum [illegible] [illegible] et [illegible] dependere [illegible] quod est impossibile sed [illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible] Item si spiritus sanctus procedit a patre et filio [illegible] unum [illegible] ad duos [illegible] spiritus sanctus [illegible] spirationem [illegible] ad patrem et filium [illegible] [illegible] Item [illegible] quod procedit [illegible] [illegible] de divinis [illegible] [illegible] quod [illegible] spiritus sanctus non [illegible] ad [illegible] illud quod procedit [illegible] amor [illegible] quod procedit [illegible] [illegible] non impedit quin filius possit [illegible]

Modus [illegible]

ista [illegible] augustinus [illegible] [illegible]

ad productionem spiritus sancti in perfectis productionibus
melius non presupponit amorem sed econ-
tra secundum dicendum quod unum simpliciter producens
requiritur unum simpliciter productum vel
plura quemadmodum in uno simpliciter prin-
cipio productivo. Sed est impossibile quod filius et
pater sint unum simpliciter principium spiritus sancti
cum plura principia pater concurrunt in una
virtute spirativa et in una eorum ratione
scilicet activa spiratione que est una et penitus
indivisa in patre et filio. Item quod spiritus sanctus
a patre et filio non procedit pluribus productionibus
sed una eorum. Ad 3m dicendum quod pater et
filius et spiritus sanctus non sunt tres dii plurium
dominorum sed unus deus sed cum tota
divinitas comunicat omnibus tribus
fortiter eorum unius eo quod in omnibus tribus
personis sit una et eadem essentia sic
persona etc. Ad 4m dicendum quod filius
dei volens in omnibus suam similitudinem
ostendere patris sollempne dignitatem non
dixit quod ante procedit sed quod a patre
procedit dicens tamen implicite equalem
illius cum dixit ille me clarificabit
quia de meo accipiet nichil autem ab
ipso accipit sic ab eo non procederet.
Ad 5m principale dico quod concedi potest
dici quod pater et filius nisi spiritus sanctus possunt
sunt plures producentes eo quod sunt
singularis numeri suppositaliter distincti
et actiones sunt singularium quod patet
prima ratione tamen non debet dici expresse
simpliciter producit ut plures sed ut unum
principium sic quia hic ut est nota redu-
plicationis vel implicationis autem ratione
sed ad eam sub principium productivum quod
tamen sit unum in patre et filio prima una
divina essentia ut voluntas fecunda
suppositam sed respectu ad spirandum
prima sed activa spiratione. Ideo pater
et filius unum principium spiritus sancti et debet
dici quod ipsum spirant ut unum principium
sed ratione unius virtutis spirative in-
divise communis in utroque quam ad
eam productionem. Prima sed sic

sed cum unitas in actu causatis ad causam
sic sed quia pater et filius in actu spirationis
ad spiritum sanctum sed secundum unitas est unius
dei et unum principium causantis quod essentia
divina cum sit causalitas sic una tota
eam cuius sunt pater et filius sunt unum principium
spiritus sancti per unam virtutem spirativam que est
ambobus communis. Dicendum quod sicut
unica divinitas unit omnes divinas per-
sonas sic eadem divinitas unit
patrem et filium inspirando dicitur tamen
non patet vero divine persone communicant
communione quod una divinitas
in qua unitur quod et ipsa divinitas communicatur
sed pater et filius spirant spiritum sanctum
sic hic eis competit per unam virtutem
spirativam que est ipsa divinitas. quod
tamen ipsa divinitas non spirat et ideo non
dicuntur plures causantes quod unius
cause essentie que ipsa creat sed patet
de plures spiratoribus cum divina essentia
non spirat. Ad quod est ista sic quod divina
essentia non est origine sic quod autem
sunt suppositorum ut patet primo metaphysice
et 2o ethicorum sed essentia divina simpliciter
non est suppositum quod alias haberemus
supposita infinita. Secundo dicendum quod essentie
non competit per se esse seu agere. Ratio
causa quare sic corpore separata
tamen est incorporee non competit nisi
operatio per se quia sic patet dicitur animam
per intellectum et eam corpore ut cor-
poreum ut dicitur primo de anima. Secundo ideo
forma cum essentia divina non possit separari
a divinis suppositis sic ergo essentia non
per se actionem aut operatione. Ad primum di-
cendum quod actus sunt suppositorum dicendo quod
terminus actionum non sunt supposita sed singula-
rium in essentia divina licet non sint
supposita absolutum patet tamen absolute unum
in essentia divina sunt absolutum
sic quod per se habet esse prima esse
divinum quod nos dicimus esse non habent sunt
supposita et si magna dissimilitudine dicitur
convenire quod actiones sunt suppositorum

3a ar. 9

non generat agere et quia est in cor[pore]

4a ar. 9

dicemus quod generatio activa sit prior
quam passiva vel dicitur quare necesse
est non habentem esse ut agentem esse
sed agentem esse in supposito et non
potest non potuit agere. Ad secundum
dicendum quod anima humana est in
corpore potest non sed esse sed dicitur quod
potest generare esse sed negatur non potest
de essentia divina et dicimus quod generare
potest agere et non minus potest agere cum
sit mortuus quia dicimus esse separata a
corpore secundum communem philosophum. Forte
sic sed differunt in distantie de anima
separata generandi. Ad primum autem in sequentia
dicendum quod sicut pater imperfecte quam pater imperfecte
quia est sicut filius est similiter imperfectus inspirando
quia in una vi spirativa sed eadem
vel ad spirandum actus sic imperfecte
et sic perfecte distinctum vel ut pater sic
filius ut sic sicut pater spirabit spiritum
sanctum tamen ambo sunt unum principium spiritus
sancti. Sequitur alia quaestio

Utrum generatio filii sit prior spiratione
spiritus sancti. Et videtur quod sic quia illud cum quo
est principium spirationis habet esse prius spiratione
sed generatio omnis patris filium [illegible]
est principium spirationis ut patet in magistro
[illegible] parte. Contra sed si esset filius
spiritus sancti sic esset generatio ad spi-
rationem sed filius non est prior spiritu sancto
ergo nec generatio est prior spiratione
quia sed si esset [illegible] sic
esset una et eadem [illegible] sic quia non
maior [illegible] sed filius [illegible] spiritus
sanctus quod pater [illegible] filium sed filius [illegible]
una [illegible] est quod pater non est prior sanctus
[illegible]. Sic quaeritur secundum [illegible] primo
de ille quod [illegible] quod ad [illegible]
[illegible] dicendum est utrum generatio et
spiratio differunt realiter. Secundo utrum [illegible]

argumentum per decedi

dicitur [illegible] distinctus spiritus
in animali [illegible] potest [illegible] possit divina
ingenerata sed videtur dicere [illegible]
[illegible] ad primum dicitur et simplex in [illegible]
[illegible] sed in distinctum [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] ad plus et [illegible] in divinis
[illegible] ponunt quod non [illegible] esse [illegible]
est quod generatio filii est prior spiratione [illegible]
sed [illegible] supponere et [illegible] filii
[illegible] quod sed si esset omnis processio unius
ad omnium aliorum processio sic [illegible]
cessio ad processionem sed potest sed supponit
[illegible] cum sit etiam persona in divinis et [illegible]
[illegible] processio potest sed supponit processionem
filii. Et ideo dicunt [illegible] ut
quaecumque alia divina relatione [illegible]
ad fundamentum quia sed ipsi dicunt [illegible]
non plus dicit [illegible] fundamento in divinis
[illegible] quia [illegible] in [illegible] absolutum
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
sed [illegible] est [illegible] sunt primus
[illegible] fundamentum et [illegible]
[illegible] sed [illegible] si [illegible]
[illegible] quod [illegible] esse [illegible]
dicunt [illegible] ipsi [illegible] non
sunt [illegible] [illegible]
sed [illegible] non [illegible]
[illegible] ad absolutum et [illegible] dicunt
[illegible] spiratione [illegible] [illegible]
[illegible] sit persona prius [illegible]
[illegible] non [illegible] sed prius persona
[illegible] supponere [illegible] quod [illegible]
sit naturaliter prior cum spiratione. Et
non [illegible] esse [illegible] quod [illegible] prius [illegible]
naturaliter potest esse prius sed [illegible]
est [illegible] cum sic [illegible]
[illegible] primum [illegible] quod non [illegible] supponit
arguit [illegible] [illegible]
[illegible] illa supponit quod est [illegible]
[illegible] persona in divina quod est [illegible] supponit
[illegible] ut est [illegible] et [illegible] dicimus 9

ipsorum individuus non est plus et ipsorum
relative dicens quod loquens. Sed contra in
arguendo assumitur quia quamvis sit formaliter personarum
ipsarum et per consequens ipsarum personarum, non quod
relationes sunt naturaliter priores personis, sed
eandem habent naturam individuam. Item
secundo dico sic: Sed assumitur cum dicit quod
individuus plus dicit relationem quam ipsum
fundamentum, quod individuis ipsis est valde
falsum, quia dato quod ista essencia communicaret
gratia [illegible] esse ipsum fundamentum ad
[illegible] essencia [illegible] in [illegible] fundamenta
[illegible] essencia [illegible] et [illegible] per
[illegible] divina relacio [illegible] sit et
[illegible] in [illegible] alia [illegible] in [illegible]
[illegible] manet [illegible] sed cum [illegible]
quod in [illegible] non potest [illegible] quod plus
dicunt relationes essencia et ipsum fundamentum
quam relationes divina. Et non est simile quod assumit,
quia cum relationes creature sunt
temporales, et quod [illegible] dicit [illegible] non [illegible]
generatione, sic fundamentum [illegible]
et [illegible], quod [illegible] sit sine fundamento
tamquam naturaliter plus presupponunt relationes.
In divinis autem simpliciter eterne et immutabiles,
et ideo non est comparacio quam assumit. Et
[illegible] cum dicit quod in divinis sunt
diverse [illegible] ad absolutum
et relativum, est periculosa valde, quia si
res absoluta [illegible] cum relativa
cum sint [illegible] relationes eterna absoluta.
[illegible] et [illegible] quaternitas in
divinis, quod fuit error Joachim, qui
error est expresse dampnatus de summa
Trinitate et fide catholica, capitulo Dampnamus.
[illegible] autem [illegible] approbate [illegible]
[illegible] quia [illegible] primitas
non est prior filiacione, sed [illegible]
[illegible] intellectu. Sed filiacio non potest esse
[illegible] actiua [illegible]. [illegible] primitas
[illegible] [illegible] sit sint quod [illegible] non
est posterius unus non potest esse posterius
alio. [illegible] quia [illegible]
[illegible] est posterius filiacione, quia

omnino [illegible] quod pater [illegible] inspirare
[illegible] quod non [illegible] sed pater non
[illegible] esse [illegible] et [illegible] actiue
actiua spiracione [illegible] [illegible]
spiracio non potest esse [illegible] filiacione
[illegible] cum [illegible] equaliter [illegible]
[illegible] ut [illegible] in spiracione
passiua [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] primitas et filiacio [illegible]
individuus nulla potest esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
primo [illegible] [illegible]. [illegible] pater
[illegible] quod [illegible] non [illegible] pater [illegible]
an esse [illegible] ad filium non
[illegible] est [illegible] primitas [illegible]
divina [illegible] pater non [illegible] esse
distinctiuus [illegible] [illegible] divine persone
[illegible] quod [illegible] omnino
generacio sit prior spiracione quia
generacio et spiracio [illegible] [illegible] [illegible]
suppositorum sunt [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] in [illegible]
[illegible] filium [illegible] [illegible] dicit
[illegible] generacio quod dicit sunt
[illegible] et relationes [illegible] in divinis
pater generando filium [illegible] generacio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] spiracio [illegible]
processio. Sed in [illegible] distinctione
[illegible] [illegible] doctores variant.
[illegible] quod relationes opposite [illegible]
[illegible] distinguuntur. [illegible] [illegible]
distinguuntur per relationes oppositas [illegible]
[illegible] relationes distinguuntur
[illegible] fundamenta [illegible]
distinctiue oppositis relacionibus. [illegible]
passiua generacio et spiracio sunt in
[illegible] suppositis [illegible] opposite relative
distinguuntur [illegible] [illegible] [illegible]
processiones relative sunt distincte.
[illegible] Thomas dicit quod processiones [illegible]

distinguuntur. Et propterea accidentia
que consequuntur sequuntur primam materiam
omnes autem materiam et numerum specifi-
cantur et distinguuntur. Species
enim secundum eum sunt distincte realiter igitur
[illegible]. Sed ipsam materiam per [illegible]
tres alios primo de emanacionem
[illegible] distinctionem esse [illegible] modo
emanancia, puta quod unitate modo
intellectus sui [illegible] et alia modo volunt
quod una emanacione ab una pri-
[illegible] et alia [illegible] puta
[illegible] sui [illegible] processio [illegible] de
quod distinguitur [illegible] species
[illegible] quolibet [illegible] admittere
Contra primum modum ut Egidius arguit
sic tota causa quare quiditas et
species [illegible] sit quod [illegible] ad
[illegible] sed non plus opponunt
quiditatem et speciem quam quiditas et species
[illegible] realiter [illegible] sit sed illa
est suppositio [illegible] ut patet Egidius
[illegible]. 2o [illegible] separate non
multiplicant [illegible] distincte
distincta [illegible] esse sed individuis nulla
est distinctio [illegible] esse. Secundo propterea
sui separate [illegible] non erunt [illegible]
[illegible] si [illegible] separate [illegible]
[illegible] quod sunt indistincte suppositum
[illegible] realiter distincta
[illegible] quod sit [illegible]
[illegible] quod [illegible] eadem causa
[illegible] esse sed [illegible] distincte
realiter [illegible] separatum individuis
est quod sunt indistincte suppositum domini
Egidii [illegible] et quod Thome
loquitur de talibus separatis [illegible]
[illegible] personales [illegible] et
[illegible] propterea
[illegible] primum dominum quod causa quare
quiditas et species [illegible] sit [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] non [illegible]
est quod speciem non est [illegible]

[illegible] sed quiditatem et speciem [illegible]
mediales et personales [illegible]
videtur esse [illegible] quod [illegible]
[illegible] quiditatem [illegible] species [illegible]
[illegible] opponunt [illegible]
[illegible] opponunt quiditatem
et speciem quam quiditas et species quod [illegible] quiditate
[illegible] [illegible] species
[illegible] primum dominum quod [illegible]
[illegible] in [illegible] separatis quod [illegible]
[illegible] opponunt [illegible]
ut sunt [illegible] non multiplicate non multi-
[illegible] esse [illegible] fundantur [illegible]
[illegible] si ad distinctas
[illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] aliquas [illegible] patent de
quiditate et specie et hic [illegible] multiplicari
et ut [illegible] sunt distincte et multiplicate
suppositum ut [illegible] non multiplicata [illegible]
esse. [illegible] 3m dominum quod [illegible] non
est [illegible] [illegible] sed ut unum
sunt [illegible] ut patet [illegible]
[illegible] Contra primum dominum Thome
arguitur ab eadem [illegible] esse et distinctum
esse sed ipsi materie non [illegible] esse [illegible]
[illegible] esse ipsi materie [illegible]
omnes [illegible]. Contra primum arguitur sic
quod [illegible] individuis [illegible]
[illegible] aliud [illegible] dicitur
est primum [illegible] non [illegible]
arguitur [illegible] propositionem
[illegible] 3m [illegible] ab uno et [illegible]
non [illegible] quod [illegible]
[illegible] non [illegible] ut [illegible]
[illegible] modo quod talis ordo [illegible]
[illegible] et [illegible] ordo
[illegible] quod ordo [illegible] [illegible]
realiter distincta sed [illegible] et [illegible]
de [illegible]. [illegible] 3m [illegible]
[illegible] procedit primo [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] 2o de [illegible]
personalibus [illegible] et 3o de [illegible] omnis
suppositi [illegible] istum articulum

39 articulus

sit et indistincte relatus. Contingit
enim nos possumus proprie loqui de divinis
univoce licet specie applicando simus
nominibus ad divina tamen si ad eum istorum
nos vocamus determinare debemus magis
dicere quod distinctio divinorum suppositorum
assistit distinctioni univoci quam specie
speciali quod quam possimus salvare sic
vero divina [illegible] sit modicare de re
ut de causa non determinatur actualiter sive
primitas secunde est distinctio suppositorum
specie secundum usitatum modum loquendi sonat
in divinis et distinctio non quod dimissio
ponit utrumque in divinis licet magis dicitur
apparere divinorum suppositorum distinctionem
univocalem quam specialem / et eodem modo
indistinctio suppositorum dicitur nos habere
de perfectionibus in processo non sunt
distincte nisi quod sunt indistincte suppositorum
ut quod convenit ad distinctionem suppositorum
ut dicit alia opinio / Item omne agens
perfectum producit quod sibi simile nisi assit
eius impedimentum sit ex parte agentis
vel ex parte recipientis sicut patet ponente
animo metaphorice ista est vera loquendo
de agente non equivoco / Sed in divinis
est agens perfectum et nullum est impedimentum
sed [illegible] aut [illegible] est
eadem specie in producente et eo
Contra illam [illegible] est opinio quod distinctio
in divinis magis assistit distinctioni specie
quam univoce quod probatur sic illa distinctio
est specierum [illegible] secundum [illegible] speciei distinctio
[illegible] / Sed relationes in divinis [illegible] divina
supposita distinguuntur [illegible] specie distinctione
[illegible] pura distinctio distinctum [illegible]
non ponunt [illegible] distinctiones quod [illegible]
[illegible] opinio [illegible] secundum eos [illegible]
Sed primitas et filiatio secundum eorum [illegible]
[illegible] dicuntur specie [illegible] et relationes
divine non ponunt personas distinguendas
[illegible] in divinis / Sed
[illegible]
divina [illegible] / et manent secundum [illegible]
[illegible] / [illegible] specie et filio

quia personas distinguunt specie et formaliter
Item relationes [illegible] non ponunt [illegible]
in divinis / Secundum [illegible] erunt relationes
se diverse et per quas constituuntur supposita
specie diversa [illegible] comparantur et
[illegible] patet [illegible] ad hoc
[illegible] primitas et filiatio sunt [illegible]
distinguuntur specie [illegible] ut [illegible] divina
supposita [illegible] non in individualiter
specie sed ut sit distinguuntur [illegible]
supposita [illegible] individuata [illegible]
[illegible]
individualia [illegible] sunt [illegible]
dicunt [illegible] distinguunt sua [illegible]
individua [illegible]
[illegible] / [illegible]
quod [illegible] visitate [illegible] talibus [illegible]
distinctio [illegible] distinctio [illegible]
de [illegible] non [illegible]
esse individuale et incomunicabile / sed
[illegible] quod duo homines [illegible]
[illegible] sunt [illegible] / et
[illegible] quadrati non [illegible] quod [illegible]
sic dicuntur specie sunt [illegible] / tamen
[illegible] duo homines [illegible]
[illegible] individua [illegible]
[illegible] et individuationem [illegible]
Per hoc patet [illegible] — 49
[illegible]
[illegible] non
et [illegible] ingenitus [illegible]
ingenitum [illegible] affirmativa
de [illegible] non [illegible]
de [illegible] / nisi presupponit [illegible]
[illegible] ad [illegible]
illi [illegible] / Sed [illegible] non [illegible]
[illegible] / et
[illegible] non [illegible] ingenitum
[illegible] / [illegible]
ingenitum [illegible] / et ut [illegible]
[illegible] negative [illegible]
[illegible]
ingenitum [illegible]
[illegible] / ut [illegible] negative
[illegible]
[illegible] ingenitum [illegible]

a filio spiratur, quia non est genitus
sed a patre generante procedit.

Utrum spiritui sancto conveniat processio temporalis.
Et videtur quod non, quia quod est simul eternum
non convenit procedere temporaliter. Sed spiritus sanctus
est simpliciter eternus, igitur etc. Contra [illegible]
Sed illud quod est simpliciter temporale [illegible]
processio; sic id quod est simul eternum ad
temporalem processionem. Sed impossibile est simul
temporale eternaliter procedere; ergo impossibile
est ut [illegible] simpliciter eternum temporaliter procedat.
[illegible] considerare. In quo sunt [illegible] videnda,
quorum [illegible] quod generacio est spiritus sancti processio
eterna et temporalis. Primo videbitur

modus procedendi

de illo quod convenit spiritui sancto [illegible] procedere seu
processio sit ipsi spiritui sancto ut sic;
[illegible] de [illegible]; secundo utrum processio temporalis
spiritus sancti ponat in eum aliquid cum eterna sua
processione; quarto vero utrum in temporali processione
dentur spiritus sanctus vel tantum dona sua.

primus articulus

Primo dico quod spiritui sancto convenit
processio temporalis. Probatur, quia illa processio
quae est ad aliquem temporalis seu ad aliquem
qui incipit tempore esse dici debet temporalis.
Sed spiritui sancto convenit processio quae
est ad aliquem qui incipit tempore esse, igitur
etc. [illegible] quia [illegible] processionem [illegible]
seu processionem inter duos terminos, [illegible]
[illegible] ut terminus a quo [illegible] et alius ut terminus
ad quem; [illegible] motus [illegible]
[illegible] ad quem [illegible] ut [illegible]
[illegible] physicorum. Sed processio ut patet
[illegible] mediat inter duos
terminos, requirit autem aliquem a quo procedat
et aliquem ad quem procedat. Sed licet pater
et filius diligant nos spiritu sancto, hic
amor qui est spiritus sanctus procedens eternaliter
a patre et filio aliquo terminatur ad
nos qui incipimus esse in tempore, quia
non ab eterno potuit terminari [illegible]; ubi est
aliquis de ipsis [illegible] potest
[illegible] sibi processio temporalis spiritus

quod est processio temporalis

sancti [illegible] amoris a patre et filio

ad creaturam per sanctificacionem creature. Secundo
arguitur sic: spiritus sanctus spiratus non
est temporalis, igitur nec eius processio, [illegible]
ab omnibus [illegible] quod idem sunt quod [illegible]
[illegible] et alia. Sed spiritus sanctus spiratus est eternus,
igitur eius processio [illegible] nullum temporale potest esse
eadem realiter cum essentia divina. Sed processio
spiritus sancti est eadem realiter quod essentia
divina. Contra: secundum Anselmum [illegible]
sunt idem ubi non obviat relacionis oppositio;
sed inter essentiam et processionem non est opposita
relacio. Tercio processio se habet ad spiritum
sanctum sicut generacio ad filium. Sed filius non
dicitur generari temporaliter nisi racione assumpte humanitatis;
ergo spiritus sanctus non dicitur habere processionem
temporalem, [illegible] nullam naturam assumpsit.
Contra de [illegible] arguitur sic: Si
processio spiritus sancti ad creaturam efficitur
[illegible] sanctificacio, et columba quae apparuit post
baptismum [illegible] significat; et sic nubes quae
apparuit in monte Thabor ubi assumpto
Petro, Iacobo et Iohanne post transfiguracionem
[illegible] ad eos; sed illud nullam ponit [illegible]
quod spiritus sanctus apparuit in illis creaturis,
sed in [illegible] ad eos non apparuisset
[illegible]. Tercio sanctificacio creature est effectus
[illegible] quo dicitur alicui processio
quae convenit soli spiritui sancto. Tercio in medio
[illegible] spiritus sanctus videretur procedere et tamen
[illegible] sanctificacione, ut
apparuit in Balaam propheta. Ad primum [illegible]
[illegible] spiracio et processio sunt idem
[illegible] tamen differunt in modo significandi,
quia alicui convenit processio quod non convenit spiracio,
nam spiracio solum convenit patri et filio;
sed processio [illegible] convenit [illegible] ad quem
sicut [illegible] est processio dicitur eterna, sicut
amor procedit a patre et filio et [illegible]
[illegible] temporalis, sed cum tali amor dicitur
ad creaturam, [illegible] processio potest dici temporalis.
Ad secundum [illegible] quod [illegible]
sunt idem [illegible] tamen [illegible]
quod alicui convenit aliquid quod non
convenit esse [illegible]
quod non [illegible] non est [illegible]

bo(nu)s de quib(us) p(at)res dei sup(er)i(us) d(ictu)m
p(er) do(nu)m q(ua)n(do) missus s(e)c(un)d(u)m 3m d(icen)d(u)m q(uod)
h(oc) no(n) e(st) v(er)u(m) q(uia) fili(us) de m(at)re sp(irit)ua(li)
c(on)cipit(ur) et sp(irit)ualit(er) gignit(ur) cum de
b(ea)ta v(ir)gi(n)e d(icitu)r de q(u)a n(atus) (est) q(uia) p(ro)pt(er)
c(on)cepit de sp(irit)u s(an)c(t)o q(ua)n(do) c(on)venit s(e)c(un)d(u)m
sp(irit)uale(m) gen(er)ac(ione)m et ip(s)e fili(us) d(icitu)r sp(irit)u(s)
s(an)c(t)i / Sup(er) illud ysa(ie) xi(o) req(ui)escet
ultimo(?) t(ame)n d(icitu)r c(on)cepit(ur) et c(on)
p(ro)cessi(one)s sp(iritu)s s(an)c(t)i / Ad p(r)i(mu)m q(ui)a de-
sc(ri)p(tion)em d(icitu)r q(uod) p(ro)cessio sp(irit)us s(an)c(t)i no(n)
fuit columba vel i(n) nube vel e(st) i(n) igne
t(ame)n visibil(is) sp(iritu)s s(an)c(tu)s ap(osto)lis i(n) linguis
igneis t(ame)n visib(i)l(e) / s(e)c(un)d(u)m solu(m) invisibil(e)
et i(de)o no(n) app(ar)uit talia (con)t(em)p(la)c(i)o(n)es
significa(n)t p(er) h(ec) effect(us) t(ame)n i(n)de
relinquit(ur) (et) c(on)v(er)sio p(ro)cessio(n)is (et) c(ogn)i(ti)o
vo(lunt)abil(is) s(e)c(un)d(u)m intellect(u)m q(uo)d (est) illi(us)
p(ro)cessionis et(er)ne susceptiv(us) / ut s(e)c(un)d(u)m
doct(r)ina(m) magist(r)i alic(uius) e(st) ... dec(e)t
(et) illic(it)e i(n) m(ent)e disc(i)p(u)li recipi(tur) s(e)c(un)d(u)m
i(n)de e(st) c(on)sequ(en)t(er) c(ogn)it(io) in signis s(e)c(un)d(u)m i(n) m(ent)e
disc(i)p(u)li effe(ctu)m s(u)u(m) (con)ti(n)ue(t) sic in-
p(er)cept(u)s / Ad 3m d(icen)d(u)m q(uo)d q(uo)mi(nus) sap(i)e(n)c(ia)
sic effect(u)s e(iu)s c(on)tinet ut app(ar)et
sp(iritu)m s(an)c(tu)m i(n) s(an)c(t)o op(er)a m(a)g(is) cl(ar)e
d(iv)i(n)a sap(ient)ia app(ro)p(ri)at(ur) filio / eo q(uo)d fili(us) sic(ut)
sap(ient)ia g(e)n(er)at(ur) i(n)t(e)ll(ectu)s / sic illa m(a)g(is)
i(n)t(er)ia e(st) b(onit)as q(ue) c(on)cipit(ur) app(ro)p(ri)at(ur) sp(irit)ui
s(an)c(t)o eo q(uo)d sp(iritu)s s(an)c(tu)s sic(ut) amor p(ro)cedit
i(n)t(e)ll(ectu)s / Ad q(ua)rt(u)m d(icen)d(u)m q(uod) pl(uri)b(us) sic d(icitu)r
s(e)c(un)d(u)m f(ac)ies vel g(rati)a vel circul(u)s no(n)
d(icitu)r sic sp(iritu)s s(an)c(t)i p(ro)cessio / Alia t(ame)n
dona q(u)e s(un)t g(rati)e data (et) no(n) g(rat)u(m)
facie(n)t(ia) sic d(ic)i p(otes)t q(uo)d i(n) eor(um) donac(i)o(n)e
sp(iritu)s s(an)c(tu)s no(n) d(icitu)r p(ro)cedere i(n) talia de
p(ro)p(ri)o ... c(ogn)i(ci)o(n)e ali(qu)a s(ignifi)cac(i)o(n)e
de q(ui)b(us) ... / Ad 5m d(icen)d(u)m q(uod) ...
... q(uo)d q(uo)mi(nus) ... et largi(t)ur ...
... emanac(i)o ... p(ro)cessio ...
p(ro)cessio ... q(uo)d ... fili(us) ... de sp(irit)u
... se(cun)d(u)m ... p(ro)cess(i)o
(et) ven(it) i(n) m(en)te(m) / t(ame)n ill(u)d ... p(er)ma-
nac(i)o(n)e sp(iritu)s s(an)c(t)i ... t(ame)n ip(s)i ...
emanac(i)o(n)e filii sp(iritu)s non h(ab)et

(et) d(icitu)r g(e)n(er)ac(i)o (et) ... ...
... q(uo)d ... no(n) e(st) ... duob(us)
... no(n) ... alio(rum)
... ip(s)i
sic ... no(n) p(ro)cessio ad p(ro)cessor(em)
amor(is) / s(e)c(un)d(u)m ... q(uo)d no(n) solu(m) app(ro)p(ri)at(ur)
... et ip(s)e ... sp(iritu)s s(an)c(tu)s ... app(ro)p(ri)at(ur)
p(ro)cessio et(er)na / sic ... decli(n)at(ur) p(er)
... ... int(er)ior(is) ad s(an)c(tu)m sic
p(ro)cessio amor(is) ad sp(iritu)m s(an)c(tu)m / s(e)c(un)d(u)m ...
... filii q(ui)a e(st) id(em) q(uo)d filiac(i)o s(e)c(un)d(u)m
... sp(iritu)s s(an)c(t)i / q(ui)a e(st) id(em) q(uo)d
... sp(irit)ual(is) ... t(em)p(or)al(is) ... p(ro)cessio
... dupl(ici)t(er) ... d(ic)im(us) sp(iritu)m ...
... sp(iritu)m ... / p(ri)m(us) no(n) e(st) ...
sp(iritu)s s(an)c(t)i q(ui)a illud q(uo)d ... no(n) ...
... no(n) e(st) ... c(ogn)i(ci)o(n)e t(em)p(or)alis p(ro)cessio
s(an)c(tu)m ... no(n) ... ...
q(ui)a no(n) ... ... p(er) ... /
p(ro)cessio(n)e ... p(er) ...
... sp(iritu)s s(an)c(t)i / q(ui)a ... ... q(uo)d
... s(e)c(un)d(u)m ... d(icitu)r
q(uo)d nullu(m) t(em)p(or)ale p(otes)t ... ...
... ... / s(e)c(un)d(u)m ... p(ro)cessio est
... t(em)p(or)al(is) (et) sp(iritu)s s(an)c(t)i ... et(er)na
... / ... q(uo)d ... et(er)na ... e(st) ...
s(e)c(un)d(u)m ... p(ro)cessio no(n) e(st) et(er)na ... no(n)
... sp(iritu)m s(an)c(tu)m ... e(st) ...
... q(uo)d ... t(em)p(or)ale ...
... no(n) posse(t) e(ss)e ... ...
t(ame)n t(em)p(or)ale ... p(otes)t e(ss)e
... ...
... / de 3o ...
... q(uo)d p(ro)cessio t(em)p(or)alis sp(iritu)s s(an)c(t)i ...
... no(n) ... t(ame)n et(er)na ...
p(ro)cessio(n)e ... p(ro)cessio
q(ui)a ... no(n) ... t(ame)n ... ip(s)a
... / s(e)c(un)d(u)m p(ro)cessio sp(iritu)s s(an)c(t)i q(ue)
... t(em)p(or)al(is) e(st) ... q(uo)d ... (et) sola
... ab ... ...
q(ui)a ... p(ro)cessio sp(iritu)s s(an)c(t)i ... q(uo)d
... ad ... et(er)na ... et(er)na
... q(uo)d ... ad ... t(em)p(or)alis
... q(uo)d p(ri)ma e(st) q(uo)d ...
... no(n) ... dona sp(iritu)s s(an)c(t)i

dari et ipse spiritus sanctus procedat dari in-
super quia illud tamen proprissime quod non
donum hominibus sanctis non [illegible] denegatur
| spiritus sanctus quod proprissime non donum
est dicitur / ubi attendendum quod donum
et datum differunt multis. primo datum confertur
[illegible] quia proprium / sed donum cum sit non [illegible]
sit in tempore et proprius in absolute
accipitur eternitas [illegible] non repugnat / 2o
donum liberaliter procedit a donante
[illegible] ipsius suo sanctus procedit ab [illegible]
sed datum [illegible] retributione non
procedit / 3o quia donum cum sit non
sit primo qualiter et amatus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod datur / sed datum cum sit primo
sit primo actu [illegible] talis [illegible]
[illegible] quod datur sed non / Ex hiis patet
[illegible] [illegible] [illegible] donum / Donum
est quod liberaliter et [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] patet illa [illegible] que sunt declaranda
patet per apostolum ad Romanos 5o / ubi
ait caritas dei diffusa est in
cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus
est nobis / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non datur
hominibus in omni dono suo quia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] augmentatur
[illegible] patet [illegible] [illegible] professionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missio [illegible] [illegible] [illegible]
| sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] patet quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla
[illegible] [illegible] / 3o [illegible] [illegible]
gratia [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonus / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / sed caritas et gratia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non posset [illegible] qualiter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] donum [illegible]
est [illegible] quia [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia nichil [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] appellatione [illegible]
[illegible] ut supra [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] divine persone [illegible]
mitti et [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missiones [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] persona divina [illegible] in [illegible]
creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divina
[illegible] et [illegible] [illegible] donata sed
[illegible] [illegible] sed omnes divine persone
apparent in [illegible] creatura abrahe cum
[illegible] tres vidit et unum adoravit et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et filius [illegible]
carne et omnes tres persone [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missio et [illegible] [illegible]
[illegible] divine persone / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mitti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mitti / [illegible]
[illegible] et [illegible] missio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] missio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 3o [illegible]
[illegible] divine persone [illegible] missio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
missio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missio [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] una [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] missio sed
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

sz aptie et spt sco obuiz g° est
az que ht radix sp̄t 9² mitti a-
patre qr vt̄e sz aptile et legacy
9² mitti aff° qr aucte3 sz aff°
bz filie qr q°q° sz ppria pdicta
ht sz apdicate / vn̄ de missi-
filij 9² ad gallathas qñ uenit
deus filiu suu etc / de missione sp̄c
sci Io xvi° / si ego non abiero
paraclit⁹ non ueniet ad uos / sz tñ
dicẽ q sim dyon̄ in ierarchia ce-
leschia 9bz angli supiores q assistt
deo nũqⁿ mittun² qᵘ sim aug⁹ 9
sz q̄z diuina psona dignior est
oim anglis q° nc diuinas psonas
nulla et missio / dicim⁹ sz mittunt
mitti q implicat aliq indigetes
et minoris / qr in tantum mittitur tt
q tn sint aliquali minore maner-
illic ubi prius non erat / ia v̄ule
ẽ ut supiores angli non mittat²
sz qr deus ubiqz ẽ / io sn sim
minore et pquo absqz ab oim
inpfectione psona diuina mitti
pt qr non mittit² ubi non erat
sz q̄dam quer non erat nouum / s.
effectu causs inentiua sn sim mitte
sz minores psiq causã / q° mitti
mitti l indigetes implicat indiuina
psona quatam ad 2m sim est
aduertendu q nota nomi⁹ uidet²
esse triplicia / nã q̄dã sc p̄ue no-
tionalia ut p̄r filius q̄ndo
actiua et passiua / q̄ sc p̄ue ess-
entialia ut deus deitas essencia
et sitia / q̄ no q°ui⁹ sim sc sc
essentialia q notant sim pm
ppc ad p3 / nẽ ex aliquo noto
nalia diu p̄ue / sic pp° q̄uandi
deus deu ẽ sup̄ius de se septem
et demonibz illa zm ozmo ui²
esse missio / importat in r̄ma

p̄t missio ad sim pnciu pcedeni
maioe si missio sit pm ẽ amna
tiue cuie pⁿo ẽ nocnal imptat
ẽ dim tanz ad effcm qualeny / q
pⁿo ẽ esset / qr cais ẽ obz pprie
sc qr noñ missio ab effcu tpali
patis ẽ impori q ab emanatione
eterna psone a ppria / io missio
i diuinis pcedis dicat essentiale q
notionale / q° missio pncipaliter
importat aliquid notionale q esse-
qr missio sit sn ẽ ex pcessio 9°
ẽ nocnal / quaz qr pcessio est
q notionale / 2° illud q impat
oiginez ab alio q ẽ notionale
missio ẽ huiq 9 et bz qr q̄do de
ui tc talo 2° de aug / mitti
sim ẽ cogere q ab alio sit / et
ht dicim⁹ ẽ q q̄ui⁹ ꝯcludat
missioez dic q notionale qnotare
ty ht no ꝯcludit quo ad pncipaliter
sim sign̄ / missio ar fiat effcm
tpalem ex parte causã et omne
tale ẽ essentiale ut p3 dyon
i nisit laco / zta q ẽ comune obz ps
illud ẽ essentiale / sz missio actiue
supte est / dez 2° q tale dno q cunctz
psone ... diuine conueniat missio
actiue pbat² qr qm alio sit pse
ptinet q oia opa aux sc pcnaty
trinitas / ut melibz opibz pt actiue
uim quod uel alia opcatu actiue
sz pm damascenu et augmu ex-
ceptis duobz sz pcntibz ad
int oia alia opa sc quia eiz
psone et pconarty indiuisa sc
obz qt in oim ordinaci legan-
legancy sn missi r tpie ante teo
sen pcte cuunctis sen dele
gante / sp sc sco mitti p° dme
diuine ptatez / s° sp sco mitta
patz diua p̄t mitte sen legare

9° 2 34
3 q a. c9
3 q°

ad aliquem illud dictum, quod mittere
active potest intelligi dupliciter: uno modo
principaliter et auctoritative, alio modo quasi
ministratiue. Primo modo mittit persona ille
qui dicitur persona [illegible] legato sive mi-
sso. Secundo modo mittit omnis ille qui illum
legatum destinat consilio et operatio-
nem accepte persone, et de isto secundo
modo [illegible] non est [illegible]
[illegible] mittit [illegible] [illegible]. Et quando
[illegible] mittitur [illegible] [illegible]
[illegible] et ei [illegible]. Et persona
[illegible] maiestate et potestate [illegible]
[illegible] [illegible] persone [illegible]
[illegible] [illegible] persona non potest in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et destinatione [illegible] persona
[illegible] [illegible] persona omnes [illegible] persone
[illegible] mittere. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mittit filium non primo modo supra
[illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] filius et legatus dei patris
[illegible] apud [illegible] persona [illegible]
[illegible] legatum misit deus ad
[illegible] legatus accepit [illegible]
[illegible] deo ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Item
[illegible] angeli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mitti
[illegible] filius [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible]
[illegible] misit [illegible] deus [illegible]
[illegible] esse mittendum [illegible]
filii dei [illegible] [illegible]
[illegible] persona missa ab alia
persona [illegible] et [illegible] mittit se
ipsam [illegible] et destinatione [illegible]
[illegible] [illegible] eam mittit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] missio mittit se ipsum [illegible]
[illegible]. Sed [illegible] mittit et missio
[illegible] [illegible]. Sed [illegible] persona
divina non potest esse [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] missi
[illegible] mittentis [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut supra [illegible]
[illegible] [illegible] missio passive [illegible]
non potest [illegible] persone divine [illegible]
[illegible] [illegible] non mitti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] actio [illegible]
[illegible] [illegible] persone divine active
et passive. Sed mittere [illegible] actio [illegible]
[illegible] [illegible] active et passive
[illegible] mittere [illegible] [illegible]
[illegible] active et passive. [illegible] illa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Sed [illegible] missio [illegible]
[illegible] ut [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] divina persona mittit se ipsam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mittitur. Sed persona [illegible] [illegible]
[illegible] persona [illegible] mittitur. [illegible]
[illegible] [illegible] missio passive [illegible] actio
[illegible] passive non potest [illegible]
[illegible] [illegible] delegata seu
ab alio [illegible]. [illegible] est de
[illegible] missi sive legati [illegible] [illegible]
delegata. [illegible] missio passive [illegible]
[illegible] non potest [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missa non sufficit [illegible]
[illegible]. Sed [illegible] [illegible]
[illegible] ab alio esse aliquo [illegible]
[illegible] [illegible] missio
finaliter [illegible] [illegible]
[illegible] quarum [illegible] [illegible] falsa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] falsa [illegible] mittit se ipsum
[illegible] mittit [illegible] [illegible] mittit [illegible]
[illegible] non [illegible] mitti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mittit
[illegible] mittit [illegible] mittit
[illegible] [illegible] et destinatione
[illegible] [illegible] [illegible] falsa [illegible]

filius mittit se ipsum / spiritus sanctus mittit
se ipsum / spiritus sanctus mittit filium / de inde
[illegible] & autem [illegible] / Respondeo dicendum [illegible]
patet [illegible] quod [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] et missio non [illegible]
[illegible] quod [illegible] esse missio [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] & ablatis
[illegible] quod esse [illegible] missi [illegible]
[illegible] sequitur alia questio

utrum spiritus sanctus [illegible] [illegible] missiones
apparuit sunt ymaginarie vel [illegible]
[illegible] seu corporales / & videtur quod sunt ym-
aginarie [illegible] secundum [illegible] [illegible] 2°
[illegible] [illegible] missio [illegible] [illegible]
[illegible] sic in corda hominum [illegible]
[illegible] quidam [illegible] [illegible]
[illegible] / sed fantasma [illegible]
& ymaginarius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Con[illegible] [illegible] quod columba
[illegible] spiritus sanctus apparuit [illegible] corporali
specie [illegible] [illegible] [illegible] corpus & non sem-
[illegible] & non ymaginarium / Respondeo dicendum
[illegible] missio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] corporali specie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible] 3° de [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] spiritus sanctus [illegible] angelorum
[illegible] [illegible] & [illegible] quod [illegible] missio
[illegible] [illegible] [illegible] missio [illegible] & divine
persone ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] signo quo manifestat
[illegible] [illegible] aliquid [illegible]
persone [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible]
ad quod mittitur [illegible] patet quod missio [illegible]
[illegible] [illegible] persone [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] apparuit quod [illegible]
[illegible] signo non [illegible] manifeste
[illegible] [illegible] signum & [illegible] ad hec [illegible]

[illegible] [illegible] manifestavit [illegible]
[illegible] quod [illegible] sic ad id quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] missio [illegible] [illegible] [illegible] missio
[illegible] [illegible] [illegible] missio / sed [illegible]
[illegible] [illegible] missio [illegible] patet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / sed missio [illegible]
[illegible] missionem [illegible] / ut patet [illegible]
2° [illegible] spiritus sanctus [illegible] missio
[illegible] ut patet [illegible] de filio dei
[illegible] ad galathas misit deus filium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Baruch 3° [illegible] de filio dei [illegible]
[illegible] & cum hominibus [illegible]
[illegible] missio visibilis [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] post [illegible]
[illegible] 2° / & in linguis igneis
post [illegible] / [illegible] 2° / [illegible] [illegible]
[illegible] visibilium apparitionis [illegible]
[illegible] assignari / sed [illegible] argumentum
sit illud quod [illegible] & visibili [illegible]
illud quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] ut videre [illegible] spiritum
sanctum non [illegible] aliqua [illegible] / [illegible]
sic spiritus sanctus [illegible] [illegible] / spiritus
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] quod aliqua visibiliter
apparere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] ad effectum / [illegible]
[illegible] & [illegible] non [illegible] / [illegible] spiritus sanctus
[illegible] visibiliter apparere non quod [illegible] [illegible]
sed [illegible] ad aliud videtur [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spiritus sanctus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad quod mittitur [illegible]
[illegible] [illegible] & [illegible]

in qua appar divina persona quia vel
illa creatura est assumpta in unitatem suppositi
divini appareret in eo vel non. Si sic
9o contra ponens quia tunc quaecumque divine
nature sub corporali specie illud
proprie potest de una parte cognosci
potest de alia magis si ille divine
nature medius quis concurre-
2 9o rent sic implicacione supposita quod est
deus contra sed planum est quod natura
assumpta est hoc persona divina que
ipsam non assumpsit et propter communicationem
ydiomatum persona assumens et hoc
persona non assumente. Ymo filius
dei vel sic quod hoc sic ipse solus quod
angeli et apostoli commaniunt secum ipsum
semina sua accepit. Sed ad illud ve-
ritas quod hylarius in libro de trinitate ubi
ait quod pater non est maior filio. Filius
autem non est hoc preterea quod hic non est
quod illud pertinens quod hylarius loquitur
sic est et non quod ad assumptam naturam.
x 9o Contra sed si alie creatura in qua appar
persona divina non est assumpta tunc
suppositum alia persona. Et illa persona
non est hoc racionis personis divinis que
quod mediante creatura appar quia ea quod distincte
subsistens non communicat sibi invicem sua
ydiomata. Sed cum persona divina appar
in aliqua creatura non assumendo eam
tunc persona divina et illa creatura distincte
subsistunt. Igitur non communicant sibi invicem sua
ydiomata et per consequens non potest inferri
quod illa persona sit minor tercia persona
quia hic quod ergo creatura minor est eo
et ideo est mirabilis beatus augustinus de
trinitate cum dicit. Ubi ait minus
spiritum esse quam deus patri sic maior
spiritus sanctus vel spiritus sanctus minor deo patre
3a ar 9 decimo aliud est ostendendum quod de corporibus
speciebus in quibus apparuit spiritus sanctus est
imaginarium utrum veras suscep vitas vel

fantastice seu ymaginarie etiam de
linguis in quibus apparuit spiritus sanctus in die
penthecostes. Beatus augustinus movet istam
questionem in ista forma 2o de trinitate
capitulo quinto. Et que sunt difficultates
diminicht eam implicant. Utrum autem sit
corpus de illo igne distinctio potest verum
scit ipse spiritus sic virum. Sed beatus augustinus
nominata parte determinare asserat sed
ipsam contra quod dicunt quod ille lingue ignee
non fuerunt ymaginarie. Sed talis quod
vel dicit talis non sed fictis manu-
na in operibus videtur nulla sed esse ficta
sed apparitiones fantastice sed quasi ficti-
ta propter illud quod est in ymaginacione
unius et non appar alteri. Sed ipse lingue non
soli apparuerunt apostolis qui in illo
signo mirabili spiritus sanctus. Sed et pluribus
aliis apparuerunt quam apostolis in illa
domo fuerunt. Et asserere una parte
parum est gravis. Cum tamen doctor sanctus
et augustinum in nominata parte determinare
asserunt et rationes adducte non concludunt
ymo hoc non est verum. Quia multa contra
recipiunt vires sine corpore propter
fantasticas et ymaginabiles. In quorum
corpore nulla sunt ficta falsitates.
Ad primum dicendum quod illud signum utrumque
divina vel angelica potest videri in
fantasiis omnium illorum quibus apparuerunt
ille lingue. De columba vero in qua
apparuit spiritus sanctus super capite domini dicit
beatus augustinus in libro supra allegato
non esse dubium quin fuerit verum corpus
columbe cum spiritus eam corporali
specie asserat descendisse. De quarto
principali dicendum quod deus assumpsit cor-
poralem creaturam in te spiritum. Ergo
in deo est infima pars quam continet
insuprima vel per proportionem in angelo
4a ar 9 vero in tercio gradu quo ponit omnes
illas species in quibus inter persona divina persone

apparuit ita quod cum non sit assumpta in
unitatem divini suppositi esse formatas in speciebus
angelorum. Si autem aliqua illarum rerum assu
meretur eidem supposito, tunc non sunt dona
sine aliquo causato agente mediante facta
et in medio [illegible] sed sunt sufficientes
[illegible] sed quia per partes
quia cum angelus facit aliquod corpus
tunc ipse angelus apparet in illo corpore
facto; et ideo si angelus facit per potentiam
tunc in illis speciebus non fuit missus. Et tunc
praesentes, sed potius angeli qui in illis
speciebus apparent. Secundo quod hic non requiritur
quod angelus habeat talem sive tantam
potestatem [illegible] sive dona
[illegible] quod a solo deo fiunt et efficiat
in medio illius eo quod dicitur sive [illegible]
missio quod dicit divinum significatum proprium
[illegible] inusitatus [illegible]
sed quia donum significat non est imperatum [illegible]
sed deus non dicitur mitti angelus sed ad
ad argumentum principale patet quomodo
est quia ea ad hoc dictum est.

Utrum aliquis possit in caritate perfecte
[illegible] sive esse in caritate
et videtur quod sic quia dicitur de omnibus de
angelis quod cum diligit [illegible] nomine
dilectionis [illegible]
[illegible] caritatis sed sic
[illegible] in caritate et caritatem
Contra [illegible] nemo quia nemo
sit [illegible] ut amicus angelus sic
sed omnia [illegible] Primo
videtur [illegible] possit [illegible] quod est
caritas. Secundo utrum possimus [illegible] an
in nobis sit caritas. Tertio utrum quando in nobis
sit caritas utrum per hoc caritas possimus
[illegible] in actu meliori [illegible]
beatitudinis sive spirituali unione [illegible]

sit. Circa utrum caritas [illegible] sine [illegible]
[illegible] in re [illegible] De primo est
advertendum quod duplex est notitia [illegible]
quae est [illegible] quo notus [illegible]
est [illegible] quia [illegible] et non [illegible]
et [illegible] possibilis [illegible] et ideo quia
ad illud [illegible] esse [illegible] quia caritas non
sit [illegible] quae media voluntate
[illegible] actu [illegible] dilectionis
[illegible] in [illegible] in patria [illegible]
est notitia [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] difficile [illegible]
quia [illegible] dicit quod sit [illegible]
[illegible] inhaerens [illegible]
quod sit [illegible] quae est ipse [illegible]
[illegible] ad actum dilectionis
[illegible] doctorum [illegible]
[illegible] opinionem [illegible]
sit. Si caritas non esset [illegible]
[illegible] inhaerens [illegible]
dilectionis non esset [illegible] quia [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] non [illegible] naturalis sed [illegible]
sit [illegible] non [illegible] apud
[illegible] non [illegible] esse [illegible]
Secundo [illegible] de [illegible]
[illegible] sit aliqua unitate [illegible]
[illegible] per [illegible] de eo quod est
non [illegible] esse deo ad esse [illegible]
[illegible] illa unitas fieri [illegible] ut
[illegible] non [illegible] ipse,
[illegible] sed [illegible] modo [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] appellamus [illegible] caritas quia
[illegible] actu [illegible] dicitur
deus [illegible] non esse
deus [illegible] actu caritas non
[illegible] sed [illegible] argumentum sit non [illegible]
in medio dei operatur in nobis [illegible] ad
[illegible] quod ad ea quae sunt
[illegible] sed deus non [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] in [illegible]

g(ra)d(u)s in ope(re) [illegible] rigore vero
condigno meret(ur). Pr(ima) si actu(s) [illegible] di-
lectionis non meret(ur) i(n) merc(ede) [illegible]
[illegible] apud d(eu)m et talis act(us) de
condigno seu de iusti(cia) non [illegible]
vita(m) et(er)na(m) [illegible] ad [illegible]
[illegible] de condigno i(n)p(er)petua(m) e(st) in(n)ata
iusti(cia) [illegible] in i(n) illa(m) dicem
[illegible] probat(ur) quia [illegible]
[illegible] sit finita et i(n) nullo [illegible]
[illegible] de condigno [illegible] vita(m)
et(er)na(m) seu donu(m) gl(or)ie [illegible]
act(us) i(n) merito sic apud d(eu)m [illegible]
i(n) gra(cia) [illegible] doctores [illegible]
[illegible] q(uod) act(us) dilectionis

[illegible]

sed perfecta dilectio est diligendi sive diligere caritas est perfecta dilectionis ergo et cetera. Ad primum dicendum quod sicut quod est loco dei quod tamen presupponit per se causa esse et sic vel nisi ut instrumentalis causa cum non sic presuppositionem esse nisi ista concurrentia possit in se quod est causa nulla causa concurrente. Et similiter fallacia fit dicens quod tamen dicens instrumentalis concurrens causis esse instrumentaliter concurrentia cum in nobis esse. Et sic esse cum fallat quia caritas est gratia est in nobis vel in nobis per posse esse manifesto ut in actibus bonis. Ad secundum dicendum quod prout loquitur de virtutibus acquisitis illam non possunt nos tacere et in primum angelum iste dicentur talis vel fiunt virtutes acquisitas virtutes infusas ipse. Quibus non possumus acquirere virtutes theologicas fidei nos sic informis ut fallacia. Sed nihil fides dependens a caritate. Ad tertium ad hoc quod caritas diligatur sufficit quod quando acquiratur datur et quod diligat se diligere non est eorum vero caritas dilectio sit sed naturalis. Ad quartum dicendum quod licet caritas non sit concurrere in opere meritorio sicut spiritualis motione per se. Probatur quia sicut sumus acti agentes et alteri et mixti suam naturam excedens tanto homines agentes sollicitudine et operatione in diligendo merito sunt diligentes. Sed sumus desiderare diligentes sed tamen caritas habentes sollicitissimum et totam suam naturam excedit. Secundo non obstante quod habeant caritatem et gratiam indiget cum motore et directore sunt per se spiritum. Quia plus requiritur ad concurrendum opera meritoria quam ad perfectionem opera naturalia. Sed homines tales non possunt concurrere opera naturalia nisi deus sufficiat secundum illis influentia. Ergo quam ad opera meritoria indiget per se spiritus assistentia. Secundo confirmatur argumentum sic sicut puer regens pennam in manu in actu scribendi

secundum sic ad magistrum directum manum suam sic virtute spiritus sancti eius tamen in opere meritorio ad spiritum sanctum. Sed puer quamvis habeat pennam in manu cum non determinate scribentes nisi magister manum suam dirigat ergo et cetera. Secundo dicendum quod sit quod sit spiritualis influentia per se sed ad caritatem possit mutare opera. Sed non sumus et potentia. Quod patet quod deus angelos in dirimitur dei videt deus sit istis communicat in eo prout est age sumat. Sed deus potest per suam motionem absque informante gratia et caritate et per quas gratia et caritas habet operari sicut homines movere. Sed aliter operatio potens agere et caritate est meritoria gratia et cetera. Sed in deum non credo esse verum sed quod ad sic spiritualis motore per se sed per gratiam et caritatem operatur meritorie probatur sic aliter quam primus. Sicut sic est prima dispositio ad inducendum formae naturalis prius talem terrae pertinet inducendi tradimus in omnibus naturalibus operibus quod sunt per illam formam sic prima dispositio adinvenientis forme supernaturalis est concedimus in omnibus operibus quod sunt per eorum formam. Sed primum dispositio adinvenientis forme supernaturalis est spiritus sanctus per suam specialem motionem et suam influentiam. Quod ad hoc non sufficiat influentia generalis alias homo posset per naturalis dispositionem sufficienter ad infusionem gratiae dei et caritatis cum oppositum probatur libro secundo. Licet in omni opere meritorio non concurrit specialis motio spiritus sancti sicut in omni opere naturali non concurrit influentia caeli. Ad octavum in contrarium dicendum quod sicut subtrahere influentiam caeli dato quod formae naturales manerent cum ipsis tamen nihil agerent sic remoto subtracta caeli specialis motione spiritus sancti

49 a 19 dato quod caritas maneret ipsa eadem
tamen intellectus apparet. ¶ De quinto principaliter
dico quod habitus caritatis et gratie sunt duo
habitus realiter differentes. Patet quia illi
habitus quorum unum potest realiter remanere
essentia anime corrupto subiecto alterius in
alio remanet poterunt illi realiter differre
sed habitus gratie separatur a mente et ipsum subiectum
remanet essentia anime et caritas remanet
et e converso contingere potest. Secundo patet per
ubi quod gratia dat esse anime. Item super
illud apostoli gratia dei sum id quod sum
caritas dat operari sine opera valent.
Item quia aliter sequitur magister qui dicit quod spiritus
sanctus amor est et cetera. Contra sequitur quod operatur
ad esse et operari potest et cetera. ¶ Contra
argumentum principale dico quod ille qui dat
magis homini diligere quam [illegible] sequitur
ad esse et cetera. Non tamen ad modum
alium qui est acceptatio dei. Et quando sit
tali modo comparationis dicitur dilectio non tamen
propter dicitur caritas in comparatione alicuius possit
pro se diligendum non tamen potest separari
vero communiter dilectio sic caritas ipse deus
sit sic dilectio increata et non valet.

Utrum habitus caritatis possit recipere augmentum.
Et arguitur quod non quia motus augmenti terminatur
ad quantitatem sed caritas non est quantitas
et cetera. Item ex phisicorum et 7o metaphysice. Secundo patet
sic quia caritas cum sit habitus ergo quod sit
dispositio per qualitatem. ¶ Contra. Si ca-
ritas non susciperet augmentum tunc una
caritas non esset maior alia. Consequens
falsum et antecedens. Falsitas consequentis patet quia secundum
sui mensuram caritatis fit mensura
premii in vita beata. Si unus non haberet
maiorem caritatem quam alius omnes sine
[illegible] mensuram gloriam possiderent [illegible]
[illegible] salvator insinuat cum ait
in domo patris mei mansiones multe
sunt. ¶ Dicendum est primo quod caritas

possit augeri. Secundo videndum est de modo
augendi seu suscipiendi magis et minus
tam caritatis quam cetere forme que intendi
dicuntur et remitti. De primo dico quod
sicut quod forma tantum propter proprium conceptum
et liberum accipiatur suscipitur et variatur
et potest esse aliter et aliter disposita
secundum quod respicit in forma illa potest
augeri. Caritas est huiusmodi et cetera. Item nam agens
per quod sunt liberum potest aliter et aliter influere
et subiectum per quod sunt variabilia potest aliter
et aliter influxum agentis suscipere. Et
per consequens potest forma variari seu augeri.
Maior declaratur. Minor quia deus est principium productivum
caritatis qui in omni productione sua ad
extra agit contingenter et libere. Et quod anima
in qua sit voluntas sit variabilis satis
compertum [illegible]. ¶ Secundo omnis forma
creata habens modum consistentem potest suscipere
augmentum. Sed caritas habet modum consistentem
ergo et cetera. Item libro primo quod omnis res
potest comparari ut ad subiectum magis et
secundum quantitatem et ut sit potest suscipere magis
et minus sine quod subiectum dat magis et minus
vel intensive esse vel remisse sive
maiorem vel minorem dispositionem subiecti
vel potest comparari in obiectum in quo tendit
et inclinat comparatione modum consistentem et
mensuratur ab obiecto. Et ut sit una
utrum [illegible] maior alia est in eadem specie
sine quod formam tendit mobilitatem. Vel
si caritas sit perfectissima utrum [illegible]
[illegible] et cetera. ¶ Sed contra motus ad quantitatem
non dicitur augmentum. Sed alterato. Sed
caritas cum sit utrum est bona qualitas intensio
et cetera. ¶ Solutio motus augmenti proprie est
ad quantitatem sed quod habet modum consistentem
in [illegible] modum non solum secundum quantitatem
intensior sed est secundum maior. Item quod
ait salvator in domo maiorem caritatem
sed et cetera. ¶ De secundo principaliter dimissis modis
doctorum qui declarant formis intensionem 29 a

et non ipsi illos suscipere magis et minus
Ergo dicit per formam magis et minus suscipe-
re non secundum gradus in essentia. Quia illos non
habet cum forma sit simplex et invariabili
essentia consistens, ut ait auctor sex principiorum.
Sed suscipit magis et minus secundum diversos
gradus in esse secundum quod dat magis et
minus esse subiecto prout magis et minus
disponitur ipsum subiectum. Contra. Confirmatur quod
sicut habet virtus ad agere sic essentia ad
esse. Sed eadem virtus in nullo variata
secundum gradus essentie magis et minus agit
super passum secundum quod est magis et minus dispositum.
Ergo eadem essentia essentialiter et invariabiliter
in nullo variata eadem subiecto dat magis
et minus esse secundum quod ipsum subiectum est magis et minus
et minus dispositum. Contra. Secundum gradus forme
unitas in essentia mutat speciem. Quia forma
est sicut numerus ut patet 8o methaphysice. Sed in
numeris quantitatis unitate addita vel
subtracta numerus non manet. Sic qualitatis
gradu unito quantum ad essentiam forma
variatur species secundum ipsam formam. Sed caritas
ut albedo et cetera alia accidentia
in eadem specie manentia suscipiunt magis
et minus. Ergo huiusmodi susceptio non est quantum
ad gradus in essentia sed solum quantum ad
gradus in esse. Contra. Si caritas et cetere
communes forme suscipiunt magis et
minus secundum essentiam suam etiam in abstracto
dicuntur secundum magis et minus, quod est
falsum. Ergo et antecedens. Falsitas patet,
quia philosophus dicit in predicamentis quod non dicitur
magis et minus iustitia. Consequentia quia quando
forme secundum essentiam suam sic etiam
dicuntur in abstracto. Contra. Unitas
sic esse actuum non differt ab essentia
actus. Ergo et aliquis actus suscipit
magis et minus secundum esse et suscipiet
secundum essentiam quia est eadem et indistincta
quia quando unum et illud idem. Contra.
capacitas superiorum angelorum est maior

quam inferiorum sed perfecto deus est coordinata
perfectio. Ergo si alicui superiori non daret
maiorem caritatem essentialiter quam inferiori
et inferiori competentem bonis que impleret
sue capacitatis superior non esset beatus
quia ponens suam capacitatem non esset impleta.
Contra. Quando ... philosophus dicit quod cum
aliquid minuitur de aqua in magno ...
habet decimus a quo et primum decimus
a quo. Ergo quamvis forma essentialiter sunt
prius. Contra. Omnis realis alteratio terminatur
ad variam qualitatem. Sed motus intensionis
quo forma suscipit magis est vera alteratio.
Ergo terminatur ad aliquam qualitatem. Sed talis
qualitas non potest esse illa que fuit quia
ad eam que actu est non est motus. Cum motus
sit actus entis imperfecti secundum quod imperfectum.
Nec potest esse totaliter alia forma a prima
quia post primam non intenditur. Et si forma
solo numero differens esset in eodem
ergo esset secundum aliquem gradum in essentia alia
forma. Contra. Vere gracias dici potest. Quod primum
ordinem quod esse actum et in esse perfecto
includit. Sed ... esse quod dicit modum
perfectionis quo forma suum subiectum perficit
secundum actum. Quia quidem modus non est
essentia actus. Et ideo modus intendi
et remitti secundum quod ipsum actum magis
et minus subiectum informat. Contra. Secundum doctores
quod si in proportione angelorum dicitur
propterea eorum esse eorum auditum
ipse sit. Et dicendum quod caritas eorum
dicitur propter et quod correspondent gradibus
esse maiorem. Quia eos gradus sunt in
omnibus dictis ipse secundum quod constat. Sed id
non est. Quia dato quod nunc sit gradus in
essentia caritatis eadem deus impleret cap-
acitatem caritatis angeli secundum quod forma caritatis
extendit et influit ipsam magis
et remissius intimat eius intra
propria sua capacitate. Respondeo dicendum quod

quam secundum maiorem eandem formam sicut et secundum
maiorem dispositionem. Item quia caritas
est quo ad gradum essentie dat [illegible]
aut dans gradum quam ad esse.
Item quia unus amor est deo quam alter
formam magis et minus esse quia participat
[illegible] ratione quam [illegible] adeo dissimiliter
participant. Contra secundum dictum quod quantitas
non dicitur proprie moralis, sed dicitur proprie
indivisibilis. Consequentia patet quia non est
intelligere quomodo quod ipsum non habeat
partem unius esse et partem alterius esse
[illegible]. Sed intendit dicere quod motus
non sit totaliter elongatus a termino
ad quem, sed sunt ambo in motu, motus
ut sit totaliter elongatus a termino a quo,
sed dicitur postquam completus est motus.
Sed quia sit inquantum [illegible] communis
utrique aliquid contingit. Contra secundum [illegible]
dictum quod motus intensionis terminatur ad
eandem qualitatem quam prius. Quoniam non
formam idem esse quo prius. Sed formam
nobilius et virtualius esse quia [illegible] non
accipitur intensive. Contra secundum istam opinionem
[illegible] et [illegible] ipsius secundum intentio
aliorum posset ponere aliquam magis
durare aliquam vero minus. Dicit [illegible]
quidam doctor quod forma suscipiens
magis et minus suscipit non solum per
partem sed etiam magis et minus. Sed et formam
secundum quod in se est perfectiorem et non est
[illegible] dispositio [illegible] est perfectio [illegible]
gradum perfectionis quam est intendere. Prima
quia forma sic requirit, non sic et dispositio
ut forma non suscipit magis et minus
quia participatur formam magis et minus subiectis.
Sed contra [illegible] motus formam formam non est
ad quam forma incompleta movetur
ad completam. Item quia motus sit [illegible]
forma quam acquirit per motum formam secundum gradum
formam magis et minus. Item [illegible] quantitas
[illegible] physicos quod in aliis gradibus agitatione

partes apponi successive intendunt albedo
et sunt in ipso partes graduum. Contra illud
quod quare [illegible] formam sunt esse actuale
et formam sunt esse potentiale. Igitur quare
dicitur formam se et formam essentiam suam. Sed suscipere
magis et minus quare forme formam sunt
esse actuale quia actu sit in subiecto
per actionem agentis formam magis et minus.
Item autem sit actu in potentia primus sunt
secundo formam sunt esse potentiale et sunt prius
esse magis et minus et per quod [illegible] conveniat
formam utrumque esse conveniat [illegible] formam se
et formam essentiam suam. Contra [illegible] tertio ponunt
opinio posita. Est et alia opinio secundum
quam ponitur quod forma suscipiat magis et minus
per additionem partis eiusdem rationis cum precedenti
prima caritas per additionem nove caritatis
et sic [illegible] sit quia sicut [illegible]
[illegible] additur
[illegible]. Sic intenditur aqua ut augetur
[illegible] aqua additur aquam et sic eadem
caritatem. Contra videtur ad formam quod pluribus
additis pluribus totum efficitur [illegible]
[illegible] quod quantitas additur quantitati et
ignis additus igni totum efficitur calidius
per additionem unius caloris ad alium. Forte
[illegible] in aliis et una candela
[illegible] candele magis illuminat aerem.
Contra [illegible] secundum augmentatio formam ad quod
sit [illegible] alteratio intensiva adequaliter.
Sed illa non potest fieri sine additione nove
[illegible]. Igitur ut ista fit adventu nove
qualitatis. Contra prima opinio dicens quod ista
opinio non potest stare, quia ut caritas [illegible]
[illegible] facit unum cum caritate preexistente
et tunc una caritas esset forma respectu
alterius et altera esset subiectum alterius, ut
maneret alia distincta. Item duo
accidentia [illegible] solo numero differentia esse
sit in eodem. Et similiter [illegible]
Alia opinio et est [illegible] dicit quod [illegible]
forma recedit et corrumpit et perfectior

for' inducit' p'm gradus in eode
et suscipit mag' q in omi motu istius
eiusd' agens et eiusd' ad q' sit in quaslibet partes
ita q ult' unus addat' alt' acquisito
sz in omi motu intensiois eiusd' agens
est for' remissa et eiusd' ad q' est forma
intensa g' acq'ta intensa addit' remisse
Cont' no mi' sit i quaslibet eiusd' ag'
et eiusd' ad q' acq'rit mot' i motu ad
formam q' in motu ad ubi sz i motu
ad ubi nō eiusd' ad q' acq'rit cū eiusd'
agens cōtinuat' g' idē et p'mo Cō
cōtīua nō possūt esse sil' sz phs 6o phyo
dr cōtinua esse quorū ultima sunt sil' Dr
illud dictū nō solū est falsū uerū
et p'iculosū q' sc'dm fidem eiusd' corpus xpi
manet tam diu sub spēbz hostie q'
diu manet i spē huiusmoi et nō
ult' sz planū ē q' ista hostia i actibz
suis spēbz suis suscipit mag' et mīn'
g' si inducit' motu p'me spēs corrūpūt'
et intensiōis ut remisse huiusmodi spēbz nō
manet ult' panis q' ē cō fidem
Alleg' de ordi' aug' q'o 2o q'one
n' q' capacitas augetur cū ad esse
suaz pt intelligi dr' Ferrarius p'm primas
formas et appellat primas formas etia
sil' esse impossibile ē uel esse sed est
dr ut gradus alius p'm primas acc'ones
q' adueniūt et recedūt scd'a dicūt
cōtinue p'm formā q' p'manēt p'm
materiā aūt q' fluūt et refluūt p'mo
ut dr for' nō recipit mag' et min'
sc'do recipit mag' et mīn' sz illud ual'
q' forme simplices nō h'nt partes
uiles in essentia sua n' p' actiōes o'
operationē pū rōe sbiti magis fundat'
si illud ē cū sit forma op'atiōis
et h'nt partes actiones op'ationes
sz ratiōe dignā ipse loquit' in
illa q'one ē for' simplex et nō
fundat' in sbiecto q'ntitas Contra aureol'

sim ea q his poni' dr radicat'
spirā duo transisse' dr n q omez
formā cme intendit' nō ē intēd'
p acquisitioē aliq' realis participat'
illius forme spēz roez sz omē
cōmoue' est imperfectū ad q ad q
moue' ut dr 3o phyor' omē aūt
q ē imperfectū cauz agens actu intē
tendit p'mo ut pz nono metaph'
sz sbiectū cōsistes sb forma remissa
uel mo' ad realitez aliq' penetrem
ad gen' qualitat' g' nō ē q' aliq'
realitas illi' generis p'mo cōnectione
acq'rat addit tamen possibile q' realitas
illa sim q' maior caritas p'fuit nō
pt esse intēsiue caritas et p'fecte distincte
participans realitez aut roez spēz
sed unū indiuiduū caritat' sz p'ticipat
roez caritat' p' cōfusionē i dilectione
ita q' pt dici graduāle et cū ista
realitas sit imposita re et intellectu
sbiectū nec p' diuinā potenz ē facilis
pt q' nō capiet esse p'fectū et
demūstrat uerū ē intellectu intellectu
et absq' intellectu intellectu sz solum
ē cōintelligit' sz illud nō uidet'
esse uerū q' aūt gradu sīnu'
et gradus p'fectus sū essentialit'
ordinati aūt nō sz isti t'os
gradus nō dr [illegible] q' in
possibile ē esse cōplete ordine in
ea q' sū eadē spē et gradus sū
ueni' nō p'par' cause uel spēz
in pstetur cū opp'm ipse affirmat si
nō sūt essentialit' ordinati te sz ista
p'ptsā potuit h're cuiusq' 2a agens
sed p'mus cāo q' nō essentialit' or-
dinati sed sed' ut nat pt p'ducē
p'mū absq3 sc'o sz sim absq3
p'mo Cōtra hoc siuaz duo q' hoc
q' mouet' mō u' intensiōis ē impos'
ad ultimos gradū in esse nō aūt
in essentia et illo esse caret et

tendit ad ipsum perfectum motum / etiam
in materia perfecti pertingere debebit perfectio
quia secundum eius essentiam in infinitum
vel modo ad [illegible] aliquis pertinet
ad genus qualitatis attingendo rationem
per partes essentie ipsius qualitatis / Tertio
principaliter dico quod caritas simpliciter et absolute
non potest augmentari in infinitum / Primum quia est
respectu potest augeri in infinitum / Secundo
quod augmentum autem sine non compete-
re / primum probatur sic / omne quod in forma recipitur
in aliquo limitatur et finitur / sed in natura
finita et limitata et finitum / et quia
non potest simpliciter extendi in infinitum / caritas
extenditur in infinitum / Secundum probatur de ratione
viatoris quod quamdiu manet viator si
[illegible] non finem [illegible] suo [illegible]
potest magis appropinquare / nam quia quod non
contingit terminum potest appropinquare attendere
ad terminum / sed sola mentis caritas
facit nos appropinquare termino nostre
peregrinationis / quia sicut sola caritas secundum
augustinum dividit inter filios perditionis
et regni / sic sola caritas in suum
suum augmentum facit nos appropinquare
ad terminum regnum / Sed in nulla vero
potest sicut excepta sola caritate
tamen omnis alia virtus possit esse in-
formis per quas sunt unita / dato tamen
quod deus infundat viatori perfectum
terminum [illegible] viatoris / sed quod
caritas infinitum augmentaretur / Contra
ingenium equaliter tamen [illegible] / Contra
quod potest [illegible] tenetur [illegible] ad
solutionem quod caritas potest augeri in infinitum
quia non sunt [illegible] quia ipsa caritas secundum
terminum tamen sit participatio quedam caritatis
infinite / ad quod est [illegible] / non oportet
augmentum quia deus qui est infinitus
posset caritatem / non oportet [illegible]
quia quanto magis caritas [illegible]
tanto magis capacitas [illegible] auge-

magis in vas [illegible] possit implere [illegible]
si [illegible] plus suscipere tanto [illegible]
fieret ad suscipiendum / ergo quod non de-
[illegible] potest sic augmentum caritatis
Contra illud quod dicit augustinus in enchiridion
capitulo ultimo ubi sic ait / impossibile
autem tempore [illegible] caritate / donec
veniat ad tantam magnitudinem qua maior
esse non possit / Contra etiam dicitur quod
[illegible] et [illegible] caritatis [illegible]
[illegible] non sunt adequate / quia deus
solus [illegible] sed sunt [illegible]
ad potentiam / tamen secundum capacitatem [illegible]
sed finita / ergo caritas non potest esse
in infinitum simpliciter et absolute / Contra quod est im-
pugnare de aliquibus sic [illegible]
[illegible] attingere potest maior est
[illegible] quod est [illegible] / sed caritas
[illegible] infinita et finita [illegible]
[illegible] / ergo attingere potest quod
ad suum equaliter [illegible] caritatis
ipsius [illegible] / Contra [illegible] ponunt [illegible]
[illegible] resultante ex dyametro et latere
[illegible] / qui angulus [illegible] in infinitum
supposito quod [illegible] in infinitum / et tamen
ille angulus numquam attingeret equaliter
anguli recti ut dicit [illegible] sic est in proposito
Contra [illegible] sunt alii qui sic dicunt
quod est [illegible] absolute
non potest [illegible] et quod [illegible]
in [illegible] / tamen illis sic [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ad [illegible] / ergo caritas [illegible] et
caritas [illegible] dicit [illegible] / Contra
augustinus dicit [illegible] quod non sic ad [illegible]
quia [illegible] / Contra
[illegible] caritas [illegible] et [illegible] / Contra
[illegible] quod [illegible] possit minimi
potest intelligi / uno [illegible] caritatis [illegible]
[illegible] / [illegible] dei / [illegible] spacialis
/ [illegible] ad [illegible] quod [illegible]
sunt non [illegible] minimi possit

Caritas ut possit minui sicut augeri quia secundum ... non repugnat minui

quod habitui cui quod augeri est sim-
pliciter non repugnet minui. Secundo dico quod non
repugnet caritati minui ex parte dei
quia agens liberum sicut plenum donum
super aliquem sic ipsum potest augere
ipsum et per diminuere. Sed deus propter suam
bonitatem et libertatem infinitam non solum
causat istam caritatem sed et augmentum con-
cedit et sic plenum donum super ipsum
quod dictum est. Tertio dico quod actibus veniali caritas
totaliter amittitur sive per deum. Sed caritas minuitur
per nullum mortale(?) actum passivum con-
minuitur. Primum patet quia per peccatum mortale
caritas totaliter tollitur. Sed in actibus
passivis peccati mortalis quod dictum est.
Quarto ad probationem et presuppono quod cu-
iusque(?) actus sive explicite sive bonum malum et
indifferentes. Probo quod actus indifferentes
caritas non minuitur. Secundo arguo sic:
omnis actus malus implicat peccatum
veniale vel mortale. Sed mortale non
minuit sed totaliter tollit peccatum; caritas
vero veniale quia omne peccatum totaliter
per ... per ablacionem ... aliquo
... Sed caritas et ... sunt
... cum sit ... quod si per unum peccatum veniale posset
diminui. Sed per ... et ... talium
venialium possent totaliter corrumpi et per
quos aliquis ex ... venialibus sive
mortali ... quod est primum quod dictum est.

Unde quaeritur utrum donum intellectus dicatur
notionale et videtur quod non quia omne
nomen notionale importat distinctionem
sed iste nomen donum non est distinctionis
quia tota trinitas et quaelibet persona per se separa-
tim dat. Quod dictum est. Contra Magister distinctione
... penultimo ait augustinus spiritum sanctum
donum esse et spiritum sanctum aliquando proprie
Sed processio est notionale sive no-
tionale. Quod dictum est. Hic quaeritur secundo ... utrum
primo dico quod ... Secundo utrum ...
... quaeritur utrum donum

Tertio utrum spiritus sanctus sit eo donum quo spiritus
quartus utrum sit eo donum quo dei.
De primo dico quod ... unum ... sicut
... dat ... proprie
... Ita donum dat ... pro-
prie ... Sed processio ...
... et non est ... donum ...
donum intellectus est personale seu
notionale et non essentiale. Patet quod ...
augustinus ... decimo quinto ... ultimo
ait quod spiritum sanctum donum esse et apte
... non ... speciales sunt
quod ... spiritum sanctum ... Unde ait
augustinus in decimo quinto ... spiritum
sanctum ab aeterno ... donum. Sed ...
... Contra ... quod donum
... dicit ... donum est
... non ... eius
... in ... primo ...
Ergo patet quod donum ... sive ...
... Secundo dicit a-
... quod dicitur ... ad ...
... Sed ... ad ...
Tertio ... quod donum ...
... non ... Sed ...
... notionalis ...
... Ita ...
... patet quod donum ... ema-
natur per modum libertatis ... in
... Unde ... spiritus sanctus ...
apte et ... amor ...
... in ...
... Et quia amor ...
donum alia autem ...
... amor ... donum
... augustinus ... decimo
... non ...
... dei ... donum
dei ... Contra tertio ... donum
quod spiritus sanctus ... et donum
... in ... personali ...
... augustinus ... decimo ... 18
... quod ... et ... apte esse

ita spiritus sanctus donum dicitur esse quia procedit
a filio per se. Sed filium nasci esse est
sua personalis proprietas. ergo spiritum sanctum esse
donum dei non est sua proprietas personalis.
Contra quia illud requiritur sicut illud quod
quo spiritus sanctus movetur ad creaturas
quod [illegible]. Item proprietas constitutiva divine
persone est prior omni creatura.
Item [illegible] quod spiritus sanctus dicitur
donum quia datur nobis. Contra omnis relatio
dei est relatio realis. Sed proprietas divina
est relatio realis. Cum igitur nomen donum connotat
spiritum sanctum in ordine ad creaturas, ergo
[illegible]. Contra una persona divina non constituitur
duabus relationibus. Sed persona spiritus sancti constituitur
spiratione passiva. ergo esse donum
non est eius personalis proprietas. Respondeo
dicendum quod [illegible] non est [illegible] quia
si nulla creatura esset, [illegible] sicut
adhuc spiritus sanctus esset donum eo quod esset
amor personaliter procedens. Nomine
amor autem est donum primum. Amor do-
natur primum, id est quod habet donum et amor
[illegible] illo per quod donum est
quod donum habet. Contra primum [illegible]
Contra 3m quod spiritus sanctus dicatur nomine est
[illegible] quod [illegible] sit donatus [illegible]
nomine [illegible] et quod [illegible] et [illegible]
esse donum et esse [illegible]
[illegible] Contra quod [illegible] donum est quod
[illegible] divina persona sit omnino simplex
[illegible] quo spiritus sanctus est deus et [illegible]
est donum non [illegible] differt. [illegible]
[illegible] quod spiritus sanctus non est [illegible]
eo quo deus. Ita formaliter est
deus deitate et [illegible] sicut spiritus
sanctus est deus formaliter per divina essentia
et [illegible]. Donum autem est [illegible]
[illegible] exemplum. quod spiritus sanctus ad [illegible]
[illegible] et [illegible] est formaliter [illegible]
et alia est formaliter [illegible] quod [illegible]
est [illegible] et calefactus calore [illegible]
[illegible] cum uno et eodem recipit
utrumque [illegible] esse. Ita spiritus sanctus

essentia sua accipit quod sit donans
et quod sit donum communis formaliter sicut proprie
donum et [illegible]. Contra communis sicut deitas
[illegible] alia sua deitas [illegible]
cum sit [illegible] repugnare. Cum
spiritus sanctus nomine [illegible] negat esse
[illegible]. Contra hoc obicitur [illegible] quod
sicut [illegible] per [illegible]
quod est [illegible]. [illegible] non
negat nisi [illegible] et fundamentum
et nomine [illegible] negat [illegible]
sicut [illegible] divina. Contra arguitur
[illegible] donum quod donum ad [illegible]
[illegible] omne illud quod est
donabile sicut dari [illegible]
[illegible] generaliter nomine [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]. Ita [illegible] donum
filius et pater spiritus sanctus [illegible]
divina persona [illegible]. [illegible]
donum illud quod [illegible] cognitionis
accipit quod sit donans. [illegible] non
donum [illegible] nomine [illegible] quod
soli spiritui sancto conveniat cui proprium est procedere
per modum amoris [illegible]

Utrum una persona sit maior videtur
quod non. Quia [illegible] et [illegible] filiatio
et spiratio [illegible] et pater filius et spiritus sanctus
Sed si pater spiritus sanctus [illegible]
[illegible] paternitas et filiatio et spiratio
ergo filius esset pater et spiritus sanctus. [illegible] esset [illegible]
[illegible]. Contra [illegible] maior [illegible] — *[illegible] et [illegible]*
[illegible] Contra [illegible] per [illegible]
[illegible] quorum primus et [illegible] — *[illegible]*
[illegible] differt. Primo possit in-
telligi [illegible] una divina persona sit
alia [illegible] et [illegible]
de [illegible] quod sit [illegible]
et [illegible] ut [illegible]
[illegible] Sed [illegible] divina persona
[illegible] divina persona non [illegible]

2a ar.
3a ar.

s3 pcedit p'prium qr q ad no intrat
intellectum pcedit p'prium s3 in suo esse qr
pncipit compositione potentia q indiuidua
esse non pt. | Ergo qz diuina persona
est intelligibilis diuina persona pcedit p'prium
intellectualiter et obiectiue. | Alius pt
intelligi qz quo ucro una persona sit
materia realis et eternitate | Et quando
quo sit difficile cum rone fidei et qualiter
amittes scito et deum patrem eternis
nati e ilud illud sumus confecta. | Et
cum saluator lo yo ego impre et
pr sine e modum cum declarandi
unusque tangitur ad unus | quidam in
illud declarant ex diuina pductione
agri ex diuina relatione | Aliquid ex
diuinorum pdx essentiali ydemptitatione
et non pota hoc quod cras simul
et una apprehendit. ¶ Prima est qr q34
diuina pt3 esse intelligibilis diuina persona
non pt psr coordinatum personarum pducte.
¶ Secunda qr hic non pt sufficit
pbari ex diuina relatione ¶ 3a qr in
pt pbari sufficit si ro cum sit
personarum indiuiduis essentiali ydemp
titatione ¶ Quarta qz pdta i coepte
tuis diuine persone inquantum sufficit
pt pbari corporali quecunque et talis
diuina conclusione diuine persone | non pcedit
essentiam tamen ut pcedit con | s3
ipse essentiam et relatione sit primum pz
qz si rone originis sufficit pt pbari
pductum esse ipsum ymcere et qo e
pt carnalis vz qz3 in suo suo et
filium impre | quartum ergo et ans qua
pbatur qr filius carnalis vz origina
lis apre carnali | sicut dicetur
quia ita e simile de pre carnali qr
cho pi agit actione cupiente | pt
ante dici actu ut i manete | Secundo
qr concludens secundo diuina non sit
distinctio quo ad diuinam intrinsece et cum
distinctio quo ad persona diuinam pducte
qr pt non conueniat sicut ipsum s3 filium
realis qm ad pz3 distinguitur
aliquid ¶ Tertio dato qr possibile signare
posset aliquo modo pbari qr pductum
sit ipsum ducere | ex qr omne pductum
aliquo sit in suo pria pductio
pqt cum pbari non pt qr pducens
sit ipsum ducere | s3 indiuiduis non inqr
e pductum ipsum ducere qt eius | Et quo
n. vz e pr in suo sed filium impre ¶ Sexto
cum originis indiuiduis sint disparata
ratio | Ergo si rone originis una pe
esset interna et non sit et inpossibile
in esse eorum diuine persone
| Falsitas quod e no apd omnes doc
tores | quia pz qr q pro differentie
rone in se illa differentie dupl
¶ 2o dicta qr non pt pbari q persone
diuine eorum inquantum sunt rone diuine
relationis | qr q alius sunt ro opposi
illa non sunt ro persona ergo
unum illorum alia imperfect | s3 relatio diuine
pt persone ro oppositionis | Ergo et tertio
rone illius non conuenit persone in esse
recto et ipse conuenit ad esse | s3 rone
relationis persone conuenit ad esse | Arguitur
qr relationes non sunt diuisi non pnt
conuenire a de rone eorum sorte
non qr relationes esse e ad esse ¶ Sexto
illud qr e pfectio rone distinctionis
persone apposita non e ro essentia
una persona materia | s3 relatio indiuiduis
pfectio ro distinctionis unius persone
ab alia ¶ 3o dicta qr una qz3 diuina
persona esse materia non pt sufficit
pbari corporis pfectio qr realis sunt
idem in diuina essentia | qr quod p
sit non pbatur aliquid aliorum i esse

ex quo proprie esse proprietas convenit
sed cuilibet divine persone convenit proprie
esse | ergo hic quod est idem realiter
quod divina essentia potest esse in filio
et per hoc non potest proprietas probari aliqua
in esse. Contra si idem quia potest est
idem filio in divina essentia potest esse in
filio | et potest esse in se ipso et proprie et
primo sed id non valet | quia ut dicit philosophus
probatur impossibile est quod idem sit in se
ipso primo | quamvis quod sit potest esse
realiter idem filio persona esse licet
sic est idem sed primo et proprie quod
nichil aliud | et si idem unde competit
quod sed convenit per esse proprietas esse
in filio et id quod est idem sed proprie
et non patris esse in se ipso primo
Contra idem illius quo aliqua omnia sunt
idem realiter non potest probari unum illorum
esse in alio | sed idem divine esse
persone sunt omnino idem realiter | item quia
sequitur ea quorum unum est in alio et
quod est distincta | sed in divina essentia
persone divine sunt quedam ut quod in
se unum illorum sunt. Contra dicit quod
omnis res usque in essentia ut sit essentia
proprie sunt relative | ut illa proprie
sunt essentia cum essentia et illa simul
supposita proprie quia quelibet divina
persona est in alia | quia quamvis supposita
talia sunt tamen quod in una natura
realiter convenit | unum illorum unum est
in alio | sed persone divine relatione
relationum sunt realiter idem divine
nature realiter conveniunt quo ad hoc | sed
contra conceditur ... que non ...
est natura aliqua in illo est ... est natura
... cum in realiter sunt
aliqua ... ad placere idem
esse in se ipso quia natura ... est

... sed ut cuilibet divine persone esse
quamlibet divinam personam | sed dicendum quod si
id quod est idem proprie essentia proprie non
est ad invicem essentia | sed ut supposita divina
divina essentia est id proprie persone proprie esse
et illa ad aliud essentia et proprie
unum illorum ab alio supposita separatim
non potest esse in supposito proprie essentia
in persona | ergo ut sit mutua patrimonia
esse tamen supposito talia modo in essentia
Contra gaudium perfectum maioris quia quamvis sit
naturalis unionis amplius eius tamen quam
et divinum | sed ut essentia est divina ipsis
ipsis personis | ut illa et illa gaudia
sunt cum mutua idem esse sic conveniunt
quod tamen idem relatione huius persone divine
Ad argumentum patet dicendum ad maiorem quod
relationes divinas esse magis duplici
pertinentes | ut patet ut unde pertinet | ad
maiorem est ... quod pertinet primitas est
amplior perfectio | filiationis in filio et processio
in spiracione passiva ... | ad
maiorem est ... quia idem unde pertinet quod
omnes divine relationes sunt idem cum
essentia divina | unde quelibet divina persona per
omnes illas relationes declaratur

Utrum omnipotentia divina perfecte conveniat
filio | et videtur quod non illi perfecte non convenit
omnipotentia cui deficit aliqua potentia
| sed filio deficit aliqua potentia puta potentia
generandi tamen ipse non possit generare
... Contra si omnipotentia non competeret perfecte
filio tunc filius non esset perfecte deus quod
est falsum | quia dicitur in symbolo de filio perfectus
filius dei perfectus ... essentia idem ...
... | ... quamvis quia omnipotentia est perfectio
simpliciter dei | sed cui perfecte non convenit aliqua
perfectio simpliciter non est perfecte deus est perfectio
| ... Contra quamvis sunt videnda

∧ ita tamen quod proprie realiter divine
nature ... quelibet divina
persona est in alia divina persona

Di 20 q 19

primus vero potentia generativa comprehenditur
sub omnipotentia | secundo vero quamvis posse generare
omnipotentie tamen quia respicit generare | 3o
vero omnipotentia perfecte convenit filio
| et ideo vere convenit spiritui sancto ¶ Secundo
prima omnipotentia consistit absque comprehendere
potentiam generandi | probatur perfectissima
potentia non concluditur ab omnipotentia | sed potentia
generandi in divinis est perfectissima potentia
ergo etc. | maior dicitur | minor probatur quia potentia que
producitur nobilium productum est potentia
nobilissima | sed potentia generandi producitur filius
dei qui est nobilium productum ¶ Item
omne quod est primum productum aliis omni-
bus productis prius comprehenditur sub omnipotentia
| sed essentia divina que est ipsa potentia generandi
ut primo dicere ad est primum productum
omnium respectu prior filius | et producere tamen
prius ipsa generatione ergo etc. ¶ Secundo dico quod
potentia generandi comprehenditur sub omnipotentia
filii quamvis ad suum principale significatum
| probatur quia illa potentia quam est vere in filio
comprehenditur sub omnipotentia filii | sed potentia
generandi vere est in filio saltem quo
ad suum principale significatum | ut supra est probatum
distinctione septima | et quia potentia vere
est in omnipotentia quem tamen non includatur
sub omnipotentia quod est in adiecto —
¶ Sed aureolus arguit in quantum ita sic | omnipotentia
ut est impertita est perfecta simpliciter tamen sic
ad ipsum potentia generandi | et si potentia
generandi esset in omnipotentia filio | tunc aliquid
perfectio simpliciter esset in omnipotentia filio | tunc
filius non esset simpliciter perfectus ¶ Item
quecumque aliquid sic se habent ad omnipotentiam
quod omnipotentia unius plura claudit quam omnipotentia
alterius | ista non sunt paria in omnipotentia | sed
impossibile est potentiam generandi claudi in
omnipotentia patris et non in omnipotentia filii ¶ Ergo
quod filius in divinis non possit generare probatur

quia contradictio implicat filium posse generare
sicut possibile in actu generationis et generatum
| quia impossibile non dicit esse et posse ...
physicorum | sed si generaret tunc esset pater | si esset
pater tunc non esset filius | quia pater et filius in
divinis distinctione opponuntur relative | ergo de
primus ad ultimum si filius potest in actu
generationis tunc filius non esset filius ¶ Ex quo
quod sequitur tamen quod filius non posse generare
non derogat omnipotentie filii ~~et cetera~~
| quia non posse ea que contradictionem implicat
non derogat omnipotentie | et ideo dicitur de
spiritu sancto quod omnipotens est potentia attingens omnia (quod est omnipotentia)
omne possibile quod contradictionem non implicans
¶ Sed aureolus dicit quod in hac descriptione
implicans contradictionem sunt absque | et
non comparatur cedagens | aliquin
quibus agens esset omnipotens | quia quilibet
agens potest in omne id quod non sunt
contingenter de eo respicit sed non
contradictionem habet | ergo relinquitur quod derivare
omnipotentie sit attingere omne quod ab-
solute et in se non implicat contradictionem
| et in se eadem assertione sunt aureolus
ponens aspectus suas in hac ... aut
| quod potentia generandi non claudatur sub omnipotentia
| quia potentia generandi non est potentia productiva
sed est potentia communicativa | posse enim
generare non est posse edere generatum
| sed est posse esse generantem | et posse
esse patrem | omnipotentia autem est potentia productiva
| ex hoc enim deus est omnipotens quia in
omnibus productiva potentia generatur in
una potentia divina eminenter | ideo ut
de potentia generandi non claudatur sub omnipotentia
¶ Contra ergo potentia generandi in divinis
est potentia productiva ex opposito dicit aureolus
| probatur quia si non tunc filius in
divinis non esset productus | quia patet

eo quod ad oppositum quelibet sequitur
oppositum antecedentis | falsitas quelibet patet | quia
omne productum est quod ad esse
genitum | eo quod omne genitum
est productum sed non econtra | sed si filius
in divinis non esset productus ut filius
non esset genitus quod est contra fidem
¶ Secundo quia deus potest absolute
posse generare et posse creare
generationem | probatur quia omne ad quod se
est opus nature et aliquid creatum ab
operante per naturam | sed generatio divina
est opus nature secundum damascenum
primo libro de divina generatione
et c | maior quia omne opus est aliquid
creatum ab ipso operante | sed generatio
cum sit opus nature etc quod creatum
et per quos posse generare etc posse
creare generationem ¶ Tertio sexta
posse generare et potentia generandi
non patitur accipi predicate in primo
distinctionis suis | patet si posse generare
est potentia creata | et dicit quod esse
generandi | et potentia generandi esset quod
relatum seu notionale | et non esset
quid absolutum sicut ab ipsa divina natura
[illegible] utrumque oppositum probatum est supra
[illegible] ¶ Ad primum sunt
argumenta dicendum | quod potentia generandi non
[illegible] | cum non habeat [illegible]
[illegible] | quia cum generatio sit
opus nature potentia generandi est ipsa divina
natura | [illegible] simplicissime et per
fectissime omnem perfectionem formaliter
aut virtualiter sive eminenter ¶ Ad
secundum dicendum quod [illegible] non est [illegible]
quod generatio potest generandi prime

ad compositionem filii alterius quam deum
et simpliciter ¶ Ad secundum dicendum quamvis aliquod
sit per se non et impossibile si alicui
supposito impugnet non contradictionem aliquam
nec [illegible] aliquid esse deficiat supposi
tum | quod [illegible] implicatio contradictionis accedere
[illegible] impugnans [illegible] suppositi illius | ut [illegible]
[illegible] | ut [illegible] suppositum potest
[illegible] quod [illegible] divinitatis
omnipotens | [illegible] filius plena [illegible]
[illegible] | [illegible] potentia generandi quod [illegible]
et insufficiens filius non [illegible]
actu generationis | quia [illegible] aliquid impugnat
[illegible] suppositum | [illegible] suppositum filii in
esse personali [illegible] generare
[illegible] | non impugnat [illegible] contradictionem
aliquam esse [illegible] esse filii [illegible]
[illegible] omne esse | et [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] omnem naturam et omnem perfectionem
vel formaliter vel eminenter | [illegible] quod
[illegible] agens esset omnipotens | quia [illegible]
omnia [illegible] non impugnant | [illegible]
quod illa impugnativa [illegible]
est contradictionem aliquam [illegible] | quod agens [illegible]
[illegible] formaliter sed [illegible] eminenter | [illegible]
si ignis non potest frigefacere [illegible]
[illegible] quod [illegible] deficiat esse frigidum
[illegible] frigidum ¶ [illegible]
et [illegible] quod si [illegible] non posse generare
[illegible] suppositum conformem suo [illegible]
generare non impugnat | [illegible] quod [illegible] impugnat
contradictionem aliquam [illegible] nec et per quos
[illegible] non esset omnipotens ¶ [illegible]
[illegible] cum sua probatione quod potentia
generandi [illegible] est [illegible] sit [illegible]
quos esse [illegible] quod aliquid posse potentia
in aliquo quod [illegible] esse
| sed potentia generandi [illegible] in nulla [illegible]
[illegible] esse [illegible] ¶ Item

si idem lumine iuxta solis ex parte illuminat
et calefacit in alio tamen ita ut illu-
minatur illud corpus non dicetur eque
potens sicut sol | Sed dato quod eadem
potentia imprimit ad calorem et generandum sicut
in filio ad calorem et non ad generandum
| filius generatus dicetur non esse equipotens
patri ¶ Item essentia absoluta non est
potentia sed solum ut est principium actus | et ideo cum
unum suppositum per principium alicuius actus
quod alius non potest | licet in illis supposit-
is una possit eadem essentia non tamen eadem
potentia ¶ Ad primum dicendum quod maior non est
vera si habeat actum ad extra per originem
in alio supposito | sed sic est in proposito | quia
potentia generandi ut est in patre est principium
elicitivum actus sed [illegible] ad [illegible]
| patri perfectissime generatum | si igitur actus
generationis non esset omnino adequatus [illegible]
generatione ut est in patre | ergo filius in-
divisus non esset omnibus perfectus | et per dicta
quod in filio non est posse generare generatur
ipse sicut potentia generandi ¶ Ad secundum dicendum
quod si illud corpus non faceret calorem quando aparet
quod facit sol | hoc esset propter aliquam ab-
potentiam perfectionis respectu solis quia non
esset inferior [illegible] | et ideo non esset illud corpus
equipotens sicut sol | sic autem non est in
divinis ut dictum patet ¶ Ad tertium dicendum quod
potentia per [illegible] [illegible] ut est generativa
hominibus [illegible] ad hoc ut in
actu prodeat [illegible] est potentia | ideo ut
non est actu [illegible] generativa | primo modo
[illegible] est vera et non [illegible] | [illegible]
esse [illegible] [illegible] sicut [illegible]
caloris | id est ut sit magis principium [illegible]
actu generationis [illegible] ignis | et tamen
[illegible] habens [illegible] potentiam generandi ignem
¶ [illegible] patet quod sic dicendum ad alios [illegible]
[illegible] quaestionis | Sed contra [illegible]

[illegible] ¶ Ad [illegible] quod non est
[illegible] qui non potest generare ergo non habet
potentiam generandi | Et [illegible] ut [illegible]
generativa [illegible] potentiam
generandi si tamen desit aliquid [illegible]
[illegible] ad actum generationis [illegible]
sicut habens potentiam generandi quod tamen non
possit generare sic quia filius habet potentiam
generandi non sub ratione actus generationis
[illegible] [illegible] sicut non potest
generare [illegible] questio

Di 21 q° 20

Utrum [illegible] sit [illegible] est [illegible]
| [illegible] quod sic | quia si non [illegible] esse [illegible]
quod concluderet [illegible] | [illegible] non sic quia
[illegible] augmentum [illegible]
[illegible] additur [illegible] non concludit [illegible]
¶ In [illegible] esse [illegible]
[illegible] ubi [illegible] esse [illegible]
[illegible] non esse solum [illegible] | quia [illegible]
[illegible] omnino ut [illegible]
[illegible] omnino | contra [illegible] quod
non est de [illegible] seu [illegible] suo [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible]
de [illegible] seu de [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] concludat aliud ¶ [illegible]
ad quod [illegible] ¶ [illegible] sic [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] primo [illegible] [illegible] 9° p̃
[illegible] cum illa
[illegible] non est de [illegible]
[illegible] sic de [illegible]
[illegible] seu [illegible] | Et
illa [illegible] | [illegible] sic [illegible]
[illegible] sic [illegible] quod [illegible]
est de [illegible] si [illegible]
[illegible] cum aliud [illegible]
| ut patet [illegible] [illegible] filij

ut dupli dimidii et huiusmodi relacio non
cognoscitur nisi [illegible] ¶ 3° [illegible] nunc
oppositorum non patitur quod unum oppositorum
sit de perfectione [illegible] alterius | Sed duo con-
traria sunt opposita igitur etc. ¶ Sed [illegible] illa q-
ue [illegible] intellectu videtur quod [illegible] ipsorum
sit de perfectione conceptu ut intellectualiter a-
ctus | Sed relacio [illegible] igitur etc. ¶ 2° illud
quod sit [illegible] ad alterum quod ipsum illo
conceptum potest capi sunt illo videtur quod illud
sit de perfectione suo conceptu | Sed oppositum re-
lative [illegible] perfectione conceptum aliud potest
ab illo comprehendi et capi sine eo | Sed unum
relatum intellectum potest capi sine alio
quod est suum correlativum igitur etc. ¶ 3° cuius
conceptus unius potest comprehendi ab aliquo
quod conceptus [illegible]
requirit illud [illegible] perfectione [illegible] | Istud
patet quia species [illegible] perfectione [illegible] requirit
[illegible] | [illegible] sic [illegible] diffinitis | Sed
relatum [illegible]
[illegible] assumpta | quia [illegible] potest capi
[illegible] non [illegible] | Sed unum [illegible]
intellectum conceptu est [illegible] sine alio
| [illegible] ¶ [illegible] cum perfectione conceptus et esse
ad aliud illud [illegible] perfectione conceptum
requirit ad [illegible] non est de suo
conceptu | Sed de suo perfectione intellectu
| Sed omne vero relatum [illegible] sunt
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] perfectione conceptus aut
est relatus aut absolutus | Si relatus
[illegible] ad [illegible] | Si absolutus
[illegible]
perfectione [illegible] diffinitive et [illegible]
[illegible] | [illegible] in perfectione [illegible]
[illegible] absolutus [illegible]
[illegible] relatum non [illegible] ¶ [illegible]
est quod [illegible] procedit [illegible] falsa
ymaginacione | [illegible]
conceptus [illegible] et conceptus [illegible] dicitur
[illegible] sunt duo
conceptus [illegible] | distinctus [illegible]

[illegible] non est [illegible] relationis | quia
[illegible] simplici actu intelligitur per actum
[illegible] sic | [illegible] capi [illegible]
quia intelligitur [illegible] | sic [illegible] sit
cognitio | quia capitur modo et [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] sit [illegible]
intellectum [illegible] | [illegible]
[illegible] distinguitur [illegible]
et [illegible] intelligitur [illegible]
[illegible] intellectum [illegible] | [illegible]
[illegible] obiectiue | [illegible]
[illegible] obiectiue [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] actus
intellecti [illegible] ¶ Et ex [illegible]
ad [illegible] ad [illegible]
sit [illegible] non posset capi
[illegible] in [illegible] capiatur sed
non potest capi [illegible]
[illegible] capiatur ¶ [illegible]
[illegible] capiatur
distincto conceptu [illegible] | capi-
[illegible] obiectiue | quia modo [illegible]
sufficit ad [illegible] quod dicatur capi [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] | ad [illegible] quod
[illegible] capitur ut [illegible] non est [illegible]
[illegible] | qui ab [illegible]
[illegible] ut patet 3° [illegible]
[illegible] ut [illegible] capitur sunt
[illegible] | [illegible] ut sic non posset capi
sine [illegible] quod est [illegible]
¶ Ad [illegible] ad [illegible] quod requirit
illud aliud terminatiue et oblique
| [illegible] non requirit ipsum [illegible]
[illegible] obiectiue | Sed [illegible]
[illegible] capiatur [illegible] conceptu [illegible]
per [illegible] actu intelligitur ¶ [illegible]
[illegible] quod ille perfectione [illegible] relatus
[illegible] ad [illegible]
¶ [illegible] 2° [illegible] quod [illegible]
[illegible] aliorum [illegible]
| quia [illegible] non [illegible]
[illegible] quod est de suo [illegible]

110

privati excluditur cum omne id quod est de
genere privationis. Sed secunda probatur quia unum
relatorum non relatum non est de genere
privati alterius. Sed tamen privatio relative, licet per
prius priorum, vel quia preeminentiam
et intellectum aliter quam ad partem per se
etc. Si ita quod non est esse solum quod addit
materie est esse ad super quantum ad partem
privationem aliter non esset ampliatio privativum sive
solum et perdit privatio privatum cum quidem
non comparatur est. Secundo apparet quod duo
addita uni relatorum excludit alterum
et per quos excluditur per seipsum. Sed addita
privatio excluditur principaliter quo exclusio
negatur et excluditur est ipsum privatum quia
unum relatum non potest manere exclusio alio
quia possit se ponere etc. Tertio est apparet
quod per additionem duorum exclusivorum ad unum
relatorum convenit mala consecutio implicatio
quia relatum ad affirmationem suum ponit et
ad exclusionem suum contrarium tollitur et non
potest primo elementum dicitur solus est de
quod non cum alio et hic idem quod est incompatibilis
et includit unum relatorum oppositum est ad
ab alio et est in minimo pater est alius
ab alio ergo solus ut alia consequentia duo
exclusiva addita uni excludit aliud.
Quarto quod duo exclusiva solum illa excludit
ab invicem que ab invicem in esse
possunt separari. Sed unum relatorum non potest se-
parari ab alio nec in esse nec in in-
tellectu. Quinto minor est quia in eodem
relata quod nec tamen intelligere et suam
privationem quia relata possunt se ponere etc.
Sed duo exclusiva addita cuilibet termino
non excludunt privationem non cum sequitur
sola homo est ergo privatio non est homo
oppositum est. Sexto quia solus pater est et pater
est. Sed si pater est filius est ergo si solus pater
est filius est et per consequens non excluditur.
Sed quod est de intellectu alterius non excluditur
per additionem dictionis non ut patet solus homo
est ergo animal non est quia animal est de intellectu

hominis et unum relatorum est de intellectu
alterius ut dictum est. Ad primum dictum quia ratio est
falsa ut patet inspiciendo. Ad secundum dictum
quod ratio non est vera consequentia consequentia
ut quod possit intelligere potest intelligi
ad consequentiam totius. Unum autem relatorum
non potest intelligi ad consequentiam alterius.
Ad tertium dictum quod ratio qua assumitur
peccat [illegible] quia duo exclusiva ad-
dita uni relatorum faciunt naturam contrariis
dispositiones. Sed tamen non sequitur mor-
tuus est ergo homo est. Sic non sequitur solus
pater est ergo pater est. Et ratio est inventio
philosophi primo physicorum [illegible] non cum applicatione
privativum est si unum solum. Ad quartum dictum
quod ratio est vera si est de suo privati
elenchi sic autem ut patet non est unum
relatorum de intellectu alterius. Ergo non non
excluditur. Ad tertium privati dictum quod hoc
propositio solus pater est dicitur [illegible] est quia
cum duo exclusiva addita uni relatorum
excludit alterum. Licet si illa est vera sequitur
quod filius non esset dictus. Et sic dicitur quod
[illegible] solus pater
est in morte [illegible] non sequitur
quod filius non sit in morte. Dicendum
quod quia pater apparet [illegible] et potentia
sed filio [illegible] apparatus
[illegible] filius [illegible]
[illegible] solus. Sic quia in [illegible]
[illegible]
[illegible] solus pater [illegible]
[illegible] non excludit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Circa quaestionem primam dico quod licet solum
deum et deum et absolute concedam
quia per talem propositionem dicitur multiplex quod solus
ad quod sic dicatur nichil et deus | sed quod
solum tres personae in una natura divina
sit verum dico. Circa quaestionem aliam patet per
beatum in 3° articulo sequitur

utrum aliquod nomen absolute deo proprium
ipse deo conveniat | et dicitur quod non quia
illud quod est incomprehensibile non possumus
ipse nomine proprio non imponere | sed deus
est huiusmodi ergo etc. maior patet secundum Dionysium
prima causa est super omnem narrationem et
deficiunt linguae enarrare eius. Contra
quoniam nomen melius ... quod nomen est
ipse dicitur de deo ergo etc. Circa primo
videtur utrum deus sit nominabilis. Circa
utrum sit nominabilis pluribus nominibus. Circa 3° utrum
aliquod ipsorum nominum ... conveniat
essentiae divinae secundum se et non ... Circa
ad aliquod oppositum. Circa primo nota ... ubi
talia de deo dicuntur secundum se et secundum
distinctas voces. Circa primo dico
quod deus sit nominabilis ipse enim sic nominatur
Exodi 3° tu dixit Moysi ego sum
qui sum | patet et nominari autem | quia quod
possumus intelligere possumus significare
| cum voces sint notae earum quae sunt in anima
passionum | sed deum possumus intelligere
et secundum theologos et secundum philosophos | Et hoc
auctoritas beati Dionysii quae videtur
sonare contrarium intelligitur quantum ad
quod secundum se ... primo de divinis
nominibus deus est innominabilis | quia nichil
nominamus nisi ... cognoscimus | sed
ipsa ... deducitur ...
nulla ... cognoscimus | quia ... esse
speciem ... conceptio
essentiae | nec nomen a simplicitate ...
qua formatur ... intellectu

quod ... non est diffinitio | nec ... simo
conceptus ... qua formatur ...
neque ... conceptus principiorum ...
... applicatur ... et tamen
... i. ... conclusionis
Circa secundum signum ad significatum debet esse proportio
sed nulla non ... conceptualiter
ponitur deo esse ... | quia sicut
ad infinitum nulla est proportio. Circa propositionem si
ad non ... quod ... maior non
... autem patet | sed ... non ...
aliud | scilicet ... non ... | quia
... Dionysius quod deus ... est ...
sed secundum ... | ut non ... per ...
... Circa primo dico quod
... Dionysius ... intelligit
... tamen ... est
... non possumus | ut per ... nominare
... ipsum possumus ... et nominare
Circa secundum dico quod inter signum et signi-
ficatum debet esse proportio secundum ad
aequationem seu adaequationem | aliud ...
... posse esse signum ...
| sed sufficit quod signum imponatur signato
ab ... quae ... comparatur
secundum ... ut ...
... Circa 3um dico quod non ...
... deo | sed ...
... quod ... non
... deo nos non
apprehendimus | ... Dionysius quod deus
... sed ... | ... negat
... esse ... sed ...
... quibus ... | quia natura divina
nullo ... concluditur ut ...
Circa 2° articulo dico quod deum possumus
nominare pluribus nominibus | patet quia ...
quo ad intelligimus ipsum possumus
... | sed deum possumus pluribus modis
intelligere | ergo possumus ... divinum ...

significationem imponentis. Secundo probatur possumus
enim deum intelligere quasi creatum et creaturam
deum per ea que sunt per intellectum et [illegible]
[illegible] rationes plures. Tertio aut nominamus
concipimus [illegible] realiter [illegible] modo [illegible]
omnem imperfectionem [illegible] videlicet
ut nominamus eum [illegible] immortalem
invisibilem etc. Secundo [illegible]
dicimus eum [illegible] in [illegible]
intellectu. Tertio [illegible]
[illegible] gubernatorem. Et [illegible] hylarius
[illegible] dicit quod sint [illegible]
[illegible] deum esse [illegible] ergo sunt
sed non [illegible] debemus imponere quam
videmus [illegible] per [illegible] et per quod
[illegible] dei perfectione [illegible] nominibus
diversis notabilibus. Item si impossibile totaliter
[illegible] aut penitus ignotum [illegible] deus
simpliciter et aut si totaliter [illegible]
[illegible] uno tantum nomine notabilem aut penitus
ignotus et tunc nullo nomine notabilis [illegible]
quod nullo intelligimus nullo nomine significamus. Tertio aut [illegible] notabilis diversis
[illegible] diversitas [illegible] aut
nulla. Si [illegible] et deus est [illegible] si nulla
et talia nomina penitus essent synonyma
et per quod [illegible] [illegible] ingenii
quod sed [illegible] aut [illegible]
sicut [illegible] [illegible]
[illegible]
quod talia nomina essent synonyma. Et [illegible]
quod sunt quo [illegible] nominamus et [illegible]
[illegible] intellectus patris quod non in
[illegible] intellectus si [illegible]
[illegible] nominare [illegible] imponere
quod [illegible] ipsam [illegible]
[illegible] aut intellectus diversis notabilibus [illegible]
notat. [illegible] quod [illegible] ipsam
[illegible] concipit. Et [illegible] ipsam [illegible]
quod [illegible] per [illegible]
sicut [illegible] per ipsam [illegible]
[illegible] aliud [illegible] et [illegible]

sit [illegible] per plura [illegible]
[illegible] sunt quod [illegible]
et [illegible] nulla illorum [illegible]
[illegible] et quod sit [illegible]
[illegible] Et [illegible] quod talia nomina
non sunt synonima quod [illegible]
[illegible] diversimode
diversi [illegible]
diversi [illegible]
[illegible] una [illegible]
[illegible] a nobis intellectum et per quos
diversis notabilibus non synonimis notatur.
Et [illegible] dicit opiniones quod
[illegible] inrecte [illegible] quod
[illegible] valde [illegible]
[illegible] utraque opinione
[illegible] et colla
[illegible] una opinio [illegible]
[illegible] quod [illegible] nomina a nobis
imposita [illegible]
[illegible]
sed aliquid non est [illegible] videtur
de isto nomine deus [illegible] quod
secundum damascenum libro primo [illegible]
[illegible] deus latine
[illegible]
[illegible] quod omnia [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
quod omnia [illegible] in bona [illegible]
[illegible] quod deus [illegible]
[illegible]
[illegible]. Item nulla [illegible] a
nobis notatur [illegible] a nobis
[illegible] quod [illegible]
[illegible] secundum aug[ustinum]
[illegible]
damascenum quod deus [illegible]
a nobis et penitus ignotus [illegible]
[illegible] quod nobis nota sunt
[illegible] nomina imponimus

Alij dicunt q(uod) ad non pt sic de
cepcionibus intellectum aut sensum et sic se
quitur q(uod) probat auctoritas ambrosij
in libro de trinitate ubi ait | q(uod) quod
non videtur manifestat cognitionem
propriam etc. Contra dicunt rabbi mo
yses q(uod) omnia non tantum q(uod) in
veniuntur in libris suis sunt supra ad
spiritum pt unum non q(uod) est separati
et s(ecundu)m tractatum machon | et ideo vocat
non separati | q(uod) facit scien(tia)m tantum
significat prima dico n ista que certa
antiquj spiritus quod non pt imponj ad
sciendum ipse et distincte ideo q(uod) nos
intelligit in intellectus | imposit n nos
non sunt prius et tertio virtutibus
corporalibus sensus | quorum cum nos scien
cias nos intelligimus | q(uod) aliquas in
telligentiam cum prius est scientia partes
cum essencia causa et sciencia quod
ad esset scientia esse | et ideo dicit
ista q(uod) omnis falsum est dicere q(uod) nulli
res distincte possit non impositio q(uod)
intellectum Contra ista omnis res condicat
sed intellectus mre ut in illa est esse
| q(uod) non ad pt sic [illegible] nominatum
pt dicit intelligi | unde esse et
diffinitione una q(uod) convertitur suffi
ciens formam sic scientia illius nomen | et
prima species concludit ulterius | q(uod) nulla
illa non pt vocatio imponere
dicitur ut | q(uod) ipsam diffinitione nos
pt apprehendere | unde pt aliquid non
sic aliquid nominatum et q(uod) primum ad
dicitur distincte sic imposit ad
sciendum ipsam naturam | unde et impe
rfecte cognitionem et sic inter
non intellectum unum aliquod illa
nomen sui primum ipsam sui primam
actum | et ideo species est intellectum et
ipsius pt esse unde pt cum nomen sed

cum plures possunt nomen dicere q(uod) sic
communis una esse in rebus propriis ad
non imponere | q(uod) ipsum naturam una ipse
et distincte singularia corporalia et intellectum
animalibus ipsius | et quibus tamen primum
nomen intellectum concretionis illius nature
| et verum species sua non possunt dici
nominatum Contra cum species in illo q(uod) vlas ad
intelligere falsum assumit tamen ait nos
non intellectum scientiam prius | aut te
rtio virtute corporalium | improbatur valde
q(uod) additur de parte altera | quia tamen
abstractum ut prius est sui et sui scientiam
non esse hic et inde nos | species admodum
abstractionem | secundum modum sed et ille de
citur cum est species et sic dicit inter sua
prima | secundum quod dicit virtute naturalium nos cognoscimus
per se intrinseca | secundum abstractiva q(uod)
species non abstrahit a prima et abstrac
ta abstrahit et inde | unde quibus nos intel
ligimus quidem prius nos cum possimus
cognoscere in magis sunt tenemus | cum
ad sit ut aliquid sit prius aliam Contra
quod prius est adducendum q(uod) ut videtur
et si imaginamus | prima vero non actu in
talia ipse dicit duo dicuntur | et vero
sunt distinctas voces | quibus ad prius dicitur
q(uod) quam ad nomen sciendi | quam consurgit
omnis inde intellectus | quam ipse sunt in
positione accidentis nos res naturam ratione
tantum et alia proprie dicitur ideo
| q(uod) sunt nomen nomen intellectum nota ac
cidentia imponimus prius ergo q(uod) de
ipsis ut sunt intrinseca accipimus | nomen
intellectum per nomen exprimere | et
nomen sciendi nomen intellectum | et ideo ut
sic esse intrinsece nos nomen | sic
nomen sciendi talibus nominibus accidentibus
| secundum quam ad sui sciendum tamen in
ipsis alia non dicit de deo q(uod) deceptionis

[illegible] supra [illegible] denotat
ratione [illegible] infinite esse [illegible] quam me-
ritum quo ¶ Ad primum dico quod dum
dicitur [illegible] distinctas realiter
cum supra [illegible] ad [illegible] et non
admittit ut ponit supra [illegible]
¶ Ad argumentum primum dico quod [illegible]
[illegible] a via[illegible] naturae
sunt [illegible] et cum aliquis [illegible]
et [illegible] aquo [illegible] sequitur

22

vero quod non persona potest pluraliter
in divinis et [illegible] quod [illegible] angelum
[illegible] decimo [illegible] secundo et capitulo primo quod
[illegible] in divinis [illegible] persona
[illegible] et de omnibus [illegible] pluraliter
[illegible] eundem angelum [illegible] decimo
capitulo [illegible] ad [illegible] dicit
[illegible] magis [illegible] ¶ Et [illegible]
fidem [illegible] tenemus in divinis [illegible]
[illegible] personas divinas esse [illegible] ¶ [illegible]
primo videndum est de [illegible] nomine persona
[illegible] non primae intentionis
ut ¶ [illegible] dicitur quod sit non primae
intentionis vero [illegible] in divinis ¶ [illegible]
in divinis [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] quod [illegible] de primo et [illegible]
quod sit non persona et non primae intentionis
[illegible] illud non est [illegible] intentionis
[illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible]
[illegible] quod si non
esset intellectus [illegible] fabricans in-
tentiones [illegible] ¶ [illegible]
vero [illegible] divinis et an-
gelis ¶ [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] primae inten-
tionis [illegible] non persona et non primae
intentionis [illegible] suppono esse [illegible]
[illegible] et [illegible]

signum [illegible] intellectus [illegible] quod [illegible]
[illegible] prima [illegible] puta si [illegible]
[illegible] primae intentionis non [illegible]
[illegible] primae intentionis
[illegible] immediate [illegible]
[illegible] subsistens
[illegible] ut [illegible]
[illegible] de [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] duae [illegible]
una [illegible] esse [illegible] non [illegible]
[illegible] esse
[illegible] nihil [illegible] et [illegible]
signum [illegible]
non primae intentionis [illegible] simpliciter et
[illegible] intentionis [illegible]
et [illegible] non
[illegible] aliqua
[illegible]
[illegible]
[illegible] sunt in [illegible]
[illegible] abstracti [illegible] non
[illegible] intellectus ¶ [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible] in divinis [illegible]
in nominibus [illegible] loco [illegible]
[illegible] et illud [illegible]
sit [illegible] quod [illegible] primae intentionis [illegible]
in divinis pluraliter non [illegible] persona
pluraliter in divinis [illegible] ¶ [illegible]
illud quod [illegible] aliorum [illegible]
[illegible] opposita sunt
[illegible] persona [illegible]
in divinis [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible]
¶ Item omnis prima intentio [illegible]
de pluribus [illegible] ut species
[illegible] persona [illegible] de pluribus puta de
patre et filio et spiritu sancto [illegible] quod [illegible]
[illegible] persona esset non primae intentionis
[illegible] genus ut species [illegible] personarum
in divinis quorum utrumque [illegible] et [illegible]
[illegible] angelum [illegible] decimo capitulo [illegible]

ubi ipse negat rationem persone aut generis sed individuis quod est

¶ Item individuum est non communicabile sed persona est individuum ergo etc. Damascenus libro 3o capitulo 6o | ypostasis et persona individuum determinat ¶ Item quod est commune pluribus non individuum est unius ut patet Damascenum libro primo capitulo nono | sed persona non est una unius individuis | item persona non est aliquid commune pluribus et sed solum pluribus conveniens et per consequens non incommunicabile ¶ Item quod dicit negationem primam est incommunicabile quia negatio est omnis rationis | sed persona dicit negationem cum differentia incommunicabilitatis

¶ Item 9o quod secundum opinionem [illegible] non personaliter est non secundum incommunicabile | probatio omnis predicatio [illegible] incommunicabilis valet | sed [illegible] quod est predicatio [illegible] est communis | ergo personaliter est incommunicabile [illegible] aliquid valet ¶ Oppositum est quod persona est non communicabile sed individuum [illegible] sed in individuum est [illegible] quod est individuum | primo sed ut [illegible] est persona incommunicabilis ut [illegible] est individuum | et est incommunicabile quia individuum ut individuum [illegible] | [illegible] quod sit incommunicabile [illegible] | sed [illegible] sit [illegible] ut dicunt [illegible] quod est persona [illegible] est incommunicabile | ut [illegible] persone dicitur [illegible] | si [illegible] persona ut persona [illegible] | sed id non [illegible] quod illud [illegible] | [illegible] | sed [illegible] persona ut persona est incommunicabile | sed [illegible] persone esse individuis [illegible]

intellectualis et suprema [illegible] adsum [illegible] esse etiam [illegible]

¶ [illegible] prime opinionis dicitur quod [illegible] non est [illegible] | quia [illegible] sicut [illegible] prime [illegible] et [illegible] ¶ Item [illegible] | sed [illegible] | et [illegible] per individuum [illegible] intellectuali | et [illegible] Boetius [illegible] ¶ [illegible] dicitur quod [illegible] non persona sit non appellatur intellectualis | sed [illegible] | [illegible] non est [illegible] | [illegible] ¶ [illegible] dicitur quod persona dicit [illegible] individuum [illegible] non [illegible] | sed [illegible] | [illegible] | persona est individuum | individuum est incommunicabile | persona est incommunicabilis [illegible] ¶ [illegible] dicitur [illegible] | [illegible] non [illegible] non persona est non incommunicabile | sed [illegible] ¶ [illegible] persona [illegible] persona non dicit [illegible]

sed dicit ipsam rem intellectualem incommunicabilem subsistentem

incomunicabilis ut est omnis divina persona
eorum negationem esse et incommunicabilitatis
dicitur quod nullus esse aliquis vocis quo
hoc est intellectus formatur | adhuc
hic lapis incommunicabilis subsistens in natura
lapidea sicut alia subsistentia et quod
nunc dicere 2o probatur quod hoc nomine
persona proprie importatur individuis | probatur quod
ubicumque aliquod nomen importat non solum ipsam
rem quae significat | sed est ipsum nomen persone
quod licet eorum importat tale nomen in
ipsis importatur | sed nomen persone sic importat
individuis ergo etc | maior | probatur quia natura
quod persona claudit in suo significato | est
natura intellectualis | minor est evidens quod importat
est proprie dicta | sed tamen quoniam natura
quod est talis modus excellentissime importat
indeo | ergo etc ¶ dico 3o probatur dicendum
quod hoc nomen persona proprie est dicitur de
intellectu nunc significat relatione | quod ipsum significat
subsistens distinctum intellectuali
natura | quod autem talis subsistens relatione distinguatur
hoc est non quod sit in persona
| sed ut distinguitur facit persone ad divina
| ut tamen sic distinctum dicitur quod dici fit
relatione intellectu | sed solum modo quod persona
ut est individuus non significat distinctum
relatione | sed distinctum relatione | et quoniam
sic talis persona posset concedi personam
in divinis importat dicitur sic relatum
sive relatum | non tamen est concedendum quod dicitur
sub relatione | facit in dicitur personam
| sed non primitus | quia persona individuis dicitur
et intellectu de subsistens distinctum
et incommunicabile in natura intellectuali | proprietas
autem de eo quo talis subsistens distin
¶ Et quoniam sicut cum significat substantiam dicit
illam proprietatem et non eo | et quod non
non est personam facit significat et proprietatem
et tamen facit utrumque | sed sed quod principaliter
significat proprietatem vel substantiam ¶ Dicitur in illud
significat sic quod omnis intellectus principaliter
facit formam quam substantiam | sicut et quod
perfecte quantum videtur dicitur | quod album
solam albedinem facit | ergo persona cum
sic omnis intellectus principaliter facit primitus
| et per hoc non persona dicitur dicitur facit
proprietatem primitus non significabit in
oblique sed in recto ¶ Et dico quod in tamen dicitur
quod proprietas non est de ratione substantie de in
intellectu substantie | dicitur quod proprietas de qua
loquimur licet non sit de ratione substantie
puta divine est tamen de intellectu substantie
de ratione subsistentis intellectu substantie | propterea
propter tamen ipsa significat in proprietate
et distinguit in relatione ¶ Et dico cum
dicitur quod persona quod non sit | proprietas | quod proprie
ut prius probatur sed primitus sed et tamen
etiam quando | intellectualis cum alia quod facit
persona | non ut prius est sed ut res sub
sistens etc non est quod probatur sequitur
in recto sed relationis | et quod sit est
dicendum maior prius ut ista probatur de eo
unde concludunt quod per ¶ dico et 10
probatur dicendum | quod sed unum persone
persona ut distinguitur ad divina facit
suppositum relatum seu relatam | cum igitur
illa suppositum ut sicut omnibus primum
facit individuis | non persona individuis
probatur per divinam ¶ dico quoniam probatur dicitur
quod angelus loquitur modus antequam
| ut dicendum quod persona licet de se sit
| ipsa ad dicendum ut similiter non non ad
ad | non ut distinguitur ad divina 23 q 10

Pero in divinis sit verum nomen | et
videtur quod sit | quod utrumque est vero communis
quod est verum communis | et per consequens verum
nomen quod primum essentiale non per ab
eo nomen magis quam esse subiectum
| sed quod est essentialis pro communis est | nomen
ergo quod concreti communem esse individuis nomen
a divinis non proprie nomen | sed in divinis

diversissime rationis secundum rem. ¶ Con-
nullum actus vel realiter potest esse
indivisibilis secundum indivisibile / cum sic omnino
simplex / sed unus est verus actus realis
cum sic de primo quesito quantum ad rem.
¶ Contra illam conclusionem est adducta
quod cum unitas sit principium numeri / de
principiatis non possumus debite iu-
dicare nisi cognito principio / ergo primo videndum
est aliquid de ipsa unitate / que est principium
numeri ¶ Secundo videndum est quomodo sit materia
numeri ¶ Tertio quomodo sit forma nu-
meri quomodo unus numerus ad similem esse
formale / prout vero unus sive similem esse
formale sit aliquid ex maxima ratione
differentis aliis [illegible] ¶ Quarto videndum
est de [illegible] ¶ Circa primo videndum
est quod sic dicitur unus unum quod est principium
numeri et unum quod convertitur cum ente ¶ Pro-
pter unum quod est principium numeri aliquid addendo
super unum quod convertitur cum ente / dicunt
dico quod hoc prima unum quod est
principium numeri et unum quod convertitur cum
ente differunt / sed potentia et privatione
quia unum quod convertitur cum ente est quod
privatum / simpliciter similem formale secundum eadem
in re omnino et aliquid nihil ipsa de-
finitionis / sed non aliquid ipsa est indivisibile
sit de una unitate quod convertitur cum
ente / unum autem quod est principium numeri
est quod positum / eo quod [illegible]
differentie quantitatis / quod est vere aliquid positivum
existens verum esse [illegible] ut in [illegible]
ubi [illegible] / quod unum quod est principium numeri oppo-
nitur / sed [illegible] unum autem
quod convertitur cum ente oppositum [illegible] sed
[illegible] ¶ Ex quo sequitur quod
unum quod est principium numeri aliquid sit quod
nec addit ad unum quod convertitur cum ente
et dico aliquid / quod positum non est sim-
pliciter vel privatio / cum [illegible]

formalem non possit importare diversitatem et
[illegible] / cum si unum quod convertitur cum ente
[illegible] de aliquo ente positivo / quod non
sit simpliciter quod id est positum / sed simpliciter quod est
[illegible] indivisibilis / unum unum quod est principium
numeri est diversitatis [illegible] / cum
sit quod positum et privationis cum diversitate
[illegible] / unum autem aliud unum principium
non est [illegible] unde illud unum
est indivisibilis ab ente ¶ [illegible] aliquid
quod [illegible] in natura illud
[illegible] ¶ Secundo quod semper unum [illegible]
[illegible] per alios / et eo [illegible]
in [illegible] ipsi vero [illegible]
in natura [illegible] unum / et cum
una [illegible] in natura ex [illegible]
[illegible] / quod [illegible]
et [illegible] a [illegible]
quod [illegible] / et eo [illegible]
est [illegible] / et sic [illegible] unum
per [illegible]
[illegible] / et cum ente [illegible]
[illegible] formaliter [illegible]
quod [illegible] est una [illegible] / eo quod non
sic alia [illegible] formaliter [illegible]
ab aliud / alia autem est [illegible]
in natura [illegible] / prout ex [illegible]
[illegible] / et [illegible]
non in [illegible]
[illegible] in formis / ut [illegible]
non sunt ab invicem separate / et [illegible]
[illegible] esse unus qui est [illegible]
differentie / [illegible] quod [illegible] esse unus quod est
[illegible] differentie / [illegible] quod [illegible] 3°
[illegible] quod unus [illegible] ex dicte [illegible]
unum autem quod est principium illius [illegible]
[illegible] numeri / [illegible] est ad quod
[illegible] / non
[illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ Ex quo [illegible] per hoc [illegible]

quod unum quod est primum non sit super unum
quod quidem cum ente addit quandam
[illegible] comparacionem ponant quibus denominari
¶ Ex quo patet quod hec quarta error antiquorum
dicentium nullam esse differentiam inter predicamenta
et res unitas | ut unitas ad addit super alias
et quod ipsum unum quod est primum esse
actus quendam realem distinctum ab eo quod
denominat et per quem dicitur non esse in-
[illegible] quod unum quod cum ente convertitur
aliquid reale addit super ipsum ens eo
quod actus est unum ¶ Consequenter patet quod unum
quod est principium numeri non addit super unum
quod convertitur cum ente rem aliquam sive naturam
| quod non sit nisi in [illegible]
[illegible] | importans [illegible] unum potest
aliquotiens totum dividi | sed [illegible]
[illegible] | ut [illegible]
[illegible] | [illegible]
sit [illegible] non [illegible] absolute
| [illegible] importat [illegible] | [illegible]
si [illegible] | [illegible]
[illegible] unum non posset [illegible]
[illegible] absolutum | eo quod sit [illegible]
quod est primum absolutum ¶ Ex 2° patet
dico quod hoc a° | quod [illegible]
sunt [illegible]
[illegible] | primum [illegible] | [illegible]
[illegible] distinctum [illegible] ab alia | [illegible]
[illegible]
[illegible] | sed unitas [illegible]
| ut patet 2° physicorum [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
quod [illegible]
est [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] esse [illegible] | sic [illegible]
unitas [illegible] | [illegible] actus [illegible] est [illegible]
dicitur [illegible]

¶ Ex 3° patet dicendo quendam [illegible] | primum
est quod unitas est [illegible] realis extra animam
| [illegible] primo probatur
relationem realem independentem ab anima [illegible]
fundamentum reale extra animam | sed [illegible]
[illegible] quorum tamen fundamentum [illegible]
esse [illegible] | sed relationes
reales independentes ab anima | quaedam relationes
[illegible] reales | et
distinctae [illegible] ad quorum esse
[illegible] ¶ [illegible] si unitas quae
[illegible] esse [illegible] dependet ab anima
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]
[illegible] esse non [illegible]
[illegible] | sed si unitas [illegible]
esse ab actu dependet | [illegible]
[illegible]
[illegible] unitas [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] quod est primum [illegible]
[illegible]
[illegible] | [illegible] unitas [illegible]
| sed unitas [illegible]
[illegible] | [illegible] unitas [illegible]
[illegible] | [illegible] unitas sit [illegible]
[illegible] | si unitas
[illegible]
[illegible] unitas [illegible] | [illegible]
[illegible]
quod [illegible] unum quod est primum [illegible]
[illegible] cum ente | quod [illegible]
addit [illegible] reale super [illegible]
[illegible] | sed unum [illegible] cum ente addit
super ipsum ens sola [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] | nulla [illegible]
[illegible] sit cum alio

addit [illegible] super [illegible]
[illegible]

q non acquiret motus quod fiet sub illo
Sed si locus sit perpetue sub aliquo alio
non acquiretur motus ad mundus | si autem
in aliquo alio acquiretur motus duratio
ergo duratio sub mundo non erit aliqua
[illegible] ¶ Item si mundus est aliquod factum
[illegible] [illegible] factum [illegible]
magis unitate sicut totum | et [illegible]
[illegible] esse medium [illegible]
quod est impossibile | nam erit in una
sola unitate | quod est impossibile quia
mundus non esset [illegible] | et omnes alie
unitates superfluerent ¶ Contra [illegible]
principalis argumentum sic si mundus est factum
vel aliud corporis in nichilum et deus
ab eo | ut erit totum mundum sicut [illegible]
et totum magis pars | ut est totum in toto
et sunt partem inpartibus | sicut est impossibile
quia tale factum est indivisibile | et mundus non
esset mundus | ut esset de pluribus [illegible]
ut sunt est possibile quod unum indivisibile
potest esse ubi magis | et aliud [illegible]
[illegible] quod non potest aliquid [illegible]
forme [illegible] in ipsis [illegible] ¶ Item
impossibile est aliquod formam [illegible] valentem
absolutam alicui advenire et
ab eo [illegible] sicut sunt [illegible]
dato unum mutabile solum | non
est [illegible] mundus | [illegible] non alio
mutabile [illegible] mundus | et ab
[illegible] illo [illegible] ab ipso mundo | sicut
[illegible] sunt [illegible] ergo mundus non
potest esse [illegible] absque [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] contra
[illegible] quod mundus [illegible] deus non
est indivisibilis | quia illa forma que
[illegible] distinctis [illegible]
[illegible] non potest esse ipse indivisibilis
mundus est [illegible] ut patet ex predictis | [illegible]
[illegible] ipsis est indivisibilis
¶ Item indivisibilis non est [illegible] in
divisibilis non est mundus ¶ Item [illegible]

et durat mundus ipse et durat tamen [illegible]
Sed in divinis non possunt durare cum [illegible]
partem ut patet per augustinum [illegible] magister
libro 3° [illegible] ¶ [illegible] possibile [illegible] quod
eternitas in divinis non est mundus | sed est
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] eternitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Utrum hic nunc [illegible] de deo et
creaturis dicatur univoce | et videtur quod sic
quia plus distant deus et creatura quam ce-
lestia et inferiora | sed celestia et
inferiora dicuntur univoce [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ Contra [illegible]
simpliciter [illegible] ab alio non [illegible]
| sed [illegible] [illegible] est talis | [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible]
ergo [illegible] ¶ In ista questione [illegible]
[illegible] quod hic nunc [illegible] de
deo et creaturis non dicitur [illegible] ¶ 2°
quod non dicitur univoce ¶ 3° quod dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] declarat
[illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] sic quia non [illegible] plura non
[illegible] de eis in ipsis [illegible]
[illegible] | sed hic nunc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sic quod [illegible]
[illegible] et simpliciter [illegible] | et illa
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et simpliciter [illegible] quod
[illegible] [illegible] | sed [illegible]
quod [illegible] deo et creature deo [illegible]
simpliciter [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] non dicitur de eis simpliciter [illegible]
¶ [illegible] dicitur quod [illegible]

ens pi ete de decem pnes et
cum ens pm d desba que de acte
tm q phs anpns let lege ad
ype de ente et ens rap locum ha
ype loqr dicit ype de ens esse
enocu. Sz pro m eoe mgr ypc logs
ns de ypm esse ecu. Sz anologum
Tr go q sit ea que dnt gne no
ynt ha vnii arch et pus vni te
quente. Sz pro sit phe non pprna
mediris a quanto drn gne gen
ez ad phe vbi phe pbat eyt
vniuocus esse ns po in ipse spe ma
Sz fortr dice quez e vna ad ut
dffo alla vnr vniuoca. Sz dffio
ppone dara per richardum simdlem
ne inror subsiste e cu pre
dine quante et angele. Sz non
ppone de hys dnt vni te. Cotra
q allud ns e dffio ype dea. Sz
ptar de spo anologa gr de
spo cat sim p9 et posti9 d de
deo angelo et homib. Cr ad
ad dnoz ynoz q non pone
alibz cone et ut vni te ut e
eas que ucto ut quas quart
anologre mape e si vni que nd
p9 et alr posti9. Sz non ppone
e ee deo et tantn ent vni
ut e ee eas quet ut quet prcpalr de
de q tantum sid ia patent go tes
Sz fortr dice q ci modo fundi
sequar mom intelle sic q pmo
modo intelli se pnos a nob ipsi
pmo sic. Sz p9 intelligi9 ppona
tantum q dinat go refr. Cn q
licz q an ad mom fundi q sic
mom intellr victori hf ut sp
ucte p9 quandr. sic non pprona

tantum q tantum. sed q tantum mg
sic e nota p9 cu quet deo q sido
paz ad q pdu dee non e impoim
pum meum te ptm intellectu me
a q dic q sed an ursim ut p
ston vpia inde q mscugz oiand
go pa pbat sit q q quet sim
vni mom non iboz sim cone
tribz pealbz nisi vide eas q pied
cuore q vni te. Sz pprone mediate
sint sim e cone et quante pr qua
ad sic tes. Sz fortr dice q sim
sic id non sbt de an et homib
magr dice ece q vni te et hec
non tmi de celestibz et mpealibz
mgr dice cuore q vni te cu illa
sint cona ista vo spalia. Cn q
ut anlm ut celi ut ad tantd ype
et simpr e cona. Sz pls deo adde
dia pt sim q deo coni dns
e q e d et em9. qr q em9 q pam
Sz omne tantd qz em9 apte an
dns sint ab ecno cu habent pm
sue ocatur et omne tantd mg
de e e qz emm ante post. dz
sim angl supra gond ad lm
q ad empor dea mani ipam
tantdz q tuar desimc tandelz
redact sed e michelo sca e. dz
ns e scie de ang et tatl d
inferior. et de deo r tantd
pbs cu em pomt an los et sup
celeria ab ecno simpr de plano
gre te q ea d dnt de alie s
pibz et de ipsi impbz corpabz
angl dnt ece q vni te. pter q
dnor phs ia mete corpale et
incorpale pbo drnt q gne. et
anteps in desba ad aye queriz
dnr de supibz et mfibz dnt dnor
Et p q pz ad arte pbe edere

in [illegible] quod superexcelsa esse similiter creatura [illegible]

Utrum persone divine realiter distinguantur. Videtur quod non quia individuum sic non conveniunt realiter ante per quos distinguitur. Contra secundum Damascenum libro 3o capitulo [illegible] persona importat individuum et quidem [illegible] illud quo divine persone relative illo distinguuntur. Secundum Boecium in libro de trinitate essentia [illegible] unitatem et relatio multiplicat trinitatem. Respondetur: ad videndum primo utrum persone divine distinguantur absolute. Secundo utrum distinguantur et conveniant aliquo. Tertio utrum distinguantur realiter divina. Circa primum [illegible] quod sic utrum omnis supposita [illegible] absolutum. Circa primum videtur quod individua non sunt nisi supposita proprietatibus absolutis distincta ~~primo~~ primo. Secundo quod divine persone non distinguuntur absolutis [illegible] appellant [illegible] divine persone. Primum probatur quia omne [illegible] ipsum magis [illegible] proprium [illegible] divine persone simpliciter. Sed omne absolutum [illegible] individuis et [illegible] ipsum [illegible] et [illegible] in ipsum [illegible] [illegible] si divine persone distinguantur proprietatibus absolutis [illegible] simpliciter esset magis persona quam non esset [illegible]. Et nichil persone divine desiderant divine persone simul [illegible] divine persone [illegible] differentie quia non solum et [illegible] sed [illegible] et [illegible] vel [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. Sed si persone divine essent proprietatibus absolutis [illegible]

distincte. Et ut nulla divina persona esset perfecta ut natura divina esset [illegible] quam [illegible] in [illegible] sui [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quia [illegible] natura [illegible] absoluta in [illegible] [illegible] [illegible] illa natura [illegible] [illegible]. Sed si [illegible] persona divina absoluta [illegible] [illegible] [illegible] et natura divina [illegible] [illegible] absoluta in [illegible]. Sed [illegible] et illa [illegible] quam persona [illegible] [illegible] ut persona divina non [illegible] ut natura divina [illegible]. Secundum [illegible] supposita [illegible] de suppositum [illegible] [illegible]. Sed divina supposita sunt supposita [illegible] [illegible]. Sed natura [illegible] de suppositum suppositandi [illegible]. Sed suppositio absoluta et [illegible] quia [illegible] [illegible]. [illegible] suppositum [illegible] [illegible] sui generis. Sed divinum suppositum et [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] non potest esse [illegible]. [illegible] suppositum [illegible] alicuius generis et natura suppositi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suppositum [illegible]. [illegible] ut dicit [illegible] natura [illegible] esset [illegible] a supposito divino non posset suppositari. Sed in divina natura nulla est [illegible] [illegible] non potest suppositari [illegible] alicuius generis [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] divina supposita includunt [illegible] [illegible] divina [illegible] et [illegible] includunt [illegible] non solum [illegible] supposita [illegible]. Sed [illegible] supposita [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] supposita [illegible] [illegible] et [illegible] essentie [illegible] et [illegible] et [illegible]. [illegible] suppositio absoluta [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] plura supposita [illegible] [illegible]

i absoluta suppositalis mag(is) d(icitu)r impersonalis
quam personalis | ergo nec aliqua absoluta suppo-
sita hec inter natura | sed contra arguitur
divina persona quod essentia divina sit natura
incommunicabilis proprie non dicitur ut explicatur
| sed eodem modo absolute divine persone
suppositarie divina esse relatam et non
absolutam | Ad primum dicendum quod ad hoc non
est vera in persona suppositum quia unum
tantum i una natura | ergo si multiplicantur
supposita necesse est eorum essentia quod
multiplicatur | ergo si sumus creatura et absoluta
natura nostra multiplicatur quod in divinis ponere
deum est creatum fidei | Ad secundum dicendum
quod ad hoc non est vera maior sed illud
primum aliquid generis non est actus
ut sic quod tamen nature | sed primum eorum prima
in valore cum sic in natura | et in multitudine
impersonalis actus in natura suppositalia
| et quod assumitur persona est dicitur actibus et prima
essentia impersonalis cum hoc quod est differentia et
non est vera | ergo ut actus suppositorum
sed ipso relatio inpersonalis | ut essentia
natura anime est suppositalia sed assumpta
Consequenter quia omnes prima causa quoque
patet quod persone divine non distinguuntur
relatione | et per quod in prima parte probatur
quod distinguuntur prius absolutis | primo
arguitur sic omnis relatio realis presuppo-
nit ante distinctionem extremorum | ut cum primus
respectus non est relatio realis | ergo
essentia non sunt realiter distincta
| sed relationes divine sunt relationes reales
| ergo presupponunt sua extrema supra
suppositorum esse distincta | et per quod
non distinguuntur ea | Ad secundum si variari generationis
in esse generans filius constituitur in
relatione | tamen non magis generare filius
quam pater quoniam | ergo etiam ante filiationis
generationis prius | probatur quoniam ergo per generationem

non in mundo generans acquiritur proprie ad aliquid
quod acquirit filiationem | Si vero filius esset
sicut dicitur generans quod per generationem acquirit
esse filiatio eadem ratione pater generare
quod esse per generationem acquirit paternitatem | Ad tertium
quia ad aliquid autem dicitur aliquid eminus et
est antecedens omne id quod per se nobis
est cum illo omnis | sed generare quod est
aliquid prius persone autem filiatio
et expresso in nascitur | ergo et ante
paternitatem cum relationes oppositae sunt
simul natura et intellectu | ergo paternitas
non constituit suppositum generans | sed
presupponit ipsum constitutum | Ad primum
dicendum quod aliquid presupponitur alio potest
intelligi dupliciter | primo quod suppositum
precedat et sit prius eo quod presupponitur
fundatum | alio quod impossibile sit esse
presupponens sine presupposito | ergo ex
ista non sequitur illud quod est quidam
et esse causa prima illud sed relatio
presupponit esse causam quando sit
causa prima constituta | ergo impossibile
est esse relatio ad non existentem
| et ideo relationes divine presupponunt
sua extrema esse realiter distincta
primo ut per prima illa distincta
sed non presupponunt ea primo | Ad
secundum dicendum quod non | Ad probationem dico
quod quando intelligimus relationem acquiri
ingenerante sic tunc est impossibile quia
persona divina | ergo cum ipsa quod alio
persona est in nascitur et causa prima i
possibile est quod paternitas ad aliquid aliud
realiter in ipsa sit generans ut actu
constituens | dato non quod impossibile quod per
divine absolute et eorum constituentur
et distinguuntur | ad hunc filiatio
acquiritur in supposito generato | sed probare

uo primitas ut possit esse contracta
ut prouincia ut artifficia | eo quod omnia
ista respiciunt processionem per modum
Circha 3m dubium quia ut supra patuit
distinctio quo ad duo est in divinis
ut est persona ut prolatio | et sic uox est
ita quantum non attendit filiationem | quia
filiatio est ut per quod principium Contra
quod dicta suppositio non potest dicta per
modos absolutos | quia omne quod aduenit
supposito in actu generativo est accidens
et aduentitium | ergo si dicere per gentium
prolationes absolutas | et relationes
dicere aduenire supposito [illegible] ad
uenire accidens quod est impossibile
cum in divinis nichil accidentale potest ponere
Contra quod probatur quia opinio iacobi
de Viterbio est falsa | qui ponit 3o
divinas personas constitui per 3s modos
absolutos | isti autem 3o modi sunt [illegible]
naturales | esse intellectuale | et esse ama
bile per quem constituitur persona etc | et
istos modos absolutos dicit esse in
fundamentum divinarum relationum | et pater
sit uerum est origo in est principium et
termini originis | sed audimus est uel
originabile non potest esse principium ut
terminus originis | ergo esset dicta et
principium et terminus originis. ~~sed audimus
et uel origo [illegible] non potest esse
principium ut terminus originis~~ sic autem
essentia non potest competere nisi in esset
sit aliquis diuisificata | quia si esset
non diuisificata esset principium et terminus
originis ut esset sit magis per
ipsa esset magis persona [illegible]
principium et terminus quod non est dubium | sicut
in essentia est aliqua distinctio modo
sim quod ipsa dicitur principium et terminus Contra
illud dubium sunt non est uerum et quia
alias sic | nullus modus esset [illegible]

generatiuus dicere per quod modi essentiales
sunt communes 3bus | sed esse naturale intellectuale
et amabile sunt modi essentiales | quia constituerentur
dicta essentia magis dicta persona
quod etc. Contra argumentum sunt dubium est
ab autem quia esset dicta est principium et
terminus originis non tamen ut diuersis modis
absolutis coniungitur | sed ut alter et alter
respectum est coniuncta | ita ut in persona patris
est coniuncta principium sit est principium originis | sed ut in persona filii est coniuncta filiationi sic est terminus originis
Circa 2o principium dubium quia persone dicte
non constituuntur per origines sunt quod origo
sit | quia est quo aliquis personalis constituitur
est in media rei constituende | sed origines
non faciunt ut media personis sed significantur
ut actus generatiui a persona in personam
quasi uia media ut patet in [illegible]
licet | ipse quod dicitur 2o phisicorum quod generatio
est uia in naturam quod etc. Contra quod ex
dictum supponitur est relatum et relatio constitui
tur | sicut illud quod magis facit personaliter relationes
magis [illegible] est constituere divinam personam | sed
generare seu generari alias actus origines
magis uidetur facere relationes quod primitas ut
filiatio | quia actus originis facit actus
relationem actualem primitas uero facit
relationem habitualem Contra 2o fundamentum divinarum
relationum sunt actus origines | sed relationes
presupponunt sunt fundamentum | ergo relationes
non constituunt ut relationes sed ut origines
Et ideo non uerum quia est ista doctores concedunt
supponendum esse relationem et constituere relatione
eo non quia efficiunt ut relationes exprimunt
sed planum est quod relationes dicte magis
et efficacius exprimunt nobis processum personalium
principium ut filiatio quam nobis origo
quia dicimus quod albedo et de albatur sit
idem ualor | adhuc cum illa res efficacius
exprimentur ut quantitas est non
albedinis quam per quem de albari sit
in passio est etc. Circa principium dubium quia

Ratio est quia relatio magis facit ad per-
sone patris quod pater hic quod est generare.
Ad 2m dicendum quod actus non est verus quia
in agere presupponatur esse. Et communi-
ter dicimus ut sic patet postea. tamen secundum
modum nostrum intelligendi actus originis
presupponunt proprietatem signatam constitutam
personalem spiritus cum qua filiatione
filius constituitur filiatione. Que numquam
recipit generationem relatam que est patris et filii
et eodem modo de spiritu sancto ut supra
de [illegible] est dicere scilicet impliciter
3m articulum. Ad 3m patet dicendum quod proprietates
divine constituuntur et ab invicem distin-
guuntur relationibus scilicet paternitate filiatione
et passiva spiratione sed processione
communis apparet [illegible] propter quod
notionales personas constituunt ut
proprietates sic distinguebant ut relationes
sed privatas cum quod proprietates incommu-
nicabiles est impertinente et ideo patet in esse
incommunicabiliter constituit in natura intellectuali
divina quod est esse personale. sed eadem pro-
prietas ut relatio propter respectum suum
oppositum. Et ideo ut distinguit ab opposito
sed est communiter doctorum sancti Augustini et
specialiter Anselmi in libro de processione
spiritus sancti ubi sic ait. Hec itaque sola
relatio divina est sola causa pluralitatis
in deo ut pater et filius et spiritus sanctus dici
non possit de se invicem sed alii sic ab
et in mutuo aliis [illegible] quo ratio hu-
mana non potest probari ut in divinis secun-
dum supposita. et tamen natura est non dicendo
personas constituere et distinguere sola
sed proprietates relatione. Sed si 4 predictis
absolute non possumus saluare divine
essentie unitatem ut persone divine de-
monstrant simpliciter quod sine quod constat
proprietatibus absolutis diversa esse
opposita. Sola in relatione est quod in nichil
aggregat se sunt fundatum et ideo

cum sive fundamento ponitur simul sive
fundamentum in nullo penitus derogat.
Sed quia potentia est operis principium quod
per quod pater non generat relatione et
distinguitur. Dicitur quod persone divine
distinguuntur se totis quod [illegible] simpliciter
sunt aliter autem distinguuntur se totis distinguuntur
sed persona divina est simpliciter
sunt. Vide si pater per quod distinguitur
a filio et per quod convenit cum eo et
supposita patris non esset simplicia sunt
quod falsum. Quare quod [illegible] est quod
et quod aliquid videtur esse oppositum.
Ad aliud quod est summe univocatio
non potest facere compositionem illud quod est
nunc univocatio sed suppositum divinum est
summe [illegible] et relatio nunc [illegible]
Sed ista non concludit quod quod se totis
distinguuntur illa in nullo conveniunt quia se
plus divisa ut patet in materia. sed
persone divine realiter conveniunt quod
non distinguuntur se totis. Ad primum dicendum
quod cum simpliciter sunt communis se
totis distinguuntur ad aliud dicitur absolute
et realiter tamen non dicitur se totis ab
eo cum quo convenit in essentia sive natura
et dicitur sola personalitate. Ad 2m
dicendum quod esse non continetur per suam divinam
includentem ad et ad sed sola aliqui
et ad ad quod dicitur ad ad sive personam
sicut in relationibus [illegible] in natura sive in
ipsum constituunt. Ad 3m dicendum quod
ille que conveniunt in aliquo univoce
per ratione communis quod corporis pura scilicet
constituta quod sed corporis ab distincta
dicitur animam esse et ideo patet quod
actus est per quod divina supposita conveniunt
in aliquo univoce diversa realiter per-
fecto. cum quibus divinum suppositum sic simul
per [illegible] et quod sic verum deus. De
tercio punctum dico quod sicut [illegible]

in divinis non potest poni unum suppositum
absolutum cum omnibus personis relativis
quia tale suppositum non distingueretur
ab aliis omnibus et poneret unum cum eis
et tunc esset quaternitas personarum quod
est erroneum in articulo damnato de
summa trinitate. Vel non poneret unum
cum eis sed indeterminate cuilibet istorum
et hoc est impossibile primo quia de ratione
suppositi est quod sit quid incommunicabile. Secundo si
unum absolutum suppositum omnibus suppositis
relativis esset indeterminate tunc suppositum
esset commune et incommunicabile. Contra quia essentia divina
per esse proprium absoluta et personalitas.
Tertio quia secundum magistrum Richardum 3o de trinitate
capitulo 2o persona proprie magis intelligitur
vel unum ad solum ab omnibus aliis suis
proprietatibus distinctum. Ergo essentialiter esse pro-
absoluta cum persona patris et filii et
spiritus sancti non esset distinctum. Contra
quia de ratione suppositi sit generans et generatum
quia pater generans proprie intelligitur
quod generat cum [illegible] pater ipsum generans
proprie et filio genito est ipsum generatum
intelligitur quod generatur cum filio. Contra
quia illa que arguuntur sic sunt
dicuntur suppositum relativum proprie actiones
notionales sic debet suppositum ab-
solutum proprie actiones essentiales sicut
intelligere et amare sunt actiones essentiales.
Contra aliqui dicunt presuppositum
patrem divinum quamvis sit esse relatum tamen
relatum sic se ponunt. Et aliqui dicunt
presuppositum patrem divinum sic esse deum
aliquid dicere quod est impossibile. Contra
absolutum ad suppositum apud ipsum tamen
dicit exclusiva tertiam quia sic tamen
persona sit quod supponit ad deum sed
unus solus deus creat ergo una sola
persona creat. Sed tamen non potest intelligi
de aliquo per relationem quia nec solus pater
nec solus filius nec solus spiritus sanctus

creat sic intelligitur de per se absoluta.
Item intellectus prius est ad personam et
actualiter divine essentie deter-
minatum. Sed subsistentia prius intelligitur
actualiter et personaliter. Ergo divina essentia
per se subsistit et per quod est suppositum.
Contra quod quamvis subsistit separatim sicut sunt
personae hoc maxime videtur de deo quod est
tamen maxime sit separatum. Sed secundum philosophum
3o de anima et de intellectu impassibilis
nam non dicit quod quid est ab eo cui est
sed non dicit suppositum a natura quia
quod sic separata sed ipsa est suppositum. Ergo
essentia divina separata est suppositum. Ad
primum dicendum quod proprie actiones absolutas
non ex in divinis dicitur suppositum ab-
solutum. Sed sufficit dicere una natura ab-
soluta quod per se et sic quod communicatur
tribus modis sic non est operans in
tribus suppositis divinis. Ad secundum dicendum quod
contra quod dicitur solum id est non quod suppositum
sophistice quod filius quod est persona
non est aptum cum patre sic relata
et non dico quod persona dicitur alicui dicitur
de patre dicitur quod quamvis ad rem pertinet
sic et non est in ipsis anima nisi per
unum modum intelligendi. Ad 3m dicendum
quod quando suppositum mutabile in inferiori
non ex quando ab inferiori ad suppositum tamen
exclusive. Sed in pluralitate alia esset
in uno homine solo quia non tenet
unus solus homo est et ergo unum solum ab-
strahitur vel quod persona esset suppositum
vel deus et quod hoc suppositum multiplicatur
in hoc inferiori quia in uno solo deo
sunt plures personae quam tres. Ad 4m
dicendum quod essentia divina per se subsistit
proprie non tamen separata personalitatibus
personis sed uno esse simplicissimo sub-
sistit in tribus personis. Ad 5m dicendum
quod quamvis hic personis sit quod suppositum
non dicitur anima vel tamen est personis

quod unum possit supponi pro tribus sicut unum homo
persona et tamen est una sicut ipsa individua et
persona individua plura continet supposita
quibus cum omnibus ipsa realiter est idem
ut sic quod personalis est in suis suppositis
personis quae esse dicuntur / quia ipsa persona
dicitur communicari ubi supposita realiter distinguuntur
numerantur cum ipsa tamen individua / Secundo arguitur
probando quod in divinis plures possint
dari in divinum sicut ratione unius quam rationis
est sola et cum relatio rationis prius conceptum

di 2a q 26

Utrum dei persone res individue quod patet
relationes reales / et videtur quod sic quia multi
infinitae multiplicantur supposita / sed relatio realis
est infinita igitur quaeque est res / igitur potest
multiplicari realiter relatio trinitas multi-
plices / et per consequens erunt in divinis
relationes quod sunt relationes reales / Contra
in divinis non potest esse ordinatio ...
/ sed relationes in divinis non sunt plures deus
igitur non sunt in divinis tot res quot sunt
relationes reales / Hic quaeruntur sunt
videnda primo est quod sunt relationes reales
in divinis / secundo utrum tot sunt quot res quia
relationes / tertio utrum relationes sunt perfecti-
ores absolutis rationibus / et quarto utrum
unum dicitur essentialiter aut notionaliter
in divinis / Circa omnibus istis magis videntur
inquirere in ista disputatione / de primo est
advertendum quod in divinis est dicere notiones — non dicuntur notiones relationes et proprietates
notiones et relationes et proprietates / Notio
autem dicitur notio quod per eam divina notitia
etiam quod non est aliis communis personis / relatio autem
est ex quo persona in esse mediata
suppositis et personis significatur / et sic quinque sunt
notiones / quia pater notificatur per innascibilitatem
et paternitatem et spirationem activam quae
est communis ... / quia per eandem notificatur
et filius cum ipsa sic una sunt imperti...
et infinita / filius vero per suam notionem

notificatur filiatio / spiritus sanctus notificatur
sola spiratione passiva / proprietates vero
sunt tres tamen non communes personis in esse
personali constituuntur / et persona dicuntur
sunt tres vero / sed quod proprietates dicuntur
sunt tantum tres scilicet paternitas et filiatio
19º et passiva spiratio / relationes vero reales
sunt quattuor quia quaelibet opposita requirit
plures relationes / sed in divinis sunt tantum
duae relationes oppositae reales / una
qua pater opponitur filio et econverso / et alia
qua pater et filius opponuntur spiritui sancto et
econverso / igitur tantum erunt in divinis quattuor relationes
reales / Tertio in divinis non sunt nisi
relationes reales in originis / quia suppositio
arguitur sic quaelibet origo requirit duas
relationes reales / quia alia est relatio realis
qua producens refertur ad productum
et alia qua productum refertur ad pro-
ducens / sed in divinis sunt duae vere
et proprie origines / scilicet generatio sive ...
generatio et spiratio sive spirare sancti ...
igitur erunt quattuor relationes scilicet paternitas — 4 relationes
filiatio activa spiratio et passiva
spiratio / Tertio omnis illa relatio est
realis quae habet fundamentum reale et terminum
reale / sed quaelibet praedictarum relationum
est huiusmodi / Secundo principaliter dicendum
quod istae quattuor relationes divinae non sunt
quattuor res / sed sunt tres res tantum / quia
non possunt esse plures res in divinis
quam sunt personae / sed personae sunt tantum
tres ut tenet fides catholica / igitur
tantum erunt tres res in divinis / item quia
si in divinis essent plures res quam
personae tunc necessario in aliqua divina persona
essent plures res absolute realiter
distinctae quod est impossibile / quia tunc illa
persona non esset vere simplex / item sancti
dicunt quod istae plures res non sunt
absolute sed tamen relationes / non tamen

derogat summe simplicitati / quia sicud
relatio cum diuina essentia in eadem persona
non derogat simplicitati / sic nec ipso-
rum relationum. ¶ Contra quia omnis multitudo con-
trariorum diuiduum in eadem persona videtur
derogare summe simplicitati / Et autem
addere de essentia et relatione non est simile
/ quia essentia diuina et relatio non sunt diuer-
se res sed vna res / nulla autem realis diuer-
sitas est essentie diuine et relationum sicud
infra patebit. ¶ 3° quod tres notiones
non dicunt aprimitatem ut est in patre et
affiliationem ut est in filio tantum res a-
lie / probatur / illa que differunt per se pro-
creata non possunt differre sed res et
res sed tres notiones per se respectiue impre-
de primitate et filiatione de ipsa filiatione
/ ergo non dicunt ab eis sed res aut
ab quod eius oppositum implicat contradictionem
/ Probatur quia omne quod per se de pre modis
respectiue per se est de primitate modis
respectiue / sed tres notiones per se de pre
respectiue / ergo et de primitate / Sed contra
quia quantum aliquid per se respectiue deriuatur
terminus quanto quod non per se dicitur absolute
suppositio illius terminus quanto est aliquo-
rum aggregatum et dicitur notiones essentia
simpliciter / sed quod diuina persona est summe
simplex / Ergo quia quod per se respectiue de
quadam diuina persona sed terminus
quanto plurata de aliquo terminus ab-
stractus per se / et eodem modo argumentum
de filiatione ¶ Sed contra illam conclusionem
et preteritum argumentum sic / si plu-
ralitates diuine non essent plures res
hic maior esset / probatur quia tres notiones
non dicunt relationes aprimitatem et filiationem
quia de aliis eius per se quod dicunt / sed
hic non obstat quod primo per se sunt illa
que non possunt esse eadem re ab eadem
non sunt eadem re alia / sed tres notiones
et primitas non possunt esse re eadem
/ quia primitas quedam est re filii / et

tres notiones re per se sunt / ergo non possunt esse
eadem relatione ad ... re relata ¶ Tertio
sic sed secundum quod primitas ad filium actiue
sit per se quod tres notiones ad paternitatem
spirationem / ergo quantum se se habet
primitas ad tres notiones sic se habet
filiatio ad paternitatem spirationem / sed
filiatio et spiratio passiua sunt diuer-
se res ergo primitas et tres notiones erunt
diuerse res ¶ 3° sic generatio actiua
est alia res ab actiua processione / sed
primitas est alia res a tribus notionibus
quia per se generatio actiua est de
quo primitas / sic actiua processio. et
idem quod tres notiones sunt plures quia duc
passiones seu que se habent ad modum
duarum passionum in creaturis non possunt
esse ab vna actione / sed generatio passiua
que est aequalitas actiua / et processio passiua
que est correspondens actiua sunt duo
emanationes passiue / ergo processio
actiua et generatio actiua non possunt
esse vna actio pro quanto ut vna res
¶ Tertio impossibile est esse eandem relationem
producentis et producti / et datur quidem
sic producens et productum re diuisorum
/ sed filiatio est relatio producti et tres notiones
est relatio producentis / ergo videtur quod in filio
tres notiones et filiatio diuinam relationem
¶ Ad argumentum in contrarium / ad primum probatum
cum dicitur quod actio est falsa maior
si alia sunt in eadem supposito simplicissimo
in quo nulla potest esse realis diuersitas
/ ut deum quod ea que non possunt conuenire
eidem per ea que dicunt relationem realiter
opposita non est in maiori ¶ Ad 2um dicitur
per eadem deum / quod conuenit in proportione
tertium modis quantitatis sed quantitas
dimensionum ... constat in corporibus
/ quia opposite dimensiones ... distantiam
per quas quantitas relatiua dimensiones / sed ex
ipsa per se ... non plus habetur

n' q̄ sic primitas et filiatio relative opponuntur
et p(er) quas (con)stituuntur ipsa (con)munitas non plus
dicunt imp(er)fectionem n' q̄ p(ri)ncipalis omnium non opponuntur
2o sic ... non opponuntur ... illius
(con)munitas p(er)sonas (con)municantur filiatio
sic dicitur q(uia) de quibus ... ad aliquid
Ad 3m dicendum q(uod) ... non dicunt
relative realitatem ... lig(atur) (con)municatio
Ad 4m dicendum q(uod) non plus (con)cluditur
n' q̄ filiatio et omnes notiones sunt relative
relationes | non tamen ... q(uod) sunt relative
dicuntur res realiter ... Circa 3m
probatur dicendum est q(uod) ... gratia | q(uod) in p(ri)mitate
et generatione activa non potest esse p(ro)prietas
(con)municabilis | probatur ... idem
realiter ... illa non est p(ro)prietas (con)municabilis
| Sed primitas et generatio activa sunt
idem realiter | ergo ... Circa 7m ... sum
... modum intelligendi est in ipsis p(ro)prietas
| probatur q(uia) primitas ... ut p(ro)prietas
(con)stituunt p(er)sonam | et ideo ut sic est prior generatione
q(uia) agere p(re)supponit esse | ergo ... Circa
... ut relatio est ... generatio
| q(uia) secundum modum intelligendi relationes ...
resultant ex actibus | ergo ... Circa 9m
primitas et generatio activa non dicunt p(ro)prie
aliud | probatur si primitas et generatio
differunt realiter | tunc in p(er)sona patris essent
... | q(uia) ... determinate
... p(er)sona patris p(er) generationem
... activam seu p(er) productionem
| Sed sicut doctores ... primitas
... notiones in p(er)sona patris | f. i
... | primitas | et ... notiones
Circa 10m ... duos simplices ... non
potest esse n' una relatio opposita | et p(er)sone
in ... n' una ... alie
relatio | Sed pater et filius sunt duo ... primum
| 2o primitas et generatio in p(er)sona patris
sunt una ... relatio | cum sum ...
pater et filium ... | Sed ... quantum
... aliqua idem realiter ... quantum

... unum accidens ... aliud | Sed
primitas ... de divina essentia
et non generatione ... est ... essentia
generationis ut ... Circa 2m
generatio activa idem est q(uod) filius | 8o
dicitur ... | quantum | probatur ... q(uia)
... ad ... sic
generatio activa ad filium | ista p(ro)b(atur) q(uia)
sicut ... p(er)sona ... sic generatio
p(er)sona ... seu filius | Sed ...
... idem est q(uod) ... generatio
activa est idem q(uod) filius | Ad p(ri)mum
dicendum q(uod) ... non ...
| generatio ... ita
... non ... q(uod) ipsa primitas
| ... est vel esse divina est
ipsa generatio divina | et est ipsum generare
divinum Ad 2m ... ad p(ro)bationem
... q(uia) non sic simpliciter q(uia) ... est
... | et ... in aliena natura
| Sed generatio activa est ... non
... in aliena natura Circa 2o
p(ro)batur dicendum q(uia) ... intrinsece
in divinis probatur illud q(uod) p(er) modum
emanationis sic ... intrinseca
| Sed ... sic ... personam ... emanationis
... sunt ... | et
de isto non plus ad p(ro)p(osi)tum | ... in
... alibi ... tractabitur Circa
... probatur dicendum q(uod) plurificatio
... pluralitatem ... | ... est ...
... q(uod) plurificatur ... sic
| Sed relationes ... in ...
... sup(p)osita non pluralitate ...
... aliquid ... in ...
... | Sed ... realiter
... et ... | Sed
ut sic ... pluralitas ... suppositorum ...
... non ... q(uod) relationes ...
... suppositi ... sum

tignis

sed sunt plures res. Sed contra hoc
quod est incompossibile ... ex his
... sunt plures res ... cum
... quorum sunt relationes opposite.

Utrum hoc nomen principium per comparationem
ad intra debeat admitti in divinis.
Et videtur quod non quia ubi non est admitti-
tur creatura ibi non debet admitti
sed principium et principiatum sunt relativa
ut primo phisicorum et principiatum sim-
pliciter ... non ... admittitur in divinis.
Ergo nec principium. Contra Augustinus dicit quod
pater est principium filii et filius ... est
principiatum apud ... multis modis dicitur
principium ... modo ... et inter
... amplius sunt principium secundum duos
modos maxime ... principium secundum
quatuor modos ... modo
dicitur principium quod est tempus. Secundo ad modum
... ut quando per intelligi-
tur principium materialis ... et ...
de primo ... principium quia ...
principium vero aliquod ... ut quod ...
sit in divinis dixi super hoc ... in
... Dicitur ... de ... hic
... ad finem ...
... et ad partem ... primo ...
... aliquid ... cum
de ... Dico quod primo
... quando dicitur principium filius
... et de principio ... generatione
... in hac questione primo videbitur
utrum in divinis sit principium filius gene-
ratum. Secundo vero utrum in divinis sit principium
significatum ... breviter
... quantum ad ...
... primo ... quod
... innascibilitas non est proprium patris ...
... dicitur ... Secundo

... primitas ... in ...
... proprium patris ...
... proprium patris ...
... quod in duabus questionibus ...
... Dico ... primo ...
quod innascibilitas non est proprium patris generatur
quia id quod est ... non ... generatur
principium ... principium ... proprium patris
... proprium ... innascibilitas ...
... de ...
... ab alio ... Item
... proprium ...
... ab alia ... distinguitur ... Damas-
cenum primo libro capitulo ...
pater et filius ... et ... in ...
... et ... in ...
... ab alio distinguitur
... quod innascibilitas ... innascibilitas
... patris ... Item nobilior proprietas
... proprium ... sed
innascibilitas est nobilior proprietas patris proprietas
... quia illa proprietas quod ... est
... non ... est
nobilior quod illa ... sed
primitas ... innascibilitas
Secundo prima ... in divinis ...
... Sed innascibilitas est prima in
divinis proprietas ... primo ...
quod est ultima ... est ...
in ... Sed innascibilitas est ...
... quia ...
... ad innascibilem ... quia innascibile
est quod ab alio nullo est. Sed ... non
... quia ... ab alio
non ... est ... Item
... quia ... est ...
... non est ab alio quod aliud esse
ab ipso ... non ... primogenitum
... primo ... secundo ... quia
post ipsum ad ... filius ...

ß q̃ aũ ipm̃ nullũ eadẽ | cũ i thapa...
dicat nõ esse ab alio primas
vñ dõ esse esse a... | q̃ nõ p̃ma
... i ... q̃ primi[illegible]
p̃m ... damasceni p̃ ...
... primi ... fundat̃ ...
sup au̇ct̃e vlis pm | ... p̃ma
p̃ma ... ab omibz ...
| ... damasceni ... ...
post vñ ... dicens | ...
... filiacio ... ...
... | ... negat̃ ... | ...
... q̃ ... maior illi ...
... compendio ...
... | q̃ ... ...

[illegible]

[illegible]

prin͂ ... ad ...

primitate. ¶ Ad euidenciam quomodo multe
differentie que tribuuntur personis supposita cum re-
latione oppositionis illorum que suppositis attribuuntur
ponuntur in diuinis. Dicunt isti quod cum in
creatura relationes diuine sunt multe forma-
litates quarum prima est quantitatiua
prima diuina, secunda constituit quantitatem,
tertia alias quantitates presupponit quantitatis
constitutiue. Et illa primum supposita sin-
gularitatem illarum que dicitur primitas secundum
actu quantitatis que fuerunt secundo
differentes in quibus ille dicit suppositum alter
modus sic fundabant. ¶ Contra istos opposito
non potest subsistere ut probatur differentias
et certas consimiles eadem. Quia arguitur sicut
quod sunt res suam singularitatem separat
secundum aliquod quod comprehendit primo suppositum
in diuinis non est forte constituitur
illius suppositi. Sed quantitas est hoc
ergo etc. Item ex dictis eorum quod primi
unius dicunt quod quidam est aliquid
cum tamen non potest quantitate. Quantitas
autem est ista singularitas. Sunt quod
illa primum supposita constituit quanti-
tatem. Cum igitur primo supposito in diuinis
repugnat non posse quantitatem. Item
quod nullatenus in esse personali
constituatur quantitatiue etc. ¶ Item
id quod presupponit suppositum constitutum
non constituit suppositum. Sed quantitas
supponit suppositum constitutum. Item
omnis aptitudo supponit illud cuius est
aptitudo. Sed quantitas dicit quandam
aptitudinem etc. ¶ Item sic possunt
ponere formalitates quadruplices ~~ut~~ in infinitum.
¶ Prima ratio non probat, immo concluderet
in diuinis. Tamen in creaturis probat
ratio quod in corporalibus sit quantitas.
¶ Ad quod contra non repugnat sit unitate
ut dicitur ut angelo. ¶ Ad ista eius

pater et filius sunt unum principium spi-
rationis. ¶ Ad hoc dicendum quod sic unum cum hoc
possumus dicere plures spirationes. Sed
quidam dicunt tertio et quarto sunt differentie
et relationes quantum non in questione
continentur tantum tertio. Non solum ad primo
de primo et secundo aliquis breuiter dicendum.
¶ De primo dicendum quod quidam intellectum
principium et cum dicuntur quod ad quidditatem
in diuinis. Tamen licet maiorem non admittunt
est non principium quod tamen medium est non
causa. Item nam cum est ad eam esse
prius ad intra secundo modo. In diuinis est
nulla consequentia est in esse cum
non sic prius et posterius in esse
sed unum et idem esse omnium trium
non dicitur admitti non tale tamen
¶ Iste ubi non est ad hoc et ad sibi
ut separatum non potest admitti non
tamen. Cum ad esse tale sequatur
ad. Sed in diuinis non reperitur ad et ad
sibi esse ut separatum. Item
aliqua esse dicta diuina non etc.
¶ Sed quod non principium ubi diuinis quantum
prius quod dicitur secundo modo. Quod principium
est unum est ad. Quod cum est dicitur principium
est aliquid ad quod esse. Sed filius in diuinis
unde est aptitudo et sunt sibi absolute
ergo pater unde principium filii et pater
et filius principium spiritus sancti. Item in creaturis
cum creatas potest dicere principium. Quia
omnis creatura continet deo est. Item
sic potest dicere cum quod cum creatura
prouenit ab eo in aliena natura
et in creaturis ad esse secundum talis
ad esse tale secundum ad principium ipsa
creatura ab eo sed ad esse diuinum
essentie. ¶ Secundo ad secundo dicendum quod
principium in diuinis non repugnat ad
diuinitatem ad creaturas ad esse

principium

ut dicitur unitas non est ... sed ano[illegible]
| ... [illegible] ... alterius nomine quod
... in comparatione ad plura [illegible]
unitas quod [illegible] patet quod alterius
[illegible] non dicitur ut dicitur unitas
non est sed analogice | Ad tertium primum
quod primo deo [illegible] ad producendum per
quod creaturam | ergo hic non primum quo
admittatur et quo ad [illegible] non quod
est ut unitas secundum analogiam | Ad quartum quod si
comparatur cum est [illegible] non comparatur cum
sunt una [illegible] | Si unitas [illegible] non potest
comparari cum [illegible] unum quod alterius | patet
primo quod quod dicitur analogice | Ad quartum quod
unum non quod aliquibus duobus | ergo
quod unum sunt [illegible] unum est alterum
non potest intelligi comparatio alicuius
per quod alterius sunt quod est [illegible] quam
non [illegible] alterius quod [illegible] | Ad esse
primum creaturae quod deo [illegible]
est primum [illegible] | Ad secundum [illegible]
[illegible] | [illegible]
est [illegible] creaturae [illegible]
Secundo [illegible] quod sit [illegible] hic non
primum sit relatio ut patet [illegible]
| [illegible] relatio [illegible] aliquid
ad ponitur | [illegible] hic non primum [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible] ponitur
| Sed [illegible] quod una [illegible] est primum
alterius relatio [illegible] ponitur [illegible]
[illegible] quod alterius est primum | Sed contra
hic quod deus est primum creaturae non
ponitur [illegible] aliquid relatio ut
[illegible] in [illegible]
Ad [illegible] quod si [illegible] in divinis
esse principium hic sit [illegible]
[illegible] vellet [illegible] principium
[illegible] et causam | sequitur

aug. di 30 q 28

Utrum relatio dei ad creaturam sit prior

relatio creaturae ad deum ut [illegible] | [illegible]
[illegible] quod relatio dei ad creaturam sit
prior | [illegible] fundamentum ad
fundamentum sit relatio ad relationem | Sed
deus est prior quam creatura [illegible]
Contra relatio sunt [illegible] est [illegible]
relatio sunt [illegible] quae [illegible]
| Sed relatio dei ad creaturam est sunt
[illegible] | relatio [illegible]
creaturae ad deum est realis Respondeo
dicendum est primo [illegible] relatio
sit inter deum et creaturam | et [illegible]
quod sit [illegible] relatio sit realis ex
parte dei | et [illegible] sit realis ex parte
creaturae | et [illegible] sunt [illegible]
Circa primum [illegible] inter deum et creaturam est
aliqua relatio | patet [illegible]
[illegible] esse relationem | Sed deus
est [illegible] creaturae sit [illegible]
[illegible] ut patet [illegible]
| [illegible] quod est [illegible]
est primum principium | [illegible] est [illegible]
[illegible] ab omni [illegible]
[illegible] cum non ad
[illegible] quod est primum ut
[illegible] ut finis | et tertium [illegible]
[illegible] deus [illegible]
est [illegible] Circa [illegible] relatio
ad creaturam | [illegible] ad [illegible]
sit creator ad creaturam | Sed [illegible]
[illegible] relatio | [illegible] | [illegible]
[illegible] augustinum in libro [illegible]
[illegible] et [illegible] sit
quod non [illegible] non
ad [illegible] | Sed deus et creatura
non [illegible] non sunt
[illegible] sola [illegible]
[illegible] Secundo [illegible] est
unum relatorum et alterum | Sed deus
non est [illegible] in [illegible]

claudi(tur) / sed intra claudit p(ro)prietates
om(n)i(u)m gene(rum) / ut p(ate)t 7o met(aphysi)ce
Ad p(r)imu(m) d(icen)d(u)m q(uod) n(on) o(mn)i(u)m e(st) c(om)paratio
quor(um) e(st) r(e)l(ati)o q(ui)a l(ice)t dicu(n)t(ur) c(om)parative
/ mo(do) quo illa d(icu)n(tur) ad a(liquid) c(om)parata
que ad se i(n)vicem sic ordinata
/ sed solu(m) illor(um) q(ue) referu(n)t(ur) ad se p(er)
c(om)paratione(m) ut equalit(at)e(m) mai(us) q(uam) alia(m)
alias p(er) dic(er)e magis vel mi(nus) vel
p(ar)ig(us) vel aliq(uid) / relac(i)o(n)es [illegible] r(e)l(ati)o(n)e
div(er)sis referu(n)t(ur) ad se i(n) [illegible]
c(om)paratione(m) ut equalit(at)e(m) [illegible] q(uam) alias
alias p(er) dic(er)e [illegible] q(uam) div(er)sor(um)
gene(rum) sic / Ad s(ecundu)m d(icen)d(u)m q(uod) n(on)
e(st) fundam(en)ta r(e)l(ati)o(n)um c(om)p(ar)ationis eiusdem
gene(ris) / sed solu(m) ip(s)as r(e)l(ati)o(n)es
/ c(om)p(ar)ationis [illegible] q(u)a(n)titas d(icu)n(tur) [illegible]
c(om)munis [illegible] 7 [illegible] q(ue) fundant(ur)
in ip(s)is sunt in eade(m) [illegible] relationis
Tercium p(er) dic(er)e q(uod) c(om)munis d(eu)s in
nullo gen(er)e sic ut q(uod) claudat(ur)
[illegible] / e(st) [illegible] g(e)n(er)e [illegible] p(r)incipium
g(e)n(er)is illius / 7 sic d(eu)s refert(ur) ad c(re)at(u)r(as)
[illegible] g(e)n(er)is sed p(r)incipium
ad p(r)incipiatum / Ad 3m p(er) [illegible] d(eu)s
[illegible] c(om)p(ar)atio(n)e [illegible] d(eu)s n(on)
e(st) [illegible] / p(ro)ba(tur) nullu(m) [illegible] q(uod) sunt
e(ss)e [illegible] / [illegible] e(st) d(eu)s [illegible]
[illegible] / [illegible] om(n)e [illegible] r(e)l(ati)o
e(st) [illegible] sunt [illegible] e(ss)e / [illegible]
nichil [illegible] r(e)l(ati)o in actu pu-
rissimo 7 sunt [illegible] e(ss)e
[illegible] / [illegible] nulla r(e)l(ati)o r(e)l(ati)o
[illegible] p(er) d(eu)s [illegible]
[illegible] / Tercio d(eu)s n(on) refert(ur)
r(e)l(ati)o ad c(re)at(u)ram / [illegible] c(re)a-
tura refert(ur) ad ip(su)m / p(ro)bat(ur) [illegible]
r(e)l(ati)o ad se i(n)vice(m) referuntur
illa ad se i(n)vice(m) r(e)l(ati)o [illegible]
ordinat(ur) / sed d(eu)s n(on) ordinat(ur)
r(e)l(ati)o ad c(re)at(u)ram [illegible] in
nullo depe(n)deat c(om)munis [illegible] c(re)atura
ordinat(ur) ad deu(m) / q(uia) ab ip(s)o r(e)l(ati)o
dependet / 2o [illegible] Ter(cio) [illegible] 7 [illegible]
[illegible] sic actu(m) ad pa(ssiv)u(m) [illegible]
r(e)l(ati)o r(e)al(is) [illegible] [illegible]
actiu(m) / q(uia) r(e)l(ati)o(n)es [illegible] 7 [illegible]
[illegible] r(e)al(is) [illegible] [illegible] ut p(ate)t
[illegible] met(aphysi)ce / sed d(eu)s [illegible] sic [illegible]
[illegible] ad om(n)e(m) c(re)atura(m) / [illegible] actiu(m)
ad pa(ssivu)m [illegible] / [illegible] r(e)l(ati)o(n)es
[illegible] r(e)l(ati)o(n)es r(e)ales [illegible]
r(e)l(ati)o [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] actu [illegible] / [illegible] r(e)l(ati)o(n)es [illegible]
d(e)i ad c(re)atura(m) [illegible] / [illegible] q(uia) [illegible]
[illegible] ad n(on) e(ss)e r(e)al(is) / q(uia) depe(n)det
ab a(l)t(er)o [illegible] / [illegible] q(uia) [illegible]
c(re)atura [illegible] sunt [illegible] dici [illegible] dic(itur)
[illegible] actu [illegible] d(eu)s sunt [illegible]
c(re)at(u)ra [illegible] 7 d(eu)s / Ad p(r)imu(m) d(icen)d(u)m
q(uia) d(eu)s [illegible] c(re)atur(a) sic e(st) [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] r(e)l(ati)o [illegible]
[illegible] c(re)ature [illegible] ad r(e)l(ati)o(n)em que
[illegible] / 7 q(uia) [illegible] ad
[illegible] n(on) r(e)f(er)t(ur) [illegible] / Ad [illegible]
[illegible] ad p(ro)ba(tionem) d(icen)d(u)m [illegible]
[illegible] d(icitu)r [illegible] sunt [illegible]
[illegible] / sunt [illegible] [illegible]
7 [illegible] / [illegible] r(e)l(ati)o r(e)al(is)
[illegible] c(re)ature [illegible] in aqua [illegible]
[illegible] c(re)atura(m) / potenti(a) [illegible]
[illegible] r(e)l(ati)o(n)em [illegible] ad [illegible]
[illegible] r(e)l(ati)o c(om)p(ar)ationis [illegible]
d(eu)s n(on) sic r(e)al(is) / d(eu)s [illegible] [illegible]
r(e)l(ati)o(n)em [illegible] 7 [illegible] [illegible]
[illegible] ad c(re)atura(m) / p(ro)ba(tur) [illegible]
[illegible] [illegible] aqua / [illegible] n(on)
[illegible] r(e)l(ati)o [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / sed [illegible] d(eu)s e(st)
r(e)l(ati)o 7 [illegible] d(eu)s [illegible]
2o [illegible] q(uod) [illegible] [illegible]
r(e)l(ati)o [illegible] e(ss)e in illo [illegible] e(ss)e

realis relatio terminus positiui sunt reales | et
duo est relatum sunt esse | terminus positiui
sunt dua et [illegible] patet de deo sed
in ipse dicit respectu ¶ si relatio que dei
ad duo positi est necesse sunt realem
patet quia dei compositio positi ergo duo
per intelligentiam eius esse duum | quod
[illegible] et [illegible] ¶ Secundo sunt dicendum quod de
relatum sunt esse realiter referre | quod
sed quia relatio sunt dua est relatio realis
sit non est i[n] genere quia relatio sunt esse
quia sic relatio sunt realem ¶ Tertio sunt
dicendum quod sed aliquid vel relatio est
[illegible] de ipsi | et in relatione qua dicitur
referre ad se ipsum est relatio sunt realis
quia multos ipsius [illegible] [illegible] uno
[illegible] [illegible] | ut patet [illegible] | sic dei
vel realis est duo [illegible] veritatem et realem
partem [illegible] [illegible] | qua ordinat
omnes dependentes [illegible] suorum
[illegible] | [illegible] in dei ad [illegible] et
relatio sunt realis in de [illegible] de non
[illegible] [illegible] dependentiae qua refert
ad [illegible] | sed [illegible] dependentia [illegible] ordinat
[illegible] sunt dua [illegible] ordinatur ad
ipsum ¶ [illegible] quod causatum realiter refertur
ad causam | quia id quod realiter dependet
ab alio et ad ipsum ordinatur | [illegible]
realiter refertur ad ipsum | sed causatum realiter
dependet [illegible] et ad ipsum ordinatur
ut patet [illegible] ¶ [illegible] omne [illegible]
reale refertur realiter ad [illegible] | sed
causatum est realiter [illegible] [illegible]
[illegible] quod ista [illegible] [illegible] sic [illegible]
causatum refertur ad causam relatione reali
| et ipsa relatio qua refertur causatum [illegible]
sit realis est [illegible] causatum | et [illegible]
refertur ad causam | [illegible] refertur
relatione sunt realis | [illegible] relatione reali
| [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia causatum
refertur ad causam relatione sunt realis

termino reali relatione | sed [illegible] [illegible]
[illegible] de illa relatione et [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] causatum sunt
quia [illegible] est [illegible] sic refertur ad
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] est
[illegible] | [illegible] sunt [illegible] [illegible] refertur
ad [illegible] | terminus sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ Secundo sunt dicendum quod
relatio refertur ad deum non [illegible] alia
relatione | [illegible] [illegible] | sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alia [illegible]
| [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ipsa est ab alia realiter [illegible]
| sic [illegible] refertur relatione relatio autem
refertur [illegible] ipsa ¶ Tertio sunt dicendum
quod sed aliquid [illegible] [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] et fundamentum | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] formaliter | [illegible] causatum
[illegible] [illegible] refertur ad deum [illegible]
[illegible] ipsa relatione [illegible] ¶ [illegible] [illegible] relationes
[illegible] [illegible] causatum ad deum et [illegible]
ad causam ut relationes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] alia | [illegible] [illegible]
| [illegible] ut sic [illegible] [illegible] relatio [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
| [illegible] quantum est [illegible] [illegible] est causatum
[illegible] quantum est duo [illegible] est [illegible]
[illegible] quod ut [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] relatio qua refertur causatum ad
deum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relationes
qua referuntur [illegible] ad causam [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] relatio [illegible]
refertur ad deum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] relationes qua [illegible]
refertur ad causam | sed illa relatio
sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
| [illegible] quantum [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod unum est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ipsum absolute illius nature / et id
natura est prius originaliter illo quod imper-
fectum per intellectum est apprehensum / Sed
relatio creature est ad deum et natura
cum ipsa naturaliter dependeat ab eo
secundum totum suum esse / relatio autem
dei ad creaturam est consequens apprehen-
sionem intellectus / ut patet ex predictis et quod
non est Contra quia ipsa quanto congruentius potest
nobis similiter et quod prius quod relatio
dei ad creaturam sit prior relationibus
creature ad deum / quia prius sit quamquam
alia relatio sit secunda quia unum relatio
est cum altero / et relatio illius quod est
cum est prior relatione eius quod est effectus
Sed deus est causa totalis creature quia et
Ad secundum est dicendum quod relatio que deus ut causa
absolutus refertur ad causabile / et quantum
causa minus refertur ad causatum / ex parte
demonstratio fuit secundum adventum / Sed relatio
causati est prior relatione cause / quod sit
causa actum est prius causato primus
sit relatio causati est prior relatione cause
ergo prior est relatio que ut causa est
refertur ad causabile quod causa causabilis causatio
quam causabile refertur ad principium causam
Et volens tenere partem oppositam
secundum veritatem arguitur non esse necesse tantum
secundum quod prius dicta sunt Item alia
opinio opinans equaliter simul dicta est
quod relatio dei ad creaturam que
ab eterno deo convenit sit prior
relationibus ipsius temporalibus ex parte creature
patet quia id quod ab eterno deo convenit
nichil facit intellectus / Sed deus ab
eterno habuit relationem procreationis / Vel
creat et causa vel causabilis / cum igitur re-
latio dei ad creaturam sit prior tempore
duratione posterior relationibus creature
ad ipsum eo quod intellectus fuit ad
esse illarum relationum / secundum rationem Item
nullius ratio convenit creature ~~intellectus~~
potuit esse cum secundum rationem / Ad argumentum

pulchre dictum quod ab eterno est vera in relatio
in veritate fundata sit realis / Sed qui
non tenet ultimam opinionem diceret quod
intellectus divinus facit ad hoc relationes
et non intellectus creatus / sicut ad primum quod
divinus est cum illa et non quando
Ad primum argumentum primo oppositum dicendum
quod ab eterno non est vera nisi preter si relatio
cause ad causatum est prima realis
relatio causati ad causam est prima realis / Sed
relatio dei ad creaturam secundum est prima relatio
creature autem non creatoris est secundum primam
realem refertur ad creatorem cum realiter ab
eo dependeat / Ad secundum est per dicta
quod primus ex hoc quod deus causa et cum creature
sunt possunt concludi quod quia quod realiter est
deus non quod quia realiter et mutuo sit
cum omni creatura / Sed ex hoc non sequitur
quod illud quod prius fuit non potuerit esse
mutuo sit cum creatura / Sed ut preterit
oppositum relatio dei ad creaturam dictum
est primo non mutuo / et ut patet primo non
mutuo / et relatio non est cum relationis
realis que fundatur in ipsa creatura
Ad tertium autem vero / quod ut accipitur
causabile ut ab eterno fuit esse in mente
divina / sicut ab eterno fuit ex mente
divina / mente ipsorum modorum est eadem
relatio divina causarum ad causabile et cause
ad causatum / quia primus modus opinia relationis
non differt realiter / secundo alterius opinionis
et unus / et alius patet nichil / quia
causabile ex mente divina ab eterno
nichil fuit / non plenum est quod non
eadem est relatio eiusdem ad se sicut
atque ad nichil / et que est causa
ad causatum cum causa et causatum sunt
duo opinia realiter diversa et absolute
posita secundum non concludit / Ad primum al-
terius opinionis dictum quod intellectus non causatus
Sed divinus facit ad hoc relationes quod deo
ab eterno conveniunt / Ad primum dictum quod

compositionis nulla equalitas sit cum eam [illegible]
cuius deus sim vero et ratione equaliter
unit [illegible] cum divina cum corpore [illegible]
patet plane solo ad eum adducere
quod quidem clamavit dixit [illegible]

di. 31ª q° 29

Utrum equalitas in divinis sit relatio realis
et videtur quod sic quia ubicumque invenitur
equale invenitur magnitudo et in uno
vel in alio equalitas quia equalitas est
relatio quantitatis magnitudinis quantitative
sed in divinis personis est equalis [illegible] magnitudo
quia quantitas non continua [illegible]
sit magna et cum magna quantitate personis
invenitur equalis [illegible] personis
ergo in divinis est equalitas quod est realis relatio
Contra sit non ponitur in divinis nisi
quatuor relationes reales scilicet paternitas et
filiatio et spiratio et passiva
spiratio [illegible] quarum nulla est
equalitas [illegible] Conclusio prima videtur
est vera equalitas [illegible] sit relatio
realis Secunda vera in divinis ipsa sit relatio
realis Tertia vera in divinis equalitas sit
relatio rationis Circa [illegible] probatur
[illegible] aequa de [illegible]
Ceterum prima equalitas [illegible] de
relationibus realibus probatur illa relatio
est realis [illegible] sui esse [illegible]
nullo intellectu dependent sed equalitas
[illegible] est [illegible] probatur [illegible]
quia si nullus esset intellectus ad [illegible]
duo [illegible] esse [illegible]
[illegible] esse [illegible]
Secunda [illegible] quando [illegible]
est cum quando aqua [illegible] realis
quia in alias relationes [illegible] realis
ponitur [illegible] ut in
[illegible] duplex [illegible] ponitur quantitas
[illegible] equalium ponitur
realis quantitas in rebus [illegible] Contra
hoc [illegible] quod equalitas est in

equalitas [illegible] et [illegible] se de
[illegible] quia ordo [illegible]
[illegible] equalitas [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] et arguit relationes
[illegible] relationes [illegible]
[illegible] quia fundatur sed [illegible]
[illegible] fundatur equalitas [illegible]
est [illegible] rationum [illegible]
[illegible] probat [illegible] quia [illegible]
[illegible] in divinis [illegible] equalis [illegible]
[illegible] realis et [illegible] Confirmatur sed in
[illegible] quantitas [illegible]
non est [illegible] sed est [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] sed [illegible]
[illegible] realis [illegible]
[illegible] sunt realis [illegible]
[illegible] quia [illegible]
aequa [illegible] fundatur equalitas
ut [illegible] una [illegible] aliam [illegible]
[illegible] magnitudo Circa 2° [illegible] sit
3° quia equalitas in divinis non est
relatio realis probatur [illegible]
est de [illegible] relatio [illegible]
quia [illegible] relatio [illegible]
[illegible] ad [illegible] relatio [illegible]
[illegible] sed cum [illegible] et equalitas
[illegible] cum [illegible]
[illegible] sed in divinis
[illegible] equalitas in divinis est
relatio [illegible] ipsa [illegible]
Circa 2am illa non est relatio realis [illegible]
esse [illegible] dependens [illegible]
sed equalitas in divinis est [illegible] quia [illegible]
[illegible] equalis [illegible]
magnitudo divina [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] Contra [illegible] arguit
sit [illegible] relationes [illegible]
[illegible] in una divina [illegible]
[illegible] relationes realis et realis

quod equalitas data sit [illegible] 2a [illegible]

distancie non obstante unitate essentie
quod essent contrarie et similiter omnes illos
non obstante unitate dimensione magis
simplice vel bonitatis. Contra id quod est infini-
ta proportio quam aliquid procedunt non
est equalis quia nullum eorum est medium
est contra sicut producens, quod contra
in esse contra sicut producens, quia
contra magis magnum libro 3o ubi dicit
quod medium non est proportionale sicut
quod est de genere. Contra sicut, sicut
magnitudo dimensionalia adequatur
mediante sic sicut hec magnitudo predicta
ad equalis medius, sed magnitudo sicut
fundatur equaliter quod est illorum vel alis
equalitas sicut quantitas specialis, quod et sicut
fundabit vel equa. Contra primum
dicendum quod supposito quod vel illos
opposita non requirat fundamentum
distancie, eo quod falsus medius pos-
sunt fundari in eadem fundamento
in motu tamen omnes ille illos requi-
sitoro extremorum ut contraria sunt illos
vel aliorum distantiam, quod contra primum ut
primum est et similiter ut similiter sunt contraria
illorum signis non tamen equaliter
quod contraria equalis et est quanta
sed primum et similiter ut quod magnum
sicut sic distancia esse non possunt
in eadem vero magnum sunt, sed
in primum et similiter sunt distancia sicut
vel alio, quod contrarius illorum signis
sicut vel illos quod contraria esse sunt
terminos illorum vel aliorum distancia
sicut illos tamen equaliter disponens
medius vel alis esse non possunt quod
ergo contraria ut contraria equaliter
vel similiter sicut distancia vel alio
esse non possunt. Ad secundum dicendum quod
ad posse mediare quod est quod similiter
sit eadem de ipsis in esse dicere
sicut producens et tamen ipsa per se equalis
ut est illos vel aliorum sic illos sicut
rationem dicens tamen eo certe quod equalis
quando ad sunt fundamentum per gradus

contrarie sicut non autem magnum est illos
quod ut sit eadem magnitudo accepta
illos quod necesse sit ad equis medium
Contra 3um dicendum quod non est simile quod
magnitudo dimensionaliter ut fundat
equaliter mediantes sunt vel alis
distancie, quod contraria illorum equalia
ut contraria sicut vel alis distancie sicut
medius autem eorum est ut non
primum. Contra 3o probatur quod sicut equalitas
equaliter est illos sunt vel alis, sicut quod
in equalitas sunt sicut proportionaliter
sit ad ad vel equale est equali
quod equalitas est illos, aut quod re-
lacio illos sunt vel aut sunt vel alis
sed unum est infinitum primum quod ipsa in
dimensiones non est illos vel alis, quod similiter
ad illos vel alis supposito quod medium
sit equalitas. 3um illud mathematicum est
per sunt dicit, et dicendum quod illud 3o
proportione conclusione de sicut et coequales
Contra illos oppositos existentes in
uno et in medio subiecto sicut sunt eadem
tamen quod si esset illos in omnis vel alis
opposita, ponens idem primum et in medio
subiectum unum per equalitatem sed equalitas
de oppositis illorum contraria equale equali.
oppositorum et medius eo rationem per in medio
et per subiecto ipsa dimensiona magnitudo equalis
vel alis et in medius, quod equalitas non
est medius illos vel alis. Contra dicendum
quod ad non est verum quod primitas et similitudo
dimensiona non omnis respiciunt essentias dimensiones
ut sunt et in medio subiecto quod magnitudinem
dimensiones respiciat ipsa equalitas et supposita
et similitas sicut illos vel alis. Contra quod
nec tamen sunt essentia quod si primitas vel
equalis ad illos signis respiciunt
dimensiones essentiales tamquam sunt et in medio
subiectum, et denominatur dimensiones essentiales
vel similiter denominant supposita in duplici
quo tamen ipsius dicitur, primum vel dicitur esse
primum non potest respicere sed similiter vel alis
supposita magnum dicitur esse primum quod

Ad medius

A medius quod pro sicut quod contrarius
sit in subiecto et quod ipsa sicut
forme opposite utrumque contrarie
oppositis

incisio et verum quia ad primum sed quod
divina contra quantum quod est replicari
super que [illegible] Contra sed primum sed quod
scilicet quantum quod quod quantum divisa supposito
magnitudinem [illegible] est [illegible] quantum divisibilis
[illegible] [illegible] | [illegible] quia quantitas et magnitudo
respondent magnitudine [illegible] [illegible] [illegible]
et in [illegible] | [illegible] ut ipse magnitudines
erunt equales vel maiores [illegible]
sed | ut saltem ipsa supposita erunt
equalia magnitudinem eadem magnitudine
magna [illegible] Contra [illegible] si [illegible] et
[illegible] esse [illegible] [illegible] infinite
essent [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
essent [illegible] quod sed [illegible] quia sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
infinitum [illegible] quod [illegible] [illegible] essent
[illegible] sed equales | et sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sed infinitate quod
[illegible] Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt quod [illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] [illegible]
| [illegible] sunt quod aliquid est idem [illegible]
[illegible] sunt [illegible] | [illegible] quia sunt [illegible]
sed [illegible] ad ad sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tamen [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]
ad esse | [illegible] idem [illegible] ad [illegible]
non est ad ad in sunt [illegible] | [illegible] [illegible]
quod est [illegible] sunt [illegible] Contra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
idem non potest esse [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] non est [illegible] [illegible]
Contra [illegible] argumentum sit [illegible] est [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
| [illegible] quia opposita sed sit eadem [illegible]
ut patet [illegible] [illegible] | [illegible] autem [illegible]
sed opposita ut patet [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] non sed [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] distinguit [illegible] [illegible] ut
[illegible] | [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Contra [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
est [illegible] quod [illegible] et [illegible] est [illegible]
quod in [illegible] et [illegible] divisionem [illegible]
divisibilium | non [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] | quia in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] divisibilis | et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed
ipsum | et ut [illegible] [illegible] divisibilia
divisibilia [illegible] quia divisibilia [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] idem tamen sunt
[illegible] [illegible] [illegible] Contra [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] et divisibilia ut
[illegible] sunt non [illegible] [illegible]
| [illegible] [illegible] [illegible] | et [illegible]
erunt in eadem [illegible] [illegible] quia
[illegible] [illegible] tamen [illegible] ad [illegible] [illegible]
Contra [illegible] quod ut [illegible] sed non [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] est quod sunt in eadem
[illegible] [illegible] tamen non sed [illegible]
[illegible] | [illegible] si [illegible] divisibilis est
[illegible] [illegible] | quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | quia [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] | quod ipsa sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] est [illegible] [illegible]
et [illegible] | [illegible] [illegible] et [illegible] et sunt
[illegible] [illegible] ad ad sed [illegible] | [illegible]
[illegible] nulla [illegible] sunt esse [illegible]
esse [illegible] sunt [illegible] | tamen [illegible]
[illegible] sunt [illegible] esse sit [illegible]
[illegible] | quod est sunt ut patet [illegible]
[illegible] ad [illegible] Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] magnitudo [illegible] sit in-
[illegible] | [illegible] [illegible] de magnitudine [illegible]
et [illegible] | equalitas tamen non est
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] illius
magnitudo [illegible] illius [illegible] ut
[illegible] sed | non sed [illegible] [illegible]
ut [illegible] superius [illegible]

q^a 30

Utrum pater diligat se spiritu sancto | et videtur
quod non | sicut se habet pater ad sapere sic
se habet ad diligere | sed pater non sapit
sapientia genita secundum augustinum xv de
trinitate capitulo 7o | item pater quo sapit
filio qui est sapientia genita in
divinis sed pater non diligit se spiritu sancto
qui est ~~amor~~ amor procedens
in divinis ¶ Item quod est contra augustinum
6o de trinitate capitulo 7o ubi ait
spiritus sanctus est caritas patris et filii quo
utrumque coniungitur | quo genitus a gignente
diligitur | sed eodem amore
pater diligit se quo diligit filium ergo
etc. ¶ Primo videndum est utrum pater et
filius diligunt se spiritu sancto | et hec
probat quod ad id quod querit ¶ 2o utrum
diligat nos spiritu sancto ¶ 3o utrum pater
sit sapiens sapientia genita ¶ 4o
utrum filius sit sapiens sapientia in-
genita | de primo est advertendum
quod aliquid diligere se potest intelligi du-
pliciter | amor mutuus | alio modo amor
complacentie | primo modo sic est quod pater filium
diligit spiritu sancto et econverso filius diligit
patrem | secundo modo est sicut pater diligat se
ipsum ~~spiritu sancto~~ et filius diligat se
ipsum spiritu sancto ¶ Secundo similiter pater diligit
se spiritu sancto sancto et cetera | probatur
sic auctoritas augustini 6o de trinitate
capitulo 7o spiritus sanctus est caritas patris
et filii | quo utrumque coniungitur | quo genitus
a gignente diligitur ¶ 2a quod pater
non intelligit se ipsum filio | probatur
quoniam pater intelligit illo est | sed pater
non est filio ergo non intelligit se filio
et quod esse et intelligere in divinis sunt
eadem sed quod filius procedat a patre per
modum verbi ¶ Hec igitur sic intelligi diligere et
intelligere sunt idem realiter differunt
modo | et ideo quod patri convenit de
uno quod non convenit de alio | probatur
diligere ~~pater~~ amor ... ~~vero~~

qo 30

sed intelligere per modum verbi et amor procedit
per modum actu dilectionis una posset
denominari per illud quod ab ea procedit
| tamen hic non sic per modum intellectus nec
etiam equaliter denominatione | patet igitur
hec sic videlicet pater diligit se spiritu
sancto qui per modum dilectionis et amoris
procedit | tamen non intelligit se spiritu sancto
vel filio qui per modum intellectus procedit
| licet concedi possit quod intelligat se
in filio et hoc ergo videlicet ¶ Ex quibus patet
probatio contra ... quod quia non valet
modus diligendi et essendi sunt idem realiter
| sed pater non est spiritu sancto | ergo pater non
diligit se spiritu sancto | quia esse et di-
ligere differunt rationibus | et ideo quod aliquid
conveniat de uno quod non conveniat de alio
¶ 2o patet contra ... quod hoc est bona quia
esse et intelligere sunt idem realiter
| sed pater non est filio vel spiritu sancto | ergo
pater non diligit filio vel spiritu sancto
| quia per esse et intelligere verbaliter importatur
actus essentialis | sed per diligere importatur
actus notionalis ¶ Tertia ... ablativus
importat ... pater diligit filium spiritu
sancto non tenetur ... | probatur pater
et filius diligunt ~~se~~ se spiritu sancto | ... ...
... quia sic ... et principium
diligendi seu dilectionis | sed ... ...
... seu ... per actionem | igitur
ergo videlicet | quia non est et ... ...
¶ Tertium 3a pater diligit se spiritu sancto
probatur sicut se habet ... ad ... sic
amor procedens ad diligere | sed pater
... se ... | ergo diligit se amore
seu spiritu sancto ¶ Et eodem amore pater
diligit filium et se ipsum | sed filium diligit
spiritu sancto ut patet per ... ...
... | igitur ergo videlicet ¶ Quarto ... pater
et filius diligunt nos spiritu sancto | ... per
... ... ad ... ...
... pater ... ... quo de ... ... pater
pater et filius eodem amore scilicet spiritu sancto quo se
diligunt diligunt et nos et omnia alia =

Vtrum

37 ...

¶ Tercio arguitur sic pater non est sapiens
sapientia genita patet quia ... est innascibilis
... sapiens et intelligens sed pater non intelligit
sapientia genita sicut filius in persona est
una quae producitur ergo pater non sapit
sapientia genita ¶ Ad hoc dico sic primo ... utrum
filius sit sapiens sapientia ingenita
dico quod sic per ingenitam sapientiam in-
telligitur pro primo ... id quod personae
per se habere dicitur ... unum quod filius
sit sapiens sapientia ingenita tamquam
forma sua aliud quod sit sapiens sapientia
ingenita tamquam principio suo ¶ Quod
ad primum filius est sapiens sapientia inge-
nita tamquam forma sua patet similiter sapiens
essentia forma ... non ... sed filius
realiter dicitur a sapientia ingenita sicut
a principio ... ergo ... ¶ Quod filius a sapientia
sapientia ingenita tamquam principio suo
... filius est productus a sapientia in-
genita ... est sapiens sapientia ingenita
sicut quod aliquid dicitur ... suo producente
¶ Item sicut verbum ... in divinis
dicitur ... sapiens sed filius est pro-
... sapientia ingenita ... ¶ ...
arguitur ... quod sit ponendus amor
productus ... in ... divinis
¶ ... ad alia ... et alia ...
... quod duplex est amor ponendus
scilicet amor essentialis qui est ... et
amor personalis qui est ... quorum
... per ... quod nullus
amor producitur in divinis ... quorum
alius ... sicut ... et sicut ...
... non attingitur ... producens
... sed essentia in divinis
est eadem ... amor sicut ... et sicut
... et essentia non producta ... per ...
... filius ... sed amor
¶ ... nulla ... est ... causa
esse ... producens ... personalis

filius et ... de spiritu sancto ... sed
... in divinis non est ... quod ...
et amor ... non est ... expresso
quae ... personales ... et
spiritu sancto ... non ... quod ...
quod ... sit aliqua sapientia actualis
producta aut amor productus in
spiritu sancto ¶ ... quod in divinis non pos-
sunt poni duo amores ... et
... quorum unus sit essentialis et
alius personalis ... sit ... impossibile
est poni ... quorum una sit
essentialis et alia personalis sed amor
et sapientia sunt ... similiter et ...
... non sunt ... quod ...
¶ ... amor in divinis
sit ... infinitus et sapientia sit
... infinita ... amor
sapientia ... ¶ ... si in divinis
poni duo amores unus essentialis
et alius ... aut in spiritu sancto est
... amor ... essentialis
aut ... in essentiali ...
realiter et ... aut ...
... et non realiter aut ...
... et non ... quod amor
est ponendus amor essentialis non
est in spiritu sancto ... et ...
... amor ... realiter
... amor ... sicut ... et ...
... duo realiter ... et ...
infinita ... et ... prius et
... prius ... quod ... prius
... et ... prius ... quod
amor essentialis non est ... in
... personis quorum
... de alio amore ...
et ... non ... esse indifferenter
... ¶ ... doctor ...

cessioni dicit coequalibus sed oppositum
iuxta quem | sed quod modo sunt due
sapientie una patris que est eius [illegible]
| et est persona sunt et non aliud quam
deitas quam [illegible] in proprietatem
tamquam aptam et mediam | filia est sapientia
creata que non est persona sunt | sed
est ipsum unum claudens amplius [illegible]
cum [illegible] recta abeat | et similiter
quod est duplex amor unus patris qui
est persona sunt | alius pessimus qui
non est alius quam [illegible] amantes [illegible]
[illegible] vel [illegible] | et ista [illegible]
[illegible] concedens
| [illegible] ad [illegible]
tacionem | Sed quam arguitur sunt duo
quod [illegible] est [illegible] | [illegible] essentia
[illegible]

[illegible]

persona filii [illegible] est infinita
[illegible] | sed talis amor erit
[illegible] infinitus [illegible]
[illegible] amor [illegible]
[illegible] | Sed [illegible]
[illegible] amor est [illegible]
[illegible] | Sed arguitur
[illegible]

[illegible]

Item prima proprietas relata ad divinam essentiam
dicit sub ratione qua nata probatur relationes
formales includentes talia que contradicunt
invicem se excludunt intra divinum sed
relationes divine essentie et proprietati relate
se habent sic. Secundo quia contra probatur quia ratio
divine essentie includit esse ad se
et ratio relationis proprietatis includit esse
ad aliud tamen esse ad se. Contra sic
dicit ratio aliud quod est fundamentum quia
alia est ratio fundandi et alia fundamenti
sed divina essentia est fundamentum omnium
proprietatum relationum. Secundo sequitur. Secundo arguitur
contra quia in [illegible] quod dicitur quod relatio
in divinis non solum non dicit ad essentiam
realiter et formaliter. Sed non sub ratione
dicit ad eam. Patet sic si relatio in divinis
ratione dicit ad essentiam, et persona divina
aliquo esset composita ex non omnino simplex
quod sub est non [illegible] et tamen sequitur
contradictoria divine ratione quia composita
et compositum simplex sub ratione. Quod autem
in respectu ad aliud non tollit compositionem
in illo genere sub quo consistit patet
si consistit realiter tollit compositionem realis
si formaliter tollit compositionem formalis. Sed
secundo relatio consistit mediante essentia
sub esse et sub ratione et manet
compositionem essentie sub ratione. Si
compositio consistit non tollit omnis compositio
quia manet compositio sub ratione. Falsitas
cuius probatur primo quia non est omne
mobile corporum. Sed determinatio questionis
de summa unitate talis formis de
simplicitate omnis. Sciendum quod non modo compositionis
nec realis nec formalis nec rationis ponendum
est in deo. Secundo sic utrumque est compositio
ex actu et potentia per aliquod ratione quod sunt
perfectione ut compositum alius per compositionem
realis et ubi variatur est compositio ubi
unum componibilium est impossibile ad aliud
et quod post de impossibili. Sed ubi est
compositio sub ratione ubi est impossibile
illius generis et per quod aliquis compositus
in essentia divina quod est perfectissima ponimus
non posse. Contra dicitur quod ex quo magis et
melius cogitamus non posse sub ens
perfectum post talis verius ... deus cogi-
tatur melior si cogitatur omnino simplex
re et ratione quod sic sit angelus ad
huius deus perfecte simpliciter infinitus
quod si cogitatur simplex re et compositum
ratione. Sed in deo est omnis perfectio
quia si relatio non realiter ratione distin-
ctus ab essentia sic non magis manet
in divinis genera relationis quod compositum
ut qualitates et alius quidam et composite
quare hoc tamen in libro de unitate. Probo
quoniam quod primus cuiusque prima a-
ctione non continet perfectionem in
divinis quia si divina essentia perfecte
essentia perfecte differt ratione illa com-
positionem omnino absolutum in divinis
et non omnino absolutum in divinis consistit
sub ratione et sub ratione ... Si
relatio consistit sub re et ratione
... non est ... magis sed
relatio manet in divinis quod quia
ab pluribus. Contra secundo sunt in-
... quod si loquatur de simpli-
citate est in deo quod ... Si autem loquitur
de simplicitate rationis ita quod non solum
dicatur omnino simplex quod ... esse
compositum omnino ratione. Et quando
... Sed negatur falsitas ...
Contra per primum primum dictum quod dicitur talis
est quod divina persona non solum
essentia ab ... est simplex et in-
distincta re et ratione. Quamvis relatio
divina sit ab essentia distincta ratione

l ubi unius conceptum

Contra primum dictum quod relatio sit realis supra
non est verum quia quando aliqua comparantur
et comparatio ipsorum ex parte rei nulla
respondet realis distinctio. Sed unus
suppositum non refertur per alterum nisi unum esset
impossibile ad alterum. Paternitas enim
unius comparatio ad alterum supponit ex parte
rei aliquam pluralitatem quam totaliter negamus
in divinis. Et ideo distinctio realis quam
ponimus in divinis nulla est penitus.
Ad hoc impossibile. Contra secundum dictum quod
Boecius in sua probatione est necessaria ma[xime]
videlicet loquendo de relatione comparationis rationis
tamen nullo ex parte rei correspondet quod
Contra tertium quod comparatio relativa non dicit realem
ad divina essentia probatur secundum Anselmum
in divinis omnia sunt idem ubi non obviat
relationis oppositio. Sed nulla divinarum
relatione et essentia est oppositio. Et quod
verum. Item in mente omnia ad
omnia quae ad divisum. Ideo relatio
divina quae est eadem quod divina essentia et
[illegible] ... ante est divisum ab ea
et non [illegible]. Contra quartum
[illegible] Durandus et quidam alii
arguentes sic: impossibile est quod eadem
realitate qua aliqua conveniunt realiter
differunt realiter, quia opposita non possunt
convenire aliquibus secundum idem et
rationem eandem. Sed pater et filius ab
[illegible] differunt realiter realitate paternitatis
et filiationis. Sed conveniunt realiter realitate
[illegible] fundamenti id est realitate divinae
essentiae. Sed realitas relationis divinae
est alia a relatione essentiae et per consequens
realiter differunt relatio et essentia. Contra
alia quorum quaelibet est vera res et unum
[illegible] sunt alio illa non sunt una
res et per consequens differunt realiter. Sed essentia
divina est una res et paternitas divina
est similiter relatio est vera res. Sed
essentia convenit filio, tamen non
est paternitas. Si enim paternitas esset
in filio tunc filius esset pater. Si autem

essentia divina non esset in filio non
esset deus. Ergo paternitas et essentia differunt
realiter. Contra de qua [illegible] realiter idem
non possunt [illegible] contradictoria. Sed esse
communicabile de essentia, non esse communicabile
de divina relatione. Ergo essentia
et relatio non erunt realiter idem. Contra
primum dictum quod opposita possunt competere
eidem rei eadem realitate. Aliquorum
et aliorum comparatione. Quia idem motus realiter
comparatus ad agens potest considerari ut
procedit ab agente et est actio et ut
est passio. Et idem unus motus ut ipse
passive afficitur ipsum patiens sic
est passio. Et non est actio ut patet 3
ex dictis phisicorum 3° physicorum. Contra secundum dictum
quod actio non est vera res quia si est vera
res et hoc est vera res et hoc inveniri
sit ponere quod inveniri implicat. Et similiter
hoc infinitum non est alia res a parte.
Contra tertium dictum quod ideo [illegible] possunt
dici de eadem re secundum aliam et
aliam comparationem. Possumus enim dicere quod essentia
ut est idem quod relatio non est communicabilis.
Essentia autem ut contracta per generationem
est idem filiationi, ut sit in ipso
filio, et in alia per eandem essentiam
ut per spirationem contracta est idem
spirationi passivae et ut sic est in ipso
spiritu sancto. Ut autem est fontana deitas
[illegible] ubi pullulationis divinae
sit in ipso patre et est idem paternitati. Et
non est in aliqua alia persona. Et possumus
dicere quod communicabile et incommunicabile possunt esse
idem realiter quamvis non ad eandem in
parte [illegible] ... de
motu. Contra quartum quamvis relatio sive proprietas
divina non differunt realiter a persona divina
probatur proprietas relatio non differunt a divina
essentia. Sed ut apponimus quod convenient
aliqui et quod proprietatem, concedatur quod totum
convenient non dicit aptitudinem convenientie

ut magis includit alterum precisa
vel quod una pars non sit distincta ab
altera parte in ipso toto nullo eius
parte potest esse distincta. Tunc si
una et forma nulla autem sit heterogenea
distinctum in toto continuus corporis et forma
ut differentia realis a ... et forma ut
differentia. Sed primo constituta seu constituta
divine persone sunt deitas et proprietas
que autem sunt nullo modo realiter distinctum
igitur ut a tota persona potuit differre.
Ad secundum ista ratio potest faciliter opponere
tamquam ... sit. Unde non sequitur
sed ipsum. Sed proprietas constituit personam igitur non
est idem realiter quod persona. Ad secundum quod
sunt idem realiter illa ratio arguendo
procedit. Sed persona generat igitur proprietas
generat. Persona filii est incarnata
igitur filiatio est incarnata. Hic omnia
... concessa sunt in quarto ... respondeo.
Ad tertium illud quod cum aliquo realiter convenit
et ab eodem realiter differt hic non potest
esse penitus distinctum. Sed persona patris
convenit realiter cum filio et
differt penitus realiter ab eo igitur persona
patris non est paternitas que est sine penitus
distinctum et sunt toto distinguitur
fide aliquod quod sit esse sine penitus
distinctum. Unde patet consequens quod quod
sit esse sine penitus distinctum et sunt
toto distinguitur ab illo per quod
in nullo realiter posset convenire cum eo.
Ad secundum dicendum quod communis modus constitutivus
et constitutum sunt generaliter distincta. Tunc
magis constitutum intelligitur esse simul
et illa distinctio non est realis. Sed sufficit
quod sit rationis et per hoc ad argumentum cum dicitur
... non constat sunt ipsum vero est
idem re et ratione. Sine autem ita est
quod ... proprietatem sunt distincta
ratione igitur etc. Ad secundum dicendum quod quamvis
non est vere ... quod communis aliquod sunt

idem realiter cum altero et alterum
non sunt ... ut altero alterum
non ... Ad veritatem potest affirmari
de uno quod non vere negatur de altero
... una ... individualis
individualis sine relatione eius. Similitudo
generalitas et gravitas non esse
idem realiter. Tamen illa similitudo esset
... generalitas ita quod non esse
gravitas ... de gravitate
vel generalitas ... et ...
et si illud ... proprietate ...
simpliciter equale ... magis est
... in personis divinis ... simpliciter
... simpliciter infinitum ...
Ad tertium ... ad probationem
... quod communis ... sit
realiter idem quod sine penitus dis-
tinctum. Tamen ista distinctio sine
penitus distinctis quod non distinctum
sunt toto ut sunt ipso et hic proprietas
... que ... in
ipso et sine penitus distinctum
et proprietas alterum et alterum non sunt
... eidem rei ... rationem
penitus distinctum et ... rationem
totaliter distinctum. Ad quartum ... proprietas 9°
... essentiam ...
aliquo ... ad constitutionem ...
... sunt ... ut penitus proprietatem
et distinctum alterum ut penitus ...
et non distinguens et ... proprietatem
et distinctum ... aliquo modo
in esse ... penitus ...
proprietas et divina essentia sit ...
in divina persona quod per proprietatem persona
distinguitur ab aliis personis et
per essentiam convenit cum eis etc.
... si paternitas esset
... essentia et divina essentia
... esset ... quod ...

in essentia etiam formaliter denominat ipsum
Sed falsitas consequentis patet quia tunc essentia
generaret | maior autem quia quod est formaliter pater
gignit vel genuit. Contra quod est in-
cantum actus originis pater generat
non pater quoniam in supposito | non relatio
originis pater paternitas non denominat
potentiam generativam quae est eius fundamentum
Sed potentia supposito tamen [illegible] non generativa
non dicitur pater sed suppositum generans | relatio
licet divina tamen sit in essentia sicut
infinitatis tamen non denominabit eam
formaliter licet in abstracto sicut in abstra-
cto [illegible] [illegible] [illegible] media [illegible]
personae de essentia. Contra tamen relatio
proprietates in divinis sunt impersonales [illegible]
quam id quod sunt [illegible] personarum [illegible]
constituunt sed est media quod formaliter consti-
tuunt personam | Sed proprietas relationis mediis
est illud quo persona divina est
incommunicabilis et personalis et formaliter consti-
tuitur | [illegible] | [illegible] | [illegible] ipse quia illo persona
divina formaliter constituitur quo ab alia
divina persona per se distinguitur | Sed
proprietas personalis persona divina ab alia
divina persona distinguitur | Sed est [illegible]
[illegible] in distinctione [illegible] Propterea
tamen dicitur quod illarum [illegible] est [illegible]
quod relationes divinae non constituunt personas
ut essent [illegible] | Sed ponunt eas
assistentes [illegible] personis
et [illegible] [illegible] quod secundum
secundum naturam est quod dependentia sicut
ut est illud ut est in illo quod totaliter
independens est | Sed relatio secundum se-
cundum naturam est quaedam dependentia tamen
sicut esse sit ad ad et tamen divina
essentia est totaliter independens quia
est persona divina | Propterea dicitur quod
relatio divina est idem omnino quod persona
Sed non est impersona tamen non esse
potius secundum [illegible] | quia ut [illegible]
[illegible] [illegible] non est in se [illegible] | Sed
relatio divina est eadem omnino cum essentia

quod persona [illegible] ut potest esse in essentia
ut in persona quod est [illegible] [illegible]
Contra omne quod est in aliquo est in eo secundum
aliquem modum in assignatum per [illegible] [illegible]
[illegible] | Sed secundum nullum illorum modorum
possumus dicere relationem esse in essentia
divina aut in persona divina | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Contra secundum idem [illegible]
non est [illegible] [illegible] adhuc quod dicitur relationem
secundum se esse dependentem | ad probationem
dicendum quod [illegible] sunt esse sit ad ad
esse | sed tamen non arguit dependentiam in
re [illegible] fundamenti ipsius relationis
vel suppositi quod ipsa relatio refertur | Sed
divinae relationis [illegible] fundamentum quod suppositum
quod ipsa [illegible] [illegible] infinitae perfectionis
Secundo ipsum ad aliud esse divinae relationis
nullam ponit [illegible] dependentiam [illegible] tamen
relatio non posset esse in essentia
quod in persona | [illegible] [illegible] et aliud | quia
in essentia est ut infinitatis Sed in
persona ut in [illegible] seu [illegible] et supposito
[illegible] [illegible] | [illegible] quod est ipsa relatio
divina essentia divinam non denominat
non distinguit ut constituit | Sed [illegible]
denominat constituit et distinguit Contra
[illegible] patet quia sit idem cum illo quo
una persona est [illegible] Contra secundum idem
quod esse divinae relationis [illegible] aliquo
[illegible] [illegible] consistendi in assignato
per [illegible] | quia [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] formaliter denominat et distinguit
sit et personalis proprietas constituit et distinguit
personam divinam | Dicendum [illegible] quod
illa quae [illegible] [illegible] [illegible] multum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible]
duo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] est [illegible] | quod tamen relatio esse
sit quidam ordo [illegible] relatio
[illegible] [illegible] [illegible] tamen [illegible] [illegible]

similem secundum rationem ... et ab illo
re ipsa realiter distinctum et sic quod relatio-
nes similitudinis ... | sic sunt ab illo
similitudine realiter esse distinctum | sed
... ad ... similem realiter
... ad quod secundum rationem ... | et ut
ipsa re ipsa ab illo distinctum ...
illius ... esse dis-
tinctum | sed relatio divina ad suum opposi-
tum secundum realem ... ad essentiam divina non
secundum rationem ... | ergo re ipsa realiter distin-
guitur opposita relatione et distinguitur realiter
suppositum per ipsam constitutum a supposito
constituto per relationem oppositam | ab essentia
vero divina dicitur sola ratione realiter et non
realiter | ut per quod suppositum quod constituitur
distinguitur ab essentia ... realiter secundum
... ratione | Ad ... ...
... per ... ...
... | ... ...
... ... essentia
differentia ... | ... differentiae ...
... ... aliam et
aliam ... manente eadem ...
... in aliquibus ... non ...
... ...

Ergo ... divina dicitur realiter ab essentia
divina | ... | ... in nullo realiter
... ... et ...
aliter | sed essentia divina est ... sic
relative | ergo ... divina ... et ...
essentia et ... | ... | Contra
... ... et ...
... ... realiter in illa ... et
essentia non ... differre realiter | sed
non ... ... et ...
... in deo ... ...
... idem realiter | Contra ...
probabo ... quod ... ...
... non dicitur ... ... | Contra quod
non dicitur ... relata | Contra quod ... ...
Contra ... ... simpliciter

divina relata ... ...
... ... de deo | Contra ... ...
divina non ... differre ab essentia
per absolutum | probatur quod ... divina essentia
sit ... divina persona | ... persona
divina distinguitur ab essentia per
aliquid absolutum ... ... distinctum
et est impersonalis quae ... dis-
tinguitur | ... persona est ... relata
ex duobus ... ab ... per quod
non est ... ... et ...
et ... simplicius ...
... ... est in-
... ad ... quod ... ...
Contra ... quod est ... et ... ...
... essentia | ... ... vel
est ... ... non posset esse ...
persona divina ut per quod ... ...
a divina ... | ut est ... essentia
... ... non ... ab essentia
... ... | Contra ... ...
in ... ...
... ... quod ... non ...
... ...
quod ... ... divinam realiter differre
... ... | ... ... est
... ... et ... quod ... ... aliud
| sic est ... ... | sic est aliud
... ... et ... ...
... | non ... ... esse
... ut ... cogitari | ut ... ...
... ...
... | ut ... ... essent plures
... | sic ... ... in-
... ...
... | ... ...
in ... ...
... | Contra ... persona divina non
dicitur ab essentia ... relata ...
... ... divina differt realiter

copule

Scz dicze

ut per deo ... [illegible]

de attributis

ab essentia divina quam ... unum
... in ... | ... [illegible]
... [illegible] ... | ... est ...
... [illegible]
... [illegible] | Sed contra ...
... [illegible]
... in uno ... unum ...
... in uno aliquo | sed quantitas
... assumpta in unum
persone et non in unum ...
2o sic: persona generat et generatur | sed
essentia non generat nec generatur ...
3o sic: persona ... essentia non ...
... Ad primum dicendum quod quantitas
... non est assumpta in unum persone
... sic quod ... [illegible]
... quia sic non manet ... | sed
... assumpta in unum ...
quia sustentatur a persona ...
... personaliter | sed quia ...
... non ... assumpta in
unum ... Ad secundum ... persona ...
... [illegible]
... Ad 3m dicendum quod persona
... includit relationem ...
ad oppositum | essentia autem non ...
quia ... eandem ...
... persona | ... eam ...
... Ad 3m persona
divina dicit ad essentiam ... quia
... includens ad ...
... non
includit ... quod ...
... si non dicit ...
... | sed ... in ...
... includit ...
... esse ad aliud ...
esse ...
... | ... non
non includit ... divine
esse ... | ...
cum persona non dicat ... ab essentia

... quod ... essentia
quod dicat ... | ... non ...
... dei ... quod nulla
... modus ... in deo
... temporales
et corporales ...
de deo dicuntur | probatur quia ... primo
... omnes ...
... | sed omnis creatura
... deus ...
... exemplatum ...
... | ... omnes ... per ...
... aut ...
... | ... eminenter
... | sed deus ... perfectio
... aut ... aut eminenter
... ab omni creatura ...
... | ... si non ...
... aut angelus ... deus ...
... angelus ...
non ... Sed ... argumentum
sit ... non ...
... | sed ...
... | sed deus est ... et omnis
... creatura ... admixtam
... quia est ...
... | ... est
... est ...
... est ... in deo
... | ... omnes ...
... sunt ...
... quod ... in ...
corporalium ... deus ... non
2o ... eadem
quantitas ... | sed in deo
nulla est quantitas quia sunt ...
de ... deus ...
sunt quantitatis 3o ... non ...
aut ... quam ...
... | sed ... ...

diuine essentie hic quia ex hoc quod dicitur omnis
agens ... ut hic posset ad inclinand(um)
ad ipsam ut creatura ad numinis essen-
tialis et propter quod ipsam adorare —
1m [C]ontra primum dicendum quod nostra potentia perfectio
quod dato ... quod non sit similitudo in-
diuidui et caritatis ... corporis potentie
passiue ut ... non ... hic potentie
quod intellectus ... operatur similitudo sed potentie
secundum perfectionem creature et in operibus in-
... quas possumus hic similitudine ...
2m ... [C]ontra 2m dicendum quod in similitudo
magis ... secundum speciem ...
quod secundum genus aliquid in ... essentia
similia ... que ... in-
quantum calor ... que
quantum ... sed angeli quantum ad perfectionis
simplicitatem ... secundum ... speciem
... essentie ... secundum
3m ... generis [C]ontra 3m dicendum quod ...
ipso quod ... sed solum
similitudine de deo ... non creature
sufficit ... quod creatura non
est ... adoranda propter quod
non ... sed magis ... omnis
occasio ydolatrie ... quod omne ...
signum est secundum significationem ymaginem ... ut
similitudo ... non est ... quod ...
... et non est ... ymago
... quod secundum ... ad
ymaginem esse non ... et ... super
2o ... angeli ... hierarchie ... quod
significationis esse non ... quod est ...
Opulc significationem [C]ontra ... principale ... eo
quod ... quod alio
non ... sed ...
sunt ... cum ... quam ...
... aliquid quod ... non ...
posset et diuina quod ... potentie ...
diuinam ... et ... et non
distinctionem ... de ... quam ...
... et ... que ... diuina

...quod ... ... in ...

q^o 33

Utrum primum obiectum cognitionis diuine sit
ipsa diuina essentia ... quod non quia
primus actus ... non
... esse reflexus sed ... primum obiectum
diuini intellectus est diuina essentia ...
primus actus diuini intellectus est reflexus
... primum obiectum diuine cognitionis non
... est diuina essentia ... quod actus
reflexus presupponit actum rectum ... probo
... quod essentia diuina est ... ratio
... diuini intellectus et ... diuinus in-
tellectus intelligendo diuinam essentiam
intelligit se ipsum sed actus quo ...
se ipsum intelligit ... esse reflexus
Conta 2o ... [C]ontra ... obiectum ... potentie
maxime proportionatum est suum obiectum
primarium sed essentia diuina est obiectum
maxime proportionatum intellectui diuino ergo
... probo ... quod essentia
diuina diuino intellectui est ... ad
... ut patet de ... [C]on-
... primo ... prima est
quod ... conceptus ...
[C]ontra quod ... sit ... a
... [C]ontra 3o quod ... essentie ...
... distinctionem ...
sine esse ... concedit ...
distinctionem [C]ontra quod ... ad ...
... diuina ... similia
... diuine cognitionis ... prima
... sit ... perfectionis obiectum pri-
marium ... esse perfectum ...
... et perfectiua ... est
obiectum perfectum ... sit perfectionis ...
... et ... habet perfectionem ...
... non ... in ... 9
[C]ontra ... argumentum sic
nulla ... diuina intelligit ...

q° 33

deus non intelligit se quantum est quod quidem
deus quando est quod cognoscat aliam divine
personam | Quarto a deserviente quomodo vel
quando quia actu relacionem informantes
non sunt realia nominis | Sed sic tamen
intelligere ut sunt relationes possunt ad obiectum
ut quantum dicunt ut [illegible] intellectio generatur
ut relationem | Tercio dyonisius sic nominis de
divinis nominibus quia deus est sui ipsius
ipsi sui intellectus non habens intellectuales
operaciones sed est | Contra primum dicendum quod
relaciones sunt rerum potest esse realia et
nominis quia potest esse sub ipsi idem et
per quod idem vel respectus idem ad se ipsum
Sed sic ut intelligere divinum non conveniens
relationem in se ipsum rerum quarto rationes actu possunt
esse realia nominis | Ad secundum dicendum
quod per talia via non intendit dyonisius
adeo negare intellectualem operacionem super eo
potentem sed posse defficientes quod operatur
causatum | Contra 2m quo deus comprehendo se
cognoscit omnia alia causati comprehensibilia
per quam perfecte cognoscit causa | ut cognoscat
diviae illud quod perfecte causat actualem
causam | Sed deus perfecte cognoscit se ipsum
ut patet in quod potest [illegible] causa
causata eorum quod est cor ipsum | Quia de
deo apud quod eorum nominis intellectus intellectus
est in quodam eius perfectum eius et perfe
vero creative et vite eo omnia alia
sunt eorum et vel | Quo deus cognoscendo
se cognoscit omnia alia aptissime | Contra 3 quo
ipsa forte diceret aliquis quod philosophia
et quorum ex operatione dicunt nominis intellectus
quod prima intelligentia que deus est intelligibilis
cognoscit eorum quod est se eorum [illegible]
multa idem dicunt ad ea in quantum
si deus aliqua intelligit ex se | primum quod
intellectus divinus vilescere | 2m quod ut
est unum | 3m quod intellectus divinus las-
saretur | primum impossibile contrarium arguens
possibile sic de divina quia intellectus
sua intellectio perficitur et per quod eius
perfecte dependet ab impossibili talis aliquo
tali intellectus causatur de quo deus intelligit
ipsa illa et eius intellectus aliquid vilibus
et maioribus depedet | et per quod non vilescere
| Contra 2m sic dicitur impossibile causatur eorum
intellectum meum sed sicut deus cognoscit ea
quod est eorum se sua sua aliquo eorum [illegible]
est eorum relativum primo et potentia [illegible]
de unum sed est | Contra 2m de divine sic intellectus
non potest sic plura intelligere | Unum quo
est intellectus simplicior tanto magis [illegible]
esse determinatur ad unum | Quo sic divinus
intellectus intelligit plura est quod ea [illegible]
simplicitatem et quod est impossibile intelligens
simul autem vera que dependet redundat
ad actu lassari sic quo est | Sed [illegible]
intellectus apprehensum non sensu intellectu
ea quod est eorum se ipsum | ut patet ex ipse
de ceteris | Contra quo ne [illegible] impossibilium
distinguitur sic quod aliquis ad eo deum
cognoscere divine potest intelligi | Unde aliqui
aliam primam et philosophe | alios tamen a
nepotum et sanctum | Primo deus intelligit intellectus
eorum sed et impossibile sic procedunt antecedens
de re et alia aliter quod sunt simpliciter esse
unum sunt sunt priorem sunt [illegible]
[illegible] | Sed intellectus aliter aliter et
[illegible] quod potest deum [illegible]
aliquis intelligere unum et angelus et plures
alii sunt doctores tamen dicunt michi
in lectura loquitur quod philosophorum concordia
intellectum ut potest distinctio natura impossibilium
intellectum tamen de distinctione angelorum
[illegible] quantum et [illegible] super [illegible]
ad libitum quod deus intelligit eorum sed intellectus
Sed impossibile primum intellectum [illegible] de entitate
talis [illegible] | quod omnia quod sunt deus et
[illegible] cognoscit in verbo | Contra 3m non obstante
indistinctione et similitudine divine esse deus
[illegible] sunt esse cognoscit [illegible]
[illegible] illud [illegible] | Primo
[illegible] quod deus cognoscendo esse
[illegible] cognoscit omnia distincte

2° quia sicut inter maxime repugnantia est
indistantia quantum omnia repugnantia distant
primum probatur sic: illud quod ab agente
producitur est vere aliquid distans a producente
sicut terminus est vere aliquid distans a quo
sed in proposito in libro 2° essentia divina
est deus vere omnino distans a producente
ergo est et vere omnino distans a quo
quod agentia producitur vere est
vere agentia et distantie contra ...
Ergo natura divina infinite est repugnantiis
indistantia quantum omnia repugnantia distant
probatur sic: si divina essentia concluditur quod est
omnium repugnantia esse maxime distantia
quod non esset per aliqua distantia abstracta
vel alia | non primo quia si tot abstractio
distantias repugnantibus media esset omnium
contrariorum esset simile et magis contraria
sicut in absoluto medio contrarium contrarietati
alteri absoluto sicut medium esse contrarium
et vero si infinita essent similiter magis
repugnantium infinitum ad contrarium | non 2° quia huius
albedines vel essent valde albe vel vere non
reales quia ut supra patet albedines in
divinis non sunt reales vel albedines aliquis
albedines aut aliquis non sic distantie
essentie sed separate | si vero essent albedines
vere et separate essentia maxime et
contraria vel non possent esse distantia
Confirmatur quod nulla vere adversarium
realis contradictio sed solum secundum rationem
in parte superiori | sed omnis albedo que
quecumque sit divina essentia contrarium quod est
contrarium repugnantia et albo dei ad
contrarium sed nulla talis albedo contraria
maxime potest esse distinctiva divine
essentie | Contra quam aliqui [illegible] ponit
aureola [illegible] quod nulla contraria vel
aliquid [illegible] plurium [illegible] ob-
[illegible] ut [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] | quod probatur sic si
infinitum divinum aliquid quod sit [illegible]
[illegible] | et [illegible] de [illegible] esse

continuata in eius intensive | sed quod est
impossibile | probatur quia quod aut in infi-
nitum ponuntur sicut omnes partes
divise et distincte et [illegible] [illegible]
[illegible] ponuntur cum aliqua partes [illegible]
[illegible] quarum qualibet alia est divisa et
et divisa in infinitum esse impossibile et possibile
aliqua [illegible] divisio [illegible] [illegible]
partium [illegible] possibile [illegible] in infinitum sic
[illegible] [illegible] partes sunt sunt
divisibiles in infinitum et [illegible] infinite iste
doctor quod impossibile est quod ad a
deo ponatur infinitum intensive quod
[illegible] aliquid [illegible] [illegible] omnes
partes [illegible] ponuntur | [illegible] [illegible] quod
[illegible] sic si [illegible] divisio [illegible] aut
[illegible] ad partes indivisibiles vel ad
partes divisibiles non primo quia [illegible]
[illegible] esse [illegible] ex indivisibilibus
[illegible] [illegible] non primo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | non 2° quia [illegible] [illegible]
divisibiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
divisio [illegible] [illegible] Contra si [illegible]
ponuntur in eius intensive [illegible] quod
[illegible] intensive esse [illegible] ma-
gnitudo actualiter infinita | quia quod
deus [illegible] plus [illegible] quam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magnitudinem [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] magis [illegible] est quod magnitudo
[illegible] in infinitum et quod [illegible] [illegible]
magnitudinem [illegible] [illegible] addendo | ergo et
deus [illegible] ad [illegible] magnitudinem
[illegible] addere | aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
addendo et [illegible] non quod [illegible] esse impossibile
et [illegible] [illegible] aut [illegible]
magnitudine infinita et [illegible]
[illegible] sed [illegible] est impossibile [illegible]
magnitudo infinita sit [illegible]
[illegible] quod [illegible] ad [illegible]
magnitudinem finitam et [illegible] non quod
[illegible] non [illegible] magnitudinem possibile [illegible]
addendo | aut [illegible] magnitudine

ad ipsa repugnat et cum ipsa in
finita repugnat ut [illegible] [illegible]
[illegible] quam divina essentia

infinita a te habetur propositum. Sed hoc est
impossibile, scilicet quod magnitudo infinita sit
[illegible] apprehensu quia quod non est non ponetur
eadem ratione esse etiam potest produci in
effectum quod est impossibile. Sed ista infinitas
et actualitas contradicunt [illegible] infinitum
sit impossibile pronunciata actum ut patet 3o
physicorum. Contra primum argumentum dicendum quod
isti doctores non reputant illud quod
est impossibile quia ipsi ponunt quod quamvis
sit contradictionem [illegible] et ista ratio est
una de potioribus quas ipsi adducunt.
Sed quia [illegible] tamen contra quod sequuntur
[illegible] impossibilia ubi deus sua scientia
non repugnat. Sed ideo videtur ad secundum
argumentum [illegible] quam aliqui probant duo
quod magis omnes partes continui quae
ponerentur sit tamen intellectu separari
et distinguere, quia sed deus non potest in
telligere partes magis cuiuslibet continui pri
mo quia de ratione talium partium est quod
sint in infinitum successive. Sed deus
non potest omnes partes illas quae
successive sunt simul producere quia sic
[illegible] quia de ratione talium partium est
quod sint infinite et magis in [illegible]
sed esse ut patet 3o physicorum. Unde scientia
sua dei est infinita quia illud non
intelligit quod non est intelligibile. Sed ut
potentia sua cognoscit est infinita quia non
producit id quod non est producibile puta
[illegible] sed ut est potentia dei in non
cognoscit quod eas partes necesse distinctas
quas quamvis [illegible]. Sed nec
[illegible] cognoscit quod [illegible] aliquas
esse [illegible] quod [illegible] non [illegible]
esse [illegible]. Contra primum dicendum quod quod
non est primum ad probandum [illegible] potest videri
[illegible] opinionem [illegible] illi qui dicunt
quod infinitum in actu nullomodo sit producibile
[illegible] quod deus plus potest intelligere
quam [illegible] in effectu producere possit
[illegible] quam deus possit intelligere

magnitudinem infinitam. Sed si haberetur magnitudo
actualiter produci non potest non propter
impotentiam dei sed propter repugnantiam terminorum
sive conceptus effectus. Quod autem deus possit
intelligere magnitudinem infinitam patet quia ipse
potest omnes magnitudines simul apprehendere
quas successive potest producere et sic unam
infinitam, et per quas ipsius respectu
sit intellectus faciunt magnitudinem infinitam
[illegible] concedunt quod ista ratio non valeat, scilicet
quod deus non posset producere infinitam magnitudinem
intelligere sed est possibile producere si vellet,
et sic hoc falsum asserunt doctores isti
ut dictum quod infinitas et actualitas re
pugnant, et hoc opus plane videbitur
libro 2o distinctione prima. Quarto contra
[illegible] aliquo dicitur
obiecto [illegible] cogitationis divine. Probatur
omne quod ab eo vere cognoscitur ~~ab aliquo~~
~~obiecto~~ sive potest cognosci ab aliquo
obiecto. Sed omnis creatura ab eo vere
cognoscitur ergo ab aliquo obiecto [illegible] non
possunt obiecta [illegible] ut obiectum primarium
quia sit sola sua essentia obiectum
ergo obiectum [illegible] ceterorum obiectorum primum. Sed
quia non est [illegible] quod aliquid vere intelligatur
ab aliquo et perfecte [illegible] ad sua [illegible]
[illegible] et [illegible] obiecti
[illegible] aut non [illegible] probandi
[illegible] auctoritates
[illegible] doctor [illegible]
[illegible] omnia cognoscitur unde
et [illegible]. Contra argumentum [illegible] dicendum quod
reflexio [illegible] potest intelligi [illegible]
[illegible] cognoscentis [illegible] quia intelligit ipsum
intelligens [illegible] actum cognoscendi
puta quia intelligit actum intelligendi [illegible]
reflexo [illegible] impedit primum. Sed angeli
quia omnes perfecte cognoscunt per quod cognoscunt
per ipsum quod alia [illegible] Sed patet in
omnibus angelis, alia autem reflexio [illegible]
impediat actum primitatis intellectibus
[illegible] actus reflexos [illegible] differt

fo 34

ab actu eorum tunc non impedit ut divinus ubi sit et eodem actu simplicissimo deus intelligit et cognoscit plura intelligibilia

Utrum mala habeant ydeam in deo / et videtur quod sic quia ea que deus cognoscit videntur habere ydeam in deo / nam ydee non solum ponuntur in deo ad operandum sed etiam ad cognoscendum [illegible] ad cognoscendum / sed deus cognoscit mala non solum pene sed etiam culpe / nam medicus cognoscit infirmorum vulnera et medicus [illegible] medicandorum delicta / deus autem penitentium medicus et curator ipse enim est verus samaritanus qui in vulnera sauciati [illegible] infundit vinum et oleum / et est observator [illegible] et consummator [illegible] / Contra id quod est privatio non habet ydeam in deo / sed malum culpe est privatio non ens cum sit privatio et privatio per se est non ens ut patet primo physicorum [illegible] / Hic videndum est utrum distincte ydee sint in deo / Secundo utrum infinite ydee sint in deo / Tertio utrum malum culpe habeat ydeam in deo / Quarto dato quod non videndum est quo deus cognoscat malum / Quoad primum ydee in divinis non sunt distincte ex natura rei / probatur sic si ydee distinguerentur ex natura rei in mente divina aut distinguerentur absoluta / aut ut respectiva / sed non sic nec sic ut probabo [illegible] / patet per sufficientiam divisionis / Secundo probo quod non ad absoluta [illegible] / et primo quod ad [illegible] / sed [illegible] / sed [illegible] / sed quod non [illegible] distincte [illegible] distincta [illegible] / ut distincte [illegible] distincte [illegible] / sed ut distincte [illegible] absolute [illegible] natura rei sunt distincte [illegible] absolute quod [illegible]

divinus [illegible] / [illegible] per [illegible] plus sic si ydee [illegible] mente divina aut distinguerentur [illegible] / [illegible] et quod deus [illegible] et [illegible] ad creaturas / quod [illegible] sunt ydee in deo ut [illegible] quarum [illegible] deus ad creaturas [illegible] / [illegible] ut creatura est [illegible] / [illegible] quia [illegible] / sed [illegible] quia [illegible] / quia deus [illegible] ut patet [illegible] / [illegible] quod de ydea [illegible] / Item quod de ydea si est [illegible] ydeam [illegible] in deo est [illegible] / [illegible] quod de ydea est [illegible] / [illegible] / [illegible] quod [illegible] ydeam quod deus [illegible] / [illegible] est [illegible] / [illegible] / [illegible] / Ergo [illegible] ydee [illegible] anselmum [illegible] nulla [illegible] / Item [illegible] probat [illegible] / [illegible] de [illegible] / [illegible] omnia [illegible] / [illegible] quia [illegible] / sed una ydea non [illegible] alteri [illegible] damascenus [illegible] / Ad [illegible] / [illegible] sit [illegible] / sed [illegible] distinctis [illegible] / [illegible] quod [illegible] / [illegible] distincte [illegible] in deo distincte [illegible]

quod ydeas diuinas ut per quas sunt
distincte in mente diuina [illegible]
2o assimilatio [illegible] ad [illegible]
[illegible] intellectum nullus actu
[illegible] quia intellectus non [illegible]
nisi sit [illegible] assimilatum cum omnis
[illegible] fiat per assimilationem ut patet
[illegible] sed ydee in mente diuina
sunt assimilationes quibus distincte
[illegible] ei [illegible] cum
[illegible] assimilationum distinctio precedit
actum intellectus quo ista [illegible]
distincte [illegible] ad [illegible]
quia [illegible] non precedit actum
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] differt ab actu
[illegible] quia sunt [illegible] est in diuinis
Item potest dici quod [illegible] non est [illegible]
nisi de ratione illa que [illegible] actu
non autem de ratione que [illegible] actu
[illegible] ut [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] ydeam non [illegible]
[illegible] actum intellectus diuinum
sed solum [illegible] in ratione [illegible]
Possibile est dici quod [illegible] est [illegible] solum
[illegible] de ratione obiecti primarii non
autem de ratione [illegible] obiecti
[illegible] [illegible] patet [illegible] quod [illegible]
quod [illegible] non est [illegible] nisi de intellectu
[illegible] est [illegible] ad intellectum
quia [illegible] intellectus non potest distincte
[illegible] nisi [illegible] distinctio
distinctionum accipiatur intellectus autem
diuinus est purus actus 3o si ydee
non distinguerentur ex natura rei, distinguerentur
tamen per intellectum [illegible] tamen
[illegible] non [illegible] quia tamen ydee
sunt eterne ut patet augustinus [illegible]
quod distinctio [illegible] sunt [illegible] distinctum
[illegible] ut [illegible] quia illud quod in natura
per actum intellectus diuini est in [illegible] prius
ubi ydee autem [illegible] diuina

prius [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ut [illegible] augustinus [illegible] de ciuitate
[illegible] [illegible] dicendum quod ydee distinguuntur
per intellectum diuinum ad probationem dicendum quod
[illegible] illud quod in natura [illegible] in diuinis per
actum intellectus sit [illegible] [illegible] ubi
[illegible] illud quod est in diuinis per actum intellectus
[illegible] potest [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] potest [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] potest [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible]
ydee non distinguuntur per actum intellectus
[illegible] quia distinguuntur non est
posterius distinctio [illegible] sed ut
supra patuit per augustinum ydee sunt
eterne omnis autem intellectus [illegible]
[illegible] sit posterius [illegible]
2o illa que [illegible] ab [illegible]
non dependent ab intellectu [illegible] sed
ydee [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] augustinus [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible] quod [illegible]
est in ipso uita erat sit [illegible] omnia
[illegible] que facta sunt [illegible] non [illegible] in
ipso dei [illegible] uita sunt et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ydeas [illegible]
[illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ydee possunt distinguere per
intellectum diuinum ad [illegible] est
[illegible] quod ut [illegible] 12o
[illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] intellectum omnium
[illegible] quo intellectum [illegible] non [illegible]

fo 34

cum intelligere est unum formaliter, sed in-
tellectum cum intellectualiter essent omnes
calores contenti. Secundo iste calor sed formaliter
et actualiter moveret intellectum ad in-
telligendum se ipsum tamen virtualiter tamen et
quasi originaliter moveret intellectum ad
cognoscendum omnes alios calores in ipso
virtualiter contentos. Et sic per propositum
principaliter patet posse intelligere quomodo
ipse i una deitas. Et illa vel motus
actualiter calores infinitos propter distinctiones
illorum particularium calorum exprimeret actualiter
quamvis eos in essentia calor separat
originaliter moveret intellectus ad hos
distinctos faciendum videlicet unitissime
et eminenter in perfecto indistinctos. Sic
in proposito intellectus divinus cum sit infinite
perfectionis ad cognoscendum est essentia divina quae
est infinite intelligibilis. Et ipse hoc
intellectus divinus intelligens perfecte ipsam
divinam essentiam non solum ut absolute
intelligibilis est secundum suam omnem formalem,
sed etiam ut intelligibilis est in genere ad alia
secundum suam continentiam virtualem penes
imitabilitatem talium creaturarum intellectus divinus
actualiter exprimit distinctas ideas secundum
quas originaliter moveretur et ad essentiam divinam
suam continentiam virtualem. Confirmatur hoc per de-
clarationem in uno simili tracto a Dyonisio
in de divinis nominibus capitulo 5. Dicit enim
Dyonisius quod sicut omnes lineae protracte
ut perfectiones a medio ad circumferentiam
continentur in centro sic omnia causata et
causabilia continentur in divina essentia. Sed planum
est quod centrum perfecte cognoscens centrum
perfecte in medio circumferentiae omnium quae
est cognoscibile illo cognosceret omnes lineas
ab eo egredientes ad circumferentiam vel
in ipsum concludentes a circumferentia quae
sunt in infinitum quamvis ipsum centrum cognoscat
se esse perfecte indistinctum formaliter.

a quamvis multiplicetur secundum hoc sic quamvis ydea dicatur multiplicari

exemplaria in eternum intellectus divinus perfecte
cognoscens divinam essentiam quamvis ipsam
se cognoscat perfecte indistinctam,
omnes tamen creaturas cognoscit quantumlibet
eorum per esse intelligit quantumlibet com-
modo omnes ydeales rationes penes
quas tamen penes distinctas rationes
essentia divina est ymitabilis ymaginatur
ad distinctos quosdam multiplicabiles et eorum rationes
dicuntur ydee ab ydeas grece quod est forma
exemplaris latine. Ex ista ergo infertur
quod ydee in mente divina. Probatur ydea
est forma exemplaris ad cuius similitudinem ad extra
aliquid est aptum produci et ydeale. Sed
ex infinitate dei cognoscitur quod producere
possit sic sine numero plures. Igitur infinite
ydee sunt esse necesse. Sed forte
dicetur illud quod sicut deus non
multiplicetur, tamen non multiplicetur ydea
divina. Patet quod si ydee multiplicarentur
ad multitudinem ydeatorum hoc magis essent
per hoc quod ydea dicit relationem ad ipsum
ydeatum. Sed sicut est dicta relatione ad
similiter ergo. Ergo nullo modo quam
ad plures dicitur quod sicut sunt esse
formaliter est quod absolutum quamvis unitatem
rationem quam est de suo conceptu. Ydea
non sunt esse formaliter dicit relationem ad
ydeatum tamen non est sicut dicitur de sua
et ydea. Ergo malum culpe est
non habet ydeam in deo. Probatur illa
privatio ut privatio est habet ydeam
in deo. Sed malum culpe dicitur de privatio
privatio. Ergo. Sed forte dicitur quia
unitas habet ydeam in deo non plu-
ralitas ydearum ponit ydea unitatis
et tamen unitas dicitur privatio distinctionis
secundum dictum. Ergo unitas de
pluralitate privationis sed negationis
quamvis valet dicitur valet
tamen de affirmativa. Sic quamvis unitas quae
est privatio pluralitatis valet formaliter pluralitatem

valet tamen de

i[n]cli[n]at[ur] tn̄ dr̄ p[ro]p[ri]e & io nō ē sil[ite]r
q[uia] malū culpe c[on]sili[ati]o ē q[uo]d p[ro]nitatē
Hoc ēo p[ro]p[ri]e p[ro]hibenda ē ista d[is]so
lu[tio] volu[n]tas dei sit vna i[n]cli[n]at[ur] tn̄
v[ide]re d[ici]t[ur] [per] sicut[ur] d[ic]itur ēē ex
nam vna dei [con]s[ul]to d[ic]i[tur] s[ecundu]m simpl[ic]i[ter]
vol[unt]as | Alia sc[ien]cia visiois | 3[us] [secundu]m sc[ien]c[ia]
app[ro]bat[i]ois | p[ri]ma ē q[ua] de[us] [con]s[er]uat
o[mn]ia sc[ien]cia sc[ien]da & s[u]n[t] possibilia
| 2[us] qua [con]s[er]uat s[e]c[un]d[u]m ea que s[un]t
sc[ien]ta & sc[ien]da | 3[us] qua [con]s[er]uat ea
q[ue] s[un]t g[ra]ta & bn̄placita | Expl[icati]o [con]c[ord]e
9o q[uo]d ad p[ro]p[ositu]m [com]p[ar]at[ur] p[atet] d[ic]tu[m] q[uo]d c[on]s[ider]o
q[uar]um vna ē & ē s[un]t i[n] o[mn]e
q[uo]d p[er]imis d[ic]tab[us] mo[dis] s[e]c[un]d[u]m d[e]c[ide]
nt sc[ien]cia dei de[us] [con]s[er]uat o[mn]e
malū culpe | p[ro]bat[ur] q[uia] nō solū de[us]
vid[et] illud q[uo]d ē vo[lun]t[as] accidit ad
sua[m] bonitate[m] v[er]u[m] & [con]s[er]uat illud
q[uo]d ē vo[lun]t[as] de[m]ad[ic]i ab ea | s[ed] s[icut]
caritas & g[rati]a rect[a] q[uod] v[er]itat[e]s s[un]t
vo[lun]t[as] app[ro]pinquandi ad dei bonitate[m] sic
malū culpe ē vo[lun]t[as] de[m]ad[ic]i ab ea
12o g[ratia] &c | Ho[c] e[st] illi[us] d[e]o[n]is & ex
sepe[ri]ri[n] in o[mn]e de[us] vol[unt]a[t]e app[ro]bac[i]ois
nullū malū culpe [con]s[er]uat | p[ro]bat[ur]
q[uia] o[mn]e q[uo]d q[uo]d app[ro]bat illi[us] a[li]quo
mō ca[us]a ē vi[detu]r | s[ed] de[us] nulli[us] mali
culpe p[otes]t ēē ca[us]a g[ratia] &c | Et q[uia]
p[ro]p[ter] istu[d] [con]t[ra] forte d[ic]it[ur] q[uo]d
o[mn]is sc[ien]cia s[e]c[un]d[u]m volu[n]tas | vel ē ca[us]a r[er]u[m] | sunt
ca[us]a[t]a[r]u[m] arb[itr]i[us] ut p[atet] a[ug]ust[inu]m 12o
me[ta]ph[ysice] | s[ed] ut sc[ien]cia simpl[ic]i[ter] notic[i]e ut
sc[ien]cia visiois dei ē ca[us]a mali culpe
cū de[us] p[ec]care nō possit | n[on] ē ca[us]a
a malo culpe | q[uia] ē p[ri]or o[mn]i culpa
cū sit et[er]na / culpa v[er]o t[em]p[or]alis | p[ri]us
aut[em] nō ca[us]at[ur] a poster[i]ori v[i]de[tur]

q[uo]d de[us] ut sc[ien]cia simpl[ic]i[ter] noti[cie] ut sc[ien]cia
visiois [con]s[er]uat malū culpe –
Hec r[ati]o[n]e[s] istu[d] [com]m[un]i[ter] ostendu[n]t[ur] sic
q[uo]d q[uo]d p[ro]hibe[re] p[otes]t & nō p[ro]hib[et] [con]s[er]uat
app[ro]bac[i]o vi[detu]r | q[uia] i[n] legib[us] q[ui] t[ace]t
[con]sentire [vide]t[ur] | s[ed] o[mn]e malū
culpe de[us] p[otes]t p[ro]hibere & p[ro]
hibere si vellet & tn̄ sinit p[ec]ca[r]e
p[ec]care i[gitur] vi[detu]r app[ro]bare | Ad p[ri]m[u]m
d[ic]i[tu]r q[uo]d a[ct]or nō e[st] p[ar] i[n] d[e]
talib[us] q[ue] p[otes]t [con]s[en]tire | s[ed]
p[ri]nceps [con]s[er]uant[ur] p[ro]p[ter] v[iti]a mali
n[on] s[un]t [con]s[er]uat[ur] p[ro]p[ter] non[?] boni | Et i[te]r[um]
d[ic]it[ur] nō s[un]t b[e]n[e] debite
s[ed] a[utem] ca[us]a p[e]c[c]a[ti] nō s[un]t r[ati]o p[ro]
p[ro]hibendo | Ad s[e]c[un]d[u]m d[ic]i[tu]r q[uo]d de[us]
p[ro]hibuit p[er] se p[rop]h[eti]c[u]s legis o[mn]e
malū culpe maxime mortale | Ho[c]
tn̄ r[e]linq[ui]t lib[er]tati s[ue] ut h[ab]et ip[s]e
lib[er]tate d[e] r[e]linq[ui]t v[er]ita[tem] e[t]er[n]a[m]
m[er]eat[ur] male aut[em] vp[er]i t[en]ui s[u]is fer
s[e]c[undu]m a[m]plius m[er]itu[m] p[ro]nitat | Ad
aug[ustinu]m p[ro]b[at]ur p[atet] ia[m] d[i]c[t]a q[uia] ad
[con]s[er]ua[n]d[u]m mali nō op[or]t[et] p[ro]p[ri]e p[er] d[i]c[t]a[m]
mali q[uia] illa p[ro]p[ri]e nō p[otes]t s[ed] suff[icit]
p[ro]p[ri]ei boni i[gitur] &c

Utru[m] o[mn]is s[ub]st[anti]a sp[irit]ual[is] sit in
loco | & vi[detu]r q[uo]d sit | q[uia] de[us] e[st]
i[n] loco g[ratia] o[mn]is s[ub]st[anti]a sp[irit]ualis
ē i[n] loco | [con]sequ[e]n[tia] n[ot]a cū de[us]
o[mn]i[u]m s[ub]st[anti]a[rum] sit sp[irit]ualissima &
su[m]me i[n] mat[er]i[a] & abstracti[ssima] si
d[e] [con]venit ēē i[n] loco multo [ma]gis a[li]a
s[ub]st[anti]e r[ati]o[n]e sue sp[irit]ualit[at]is [con]pug[n]at
ēē i[n] loco | a[n]t[ecedens] p[ro]bo q[uia] i[n]finitu[m]
rē nō ēēt de[us] illa s[e]c[un]d[u]m q[uo]d
i[n]telligibilis sc[ien]cia ē sic i[n] me[ta]ph[ysica] &
d[ic]t[ur] i[n] i[n]tellectu ut p[atet] aug[ustinu]m

sive genus ad locum. Sed locus est
res extra animam cum tamen sit species predi-
camenti quantitatis. Secundo deus vere est in
loco tamen vere multa sunt loca que vere
non sunt in intellectu. Contra. Contra-
rium locatum in celo. tres tamen quero
est in corporea sive spirituali in loco
non esse tamen substantie spirituales sunt
tres. est ut que substantia spiritualis increata
sicut deus. alia creata et hec duplex. quia
que est intellectualis sicut angelus. que rationalis
sicut anima intellectiva humana. que vero
sicut natura abstracta sunt esse
cognitum. et sunt hec tres quasi dif-
ficultates huius questionis. Prima utrum
deus sit in loco. Secunda utrum angelus.
Tertia utrum anima rationalis. Quarta utrum natura universalis.
Dico primo deus non est in aliquo loco
localiter nec circumscriptive nec diffinitive.
probatur. id quod est simpliciter infinitum non potest
esse localiter in loco nec circumscriptive
nec diffinitive. sed deus est simpliciter
infinitus. Maior patet ex suppositis dictis et
probatur ex dictis. Minor quia omne quod loco
circumscribitur hoc aliquo loco comprehenditur
omne etiam quod ad terminatum locum
terminatur ita est ibi quod non alibi et
per consequens non comprehenditur esse sic. Secunda
quod deus est ubique sicut in omni loco
actualiter et conservative. probatur sicut
sicut magnitudo molis finita ad
omnes locum occupative. sic sicut
magnitudo virtutis infinita ad omnem
locum actualiter et conservative. sed
infinitum magnitudine molis totum occuparet
si daretur ut patet primo et 3o physicorum.
ergo infinitum virtutis omnem locum actualiter
ipsum conservando. Assumptum patet quod dicitur sapientie
8o de hac magnitudine. attingit a

ubique apte, suavitas undique. et in
principio celi deus attingit a fine usque
ad finem fortiter et disponit omnia sua-
viter. Sed contra dicitur quod de ratione loci
est quod includat locatum sicut corpus ipsum locum.
igitur videtur quod ubi deus est in uno loco non
ubi in alio est et per consequens non ponitur esse
ubique. Antecedens patet 4to physicorum. Dicitur
est locus continens illud cuius est et ut esse
tantum ut locus ipsi locato. Tertio quod philo-
sophus loquitur de tali locato quod localiter
et circumscriptive est in loco et de tali
locato intelligitur est autem [illegible]
in ista materia. Contra ergo esse ubique
presentem et simul est proprium dei solius
quia illud est proprium cui quod convenit
sibi soli et convenit semper. [illegible]
presentem et simul esse ubique sit [illegible]
id deum [illegible] per potentiam. Contra ex parte
sed arguitur quod esse ubique non sit proprium
dei. quia si esset solius unus hec et
anima quadam esset ubique cum sit tota
in toto corpore quod unitur et tota in qualibet
parte eius. Responsio id quod non convenit deo
ab eterno non convenit sibi proprie. sed esse
ubique non convenit deo ab eterno cum
ante tempus [illegible] fuerit in tempore. Ad primum
dicitur quod exemplum non valet quia anima proprie
et simpliciter est ubique. sed solum per comparationem
partem illo cum posito. Ad secundum dicitur
quod deum esse ubique est deum esse in
omnibus ubi ita quod nulla res sit in
qua deus non sit. et non deus ab eterno
fuit ubique tamen eternaliter ipso. quia
nulla res eternaliter deus in aliis
ante ubi deus [illegible] esse in [illegible]
non per [illegible] sed per [illegible]
Tertia quod angelus est in loco probatur

contingit est in loco per suam potentiam sed
uirtus angeli non continetur accepta / sed per
operationem ad obiectum et per operationem est
continentia angeli / Ergo angelus potest dici
esse in loco ut corpus secundum quod
per operationem suam et uirtutem uel et uirtutis
applicatur ad illum locum / Hec declaratur
nam uirtus non dicitur contenta in ordine ad
obiectum nisi ut sit dicitur quantitas et est
dispositio continentis uirtutis est que continentur et sic
esse secundum [illegible] apparet ut dictum est in
ordine ad obiectum sed secundum operationem
ad obiectum / est pertinentia in substantia
sua. Ex quo illam quod arguitur sit
... operatio angeli est ... non est essendi
in loco ut hic est operatio in manens
ut operatio agentis non potest ut talis
operatio in sit mediante uirtute non
est [illegible] abstractionis ... quod est essentia
angeli / si est essentia angeli non est ...
non est essendi in loco / ut hic potest esse
operatio ut ... / non sed quantitas corporis
in uno corpore non potest alicui corpori esse
non est essendi in loco continentie / Sic
operatio transiens agentis in re mota non
potest motum esse non est continendi in
loco ... continentie. Ergo si operatio
actualis naturalis aliqua corporalis esset parata
non est essendi in loco et deus esset in
loco / quod non quia deus potest sine et extra
operari ... Ergo arguitur
propterea angelum esse in loco per
eius operationem tamen iuxta quod ultimo dicitur
non esse in loco per se ... Ergo si
operatio angeli esset non est essendi in
loco hic esset operatio quia illud est quod
operatur est in loco / sed semper angelus operatur
... quod non sit in loco adhibitam applicata ... tamen
uirtutem suam applicat ... ut ...
aliqua semper [illegible] ... Ergo potest
non esse in aliquo loco. Ergo secundum dictum
quod operatio per quam angelus est in loco non est

quod sit corpori ... / sed est sine uirtute
applicatio / et dico quod illa applicatio
sit in applicante scilicet in angelo
et per quam sit talis abstractionis
sed essentia angeli / non tamen est talis
abstractionis a quanto non quo
sit secundum ... / quia quantitas
uirtutis consistit per operationem in ordine
ad obiectum. Ergo secundum dictum quod quia
esset hoc si deus esset sine uirtute
sed ... sine uirtute non
diffinitur ut determinatur ad unum locum
sed est ubique et in omni loco. Ergo
secundum dictum quod non est necesse quod essentia
angeli sit in loco / sed essentia non est
angelo ratio in natura essendi in loco
... angelus est in nullo est ...
Ergo secundum necesse ... ad probandum dictum
quod ultimum ... per actus est
in loco ~~quod exigit determinat hic~~
ad ... scilicet ... tamen
... angelus applicat suam uirtutem
quod exigit determinat hic applicatio
ad omnem ... / quia ... ipse ...
esse in illo loco ... est
et hic ... est quod angelus operatur sine
sine uirtute applicatio. Ergo ...
angelus ... suam naturam uirtute non
potest esse sic ... loci ut
plura sed / quia ... determinatur
per naturam suam ad unam ... / sic
per ... suam determinatur ...
procedere ipse ad unum locum / sed ...
... Contra quod uidetur
... per quam pluribus ... c 40
probat ... quod angelus loco diffinitur
sed ad locum determinatur / sed aliqui
tenentes ... arguunt / sic
... ... angelus ...
angelus est quod ... ...
... corporeum et ipsum deum / ... sed
... corporea sit non in uno loco

deus autem in omni loco est ubique
et angelus sit etiam in pluribus locis
¶ Ideo unum corpus potest esse in diversis
locis sicut ergo unus [illegible] quam angelus
quia non [illegible] coniungit eidem corpori
sicut 2o [illegible] quod duo [illegible] m-
[illegible] sed duo [illegible] sit contentum
eidem corpori tunc idem corpus simul est
in pluribus aliis sicut et sicut fun-
dat plures situs quam duo
[illegible] ergo sit possibile quod
plures situs tunc situs dicunt quidam
[illegible] ¶ Ideo patet idem angelus
de possibili sicut scilicet quod plura corpora
in uno loco sit sicut unum corpus
in plura loca sed virtute divina
duo corpora possunt esse in uno
loco sicut apparet in corpore glorificato
quando transit ad corpus ¶ Ideo probatur angelus
quod quod deus potest [illegible] tamen [illegible] sit
[illegible] sit ea | sed [illegible]
[illegible] [illegible] alterius
corporis [illegible] virtute divina in pluribus
[illegible] | ergo [illegible] dimensione
eadem virtute potest idem corpus
esse in diversis locis | quia est nota
[illegible] sicut illa [illegible] non sit
[illegible] sicut in [illegible] locorum patet
[illegible] ¶ Iste 2e [illegible] pacto
angelus non [illegible] quia [illegible]
est de naturali virtute et non de ab-
soluta potentia dei ¶ Circa autem corpus
ut angelus posse esse sit in diversis
locis et [illegible] sit possibile [illegible]
[illegible] libro [illegible] ¶ Ad
primum dicendum quod angelus tenetur [illegible] non
[illegible] ad pluralitatem locorum sed [illegible]
ad [illegible] in loco quia deus
nec circumscriptive nec diffinitive est in
loco sed corpus circumscriptive et diffinitive
est in loco angelus [illegible] [illegible]
nec est diffinitive in loco [illegible]

nec circumscriptive ¶ Ad 2m dicendum est
angelus ad [illegible] probatur dicens quod non est
simile quia tunc [illegible] dicat [illegible]
[illegible] eodem fundamento [illegible]
[illegible] multiplicant situs
[illegible] non de [illegible] omnia
[illegible] absoluta [illegible]
dicitur in quodam [illegible] de
2m et 3m probationem [illegible] est quod
arguunt sed non arguunt de natura
[illegible] sed de potentia dei ¶ [illegible] angelus
motu localis probatur [illegible] quod mutat
locum motu locali sed angelus mutat
locum sicut patet per damascenum libro 2o
[illegible] 3o ¶ [illegible] dicitur si angelus
motu [illegible] patet sic [illegible] patet 2o
[illegible] [illegible] quod in omni [illegible]
[illegible] ¶ Iste si motus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] probatur quod
[illegible] quod motus [illegible] in medio [illegible]
et [illegible] medio ad quod ¶ [illegible] quod iste
duo [illegible] intelligi [illegible] de eo quod
sit motus quod [illegible] spatio super quo motus
continuatur non autem de aliis ¶ [illegible]
angelus motus [illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] | sed [illegible] quidam doctores
dicunt quod motus angeli fiat in
tempore quod probant sic [illegible] actio
est successiva [illegible] | sed
[illegible] in actionibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] angeli est successio | angelus in non
intelligit sit [illegible] et [illegible]
angelus non intelligat tunc [illegible] est
[illegible] successio [illegible]
sed per cogitationes motus sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] actiones
[illegible] 8o super genesis ad litteram de
angelis [illegible] motus et [illegible] operationibus
angeli [illegible] est successio eo quod non
sit [illegible] in omni corpore [illegible]
operari ¶ [illegible] [illegible] [illegible]

illius quod intendimus angeli moveri
in instanti arguunt sic maioris
virtutis est substantia spiritualis quam corporalis
sed solummodo virtutes suos in
instanti [illegible] moventur sicut
patet 2° de anima. ¶ Secundo si moveretur
[illegible] velocitas moveretur corpus et angelus
| saltus quod patet | quia substantia spiritualis
vigorosior est corporali | probatur quia
quia deus sic facere corpus quod [illegible]
vel velocitate [illegible] concedit idem
corpus quod moveretur in maiori [illegible]
quam tempus [illegible] motum corporis
[illegible] tempus [illegible] motum ipsius
angeli | et per quos illud corpus adeo
sicut moveretur [illegible] velociter sic
angelus. ¶ 3° non [illegible] moveretur in
instanti [illegible] et angelus [illegible]
quam homo moveretur non manet anima in
corpore alias sic mortuus esset et
viveret | sed corruptio hominis est in [illegible]
[illegible] in instanti moveretur [illegible] corpus
¶ Ad primum dicendum quod non est sic quod [illegible]
non moveretur per aerem sed [illegible]
[illegible] licet quod quando [illegible]
instantaneus sunt [illegible] una [illegible]
[illegible] et aliquis
sic [illegible] in eodem [illegible] | cum
[illegible] eadem [illegible] angeli applicare
[illegible] illius passi [illegible] aliquid
idem [illegible] non [illegible]
[illegible] illuminari [illegible] in [illegible] est
[illegible] quod ad [illegible] ¶ Ad 2m [illegible]
[illegible] tempus [illegible] motum [illegible]
est alicuius [illegible] aeque [illegible] motum
corporis | et non [illegible] adeo comparabilia
| et per quos [illegible] ad
equalitatem alicuius non possunt provenire
¶ Ad 3m dicendum quod separatio anime [illegible]

hominis corruptio non est motus proprie
sed mutatio | et non in quo patet instanti
sic ante post mortem hominis
manet anima mortua non ut forma
corporis sed ut motor separatus a
mobili | dicendum esse [illegible] de anima
et de angelo quod ut sic ipsa anima
moveretur a corpore separata et tendit
ad locum [illegible]
et talis motus [illegible] mensuratur
[illegible] tempus sic [illegible]
aeque [illegible] motum corporalem
[illegible] et per hoc apparet quod sic [illegible]
[illegible] de 3° [illegible] ¶ Quantum ad primum
[illegible] dicendum quod [illegible] non
[illegible] sed [illegible] ad [illegible]
alicuius [illegible] ad [illegible] ut
[illegible] sic [illegible] non
moveretur [illegible] sed si [illegible] aliquid
moveretur [illegible] ¶ Ad argumentum
alicuius [illegible] ad motum [illegible]
[illegible] patet ¶ Ad [illegible] in [illegible]
dicendum quod illa substantia spiritualis est [illegible]
[illegible] et [illegible] cum
de [illegible] non esse

[illegible] de [illegible] sic [illegible]
[illegible] | et [illegible] quod non [illegible]
esse [illegible] | sed [illegible]
[illegible] est [illegible] | ergo non potest esse
[illegible] | [illegible] quod
esse et [illegible] angelorum et [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] | [illegible] non
est ¶ Hec [illegible] 12° [illegible]
quod [illegible] | sed [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
est de illo quod [illegible] ¶ 2° [illegible] de
[illegible] futura [illegible] et hic quoniam
ad [illegible] 38 [illegible] ¶ 3° [illegible] de

posset scire infinita. Ad secundum principale
dicendum quod deus sic comprehendit ad se
et hoc quantum ad quartum. Ad 3m. Ad 4a
prima scientia dei est causa rerum probatur
intellectus est causa eorum que ab ipso
causatur ordinate et perfecte produ-
cuntur. Sed deus est creator omnium
Juxta illud sapientie: omnia in sapientia fecisti. Et in-
tellectus est sine quo nihil sunt species
et omnia ordinate ad eos
producuntur ut probatur in libro de causis
ergo scientia dei est causa rerum omnium.

sua // est causa omnium.

Scientia dei non est immutabilis rerum
causa quod est tamen causa sine qua
non respectu rerum productarum 2m
nostrum modum intelligendi

Secundum quod omnium modum intelligendi
non est proprie et in intellectu causa ipsarum
rerum scilicet de magistro aliquo. Scientia
dei est causa rerum sicut que non est
scientia tamen ad notitiam referendo.
Contra secundum idem genus cause non
possunt unius effectus esse plures cause
proprie causa prima et immediata. Sed
voluntas dei est prima et immediata
causa omnium. Ergo non scientia dei. Ar-
guitur per augustinum 3o de civitate
... ubi ait: divina voluntas
est causa omnium. Contra quod arguitur
sic. Actus in materia nichil potest
conservari. Sed velle est actus in ma-
nens. Sic scire. Ergo ut voluntas ut
scientia dei ipse est causa rerum. Sed ipsa
potentia dei ut dicitur est causa rerum.
Contra illud quod actus consistit in malo
hoc in intellectu est causa eius ut res pro-
ducendi ipsum potest esse hoc quod
non mentem dicitur quod potest est consimiliter
alius sicut quod alter. Contra eundem
ratione assignans quod sicut nos
modum intelligendi intellectus sic quod divina
scientia non quod assignat talem in-
telligibiles in divina talem. Sed nobis
ut scientia ut voluntas elicit actum

in intellectu quod alicui producitur. Sed omnino ad
hoc sufficit potentia speculativa 1a ratio.
Ad primum dicendum quod non negamus divinam
potentiam esse causam. Sed divina quod voluntas
est ipsa causa immediata omnium producendorum
ad quod tamen potentia dei intelligit concedere
ad quod in potentia complexum ut impri-
mitur vel. Ad 2m patet. Contra 3m
2m dicendum quod omnis in nobis potentia in intellectu
elicitur actum producendum tamen quod in ar-
tificiali sic non fit in animalium vel
non producitur ratio principalis actibus
actum. Juxta quod dicitur 6o metaphysice quod principium
artificiatorum est voluntas ipse quod aliquis
potest quod artificiatum et volens. Contra
sic impossibile 1a ratio. Contra 3m dicendum
scientia contingit ab eterno futura quam
quod si non ante fuit deus habere
cognitionem ut ignorantiam post quod produxit
se etiam aliquis sicut sic producendo
ergo in esse acciderit quia mutatio est
et ratio vel quod aliquid impossibile. Contra
si non hoc est probando quod eorum esse
possibile impediri. Sed hoc non obstat ma-
nifeste dicitur divina illa impedita quod constat
ab eterno sed dicte mouit duos
etiam futura eveniat ut non eveniat
Contra quarta ipsa eterna divina scientia non
tollit contingentiam actibus contingentibus
quia scientia dei non est causa rerum nisi mediante
voluntate ut patet supra. Sed voluntas
dei non necessario quantum sua. Sed libere
et sic ea non velle loco dupplex
quod fit ex ipsum. Ergo scientia ut est causa
ut dicitur ad effectum mediante libera
voluntate non imponit causa necessitatem
... quod futura ... ex eo quod
suppositio quod deus velle ... sic vel sic

creatur ¶ De 3o articulo patet distinguere
quia ut quaeritur de infinito respectu
ut quo ¶ Ergo 3a deus cognoscit in-
finita probo probatur deus ab eterno cognosc-
it omnia que actu sunt mens | Sz
ut dicit commentator 12o methaphysice omnes
potentias et formas que impossibile est in sua
materia que actu infinito motore eis i-
nest sit impossibile [illegible] infinitas formas
saltem unius generis ¶ Contra quia si posset
cognoscere aliquid utique posset cognoscere omnia
ad que hujusmodi utique se potest extendere
sed deus suam virtutem posset cognoscere qui
se extendit potest ad infinita i2 etc
¶ Sed dum dicit petrus de alvernia
arguit sic quod non est ut esse potest sic
deus non cognoscit infinitum distinctum est
hujusmodi sed n. possunt esse distincta infinita
illa constituerent quoddam infinitum magnitudine
quod est impossibile esse | quia cum utique se-
quatur magnitudine sequitur quod post divinam
virtutem esset utique infinita ¶ Item for-
tasse illius magnitudo esset infinita secundum
perfectionem sed id non infringit potentiam quoniam
ut aliqui oportere videtur quod virtu-
te distinctas 3a patet quia ut valor
ad probationem dico quod distincta possunt esse
infinita quia tamen non essent quanta sed
sed actu et animi ¶ Secundum infinita quanta
possent adeo proportione simul esse quod quamvis
secundum aliquos repugnet sic esse non re-
[illegible] tamen non repugnat quia sic adeo
possunt cognosci non repugnat quod quamvis
ad sic existendum non est ex dei [illegible]
ut impossibile | sed solum ex parte creaturae hujus
repugnantia ut ipsi magis dicunt de in-
finito autem quod nulla dicunt quod cum
non creant [illegible] ideo secundum se
adeo non patet intelligi | Sz quod sicut
illius sic [illegible] libro 2o de [illegible] sed a

¶ De quinto articulo dico quod quamvis sua — Quinto articulo de providentia dei
providentia non se extendat ad omnia
quia constitutum et quod quia providentia aliqua
non extendit se ut ad omnia que
per eum possent ut providentia ut
impediri multa vero sunt que per se
ut hoc est ut possunt impediri ut
providentiam | divina tamen providentia ad omnia
se extendit quia nichil sit tam
difficile quin divina cognitio possit
providentia ut tam contingens ut
et minimum quin eadem cognitio possit im-
pedire ¶ Primo mala sunt que divine
providentie sed omnia alia que bona
quia cum nullum agens respiciens
ad malum agat quod agit | ut dicit
leo de divinis nominibus [illegible] ideo
subterfugere divinam providentiam et
ordinationem sic maxime esset ipsum
malum omnis sed per angelum in ce- — nota
[illegible] non tamen quod malum
bonum ordinatum et suo loco
positum quandoque bona ut magis
placeant | et sciendum quod deus
simplicis non facit aliquid mali esse
in opere suo [illegible] esset simplicis
et bonum ut [illegible] est de malo
¶ Sed arguunt pueri dicunt quod quamvis
scientia dei sit in mutabilis tamen quia est ca-
rere [illegible] divina [illegible] que
[illegible] tamen [illegible] totaliter est liber
et libertatem [illegible]
potest esse [illegible]
eum deus vult esse et est [illegible]
quia divina voluntas [illegible] esse [illegible]

Utrum possibile sit predestinatum ad placere
finaliter non salvari | et videtur quod sic
quia deus potest predestinatum dampnare

ergo possibile est predestinatum non salvari
quia patet reprobatio antecedentis quia quicquid
deus potuit ab eterno hoc potest et
quia non est ex successione temporis nec
diminuitur divina potentia sed petrum
predestinatum deus ab eterno potuit
reprobare ergo et nunc ipsum potest re-
probare Contra anshelmus in de
concordia predestinationis dicit predestinata
et predestinata de necessitate futura
sunt sed quod est necesse esse sit impossibile
est non esse ergo etc. Item videtur
esse potius reprobatio et predestinatio
opposita non se compatiuntur et opposita
[illegible] se possunt magis elicientur
quod sit reprobatio Circa quod predestinatio
Ego vero predestinatum posse damnari
Ego vero reprobatum posse salvari
dicimus esse advertendum quod reprobatio
eius non implicatur scilicet per peccatum culpe
sed et actus gratie et per peccatum pene
deus ab eterno prescivit aliquem
illius quod reprobat et ideo hic ipsum
gratia finaliter privat et penam
eternam ei preparat quo ad primum
ipsa reprobatio nichil videtur addere
super simplicem prescientiam divinam sed
quo ad secundum non addit aliquid potentie | sciam
eoque reprobatio sit definitur re-
probatio est eterna prescientia mali
usus liberi arbitrii rationis cum dei
decreto sed solum privatione sed
quo ad secundum aliquid potentie Ideo
eius reprobatio sic describitur re-
probatio est eterna prescientia mali
usus liberi arbitrii rationis cum dei
decreto ut aliquis hic impunitus vita privatione
gratie et non impertita gratia et inferioris
pro eius pena eterna Circa secundo
potest esse advertendum quod predestinatio

potest dici quatuor modis generaliter ut potest
operatur rationalis et intellectualis creature et
vel quorundam beneficiorum adeo collatorum
et ad specialiter vel bonorum meritorum beatitudine
dirigendorum Primo modo describitur ab au-
gustino predestinatio in libro de fide ad
petrum sic predestinatio est gratuite
donationis preparatio Secundo modo augustinus
in libro de predestinatione sanctorum predestinatio
destinatio est destinatio alicuius ut sit
deum vel sit predestinatio est preparatio
gratie in presenti et glorie in futuro Est
advertendum quod destinatio vero videtur pre-
via destinatio vero est compositio [illegible]
quod dicit apostolus ad romanos quos vocavit
quos prius destinavit in eodem sensu
predestinatio vero quod [illegible] includit
finem etiam modum [illegible] destinatio
id est missa et recipit non potest esse [illegible]
vita [illegible] primo modo deus ab eterno
ergo ipsos electos predestinatione quia ab
eterno vel eorum [illegible] [illegible] impendi
et fons gratie deus electos prius destinatione
eos quod videtur eos includit et dirige per
hic modum que est gratia inchoat finem quod
est beatitudo et gloria Per hoc patet ratio in
predestinatione damnandorum et predestinatione
destinatione electorum non predestinatio de
futuro est de necessitate quod sed de sup-
positione et si tamen necessitate aliquo implicat
divinum presentium sic non est finem quod deus
presentium agere sed posset finem quod deus potest
ab actu cessare sed predestinatio
non de futuro necessitatem quod includit
divinum presentium cum suis efficacia ad
impendendum et glorificandum et volens
mali non damnandi posset quod deus
impellat eos ad culpam cum nullus
salvatur nisi deus inchoet gratia

quod sit reprobatio

57

sua eum dignat et mereatur ad gloriam
De isto patet quod ista quod predestinatus
sum quod est dampnari potest / probatur
quia omnis qui potest committere culpam ille
potest mereri penam huius culpe debitam
et pro huius culpa paratam et ordinatam
iuste [illegible] / Sed predestinatus aliquis
committere finaliter [illegible] [illegible]
predestinatus potest dum in via est potest
committere huius culpam quod est / Sed dicitur
hoc patet quod pro libero arbitrio
non dum [illegible] confirmatum potest peccare
mortaliter / mortali autem peccato est eterna
dampnatio debita et abysso [illegible]
ordinata seu parata sicut patet in
multis locis sacre scripture / Item secundo quod
predestinatus possit dampnari
cum [illegible] [illegible] dampnabitur / probatur
quia oppositum [illegible] finaliter non
contingit / Sed oppositum dei est ut prede-
stinatus finaliter salvetur / Sed predestinatus
finaliter non dampnabitur
/ Sed quia divinum propositum non est mutabile
[illegible] sicut deus [illegible]
eternus et absolutus ut patet [illegible]
et apud deum non est transmutatio nec
vicissitudinis obumbratio ut dicitur
Iacobi primo / Sed patet est [illegible] / Contra dicitur
quod ista duas [illegible] sit simul est
impossibile quia [illegible] eodem [illegible]
non potest / Sed [illegible] et non [illegible]
et sunt [illegible] predestinatus non
salvabitur necessario / quia potest non salvari
et [illegible] [illegible] predestinatus necessario
salvabitur / quia ipse salvabitur [illegible]
divinum propositum quod mutari non potest / Contra
[illegible] quod quando posset dampnari
et non posset dampnari [illegible]
si [illegible] de [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] ex sua [illegible] fragilitate

posset dampnari quod ponitur in [illegible]
et ex dei [illegible] et bonitate ac voluntate
de [illegible] non dampnari quod ponitur in
[illegible] / ista non [illegible] / Contra
[illegible] argumentum sit deus [illegible]
[illegible] petrus esse salvandum [illegible] petrus
de necessitate salvabitur / antecedens / probatur
quia [illegible] / quia aut petrus potest non salvari
aut non potest non salvari / Si [illegible]
[illegible] [illegible] sunt mutata [illegible] et [illegible]
/ Si [illegible] [illegible] [illegible] ut patet
per oppositum / Contra [illegible] et non 2°
mutatur argumentum [illegible] [illegible]
mutabilis / Sed [illegible] [illegible] dei [illegible]
dei sic [illegible] salvetur predestinatus
huius [illegible] non est mutabilis [illegible] / Item
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
et [illegible] quia ut [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible] / Si [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] / Sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / Sed [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] / Item quod ut [illegible]
divina mutatur esse potest ut voluntas
Contra [illegible] quod petrus esse [illegible] ista [illegible] 3°
sunt vera petrus predestinatus salvabitur
[illegible] necessario sunt petrus salvandus / antecedens
/ quia [illegible] quia impossibile est [illegible]
[illegible] [illegible] magis [illegible] non
[illegible] [illegible] quod non ponatur [illegible]
[illegible] [illegible] quod est impossibile [illegible]
implicationem / Et ista quia patet [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / Contra causa que impedit non 4°
potest [illegible] [illegible] suum effectum
Sed predestinatio est causa efficax que
non potest impediri [illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] predestinatio est [illegible]
divine voluntatis / Sed divina voluntas

ad p[rimu]m

est omnipotens i.e. actu. Quod ista pars est spe-
ciat auctoritas augustini boecii anselmi
etc. Contra primum cum infertur quod petrus
de necessitate salvabitur distinguitur
de necessitate quia vel intelligitur quod hec
necessitas se teneat ex parte subiecti
vel ex parte complexi. Si primo modo tunc ne-
gatur quia petrus salvabitur libere
et contingenter. Si secundo modo tunc conceditur
quia contingentium complexi supposito
suppositione seu necessitas consequentie sicut
patet cum dicitur si sedet est sedet modo
sic ante et modo sit contingentia
tamen quia est necessaria sit impossibile ipsum

ad 2m

Contra secundum dicitur quod actus non est vera
vel habitus de contingenti potentia et contingenter
datur vel quod contingens velle et posse sit necessaria
tamen si contingens potentia est contingens effectus
non est necessarius sed contingens quia intelligitur
sic effectus leges et contingentes causis
proxime quod patet | quia nisi in motu
celi et stellarum sit necessitas tunc quare
arborum pullulatio tunc necessarie vel
pullulativa quia est contingens
potest impediri infra causa sui
pullulatio non est effectus necessarius
quia sic contingentia causae partis
et proxime que potest impediri | et
communis dicit sit prima necessario esse
tamen si inclinatur tamen alicuius in te-
sui cum alia contingentia efficatie contine-
tur aliqua seu de aliqua non
esset primus necessario esse sed ens imme-
et contingens eo quod deus vult nullius
futurum sit contingentia proportionata sed
est contingentia et simpliciter similiter
Ad probationem dicitur quod philosophus loquitur
de contingentia naturali et proportionata et non
de contingentia simpliciter sed est impossibile
Contra tertium dicitur quod propositio esse verum

potest intelligi dupliciter uno modo vere determinata
alio modo vere indeterminata. Si ut ad-
versarii illius vocis dicunt quod nullo modo vera
sunt ista propositio petrus predestinatus
salvabitur illa nunc necessaria est et petrus
salvari sed illa propositio antichristus petrus est
vel fuit vera est vera vere inde-
terminata quia de similibus et contingentibus
futuris non est determinata veritas ut
dicit philosophus primo perihermeneias. Si autem intelligitur quia
non plus significat quam quod petrus necessario salvabitur
contingenter seu quod petrus non potest
salvari vel contingenter ut contingentia
contingens concludat indeterminationem ipsius
actus. Ad probationem dicitur quod eo modo
quo propositio est vera illo modo dicit poni
significatum propositionis primum si est vera deter-
minate tunc significatum propositionis dicit poni de-
terminate si autem est vera indeterminate
sicut est impossibile tunc sufficiat quod ponatur
contingenter et indeterminate. Contra secundam
probationem dicitur quod est opposita illius conclusionis
non sequitur autem ut opposita illius
conclusionis est petrus non salvabitur necessario
ista autem non repugnat antecedenti quia
indeterminata veritas propositionis de futuro
bene potest stare cum eo quod sunt sed
non sit necessarium esse. Contra tertium dicitur quod
potest quod illa actus esset vera loquendo
de contingentia naturali quod effectus sunt inevitabiliter
ponuntur in esse tamen non est vera loquendo
de contingentia voluntaria quod effectus sunt libere
ponuntur in esse sed est impossibile. Contra
illam materiam sunt due opiniones oppo-
site una Ciceronis qui ut salvaret futurorum
contingentiam dixit deum non futurorum
contingentium nullam habere scientiam
Alia fuit opinio stoycorum ergo qui ut
salvarent divinam prescientiam necessario de-

ad verorum contingentium dicto d[?]
sed futuro fi[?] ex nunc. Contra prime
opinio sic / de non ente non est scientia
ut patet primo posteriorum sed futurum con
tingens est non ens / omne enim quod est
illud de quo potest esse scientia vel
est determinatum in esse vel in suis
causis sed futurum contingens non est aliquo
modo quia quod futurum est hoc non dicit esse
ut in suis causis seu principiis quia huiusmodi
principia sunt ad utrumlibet et non magis de
terminata ad producendum huiusmodi futura
quam ad non producendum. Contra quod nullam
habet veritatem de illo non potest esse scientia
futurum contingens nullam habet veritatem ex
hoc probo quia ut dicit philosophus secundo methaphisice unum
quodque sicut se habet ad entitatem sic se
habet ad veritatem sed sicut ita patet futurum
contingens nullam habet entitatem ergo etc.
Contra primum non valet quia cognitio nullam
habent entitatem expressam et determinatam
nisi vel in suis principiis seu causis
proximis et immediatis tamen sunt cognite
habent entitatem in sua causa extrinseca / Ad
illud quod dicitur primo posteriorum quod scientia est in ipsa
causa et hoc sufficiat ad habendum
in scibilibus veritatem seu scientiam futurorum
ei qui ad causam comprehendit huius extra
sua ipsarum divina essentia qui tamquam
clarissimum speculum intuitivo divino qui
ipsam comprehendit omnem adequate
omnia ... cognoscat. Contra primum
non valet quia illorum rationem Deus cognoscit
futurorum contingentium competit entitas
competit ipsis summa veritas / quia ut sic
indissoluta sunt ab eterna vite que est
ipse Deus. Contra secundo arguitur sic sed
non est actu in nunc sicut quod sit
seu quod erit sit per se sed scientia que
Dei competit eterna est per modum in mun

quod nulla res adeo sit apta potest
contingenter seu mutabiliter eveniens
eius ... / Ubi dicitur quod de similibus
et corruptibilibus non potest esse scientia eo
quod mutabilia sunt scientia autem est stabilis
in modo et ... secundo primo posteriorum
/ hic est per quod tunc scientia Dei sit
... quia Dei sic huiusmodi scientia esset per
mutabilis et Dei mutatur quod est impossibile.
Contra omnis scientia que potest extendi ad
plura ut ad pauciora est mutabilis
sed si aliqua futura non evenirent de
nunc et scientia Dei posset extendi
ad plura ut ad pauciora / ergo. Ubi
quod si illa non evenirent de nunc
et aliqua que non evenerunt possent
evenire et Dei scientia que non sciret
et aliqua que evenirent possent non
evenire et Dei posset non scire
ea que scit propter quod scientia Dei mutaretur
quia tamen potest in esse quod non in esse
et potest non in esse quod in esse hoc
videtur esse mutabile. Contra primum dicitur
quod licet illa minor sit vera de
scientia quod est obiectum producte illius
scientie tamen non est vera de causa obiecti
et non ergo in huiusmodi scientia et tunc non
plus habet ex dictum illius minoris
quod quia scientia Dei non est magis in mun
... essentia que est suum obiectum
producte potest tamen esse a mutabilior omni
causa tamen nulla causa sit obiectum
primarium eius sed tunc secundum. Contra arguitur
non valet ad probandum quia cognoscit
sic nichil actum expendunt et
esse sed in debitum scit si velit
quorum tamen nullum producere sit si ut
causa que scit et facit per impossibile
ut unumquodque productum esse tamen non mu

Scientia mea est causa dependet
a scibili tamen non est vera scientia
Dei que est penes mea perfectio
ab omni creatura passi[?]
diu potest quod ... sit vel

consequenter omnia et singula que nunc congruit
postquam ea producere. Ad secundum prin-
cipale dicitur concedendo quod angelos esse possibile
reprobatum non dampnari et per consequens sal-
vari. quia illud quod non est simul incompossibile
esse sed possibile est non esse rep-
robatum dampnari non est simul incompossibile
esse ergo etc. Patet quia non nunc et
possibile non esse convenit. Sed quia
si aliquid nunc absolute et in eius
dampnatione et eadem ratione moralis
peccati sed quod est primum. quia patet quia
infernalis pena eterna nullius damp-
natur pro peccato mortali. Preterea quod est non
est quia si nunc est in eius aliquid mor-
tale peccatum et mortale peccatum non esset
peccatum nec primum angelum malorum
angelorum peccatum tamen est peccatum
quantum ad voluntatem et si nullo modo
non esset peccatum sed ubi est in eius
voluntas ibi nichil videtur esse de vo-
luntate ergo reproborum peccata non sunt
simul in eternitate. Ad argumentum
principale dicitur quod cum predestinatio vel
sit ipsum divinum opus vel non in-
cludat divinum opus quod simul est
in eius predestinatio ad vitam
eternam de potentia dei ordinata nunquam
dampnabitur ultimate. Argumentum autem
solum procedit de potentia dei absoluta

Utrum reprobatio possit impediri precibus
sanctorum. Et videtur quod sic. id quod est promotum
unius oppositorum est impeditivum alterius
maxime si illa sunt opposita in mente
sed sic est in eius omnes homines vel
sunt predestinati vel reprobati et predes-
tinationem iuvant preces sanctorum ut
dicit beatus Augustinus. ergo reprobationem impediri
possunt precibus sanctorum. Contra. In inferno
nulla est redemptio. nam dampnati

in inferno cruciantur igne perpetuo ut
patet ex dictis salvatoris in evangelio. Sed re-
probati sunt ad infernum ordinati. quia
ingrediuntur in istam domum. Primo inquirit de ca-
usa reprobationis et predestinationis. Secundo primo
videndum est de causa reprobationis. Secundo de
causa predestinationis. Tertio utrum predestinatio
maior fieri possit precibus sanctorum. Quarto utrum
reprobatio impediri possit. De primo est
dicendum reprobationis possumus assignare
causam quia ad penam nullus ordinatur
nisi ex merito suo precedente culpe.
Sed reprobatus adeo quod est iustus iudex
ad penam eternam dampnatus seu or-
dinatus ergo etc. Sed autem causam propter
reprobationem dixit potest assignari primum
quod reprobari aliquis solo decedens
in eadem statu. Secundo in prima instantia
adultorum quod instantia parvulorum quoniam
adultos causa reprobationis potest dicere malum
usum liberi arbitrii usque ad finem vite
in ipsis durantem ab eterno a deo presci-
tum. Deus scivit ab eterno eos finaliter
insistere vite sue abusuros libero ar-
bitrio suo et infideliter dimittere gratiam
sua temeritate finaliter respuere
a deo ab eterno ubi homines de-
ceant suam gratiam finaliter abstinere
et agere eius bonis ipsum eligere
inhabilem reprobavit. Quantum ad parvulos
absque sacro baptismo decedentes causa
reprobationis dicitur potest incepcio vel
inhabilitas ad recipiendum influxum divine
gratie ab eterno a deo prescita quod ipsis
convenit vel ex causa naturali quia ex naturali
sua complexione tam ante mortem
quod baptismo non potest et per consequens ab
hac vita decedunt cum originali culpa
quod natura reddit ineptam ad recipiendum
gratiam vel ex causa voluntaria voluntate

De materia predestinacionis ab [illegible] in sermonibus
xxiii q. iiii nabuchodonosor et e vasis [illegible]

tamen alicui quia nascuntur vel inveniuntur
ubi non sunt de eis qui eos volunt baptizare
et pereant utroque parte | quia sicut sol ra-
dios suos ubique diffundit et quantum
in se est sua diffusione omnia illuminat
sed tamen aliqua diffusis illis radiis obicem
ponunt illa tenebrosa manebunt sic
deus sol gracie finalis quantum est ex
parte sue bonitatis omnes facit simpliciter bo-
nos et malos etc. | Et quia tamen reprobacionis
ipsorum reducitur ipsorum in actualem et quare
culpam reprobacionis aut quemlibet eorum
reducitur meorum quandam culpam eos
adultos reprobat non solum pena dampni
sed et pena sensus debetur et punitur quia puniunt
aut sola pena dampni que est carencia
29 divine visionis | Secundo est notandum et ad-
vertendum quia oppositorum opposite sunt cause
predestinacionis autem et reprobacionis aliquis
sunt opposite ideo causam predestinacionis
assignare possumus ex opposito causam
reprobacionis ipsius reprobacionis | ut secundum similia
similiter per opposita valeat considerari
dicendo quod causa predestinacionis ipsorum adul-
torum est bonus usus liberi arbitrii ab eterno
previsus per graciam finalem in ipsis [illegible]
quia bonum usum finalem deus ab eterno
contemplans apponit talibus hominibus
huiusmodi usum habentibus sic dat graciam
finalem impinam vitam quod meretur gratia
ab eterna beatitudinis gloriam preordinavit
| Dicitur autem nominetur finale vel finalis
quia nichil obstat quin reprobacionis quando
habeant bonum usum liberi arbitrii impinam
providit tamen deus quod sua libertate abute-
retur absque bono usu finaliter se
cuius ideo vel graciam finalem habebit
impinam vel gloriam infusionis quia sicut
de causa virtutis que preordinavit ipsius
infusione habet salutis eos a deo predestinacionis
impinam quando sic habere mali usu [illegible]

tamen deus ab eterno quod nichil malo usu
finaliter eos inurebit ideo apponit
deus ab eterno quod talibus hominibus dare
graciam divinam finalem impinam et gloriam
infusionis | patet ideo quare ideo deus aut
impius esse primam ab omnibus partis
suis que operatur est etc. et sicut omnis
iniquitates suas non recordabor amplius
vivunt et non moriet | Secundo predestinacionis
parvulorum et apparet vel baptizati gracie
quod deus providens ab eterno ipsos
predestinavit ad vitam eternam
et ista apparet quere eos aliquos malos
quia non sunt adhuc infinite complexionis
quoniam tamen potest dicari impinam vivant
deinde baptizentur et aliquis voluntate
voluntarie tamen alicui quia eos sine me-
ritis vel parentes qui eos baptizare
non possibile sunt parvuli | Secundo ista
datur vel confirmacione deum ingredere
maxima in legitur | dicitur in ipsius
ineguali posset assignari ratio predesti-
nacionis et reprobacionis | puta deo
quod aliqui sunt predestinati ut in ipsis
reluceat misericordia et bonitas divina
| aliqui vero reprobati sunt ut in ipsis
reluceat iusticia divina | quare etiam
in speciali isti sunt predestinati et illi
reprobati nulla est causa nisi voluntas divina
| Sicut declarandum exemplo materialis et artis
| videmus enim in arte edificatoria
quod ratio quare sit hic vel ibi quod aliquis lapis ponitur in una parte edificii et alius in
alia sicut de aliis similibus lapidibus
quibus non potest aliqua ratio in speciali
assignari quare hic lapis ponatur
in hac parte edificii et ille in alia
nisi sola voluntas artificis cui sic placet
| Et sic ingerere vel colligere quod deus
aliquos in istis esse inductos | quia
effectus predestinacionis non reddit
talis ex debitis sed ex [illegible] gracie

ingrediuntur aut(em) no(n) accedendo ad
impie vel impie sed p(otes)t q(uia) dispe-
sat dicit plus et minus ex libero
voluntas sine absque preiudicio contingit
quis q(uod) aliq(ui)s presciens ex adverso
no(n) facere est in unitate et inter non
legi mi(hi) q(uod) ego nolo facere. Ista
opinio et arguitur sic nullum temporale
p(otes)t esse ca(usa) eius q(uod) est eternum sed hoc
q(uo)d se tenet ex parte creature est temporale
predestinatio aut(em) est eterna et similiter
reprobatio ergo tenens se ex parte creature
no(n) p(otes)t esse ca(usa) predestinationis seu
reprobationis. 2o q(uia) est effectus predesti-
nationis no(n) p(otes)t esse ca(usa) eius sed bonus
usus liberi arbitrii est effectus predesti-
nationis ergo no(n) est illius q(uod) superius
patuit et q(uia) idem no(n) p(otes)t esse
causa et effectus eiusdem. Bos q(uia)
omne bonum q(uod) se tenet ex parte p(re)-
destinati venit esse effectus predestinationis.
3o si predestinatio haberet causam tenentem
se ex parte predestinati et gratia
dei haberet causam ex parte predestinati
facias quod p(ate)t q(uia) si gratia esset
communis iam gratia no(n) esset gratia sed
contra apostolus ad Romanos 9o Rebecca ap(u)d
ad Romanos dicens loquens de esau
et iacob cum enim no(n) dum nati essent
aut aliquid mali vel boni egissent
sed electione no(n) ex operibus dictum est
iacob dilexi esau autem odio habui
et iterum dicitur cuius vult miseretur et quem
vult indurat et post idem apostolus
exemplum de figulo qui de eadem
massa facit vasa honoris et contumelie
quid o homo placet respondemus et ad apostolum
quid ad eos quia non fuit ad propositum quia
electio mea vel caritas no(n) habet
ex parte boni vel mali honoris et contumelie

quale corporis constat homines qui dicis
liquido quod dictum est de lapidibus et manu
sit possit administrari et tradi nota
absque eo quod sit no(n) p(otes)t q(uia) homo or-
dinetur vel deputetur ad eternam penam
no(n) habendo respectum ad aliquid sue demerita
sed solum ad voluntatem et libitum deputantis
Illud est q(uod) inducunt de pietate salvatoris
qui dedit pro nobis vitam quamvis loquitur
Scut loquendo de predestinatione et de
reprobatione loquendo penitus no(n) habet locum
q(uia) ingrediuntur absque preiudicio contingit
p(otes)t dici plus et minus prolixitate disper-
no(n) aut(em) in infelicitate penis erit.
Ad primum rationem dicendum ad ea q(uia) omnis
temporale ut est ut possit esse ca(usa) eius
quod temporale ut temporale adeo congruit
p(otes)t esse ca(usa) aliquomodo nota quod
dei ab eterno dicitur ad simplicem
Ad secundum dicendum q(uod) bonus usus liberi ar-
bitrii p(otes)t dupliciter intelligi uno modo
q(uia) est initium vite eterne decursus
ut est de congruo sed quam mers(?) remanet
disposito per modum ad gratiam gratum
facientem de qua modo dicitur
in libro 10 q(uo)d et 28 ...
p(otes)t accipi bonus usus liberi arbitrii
pro eo bonum quod meritorie bonum est
p(otes)t homo operari(?) ... de qua
bonitate scripserunt philosophi moralis pro eo
accipiendo bonum usus liberi arbitrii
ver est vel haec accidit ... no(n) est
q(uod) no(n) ex illa bonitate voluntas
insufficiens p(ro)p(ter) ... sed sufficit ad
... bona ... homines
presuppositis ... influentia
et q(uod) de hac bonitate ... bonum sic
impossibile ... argumentum ... concludit
dicitur ... ad 3m dicendum q(uod) licet gratia

non possit habere tamen initialem de
condigno ex parte predestinati quia licet gratia
non est gratia tamen gratia potest habere tamen de
congruo initialem et quamvis sancti ipsorum
aliqui vel abusivum tamen de communi doctrina
ipsorum doctorum sic intelligitur quia ipsi dicunt
quod licet homo prius quam habeat caritatem et gratiam
gratum facientem non possit mereri vitam
eternam de condigno potest tamen de congruo / sed
sicut concedere gloria vite eterne est gratia
consummata ex operibus sic quod non habens
gratiam potest mereri de congruo gratiam consummatam
et per quos quemadmodum et non abusive
dicitur potest quod non habens gratiam potest mereri de
congruo gratiam inchoatam puta gratiam vocationis
de qua dicit Augustinus ... de ... quod
quamvis non ex operibus et fieri dicitur sunt
... Iacob dilexi et Esau odio habui
tamen sic dici potuit deus motum aliquem
accepisse ex operibus infirmitatis ...
ad 5 ¶ De 3o articulo est sciendum / quod predestinatio
potest dupliciter accipi / uno modo secundum relationem
suam essentialem / et sic sicut 2o dicam
prius quod predestinatio sit res quam causa
non potest primarie precibus sanctorum / quia quod est effectus
predestinationis sicut non primarie predestinatio
superiorem sicut / sed precibus sanctorum quod sunt
proprie destinati sunt effectus predestinationis
/ quia deus sic ordinavit / quod electi sui
precibus predestinati deberent deputari
/ sed forte dicitur quod illud est contra glosam
super illo verbo Genesis 25o de Isaac quod
oravit dominum pro uxore sua eo quod
esset sterilis qui exaudivit eum dedit
ei conceptum Rebecce dicit glosa in-
terlinearis sicut in promissio sed sanctorum precibus
adimpleta est dei prescientia per illud
quod causatur actualiter id potest primarie per
causari / sed tu supra dixisti quod predesti-
natio quia tamen ex parte predestinati
... / pro solutione ipsorum sit sibi

deum predestinasse quando coeperunt
et post sanctorum effectum in esse potest
primarie precibus sanctorum / quia sicut deus a
principio in eternum precepit unum effectum
post alterum mediante alio sic ipsum
multis quibus unum effectum ordinavit per
executionem alterius et orationes sanctorum
primarie predestinationis sunt ad execu-
tionem suum effectus quia dicit quod sicut
deus ordinavit in multis eius
per quibus orat gratiam consequatur
imperium et gloriam infinitum / sed ista
est intentio beati Dionisii 3o de divinis
nominibus ubi per plures sententias sic
dicitur et per hoc sed quam instantiam
quia glosa non loquitur de predestinatione
nisi secundum motum ad executionem
/ secundo sicut deum quod non fuit intentionis
mee dicere quod predestinatio sit
sic et sanctorum habeat tamen initialem
quia et divinum propositum seu divina
voluntas est causata aeternaliter sed
tamen volui et volo dicere quod aliquod
tenens sic ex parte creature ut est
ad eos ab eterno prescitum potest esse
ut quando divinum propositum seu divina
voluntas tantum sit similiter sed quando
complacet et taliter ut ad vitam
predestinetur eternam et illud ut deum
est ipsum executione potest primarie precibus
sanctorum ¶ de 2o principali / sicut sum deum de 2
regulariter accepta per intelligentiam similiter
impeditur potest / et mereri potest / precibus sanctorum
quia videtur similiter sicut concludens
suum defensorem et procuratorem / qui
similiter est non est unus / sed per quos
impeditur / ut per viam defensionis
pro allegando pro inimicis quod
habent sunt allegatum / ut per
viam supplicationis / puta quod amica

sine partibus placuit intellectum contra
repugnatio istius partis supra et similiter
non excluditur omnino defensione
et promotione ipsius similiter secundo etiam
repugnans pro accepta necessario est
impeditur quibuscumque partibus quia quod in-
venerabilis similiter et a suprema
temporale intelligere licet partibus quibus-
cumque minor vel impediri non potest secundum
pro acceptione repugnatione repugnantis
et irrenovabilis patet differentia
simulque a supremo et corporali intellectu
sed etiam et quia cum totaliter loquitur de repu-
gnatione istius pro ratione pro
absolute loquendo antecedens quod repugnare
non potest impediri partibus secundo contra
argumentum probatur quod licet illa
non sit verum quia illud quod communiter
dicitur oppositio secundum unum sive promotione
ex natura sua de causa dei influ-
ctum non est vel quia licet unum secundum
corporali influentia et spirituali ordinatione
divina sit ante et in superiora quia ex
speciali dei ordinatione ordo secundo
sunt unum primo dicitur solvitur per de-
terminatio dicitur

Utrum intellectus sit potentia activa dei et
unum quod non sit ipse secundum similiter simplex
ad quod sit ipse quia omnes purus actus
ad potentiam | secundum similiter simplex excludit
omnem compositionem | secundo deus cum sit purus
actus ut patet 12 metaphysicae excludit
omnem potentiam. Contra communiter quod
clarum aliquid operationis licet potentia etiam
[illegible] | secundum deus intelligit et vult ut
patet 10 ethicorum et 12 metaphysicae et generat
et creat ut patet fide catholica | ergo potest
intelligere velle generare et creare
| et non sit posse sine potentia ergo

intellectus est potentia. Dicitur primo videndum
est utrum intellectus sit potentia. Secundo utrum intellectus
sint plures potentiae et sic quantum ad quod-
libet. Tertio utrum intellectus sit potentia sive vel
infinita. Quarto utrum deus ad aliquid factum
sit obligatur quod de necessitate infinita [illegible]
[illegible] et sic quantum ad quartum.
De primo dico quod duplex est potentia ut
patet 9 metaphysicae scilicet activa et passiva
scilicet intellectus et intellectus | primo quod repugnat
quod repugnat diversitate simpliciter | secundo quod re-
pugnat purissime actualitati | tertio quod
repugnat perfectae libertati | quarto quod repugnat
claritati intellectuali | et quinto quod re-
pugnat omnimodae independentiae causae
| secundum deus est omnino simplex actus purus summe
liber clarissime intellectualis et omnino
independens causa ut secundum philosophum 12 metaphysicae
ergo etc. Tertio quod potentia activa perfectissime
reperitur in deo probatur quoniam in aliquo
reperiuntur plures virtutes formae | tanto
ipsum est potentius patet hic in sol-
[illegible] est [illegible] infinita quia
plures virtutes formae reperiuntur in ipso
secundum primum [illegible] secundo metaphysicae omnes
formae et potestates quae sunt in [illegible] in-
[illegible] in primo motore
[illegible] et [illegible] sunt [illegible] suprema
ut patet [illegible] per [illegible] commentatorem [illegible]
quod sit intellectus sit virtutes formae ergo
etc. Secundo forte diceret aliquis quod talis potentia
activa quae ponitur in deo | non est quanta
[illegible] | ut non est sit quanta activa
ista patet quia [illegible] opposita non
est [illegible] | secundum ut [illegible] si [illegible]
est quanta activa [illegible]
[illegible] ab [illegible] | si non [illegible] potentia
[illegible] per activam divina potentia eo [illegible]
quo non esse activa quanta esse in
[illegible] quod divina potentia ipse est

actum quietum tamen sit idem quod actus
fuit ita alibi. Ad probationem dico quod
ex creatione et emanatione non resultat
in deo aliquis novus actus nec enim
potest contingere voluntas divina actum
alienum non sunt quieta licet divina
voluntas contingenter tamen antea non sunt
quieta sicut quod emanat dependenter ab
eternaliter causatur quod ab eterno non emanat
Ad secundum dicendum quod una est potentia dei
ita alibi quia potest spargere magnitudinem
infinitis potest vincere insuperabiles. Sed deus
est superior omnium. Ergo nulla potest esse
in deo ita potentia infinita. Ad tertium omne
quod agit paulatim vires est individuale
in agens per unam. Sed deus cum sit agens
primum non est individualiter agens. Ad quartum
dyonisius 13o de divinis nominibus ubi
dicit quod omnis intellectus preciat aequatur
unus et eadem sua potentia in prima
operatione. Ad quintum forte diceret aliquis quod
deus vere intelligit aliquid quod tamen non
vult. ergo aliquid est intelligere dei et
aliud velle. et per consequens alia potentia
intellectiva et alia volitiva. Antecedens
quod deus intelligit omne flagitium peccatorum
tamen in deo deus esse consequens decerne
quod punit et vindicat. Sed contra patet quod
de genere quod ita alibi sit idem non
potest contraria contradictionis sed ad ultimum
ut patet solutio per deum superius. Contra
hoc ubi certum est de intellectu
tamen videtur quod aliquid intellectum hic quia
quod contraria contradictionis admittit visionem
diuisione in pecca indistincta ex
natura sicut videmus contraria sunt mons
scandalum et tamen ista est vera deus generat
et ista est falsa deitas generat ut supra
patet. Et cum hoc recta ratio prima
eius que contrarius infinito nullo vocale

1 sicut et 2a modus 1o sic ubi videtur idem deus et deitas
dicitur solum in modo significandi

ut sicut ex parte causa in differentia exemplata(?)
ipsa et tamen eadem essentia ut est
infinita est creata et ut est infinita
non est creata. Ex quibus est apparens quod omnia
argumenta fundata super hoc quod contradictoria
indivisibiliter non medium concludunt. Et quod non
magis contrariantur esse creata et non esse
creatum quam esse creatum et non esse
creatum. Et tamen verificantur de eadem
divina essentia ut patet a(?) ... in mente
se habent quasi tamen nullatenus ut
distinguitur potentia intellectiva quam si ille
modus se habent quasi tamen nulla ratione
non distinguitur potentia intellectiva
quam si illo modo se habent aliquid
contradictoria penitus ponere in essentia
et prima et filii non essent omnino idem
deus sapientia et voluntas quod est contra
catholicam fidem penitus quod non
dampnavit. Ad 3o principale dicendum quod
deum esse infinitum potentia non debet
dubitari ut apud aliquos catholicos
christianos ut narrat(?) videtur mentem
deum esse infinitum in duratione tamen
cum potest et de multis aliis rebus
non negatur. Contra tamen ante eandem
et philosophie probari posset deum esse
infinitum virtute sive potentia magnitudine
intensa mentem pervenit. Dicitur communiter
ut tamen ad probandum affirmatur quod
quod posset eandem et philosophie probari
quod omne finitum presupponit aliquid prius
se a quo dependet in esse et
finitum vel mensuratum. Sed potentia dei
non presupponit aliquid prius se a quo
dependeat cum sit omnino prima. Ad
quod omne finitum est aliquibus terminis certum
et per consequens ab aliquo mensuratum

1 vicio

de materia xliiij capitulo

esse in infinitum et non esse eternaliter
non repugnancia ¶ Ex quo patet quod illa quorum
arguunt sic aliquem si aliquod incipit esse
infinite potencie in vigore et motu
sicut in quantitate quod est impossibile quia
motus est eius successiuus et indiuisibi-
lis non potest esse successiuus qua patet ex
predictis nam cum sunt argumentum videtur
quod creature commensurata vero nulla
proporcio sed ad verum sermonem ex quo
infinitum ipsam procedit si vero finite
motum incipere infinita mouebit in instanti
¶ 2o si posset infinita in vigore in duracione
pariter et aliqua finita esse in duracione
infinita ut patet primo celi et mundi
quia probatur quia illa potencia est finita
pro quanto agens infinitum potest exire in agere
finitum n. aut quantitate finita potencie
intelligibilis quia circulo potest intelligi
sed deus si sciret potenciam infinitam vigoris
infinitam pro quo potenciam potest exire in
actum quia si in actum exiret esset
infinitam duracionem quod est impossibile ut ...
¶ 3a sunt primum primo celi cuius potencie
actiue correspondet potencia passiua ...
de quantitate finita et potencia actiua
in natura ... potencia passiua
... impossibile est dare potenciam passiuam
infinitam quia illa nec esset in deo nec
in creatura quia esset repugnancia istius
¶ Ad primum dicendum quod quia non ...
non mouetur agens libere per intellectum
et voluntatem non agit secundum totum impetum
virtutis sue sed cum agit quantum vult
et quantum pro suam sapienciam agendum
esse disponit. Et deus non est
agens ... sed ex sua ...
... libere ... non ... quia motus

a non ... quod ... potencia passiua in deo ... sit ...

fiat in ... quamuis deus sit infinitus ...
ad ... non ... et ... probat ... quod
illud ... finis quod tamen debito fine
... potentia dei ad nullum finem ordinem
ipsum deum ... excessiue ...
... potentie dei ... non ... aliquo
fine ordinabitur ... quod esse finis
potentie quod nichil ... tamen
... deus ... aliquo ...
... potentia non esse
finis ... finis ... ab ...
... ad ... magis ad
... potentia ... sufficiendo
... quod ... ad
finem ordinatur ... ordinante
ad ipsum ... ad ... fine ut patet
... quod ... actus
... intellecta est de potentia
actiua quod est in natura ... in
agunt ... non ...
de potentia actiua quod est in natura
... in ipso deo qui ad ... agit
non ... ex arbitrio libertatis
¶ De quibus patet ... distinguendum ...
de natura ... quod est ...
... quod aliquid ... in ...
... in ... et ...
... de qua ... in ...
... et illos ...
nichil ... quod ...
legem ... legislatoris ...
sed ... et alia est ... in mobilia
... de ... in mutabilis
... si aliquid ... in ...
et in ... inclinatur ... ad ...
quod non potest ... ab ... in ...
... istam ... in mobilis

si deus absolute / licet posset esse dupli-
citer nos / quia sic posset in multis iniuste absolvere
deus / item duorum iniquorum equaliter
potest quando deus quorum dimittere iniuste / nam
illud apostoli 2a ad Thimotheum 2o fidelis
ipse permanet et non negare iniuste / quia reddet
in illa die iustus iudex / tamen
mirum ita probare attendenda / deus
nichil operatur extrinsecus iniuste / quia
si puniat potest debita iniuste
dominum suum contra debitorem quem
non sufficit potest solvere / multo magis
creatura creatorem / potest facere debitorem
suum non sufficit potest solvere / quia tenetur
ille non potest debitorem contrahere cum
ex eius / sed dominus compellere non possum
equaliter reddere / ut ait apostolus 8o
capitulo / item Ansolomis ad numerum
veritas iniuste / potest intelligi deus que
ut / non quia minorum iniquorum compingit
/ sed quia dimittere bonitatis sue contrarium
/ et dicitur / nos autem deus decet
sunt et absolute / alias autem deus decet
punire iniusticia verum ostendit / primo
omnia que deus operatur / sicut in iniuste
quia nichil potest facere deus / quod non
deceat suam bonitatem / sed deus
nichil facit extrinsecus iniuste / quia
ostendit veram dimissi / deus potest plures
voluntates in unitate / per quas illud
dominum / quia verum est indecens / multo
verum ostendit fieri debito / et ergo / apostolus 9o
bonitatis divine contraria / nullam naturam
iniustam quam non est alia ostendit
quod videtur / ut in capitulo alias de-
clinari ostendit dimissi / ideo quia quilibet
talium ostendit deus intrinsece possit
quantum voluntas affectare dicitur / divine
quod sit sua iniusta ab agente volunta-
[column break]
tate est esse iniustum / sed deus non
potest facere iniustum / quia et peccatum
quod non potest facere sine iniusticia / et
per quas omne quod sic committitur iniuste
fieri videtur / tamen quod deus magis
facit aliquid sua iniusticia / quia magis
sit aliquid suum decens bonitatis sue
et sine vitio voluntatis sue
ergo deus magis potest facere ad in-
iustum / vel indecens / quia non vis sua
bonitas liberum decentis in iniustum / ita
ut quod quod deus facit / et vult / hoc est
decens et iniustum / item quod Anshelmus
ipse in articulo / ipsi deo illud soli
iniustum est / quod vult / et iniustum quod non
vult / tamen argumentum probare dominum
quod quando autem sic vult de potentia
passiva / tunc falsum est de potentia activa
de qua loquitur impotens nam
quando prius actus excludat potentiam
passivam et derogat actualitati
sed quando simpliciter tunc non excludit
potentiam activam / quia potentia activa
in nullo potest derogat actualitati

utrum deus cum summum potest
facere melius / et videtur quod non quia illud
quo melius cogitari non potest sic non
potest fieri melius / sed iste mundus est tale
sicut non potest cogitari melius / generatur
et non ex contrariis propositis probat Anselmus
sed quod deus est summe perfectus quia
deus est quo maius cogitari non potest
ergo per Augustinum in libro de libero arbitrio
ubi sic ait / quicquid vera ratione melius
est occurrat scias deum fecisse
bonorum omnium conditorem / Contra cum in-
finitis potest fieri additio / sed tamen universum

vniuersum est quod summum 3o arguitur Contra
quia sicut predicta primo vere dubitatio
diuina aliqua posset vniuersum possit fieri
melius Contra vero inferius predicta quia
aliquam creaturam datam deus potest facere possit
perfectiorem Contra 2o decem quod quem Contra 3o
vero deus aliquid vniuersum possit facere
iste vniuersus manet Contra primus
est admittendum quod ratio sit melius potest
dici intelligi omnes eorum ad rationes
articulos alios quos ad certos Contra
prima deus rem creatam potest facere
meliorem quantum ad perfectiones articulos
vel eadem materia quia illud quod potest
habere deus non debet denegari sed materia
eadem vel eorum essentia suam non facit
eam magis perfectam sed gratia accidentalem
perfectam ut est siue et
quia homo inferius quam sit nature sicut
et minus sicut sit magis sicut 2o
Contra 2o angelus sit generis dicit deus
potuit facere hominem qui in peccare
velle ut peccare possit sed nulla
dubitatio quin talis homo esset perfectior homo
qui vult et potest peccare 3o arguitur
Contra 3o argumentum si deus possit aliquid
creatum facere melius et non facere
ei inuidus esset sed deus non potest esse
inuidus ut patet secundum modum 3o arguitur
Contra pro ista conclusione quod optimum est
optima adducere et dicit quod diximus
sed optimus non est melius et deus est
optimus et melius potest sed melius illo
quod iam de facto deus produxit Contra 3o
ea producens esse eorum totum sunt
vincere secundum posse ut potest hoc esse
adducere meliorem deus produxit quod
sunt esse ea sua potencia sem

vnite/ ad 3o quia quin vel producitur est
summum summo et quod quia ab eo producitur hoc
sicut totam suam vim producitur sed vel
diuina cum sit prima actio est summum summo
et 3o Contra primum dicendum quod non est simile quia
natura dei filius nascendo capit diuinam
naturam que naturaliter deus capit generante totam
et per quas perfectio deus debet deberet/ sed
creatura producitur in non limitata adeo
liberum et contingenter et non naturaliter/ et per quas
deus non debet perfectio in tanta quanta placuit
voluntati diuine/ et id vel sicut primi
diuinis si sic naturaliter ab eo generato non
contrarie omne perfectio/ quia si abstulit ab
aliquo quod modo deus debet hoc prouidere
sed potest/ ex hoc non debet diu in dei deo
si non dedit creature de quod liber potest
dare si voluit Contra 3o sicut dicendum quod
posset et dicendum in intendendo quod illud ratio
excellentiam dei vel agentem creaturas
que non potest tam bona producere sed
deus potest ipse in produxit non solum res
naturales verum et produxit sua peccata
que sunt opere nature creaturas/ quod multa
alia agens potest producere sicut dictum
/ quinto animalia creata hoc creauit/ sed
intelligendo materiam/ non deus ipse potest quod
inferius/ quia hoc deus ipse potest quod
agens non potest producere meliora quam
agens diuinum ut quia bona/ quia non
potest producere sua peccata Contra et deus
quod aptum in quantum valde bona quia sicut
gratias sicut dicitur et quod sunt primum
ut hoc adducere valde/ et ex ratione est sola
quia plura potest dici valde bona quod
vna est melius aliud/ vel deus
gen 3o videt deus cuncta que fecerat
et erant valde bona/ et ita vel ultimum

quam hic faciat melior quam lapis. Contra istud arguitur
dicitur quod agens producens secundum totam suam
virtutem potest intelligi dupliciter. uno modo quod agens
faciat ultimum de conatu et isto modo
non est verum secundum beatum [illegible] primo. quia tunc deus sit
infinite virtutis in rigore ex productione
nullius producti quia omnis finite perfectionis
producit quantum potest secundum totum suum conatum.
alio modo quod hoc agens agat secundum totam
virtutem suam et indivisibiliter quantum
tamen ipse vim suam et absque omni
relatione dicere omnino intellectum ad illud
quantum, et quamvis hoc sic sit verum, tamen
[illegible] maior si agens hoc agit libere
et non omnino nec, quia quamvis hoc agens
agat totam suam virtutem, tamen non agat secundum
potentiam vallem [illegible] quod virtutem
suam non habet potentiam et potentiam. tamen quia
sic libere non producit quantum potest. Sed quantum
vult. unde [illegible] in sua virtute generat imperfectum
plurimum sicut voluit. Contra secundo dico non
potest rem creatam facere meliorem quantum
ad gradum essentialem. causa tamen quod res ma-
neat eadem quia per hoc fiat [illegible] alio gradu
additione. quia unita specie in diversa
non manet ipsa res. Sed per additionem cuiuslibet
gradus essentialis unitur specie
diversa ergo etc. Sed quia ut patet dicitur
distinctione [illegible] usque ad supremas
species ab ultimo gradu essentiali ipsa in
accipitur diversa ergo etc. quia essentia
ipsius speciei. Item quia secundum porphyrium
diversa [illegible] facit alterum et diversa specialis
facit aliud. et hic videtur esse motus
[illegible] secundo motu, ubi differentia in quantum ad-
venit. quia sicut hec unitas addita vel
remota numerum mutat speciem. sic quilibet
gradus essentialis additus vel remotus
res mutat diffinitionem et quod quod erat esse.

Contra dico quod licet de potentia dei
absoluta quod creatura [illegible] producta
dicitur potest fieri infinitum [illegible] nobilitate
et perfectione producta. quia si deus non
non potest hoc est propter [illegible] implica-
tione contradictionis. Sed nulla impossibilitas in
plicatio contradictionis ergo etc. Antecedens patet quia secundo
[illegible] ubi dicitur hoc solum potentiam
dei negatur facere quod utrumque sit
[illegible] hoc opponitur quantum ad quecumque
in contradictionis sit infinite. Sed [illegible] quod
si implicatio contradictionis vel hoc esset ex
parte dei producentis vel ex parte creature
producende. non primum quia sic dicitur [illegible]
id dei diceretur omnipotens quia eius posse
non potest in [illegible] non posse. nec
secundum quia omnis creatura [illegible] potentia
in esse est finite perfectionis. Sed si additur
aliqua finita perfectio per hoc non
efficitur infinita. quia finitum additum
finito non facit tamen infinitum. et
per quamlibet creaturam ultimo producta [illegible]
potest perfectione perfectionis creature
una cum illa finita perfectione
addita per hoc additionem non potest
[illegible] creature. nec cui esse im-
plicabit non esse. et eodem modo ar-
guitur de alia creatura etc. et ista
videtur esse intentio [illegible] in
de divinis nominibus ubi creaturas
[illegible] producitur assimilat unius et
dicit [illegible] nec plurimum [illegible] per
fectione producitur [illegible] in infinitum
et tamen quia [illegible] actu accepta est
finita. Cum non [illegible] ipse in
numerum propter perfectionem et unum
additum que ambo sit finita
sic eodem modo [illegible] ergo etc.

Sed quia istam rationem faciunt magistri doctores qui arguunt pro sua opinione / primo sic: si posset esse processus in infinitum in speciebus perfectiores et imperfectiores distare esset aliqua creatura per quam illa huiusmodi creatura esset infinite perfectior / quia excederet perfectione finitam in infinitum et infinite perfectius. Hoc autem est impossibile / quia patet quod huiusmodi creatura tunc excederet illam aliam creaturam quantum excedit eam deus / quia non potest esse maior excessus excessu infinito / et esset equaliter perfecta sicut deus quia non potest esse maior perfectione infinita. Secundo si posset esse processus specierum in infinitum aut omnes huiusmodi species clauderentur infra uno puncto / aut aliqua earum esset extra puncta / non potest dari primum quia sicut patet per primum per punctum et ad medium aliquem gradatim descenditur [illegible] distinctis usque ad speciem supremam / sed talis descensus in infinitum posset fieri si species essent infinite / nec potest dari secundum quia uno puncto sufficienter [illegible] eius [illegible] quod est extra uno puncto et non eius sub [illegible]. Tertio si deus aliquam creaturam posset producere perfectiorem / hoc esset infinita / quia deus in infinitum distat a qualibet creatura quantumcumque perfecta / sed hoc non sufficit quia potest [illegible] sequitur quod ultra totum esse creabile deus posset producere creaturam / quod est simpliciter impossibile quia hoc posito aliqua creatura excederet totum esse creabile / et tunc creatura esset extra esse creabile / et quia patet quod totum esse creabile distat a deo in infinitum. Consimiliter quia inter [illegible] et actum est distantia improportionabilis / et tamen inter ulterius

Distans in infinitum ab alia creatura

actus et [illegible] deus potest facere infinitos gradus quo assistit actui / quia autem distantia inter [illegible] et actus sit infinita patet / quia nullum creatum comprehendit perfectam adequate [illegible] omnibus qui est infinitum. Ad primum potest dici quod illud quod non est impossibile quia datur quod in effectu nunquam sint duae creaturae distantes ab invicem in infinitum per perfectionem cum deus [illegible] non repugnat huiusmodi creaturas esse / sed in secundo modo in infinitum distantes potest esse improportionabiliter [illegible] nunquam [illegible] in effectu sit actu. Ad confirmationem cum dicitur quod tunc creatura una excederet aliam creaturam quantum excedit eam deus nego / ad probationem cum dicitur quod non est alius excessus excessu infinito verum est [illegible] / quia possunt esse plures excessus infiniti quorum unus est maior alio ut linea unius palmi excedit punctum sicut unum [illegible] / et tamen [illegible] videmus quod linea 1000 palmorum ut linea infinita non plus excedit punctum quam linea unius palmi / et cum dicitur quod tunc creatura esset equaliter perfecta sicut deus / nego quia huiusmodi creatura infinitum deficeret a perfectione divina / quia omnem suam perfectionem talis creatura haberet participative et dependenter / deus autem suam perfectionem habet essentialiter et independenter. Ad secundum dicitur quod omnes clauderentur infra uno puncto / ad probationem dicitur quod licet quantum ad species quae actu sunt producta sumptum posset fieri [illegible] aliquem gradatim usque ad [illegible] species supremas / tamen a nullo [illegible] hoc fieri potest quantum ad species quae sunt in potentia / ubi autem quaeritur de medio quod [illegible] infinitas non actu sed potentia / quod datur [illegible] et si forte possit hic dici de potentia creata / tamen de potentia dei quae infinitas videtur [illegible] ut supra allegavimus

excedas b(ea)ti dyonisii nulli excessu(m) d(icit)
esse dubiu(m). ¶ Ad 3m d(icendu)m q(uod) no(n) p(otes)t
illa dista(n)tia e(ss)e ex i(n)finita p(ro)cessio(n)e | q(ui)a
aliam ca(usa)m assig(na)vim(us) sup(er)ius i(n) p(ri)ma
r(ati)o(n)e qua ista q(uo)d p(ro)babat(ur). ¶ Ad q(uar)tam q(ua)n(do)
ar(guitur) ista dicu(n)t q(uod) i(n)t(er) s(ecundu)m et actu(m) e(st)
dista(n)tia i(n)p(er)t(r)a(n)si(bi)l(is) | Dic(endu)m q(uod) ut ista
p(er) dista(n)tia(m) i(n)p(er)t(r)a(n)sibile(m) i(n)tellig(un)t q(uod)
ta(n)ta(m) no(n) possit assig(na)ri s(ecundu)m | ut q(uod)
act(u)s n(on) possit e(ss)e p(ro)pinq(ui)or q(ua)n(tu)m ad
s(ecundu)m | S(ed) q(uonia)m istor(um) modor(um) i(n)tellig(un)t
male i(n)tellig(un)t ista r(e)sp(o)ndendo ad p(ro)p(ositi)o(n)em
dicam de qua n(un)c loq(ui)m(ur) | q(ui)a ex p(ote)ntiis
q(ui)b(us) (con)ti(n)uant(ur) o(mn)es q(ui) s(un)t n(on) s(ecundu)m
|eade(m) e(st) actu(m) ex pollentia q(uo)d totu(m)
v(ni)u(er)se s(ecundu)m p(ar)tis (et) u(nu)m q(ui)a u(nu)s ex
eis meliorat(ur). ¶ Ad 3o p(ro)b(atur) e(st) ad h(oc)
q(uod) q(uonia)m melius p(otes)t accipi d(icitu)r q(ui)a e(st) modu(m)
adhibeat ut accipit(ur) ex p(ar)te faciend(i)
(et) deus melius p(otes)t facere melius q(ua)m fec(it)
|q(ui)a q(ua)nt(um)cu(m)q(ue) fecit (con)fecit s(ecundu)m bonu(m)
volu(n)t(at)is sue (et) s(ecundu)m dicta(m) sapie(n)tie sue
q(ue)m modu(m) meliorar(e) no(n) p(otes)t | ut ille
modu(m) accidat(ur) ex p(ar)te f(ac)ti | (et) e(st) s(i)c
v(er)u(m) v(er)ba d(ic)t(a) pote(st) ut posset cap(er)e
nobilius ut p(er)fectius e(ss)e q(uod) cap(er)et | S(ed)
h(oc) p(ro)p(ter) m(odu)m ea que videt(ur) i(n) v(ni)u(er)so
s(ecundu)m s(u)i p(ar)tes (et) ordi(n)e s(un)t q(uo)d. ¶ Ad p(ri)ma(m)
q(uo)d e(st) q(uonia)m r(ati)o(n)e i(n)sta(n)tia(m) fi(n)is v(ni)u(er)si
no(n) potuit fi(er)i melius nobilius ut p(er)fecti(us)
|q(ui)a illud cui(us) fi(n)is e(st) nobilissimu(m) op(er)u(m)
(et) p(er)fectissimu(m) h(oc) no(n) p(otes)t meliorari ex
p(ar)te fi(n)is | v(ni)u(er)su(m) e(st) h(uius)mo(d)i (et) c(etera) | S(ed) q(ui)a
de(us) e(st) fi(n)is tocius v(ni)u(er)si ut p(ate)t 12o
met(aphysi)ce | (et) deus nobilius e(st) | ip(s)e n(on) e(st)
nobil(ior) i(n)fi(n)ite toci(us) nobilior | ut d(icitu)r i(n)
eod(em) 12o | ip(s)e e(st) su(m)mu(m) bonu(m) (et) ult(imu)s
fi(n)is | et de ip(s)o d(icitu)r ib(ide)m mo(v)et aut(em)
ut desideratu(m) (et) amatu(m) | e(st) | (et) p(er)fecti(us)

vniuersu

q(ui)a ut p(ate)t 12o met(aphysi)ce ip(s)e e(st) vlt(imus)
p(er)fectione o(mn)i(u)m. ¶ 2m q(uo)d v(ni)u(er)su(m)
meliorari p(otes)t r(ati)o(n)e p(ar)tiu(m) bonitate
eiu(s) | q(ui)a mo(do) q(ua)n(do) p(ar)tib(us) v(ni)u(er)si (con)p(ar)at(ur)
melioratio ille mo(do) e(st) (con)p(ar)at(ur) toto
v(ni)u(er)so | S(ed) p(ar)tib(us) ex(is)te(n)tib(us) malis (et) p(ri)m(u)m
p(otes)t eas meliorare q(ua)n(tu)m ad bon(itat)es
natural(e)s (et) mo(rale)s (et) spe(cia)les s(ecundu)m r(ati)o(n)e(m) | (et) q(ui)a
s(ecundu)m entitate(m) toti(us) (con)stat ex entitate
p(ar)tiu(m) s(ecundu)m bonitate(m) toti(us) ex bonitate
p(ar)tiu(m) | S(ecundu)m exe(m)plu(m) in celo p(ri)mo | ista
q(uo)d tot(um) e(st) ap(u)d doctores (con)cessu(m) p(ro)p(ter)
q(uod) o(mn)es p(ar)tes v(ni)u(er)si meliorar(e)nt(ur)
|S(ed) si aliq(ui)s p(ar)tes melior(ar)ent(ur)
(et) n(on) o(mn)es | (et) d(icitu)r aliq(ui) q(uod)
(con)sistit totu(m) v(ni)u(er)su(m) no(n) effici(tur) melius
q(ui)a tollit(ur) p(ro)p(ter) ordi(ne)s (et) r(ati)o(ne)s (con)ti(nu)ans
angel(is) bonu(m) p(ar)tis (con)tinuatu(m)
bonu(m) toti(us) v(ni)u(er)si | S(ed) illud no(n)
(et) q(ui)a ex isto s(equitu)r q(uod) i(n)carnatio(n)e
v(er)bi bonu(m) totius v(ni)u(er)si fuiss(et) dimi(nu)tu(m)
|(et) ordo v(ni)u(er)si fuiss(et) i(n)t(er)ruptu(m) (et)
de ordi(n)atu(m) | illud q(uo)d e(st) h(er)etic(um)
|q(uo)d p(ate)t q(ui)a ex illa i(n)carnatio(n)e
n(atur)a humana maxi(m)e (con)tinua e(st)
dig(ni)o(r) (et) melior (et) d(e)c(e)ntior | h(oc) no(n)
o(mn)es p(ar)tes v(ni)u(er)si ex h(oc) fuit
meliores | q(ui)a n(atur)a sp(irit)u(u)m dep(re)ssa
nullat(enus) dig(ni)or ut melior(e)s fuer(un)t
ex h(oc) e(st) (con)tinua. ¶ Ad q(uo)d 3m q(uod) no(n)
mutat(ur) p(ar)tib(us) v(ni)u(er)si v(ni)u(er)su(m) q(ua)n(tu)m
ad ordi(ne)m no(n) p(otes)t meliorari | q(ui)a
deus q(ui) e(st) su(m)m(us) artifex p(er)fectissima
sua sapie(n)tia p(ar)tes v(ni)u(er)si s(ecundu)m n(atur)as
(et) p(er)fectio(ne)m suar(um) exige(n)tia(m) disposuit
(et) ordi(n)auit | (et) no(n) mutat(ur) p(ar)tib(us)
v(ni)u(er)si no(n) v(idet)ur q(uod) ordo v(ni)u(er)si posset
meliorari | S(ed) mutat(ur) p(ar)tib(us) i(n) melius
v(idetu)r q(uod) (et) bonitas ordi(ni)s augeat(ur)
|q(ui)a s(ecundu)m meliorat(ur) tot(us) i(n)t(r)i(n)sec(a)

dulcior resultat melodia / sic
melioratur singulis partibus et in ipso
ordine resultante divina bonitas
perfectius elucescit ¶ Contra ad quintum
secundum / quia universum potest dupliciter considerari / uno
modo ad rem nominis / alio modo ad
rationem vel rationem expressam vel ex-
pressivam nominis universi / primo modo accipi-
tur universum et nulla ratione posset fieri
aliud universum isto universo ma-
nente quia tunc universum diceretur ab-
universum / diceretur non universum quia unum non esset
eo quod plura collectione una clauderen-
tur uno primo mobili quia vertitur et movetur
ab uno primo motore / unde si plura-
ficaretur iam non esset universum / sed
pocius pluriversum eo quod plura essent
mobilia prima / quia a pluribus motoribus
primis verterentur et moverentur et esset
universum et non esset universum
quod est implicacio contradictionis / si autem
loquimur de universo secundum ad rem
expressam nominis universi tunc tenenda
conclusio affirmativa / scilicet quod deus posset
facere aliud universum isto universo
manente / et hoc vel simile huic universo
vel nobilius isto / simile si ex consimilibus
partibus cuius universi constitueretur aliud
universum / nobilius si ex nobilioribus
partibus tale universum constitueretur / hec
[illegible] probo sic / quia potest producere
omnes partes alias totaliter cum debito
ordine ad constitutionem partes magis [illegible]
perfectas sed hoc secundum in [illegible] toto
vel perfectius [illegible] et potest producere
[illegible] cum eis perfectiores sed habentes eam
productionem vel perfectionem non / sed deus actu
partes ad universum requisitas potest producere
non solum cum perfecte sed in magis perfecte

quod habentes sunt conducte cum debito ordine
ad constitucionem universi / hoc etc. ad rationes
et expositas imperitis [illegible] ¶ Contra
istam conclusionem arguitur sic primo [illegible]
[illegible] simul perfectus [illegible] [illegible]
/ primo arguitur sic id quod est simul perfectum
hoc [illegible] non potest [illegible] mundus est simul
perfectus ¶ Secundo si essent plures mundi et
differrent solo numero / aut ergo non primum
quia eadem ... solo numero differunt non sunt
permanentia eadem / universum autem magis
est [illegible] tunc [illegible] [illegible] bonitatis
[illegible] / et [illegible] quia tunc universum sit simul
perfectum nullum perfectum species potest desiderare
/ tercio si essent duo universa ergo [illegible]
iam necesse esset universum / et [illegible] necesse
esset perfectum ¶ Quarto si essent duo mundi vel
duo universa tunc essent duo primi
motores simul vel saltem duo motores
equidistantes ab ipso deo quod est contra
¶ Ad primum dicendum quod est perfectum simul
potest intelligi dupliciter absolute et quodammodo
/ alio modo [illegible] / primo modo non potest intelligi
in sic ut solus deus est perfectus quod est
unus autem ut patet 12° metaphysice / alio modo
secundum simul non repugnat multiplicatio
plurium ex parte ipsius esse sic quod
[illegible] [illegible] et [illegible] sua perfectione est
non [illegible] universum tamen 2° dicitur perfectum
/ in non [illegible] et tamen [illegible] non repugnat
¶ Ad aliud dicendum quod [illegible] [illegible] universum non
[illegible] unum numero vel est unum specie / sed esse
unum numero omnis [illegible] dicitur specie
¶ Ad 3m dicendum quod cum quod deus possit unum
mundum facere perfectum alio mundo et
primum motorem superiorem celorum [illegible]
mundorum non distantem cum primo a
primo [illegible] / scilicet ab eo / si vero mundi essent
equalis perfectionis quod et motores eque

distancie

distancie a primo et de potentia dei absoluta
bonum potest esse plures sic separatio philo-
sophus dicentes ut intendo probare
libro sexto de [illegible] 30 Contra argumentum
principale dicendum quod licet non est una actio
generis quam simplicia cognoscere eo tamen
non possumus reddere sufficientem rationem
quod probatur dicendum quod licet angelis
variarum rationum intelligit tales as-
signamus | modo licet deus omnia cognoscit
quorum possumus reddere rationem quare
expediat esse facienda | conclusio quod
non sequitur quod deus multa possit facere
que non occurrunt nobis et de
quibus nescimus reddere causam sufficientem
| quia deus plus potest facere quam nos
possumus intelligere cum rationem assignare

Utrum voluntas dei sit immediata
causa creaturarum | et videtur quod non quia quod est
immutabile non potest esse causa immediata
effectus mutabilis | sed voluntas divina est
omnino immutabilis | et omnis creatura
mutabilis sed etc. | Contra voluntas magis
est immediata causa rerum quam ars ipso producente
per modum artis | sed omnes creature procedunt
a deo per modum artis | ergo [illegible] mediate
ubi dicitur quod principium artificiatorum est
voluntas | ergo et quia Johannes dicit omnia
per ipsum facta sunt de ipso [illegible] dicitur Johannis primo
omnia per ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nichil | sed verum dicunt est
[illegible] quod angeli [illegible] deducunte
talis [illegible] | de verbo divino
quod est ars omnipotentis ac sapientis dei
plena rationum omnium viventium | probatur
et illa licet sapientie sapientis ubi
dicitur de deo quod est omnium artifex
Contra sunt quatuor articuli | primus utrum
immediate sit voluntas Secundus de eo quod
quia et hic quam ad deos [illegible]
Tertius utrum deus velit mala fieri Quartus utrum
bonum sit mala fieri | et hic quantum ad
deos [illegible] Circa primum dico quod voluntas
non potest virtualiter verum est fortiter
est mutabilis | quia illud quod de perfectione sunt
fortiter est mutabilis ut testantur omnes sancti
doctores | sed voluntas de perfectione sunt
quia tunc sit potentia esse liberum | in quantum
ipse | melius est ipsum quod si voluntate
careret | sic enim secundum anselmum est
quantum perfectionis sunt Circa ubicumque
ipsa delectatio cum libertate in re ipsa
voluntas | quia omnis in bestiis delectantur
quia tamen magis dicuntur sine delectabilibus
quod ducuntur | et magis agunt quam agant
in [illegible] libertate non sed dicit [illegible]
[illegible] | ut per quos hic voluntas | si deus
quomodo sumitur delectatio quia delectatio
magis consistit in immobilitate quam in
motu ut dicitur 10 ethicorum | sed deus qui
immobilis est perfectissime per actus et abuntur
ut dicitur 8o ethicorum et non mereretur in-
capiens sed delectatio Circa generatio
voluntas divina movetur licet non movetur
probatur nulla voluntas movetur movetur
nisi propter aliquid sive distinctum a se
acquirendum | sed voluntas non movetur propter
aliquid sive distinctum a se acquirendum
voluntas divina non est voluntas movetur
ac tertio de anima | sed quia voluntas divina
non movetur propter aliquid sibi acquirendum
[illegible] movetur | sed propter suam bonitatem alii
communicandam Circa secundum articulum quo probatur
voluntas dei est causa omnis creature
probatur quia quod procedit ab aliquo agente
libere illius causa est voluntas procedunt
sed omnis creatura procedit a deo libere
quod patet | ac quia libertas est principium perfectionis
voluntatis | ergo quod quantum [illegible] non libere

sit tote voluntatis divine convenientie ut liber procedit infra libro 2° questio prima.

Secundo quod voluntas divina est causa rerum contingentium libere et contingenter. Probatur: aliquem effectus intendit per intentionem. Et non propter possibilitatem comparationis ad suas causas, quia tamen comparatione ad voluntatem divinam sunt contingentes et possibiles aliter se habere, ut patet ex predictis, quia voluntas divina potest facere in uno casu et non movebatur per speciem unius dici. Et ex hoc excludere cum philosophi [illegible] [illegible]. Sed quod tertia.

Tertia quod voluntas divina est sufficiens causa rerum creaturarum. Probatur quia voluntas divina non indiget causa alia sicut qui sine causa possit producere. Sed quod quarta.

Quarta quod licet voluntas divina sit causa sufficiens, tamen non statim per ipsa ponebatur creatura. Patet quia per causam sufficientem que causat ex necessitate nature et immediate ponitur effectus. Sed voluntas divina est causa libera et voluntaria que non causat ex necessitate nature. Sed quod quinta.

Quinta quod voluntas est causa immediata omnis creature. Patet cum producens totum effectum est effectus causa immediata. Sed voluntas divina producit totum effectum in productione creature. Et quia effectus immediate [illegible] immediate actum quod ab eo aliquo totum producitur. Licet quia quamvis etc. in aliquibus effectibus cooperentur cause secunde voluntati divine, tamen illud totum quod ab eis producitur immediate ab ipso deo attingente et perficiente adeo producitur, quod ab ipso est causa attingere, id est a fine usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter, ut dicitur Sapientie 8°. Sexta quod voluntas dei est immediata causa quam intellectus divinus ut sic.

Probatur quia cum actus sit tantum quod ipso posito omnino sequitur iste productio. Et immediatam sequitur ad istam productionem quam illud cum actu posito potest non sequi ista productio. Sed posito actu voluntatis divine, puta quod deus velit creaturam producere, certitudine sequitur productio creature; et posito actu intellectus non sequitur necessario ista productio. Nam deus scit multa producibilia que nunquam producentur, tamen omnia que vult deus producere omnino producuntur.

Secundo et ultimo. Septima quod ista conclusio est contra quosdam qui ponunt quod deus licet sit causa istius per intellectum et voluntatem, tamen immediatior est causa per intellectum quam per voluntatem, quia prius sit extra sensum immediate attingit effectum quam causa que applicat ipsum ad effectum. Sed probatur quia licet ex parte intellectus divini est exterior sensum et voluntas divina huiusmodi exterior applicat ad effectum. Sicut patet. Licet quia licet ymago existens in pictore [illegible], pictor cum ymaginem pingit non se habet immediatam ad effectum depingendum quam manus pictoris. Cum sigillum cere impressum immediate se habet ad effectum [illegible] quam manus que imprimit ipsum. Cum tamen non est quia ymago pictoris non causat extra sensum [illegible] ymaginis picte. Sed ymago sculpta in sigillo est extra sensum [illegible] ymaginis impresse ipsi cere, secundum omnes doctores.

Octava [illegible] opposito non comparatur ad intellectum [illegible] et ad intellectum divinum, quia sicut intellectus [illegible] [illegible]. Sed sicut intellectus divinus est causa [illegible] [illegible]. Sed in [illegible] [illegible] ad

intellectum et intellectus intellectum ad voluntatem
| Item ego sentio intra mentem intelligentie
medium meum tamen ... esse
quedam a voluntate ad intellectum
deinde ad intellectum ... con-
... ¶ Contra illud quod
producit assimilat producenti illo
producto immediate producit quia
unumquodque producit sibi simile quoniam potest
| Sed caritas potissime assimilat deo
quoniam ad ... ydeales que pertinent
ad intellectum divinum et non ad voluntatem
¶ Respondeo dicendum quod ... non est verum quia
presupponit sensum. scilicet quod ... sit factum
| malum in exemplari ... ideas
... et factum quod ...
est ad quod respiciens artifex producit
sibi similem | Ad primum dicendum quod
in impressione sigillum in cera et figura
sigilli non ... sed ut ... | Sed potentia
... sed ut instrumentum ipsius imprimentis ...
¶ Ad secundum dicendum quod ... non ...
... se habent ad deum et ad nos
... ad ... quod dei ... causa
... | ... aut causa ... | tamen ...
... | ... sed ... dei
ad producendum res causas et nos
ad producendum res artificiatas | quia ...
... est ... producere
primum immediate sed immediate
quod intellectus | Ideo et non est ...
¶ Ad 3m dicendum quod ... deficit tamen
in artificialibus quam in naturalibus | In na-
turalibus quedam quia ... assimilat
... | tamen ... immediate
... ad ... et mani-
festatur quia in artificibus artificium
assimilatur ... | et tamen ... non ...
in mente ipsum ... producentis
... | ut ... patet
ut patet ... ¶ ... 3o articulo est
sciendum quod duplex est malum | scilicet malum

culpe et malum pene ¶ Circa primum
deus non vult sed malum culpe quia ideo
est sed deo auctore quod deo volente
ut ait augustinus in libro 83 questionum
| Sed deo auctore non fit malum culpe
ut ait idem augustinus ergo non deo
volente ¶ Contra ergo deus vult malum
pene | quia illud quod sub ratione boni
sit vult deus | Sed malum pene est
bonum et sub ratione boni | ergo etc. | Item
quia deus vult omne bonum | ...
quia contrarium mali sub ratione boni | Sed
malum pene debite inflictum est
contrarium mali ergo etc. ¶ Dicendum quod pro
pono duas conclusiones conformes ...
in 3o articulo | Prima est quod malum culpe
sed non est bonum | quia illud non est
bonum cuius usus et generatio non est bonum
| ... patet quia cuius usus est bonus | et cuius generatio
est bona ipsum quoque bonum est | ut
patet 3o topicorum | ... ad ...
... | quod non est bonum cuius usus et generatio
non est bona | Sed malum culpe non
est bonum | ut dictum patet | quia ipsum est
privatio boni | ergo malum sed quod est
usus vel generatio mali non est bonum
¶ Secundo sed oppositum in opposito et proprium
in proprio | Sed bonum sed est bonum ergo
malum sed est malum ¶ Oppositum arguitur
sit cuius usus est bonus et ipsum est
bonum | Sed deus malefactis bene utitur
| ut patet augustinus in 2o de civitate dei
¶ Item omne iustum est bonum | Sed malum
sed est iustum | Probatur quia quod iuste a deo
permittitur | hoc est iustum | Sed malum
sed iuste a deo permittitur | ut patet
in glosa super illud apostoli quam impendibus
est ... ad ... ¶ Ad illud quod
est causa boni id est bonum | Sed malum
sed quoniam sit causa boni magis ... quia

tamen est permanentior effectu licet quia tamen
super x sunt tamen maxime bonum sub-
habitudinis certe generis quantum | tunc ipsa
sunt sunt mala aliquas non permisisse
nocere aliquibus perfecisset ad 3m dicendum ¶ Ad
primum dicendum | quod duplex est usus | unus
naturalis ad quem res destinatur ordinatur
est | aliquis autem ad quem res ordinatur
non ex natura sui | sed ex voluntate utentis
| de usu primo dicitur auctoritas et vera | sed
non de usu secundo ¶ Ad secundum dicendum quod
licet non est vera vincendo ipsum
malum ad tamen aliquis fit | ad primum
nos contra quoniam ipsius dei [illegible]
invenitur sic iustum | ipse licet quod dei
providentia iuste subtrahit aliquando [illegible]
| quos subtrahendo ipse peccator suo de-
merito cadit de peccato in peccatum | sed
ipse licet ipsum malum sit quod procedit
[illegible] non est iustum | unde quamvis peccatum
actus sit punibile iuste quae est
[illegible] [illegible] consistit quod deus
iuste gratiam suam subtrahit | ut salutem
non largiatur merito qua licet ipse peccans
[illegible] petit ¶ Ad 3m dicendum quod sicut
frigus quamvis per accidens est causa caloris
| sic malum non per se sed per accidens quamvis
est causa boni | similis est licet non sequitur
quod malum sit bonum | quia tamen per accidens
[illegible] [illegible] ut [illegible] ut [illegible]
generis effectum seu perfectionem effectus
| ad quartum dicendum [illegible] dicendum quod auctoritas
non est vera de eo quod per accidens est
causa boni | et tamen dicitur quod malum
tale unum est per accidens | ad probationem
dicendum quod licet passio [illegible] ad me-
ritum pertineat sunt tamen per se [illegible]
[illegible] [illegible] sic sunt bona | tunc
quantum ad malum [illegible] non sunt
tamen [illegible] | [illegible] valde per accidens ut
sic [illegible] sunt mala ¶ Circa 2m [illegible] malum

pene sit et bonum probatur illud quod
bene leges manutenentur et pax
universi promovetur licet est bonum | malum
pene [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] in [illegible] | [illegible] [illegible] ad primum
sit [illegible] legibus [illegible] esse [illegible]
ordinatam | et [illegible] [illegible] [illegible]
| quos [illegible] fiat multi in [illegible]
[illegible] quod [illegible] obediunt et [illegible]
quod bono | patet et [illegible] per hoc quod sed
eradicata zizania bene [illegible]
[illegible] et [illegible] | sic per malum
pene [illegible] ut [illegible] [illegible]
| omnis pax [illegible] vel valescit et tran-
quillitas universi ad 4m dicendum ¶ Ad [illegible]
[illegible] dicendum quod voluntas divina sit
[illegible] vel [illegible] sed [illegible] libera
| et ideo non potest [illegible] effectum unum
et [illegible] per esse [illegible] | quod
autem ista sunt [illegible] | sed quod divina
voluntas sit [illegible] vel [illegible] | et [illegible]
omnis [illegible] ad esse [illegible]
libere et [illegible] licet [illegible] libere
[illegible] [illegible] [illegible]

Utrum si deus aliquid de novo velle[t]
quod non voluit ab aeterno possit
in aliquo mutari | et videtur quod non
quia in aliquo mutatio non potest fieri [illegible]
in duobus modis | uno quod ad [illegible]
in aliquo acquiritur | alio quod aliquid
in aliquo [illegible] deperditur | seu ab
eo aufertur | sed [illegible] et [illegible]
[illegible] potest [illegible] de novo ad
aliquid [illegible] ad primum non [illegible]
sit licet quod magnitudo aliquid acquiritur
ut aliquid deperditur | ut per quos
[illegible] [illegible] [illegible]
| quod [illegible] dei voluntate ad aliquid
novum volitum potest [illegible] absque

cum ipsius dei mutatione | a 2 | Contra probo
quod in visione beati in actu primo indi-
visibili | eadem visio quanta sit non
continuatur ad plures distinctiones | et numquam
vel deperditur vel aliquid de novo ac-
quiritur eo quod eadem visio continuatur vel
Contra non impossibile est sine transitu
de contradictoriis in contradictorium ut fiat mutatio
in aliquo | sed non velle et velle sunt
contradictoria in aliquo de eodem in quo
| ergo si deus de novo ad velle quod
non voluit ab eterno | erit transitus
de contradictorio in contradictorium et in volito non
est mutatio sed tantum in volente | ergo erit in
deo volente | Contra probo sed quod
tale mutatio non sit nisi in volito
quod sic probatur quod deus ab eterno voluit
mundum esse in fine mundi non
fuit mutatio in deo ab eterno | sic
quod deus nunc de novo velit
mundum esse in fine mundi | Contra
non fiet aliqua mutatio nisi in
mundo | quod tamen non erit de mundo
quod est tempus illius mutationis
Contra secundo quantum videtur contra istas
ultimas distinctiones Contra primo dicit
quod quando Contra 2o videtur aliquid contra
divina voluntas possit cadere sub
precepto quod ad litteram Contra 3o videtur tene-
tur nostram voluntatem conformare vo-
luntati divine Contra 4o quomodo conformitas requiritur
ad rationem nostre voluntatis quod ad litteram
Contra primo deus aliquid potest velle in
futurum sed de novo quod non voluit
ab eterno | quod tunc divinum velle in
fuerit non eternum | quod in ipso nulla
potest esse successio | sed si deus
nunc velit aliquid quod prius non
voluit in eo esset successio
quod velle et non velle sunt contradictoria
volita ab eadem voluntate conditione

| et per quod non potest sic esse | quia per
tempus unum succedit alteri vel per quod
possunt esse in tempore in eternitate in qua
nulla potest esse successio Contra 2o arguo
quod quia illud quod adeo precipitur
non est sine voluntate dei | primo potest
esse quod tamen illud precipit quod precipitur
sit de voluntate dei | sed apparet in
dominis precepit abrahe ymolatione
filii sui ysaac | et tamen voluntatem
dei sumpsit quod ysaac sumpsit ymolatione
| et in mortem sanguinis effusi | contra de
voluntate dei fuit probatio et meritum
fidei abrahe | quia fides eius illu-
cebat quod ipse propter deum non obstante
dilectione unici filii de libera voluntate
gerens volebat obedire dei
mandatis Contra nota aliquis
dicit quod omne quod adeo precipitur est
adeo volitum voluntate antecedente | quia non
possit esse non volitum voluntate
consequente | sed dictum apparet de precepto
ymolationis ysaac | sed quod quod sit de
isto dicto nunc ipsum transeo Contra de
3o probatur | 4o primo sic ho tenetur
voluntatem suam divine voluntati confor-
mare probatur quia omnis qui tenetur
ad actum obedientie tenetur voluntatem
suam conformare voluntati illius cui
tenetur obedire | sed omnis homo
tenetur obedire deo Contra 2o quantum
in actione sua est ipse suis peccatis
ubi potest deficere | ille tenetur in-
se ei conformare cui propter in esse
et de nichilo conformiter permanendo
necessarie potest deficere | sed omnis creatura
rationalis in sua actione ~~in sua actione~~
potest deficere et sola dei voluntas
eorum non sit et tamen quod omne
id quod ei conformatur rectificat | ergo omnis

homo suam voluntatem divine volun-
tati conformare. Circa quod quidem
ad ea volita que deus vult voluntate
antecedente non tenemur nostram voluntatem
conformare voluntati divine / quia voluntate
dei antecedente omnes ordinantur in vitam
eternam / sed quantum ad ea que deus vult
voluntate consequente sic tenemur suam
voluntatem divine voluntati in omnibus
conformare ita quod talia velit / quia
voluntate consequente deus vult dampna-
tos esse dampnatos sine tamen quod
si aliquis consentiret voluntas sua non
posset nisi sic conformare volun-
tati divine / unde quasi omnes inclinatur
ad [illegible] quasi omnes voluntates
sic [illegible] / in aliis vero pe-
nes [illegible] adeo voluit / puta
in morte patris / et in morte
propria si aliquis talia deus vellet
inclinare [illegible] quod si talis [illegible]
[illegible] voluntatem
suam divine voluntati [illegible]
conformare / et dicere cum apostolo
cupio dissolvi et esse cum Christo
[illegible] ad hunc [illegible] et
[illegible] volendo sufficit [illegible]
[illegible] Circa [illegible] est adver-
tendum quod de voluntate quando lo-
quimur [illegible] / et appetitus [illegible]
[illegible] voluntas / quia [illegible] voluntas
est [illegible] / et [illegible]
[illegible] / [illegible] ad motus
primos [illegible] ex naturali instinctu
sine deliberatione [illegible] et non
sit [illegible] voluntas naturalis / alio modo
movetur actus eius [illegible] deliberatione
/ et [illegible] voluntas deliberativa
[illegible]

quod planum est quod [illegible] voluntatem
[illegible] / et [illegible]
que [illegible]
[illegible] possumus voluntatem nostram
conformare voluntati divine / si ideo deus
vellet nos mori utique appetitus
noster [illegible] naturalis instinctus ab-
horreret [illegible] in
ipsis [illegible] / quia [illegible] Damascenus libro
3o capitulo 22o dicit / quod [illegible] naturaliter
desiderat esse / et idem [illegible] quod
deus [illegible] hic [illegible]
et [illegible] / [illegible] de vo[illegible]
3o [illegible] Circa [illegible]
quod ad [illegible] voluntatem [illegible]
[illegible] voluntas [illegible] quod [illegible]
[illegible] et sit ambiguum nobis
[illegible] deum velle [illegible] et [illegible]
/ quia ille non est verus amicus [illegible]
[illegible] voluntatem suam ab eo [illegible]
in [illegible] / [illegible] voluntas
est amicus dei / et [illegible] quod deus
vult [illegible] et [illegible]
[illegible] / [illegible] Tullium qui
dicit [illegible] amicitia [illegible]
idem velle et idem nolle / et
[illegible] / quod [illegible]
voluntatem [illegible] amicitia / et [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] amor [illegible]
in [illegible] que in voluntate
ipsius [illegible] / [illegible] quidem [illegible]
[illegible] ipsi deo
[illegible] diligit te / [illegible] et quidem ad
[illegible] quia cum voluntas divina
sit ipsa equitatis et [illegible] / et
obligacio [illegible] ideo omne
quod vult [illegible] et [illegible] est
iustum et [illegible] / [illegible] et [illegible]
aliquid [illegible] dicentes quod ad

ratione mere voluntatis non repugnat
quia conformiz se voluntati divine in
alia vero quia semper deum velle
Item beata virgo maria doluit de
passione filii quia tamen passionem non du-
bitavit esse de voluntate dei
ergo sic non videtur quod velle de quo
doluit ergo voluntas virginis non fuit
conformis voluntati divine in volito
et per consequens voluntas beate virginis non
fuisset recta quod est impossibile dicere
Contra ad 1^m in ignorantie passione dicendum
ut patet in melius precedenti si sit pe oportet
anime eius iste verumptamen non mea
voluntas sed tua fiat Secundo voluntas
que recta fuit non tamen conformis
voluntati divine Contra sequitur quod aliquis
debet velle contrarium gratie
dei quia per hoc est ymo omnem voluntatem
deficere verumptamen voluntas non potest
velle ab eo separari aqua de-
perditur omnis sua persona / probatur
quia quia ad hoc quod voluntas recta non
sit si tendit impossibile quod deus
vult quod dei gratia contrarium et
quod fuerit pecator a deo separabitur Contra
sequitur quod ab debere velle suam
propriam dampnationem quod est im-
possibile sed de patet per omnes auctores
ydoneos quia pro 2^m pro quarta positione
quia deus vult aliquorum propriam dam-
nationem quam tamen premit sibi recta
voluntas ergo si voluntas recta
stabit et nos pro tantum quorum ipsi
tenentur sic velle Contra pro 1^m dicendum
quod virgo gloriosa et affabiliter
doluit de dolore passione filii
sui in voluntate sua non fuit
difformis a voluntate divina quia

sed deus pater voluit filium suum sustinere
passionem et mortem propter salutem humanam sic
sic et mater sic voluit voluntate de-
liberativa licet mater doluit et compassa
est fuit voluntate naturali et sensitiva que
fuit appetitus sensitivus voluntas quidem de-
liberativa et mater illud non videtur quod velle
de quo doluit primo quia omnis de eo quod
est proprie sic voluntas non possit quod du-
bitat de eo quod est voluntas propria alter
quidem sic valde doluit sed appetitus de
anima potentie voluntas proprie saltem
Item quod virgo beata non voluit passionem
proprie sic sed consequenter suo inspirante
non potuit de ea mater dolere
Contra secundum dicendum quod illa verba dicta
sunt de voluntate que dicitur naturalis et
ad appetitum sensitivum sicut vero voluntate
deliberativa non voluisset ipsi passio
illud quod pater voluit Item Pilatus
passionem innocentissimi ut per quos gene-
ri humano redemisset Contra 3^m dicendum
quod ad probationem quia sequitur gratie
non est simpliciter et absolute ad eo
volitam sed conditionaliter peccata sunt
conditio si ille reddit impossibile
non est ad propositum quia quo patet est
dictum que vult quod sint simpliciter et
absolute Contra 4^m dicendum
est quod quamvis deus vult ad conditionem et
sicut vult omnes sicut [illegible] adiunctus
ille potest velle propriam penam volita
quod deus vult sed illa conditione ...
in conformitate illius voluntas ad voluntatem
dei unde ergo quod ad hoc quod voluntas recta
voluntas fiat quod si mortale peccatum
deus vult auferre gratiam ab eo et
ipse debet velle cum illius conditione
pro tantum velle non peccare et sic

dyfformitate sive vel adversitate
divinam potest velle quod deus gratiam non
conferat. Contra [illegible] | [illegible]
per peccatum dicta | quia ergo talis homo p-
er superbiam habet iram voluntatis [illegible]
prava intentio secundum gratiam | et quod quis per
te deus non vult dampnationem illius
| non sibi habet contrarie | sed finaliter de-
cessit sine gratia | et impleatur quod
essent assentire unum sine alio et impossibile
| quia unum in quantum est impossibile deo
ut ait anselmus | ergo in quantum
vult esse quod alius iudicetur sua dap-
natio | quia dato [illegible] respondendum de-
divina una. Contra [illegible] et primum peccatum
conformitatis non est necessarium | et arguitur sic
ut [illegible] et sic | in hoc [illegible] [illegible]
[illegible] vel ut ex preceptis superius
| secundum rem voluntatem adeo non potest tenere
[illegible] velle | alias si deus
vellet dampnationem alicuius ille teneretur
eam velle | quod est contra augustinum in libro
de civitate dei ubi ait quod omnes homines
naturaliter volunt esse beati | ut [illegible]
quia [illegible] legis habet esse preceptum
Contra sed tenemur conformare voluntatem
nostram voluntati divine | sic teneretur
[illegible] voluntatem [illegible] conformare vo-
luntati [illegible] est vita dei | et
si [illegible] dicere [illegible] vo-
lo quod hoc fiat | [illegible] adhuc non
teneretur illud facere | ut [illegible]
et ut in insinuatur potest velle [illegible]
[illegible] hoc facere | ergo assensu non tenetur
quis in patria velle illud quod deus vult
| ut hoc se praeparat ut insinuatur
quod deus ut ipsum hoc velle. Contra nullus
tenetur ad illud sine quo potest salvari
sed sine tali conformitate potest quis salvari

| [illegible] | quia sine hac conformitate voluntatis
[illegible] potest [illegible] bona | quod patet per
beatum augustinum | qui dicit quod quis bona
voluntate hoc vult quod deus non vult
| [illegible] bonus filius vult patrem suum
vivere | et deus non vult eum vivere
sed vult [illegible] Contra [illegible]
[illegible] quod [illegible] de [illegible] conformitatem
non [illegible] universali [illegible] esse
preceptum | [illegible] sanctus iacobus in
canonica sua [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] | ut [illegible]
[illegible] | sed beatus iacobus
[illegible] ad ipsum deum
[illegible] | [illegible] voluntatem
[illegible] plagas vapu-
labit multis | sed non [illegible] tenemur
nos conformare divine voluntati quantum
[illegible] | [illegible] conformitas in volunta-
tis predicte conformitatis [illegible]
| [illegible] homo tenetur esse
[illegible] | tum quia fecit
nos | tum quia redemit nos | [illegible]
[illegible] iudicia
tenetur velle [illegible]
deum velle [illegible] | et
[illegible] teneatur omnis homo
| [illegible] [illegible] tenetur
ad [illegible] omnis homo [illegible]
voluntatem | quia talis non posset esse [illegible]
dei sed [illegible]. Contra [illegible] [illegible] quod
de placito non est [illegible] | quia non [illegible]
[illegible] voluntati [illegible]
placito sicut voluntas voluntati | [illegible]
esse de [illegible] Contra [illegible]
[illegible] quod beatus augustinus
[illegible] [illegible] [illegible]

ut nullam | de quibus nichil est ad
propositum | et si loquitur de voluntate be-
atorum in mundo et de homine
bono qui non conformat voluntatem
dei existentem | quoniam ad illud volunt
quod vult quod deus non vult | Ad 2m
quod conformitas quantum voluntatis ad
divinam tantum in volito in causalitate
quam [illegible] que attenditur in modo
volendi non sufficit pro tali quantum
voluntatis | quod licet causa talis
voluntatis [illegible] non sufficit ad quantum
[illegible] | Sed considerandum in volito
in quibus quam possit hominibus
| quod possimus non potest velle mortem
[illegible] sicut [illegible] et [illegible] deus
vult sicut patet in more | et ista est
intentio Augustini qui ait | deus quandoque
implet bonam suam voluntatem
per malas hominum voluntates | Ad 3m
quod ad rectitudinem voluntatis perfecte
sufficit quod voluntas velit bonum in
ordine ad bonum finem | Sed [illegible]
[illegible] requiritur quod sit caritate in-
formata velit ea que sunt lege
canonica precepta volenda | cum
intentione boni finis | [illegible] meritis
[illegible] etc. [illegible]
ubi ipsa cingitur in [illegible] eam
Ad argumentum principale dicendum | quod beati non
viderunt | ad [illegible] quod qui [illegible]
aliquis capit distincte quod ante
[illegible] non distincte viderit ut
videt illam rem ante licet non sint
ad actum indicatum et eam ut
[illegible] nichil videt eam quoniam
dicitur [illegible] esse unum
| quod aliquid accipiunt | ita scilicet
[illegible] videt [illegible]
illam distincte non accipiunt nova

visionem | tum per actum indicatum
accipiunt et tantum visionem novam
distinctam unum indicium | sed aut
[illegible] et non solum accipiunt novum
indicium | Sed et nova visio | ut patet
[illegible] visio quam antea habebatur
| sed in vita beata [illegible] eadem
beatifica visio [illegible]
| tum sicut deus [illegible] beati [illegible]
[illegible] beatificis aliquando [illegible]
que primo non viderunt | alias
beatus [illegible] visione [illegible]
| quod licet [illegible] eandem beatitudinem [illegible]
quam [illegible] prima | tum sua visio est
[illegible] quam prius | et quod
ad aliqua [illegible]
[illegible] | ad que antea non
extendebatur sua visio | [illegible]
[illegible] est beata ad
quam visionem beatificam ille
nos perducat | qui cum patre et spiritu
sancto vivit et regnat

Expliciunt questiones primi
libri

verum primus prius agente quolibet
voluntate non experimentaliter ut producit
mundus ab eterno producta. Arguitur
primo contra quod non potest non pro-
ducere non producit libere. sed consequens
non. si deus ab eterno mundum pro-
duxisset, tunc non potuisset non producere
[illegible] produxisset libere. quia sicut
illud quod non potest non esse ~~non est~~
necesse esse, sic illud quod non potest
non producere de necessitate producit.
Contrarium probatur quia secundum illam ypothesim
quod deus mundum produxisset ab eterno
si dicitur potuisse non producere illa
possibilitas aut competebat ei antequam
produxit sive tunc actu fuit producens
aut postquam produxit. non primo quia
tunc non produxisset ab eterno; tunc eterno
nichil fuit prius. ut patet secundo quia sicut omne
quod est quando est necesse est esse ut patet primo
periermenias sic omne quod producit quando producit
necesse est producere. ut patet secundo. quia hic posse
privatur deus ingenitum facere quod
umquam genitum fuit, vel non preteritum facere
quod preteritum fuit ut patet 6° ethicorum.
Contra nulla veritas consistit deo ex
parte sed libere producere detestabilis super
dignitate veritatis. tunc primo deus [illegible]
libere mundum produxisset. secundo [illegible]
quod hic ab eterno potuit. In ista
questione [illegible] contra [illegible]
[illegible] videntur. Primus utrum
mundus ab eterno fuit. Secundo dato quod
non videtur est verum ab eterno esse

potuit. Tertio utrum deus per intellectum
et voluntatem libere mundum produxit.
Quarto utrum deus sua virtute in-
finita aliquid infinitum producere posset.
Circa primum dicitur quod ut probandi eternitatem
ut mundi eternitas potest adduci
aliqua de motu. quia in fide
teneamus deum mundum causasse
incepte. Secundo si aliquis posset demonstrare
in fide esset [illegible] si ipsorum [illegible]
fides tamen [illegible] in fide [illegible]
sed [illegible] plures [illegible]
Dicitur tamen quod primus motus
presupponit [illegible] quod [illegible] motus
[illegible] sed [illegible]
[illegible] volunt et [illegible]
primum motum non [illegible] aliquid motum.
Secundo secundum quod alius primus motus est [illegible]
aliqua novitas per quam motor
[illegible] in esse producitur [illegible] novitas
non fit per motum sed per dei simplicitatem
[illegible]
Tertio secundum quod nullum impedimentum [illegible]
[illegible] per motum ut [illegible] de novo
primus motus sed eterna sua bonitate
[illegible] placuit mundum et primo produ-
[illegible] Quarto secundum [illegible] non
sit [illegible]
[illegible]
[illegible] nullo [illegible] Quinto
secundum quod [illegible] ab hic deus [illegible] fuit
[illegible] quia omne quod fuit ab eterno
sit [illegible] voluit [illegible] sed [illegible] fuit
et [illegible] disponit et
ordinavit. Sexto de [illegible]
et quod mundus non potuit esse
ab eterno [illegible] parte [illegible] quia
ab eterno nullam [illegible]
[illegible] deum nichil fuit potuit
[illegible] esse ab eterno possibile quod
[illegible] non repugnat terminorum sic est

posset ponere actum eternitatis / sed
virtus dei infinita est potest ab eterno non
potuit effectum sine contradictione implicante
producere / quamvis plures doctores
sic exprimere eam demonstrasse / ad
dicunt quod per potentiam excellentem
ad plures terminos quod deus sic potuit
absque omni implicatione contradictionis / quia
simpliciter contradictionem / et dicunt esse
ad oppositum / sed neutrum potest per se
demonstrative probari ut patet ex generatione
et corruptione / et per philosophum primo topicorum
qui reputat mundum fuisse ab eterno
problema neutrum et certa adducta
probabilia et non necessaria / Secundo arguitur
sic liberius agens non minuit
eius perfectionem et vigorem / sed si deus
ageret ex necessitate nature et non libere
et produxisset mundum ab eterno / quia
si non produxisset ab eterno / et necesse
fuisset / ergo cum libere producat ab
eterno saltem producere potuit / Tertio
non minus potest deus quam ad pro-
ducendum causatus quam quecumque causa
vel similiter perfecte effectus / sed sol producit
lucem in aere et tecum / et ignis splen-
dorem / et multa certa huiusmodi / ergo et deus si
voluisset ab eterno mundum produxisset
Quarto non minus potens est divina essentia
quam persona divina / sed persona divina
producitur ab eterno, puta a se procedente
[illegible] / ergo divina essentia potuit
ab eterno producere effectum aliquem esse
[illegible] Quinto quia celo et aliis
corporibus incorruptibilibus vita divina con-
venire non repugnabat eternitas fuisse a
primo / probatur quia non quo non repugnat
eternitas fuisse in parte eternitatis esse in
futurum eternus non repugnat ei
eternitas fuisse in preterito / ut est aptitudo repu-
gnantia quam [illegible] temporales potuit

esse eternitatis / gregorius de arimino vero
[illegible] quod alii pertinet pertractans
Primo possibile est aliquam rem totam
sic fuisse ab eterno et tamen ut prius in aliqua
eius non impossibile esse / Secundo possibile est
aliquam rem totam sic fuisse ab eterno sine
aliqua mutatione [illegible] ut successiva
Tertio possibile fuit aliquam rem aliam a
deo fuisse ab eterno / Contra possunt pro
probabiliter si precedens probavit potest per se
non fuisse quod possibile est inter et aliquam
aliam rem a deo fuisse ab eterno
et [illegible] esse de potentia dei absoluta / Prima
probatur / possibile est aliquam rem totam
sic produci / et ut ipsam ut aliquid eius
nunc impossibile esse / sed possibile est aliquam
rem totam sic [illegible] / [illegible]
nam [illegible] sicut deo producere aliquid
sicut patet per origenem et magnum [illegible]
quarto periarmeneias libri / et constat quod totum sit
quod ut ipsa ut aliquid eius nunc impossibile
esse / quia quando non magis est impossibile
quod aliquid fiat et tamen sic non incipiat
esse quam quod aliquid generetur ut alias
[illegible] producatur / et tamen eternaliter non incipiat
esse / ut deus nunc [illegible] possibile
quod illud / Confirmatur istud quoniam ex
intentione beati augustini libro [illegible]
super genesim / qui ut patet dicit
[illegible] primum librum [illegible]
[illegible] deus [illegible] faciat
et operetur / et tamen constat quod non [illegible] ut
quod eius [illegible] incipiat esse / Secundo probatur
sic possibile est aliquam rem totam
sic fuisse sine aliqua mutatione [illegible] ut
successiva / [illegible] et qua
patet quod [illegible] oppositum
[illegible] / [illegible] sic sequitur patet quod
impossibile est aliquid sic tamen mutatione quod
fiat [illegible] de non esse ad esse
[illegible] in oppositum
[illegible] / [illegible] non esse non potest

n(on) e(ss)e p(ri)mo esse in esse ut dictum est
si autem q(uod) stat cum s(ecundu)m et tamen
mensura de non esse ad esse / s(ecundu)m quod
sic est ipsa instanti non sunt et
per quos est incipit esse ¶ Secundo quod si
si alicui rei aliqua actio que cum sit
potuit produci cum talis productione
sunt ab eterno absque defectu alicuius
requisiti ad productionem aliam possibile
sunt aliquam aliam rem actio ab
eterno fuisse si alicui rei aliqua actio
que cum sit actio produci potuit
/ cum autem tali talis productiva si
deus sunt ab eterno absque defectu
alicuius requisiti ad productionem illam etc.
/ et hec est contra / secundo quod si talis causa sunt
ab eterno si libera secundum ipsam ab eterno
produxisse sunt possibile / quia causis
tamen tales liberam concedens aliis
necessariis requisitis ad agendum non necesse
sit agere quia prius impedire eis
sit ut non agant / unde distinguitur
actio naturalis actione / non cum necesse
est ipsam non agere aut suam actionem
vel effectum producere / et per quos si agens
tale sunt ab eterno agere ipsam
ab eterno sunt possibile ¶ Tertio quod possibile
probat sit deus potest ab eterno voluisse
a / si a non alicui rei quod deus
potuit facere / secundo deus potest ab eterno
fecisse a / probatur quia quia secundo / deus
voluit ab eterno fecisse a / secundo ab
eterno fecit a / alias sua voluntas
non fuisset potens / secundo si ante et post
... / ante / quia omne quod deus ab eterno
potuit velle potest nunc ab eterno vo-
luisse / hec patet ingenio dicte libri in
sine dicte / quod deus sit potens valde
et nunc et ab eterno / quia sicut nunc vult
ut ab eterno voluit ¶ Quarto quod preter
quos arguitur ab aliquibus sit / nulla
productio mensurata instanti terminatur
potest esse eterna / sed omnis productio ...

sed quod mensuratur cum successione ...
... / patet quia quod successio non potest
esse eterna aliqua non esset ...
sed sensus / et per quos non productio ipso
mensurata / tamen quia cum omne quod
sunt tempore / secundo quia eterna ex vi
productionis sic non sed quod durat non
per se / aliqua per aliqua duratio possibile
duratio sit continuante / et prius ...
prius tempore / quia est prius / et quod sit de
secundo productio eterna mensurata instanti
continuante / patet quia quod si aliqua
mensurata secundo eterna cum sic productionis
durationem per aliqua mensuram totam
et non per quod cum quod repugnat
eternitati ¶ Secundo sit omne prius de ut
quod non est in quo sunt incipit magis
quam / sed mundus vel aliqua alia res
adeo est sunt de mundo / et non eternum
sunt / secundo incipit in aliquo quam / et per
quos non ab eterno sunt / possibile sunt nunc
secundo et quod / patet quia si non incipit in
aliquo instanti et sunt de mundo
quod dicitur est per productionem / et per quos
per est magis sunt / sed est successio et sic quod
/ non sit autem mundus et res productionis
mentis ¶ Tertio sit si deus produxisset
aliquam aliam rem ab eterno contingens
a quod dicto in quo dictum / patet quia de facto
non produxisset ab eterno / secundo fuisset
de quod mundus non inceptus in esse / secundo
in re productionem / et illa res contingens
a non ad esse / sed quod contingit a non
esse non sunt ab eterno / secundo si deus
produxisset ab eterno non produxisset
ab eterno quod implicat ¶ Contra quod quod
est maius ad re quod dicitur opposita
neque cum illorum / necessarie relinquo aliquam
quam non est medium inter contradictoria / sed ab
eterno res sunt dicte / nullus vel
hec res prius b. potest esse / secundo b. potest
non esse / secundo si b. aliquando esse
relinquam non esse / vel autem potest relinquere

Incipitur (?)

non esse et prius fuit sed non esse. Et si b. fuit ab eterno prius non fuit postea impossibile. Contra arguitur sic si tota essentia illius agentis fuisset ab eterno non potuisset producere suum effectum de novo. Sed si tota illa essentia fuit ab eterno non potuit producere effectum de novo. Probatio maior quia si deus omnino [illegible] quod si agens fuisset ab eterno [illegible] producere de novo [illegible] illum de nichilo aut de aliquo. Non de nichilo quia ex nichilo nichil fit. Nec de aliquo quia aut per motum aut per mutationem quia omnis [illegible] ad actum est aliquis motus. Sed si nullum agens producere de aliqua essentia producere ut de aliquo. Contra arguitur sic si aliqua alia res a deo potuit esse ab eterno aliqua contingens potuit esse necesse esse et si fuit est. Sed aliqua contingens potuit esse necesse aliqua contingens est necesse esse quod implicat contradictionem quia omnis alia res a deo est contingens. Si ergo aliqua que potuit esse ab eterno ponatur quod fuit ab eterno et sic hec res fuit ab eterno. Sed non potuit annichilari a deo quia prius fuit quam [illegible]. Ergo per consequens [illegible] fuit independens a deo et non possibile non esse. Sed quod [illegible] fuit necesse et ultra sed fuit necesse esse. Sed de prima ad ultimum hec res fuit ab eterno sed hec res fuit necesse esse. Sed si autem est possibile et quod. Prima quia quod sicut non potuit annichilari ita quod prius non fuit quam [illegible]. Sed dato quod aliquid ab annichilatione non precessisset in tempore [illegible] infinito fuisset et per quod non fuit ab eterno quod est contra aliquem qui sic [illegible] apparentes. Contra [illegible] [illegible] ambrosium [illegible]

[illegible] quod [illegible] quod [illegible] [illegible] contingentis [illegible] [illegible]. Contra [illegible] [illegible] quod [illegible] et [illegible] voluntate [illegible] et [illegible] de novo *(marg.: est [illegible] deo quod non [illegible] vacui est quod [illegible] [illegible] de novo)* est [illegible] quod [illegible] prius et quod est. Sed [illegible] multum [illegible] est [illegible] ut [illegible] de novo [illegible] quod [illegible] potuit esse ab eterno. Contra [illegible] [illegible] talis [illegible] differentia [illegible]. [illegible] est [illegible] quod aliquid ad [illegible] non est [illegible] non fuit [illegible] corruptibile [illegible] est et quod [illegible] dei voluntate [illegible]. [illegible] patet quod [illegible] esse [illegible] non esse. Contra [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] in [illegible] non potuit aliud [illegible] de novo [illegible] [illegible]. Contra [illegible] supponens quod [illegible] non [illegible] alia res [illegible]. Et [illegible] esse [illegible] ut in [illegible] ad [illegible] non est [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ut in [illegible] [illegible] nulla [illegible] impossibile est aliquid producere in [illegible] esse ut fuisset ab eterno. Aliquid [illegible] est. Nulla [illegible] impossibile est aliquid ab eterno fuisse [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible] esse [illegible] ad [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed quod intelligitur [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] possibile est ad [illegible] et [illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] possibile est aliquid [illegible] in [illegible] non [illegible] esse [illegible] [illegible]. Sed quod intelligitur [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] possibile est aliquid producere [illegible] [illegible] *(marg.: [illegible] est [illegible] [illegible] est absolute possibile in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])*

fuisse ab eterno | Secundum ut in 2o sen-
tentiarum | quia possibile est aliquid ab eterno
fuisse productum a deo | Et tamen hic stat
quod nullum quod sunt verum ut ab eterno
non tamen dicitur possibile est aliquid ab eterno
fuisse productum in esse | Ideo sic supponit
confusione | Secundum probatur et deficit in qua-
libet modo | Tertio probo dicunt quod creatio
quod non habet inicium | Nec non sequitur
hoc est inicium a incipit esse | Et non
fuit possibile a non incepisse esse | Sed
non sequitur hic est inicium adam fuit
| Et non fuit possibile adam non
fuisse | Quarto dicitur quod ad esse in
quo sit intelligi dicitur | Primo quia
sic sicut non eius post preteritum | Secundo
sic distinguitur a futuro esse | Tertio quia
sic non est | Quarto quod quando ipsum
fuit et futurum sic incipit tamen esse et
inequalis eius quia ipsum habet esse | Secundum
tamen sic sic ab aeterno | Sed sic sua
in ante plures | ipsa non est nunc | Et probatur
dicitur quia non sequitur quod contradictoria
sic | Sed unde i aliter autem sic 2os
adsunt est sic iste falsitatem implicat
| Implicat in eo esse factum de nichilo
et non quando isto modo sic | Et per quod
ut adeo continuum | Eodem ipso
est sic probatur eius | Tertio
nunc quia ut probatur valet quia quando
de facto sit vero quod non producit si
eius ab eterno produxisset | Igitur fuisset
vero ipsum non produxisse | Et per quod
non sufficit a non producere in producere
| Et aliud produxisse in produxisse | Et
eodem argumento probatur quod deus non
potuit ab eterno producere aliquid
aliud | Tertio probo dicunt quod nichil
valet | Nam premissa concludunt veritatem
per eam quando | Et patet | Preterea sunt
in habere ab eterno sunt vero dicere
mundum potest esse et sic mundum potest non
esse | Et sic mundum non fuit ab eterno

necessarium unum communiter quando sic non
esse | Et per quod sic circa valet aliquid
aliquando esse | Et sic fuit et per quod
sic mundus non fuit ab eterno mundum
fuit ab eterno | Eodem probatur quia
deus nullum ab eterna potuit sic
determinate esse | Tertio dicunt nec pro
quantitate tamen probatur quia sequitur hic verus fuit
ab eterno | Et non potuit antequam
adeo quia sic fuit quod iusto | Quod
quantitas | Sed omnis quod sequitur | Sed et hic
res preteritus infinitum fuit inde per
dicitur adeo et non possibile non esse
| Nec | Quia licet supposito quod ab eterno
fuit tamen fuit eius fuisse preteritum
infinitum aut saltem aliquod | Quod unum
tamen tempus infinitum fuit tamen ipsam
fuisse cum anime sunt | Quia prima
motus quod finis potuit annihilari
| Exemplum patet in aliis nisi sit aliquod non
necessarium | Tamen est ipsum mortem
per partem aliquam per multum partem
tamen est ipsum mortem non quod dicitur
possibile est quod incurrere per preterito eius
tamen | Sexto antecedens sed quod dicit quod
creatio dicitur | Primo quod est esse
sit in uno et certe sunt sine | Et
est inquantum a ut impossibile non
esse | Septimo antecedens expressis a preterito est
aliquod causa est impossibile non esse quod
medium sine sine dicitur per
dicitur continuum ut contingit per tempus nisi sit
fuisset ab eterno et esse sine medium
possibile tamen non esse possibile liquet impos-
sibile verum | Et loquitur de eterno pro-
sit dictus | Octavo 3o probo quod pa-
ter non producit eternos que natura
ut vere | Probatur sic deus eternus productus
quo natura | Sed ut probatur unam
prefixissent productum | Ut sic plures per
dicitur omnes essent equales et
angeli perfectos et digni | Falsus
igitur ad primum patet | Probo quantum quod

a 4 Apx sunt ut sic ab eterno fuisset
dicitur eternum

agens de necessitate non agit nisi quantum
vult / Secundo quantum potest et agit totam
suam virtutem / et non producit unum effectum
effectum magis perfectum quam alio quod / ut
sua potestas sit magis efficax unum
effectum quam alia / ut unum sit magis dispositum
in uno quam quam in alio / et in vigore
divine potentie sit potentius in intellectu
/ ut materia seu materie dispositio in
sua actione perficiunt / Secundo sed eadem
et eodem modo ponitur si ex necessitate
non produceret. Tertio effectus intellectualis
agentis / autem est finis finis eius
/ aut necessario inquisitus consequentie
finis / Sed effectus creatus non est finis
dei / ut necessario adeo inquisitus non
sunt sicut consequitur / quia est persuasum
dantes philosophos / deus est ipse finis
/ sed si sic ipsum non consequitur necessitatem
creatura / sicut ut sunt sine. Quarto si
deus produceret mundum ex necessitate
non tunc mundus similis sibi esset
/ quidam ut ponunt impossibile esse / generans
quia agens ex necessitate cum agit
quantum potest et similia sibi facit vel
in materia simili effectum producit / sed
spiritus in aqua resistentiam perficit
/ ut sit aut deus post mille annos
ubi sunt resistentia. Quinto quia omne
sic illud quod in intellectu agit sic agit
et non ex necessitate / sed deus in omni sua
actione intellectualiter agit / Sexto Septimo
deus vult quod vult ex necessitate quia non
potest non velle quod vult / Secundo agit quod
agit ex necessitate non autem dicitur quod
agat per voluntatem. Octavo ubi natura
et voluntas simul ponuntur idem non
potest aliquid fieri voluntarie quod non fiat
naturaliter et necessario / Sed in deo voluntas
et natura simul ponuntur idem / Sed Nono
assumo non tamen sic ad ... ex
necessitate / Sed est assumo bona non potest
fieri vel bonum ... / Sed deus primitatem
suam necessitate effundit in ipsa anima

dependenter / et anima alia ab ipsa
/ Decimo quia modus agendi sequitur modum essendi
sed deus ... ... quod non
est vel non est sic bonum sic per agere immediate
intelligitur secundum gradum eius de ...
... Undecimo sicut deum quod ex quo
sic ... sicut deus ut voluit ut vult
de necessitate magis ... ista
ad ... volitum / quia ... ...
ad effectum non liberi ... non
... sunt ad unum determinate ut
patet quod in ... / et ... ...
... sit deus producit
... Duodecimo ... deum quod ...
aliqui ... de ... ...
non ... de ... ...
... sunt ... et ... ...
sic ... Tertiodecimo ... quod ...
non est ... in ... quod sunt ...
... ... / Sed sic est ...
... / quod ... non ... libertas
/ ... sic summe liberi Quartodecimo deus
producit et producet ... ...
libere sive libera voluntate / ...
quia agentia nobilissimo ... ...
nobilissimo modo agendi / Sed deus
est agens nobilissimum / et nobilissimus
modus agendi est agere seu producere
per intellectum et voluntatem / sicut in modum
solum videmus in agentibus / ... ...
... nobilibus prima in hominibus
et angelis / quod angeli ...
... sunt ad ymaginem dei / ...
... modus ... est ... ...
... / et ista est ... ...
... augustinum ... Quintodecimo
... ... est ... ...
... potest ... / ... magis ...
... / et illud ... ...
quia ... potest ... / ut ...
... / et sic in ... / ut ...
... ... / ut ...

distantie valles / Contra primum hic ponit
quod prima est quod infinitum magnitudine
divina sit propria potest una quod non
implicat contradictionem infinitum magnitudine
per deum posset infinitatem in esse propria
quantitatis nulla defectus aliquid oppositum
inventum determinare / probatur illud quia
non repugnat sed congruit cum
tanto sit in esse perfecto quod non
implicat contradictionem sicut per deum potest
infinitatem ponere in esse perfecto / Sed in-
finitum magnitudine est huiusmodi ergo non decet
primo probatio / non infinita quantitatis [illegible]
[illegible] Contra tertium quod arguitur sic / illud
quod per suam potentiam non tollit ordinem
et distantiam affirmativum / sed ad non
potest / infinitum magnitudine est huiusmodi / quia
ubi non primum nec finis neque medium
neque ordo nec distantia esse potest
Contra esse eminentiam est quod omnes in-
finita / sed de ratione talis corporis est
hic esse eminentiam talis dimensio
Contra corpus infinitum ut esset naturale
vel naturale / non mathematicum / quia esset
signatum et de ratione sine parte esse
esse eminentiam / ut naturale quia tale
est mole / et infinitum non non potest
quia ut medium vero quia totum con-
plexe ut medium centrum / quia medium
necesse est nunc esse una parte
ubi alia partes sunt / sed hic materiale
infinitum sicut non potest / quia partes que
distant in infinitum / quia linee cadentes
a centro includentes quanto longius
extenduntur a centro tanto magis
distant / et sic materie infinite
extenduntur in infinitum / non possent
per huiusmodi lineas signari a parte utique
partes talis corporis que non distant
in infinitum / et per consequens magnitudinem possent
una prima ad eum corpus magis
ipse sunt ad / et distantia in infinitum
potest non potest / Contra tertium infinitum
repugnat continue / sed si esset magnitudo
infinita ipsa haberet utique infinitum
/ quia primum augmentum magnitudinum
augetur ut ut patet secundo physicorum / Contra
primum idem quod locus de deo absoluta
potentia et actu et primum / possit et deus
si vellet unam partem essentiam perfectam
simpliciter / et omnes alias esse annihilare
et sic tolleret omnes ordines essentiales
cause et distantie causa / sed
deus possit si vellet sine im-
plicatione contradictionis unam solam ma-
gnitudinem infinitatem perfecte dimissis
omnibus aliis essentiis / que ad nihil
aliud ordinaretur nisi ad sua causa
et nullo alio posset distingui
nisi a sua causa / Contra secundum idem quod quia
non valet quia illa est falsa consequentia
/ quia per tertium a distantia ordinis
quod causa est ars ad magnitudinem
/ et sic est primum / quia dimensio includit
de natura hic esse eminentiam / non esset
de ratione corporis magis est hic esse eminentiam
sed de ratione corporis finiti ut finitum
est / Contra tertium idem quod illud corpus
posset esse mathematicum prima quantitas
sine quantitate / quia si deus potest separare
quantitas a suo subiecto primo a substantia / ut
patet in sacramento in altari / sic posset
si vellet eam separatam facere sine
suo subiecto / prius sine quantitate ut
est corpus mathematicum esse sine
ad certas sine suis / eo quod primum
est de omnibus magnitudinem accepta / et
illam mathematicam potest accipere magis
et illud corpus si deo placeret
esset naturale / et non est omne corpus
naturale motum locatum quantitatis alicui

assi[?]

vel alio corpore volente deo spirituali infinita
movente. Tertio vel motu recto si sic
deo placeret. Deus enim potest illud
corpus infinitum manente sua quantitate
infinita ponere in loco finito. Sed
tamen corpus ... in toto sua quantitate ...
dicta est sicut quaelibet una pars spatii
finiti. Ita corpus infinitum in spatio sua
quantitate possibile ponere si vellet sicut
uno grano grano milii. Et per quod
primum movere ... grani milii.
Et tamen non est ad propositum quia corpus
sic motum non implicat aliquid contradictionem
sed defectum apparet ...
Ad secundum dicendum quod potentia dei absoluta
non exigit tantum sed infinitum ...
a perfectione eius non est capax. Possibile
enim deus intensivum sine dispositione
si vellet non inducere formam. Possibile
etiam deus corpus infinitum in esse essentialiter
perfectum quod ... infinitum
Contra quia aliqua possunt esse sic infinita
intensive specie diversa perfectione que
sunt essentialiter ordinata quia
... potentia ... ordinatam
potentiam possunt esse infinita specie
diversa non essentialiter ordinata
ad principium non incidendo ... causalitatem. Patet
si essent actu infinita essentialiter
ordinata procedendo. Et actu esse
una causa ... perfectio esse infinita
quaedam. Quia hic solus deus primum est
... sed infinita est. Probatur quia
quia in essentialiter ordinatis ... supremum
perfectum est infinitum. Et illa species
quae omnibus in illo essentialiter ordine
esse posse esse infinitum ... et ideo
est infinitum infinita eadem ordinatione
sed ipsa esse in infinitum perfectam. Contra
in omni ordine essentiali est dare
primum quia in ... ordine non

dato primo imperfecto est dare ad
... eiusdem ordinis. Sed imperfecto
est esse infinita in illo ordine ubi
datur primum. Sed quia ubi non datur primum
non potest dari medium vel ultimum. Contra
per quod ... essentialiter quo primo
... non posset esse ... infinita
specie diversa. Patet quia infinita imperfecta
... ... quia deus potest
sic sine infinita et nullo effectu
producto posse sine ... ordinari
... quantitate ... data deus potest
producere meliorem. Contra quod
... semper meliorem ... non
... quod deus implicatur
... potest actu esse infinita
solo numero diversa. Quia quicquid deus de
... ab aeterno sicut
producere potuit. Sic tamen sit producere
potest. Non hic simultas repugnat esse
et ponit causam ... ...
... Sed deus si mundus fuisset ab
aeterno. Tamen deus potuit producere ...
lapidem ... ad ... alios et
... ... ad ... ...
sic potest causa producere et per quod
infinita. Dicitur autem in ... ...
... quia ... ... si
deus ... ... ab aeterno
... non posse sic producere
dicitur. Et si non repugnat esse quia
infinita actu esse ... et
essentialiter ... ...
esse repugnat. Quia in essentialiter
ordinatis est dare primum et ultimum
... Dicitur secundo vel ... ponat
... ... quandam ...
potuit ... Sed deus posset actu
producere ... distantes ...
et in infinitum ... perfectio quia ... est

ergo si non potest quod aut alia esset
prius infinita aut alia esset infinite
perfectionis actu quorum utrumque ponit
seu dicit contradictionem ergo omnes contradic-
tiones aut infinite abstrahit de in-
dividuis [illegible] sed est spiritualium
[illegible] ipsa sunt circa [illegible]
[illegible] ea sit ad [illegible] Ergo
quod nulla species [illegible] potest esse
finita sed omnes [illegible] est
esse [illegible] nulla [illegible]
potest esse infinita Et [illegible]
[illegible] sicut aqua [illegible]
[illegible] sed infinitum non [illegible]
Et [illegible] infinitas [illegible] magnitudinis non
potest esse [illegible] sic infinitas [illegible]
[illegible] non potest aliquid esse plus sed
[illegible] potest aliquid esse
plus [illegible] nulla potest esse infinita
[illegible] quod si esset aqua [illegible]
[illegible] non posset
[illegible] esset [illegible]
[illegible] Et [illegible] si esset actu [illegible] infinita
[illegible] esset equale [illegible]
[illegible] non esset [illegible]
[illegible] est [illegible] quia [illegible] binarius
est [illegible] quaternarius sed [illegible] in
finita [illegible] esse quaternarius [illegible]
Et [illegible] quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] sed [illegible] aliqua
non [illegible] generat [illegible]
[illegible] non [illegible] est in
aliqua [illegible] Et [illegible]
[illegible] non est [illegible] Et [illegible]
[illegible] illud non [illegible]
[illegible] quod non [illegible] impossibile est
esse [illegible] illud non posse [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] Et [illegible] quod [illegible]
[illegible] non potest esse [illegible]
[illegible] sunt

illos [illegible] proportionare tali [illegible]
sed quaternarius et binarius non sunt pro-
portionate [illegible] infinite [illegible]
[illegible] ad [illegible] si potest ad [illegible]
[illegible] infinita Et [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] dicit quod cum potest
[illegible] sunt intellectuales sunt
ad oppositum [illegible] cum agat per
intellectum et voluntatem in eodem [illegible]
quo agit potest non agere [illegible] quod
possit agere et non agere sicut [illegible]
[illegible] sed distinctionem quod potest [illegible]
[illegible] in illo [illegible] quo
[illegible] philosophus [illegible]
[illegible] potuit aliam [illegible]
[illegible] suam [illegible] producere
vel non producere

[illegible] celum empireum sit lucidissimum
et videtur quod non quia in [illegible]
[illegible] est melior et magis [illegible]
[illegible] tamen
est lucidior sed celum empireum
cum sit corpus nobilissimum debet
esse maxime [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ex hoc
stella est lucidior [illegible]
quod est densior et spissior [illegible]
[illegible] videtur ignis in spera sua
non lucet [illegible]
[illegible] Et [illegible]
est [illegible] in ista distinctione 2a
[illegible] quod illud celum dicitur empireum
[illegible] non [illegible] sed [illegible]
[illegible] Et [illegible] reddit [illegible]
[illegible] de isto celo empireo
Et de celo cristallino Et de firmamento
seu de celo stellato Et [illegible]
de aliis celis planetarum

Prima q° celū igneū esse q̄ sci appellant empyreū ut pt auc-tē trīc / pbat' qr illud qd̄ refugit intellectū hominis manentis in suis puris naturalibus non pt per homines probari sed istud purus vite / sz esse celū igneū qd̄ appellat' empyreū refugit intellectū hois manentem in suis puris naturalibus / 2° arguitur / contra vero probo qr intellig̃ est in intellectu quod prius fuit in sensu ut pz inde aīa et primo physicorum qr deficiente sensu deficit scientia que est secundum illum sensum / 3° illud qd̄ non pt per aliud inquiri sensu perceptibile generatur sed corpus naturalibus non est intelligibile / ut per quos sufficienter investigabile / sz celum empyreum non per ipsum inmediate aliquo suo effectu est sensu perceptibile / 3° arguitur / Et 3° quod dicitur esse non est naturali ratione investigabile / 3° celū empyreū est naturali ratione investigabile / quod pz exponens quo scripta sunt pro libro dicto 3m / Contra qr illud qd̄ magis est elongatum a sensu et a fantasia id magis videtur investigabile naturali ratione / sz celū empyreū cum sit corpus est magis elongatum a sensu et a fantasia quam deus qui est penitus incorporeus / 2° philosophus 8° physicorum ait quod cum aliqua ita se habeant quod vel omnia illorum inveniuntur separata et aliquorum separata inveniuntur sed idem ait philosophus / qr inveniuntur aliqua que sunt movens et mobile / et inveniuntur aliqua que sunt mobile et non movens / ergo inveniuntur et movens in mobile sed movens immobile / sz inveniuntur aliquod celum dyafanum sed

cum sit pervius et lucidum / sed est qualiter celum planetarum / et invenitur celum cum sit pervius non lucidum sed est celum cristallinum / de quo inferius probabitur / sz est celum lucidum et non dyafanum quod non pt esse aliud nisi celum empyreum / 3° illud quod habet influentiam universalem in ista inferiora sicut patet naturalis investigatione suo effectu / sz celum empyreum habet influentiam universalem in ista inferiora ut probabitur inferius / dicitur 1m 3° arguitur Est ratio licet appareant non tamen magis concludunt / ideo argumenta ad eas videntur respondenda omnino propositis et est quod celum empyreum esse pt aliquo modo declarari probabili persuasione / et illud pz exponente beato augustino 8° super genesim ad litteram / ubi sic arguit / omne quod movetur in corpore aliquo modo et habitat ipsorum declarat indigentiam / quia digitus non movetur in palma sicut supra / nec movetur palma in supra celo / celum et arbor movetur in supra homine / sic distendendo per similitudinem ostendit quod illa corpora moventia persistunt corporis in mobile / sz 3° quod celum sit mobile ut inferius probabitur / 3° ut videtur quod presupponat aliquod celum quod sit immobile 3° arguitur / Ista autem ratio licet sit probabilis non tamen est naturalis et necessaria quia naturalis philosophus non concedet quod aliquod corpus est in mobile / et expresse ponit contrarium 8° physicorum quod omne corpus mobile et omne mobile corpus / Et per hoc patet ad primum quod verba illa / Et dicas illud quod ... dicitur est ita pz ex effectibus quia videmus inferiora quod ista est apud sapientes secundum potentia / et iste quod ait apostolus ad Romanos primo legitur de ... generalem

q(uod) s(ecundu)m de deo i(n)visibilia dei p(er) ea
que f(ac)ta s(un)t intellecta (con)spiciu(n)tur sp(eci)alit(er)
(secundu)m virtus eius (et) divinitas | Et ex hoc
int(ellig)it(ur) r(ati)o v(ir)t(utu)m dei dedu(c)it r(ati)o
mi(ni)st(er)ie c(ir)ca fine(m) | (Secundu)m celu(m) empyreu(m)
esse n(on) app(are)t evide(n)t(er) ex aliquo
effectu nob(is) noto manifeste | Et p(ro)bat(ur)
d(octo)r | q(uia) s(ecundu)m deu(m) i(n)finite a(b)s(olu)te s(un)t
s(ecundu)m i(m)me(n)sa elo(n)gatio(n)e a(b)s(olu)t(e) (et) sanctitate
| (Et) eff(ectu)s deu(m) i(m)itantes | n(on) s(un)t
elongati a(b)s(olu)t(e) vel sanctitate | (Secun)do
s(ecundu)m d(octore)m q(uod) n(atur)ale (pro) bono maior
no(n) e(st) ult(ra) v(er)a | q(uia) i(n)s(c)ribit(ur) n(atur)ale(s)
s(ci)e(nti)e s(un)t s(u)b (et) acuius | Ideo
aut(em) (m)i(n)us s(u)bt(ilis) s(un)t o(mn)i(um) c(on)t(ra)
| (et) n(on) p(ot)est n(atur)al(ite)r alig(ua) ca(us)a esse
s(un)t o(mn)i(um) s(u)bt(ilis) | s(un)t n(atur)al(e)s ca(us)a e(ss)e
s(ecundu)m i(d) esse ut p(atet) s(upra) d(i)c(t)o | Et
falsu(m) affirm(at) affirm(ans) in l(itte)ra aucto(r)
d(icen)s q(uod) c(elu)m cristallinu(m) no(n) e(st) lucidu(m)
| q(uia) no(n) m(u)l(tu)m | (Secundu)m m(u)l(t)os m(agistro)s celu(m)
cristallinu(m) illu(m)i(n)at(ur) a celo empyreo
q(uod) in o(mn)i sua p(ar)te luc(e)t | s(ed) sol
vel s(ecundu)m clariora stella q(uae) q(uaedam) (est)
celu(m) planetaru(m) illu(m)i(n)at(ur) a sole
| (Et) d(ic)o q(uod) r(ati)o (con)cludit s(ecundu)m ele-
m(en)ta de quo (con)cludit(ur) no(n) e(st) celu(m)
empyreu(m) | q(uia) h(oc) celu(m) no(n) solu(m)
e(st) lucidu(m) | s(ed) (et) c(on)spicuu(m) a(b) his b(ea)ti(s)
q(ui) no(n) possu(n)t s(ed) i(n)tu(i)tive vide(n)t
i(n) illo celo | (Ter)tiu(m) d(ictu)m q(uod) p(r)im(u)s
celu(m) empyreu(m) h(abe)at i(n)flue(n)tia(m) in
ista i(n)f(er)iora | (et) d(ic)o de ista i(n)flue(n)tia
n(atur)alis nihil (con)stat nob(is) | (Et) ideo p(ro)
illa(m) i(n)flue(n)tia(m) c(u)m s(i)t n(atur)al(is) nob(is)
ig(no)ta | no(n) possu(m)us facile celu(m) esse
no(vu)m s(ed) p(ro)bat(ur) ip(su)m esse | (Sed)
m(agistr)i eius p(ro)pt(er) s(u)pposit(i)o(n)es q(uod)
celu(m) esse | (et) p(ro) cel(o) ip(s)i(u)s (con)t(ra)

p(ro)bat i(ll)a(m) d(i)c(t)a(m) i(n)flue(n)tia(m) (et)
(Secun)d(u)m q(uo)d s(u)pposit(ion)e ex d(i)c(t)is s(e)q(uitu)r q(uod)
celu(m) empyreu(m) s(i)t | (et) p(otes)t p(ro)bab(i)l(ite)r
d(i)c(i) | q(uod) istud celu(m) s(i)t excelle(n)t(er)
lucidu(m) | p(ro)bat(ur) nobili(ssi)mu(m) corp(us) q(uo)d
excelle(n)t(er) h(abe)t nobilissi(m)a(m) q(ua)l(ita)te(m)
corporale(m) | (Sed) celu(m) empyreu(m) e(st) corp(us)
nobili(ssi)mu(m) | (et) lux s(i)t q(ua)litas s(e)c(u)nda (et)
lux e(st) nobilissi(m)a q(ua)litas i(n)t(er)
o(mn)es q(ua)litat(e)s corp(or)ales s(e)c(u)nd(u)m s(anctu)m
(Secundu)m q(uod) celu(m) empyreu(m) e(st) maxi(m)u(m)
o(mn)i(u)m corp(or)u(m) | (er)go s(i) e(ss)et lucidu(m)
excelle(n)ter | (et) i(n)fl(u)x(u)s h(ab)e(re)t noct(e)
q(uia) n(on) obstaret p(ro)p(ter) absentia(m)
illi(us) celi p(ro)p(r)ia illu(m)i(n)a(n)t(e) tota(m)
a(ere)m | (Ter)tio celu(m) empyreu(m) est
corpus maxi(m)e solidu(m) int(er) o(mn)ia
corp(or)a | (er)go n(on) p(otes)t excelle(n)t(er) esse
lucidu(m) | (con)seq(ue)ntia p(atet) q(uia) q(uod)c(um)q(ue) corp(u)s
e(st) nobili(us) ta(n)to e(st) solidi(us)
(et) mi(n)(us) h(abe)t de lu(min)e | q(uo)d (pate)t q(uia) q(uod)to
celeste corp(us) e(st) lucidi(us) ta(n)to e(st)
spissi(us) (et) p(ro)p(ter) h(oc) mag(is) h(ab)u(n)dat
i(n) lu(min)e | (Et) s(i)c stella e(st) lucidior
s(u)o orbe q(uia) e(st) spissior p(ro)p(ter) s(u)u(m) orbe(m)
| (Et) i(n) c(on)t(ra)riu(m) ad m(odu)m lucet i(n) igne
no(n) luc(et) i(n) p(ro)p(r)ia sua sp(her)a | q(uia) ibi e(st)
rarissi(mu)s (et) maxi(me) solid(u)s m(inu)s
h(abe)t de lu(min)e q(uam) ignis quo vtimur
hic i(n)f(er)i(us) | (Con)tra p(ri)mu(m) nego q(uia)
q(uia) s(ecundu)m sp(eci)em i(n)c(om)po(n)itur | q(uia) (con)stella-
s(u)i p(ar)te e(st) t(ra)nspicuus (et) dyaf(ano)

| (Et) ex o(mn)i sua p(ar)te absistit visu(m)
n(ost)r(u)m | s(ed) alia lumi(n)a i(n)t(er)posita i(n)t(er)
nos (et) sole(m) a(m)fert nob(is) lume(n)
sol(is) | (Secun)d(u)m d(ictu)m q(uod) q(uia) no(n) (con)-
t(r)a q(uo)d | i(d) celu(m) al(iqu)i(d) e(st) t(ra)nspicuus
seu dyafanu(m) | p(ro)bat(ur) q(uia) tal(is) dispositio
localis q(uo)d fuit ad d(i)c(t)a(m) b(re)vi(te)r

non debet denegari locus seu statum
eorum | Sed circumspicit seu dyacones et
hys | Quarto arguitur | Contra quia cum in beata vita
perfecta et plena sit delectatio nichil
denegabitur ibi in quo angeli sunt
delectatio beatorum | Dicendum quod plus magis
delectatur et plus videt amicum
Quinto id quod ait Aristoteles 9 ethicorum
delectabile est amicorum presencia et infra
procedit in amabilibus videre delectabile
summum est | Sed quibus beatis est aliud
aliquod sum personam tantum | Quarto celum
visione in vita beata resuscitatis
corporibus sit nimius quam videtur | Sed contra
si non posset in tanta magnitudine
esset distancia | alias in obsisteret
visui medium quod radii visuales
non possent attingere obiectum nec
species obiecti possent venire ad
oculum | Circa quartum utrum ipsum sit
variacione seu alteratione et id
celum est invariabile seu inalterabile.
Primo quia illud quod non patitur peregrinas
impressiones sed non videtur nec
alterari | Sed nunc celum de quo loquimur
est magis patitur peregrinas impressiones
ut ipse probat in libro de celo et
mundo | Quarto multo magis celum empireum
patitur huiusmodi peregrinas impressiones
cum sit nobilissimum celorum | Forte
dicetur quod corpus celestis esse non
potest nisi incorruptibile et
deinde | et per quod ipse alterari
Sed post resurrectionem corpora
beatorum voce celi laudabunt
ac si nimius loquitur quod arguitur | Contra
ad de anima | Contra est quia lingua corpora
desinunt in beata vita ad divine
laudis preconium | et nunc precise
animarum expressionem | Circa quintum quod
beatis sed aliquorum inequalitate suo in aliis
et vox in fortitudine multiplicabitur in
tenacitate sine alteratione illa quod aliquibus beatis
potest etiam audire | Circa quintum quod illud celum
est inmobile localiter de motu locali
Primo quia proprius locus eorum qui sunt in
perfecta quiete debet esse inmobilis
| Sed celum empyreum est proprius locus beatorum
qui sunt in perfecta quiete ergo arguitur | Contra quia
proprius locus ad locatum sed aptitudinem
et conformitatem | Contra quod deus sanctorum inter
similitudinem | Circa ad 2m articulum primo
videtur quod [illegible] potest esse motus
tamen quod sit quedam celi mobile super
dictarum sperarum | Probatur quia illud quod movetur
difformitatibus non potest esse primum
mobile | Sed octava spera movetur diversis motibus
ergo arguitur | Contra quia primum mobile simul est
in tota celorum | ut dicitur 10 methaphysice
metha vel dicitur una et semper ut
dicitur idem | Quarto primum mobile debet moveri motu
simplicissimo | ut enim motus videtur
sicut mensura omnium celorum motuum
hoc probatur in 3o celi 19 capitulo
Circa omne multiplex et difforme presupponitur
ad simplex uniforme | Sed corporibus celorum
visu in motu proprie motibus multi
formibus ut probabitur | Secundum arguitur | Circa quintum quod
id celum non est de natura elementari
Primo quia corpus naturaliter incorruptibile
non est de natura elementari | nam elementum
ut elementum | Sed potius est de natura
quinte essencie | Sed celum quoque super firmamentum
est naturaliter incorruptibile ergo arguitur | Contra
quia tantum celum quod ex elementis componitur sit
naturaliter corruptibilia | Contra est quia sunt
corporibus ex parte quinte intelligibilibus
corporibus incorruptibilis et corruptibilis in
veniunt | Circa firmamentum et celi probatur
non sit de natura elementari | Quarto nunc
celum est | ut in libro de celo et

probatur quia quia primum mobile non est
compositum ex mobilibus quam sextam primum
Sed id tenet est primum mobile in infinitum
procederetur. ¶ Sed contra illud est quod opinio
quae ponit quod illud caelum sit ex
aqueum sed dicitur naturaliter quia dicitur
Genesis primo. Fecit deus firmamentum
et divisit aquas quae sunt super firmamentum
sunt ab aquis quae sunt sub firmamento
sunt. Quod credendum Augustinus super genesim
ait. Quantae aquae super firmamentum
esse non dubitamus. Maior enim est
huius scripturae auctoritas quam omnis humani
ingenii capacitas. ¶ Item Genesis dicitur
dicitur cataractae caeli apertae sunt
et pluit 40 diebus et 40 noctibus
et aqua descendit de caelo. Ergo est
¶ Sed doctores quidam non ad
mittunt istam opinionem dicentes
eam esse grossam. Et quod per aquas
super firmamento non intelligunt aquas
elementales, quia contra naturalem ordinem esset
esset quod corruptibile insitum sine cum
corpore incorruptibili. Sed intelligitur
caelum cristallinum quod sunt aquas
dicitur primum mobile. ¶ Ad dictum Augustini dicitur
quod sunt ... in ... de ... aer
et aqua conveniunt cum coelo in perspicuitate et
diaphaneitate. Dicitur ergo super firmamento
esse aquas quantas quia ...
¶ Ad aliud dicitur quod per cataractas
intelligitur una regio media et ibi
cataractae caeli apertae sunt intelligitur
... nubium et ... Per aquas
ergo super firmamento debet intelligi caelum
cristallinum quod non est ... aquis
inferioribus ... Sed est de natura
... esse. ¶ De 3o caelo
sive 8a sphaera. quod firmamentum est
corpus ... et non elevatur

demre

natur. Sed quia omne corpus elevatur
naturaliter est in altitudine. Sed firmamentum
et quaelibet alia sphaera caelestis est
altissima in altitudine. ut patet per
primum 8o capitulo. ¶ De motibus et conditionibus
eius est advertendum. Quod firmamentum sive
caelum stellatum movetur duobus motibus
ab oriente in occidens et iste est
motus diurnus quo rapitur et
circumvolvitur a primo mobili. Et alio
motu movetur super polos mundi. quorum
unus elevatur nobis qui dicitur polus
arcticus et alter sub premitur nobis qui
dicitur polus antarcticus. Alio motu
movetur ab occidente in oriens et hoc
a proprio suo motore et iste motus
movetur super polos zodiaci. hic autem motus
secundum Ptolomeum et Albumasar in 100 annis
movetur per unum gradum solum quorum
graduum in caeli circumferentia sunt 360
et ideo suo proprio motu firmamentum
perfecte non revolvitur nisi in 36 millibus
annorum. nam cum gradus circuli
sunt sicut iam dictum 360 et in
100 annis currat solum unum
gradum. Ideo 10 gradus currit in 1000
annis 100 gradus in 10 millibus
annorum 300 gradus in 30 millibus
annorum et sexaginta gradus in 6
millibus annorum. Et sic totam revolutionem
occupabit tempus 36 millium
annorum. ¶ Item ad argumentum
primum est advertendum quod caelum pla-
netarum sunt septem in quibus est
solum una stella quae dicitur planeta
a planos graece quod est error latine
et ideo quia istae stellae dicuntur erraticae
propter varios eorum motus. Nam quia
istae stellae non sunt fixae in orbibus
suis sed stellae ... Sed
in ... fixae in ... quaedam

alio nomine appellatur celum deferens
vel sic sive e medio epyciclo | qui
celum claudit motu suo sic faciente
deferentis | et ideo quando movetur ad
austrum | quando ad aquilonem | et sic
proprie obliquus dicitur | quando
videtur moveri retrograde quando pos-
sunt | et quando videtur sic habere stationarie
| et sic proprie centrum epycicli | istorum
autem omnium expositionem declarationem
tum brevitatis obmitto ad pre-
sens autem est planetarum ordo in-
cipiendo ab infimo | primus luna | 2us
mercurius | 3us venus | 4us sol | 5us
mars | 6us iupiter | 7us saturnus
| quomodo autem iste stelle sunt de-
scendentes vel ascendentes et in quo signo
zodiaci quelibet istarum stellarum sit
secundum diversos gradus suis locis
tractabitur | Utrum angeli plures
sint eiusdem speciei sicut et a-
liqui quorum 2us magistrorum primus arch-

utrum omnes angeli sunt eiusdem
speciei | et videtur quod sic | quia equale est
illud quod deficit et illud quod
deperditum seu destructum restauratur
| sed ruina angelorum restauratur
per ea que sunt unius speciei spe-
cialissime per homines | ergo omnes alii
qui ceciderunt sunt eiusdem speciei
et eadem ratione ipsi qui remanse-
runt eiusdem speciei quia de omni
ordine aliqui ceciderunt | Contra
ea que differunt formaliter differunt spe-
cie quia forme sunt sicut numeri ut dicitur
in metaphysica | non est autem aliquos
duos invenire dari in eadem specie
| sed angeli differunt formaliter | in non

concernunt materiam ut quidam quia per eius (?) ipsorum
distingui possunt | igitur non erunt
aliqui duo angeli in eadem specie
Istud secundum quod videtur primo utrum in
angelis sit individuatio Secundo de
eo quod quidam Tertio utrum angelorum sit
aliquis numerus Quarto quia ea per que (?) actum
ingit in istam 3am distinctionem de modo
agendi angelorum | Iste videtur esse
utrum angeli intelligant per essentiam
suam vel per species creatas Circa primum
sciendum est quod duplex est modus individuationis
unus in rebus materialibus | alius in rebus
immaterialibus Circa primum est advertendum
quod applicando primum individuationis
illud quod radicaliter plura quorum plu-
ralitas non differunt esse in eadem spe-
cie non nisi | secundum quod ipse est prima
originale sive radicale ipsius indi-
viduationis | quia privatur plurificatione
aliqua in eadem specie | quia divisa est com-
munis | sed primum modum quod videmus in non
dicitur ut secundarius | per quantitas quod non
potest esse naturaliter plura individua
ista in eadem specie | vel per quantitatem
semper nata est in non distincta individua
materialia per divina potentia possunt
in eadem specie sine omni quantitate | quia
quantitas potest deus separata a quantitate
distincta formaliter | illa potest deus sine
quantitate distincte esse | sed deus potest a-
micta quantitate eorum lapidum forma
eorum et materia formaliter | sic sunt quantitate
potestas supposita individua illorum
corporum lapidum ex sua forma et forma
constituta distincte esse Contra quando quantitatem
probatur quorum arguitur sic dicitur illud
quod aliquam non est causa eius quod sunt
sicut non est causa eius quod sunt ut
per quod individuationis sunt | sed

quantitas non est aliorum suppositorum principium sed tamen essendi sive entis. Secundo non est causa individuationis formae. Secundo quia posterius non potest esse causa prioris. Tertio quia forma per se determinat subiectum quoad esse causa unitatis et esse causa essendi.

Ad illud in oppositum non minus sunt res individua. Dicitur non est principium individuationis sed nota quantitas potius si forma substantialis non mereatur quantitatem recipere in materia non minus sed magis quantitatem individuum. Quia quantitas non est in materia per se et imperfecta sed solum per accidens et imperfecta.

Ad secundam si quantitas esset principium individuationis tunc individuum prius se esset eius per accidens. Et per quas non esset imperfectus sed imperfectum. Et omnia sunt per se. Contra quia quantitas tamen sua non potest facere unum per se sed solum per accidens. Sed quando ista conquo concluduntur contra illos qui absolute dicunt quantitatem esse principium individuationis tunc non sunt contra me qui dixi quod quantitas est principium individuationis non quod [illegible]. Sed contra illud appellatur principium individuationis per quod assignatur ratio quare plura individua in eadem specie. Ille [illegible] qui tenent opinionem de quantitate absoluta quod sit principium individuationis [illegible] sunt ad argumenta.

Ad primum dicendum quod philosophus loquitur de uno quod convertitur cum ente. Illa autem de uno quod est principium numeri de quo forte ipsi loquuntur quia individuum dicitur unum numero et dicitur unum [illegible] accidentalem [illegible]. Quia [illegible] decipitur [illegible] inde [illegible] in 3a physicorum.

Ad 2m dicendum quod non est possibile formam substantialem recipi sine quantitate.

Ad 3m aliqui [illegible] dicunt quod individuum non est per se [illegible] principium. Quia includit accidentia [illegible] quod [illegible] non reperitur quod est forma.

Contra per dici cum egredio et [illegible] quod individuum [illegible] non includit quantitatem. Sed modum [illegible] [illegible] qui quidem modus non est res diversa a natura individui. Ut est quantitas quantitas esse non possit sine quantitate sed in [illegible] sigilli in aqua signatum aqua signata tamen aqua non est signata sigillo sed [illegible].

Alii ponunt quod per se conveniunt ipsi individuationis quae est agens [illegible] materia de post [illegible] accidentium [illegible] quod sic individuum [illegible] est [illegible] non [illegible] una [illegible] alia [illegible] ab [illegible] omnibus [illegible]. Quia individuum [illegible] individuum et ab omnibus aliis [illegible] et divisum. Iste tamen non [illegible] ut dicit [illegible] in [illegible] super esse quod [illegible] large tamen loquendo [illegible] principium [illegible]. Sed illud non [illegible] quia nullum [illegible] potest [illegible] esse [illegible] per [illegible].

Alii dicunt quod forma substantialis est principium individuationis. Quia [illegible] per quod res habet esse [illegible] habet [illegible] individuum esse. Et distinctum ab aliis. Et est esse individuum sed per formam substantialem res habet esse [illegible].

Ad illud dicendum quod sicut [illegible] [illegible] esse per [illegible] alius et [illegible] [illegible] est forma. Forma enim equi ut forma equi est non distinguitur ab [illegible] quod [illegible] sed [illegible] non [illegible] forma est [illegible] non [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] quod recipitur in hac materia

et ideo aut contra sequitur inesse quod forma
non dicitur ipsa materia. ¶ Alii dicunt quod
non est principium individuationis quia illud est
principium individuationis quod est causa aliorum principiorum
receptaculum; non est ita. ¶ Item omnis forma
unius modi [illegible] quod habet materiam
non dicitur secundo inesse. ¶ Praeterea principium
quod non [illegible] recipit diversas formas
diversorum individuorum secundum se individua-
lis supposita; sed sic comparatur quantitas corporis
[illegible] et [illegible]; ideo non est causa unius
solius; quia quantitas corporis sua non est
quia sua non est simul individua. ¶ Praeterea
principium quod illa [illegible] per se [illegible]
[illegible] sibi [illegible] illius quod ipsa [illegible]
[illegible] putat quod omnia dicuntur unum
[illegible] per [illegible]; quia non [illegible] nulla
est distinctio; sed [illegible] et principium
[illegible] ergo [illegible] ¶ [illegible] quod
non cum [illegible] quod [illegible] accidit et
[illegible] accidentibus est forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] forma; quia [illegible]
non [illegible] generis; sed [illegible]
ad genus [illegible] est [illegible]; et quia non
[illegible] est principium individuationis
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] sunt de
quod [illegible] est ¶ [illegible] principium in-
dividuationis [illegible] forma; sed ad [illegible]
individuationis [illegible] aliqua
forma [illegible]; quia non non posset
esse principium individuationis; quia ipsa est
principium speciei; non [illegible] quod dicit forma
[illegible] speciei; quia non [illegible] principium indi-
viduationis ¶ [illegible] quia [illegible]
non [illegible] forma; et [illegible] est
[illegible] quod forma [illegible]; et [illegible]
non [illegible] principium
principium ¶ [illegible] ad individuationem [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] angelum dicit [illegible]
differre ab alio [illegible]
quod [illegible] constitutam in esse
specifico et in esse individuo; [illegible]

autem qui ponunt plures angelos in
eadem specie [illegible] quod [illegible]
[illegible] in esse in-
dividuali [illegible]
¶ [illegible] de duobus
[illegible] et de [illegible] per divinam
potentiam posse esse duos seu plures
angelos in eadem specie ¶ [illegible] de facto
[illegible] sunt plures in eadem ¶ [illegible]
[illegible] quod [illegible]; quia [illegible] potentia [illegible]
[illegible] quod non implicat contradictionem
quia sic solo [illegible] Dei [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]; sed plures [illegible]
[illegible] specie [illegible] per divinam
potentiam non implicat contradictionem; illa
[illegible] de facto in [illegible] [illegible]
solo [illegible] et [illegible]
¶ [illegible] opinionem illius [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est error [illegible] non [illegible]
non [illegible] Dei non [illegible] plures
[illegible] facere ¶ [illegible]
[illegible] opinionem dicunt simpliciter contradictionem
implicare plures esse angelos in
eadem specie quod probant sic: quia differre
forma est differre specie et [illegible]; sed [illegible]
duo angeli [illegible] differre
forma; quia si aliqui duo angeli differrent
solo numero tales differrent specie; et duo
differentes specie quod est [illegible] ¶ [illegible]
individualis distinctio in eadem specie vel
est per materiam vel est per [illegible] vel per [illegible]
[illegible]; sed angelorum distinctio
non potest esse per materiam; quia non [illegible]
[illegible] non sunt formae individuales
[illegible]; quia omnis [illegible]
[illegible] super [illegible]
¶ [illegible] quod [illegible] non est [illegible]; quia
[illegible] formam [illegible] specie [illegible]
[illegible] Dei si vellet producere duos
angelos qui non differrent forma
seu [illegible]; [illegible] non est [illegible]

seu perfectionem et differre inferiori ra-
tione aliter autem eiusdem speciei si dicerentur sic
differre inferioritate non tamen perfectione sed
sicut exemplo dicuntur in quantitate cum alia
sit quantitas fortior et alia plus non
tamen dicuntur quantitate seu perfectione.
Sed contra damascenum qui dicit distinctos esse
per essentiam species | quia quidem species
sed aliquis posset dicere articulos
| non tamen oporteret eas esse de genere
articuli | sed non reperiatur propter se
| ut pertineret illa species suppositum
essentia sed sit adeo eadem in na-
tura angeli et essentie suppositum
individuum. Contra tertia quod omnis
diversitas sit ad veritatem pertinet credo
tamen probabilius esse contrarium | quia ut
de secundo omnes angeli dicuntur species
| quia secundum esse quod videtur nihil de
suppositorum in eadem specie et ad salvandam
speciem in pluribus | que in una specie
sunt corporalium specialiter non patet
ista patet 2o de anima | tum et aliter
Avicenna 6o metaphysice sunt | talis ratio
| si possibile est homines perpetuare
sed perpetuari sol et celum perfecte
non est opus generatione | sed angeli
non sunt corporales ergo etc. Contra
ista est expressa intentio philosophi | quia
circulos et mensuras dicunt re-
mentes quod nichil possit multiplicari
in eadem specie ut per materiam. Contra
originem rerum quam ut de angelis
hoc dicitur dicit in libro 2o. Contra alia
opinio quod omnes anime et angeli sunt
diversarum specierum | tamen omnes angeli
sunt eiusdem speciei | ut dicit dam-
ascenus in suo elucidario. Contra
anshelmus libro 2o cur deus homo
libro 1o vero aliter quod omnes
angeli sunt eiusdem. Contra
opinio quod omnes angeli qui sunt
de eadem ierarchia sunt eiusdem

speciei. Contra opinio dicit quod solum illi an-
geli qui sunt eiusdem ordinis sunt in
eadem specie | sed contra tene quod omnes
dicuntur specie 10 tenebo partem
Contra quod dicunt quod damascenus non
loquitur asserendo asserere sed inquisitive
| ita dicunt anshelmum dicere quod non
loquitur de specie proprie | sed specialiter
sumpta quod quantum ad propria corporalia
sunt eiusdem speciei. Contra de 3o articulo et adverte
quod philosophi naturales aliter senserunt de
numero angelorum quam theologi | philosophi
naturales et astronomi ponunt numerum
intelligentiarum secundum numerum sperarum celestium
corporum et talium huiusmodi corporibus naturaliter
in existentibus | ut patet 12o metaphysice hic
articulos exposui in non ponunt | sed
theologi hoc ponunt longe amplius
numerum | quia salvator matthei 26o
aut putas quod non possum rogare
patrem meum et exhibebit mihi plus
quam 12 legiones angelorum. Contra item
stabilius et beda quod mox cum celum
empireum fuit creatum repletum fuit
sanctis angelis. Contra ergo primum pono duas
conclusiones prima est quod angelorum
est certus numerus | quia deus fecit omnia
in numero pondere et mensura | ut
dicitur sapientie 11o capitulo sed ea que
numerata ponderata et mensurata sunt
illa certo numero sunt | sed ergo angeli
sunt adeo facti | sed quod sunt certo
numero ponderata. Contra 2a quod licet numerus
angelorum sit certus nobis tamen
comprehensibilis non est certus
in comparatione viatorum loquendo de viatoribus
comprehensione naturali | et assumitur dicta conclusio
| quia naturaliter nichil cognoscimus de angelis
nisi per effectus quos videmus
in rebus corporalibus | sed vere plures
angeli creati ad tantos effectus
ut unus solus hic naturaliter cognoscere
non possumus | 5o etc. | ad 8o primo

et non mirum / unde et quia cum hic separa-
animabus spiritus / nescimus utrum ab eis
sit aplicabilis quia in uno homine ut
patet in evangelio sunt legio demonum
legio autem sunt sex milia 6 c
66 / Circa hoc secundo articulo est videndum
utrum angelus cognoscat per hoc rem
per essentiam suam / Circa secundo dato quod
videtur utrum cognoscat per speciem
Circa primum pono 3 conclusiones prima
est angelus intelligit essentiam suam
per se ipsum / patet quia obiectum actu
intelligibile debite proportionatum alicui
potentie intellective est per se ipsum presens
actualiter illi potentie est intellectum in
actu posito per se ipsum nulla alia
specie vel aliqua interposita media essentia
sed essentia angeli est obiectum actu in-
telligibile debite proportionatum angelico
intellectui per se ipsum actualiter presens
igitur etc. / Circa secundam dicitur quod materiale
quod anima rationalis est actu intelligibilis
tamen sit substantia spiritualis et actu existens
presens humano intellectui / et cum intellectus
non intelligit essentiam anime per se
ipsum ut patet 3o de anima / Circa tertiam quod
ad presens per actus intellectivos intelligit
aliquid sicut hominis per rationem actus ingenerande
intelligibilium / sed essentia anime rationalis
non habet se per rationem actus ingenerande
intelligibilium / sed per rationem potentie passive
quia sicut in prima habet se ingenerande tamen
sic anima rationalis ingenerande intelligibilium
ut ait Aristoteles 3o de anima / et ipse
intellectus anime rationalis in primordio
est sicut tabula rasa in qua nichil de-
pictum est ut patet per philosophum ibidem / Circa tertiam
non est simile de essentia angeli et
essentia anime ut de intellectu angeli
et de intellectu anime rationalis / quia non
solum essentia angeli / sed est intellectus
angeli est actus ingenerande intelligibilium
et est actuatus speciebus intelligibilibus
concreatis a primordio sue creationis

quibus res ad extra cognoscit in propriis
proprietatibus / Circa tertiam sequitur quod essentia
divina immediate presens intellectui angelico
visione propria que est beatifica naturaliter
non cognoscitur ab angelo / eo quod hoc obiectum
potentie angelice non sit naturaliter propor-
tionatum / sed excedens et super eminens
valde nimis propter quod indiget aliquo
gratia naturam elevante / ut lumine glorie
intellectum perficiente ad hoc quod ad intuendam
divinam essentiam proprie actu eliciat
visionem beatificam / Circa 3o angelus
per essentiam suam non intelligit ea
que extra / patet illud quod est proprium
dei hoc non angelo nec alicui creature
[illegible] / sed quod intelligit per essentiam
suam intelligat ea que sunt extra se
proprium est soli deo / maior / minor probatur / quia
cum cognitio fiat per assimilationem et illud
esse exemplar [illegible] quod est
res per quam cognoscitur / sed sola divina
essentia est ydea sive exemplar
omnium creaturarum in perfectione et infinito
igitur etc. / Circa 3o angelus non cognoscit
res que sunt extra ipsum per essentias
rerum / patet quia in mente non intelli-
gitur quod sit in mente / sed essentia rerum
sunt ipsas non sunt in mente angeli
/ [illegible] esse non possunt esse nisi
per quas intellectus angelicus cognoscit
res que sunt extra ipsum / maior / minor quia
[illegible] essentia [illegible] illabetur
menti angelice quod est impossibile / ut
patet consequenter / et cum supponitur res
esse extra intellectum si essentia esse
in intellectu / tunc sequitur magis contradictio / scilicet
quod res esse extra intellectum et non
esse extra intellectum / quia ubi est
essentia rei ibi est res / Circa primum ad hoc
quod est in isto articulo secundo videndum
pono 3 conclusiones / Circa prima est quod angelus
res que sunt extra ipsum cognoscit per
species et similitudines rerum / Circa quod [illegible]
species non sunt a rebus abstracte

s(ed) s(ecundu)m intellectum angelorum tenet(ur). Contra q(uia)
h(uius)mo(d)i p(er)s(on)e a(n)i(m)e conferunt res p(ro)prias
distincte et decimare non obstante
q(uod) q(ua)lib(et) illarum p(er)sonarum r(ati)o(n)e pluraliter
distincte. Contra q(ui)a (con)t(ra) s(ecundu)m (con)stitutione(m)
q(uod) (con)ferunt mag(is) e(st) esse p(er)petuus n(ull)am
(con)stitutionem ut sic p(er) se ut in una p(er)-
sona sit | et res sp(eci)ales (con)feru(n)t(ur)
ab angelo et non intellectu suo potes
sic p(er) se s(e)c(un)d(u)m erunt d(e)i potes insup(er)
sp(eci)e | ac 2o de an(im)a | s(ed) non q(uod) a(n)i(m)a
(con)ferunt res sp(eci)ales s(ic)ut tenent
moderni q(uod) fide (con)s(er)uata p(ro)u(t) tenem(us)
angelos esse custodes ho(min)um | et
gubernatores rerum corp(or)alium que sunt
(con)s(er)uatione istarum ut sic possint | Contra
res non s(ecundu)m angelorum intellectum (con)feru(n)t(ur)
sic p(er) se | s(ed) p(atet) exp(er)imentis in ar(ti)culo p(re)-
sente. Contra op(inio) e(st) que ponit
q(uod) intellectus angeli intelligat ea
in se ip(s)e sic non p(er) alias sp(eci)es | ut
h(uius)mo(d)i impressionem | s(ed) solu(m) p(er) h(oc) q(uod) radio
sue lucis naturalis quodam(modo) i(n)tellectuali ta-
ctu attingit res ip(s)as in se ip(s)e
sic p(er) que (con)tactum h(uius)mo(d)i res ponunt(ur)
obiectiue impressionem intellectus angeli.
Contra illud non e(st) | q(uia) diffinite ac-
tuali impressione ip(s)arum ut | et angelum
non magis i(n)troducit(ur) de re visa
q(uam) si m(agister) eam vidisset | q(uia) intellectus
manet in actu p(er)petuus ad noticiam
illius rei vise. Contra q(uia) nulla e(st)
assimilatio | s(ed) ut tamen sic q(uod) p(er)hi(bent)
ponunt (con)cordare s(ecundu)m p(er) assimilatione(m). Contra
q(uia) p(ro)ba(tur) sic q(uia) d(icitu)r q(uod) a p(r)i(n)cipio | Dicitur
sue creationis fuit plenus sapien-
tia p(er)fectus decore | s(ed) non creat(ur)
de nouo aliq(ui)s sapiens qua p(er)ficiat(ur)
| ut aliq(ui)s sp(eci)em visibilem qua sumus

intellectus decore | s(ed) angelus a p(r)i(ncipi)o
sue creationis fuit plenus sapientia
et p(er)fectus decore | ut p(atet) ex g(loss)a et
ex expositoribus s(anc)torum sup(er) illo v(er)bo
Ezechielis 28o tu signaculum simi-
litudinis plenus sapientia et p(er)fectus decore g(loss)a et
Contra s(ecundu)m q(uo)d illius indiget magis declaratione et
multorum opinionum variatione. Circa de-
cimam michi videtur s(ed) in q(uan)to | Tertio
autem e(st) ordo (con)ditionis angelorum [illegible]
de (con)gruenti naturali | q(uia) primo intellectus angeli
fuit s(ecundu)m (con)ditionem suam de [illegible]
[illegible] (con)ferunt se ipsum et [illegible]
que sunt in (con)ditione (con)fitendo se
(con)ferunt omnium rerum sp(eci)es q(uo)d habent
se | et p(er) quas (con)ferunt res ex-
p(re)sses quadam in p(ri)mo [illegible]
et p(er) eas (con)ferunt se ibi [illegible]
angeli volunt magis (con)ditionem vnius [illegible]
q(uam) alios | s(ed) vocas [illegible]
[illegible] (con)ferunt intellectus [illegible]
imp(ri)mi q(uo)d sit decimare [illegible]
sp(eci)em illius in r(epre)sentatione(m) | et intellectus
h(uius)mo(d)i sp(eci)e decimata p(er)fecte et decimate
(con)ferunt ad q(uod) [illegible] (con)ferunt voluntate
ip(s)e q(uod) de p(ri)mo ad vltimum angeli
(con)ferunt omnia q(ue) (con)ferunt aliquo
[illegible] si non (con)ferunt [illegible]
suam | s(ed) tertio intellectus (con)ferunt
et [illegible] res (con)ferunt non s(ecundu)m sue
q(uia) [illegible] p(er)fecte deponunt (con)ferunt
omnium rerum que s(un)t [illegible] (con)ferunt
(con)ferunt naturali sunt ad [illegible] sunt
ad [illegible] (con)ferunt(ur) [illegible]

| [illegible] angeli fuerunt creati boni | et
[illegible] q(uod) sit | q(uia) [illegible]
e(st) esse bonum | q(uia) sic angelum p(ri)mo
[illegible] [illegible] [illegible]
e(st) creata [illegible] | s(ed) p(ri)mo [illegible]

creationis angeli clare videmus deum
na cum angelus non cognoscat distincte
sed similiter intuitu / nos non cognoscimus deum
per creaturas sed in speculo et in enigmate
cognitione nec utitur fantasie non
cognoscit deum obscure sed clare —
C Contra non prius fuerunt boni beati
quam mali dampnati / sed mali non fuerunt
beati dampnati / quia alias essent
dampnati iterato in ipsis demum
eo quod non peccassent excepto diminute
C Circa ista questione primo videndum de-
eo quod quidem C Quo videndum vero
creati sunt ingratitudine quamvis ad
gratiam disponerentur C Quare vero angeli
indignuerunt gratia cooperari cum dum
mutarentur diligenter C Quomodo vero me-
ruerunt suam beatitudinem quo ad dispositionem
7a C Circa primo est distinguendum
quod beatitudo duplex est sibi / una in omne
quietis et perfecte / alio largo et im-
perfecte / primo modo angeli non fuerunt
creati beati et illa sic quod prima / quia
nullus est perfecte beatus qui non sed quod
quod vult / sed imperfecta sive creationis
angeli non fuerint quod quod voluerunt
/ et per angelum 2o de civitate / ubi
dicit quod ille beatus est qui habet quod vult
/ et nichil mali vult / sed est quod eorum
eorum qui inordinate appetiverunt
et ceciderunt C Quo si angeli aliquando
fuissent perfecte beati nullo modo
cadere potuissent / contra quod patet
de facto in eis qui dampnati sunt
/ quia probatur quia in actu perfecte be-
atitudinis intelligitur actus fruitionis
/ quo deus cum perfecte diligitur ut
animas ab amore neque quod potest
respicere / sed loquendo de beatitudine largo
et imperfecte tunc angeli fuerunt creati

beati / quia non nisi fuit angelus beatus
a prima sui creatione quod homo in paradyso
ut videtur in hoc mundo / sed sunt angeli
ipsi deum beati / et angelus / ut / bene
pererunt angeli 11o de civitate dei
talis creatus / quod et illos primos homines
in paradyso negare audeat beatos
fuisse ante peccatum / tamen hodie non
impudentur beatos vocamus quos videmus
pie ac iuste spem vite duce-
re in immortalitate vasteriter gratiam C Quo
vero multo perfectius omnes angeli cognoverunt
deum a principio sue creationis quam in
contemplatione, supponitur quod quodlibet
homo possit cognoscere deum / sed perfectius
poterint cognoscere beati in contemplatione
dei et speculatione ut ibi dicitur
patet / sed multo magis angeli a principio
sue creationis poterant dicti fuisse
beati C Quo 2o dicendo patet dictum quod duplex
est gratia ut patebit in 2o libro
/ scilicet gratia gratis data / et gratia gratum
faciens / prima gratia fuerunt creati
omnes angeli / non autem in 2a / et
illa sic quod 3us et 4us / primi probatur / quia
omne donum dei et specialiter naturale et
cognitionis ... non procedunt est
gratia gratis data / sed cum nullus domus
et perfectius et specialiter datum et ...
deus creavit angelos tam bonos
quam malos / minor quod de ... 28o
de primo qui cecidit in signaculum
similitudinis plenus sapientia et perfectus de-
core in deliciis paradysi dei fuisti
omnis lapis preciosus operimentum tuum
C 2a quod probatur sic ille qui non
potest perficere nisi habeat gratiam gratum faciens
maxime si est creatura cum quod non
est perfecte beatus / sed angeli a principio
sue creationis non poterant perficere

an fuerunt creati in gratia

ut patet per augustinum. Item quia quamvis ut
aut ingratitudinem habuit quo posset stare,
non tamen habuit quo posset proficere
nec fuerit proficere. Ubi ergo etc. Circa
dictum quod non caruit ea gratia gratum
faciente. Contra augustinum, unde patet
per bedam [illegible] augustinum xi de civitate dei ca-
pitulo x°, ubi ait quod ad spem sunt
bonum beatitudinis [illegible] quibus [illegible] in
hac vita [illegible] primum [illegible] tamen [illegible]
videtur [illegible] item [illegible] in
hac vita [illegible] quo posset proficere.
Primus autem homo [illegible] habuit quo posset
stare sine originali iustitia, non
tamen habuit quo posset proficere sine
gratia. Quare patet quod conditio
ordinaria non minus indigent supernaturali
propter debilitatem [illegible]
quam [illegible] propter fortitudinem et [illegible]
[illegible]. Sed homo infirmior
fuit angelo et plures causas ha-
buit. Item [illegible] malorum
appetitum [illegible] et [illegible]
[illegible] et tamen non
fuit [illegible] gratie fundamentum. Igitur
et angeli qui caruerunt [illegible]
data doctrina. Circa [illegible] tenet beatus
thomas sic arguens divina liberalitas
[illegible] dare gratiam. Ubi obicit
non in [illegible] suscipientis
angeli in primo esset sine [illegible]
nulla habuit impedimentum
gratie suscipiende. Circa [illegible] prior sit
dicendum [illegible] quod ad [illegible]
non minus caruit angelus prudentia me-
rendi quam prudentia [illegible]. Item quia
angeli [illegible] liberum arbitrium
quo poterunt [illegible]
eis gratiam. Circa [illegible] arguitur [illegible]

[illegible]

[illegible] sic [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et angelorum. Quarta patet quia non minus
digni fuerunt angeli quam primus ho-
mo [illegible] sunt [illegible] in
iustitia originali, que quidem
iustitia originalis non videtur fuisse
sine gratia [illegible] quia [illegible]
in [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad superiores et in-
feriora [illegible] ad deum [illegible]
[illegible] esse sine
[illegible] gratia data. Ita [illegible] non videtur
fuisse sine gratia gratum faciente.
Circa primum dicendum quod quamvis in primo
instanti sue creationis non fuit im-
pedimentum ad gratiam, loquendo de
impedimento quod est [illegible]
[illegible]
gratiam, fuit tamen impedimentum
loquendo de impedimento [illegible]
[illegible] ad gratiam. Quia [illegible]
[illegible] non sunt [illegible]
liberum arbitrium quo se ad gratiam
[illegible]. Circa secun-
dum dicendum quod hic [illegible] magna
dei bonitas [illegible]
in [illegible] ad [illegible] sine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] ad dei
gratiam [illegible]
suam bonitatem [illegible]. Circa [illegible]
[illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] superius [illegible] angelum
et hominem. Ad probationem [illegible]
[illegible] ad deum [illegible]
[illegible] in amore naturali [illegible]
gratia [illegible]. Circa 3° [illegible]

donum | quia addit quod actum cognitionis
et amoris sicut intellectus nostri requiritur
sibi gratia sciens | quia actum naturam
excedens nostri intellectus actum supernaturalem
primo quo non supernaturaliter [illegible]
| sed omnis actum intellectus [illegible]
de condigno excedit naturam creatam
Contra hunc errorem pelagii quod ex
puris naturalibus possemus mereri vitam
eternam | patet et ista minor vera | quia
quod ad finem excedit naturam et
actum qui de condigno meretur [illegible]
[illegible] eius finem nostrum excedit
naturam | sed finis qui est eterna beatitudo
excedit omnem naturam creatam | sola
in creatore est [illegible] naturaliter proportio
bilis | quod ante finem per actum me-
ritorium in creatura requiritur de
condigno | sed necesse est ut meritum
actum in [illegible] naturalem propria
[illegible] | Contra gratiam ante hoc [illegible]
liberi arbitrii [illegible] non sufficit
ut bene [illegible] tenetur requirere
[illegible] gratiam [illegible]
[illegible] | ut [illegible] alia
[illegible] | sed sufficit [illegible]
[illegible] spacium ab
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] ad deum | et est dis-
[illegible] ad gratiam [illegible] | et
ista est [illegible]
[illegible] | [illegible] quod [illegible]
est omnis bonum [illegible] et sic
[illegible]
est non bonum velle ut [illegible]
Contra [illegible] quod beatitudo
duplex est [illegible] | [illegible] ut est
[illegible] nobile donum dei | et ut
sic non requiritur [illegible]
| quia sed dei dat gratiam [illegible]

di 5

sic illis [illegible] | sed [illegible] sua liberali
bonitate | sic potuisset si voluisset
angelis et hominibus dare beatitudinem et
eos creasse beatos sic illis [illegible]
[illegible] | et alio [illegible] beatitudo ut
[illegible] | sic ut [illegible]
[illegible] | [illegible]
de [illegible] requiritur [illegible] | quia ut sic
[illegible] admitti [illegible] est [illegible]
absolute non [illegible] | [illegible] dei sua
bonitate angelis liberaliter donavit
| ut primo [illegible] de condigno [illegible]
| et dato quod primo [illegible]
[illegible]
[illegible] | ut [illegible] posset
[illegible] | sed tenent [illegible]
doctores [illegible] thomas | ut
[illegible] sic [illegible]
et [illegible]
[illegible] et [illegible] angelorum
[illegible] | [illegible] quod nullus
[illegible] posset in [illegible]
[illegible] | Contra [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] quod [illegible] angeli ea que
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] | sic quod [illegible]
per [illegible] qui sua [illegible]
excedit naturam angeli [illegible]
[illegible] angelus [illegible] per [illegible]
[illegible] de sua [illegible] non
naturali | [illegible] angelus [illegible]
naturaliter [illegible]
[illegible]
[illegible] omnem [illegible]

[illegible] angeli mali potuerunt [illegible]
[illegible] sue [illegible] | et videtur
quod sic | quia liberaliter agentis [illegible]

actionem non videatur / sed agens male
per actionem producit imperio suo sic
causas / Secundo et angelus qui est agens
liber / sed per quod est agens liberum
per agere et per se magnitudo peccati
[illegible] / Secundo Tertio angelus perfecta
sententia per peccatum ut probabo / Ergo non
imperio sententia per peccatum / quia patet / quod
plus per peccatum non intellectus / verbum
autem quod in verbis terminus quod est aliquid
intellectu non est error / Utrum videlicet
est de primo / patet angelus possit
peccare / Secundo de eo quod quaeritur / Tertio
demones post peccatum habeant locum
suis determinatum / Quarto utrum peccatum primum
angeli fuerit [illegible] angelis
fuit occasio peccandi / De primo dico
quod angelus peccare potuit / quia quod factum
est per angelum possibile fuit fieri / patet
/ sed angelus peccavit ut constat ex locis
sacre scripture collectis / Secundo / patet a
destructione [illegible] quia quod impossibile
est fieri impossibile est factum esse / patet quod
[illegible] / Secundo quod omnis voluntas
creata bene creata per peccatum / probatur
quia [illegible] quod per defectum / sed
[illegible] / [illegible] quia in materia
[illegible] creata [illegible] [illegible] ex
[illegible] naturali / Tertio [illegible] in consideratione
debite circumstantie fuit angelus
occasio seu possibilitas peccandi / probatur
vehementia delectationis accipere
de primis naturalibus / et si dicitur non sunt
peccatum sit [illegible] est [illegible] quod sua
in consideratione [illegible] [illegible] impediebat
quominus debitam considerationem [illegible]
quod a voluntate est [illegible] aut
et [illegible] seu [illegible] / et illud
est quod doctores appellant inconsideratio[nem]

debite circumstantie inconsideratio vel
[illegible] / Secundo quia illam quod argumentum
[illegible] sit / si linquas peccavit
ex inconsideratione et bonus angelus
non / aut ista inconsideratio fuit
[illegible] et sic non / quia ipse fuit non
[illegible] [illegible] quod [illegible] angelus
bonus / aut [illegible] [illegible] gratia
[illegible] / et sic non peccavit / quia peccatum
est in [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
libertate / aut fuit ex parte volunta-
tis / quia linquas voluit [illegible] / et
bonus angelus voluit [illegible] circumstantias
/ et prima radix peccati ipsius angeli
non fuit ex parte intellectus sed ex parte
voluntatis / Tertio ut sit peccatum an li-
[illegible] gratia / Quarto primum dico
quod illam [illegible] fuit [illegible]
fuit singularis [illegible] vehementia
delectationis quod fuit [illegible]
seu apparens sive naturalis pulchritudinis
/ qua aliquomodo absorptus super-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
/ obmittens circumstantias sub quibus
[illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible]
fuit / [illegible] ista inconsideratio [illegible]
[illegible] [illegible] debebat [illegible]
et [illegible] sue [illegible] / ut sunt
angelus [illegible] naturales [illegible] sunt
[illegible] / quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quo nimis [illegible]
[illegible] super [illegible] / quod [illegible]
voluntas quo [illegible] fuit
delectatio et complacentia [illegible] ipso
Tertio [illegible] quod [illegible] peccatum
[illegible] / omnis qui peccat
[illegible] [illegible] gratia [illegible] gratias
[illegible] [illegible] gratia / [illegible] peccatum
precedit / [illegible] [illegible] gratias [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] / quibus

quod angelus qui est lapsus non pecca-
vit ex ignorantia | peccavit ergo igitur
| quia illecebram proprie delectationis non atten-
debat ut considerabat quam consideratione
potuisset vehementia huius delectationis
affectus non fuisset. Contra De secundo modo
dicit tamen Anshelmus quod angelus
in primo instanti sue creationis non potuit
peccare | probatur | quia secundum Anshelmum in
libro de casu dyaboli | angelus
non potuit primum actum voluntatis a se habere
| quia ut idem ait Anshelmus | quia se
ipsum movere ad volendum prius vellet
| et sic primus motus voluntatis angeli
fuisset destructus | talis defectus in
deum retorquetur | ergo voluntas
creata primum motum recepit. Contra ro[illegible]
generata primum motum secundum argumentum | ergo
voluntas creata primum motum habet a
creatore | ergo etc. Contra Secundum quod istam
conclusionem verissimam sunt tres opiniones
| quarum prima dicit | quod angeli de-
facto peccaverunt in primo instanti crea-
tionis sue | nam hoc sunt creatus
occasione peccati angelorum | pro ca[usa] ad
restaurandum casum angelorum | sed
hoc modo est contra omnem [illegible] et tamen cum alio
| quia primum angelum omnium fuerunt
sic creata | et in primo instanti sue creationis
angelus fuit peccator. Contra Secundo sic non
est causa dare vltimam quod inquantum
est bonum et primum quod angelus est
malus | et in medio quod non fuit
bonus ut fuit malus. Contra Sed ista opinio
est dampnata a Parisius quoniam dicit
quod error est dicere | quod angelus in
primo instanti creationis sue peccavit
et genuit ipso dicitur | vidit deus
cuncta que fecerat et erant valde
bona. Contra Secundo primum dictum quod si impos-
sibile fuisset angelum ab hoc fuisse
hoc est casum ad gloriam dei et decorem
universi | licet fortasse non fuisset tot homines
creati sed non. Contra Sed primum dictum quod
opinatores angelorum non sunt quanti
sed motus corporum | ideo non illa ratio
instantia non habitudinem temporis medium
huius generis | potuit in instanti in medio motus
angelorum instanti sed contra consequens
admittere sunt in medio | non valet ista
forma arguendi | quia pendet motus possibilitas pec-
candi primum homines peccasse in primo
instanti sue creationis et tamen oppositum patet
generaliter. Contra Tertia opinio dicit communi
conclusio patet quod omnis angelus in primo
instanti creationis sue non peccavit sed
per peccatum | peccare tamen potuit primum non
[illegible] poterit fuit angelus in primo in-
stanti quod fuit postea | sed post in instanti
potuit peccare ut evidenter sequitur
Contra voluntas in primo instanti potuit actum
elicere et in primo instanti potuit peccare | nisi
per naturam primum angelum esse sunt esse
coeternus sue causa. Contra Secundo videtur in primo
instanti sue creationis meruit potuit | et
meruit | et etiam Contra Sed ista opinio non
est quia effectus in dependentie coeternus
sue productionem dependet a causa productionem
| et sic angelus in primo instanti sue creationis
peccasset quod primum actum creationis de-
pendisset. Contra Sed primum argumentum dicitur
quod omnis angelus habet eandem
potentiam volitivam in primo instanti quam
habuit postea | non potuit tamen sic con-
movere ad primum actum | quia ut patet
per Anshelmum si movisset se ad vo-
lendum quo ad primum actum | quia vo-
lendo se movisset | et etiam sunt
primum actum fuisset in actu volendi
| primum et motum voluntatis et non redundat
in ipsum creatorem. Contra Sed primum dictum
ad aliud quod primus motus voluntatis non
fuit voluntarie eliciendo actum cu-
ius sit creatura || ad probationem dictum

quod angelus bonus de effectu talis malicie quamvis communis sit occasionaliter talis voluntatis tamen ut plurimum in ipsum quovis. Sed de secundo communis dicendum. Et est [illegible] nota quod primus actus voluntatis tamen ut sit indiuiduatus in ipsum deum sed non potest esse peccatum. Conclusio secunda opinio est communis quod extra illas quorum ponit duas conclusiones. Quarum prima est quod angelus in primo instanti creationis sue potuit elicere actum defectuosum, quia voluntas eius potuit actum elicere male circumstantionatum, puta quod potuit diligere se sicut deum seu plus quam deum. Conclusio secunda est quod angelus in primo instanti non potuit elicere actum defectuosum vel imputabilem, quod patet quia procedendo quod ipsa tamen peccare imputari [illegible] quod omnis effectus defectuosus qui non fuit causatus imputandus est [illegible] in motore elicienti si libere eliciat aut tunc dirigenti si actu causa effectus defectuosi eliciatur, quia concipit causam in eliciendo eum effectum dirigit. Sed si primum ipsum angelum in primo instanti potuit elicere actum defectuosum, tamen ille effectus non posset esse causalis cum sit agentis apponere, ut defectus talis posset retorqueri in eum dirigentem, puta in ipsum deum, imputandum esset ea elicienti puta ipsi angelo. Conclusio tertia quod angelus plus diligeret se quam deum quod in primo instanti primum angelum contingit esse creatum fuit contra summum bonum, talis actus esset imputandus. Sed quarta est quod videtur [illegible] maxime cum [illegible] eliciens sunt capaces voluntatis. Secundo quod [illegible] Conclusio angelum fuit [illegible] quod primus motus voluntatis angelice [illegible] non fuit ab angelo, sed a deo

vel impossibile est in primo instanti motum voluntatis angelice fuisse male circumstantionatum. Conclusio tertio circa hoc est advertendum quod tamen angeli quantum ad penas possumus duo considerare scilicet penam et officium. Et quantum ad hoc potuit duo probari. Conclusio prima in ordine est quod considerando eorum penam et ipsius locum eorum est infernus. Probatur quia gravitas inclinat rem ad locum deorsum, sed pena est gravitas quedam spiritualis. Conclusio quod infernus qui est locus sub deorsum est proprius locus demonum considerando eorum penam. Conclusio secunda quod quantum ad eorum officium demones usque ad diem iudicii seu usque ad diem novissimum pro loco habent aerem et infernum. Probatur quia demones quantum ad suum officium sunt temptatores hominum viventium et tortores peccatorum post mortem ad infernum descendentium. Secundo quantum ad primum officium pro loco habent aerem, sed quantum ad secundum pro loco habent infernum. Conclusio tertia ex his duobus conclusionibus concludit sequitur quod post diem iudicii demonum locus erit eis infernus. Probatur quia tunc desistent ab officio temptandi et tamen continuabunt officium puniendi eos qui cum eis in inferno perpetue commorabuntur. Conclusio circa hoc articulo erunt due conclusiones. Prima in ordine est quod peccatum Luciferi fuit maius peccatis ceterorum angelorum peccantium. Probatur ubi est maior ingratitudo ibi ceteris paribus est maius peccatum, sed in peccato Luciferi erat maior ingratitudo. Secunda est ex quo beneficium, quia pluribus existentibus beneficiis, ubi est sive beneficium recipientibus ab eo gratis, est maior apparet ingratitudo in eo qui plura et maiora recepit beneficia. Sed omnibus

82

alijs angelis lucifer recepit adeo
plura et maiora beneficia quod omnes
alios angelos ipse excessit in
splendore nature sue et decore
perfectionis naturalis. Unde de ipso expositum
Ezech. 28o tu signaculum similitudinis
plenus sapientia perfectus decore etc.
omnis lapis preciosus operimentum
tuum. Tercio quod lucifer ceteris malis
angelis fuit causa vel occasio
peccandi. probatur quia ut plurimum videmus
illud apparet inferiores qui superiores
sunt vel imitantur [illegible]. Sed inferiores
angeli videbant quod lucifer similitudinem
diuine gratie voluit per vim suam
cognitam dei. ergo etiam ipsi fuerunt
maiorum suorum et perfectiorum [illegible]
tercio visibile esse videtur. Quia ceteri
mali tamquam perfectiorem et sapientem
imitando sic idem elegerunt. Et
ista est intencio damasceni 2o libro
talis fuit ipse primus desistens a
bona arte. Et apocalipsis 12o draco
magnus et cauda eius trahebat
etiam partem stellarum celi. Sed forte
dicetur quod ista est prior effectus. Sed peccatum
luciferi non poterat esse primus
peccato ceterorum quia in [illegible] post
quam peccauit cecidit. Et peccatum eorum
non fuisset alijs occasio peccandi
Sed angeli peccauerunt ut peccauerat
Contra quod non fuit peccatum ceteris
Sed solum potestas non fuit origo
et hic sufficiat ad veram cause
et occasionis. Item ut non est prior
est ipse. Sed naturaliter. Contra arguitur probatur
patet ex dictis. Nam agens naturale vel
videtur quod ad primum sunt motiua
in ipsum [illegible]
est ut non et iste non est sibi. quia
primum [illegible] videtur in ipsum dum

vero demones cognoscunt occulta
cordium siue cogitationes mentis humane
et videtur quod sic. quia demon cognoscit omnia
peccata [illegible] quibus penitere debeo
cum ipse sit accusator noster. Sed multa
sunt peccata pro quibus penitendi sumus
que consistunt in sola cogitatione
et in occulto cordis. Ergo etc. Contra
si demon cognosceret occulta mentis sit
demon illabitur menti humane. quod
falsum. quia hoc solum deus [illegible]
[illegible]. Sit questio quatuor videtur
primo utrum demones possint illabi
anime. Secundo utrum cognoscant nostras
cogitationes. Tercio utrum cognoscant futura
Quarto utrum diuinationes demonum
sint [illegible]. Ad primum quod prima
quod demon vel quicumque angelus potest
esse [illegible]
[illegible]. probatur non plus
repugnat spiritum esse in corpore quam
alium corpus repugnat esse in alio
corpore. Sed corpus glorificatum non repugnat
esse in alio corpore. quod patet de corporibus
ipsis [illegible] et [illegible]. quia intrat
et exit ianuis clausis ut patet
de corpore Christi. Et patet de corpore [illegible] quod
corpora glorificata transeunt omnes celos
inferiores et [illegible] in corpore celi
empyrei. Contra [illegible] ex-
tensum est non [illegible]
extensum naturaliter eo quod dimensio [illegible]
stat dimensioni cum sit repugnantia
extensarum quantitatum et ipse
recipit non extensum. Sed substantia angelica
non est extensa. quia non est composita de
[illegible] corpus ut quantitas [illegible]
[illegible] in corpore. ut est quantitas [illegible]
[illegible] anima [illegible] corporis

physici ¶ Tertium quod demon cum sciat
sit corpore non fit unum per essentiam
sed in eo sit | hic patet abacuc 2o capitulo
per glossam ubi dicitur quod spiritus immundi possunt
assistere sillabis sed inductus esse non
potest ¶ Tertium quod angelus potest esse cum
anima in eodem corpore non adeo per-
ficiat | probatur quia due forme perfectiones
non possunt esse eodem modo in eodem
[illegible] in modo ut rapiuntur ad esse
[illegible] | secundum modum corporis ubi sicut
[illegible] perfectionis potest esse angelus
sive bonus sive malus per operationem | quia
demones [illegible] [illegible] corpus
separatum sepe prestant | quia actuum
7o dicitur quod offerebat apostolus [illegible]
spiritibus immundis qui [illegible]
omnes | sed hic patet [illegible] ¶ Tertio
quod demon sicut angelus per beatum
illapsum non potest esse in anima | probatur
quia nullus spiritus per illapsum potest esse
in alio spiritu | sed tamen anima quod angelus
[illegible] | [illegible] per angelum [illegible]
ad petrum ubi ait quod singulis
spiritibus in est [illegible] quo ad se
[illegible] [illegible] | et unum malo non
est ¶ [illegible] illud potest illabi mentem quod
eam creavit sicut ad esse eam
ad [illegible] eam in esse | sed hic sole
deo [illegible] ¶ Tertio sit
quod per ratione in anima [illegible] non
potest probari quod diabolus non sit [illegible]
[illegible] in corpore est sed in [illegible]
in [illegible] magis doctores ¶ Dicitur
2o articulo primo videtur qualiter
angelus cognoscat humanas cogitationes
[illegible] cogitatio dicitur actus intellectus
[illegible] implicat actus affectus | dicitur
primo advertendum est quod [illegible]
cogito dicitur quia cogitatio i. [illegible]
alius agitatio | et [illegible] loquendo
cogitatio non dicitur sed actus intellectus
qui est simul cum affectu | sed actus co-
respondens [illegible] [illegible] [illegible]
¶ Illo supposito sit prima quod angelus
naturaliter cognoscit nostras cogitationes
quantum ad [illegible] | probatur illa
que [illegible] actus intellectus cognoscit
qui est simul affectu illic est actum
correspondens [illegible] cognoscit quod
ad signum [illegible] | ista patet [illegible]
[illegible] in uno actu [illegible]
non est aliud nisi signum [illegible]
| sed angelus naturaliter potest cognoscere eorum
actum intellectus qui est simul cum
[illegible] | eo quod ipse [illegible] videat
quia ipse [illegible] in [illegible] [illegible]
in illa specie [illegible] spiritualis [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible]
¶ Tertio quod angelus perfecte cognoscit actum
intellectus informatum potentiis intellectus
| probatur quia tamen perfecte cognoscit aliquam
[illegible] ille potest cognoscere omnia
que sunt [illegible] | sed angelus perfecte
cognoscit nostram potentiam intellectivam
[illegible] ¶ Confirmatur cognitio
perfecta omnibus [illegible] effectus
cognoscitur effectus | sed angelus cognoscit
naturaliter omnes causas nostri actus
intellectus | [illegible] primo [illegible] | [illegible] quod
angelus intelligit intellectum nostrum
potentialem et agentem | obiectum intellectus
et species obiecti que sunt sufficientes
cause actus intellectus ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] argumenta sunt | illud
[illegible] quod probatur filius dei esse deum
non potest [illegible] [illegible] | sed cognoscere
cogitationes hominum est huiusmodi | quia quod
sicut matheus dicit | quod cognitio
cogitationum in christo sint actus
deitatis | adde autem illud [illegible]
[illegible] quod angelus [illegible] [illegible]

cogitaciones voluntatem pertinentes non
potest cognoscere. quia licet potentia licet intellectus
cogitatio et volitio quantum ad actum
primum non subsunt ipsius voluntati
subsunt tamen quantum ad actum secundum qui
est congruere sua scilicet actione
in materia aliqua. et ideo secundum istum doc-
torem non asserit concessum in te voluntatis
ad hoc quod angelus cognoscat nostras
cogitaciones et volitiones ipse angelus
eas cognoscere non potest. Contra hoc arguit
doctor iste sic. ea que sunt in nostra
voluntate vel a voluntate dependent
soli deo subiecta sunt. et per consequens ea
angeli cognoscere non possunt. nostre cogi-
taciones sunt huiusmodi. Contra ad cognoscendum
cogitaciones non sufficit cognoscere species
sed oportet ut usus earum cognoscatur. sed
usum specierum angeli cognoscere non possunt
qui ex voluntate nostra dependet quia
soli deo subiacet. Contra ergo ipsis non ob-
stantibus tres quos ponit. Contra dicendum
argumentum primum dicendum quod cognoscere nostras
cogitaciones non quantum ad naturam actus
et significationem eorum sed solum quantum
ad cognitionem intencionis quia ad affectum
et negationem soli deo patet ut probat
in questione sequenti. et dicit hic locutiones
ancellos quod expressiva sunt. Contra
sed quantum ad naturam actus et significatum
eorum intellectus philosophus ipsum angelum
cognoscere nostras cogitaciones. nunc vero
quod assignat potentia sua de apprehen-
sione volitiones. et non credo quod ab
homine sit iam sublata quod velit
demones cognoscere suos actus in-
teriores et tamen ipsi sepe eos actus
cognoscunt et in nostro modo. Contra primum
theorie dicendum. quia actus intellectus
quo ad naturam suam non dependent
a voluntate tamen sit intellectus prior

actu voluntatis quoniam aliquo dependet
a voluntate quantum ad exercitium suum. Contra secundum
dicendum quod licet per usum specierum intelligibilium
cognoscitur unius specie ab alterius genere
motum laudi augustini qui dicit quod cum in-
telligimus actu tunc aspectus qui est in memoria
congruenter species que est in anima. que est
scientia et nos hic est quod clarum usum
angeli habent rapiunt. quod videtur sed
cognitione in esse pleno quod prius vi-
derant in esse specierum pleno. ut patet
per usum intelligentie affirmationem et negationem
ut credo. hic quod non est quod me
quod non cognosco cum usum potest angelus
naturam actus intellectus perfecte cognoscere.
Contra ergo angelus cogitaciones nostras
quantum ad affirmationem et negationem potest de-
terminate cognoscere non potest. cognoscit tamen
ut plurimum eas mediante experientia ... et
signis in corporibus nostris apparentibus
primum declarare sic quod cum aliquis in ymaginacione
ymaginatur aliqua mediante illud ymagi-
nacionem unum ipsorum ymaginacionem non
potest videre illud ymaginacionis determinate
cognoscere. si ut una vox diversa signa
quandoque fundamentum eius possum iudicare
quod ille qui profert eam velit hoc vel
hoc dicere. non tamen possum iudicare
utrum illud vocis quod plato eius
velit determinate dicere. hic sed
eodem modo per species intellectas quibus
ymaginantur aliqua actus affirmativi et
actus negativi. quia unum est mediatum
suum obiectum. ut dicit primo de anima. patet
caude ... opponi non mutanti
possumus cognoscere. fieri et non fieri
fugere et non fugere. quia dicit augustinus
libro de duodecim capitulo duo. alia que
prenuntiare dicunt non simpliciter sed in
prenunciacione sunt. et quomodo angelus
possit naturaliter cognoscere nostre cognoscere

de re cognitum eo quod videat speciem aliquam
vel coniunctionem in intellectu meo et eius
fantasmata actu moveri in ipsa fantasia
non tamen potest scire cum certitudine et
determinate verum de eo quod cogitet
affirmative vel negative. Circa secundum probatur
primo quod angelus vel per alium intus cogitationes
quas ad affirmationem vel negationem consistit 2ª q°
contemplative et inductive. Quia ratio
est aliqua cogitatio que si foret sine
quod aliquis audiret per signum sine
dumtaxat malis per contrarium. Et quia
signa cum angelo abscondi non
potest. Demonis autem curibus ipse potest
determinare indicare et cognoscere
eo quod cogitamus non observatur in
determinate sed quod affirmative et
negative. Quantum autem cognitio agenda
scit licet ad utrumque voluntatem sic
ad cogitationem quia cognitio implicat
actum inter voluntatis per corpus
cognoscitur esse notum quia actus ipsius
voluntatis sunt actus intus componens
et dividens. Voluntas autem sic ac- 3ª q°
cepta pro actu complacentie vel displi-
centie versatur circa illud sic appetendum
vel quaerendo vel displicentis. Contra igitur
de fidelibus eorum sic indicium. Ideo
potest dici de actu voluntatis eodem
sed deum et de actu intellectus componentis
et dividentis. Circa 3o articulo dicitur
quod demones sciunt futura dum
potest intelligi. Sciendum quod futura dicuntur
esse duplicia, puta contingentia et necessaria.
Circa primum de futuris contingentibus dico
quod generaliter prima quod demones ex suis
naturalibus non cognoscunt aliqua futurorum
contingentiam. Quia omne quod certitudinaliter
cognoscitur aut cognoscitur in se aut in
sua causa. Sed futurorum contingentium non
cognoscitur ab angelo quia sicut in se

quia tunc non essent futura. Sed nec in sua
causa quia tunc certa cognitio causa
sit nulla. Sed si non habent causam
in mobilem et naturalem tunc non essent contingentia
sed necessaria. Patet tamen ex aliquibus signis
coniecturari de talibus futuris contingentibus.
Circa secundum de futuris naturalibus sic
dico 2o primo quod demones non possunt de-
terminate futura eodem etiam sicut homines
quia nesciunt verum cum eorum studio
possibiliter accipere superiorum. Sed de
facto contingit quod sol patitur quod potest
intelligere que eclipsis observatur
sunt in die plene lune impossibile
est. De quo eclipsi dicit Dionysius
in epistola ad Polycarpum. Quod autem non
erat quarta sol et luna poli
[illegible] eodem etiam per sicut futurorum
notitiam. Alterum intellectus et voluntatis quantum
tempore permanent et immutantur. Et
ipso uno lingua decreta futurorum
notitia. Sed ipse illo alimentate
que bene tua sensu infimum et
seriem quam deus eis vos. Circa 3o dico
quod licet de certitudine notitie quod potest
licet per quantum certe vel experimentum
magna notitia prosequuntur certe etiam
coniectura sicut demones potest etiam notitia
suae effectus naturales conformiter contingentes
notitia prius quam eveniant. Quia ut sic
et multa cognoscunt potest sciri futura
sicut docti sunt magistri et
in aliis operibus et experientiis. Sed
demones melius cognoscunt hanc artes
contingentium quantum ad inventionem
intellectus melius et clarius cognoscunt
causas et effectus earum contra quorum notitiam
ille artes dependent. Et ipsi
diutius quod demones inquam magis
experti contingentium quantum ipse ex
[illegible] de sancto bono [illegible]

tales ut agit quod prenunciatores aure
sunt aruspices vel cum auspicium
vanitate. Spiritum angelicum carnis
sed corpore non vigere sed sensibiliter nec
experientia corporum / et revelatione
superiorum, primum sed bonorum spirituum.
De tercio articulo patet ex ista dictis
quod sit dicendum / nam si divinatores at-
tendunt quod non futura sed etiam
per quamdam demonis potestatem alii dicunt
aliquam veram ex aliquibus signis et
questionibus quoniam est per divinacionem
de multis rebus / mutabilibus cum
deus sine nulla fides est adhi-
benda quia si sunt veri dicit scriptura
falli potest / si autem divinatores atten-
dunt quid non etiam futura et sunt
multis causis vel ipsis sit / in eadem
prohibentur ut principias suas pe-
nas affligibus illos causas non
descendentes ipso de omnibus illibus
si velit passus dicit vicem primo
nominatim quod licet de illis causis
non quis deum est / ut et mutabilis di-
vinacione est credenda deus ipsum
quod quamvis ex suis naturalibus comprehen-
possit illas causas / tamen ad sum
effectum [illegible] quod divinis mediis
sepe impediuntur / ne illas vel [illegible]
debere apprehendat quantum
si prosperitate velit et per hoc
homines allicit ignorans [illegible]
[illegible] / et per [illegible] ad vanitatem
spiritu et derideatur. Iuxta
illud ps [illegible] quod fecisti
ad illudendum ei. Ad argumentum
principale dicendum quod licet prima quest[illegible]
ex signis et questionibus / ut tamen
deo [illegible] tamquam [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] ab angelis bonis prima pru-
[illegible]

vero angelus possit corpus movere
successive nunc ex predictis / Et videtur
primo quod non / quia omnis potentia angeli
qua angelus habet actum aliquem principiatum
/ aut est intellectus / aut est voluntas / sed
neutrum istorum potest principiare actum
successivum / sed solum in momentaneum —
Contra quia tamen sunt electi quam sunt
persone aliquas angeli ponimus esse
motores orbium celestium. Circa sunt
quatuor videnda. Primo utrum angelus
possit movere corpus. Secundo utrum mali
angeli possint movere seu immutare
sensum hominis. Tercio utrum intellectum. Quarto utrum
affectum. Circa primum angeli non possunt
movere aliquod corpus nisi mediante motu
ad formam / Patet quia omne quod movetur
movetur motu ad aliquam formam comprehensam
illam formam [illegible] ut formalis
ut virtualis / sed angelus nec formaliter
nec virtualiter comprehendit formas in-
corporalium / quia in nec omnes formas
creatas plus deus quam [illegible]. Circa secundum
quidam autem opponunt illius quod
dicunt sic / [illegible] per [illegible] spiritualem
potentiam fantasma gignunt speciem
intellectus imperceptam intellectiva / Sed
est spirituali potentia cum [illegible] nisi in
mente [illegible] corporale. Circa [illegible] magi
phantasmata faciebant ranas et
serpentes virtute demonum / ut patet
Exodi septimo. Circa tercium dicendum quod solum
non causat illas spirituales species
in mente [illegible] spirituali sed in mente [illegible]
admonitionis intellectus agentis / et ex
quo quod vero spiritualis ipsum angeli
potest movere ad formam mentis [illegible]
[illegible] aliquam in corporalium

ut dictum est ad propositum quia non loquitur
de formis realibus illa autem species
est quid intentionale. Tertio sic arguitur
quia magis illa faciunt mutare motu
locali contingendo activa passivis
et tamen demones quorum amplius sunt
facere non movent immediate ad
formam sed ad ubi. Licet enim homines
et angeli producunt aliquorum formam
mirabiles effectus possunt applicare producere
sunt tamen multo melius et efficacius
sicut patet per aucos quam per homines quia
ipsi demones sunt angeli valentes
sciencia et quia activa applicant passivis
et per quia constellaciones contingit debe-
ant melius cognoscere et videre angeli
videlicet scientia eminenciori contingere
potest. Quarto quia angeli movent immediate
motu ad ubi probatur si angeli non
moverent tunc sic ubi et per se
corporis virtus contineri quia et omnis creatura
quantum patet quia ubi non est singularis
pars ordinata corporis sed non potest
esse ordinata dispositio sed universum
est optime dispositum ut patet 12 metaphysice
ergo universum est ordinatissime corporum
Quinto quia cum angeli non haberent corporis
ad celum vacuum sic esse eo quod
non haberent esse nisi ut sic locum
ad formam ut patet in prima parte
quia non contingeret alium ad ubi
non appareret aliquod corpus quod possit
esse nisi angelum et naturam celorum
et ista est ratio augustini 3o de trinitate
capitulo 4to ubi ait quod deus corpora
grossiora per subtiliora gubernat et
celum per spiritualem. Sexto quia
in angelo non est dare aliquam potentiam
motivam realiter distinctam ab intellectu

et voluntate. Patet per se loquitur motivum
potentie cognoscitive et motive ad motum
que est in angelo. Sed quando sunt
diverse virtutes cognitive in nobis
ut apparet de potentiis sensitivis et intellectivis
et appetitivis ac intellectu in angelo
tamen est una virtus cum cognitiva et
intellectiva. Sed quando in nobis sunt
diverse potentie motive puta virtus
que est in musculis qua movetur in membris
progressivis et ipsa voluntas que ad
motum extendit imperative movetur
in angelo tamen est una cum que
angelus imperat motum et progreditur
quia que sunt separata in inferioribus sunt unita
in superioribus ut patet per augustinum de causis.
Contra quendam doctorem tenentem quod in
angelo potentia motiva differt
realiter ab intellectu et voluntate
quod probat sic apprehendere motum
et imperare motum non est movere
sed intellectus apprehendit motum et vo-
luntas imperat eum ergo necesse est aliqua
potentia exequens ipsum motum apprehensum
et imperatum. Secundo angelus
per velle et intelligere rem ingenera-
tam distat sed non per movere ut
determinata et proportionata distantia
ergo non movetur immediate per intellectum
et voluntatem. Tertio sic arguit
idem sic omnis potentia motiva
potest obiectum suum in esse reali sed
intellectus et voluntas non ponunt obiectum
suum in esse reali sed solum in esse
intentionali et [illegible]. Sed quia esse
motum est esse reale. Hoc sic
est non quia idem quod res intelligitur
ut amatur non ponitur ut ad esse
reale. Contra. Quarto sic arguitur
quod sicut sentire et intelligere

cum ut diuersas potencias constituas in nobis. tamen ipsis in angelis correspondent tamen vna potencia scilicet imperare et mouere que ius sunt in nobis ad unius potencie. In angelis tamen ipse sunt perfectiores quia ibi est potencia imperativa et motiva. Ad primum dicendum quod non repugnat eidem virtuti habere plures operaciones secundum quarum unam ponat eciam in esse intencionali et secundum aliam in esse reali. sol non producit colorem qua celi et stellas in medio intencionali istam motivam non solum intencionaliter et realiter realiter alterat et mutat. Contra quod angelus non mouet corpus in medio preter essenciam suam quia angelus non intelligit nisi volet in medio preter essenciam suam sicut medio potest. Secundo nisi mouet nisi medio potencie. Item et preterea quod omnia tenet respectu qualitatis quantum plus. Item si operacio habito medio conformatur cum essencia intellectualis nec non potest in medio alia actualis essencia sit medio potencia. Item quod ut ista quod mouere conformatur quod tamen [illegible] essencia. Scilicet mouere corpus mouere quod conformatur cum essencia actualis quod intelligere sensum velle. Ergo etc. Ad primum nulla scientia est actio est in medio principalis operacionis ut patet 1o metheororum et quinto. Item essencia angeli est scientia tota ergo etc. Contra communem tenetur arguit sic perfectus spiritualis scientia in medio mouet corpus per quod in medio quod [illegible] ad corpus. sed hoc est essencia angeli quia magis angelus in corpore perfectior quod est scientia quam perfectior quod est intellectus ergo etc. Contra tamen anima mouet corpus proprium per gaudium et desiderium in mediante mouet [illegible] sicut patet per gaudium et desiderium. Ergo sicut et angelus. Ad primum dicendum quod non [illegible] quod sic magis vel [illegible]

sed in omnibus talibus calefaciens esse causam. Scientia enim ignis in medians sed caliditate ad lignum magis agit quam calor ignis. Ideo de actione eius [illegible] genus [illegible] assumpte. Sed tamen nullus [illegible] talis ignis sic in medians [illegible] altitudo quod lignum ab igne [illegible] quod scientia ignis. Item tamen ordo non arguit in medians principium ipsius motus sed principaliter. Ad 2m dicendum quod non est sic de [illegible] et talis [illegible] iam probant [illegible]. Contra quod quamuis angelus moueat corpus per [illegible] et voluntatem in medians tamen [illegible] motus sicut voluntas quam intellectus [illegible] in medians [illegible] ad [illegible] quod [illegible] ad [illegible]. Sed velle ipsius [illegible] est quam mouet [illegible] intelligere et mouere. In magis [illegible] non [illegible] operacio presupponit intelligere et velle ipsum autem velle naturaliter presupponit intelligere cum bonum conceptum sit obiectum voluntatis. Ergo sicut est primo velle 2o operari sicut mouere. Ergo [illegible] velle [illegible] primum et 2m et cetera.

De 2o articulo dicendum cum beato augustino [illegible] de ciuitate dei [illegible] quod demones possunt illudere sensus hominum quod homines coloribus [illegible] demones [illegible] facilius [illegible] ut [illegible] augustinus. Sed [illegible] talis [illegible] augustinus quod quidam [illegible] stabularie [illegible] hominibus [illegible] hominibus [illegible] qui onera portabant et [illegible] homines [illegible]. Et eodem [illegible] augustinus quod apuleguis [illegible] libro [illegible] asininum [illegible] quod [illegible] et [illegible] esse [illegible]

exigentiam mutatione intentionum ut inducere obiectum. In octavo in parte quarta quartam unius modo quod res alterius et alterius coloris appareat vel saporis vel odoris et cetera. Exemplum primi cum sit valde apparet quod per primum videtur res viridis apparere. Et per primum grossius res grossior apparet. Exemplum obiecti et quod legitur in libro clementis quod symon magus arte magica fecit quod per clementis appareret ad similitudinem eius Symonis magi. Circa tertium articulum prima quod demon non potest in intellectu movere vere habens. Ratio quod deus operatur et illabitur ei quia tamen ratione non possit eam in intellectu attingere non potest ei intimare prius. Sed quod sunt per bonum angelum in libro de causis dogmatibus illabi menti illi tamen est possibile qui creavit eam. Et idem in libro de fide ad petrum dicit quod sicut spiritibus inest quo unus ab alio distinguitur et unus in alio non est. Circa secundum tamen fantasiam potest angelus bonus et malus movere hominis in visione. Ratio si deus permitteret magis sunt hoc puerum ita sapiens quod demon de ordinando et disponendo sua fantasia possit eum non impedire quod nescit una fantasma contrarium format. Item si vellet deus angelus sive bonus sive malus possunt multum inmittere hoc in virtute fidei et intellectu vitatum in vestigatione. Et hoc ut per inferioribus memoriis sopitas et absconditas excitando et per debitum ordinem ad virtutem fantasiam educendo ut est per quos actualiter hoc vere vel disponendo et ordinando ... et inspiciendo. Circa 4o articulo est advertendum quod duplex est affectus sive appetitus in homine scilicet spiritualis et

naturalis. Circa primam articulum potest in intellectu movere appetitum spiritualem. Ille appetitus in intellectu fundatur in ordine corporali ut angelus sciendo aliquas tuas res et illud autem potest in intellectu movere quoque appetitum. Item quia appetitus sensus dividitur in irascibilem et concupiscibilem quorum utrumque sensibilem fundatur in corde. Quia et per naturam quod sunt per irascibilem appetitus consumitur sanguinis circa cor hoc fit valde intensius. Bonus angelus potest distrahere illam substantiam sanguinis accendere et ad alias partes corporis quod seguntur ordinatione. Et sic sunt motus effici mansuetius. Et ergo de angelo malo. Et eodem modo de concupiscibili quod datur quod aqua super calefactam sunt et venas quibus hoc naturaliter ad venerea medium inclinatur. Bonus angelus per illam expiratione expellendo aquam calefactam a membris distrahendo ut aque refrigeracionem eisdem partibus ad habendo et ergo de angelo malo. Circa secundum quod dicit et in intellectu angelus non potest movere appetitum intellectum. Probatur quod sicut supra ubi spacium sed angelus non potest esse directe in hominis voluntate. Secundo ratio. Primum per damascenum libro 2o capitulo 16o. Secundum quod deus operatur et quod angelus est invisibilis et est quia voluntas est invisibilis attingens invisibilis scilicet quia est consumitur in eo in rebus corporalibus. Sed si angelus in intellectu movere voluntatem hominis et illabitur ei quod est sunt extra superius. Circa 3o quod aliquando per persuasionem angelus potest movere voluntatem. Probatur quod appetitus spiritualis potest appetitum intellectum licet quia

ethice ergo ab appetitu intellectivo
ut patet 3° de anima | Secundo modo
appetitum sensitivum per alliciendo homines
voluntatem | licet non possit movere ipsam
voluntatem voluntarie componendo
| et ordinando fantasiam ad bonum
vel ad malum per imaginationes provocando
ad cogitationes bonas vel malas
Ad argumentum principale dicendum quod bene
sic | quod eius oppositum probatum est in
primo tractatu illius questionis

Utrum angeli superiorum ordinum illu-
minent angelos inferiorum ordinum
| et videtur quod non quia perficere et illuminare
est alicuius formam in ipsum illuminatum
inducere | sed angeli non movent vel
movent per intellectum ad formam
| ut patet in questione precedenti | Secundo unus
non potest alium perficere vel illuminare
Contra quia est magister in libro 2 libro
dionysius 3° de divinis nominibus | ubi
distinguuntur celestes ierarchias
per eos illuminare et illuminari
Hic primo est videndum quomodo ante-
riores ordines et ierarchias
distinguuntur Secundo vero horum
est ad huius ordines assignare
Tertio de eo quod queritur Secundo vero
tali illuminatio sit inter angelos
Loquendo De primo est videndum primo
de distinctione priorum ordinum
Secundo vero tali distinctio indicat patet
dicendum novissimum De primo est
advertendum quod sicut in regnum princi-
patum imperii quidam sunt in participatione
ephorie distinguuntur | quidam
sunt in mente principis assistentes
| aliqui negotiis regis presidentes
| et 3ii exemplum regis opera exequentes | regum
| sic in hierarchia celorum imperio
sunt 3e ierarchie licet tres priores

| prima familiariter assistens Secunda
imperialiter presidens | 3a perficiens
opera voluntatis celestis principis le-
galiter exequens | Et istarum ierarchiarum
quelibet ex parte dividitur | sic erunt novem
ordines angelorum Secundum igitur
ad primam ierarchiam est advertendum
quod ad familiaritatem summi imperatoris
assistentis tria requiruntur | primo ut prin-
cipaliter familiariter assistentes quod sit de-
lectione succensus | 2o quod sit sublimiter
| et 3o quod sit quietus placatus
et quietus | Igitur in prima celesti
ierarchia primus ordo dicitur seraphim
| quod interpretatur incendium seu ardens
| et iste ordo potest comparari ordini bal-
tharum ardentium pannorum in candelabro
aureo in templo domini ipsi tabernaculi
ut habetur in exodo | 2us est cherubim
quod interpretatur plenitudo scientie | Et ideo
ei illius ordinis comparantur inferius
divina scientia limpidius conspiciunt | et
iste potest comparari ordini stellarum
lucentium | quorum illud predictum est
stelle manentes in ordine suo et
3us ordo est thronus quod in ipsis angelis
in plenitudine et in omnibus sedibus sine
maiestate dei sedes ipsis mentibus
voluntas sua simpliciter defertur ad
inferiores | et iste potest comparari ordini
spatiorum celestium | celum id est dicitur sedes
dei ysaie summa celum michi
sedes est Secunda ierarchia celestis
est dei imperio presidentium imperialiter
| in tali autem imperiali presidentia
requiruntur | scilicet auctoritas in regendo | dis-
cretio in providendo | et strenuitas
resistendi | Primus istorum primus
ordo scilicet dominationum | ad quos in pertinent
auctoritas habendi preceptum et aliis imperare
quod facturi sunt | Et ideo huius potentiam
dominationes adeo omnibus preeminent

inferioribus ordinibus ut videlicet corpora totaliter
amministrationes videantur / Secundus autem
3us ordo ierarchie scilicet virtutum / virtus
enim et vlam deponeta / Et iste intel
ligitur dum virtutes / quia per eas deus
dicitur operari signa et pro
digia operatur admirabilium hominibus in
terris / unde cum ipse predixisset ante
signa implere luna et stellis
conturbatas in persona addit / Et quia
vere deus ita celorum virtutes moue
buntur / Tertio sunt 3us ordo illorum
scilicet qui dicuntur potestates quorum interest
resistere potestati maligni spiritus / unde
de istis dicitur Eph. ut super principes
potestates quarum virtute potestas tenebrarum
comprimitur ne quantum vult nocere vel
malignari possit ut ut patet / Secunda
ierarchia est ut dixi legalis
exceptum qui ipsam divinam volun
tatem hominibus infirmis operis prosternit / Sed
autem prostrata ipsorum videtur esse
una quoad provincias et regiones
/ alia quoad personas principaliores
et digniores / Et 2us vero est quoad
quibus homines / Et prima ipsorum
quantum sunt ordo principatuum
/ de quo ordine intelligitur esse michael
qui quondam fuit princeps synagoge
nunc autem principes ecclesie / Et de eodem
ordine potest intelligi ille angelus
de quo dicitur angelus ipsius iste ad da
nielem daniel 10o princeps regni
persarum resistebat michi / Secundus autem
ordo archangelorum de quorum numero
fuit gabriel minister beate virginis
persone dignissime ut aliqui
dicunt / dyonisius vero 13o sentencie quod
fuit de seraphyn / Et 3us quidem ordo
angelorum tenentur 3um ordinem 2e
yerarchie / de quorum numero videtur
fuisse raphael qui custos fuit

et minister tobie iunioris / Unde
et de ordine omnes angeli qui
custodes ipsorum hominum sunt assumentur
Sicut nos ad hec dico quod ordines
predicti possunt dici quantum vere quantum
ad angelorum ordinatorum nomen et
per quos quantum ad eorum gratiam et gloriam
/ quia per digniores in gratia recipiunt
et per gratiam maiorem habent gloriam
/ Alios sunt officia quoad inferiores
partes mundi gubernanda / primos
absque dubio manent predictorum ordinum
distinctiones / quia manent eorum in gratia
et gloria / Sed secundos non manent quantum
ad actualem gubernacionem / quia tunc
nichil restat actualiter gubernan
/ manent tamen quantum ad aptitudinalem
gubernacionem / quia si deus faceret
post diem novissimum alium mundum
/ isto dicitur angeli qui gubernat istum
mundum possunt gubernare alium
/24 ar. Sed 2o ergo dico quod homines
sicut quod rapiantur per eos aliquando excel
lenciam potius proprietates per gradus
assignentur distinctiones sicut ordines
angelorum sic assumentur cum angelis
ad predictos ordines / putta frequenter
dilectio ad ordinem seraphyn
/ in quo supremum locum super omnes dicitur
exaltata tenet virgo gloriosa eo
quod sicut omnes puram caritatem habeat
accepta cetera / Et ad ordinem
assumpta est ... bapta qui testis
salvatorum ...na eius ardens
et lucens / Et de eodem est et de beato
io... excelsa ...
excessive ardoris divini dilectionis / Et
in fine ... fidei doctrina
pcellentes clericos assumentur ad
ordinem ipsorum cherubyn / unde
illud daniel 12o qui docti fuerint

fulgebunt quasi splendor firmamenti et
qui ad iustitiam erudiunt multos
quasi stelle in perpetuas eternitates etc.
predictis supposito etc. C Ad 3o
dicendum sit conclusio angelus creatus non
recipit semper illuminationes illuminari / quia
illud quod est luminis capax et non est
omnino plenum luce potest per aliquam
illuminationem recipere / angelus est huiusmodi / maior
quod sit luminis capax patet / quia tamen omne
quod creatum in aliquo lumine conservatur
/ si angelus non esset capax lucis
non posset conservari / quod autem non habeat eam
plenam patet quia sua lux est lux
participata C Et quod angelus inferior aliquando
potest illuminari ab angelo superiori
quia ut patet ex dictis quod iam 3o de
ca / unus angelus potest ab alio
purificari / ergo potest ab eo aliquo
illuminari / quia certum quod omnis purificat
purificatio aliquorum est illuminatio C Ad 3m
illuminationis unius angeli ab alio est
sciendum / quod angelum illuminare potest
dupliciter intelligi / primo lumen
infundendo / alio intellectum confor-
tando / primo modo plus deus potest illu
illuminare / secundo et isto modo potest lux
angeli creare / Sed hoc angelus
nobilior et perfectior potest minus
perfectum illuminare / et modus est
iste nam licet quilibet angelus deum
videat totum deum tamen non totaliter
comprehendit eum / sed unus quidem plura
ut paucioribus videlicet medio [illegible] quod
simus intellectus est magis [illegible] ut minus
perfectus lumen glorie / [illegible] quod
angelus est a deo infusum divinum
impotentia naturalem superiorem excessum et
capacitatis / sed superior angelus videlicet
aliqua secundum modum in lucem que
non non videlicet inferior / et etiam potest
concipere inferiori quomodo secundum intellectuale
liter [illegible] inferiori [illegible] ut

per divisa species / et per quod eam innate
determinatae specierum intellectus quod per prius
fiat intellectum / secundo in illo primo prius
de quibus ipso ut intellectum omnes
conclusiones in luce / ut est aliqua quod
que de non intuetur sed tamen partim
quibusdam veritatem totum consideret / quinto
unus sit ergo in vita morali tamen supplicis
quis esse perfectum ipsius totaliter cognoscat
/ eo quod nullus sancti posset omnes
conclusiones et concludi perfecte percipiens
/ tamen sic quod unus homo et perspicatior
alio cum sit unus ergo videlicet plures
conclusiones quam alio in quodam principio / ideo
si aliquid ergo sibi faciat docere [illegible] videlicet
grossum habens doctorem velle / non
oporteret plus facere nisi quod eam propositionem
determinate sed tamen illo principio
concluderet / et ille grossus qui per se
considero illud principium quem intrinsecum
perfecte ad divisa que ex illo
principio [illegible] elici potest / ita quod unus
et confirmatur ut dicitur quodcumque incipit
eam determinate cognoscere quam eum
quasi determinatum non cognoscit / Sic
imposito beatus thomas de istam
modum confortatus sed duobus cor-
poribus [illegible] in uno situatis / unum
confortat eum / sic duo angeli -
C de 3o articulo sciendum quod omnis
illuminatio angelorum aliquo potest dici
locutio sed non ergo C Sed tamen intellectum
est sciendum quod quamvis quidam dicunt est
locutio [illegible] quod possit quidam dici
illuminatio / primo est quod sit vera / sine
quod sit de tam [illegible] ei ad quod dirigitur
locutio non sit nota / 2o quod locutio
sit decliviter quorum nota quod precedat
ad perfectam intellectus / sine quod tamen
ordinatam sit locutionis quod ille ad
quem dirigitur porrigat quod loquens velit
exprimere hoc locutione et intelligat

ea quantum ipsorum quarum conditum
deficere in eis locutio quod tamen non
illuminatio | et ideo quando deus loquitur
ad hominem vel ad angelum eius locutio
proprie est illuminatio | unde ait gregorius 2°
moralium deus loquitur ad angelos suos
eo quod eorum cordibus occulta sua invisibilia
ostendit et quid agere debeant in ipsa
contemplatione veritatis legunt [?] ad eorum
publice prebent magestatis [?] fit ibi n-
cidere [?] meus angelice locutionis et per
quos illuminationis meus [?] qua
unus angelus illuminat alium angelum

Utrum angeli mittantur ad homines ex-
istentes in ecclesia militante | Et videtur
quod non | quia ad ministrandum ancillanti [?]
servitio mittitur minus [?] ubi [?] dignus est
prius | Sed ipse deus qui maior fuit servitio
eius [?] minor est angelus [?] prius est
omni creature | Ergo etc. | Contra est quod angelus
dixit ad thobiam thobie 12° | Misit
misit me dominus ut curarem te | et
saram uxorem filii tui a demone
liberarem | Circa primo videndum est utrum
aliqui angeli ad homines hic mittantur
| Secundo utrum possit loqui
illis ad quos mittuntur | Tertio utrum
aliqui angeli sint [?] mittantur quod ad
quorumlibet [?] hominum custodiam deputentur
| Quarto utrum expediat ministerio seu custo-
dia [illegible] angelorum ministerium seu
custodiam augeri [?] | Circa primo
videndum est de eo quod queritur utrum
omnes angeli mittantur | Quarto utrum
aliquis a summa dei contemplatione
| Primum quidem non indiget probatione quia clarum
est per multas [?] sacre scripture
quod angeli adeo fuerunt missi ad
homines | sicut apparet in genesi de abraham
et iacob | in exodo de moyse | in

novo testamento de nativitate christi
conceptione et de perceptione [?] zacharie [?]
[illegible] et de petro in actibus apostolorum | Sed ad
videndum esse quaestio quod quam aliquis ad
[illegible] [illegible] ab eodem
[illegible] sed voluntate est ut se
minimo visitet consolando | Sed et
homines sic vocati et aliquis [?] [illegible]
[illegible] ad [illegible] illius sine [illegible]
[illegible] [illegible] | et [illegible] in
ecclesia militante [illegible] sive [illegible]
[illegible] non potest visitare angelos
in illa civitate regnantes | non post
quam vincerint fortitudine et
assumpserint penas [?] in [illegible] | [illegible]
[illegible] voluerint et non deficere in
[illegible] | Secundo [illegible] [illegible]
quod angeli visitent homines [illegible]
adiuvant ut pervenire valeant
[illegible] [illegible] | Ergo etc. | Circa secundo
[illegible] [illegible] [illegible] quod
non [illegible] et vigilant [?] mittantur
illi de inferioribus ordinibus | Sed [illegible]
[illegible] [illegible] et ille de
supremo ordine potest mitti | et quamquam
de facto missi sunt | sic [illegible]
[illegible] [illegible] dyonisii [illegible]
ierarchia | ubi ait quod illi [illegible]
qui missi sunt ad ministrandum [illegible]
[illegible] ubi dei sunt de primo
ordine | Cum ysaie 6° [illegible]
[illegible] volavit ad me unus
de seraphim et in manu eius
calculus quem forcipe tulerat | Et doctores
[illegible] communiter loquuntur de missione
[illegible] et vigilant | Et [illegible] sic
mittuntur solum de inferioribus ordinibus
| Secundo quod angeli missi [illegible]
[illegible] non [illegible] a [illegible]
contemplatione | quia [illegible] sit [illegible]
quod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

esse impedimentum alicuius | videns
in luce et colorem non minus videt lucem
per visionem colorum | ut minus videt
colorem per visionem lucis | quia lux
est ratio videndi colorem | sed sic est in
proposito | nam angeli in illa beata con-
templatione videt ea per que mittitur
| et videt mentem per quam completur deat
et quemissum ministerium | ideo non minus
contemplatur per hoc ministerium quam
alienum fortasse esset dicendum | sed
semper cum voluntate sibi iunctae ad
se redeundi non elongat a loco suo
aliene sed magis appropriat eo quod
in luce videat qualiter se habere
debeat ¶ Circa quod angelus quando
certum ministerium mittit nimis quod
quorum imperio quando non retardatur
ab actione beata | quia ratio quare
angelus quando mittitur imperio quando et rationem
ministerii consequenter per quod quasi
angelus est agens | sed ratio contempla-
tionis beate | angelus est patiens
et deus est agens | non unum est
idem per illud quod est agens et in-
ferius | in nullo impeditur quamvis
possit esse patiens a
superiori | quia luna influens aliquid
in istam inferiorem non cessat per hoc
sed ut in aliquo retardatur recipere
passive influentiam solis vel alicuius
agentis superioris | omnibus dicendum ad ultimo
potest istud et angelus communicare per
tempus | quamvis sit in deo consideratis libere
potest istud non differendo ab eminenti
quod in fine | primo illud quod ait
angelus potest istud ad domum
principis parochiae in festo in 21o
diebus | et quod et quomodo committit imperio
quando ¶ Circa de aliis dicendum quod aliquid
dupliciter mittitur | uno modo ita quod incipiat

esse ubi non erat | putamus quod mittitur
de celo ad terram et qualiter non
erat | puta quando operatione incipit
esse etiam aliquis et quod primus non operabatur
| Alio modo sic mittitur quod non incipit
ubi non erat sed incipit esse quasi
non erat | puta cum adeo determinatur
ad ministerium alicuius angeli | Eo mittitur
primo et potest loqui hominum duobus modis
| uno modo per collisionem aeris formando
quosdam sonos ab homine intelligibiles
| Alio modo per mentem imprimendo
potestiones memoriae spiritualem | vel etiam
per quam se abscondit in imaginatione
organum sensitivum ad debitum actum
educando | aliquorum spiritus actuationem
intellectus potest incipere homo de novo
intelligere | que prius non intellexit
| et isto modo potest et loqui alteri
angelo | quia unusquisque eorum non minus
intelligit quod imperat per eos sonos
et per quem homo | ut cum angelus
mittitur ad angelum talis potest
loqui sic quod intelligat homo modo
potest intelligere | et hoc dicendum uno
per virtutem suae applicationis ad aliquam
rem corpoream | sed non angelus per
virtutem suam applicare ad partes
corporales diversas continuitatem puta
ad unam partem et ad unam partem
| sic per applicationem suam virtutem
ad partes diversas figuratas | et per
quas quasi figuras per aliud angelo
interiore sue voluntatis indicat
sed non hoc superius signis in talibus
sed verbis passivis in ab intellectu
revelat | et quasi angelus virtutis
applicationem non potest videre hoc quasi
per revelationem | sed non potest videre
virtutem angeli quia si videret | videret
essentiam angeli sed aliquis non

videns intuitum non videt speciem
quibus videt pergamenum sic homo
cum non possit videre voluntatem agentis
ipse non potest videre signans sensibile
hoc voluit applicacionem ad certum dato
quod videat ipsam certam / Alius per alium
loqui alter angelus et non homini per
illuminacionem compositam / et sic duplex ratio
quia angelus superior intelligit per species
magis universales / non omnino suo actu
intelligit per multa seu comprehensive
quam non apprehendit inferior / vel quia superior
videt illum conceptum cum magis de-
terminatus / et cum illis declarat
conceptus suos negocio comprovat inferiori
Ad hoc enim est dyonisius superiores
angelos habere dicens quod dividunt
suos universales conceptus ipsis inferioribus / sicut
parvulis masticatum seu divisum cibum
sunt commedere quod alias non posset
manere in sua integritate / et
sed doctor scolaribus multa comprehendit
paucis verbis et conceptibus / quia discipulus
non comprehenderet nisi particulariter et determinata
verba explicare sic magister etc.
Secundo per angelus loqui angelo
per intellectualem signum sensatum Tercio notandum
illicitum est advertendum quod de verbum
intellectuale seu eandem expressa et
actualiter intellectus ipsius angeli nulla
mediante tali signa in eo mediis
ad eum et ad alium sed est supra
de conceptu hominis declaratum / Et non
quibus unus angelus cui intellectum
alterius videt suam intencionem esse
de hoc vel de illo / parum de affectu
vel negativo declarat voluntatem illius
contemplacionis non per videre de quo
illorum sit / quia potest per illa angelus
ei conceptum sic est mediis alium

ut alium fieret et nunc ad signum
expressum illius ad quod intendit voluntatem
suam declarare eidem conceptus / quia
signa verbis intelligit alter angelus
intencionem illius esse dirigere declarationem
et non de opere / et isto modo loqui
potest angelus superior ad inferiorem
et inferior ad superiorem Decimo notandum
sic quod prima quaestio hoc maior intelligatur
esse hic adeo declaracionem angelum
per custodem / quia fuit expresse ingenio
super illo verbo mathei 18o videte
ne contempnatis unum de his pusillis
qui in me credunt / dico enim vobis
quod angeli eorum semper vident faciem
patris mei qui in celis est Ad
illud idem sentit dyonisius
ut patet libro de angelica jerarchia
Et est causa quia dicuntur quod homines
habent angelos custodes sunt ne
contra eos intellectum / ne demones
eorum voluntatem / ne peccata pertineant eorum
sensualitatem / et ne paciantur corporales
lesiones ut dicitur / suffocati cum
dyaboli penam in vere nimis si deus
permitteret et angelus non prohiberet
Secundo quod custos videtur esse curandus
quia illum quod custodiunt permittit de-
mandat / quia angelus permittit hominem peccare
et malicie demandat in terris Tercio angelus
non videtur conveniens custodem cum ita
malus fuerit sic quod intellectum
possit regulare Quarto quia dicitur
quod sed unicuique non est exaudiendus
cum fecit eorum exigencias ac tamen
quod semper est dacii quod inferius quod
sui inferiores vel est supra obediencia
monachorum / sic ut angelus etc.
Quinto quod dicitur quod sui doctores
et est auctor habet unum angelum
custodem / ut in ipso libro est dictum

no(n) infligat(ur) et ut ipse mag(iste)r
legitime q(ua)si suo demerito p(er)dep-
net et divina iusticia p(er)plexus
clu(m)ctetur. ¶ De b(ea)to celo q(ue)ritur
q(uod) c(a)p(itu)lo custodia no(n) augetur
p(re)mium essencialiter ip(s)o(rum) angelo(rum)
|ut sed e(st) s(an)c(tu)s i(n) naturalib(us) ita
q(uod) [illegible] p(ar)ticule i(n) ut cessat
motus |sic e(st) status [illegible]
ita q(uod) [illegible] sine [illegible] ad
op(us) |[illegible] no(n) amplius e(st) in
motu [illegible] essencialiter
ultra [illegible] |Sed [illegible]
et [illegible] quod [illegible]
[illegible] illud [illegible] |In quo
[illegible] tendit [illegible] ubi stabit
¶ [illegible] dico q(uod) p(er) [illegible] custodia
p(re)m(ium) [illegible] ad p(re)miu(m) [illegible]
|q(uod) si gaudiu(m) e(st) angelis dei
sup(er) uno pecc(at)ore pen(itenti)am agente
ut p(ate)t Luce xv |q(ue)sito mag(iste)r gau-
diu(m) esse(n)tie [illegible] ipsi angelo de
suo custodito si ad [illegible] eius
angeli [illegible] |p(ro)pt(er) vitam [illegible] |ultu
[illegible] agere et [illegible] eternam
p(er)veniret ¶ [illegible] q(ue)ritur
q(uod) [illegible] dei sit [illegible] no(n)
[illegible] ubiq(ue) p(ar)tes [illegible]
p(er) statu(m) [illegible] |Et [illegible]
i(n) naturalib(us) deus posset [illegible]
[illegible] p(ro)ducere |ad de-
clarandu(m) [illegible] bonu(m) [illegible]
[illegible] fuit |Et [illegible]
custodit [illegible] angelo [illegible]
[illegible] custodire

v(er)o [illegible] mundi [illegible]
informis [illegible] duratione
omniu(m) for(ma)r(um) [illegible] |Et [illegible]

q(uod) sit [illegible] illud q(uod) [illegible] educitur
est [illegible] educitur
|Sed omnis for(ma) [illegible] educitur
de [illegible] |[illegible] ¶ Contra omne q(uod)
e(st) act(us) [illegible] q(uod) [illegible] sit
forma ut forme [illegible]
|[illegible] p(ro)portio(n)e [illegible] |Sed [illegible]
[illegible] for(ma)m [illegible] ut [illegible]
fuit [illegible] ut [illegible] forme [illegible]
|[illegible] ¶ p(ri)ma e(st) [illegible]
de [illegible] dicit [illegible] act(us) ¶ 2a [illegible]
q(uod) [illegible] ¶ 3o [illegible] modo sit materia
¶ [illegible] dato q(uod) sit [illegible] ut [illegible]
[illegible] dicunt essencialiter
¶ [illegible] p(ri)ma [illegible] dicit nullu(m) actu(m)
dicit |[illegible] sed [illegible] p(ri)mus act(us) ad
[illegible] |Sic [illegible] p(ri)ma po(tenti)a ad actu(m)
|Sed p(ri)mus act(us) e(st) p(ri)mus act(us) in
[illegible] passiva
ut p(ate)t [illegible] |[illegible] p(ri)ma po(tenti)a
passiva [illegible] e(st) in |ut p(ate)t p(er) ph(ilosoph)um
et [illegible] p(ri)ma po(tenti)a de se
[illegible] ab o(mn)i actu ¶ 2a ex
hoc [illegible] for(ma) fuit una [illegible]
esse [illegible] |[illegible] ut [illegible] tota [illegible]
for(ma)m [illegible] no(n) [illegible] si [illegible]
actu(m) dicit |no(n) [illegible]
e(st) impo(ssibi)le |[illegible] illud q(uod) esset
in actu no(n) recipit for(ma)m |ut p(er)
[illegible] recipit [illegible] tota |ex duob(us)
[illegible] in actu no(n) fit [illegible]
¶ [illegible] differ-
[illegible] de co(m)pleta actu
|[illegible] e(st) act(us) indeterminat(us) de
se [illegible] p(er) aliu(m) actu(m) |Alius
e(st) act(us) determinat(us) |[illegible] e(st) act(us)
determinat(us) |p(ri)mus [illegible] dici
act(us) |2us [illegible] |3us [illegible]
|sed [illegible] signat [illegible] |signat
[illegible] actu(m) indeterminatu(m) determin[illegible]

tm pfiam sigilli ita sit sigilli
e acti determinat ipsi cere. Sz
ipa cera nec signata e dicit
actu determinatum expressio gelidis q
gñius in dr̃ no dicit actu forte
dr cu actu eminentiu q pbat
omne gravem adeu s aliq sitiez
impuro actu cu sit nñ sit gdnela
adeo inde s pr pura imillu
pem dr dicit actu nullam univsit
tz sitiez impuro actu cu sit materia
sit gdnela adeo go no pt dre
puaz potam si exclusive omis
actus. Ista e intẽ autem 2o
intẽ Sic ubi aug si fort
essz pst ca de in et defec
in adesit forme et ppe
form succedente hret esse
a materia. Concedo gim ine
ad pm argum hermi stad
pint inpimo libo in pt no
tz pdicam inde qz in dicebar
eadem in dr no e cata s
e gcata go no tz silicie inde
pac. Ad 2m dcm q tz gcde
tu a materia q for no e ca
mae qz esse in e esse inpor
for aut e ca essendi actu et
lo dr gmer pimo psorz q esse
in e no e determinatu in actu
go ut. De 2o arto pma gclo
de fro in informis no pressit
duratoe omez form. Ista gclo
e de intẽ bti augni sup
gen ad alit ubi eo intẽ lo
de in. Dr n aug q gmis se
pee duo forme dum vox tn
no duratoe s sola ma pte
dim or gmis de omnia fecit

de informi in cu ipa in inform
tas formalitas no pcedit duratoe
2o qui vult incedui eaunt
omia sil. Ecce ergo no primo
fuit creata informis ut q tres
forme facte. Cz contraria opinionem
qui tenet cum ista opis in pe
dici informis duplicat. Vno modo
per expulsionem omis forme tam elemen
que celestis et creacion dm. Et
istos in negn sunt informis
alio pr suppositis formis spalibus
celestis et terre ac aliorum elemento
ui pt intelligi informis p co
clicz forum acturm ut q eclas
potuit gnadi. ac tempe confusez
localem ipsorum elementorum. Et in
telligi potuit pmo post intẽ
que asserit in simul prius
duratoe cpus informe. Et postea
formatum. no dn cum eat cragmis
herbarum armentum ut aer ornacu
volucribus. ut aqua piscibus. Et tpe
terra gmitte ad admodum
nebule volauit certe elementa
confundebat sub obscuritate. Sz
cu dixit dns congregentur aque
in locu unu et appeat arida
sit tanta illi ubi contracta co
unata sunt aque quarto
gmitis qua i mete tendebat
ad locum adeo i deputatum
et clarificata fuerunt elementa. Et tc
appebat pmo distia q cu
ab pcedio causas distinctis
suis formis fuit creata. Et
ista e intẽ bti aug 12
confessionum ubi ait q materia
no est q informe pcatae
omnis forme. Sz gpacatue

formosior. Tertio quia ut in potentia
esse actu non sit sine forma
quia hoc implicat contradictionem et hoc per
probationem sic quod quod est pura potentia
dicit nullum dicit actum multo
potius esse actu sine forma
non est quod ut ponit impura [illegible]
illius generis. Contra ipsum esse actuale
est actus quaedam et per quod ad formam
dicitur ergo quod aliquid sit actu sine
forma [illegible] plena videtur esse
contradictio et boetius in libro de [illegible]
[illegible] omne esse est a forma et
[illegible] ut esse dicitur. Contra henricus
de gandavo quolibet primo questione
10 tenet contrarium arguit sic quaecumque
distinguuntur realiter entitatibus absolutis
illa deus potest ab invicem separare et
separatim producere et conservare sed materia et
forma distinguuntur realiter absolutis entitatibus
absolutis ergo etc. Contra secundo sicut se habet causa
ad causam quantum ad operari sic se habet
effectus ad effectum quantum ad esse
sed deus qui est causa prima non
non dependet in sua operatione a
causis secundis quare sit causa formae
in hoc ergo nec materia dependet
in esse ab ipsa forma ergo etc.
Contra ista non concludunt quia si materia
possit ab eo produci sine forma
[illegible] pura potentia [illegible] et per se
[illegible] in puro actu quod videtur
impossibile ergo etc. Contra primum dicitur quod
[illegible] non est verum sed [illegible]
entitatem est pura potentia. Contra secundum
dicitur quod similitudo non tenet quantum
[illegible] pro tunc [illegible]
assignatur [illegible] conclusio non
est simile et dicitur quod [illegible] non est

[illegible] in [illegible] effectum sic est actu
Contra 3° in libro dicitur quod corpus caeleste
est compositum ex materia et forma quia nulla
species recipitur [illegible] neque generatur
potest esse simplicior illo genere sed
[illegible] species [illegible] quod est impossibile
[illegible] genus [illegible] et recipit [illegible]
[illegible] et corpus [illegible] est
compositum ex materia et forma ut [illegible]
[illegible] ergo et caelum est compositum
ex materia et forma. Contra quoniam illud [illegible]
[illegible] de formabus [illegible] quolibet questione
[illegible] arguens sic id quod est impura potentia
ad omne esse [illegible] est
[illegible] ad esse et ad non esse
[illegible] ergo [illegible] quod non [illegible] in
se [illegible] quo possit non esse
[illegible] sit [illegible] non [illegible] Contra
[illegible] aureolus arguit sic si
in caelo [illegible] in [illegible]
[illegible] sive corporeitatis [illegible] sive
[illegible] [illegible] motus localis non
[illegible] quia forma dat esse [illegible]
non in ut [illegible] quia [illegible]
indeterminata [illegible] materiae
quantitas [illegible] determinata [illegible]
formae [illegible] quia motus
ad ubi non in est [illegible] sed
[illegible] corporeitatis. Contra primum dicitur
quod non concludit [illegible] in [illegible]
[illegible] privationem [illegible]
[illegible] formas [illegible] non [illegible]
[illegible] sed [illegible] privatio
[illegible] est [illegible] caeli [illegible]
[illegible] in caelo [illegible] non [illegible] forma
privationem [illegible]. Contra secundum dicitur
quod [illegible] motus caeli [illegible]
quod [illegible] sic est caelum [illegible]
simplicitas [illegible] quia non est

a contrarium quod agat in ipsum sed ic
motus simpliciter dicitur eo quod est visor re-
ctas motibus sicut et celum simplex
est quia est primum et immixtum omnibus
contrariis mobilibus / dicitur secundo ad 2m dicitur
quod materia celi et materia horum inferiorum non
differunt essencialiter / et tunc probat cum
formis utriusque tamen specialibus quam
accidentibus sit compossibile manere formam
celi et omnium inferiorum esse in materia una
essencia materie et non plures quoniam tunc
species formis non remanet eo
quod tunc materia in prima potencia in qua
nulla cadit distinccio / et solucio
accidit sicut quod distinguatur ut patet
3o de anima et 12o metaphysice quoniam autem
sit una materia superiorum et inferiorum
ut concipitur per abnegacionem omnium
formarum / non tamen est una quantum ad modum
recipiendi formam / quia materia celi ab
ipso deo recipit formam non secundum
contrarium / ideo quod [illegible] non habet privacionem
alteram / et propter hoc sunt appetitum
formarum [illegible] ita complete
satiatur quod materia nulla aliam
formam potest appetere / et ideo celum
[illegible] incorruptibile manet
intransmutabile / Contra beatus Thomas in prima
parte illius questionis declarat sic quia materia
secundum se considerata esse in
potencia / ergo unitas et diversitas
materie debent considerari et exprimi
et diversitate potencie / [illegible]
arguunt sic illorum non est una materia
que sit secundum hunc quod materia unius non est
in potencia ad omnes formas ad quas est
in potencia materia alterius / sed materia celi non
est in potencia ad illas formas ad
quas est in potencia materia inferiorum / ergo non
est una materia celestium et inferiorum

/ Ad 1m dicendum quod cum sic quod materia unius
non est in potencia ad omnes formas
ad quas materia alterius non arguitur diversitas
essencialis materie [illegible]
diversitatem [illegible] puta quod una
possit recipere suam formam [illegible]
[illegible] forme [illegible] / alia vero sit
[illegible] / [illegible] sic nulli alii
forme naturali contraria / Ad argumentum
[illegible] dicendum ad maiorem quod illud
quod sit [illegible] non [illegible] quod sit ex
[illegible] diversitatem sed quod sit per se
eo [illegible] Ad hoc dicendum quod omnes
forme vel generabiles [illegible]
que sunt educte de materia per generacionem
ut sit agens naturale presupponit
materiam sic tamen non est dicendum de
formis celestium corporum quia
[illegible] non presupponit materiam sed
[illegible] sic creat materiam
et formam [illegible]

Utrum lux in medio sit forma
realis et videtur quod sic quia effectus realis
est causa realis sed [illegible] impressio a
sole [illegible] omnes generaciones horum
inferiorum [illegible] Contra omnis
forma realis que per actum agentis
naturalis est in aliquo ergo quod realis
educitur de potencia illius in quo est
sed lux non educitur de potencia medii
quia si realis educitur de potencia
medii [illegible] celum [illegible] lux a
sole [illegible] et [illegible]
[illegible] formam et [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] [illegible]

scilicet x° Primo vero lux inest celestibus et in istis inferioribus sit eiusdem rationis. Secundo vero lucem comparatur aliter in superioribus quam inferioribus sit forma realis vel intentionalis. Tertio vero educatur de potentia materie. Quarto vero utrum forme intentionales solo modo differentes vel a quibus obiectis denotare possit sit esse mediante parte medii. Quantum ad primum lux inest celestibus et in istis inferioribus non est eiusdem rationis. Probatur ea que differunt genere sunt diversarum rationum. Lux solis et lux ignis sunt genere alterius rationis actionum et passionum differunt genere saltem naturali. Quia corruptibile et incorruptibile differunt genere saltem naturali ut patet x° methaphisice. Secundo forme que sunt secundum genus quod per intentionem unius magis provenimus ad perfectionem alterius illa non sunt eiusdem rationis. Sed per intentionem lucis in inferioribus magis provenimus ad perfectionem lucis solaris. Contra quia ea que insunt aliquibus secundum eandem rationem non insunt eis diverse et univoce esse eiusdem rationis. Sed luciditas est celestibus et inferioribus secundum unam rationem. Nam secundo de anima dicitur quod ut aqua secundum quod est lucida ut aer secundum quod est lucidus. Sed quoniam videtur eadem natura in ipsis et in superiori corpore tertio quod communis vel dyaphaneitas etiam inest luciditas celestibus et inferioribus de qua loquitur philosophus analogia vel genere loquendo dicitur secundum genus naturale. Propter quod sua proprietas non differt arguit sufficienter ea esse eiusdem rationis vel non esse etiam quod inest secundum eam. Secundo est notandum quod distinguitur de intentionali. Nam intentionale dicitur originaliter accidendo ab eo quod ipsum

sicut adeo debile esse quod potentia cognitiva propter hoc non terminatur ad ipsum sed per ipsum tendit in aliud sicut in obiectum. Et ideo species in speculo [illegible] et maiore colorum propter hoc sunt intentionales. Quia ita visus per ipsas tendit in colores et per ipsas videt colores seu res coloratas quod ipsas species nullo modo videt. Lumen autem in hoc convenit cum aliis speciebus. Quia per lucem tendimus in colores. Sed differt quia lux dicitur ab ipsis speciebus quia quamvis visus non terminetur propter hoc ad lucem consideratam in medio sed ad colores quia lucem propter hoc non videt nisi ad aliquid terminetur. Tamen lucem aliquando videmus quod de speciebus dici non possumus. Et ideo lucem aliqui predicta forma intentionalis. Prout lux convenit cum aliis speciebus. Et aliquo modo forma realis prout excedit ceteras species in eo quod ad ipsum aliquo modo terminatur visiva potentia. Quantum ad tertium dicitur quod quedam sunt forme que conveniunt cum formis suorum efficientium et quantum ad modum essendi et quantum ad modum agendi. Alie quod non conveniunt cum formis suorum efficientium in modo essendi nec in modo agendi. Tertio sunt alique que differunt a suis agentibus in modo essendi conveniunt cum magis [illegible] in habendo [illegible] efficientium. Primi sunt forme simpliciter reales. Secunde sunt intentionales. Et tertie magis conveniunt cum realibus prout dicantur reales. Magis ab ipsis differunt prout dicuntur intentionales. Et ideo lucem in medio magis dicitur aliter [illegible] denotare [illegible] modum essendi [illegible] est in [illegible] et imperfecte et propter quod [illegible] esse debile ut dicit

pt' primum q' tracta pit' sm
gravitatis lux aut aqua dicitur est
in m' spissa terminata et propter hoc
vigorosum et perpetuus esse ut
sic dicto lux per aliquo intelle
esse m'g per sm prima producit
lux non causa efficiens sed est
primum sic per diam alii forma
realis. Contra una opinio doctorum est
quod lux in medio non est forma realis
sed intentionalis quod arguit sic lux
in medio contingens pupillam visu
proprie ab illa fit sm plurimum
de aia ffle prima sed non sic
sensatione. Contra nichil dat quod non
habet sed lux dat coloribus esse inte
tionale in medio. Contra in medio
absentia illuminantis. Contra in corporibus
omnis realis forma sit sed cum sed
lux non habet quod non est forma
realis. Contra petrus de alimania
quod lux sit forma realis
quod probat sic forma intentionalis non
potest esse effectum realem sed lux in
medio habet effectum realem quia calefacit
et incendit radiis solis reflexis
in speculo concavo producunt ignem.
Contra forma intentionalis non dicitur
sine subiecto aer non est colorati
a speciebus intentionalibus colorum
in ipso. Sed lux aeris illuminati
Contra lux sit intentionalis in medio
speciebus medii. Contra ab eo quod aer
intentionale habet lux dicitur
[illegible] quod est corporis
[illegible]
Contra argumentum prime opinionis dictum quod
lux contingens pupillam non videtur
sed lux [illegible] reflexa ad aliquod
corpus contingens pupillam

non aliquis est ad [illegible] quia sic
species colorum [illegible]
videtur quia est forma [illegible] inten
tionalis quod lux videtur
in ipso intentionale. Sed solum
non videtur. Ad [illegible] dictum
quod [illegible] colorativi
[illegible] non fiat [illegible] quia ipsum est
[illegible] non eclipsatur luna ab
[illegible] nichil
per videre. Sed [illegible] de
luce dicitur quod sit forma realis quia
lux non eclipsatur per ipsum. Contra
dictum quod lux non est [illegible]
forma realis sed est aliquo forma intentionalis.
Contra dictum quod aer non est [illegible] de
qualibus realibus [illegible] debile
[illegible] figura [illegible]
a sigillo [illegible] quod est realis [illegible]
de [illegible] in [illegible]
forma sigilli. Contra [illegible]
quia [illegible] sic
realis forma. Contra [illegible] opinio
dictum quod aer [illegible] de [illegible]
intentionali quod non est aliquo reale
sed lux sic est intentionale [illegible]
aliquo est reale. Contra [illegible] dictum
quod lux per [illegible] quia
[illegible] non est [illegible] intentionale
Contra [illegible] dictum quod [illegible]
intentionale [illegible]
ipsum. Contra de [illegible] dictum quod lux
non [illegible] de [illegible] quia forme
intentionales non [illegible] de [illegible]
sed lux [illegible] aliquo possit
dici forma realis [illegible] est
intentionalis quod realis non
[illegible] de [illegible]
de [illegible]. Contra nichil [illegible]
de [illegible]
[illegible] sed lux [illegible] forma
in stellis corporibus celestibus [illegible]

[illegible] Qualitas [illegible] in medio potentia sup[illegible]

Qualitas realis [illegible] in medio [illegible] sed lumen [illegible] in medio

realis et intentionalis ~~intentionalis~~ vel alteratur
Contra secundum petrum de aquila tenetur quod non
solum lux sed et omnis species inten-
tionalis educitur de potentia subiecti. Arguit
sic: omne quod in esse producitur vel
creatur vel generatur; sed iste forme non
creantur, tamen cum creata producantur; ergo
generantur et per consequens de potentia subiecti educuntur,
quia omne quod generatur de potentia materie educitur.
Contra: pro ista nichil aliud subiecti educitur
de parte eius; sed lux est pro ista medii
medii, ut philosophus dicit 2o de anima,
quod lux est actus lucidi. Contra predictam
dictum quod non sequitur illud generatur
ergo de potentia materie educitur, ut patet de
anima generata in celo, similiter nec illud
quod reale in natura tamen generatur pro-
ducitur ergo de potentia materie educitur. Contra rationem
dictam quod aer non est vel spera-
nem propriis non solum ad realis, sed
et ad formas intentionales, prout large
et abusive quedam dicuntur
educi, potest esse quod recipiuntur magis
quam educuntur de eo; propter quod loquendo
forme intentionales non educuntur
de subiecto, sed exprimuntur et derivantur
ab obiecto, ut tamen ab obiecto eo
quod presupponit essentiam alicuius agentis,
scilicet subiectum in quo iste forme re-
cipiuntur, quod non contingit in actu
creatiuis. Dato vero quod gratia creatur
tamen presupponit subiectum in quo recipiatur
tamen illud subiectum est effectus agentis,
quod est gratia producitur. Contra de-
eo dicto quod due species sunt
forme intentionales solo modo
diuerse, ut est 2o de (?) oppositis formis
diuerse, puta species albi et nigri
potest esse simul in eadem parte medii,
quod patet duobus corporibus albo et
nigro oppositis secundum dyametrum contiguis

parte, et illis lineis stat quod diuersis
visu ad vtrumque illorum corporum, et ad vtrumque
ipsorum, quod esse non posset nisi species
utrorumque accidentis essent in omni
parte illius linee, et eodem modo exprimitur
de albo et nigro oppositorum positis.
Contra quidam tenentes arguunt sic: potentia
vna non sufficit esse actuata pro una
forma simul in una et eadem parte,
sed in vna parte medii est vna potentia
non ergo sic non potest actuari duarum
formarum simul in vna et eadem parte.
Contra probatio quod aliquid esse et verum esse
secundum intentionem, sed propter ipsum actum est esse
quod actus est in esse ut patet secundo metaphysice
et actus non potest esse eius nisi quod eius
potentie sit et per se vel subiecti ut patet secundo
metaphysice; ergo actu eiusdem potentie in
eadem subiecto inveniuntur nisi adueniat subiectum
et non extra subiectum vnius modi actus
eiusdem potentie non potest esse plura.
Contra eius propter eandem rationem non
dicitur forma nisi ad diuersos contrarios sed vna
et eadem potentia medii non est actu diuersarum
formarum. Ergo et cetera. Contra rationes istas dicendum
est quod solum concludit de formis
realibus de potentia subiecti per realem
motum educitis qualis non sunt forme
intentionales. Contra aliam probationem dicendum
quod aer non est vere visibilis sed contra
tunc vniuersaliter, sed ita est quod lux
multum producitur est visibilis ipsius
per se. Ergo sicut obiectum reale intentio-
nes possibile vel multiplicat earum essentiam
realem in se vel multiplicat, prout
actum formaliter vel multiplici de-
bet est sicut sit impressio et cetera.

Queritur vtrum per motum suum sit in
esse visus intentionalis et vtrum quod non
quia sequitur quod omnis effectus istorum

inferiorum naturaliter conveniente cum tamen
quia potentia eius naturalis et conformis praeter esse
naturalis et conformis, sed motus celi est
naturalis et conformis. Quarto arguitur. Convenit
[illegible] ratione naturae ut quod calores
generantur ex caloribus stellarum generantes
quia sperma in animalibus quod inseminans
propter illius calorem ex quibus motum
stellarum et dispositionibus corporis [illegible]
et in motore. [illegible] Dicendum primo
utrum motus celi sit ipsi celo naturalis
[illegible] quod [illegible] ut haberet
influentiam sicut liberum arbitrium quo
corpus aliquod celum haberet influentiam
naturalem in ista inferiora non obstante
quod ipsum in motu permaneat. Dicendum primo
[illegible] una [illegible] communiter
dicitur [illegible] talis est motus celi
esse naturalis ipsi celo dicitur per intelligentiam
[illegible] quod [illegible] dicitur talis motus
celi naturalis ipsi celo quod sit conformis
inclinationi naturali celi eius essentiae [illegible]
quod ipsum celum naturale habet [illegible]
ad illum motum. Secundo prima motus
celi non est ipsi celo naturalis eo quod sit
conformis inclinationi naturali ipsius celi essentiae
quia si motus celi esset essentiae conformis
inclinationi naturali ut haec esset probatio
quod privatio talis motus esset [illegible] corporis
[illegible] ipsius celi ut quod ipsa intelligentia
quod diversus motus celi esset conveniens
ipsius celi esse [illegible] esse, dato
esse [illegible] et per consequens motus sed ut
sicut sit [illegible]
quia si [illegible] ut celum [illegible]
[illegible] motus in [illegible]
corpus requisitum in motu ut requiritur
propter [illegible] motoris ad motorem sed
in motu aliquo ut propter [illegible]
sed de motu [illegible] sed
in motu celum nullum est [illegible]
ut dicitur [illegible] ut esset [illegible] motus

ad motorem quia sola [illegible] non sunt
intelligibilis [illegible] aliquid sed oportet
de generatione quia in vacuo ubi nulla
habet resistentiam movens moveret in
instanti sed ista potentia non esset [illegible]
motus ad motorem medio quod sit in
ipso generatione ut patet [illegible]
intelligentia quod [illegible] motorem celi
sit forte sicut anima celi ut [illegible] intellectus
et voluntas ipsius naturaliter fundetur in
materia in essentia [illegible] si intelligentia
formalis per essentiam suam esset conveniens
ipsi celo [illegible] celum in motu
in materia per intellectum et voluntatem sed
materia essentia [illegible] quod oportet intelligentiam
movere celum materia [illegible]
[illegible] sed de [illegible] in motu
de anima [illegible] et per consequens motus celi
non possit [illegible] quia [illegible] in materia
motiva ipsius celi naturaliter [illegible]
et [illegible] quia forte intellectus in materia
conveniens [illegible]
[illegible] in intellectu [illegible] celum
[illegible] ab [illegible] quia non
[illegible]
[illegible]
intellectum. Tertio [illegible] celum licet non
sit formaliter vivum et animatum tamen
[illegible] intelligentia ipsum movente quae
[illegible]
[illegible] et [illegible]
quia [illegible]
vivus quia agit in [illegible] alius vivi
[illegible]
[illegible]
inferiorum quod ad opus suum [illegible]
applicatur ordinatione divina [illegible]
[illegible]
Tertio [illegible]
[illegible] celi non [illegible] celum esse animatum
[illegible]

parte sui est alterius virtutis quam materia
sit, est de caelo et probatur ergo etc. ¶ Item quarto
licet caelum non sit alteratum, tamen non est
corpus mathematicum, quia caelum est quantum
vel quale qualitatibus, sed corpus mathematicum
abstrahit ab omni qualitate. ¶ Item
quinto licet motores non sint in materia, corpora tamen
caelorum sensibilia sunt cum moventur orbes
per intellectum et voluntatem, patet ergo ista
expositio in 8° dicitur etc. ¶ Secundo
quod motus caeli est de genere (?) naturalis, unde
caelum naturale habet inclinationem ad circularem
motum sicut elementa, quia non sicut motus
deorsum est naturalis ipsi gravi et motus
sursum naturalis ipsi levi eo quod grave
naturaliter habet inclinationem ad centrum et
levia ad circumferentiam, sic caelum eo quod
ut grave sic ut leve naturaliter videtur
habere inclinationem ad motum circularem,
unde ut moveatur habilitatem habet
ad circularem motum circularem non sic gravia
et levia de deorsum. ¶ Tertio probatur
quod sit actu superiori semper quiete (?)
sed non est violentum, et per quod videtur
quod aliquo sit naturale. ¶ Sed 2° arguitur
quod prima caelum habet actionem realem
in ista inferiora, probatur quia accidunt
multas reales alterationes perpetuas (?)
quod in nullum aliud agens reducuntur
passivum quod in primum caelum, quarto etc.
¶ 2° quod omnis motus reducitur in
motorem immobilem, sic omnis realis
alteratio reducitur in alterans inal-
terabile, sed primum caelum semper primum et quietum
est primum alterans in alterabile, quarto etc.
¶ 3° quod motus caeli non est ipsi caelo
per se ratio agendi in ista inferiora,
quia illud quod est per se ratio agendi
ponit aliquam formam absolutam
subiectam esse permanentem in ipso agente,
sed motus caeli nihil tale ponit

in ipso caelo, nam si poneret hoc forma
modo vel actualiter esse formalis, quartus
motus caeli esset qualitas vel aliud
et tunc vel esset alteratio, si talis forma
esset qualitas, vel augmentum si esset
quantitas, sed caelum nec alteratur nec
augetur, quarto etc. ¶ 2° illud quod formaliter
est successivum non potest esse ratio producendi
id quod est formaliter permanens, sed motus
caeli est formaliter successivus, et ea quae
producuntur per primum caelum sunt formaliter per-
manentia, quarto etc. ¶ Sed 3° quod motus caeli non
est causa sui quando sunt in motu et quia
primum ad omnem operationem quam caelum habet
in ista inferiora, quia dato quod sol staret
in medio caeli vel aliquod caelestium corpus
moveatur ad hunc sol inferiora
illuminaret et ipsa diffunderet radios suos
super terram verticaliter calefaceret
eo quod calor generatur ex reflectione
radiorum solarium. ¶ Sed quidam contra
quartum arguitur sic: conditio primi physici
non competit caelo, sed agere non movendo
est conditio primi physici, ergo caelum non
potest habere realiter actionem nisi moveatur.
¶ 2° primum in virtute generis est causa omnium
aliorum illius generis, sed motus
caeli est primus omnium motuum, ut patet
8° physicorum, ergo tunc cessante eo cessabunt
omnes alii qui ad ipsum sunt, igitur
cessante motu caeli non poterit
fieri aliquis motus in his inferioribus.
¶ Item quarto agere non motu localiter
non est conditio primi principii, probatur
quia multa contraria sic agunt non
moto (?) localiter ut patet de adamante.
¶ Item quarto agere sic non
motum puta quod non praesupponat
aliquam influentiam causae superioris est
conditio primi principii, probatur quia omne
creatum agens aliquo alterato per
influentiam causae superioris. ¶ Expositio

patet solutio ad primum argumentum. Ad secundum
cum primum arguitur est ut dictum est non
quantum ad esse simpliciter et absolute sed
quantum ad esse inchoatum et ut motus
celi ad motus inferiores / patet secundum
respondere argumentum quod est primus motor celi
mouens omnes alios celos non
tamen omnes alios celos reducere
simul / sed solum reducere quantum ad
esse inchoatum quod operatur celum
per argumentum primum modum quod videmus
ponere quod primum in celo ratio sit
est impossibile de motu celesti ut
motum inferiorum etc. patet ad argumentum
Quaeritur tertio vtrum quod prima celum
non potest directe agere in libero arbi-
trio / quia res pure corporales non possunt
directe agere in res simpliciter spirituales
sed celum est res simpliciter corporalis corporalis
vero res autem sunt libero arbitrium
est res simpliciter spiritualis / Secundo ratio
corpora pure naturalia ut laudantur uel
vituperantur ut patet in ethicorum / sed si
celum directe ageret in libero arbitrio
non actus liberi arbitrii essent pure
naturales / igitur in eis non esset virtus ut
vicium / et per quod ut ipsis deberet
premium ut pena. Quaeritur quarto quod celum
secundum diuersitatem influentie in diuersis in-
ferioribus agit / probatur sed secundum molem
ad molem sit motor ad motorem
sed mole celeste in mediatam
tamen diuersitas actionis in corporibus quantum
sed motor celestis directe agit
in animam humanam / quia est motor corporis
humani / sed primum per se in anima non
potest mouere ad aliquam formam ut mo-
tum corporis celestis / sed celeste corpus
directe et in motu agit et in diuersis in-
ferioribus agit humanum quod per motum
corporis. Quaeritur quinto quod indirecte celum
potest agere in libero arbitrio / nam
in appetitum sensitiuum et appetitum rationalem

radicaliter qualiter sunt in nobis
sed dicitur hoc quaestio in eodem scripto
ut patet 3° de anima / non celum directe
in inmutando appetitum sensitiuum aliquam in-
directe est agit in appetitu intellectiuo
/ et per quod in libero arbitrio ipsum al-
terando sicut in minori videtur sufficere
Quaeritur sexto quod aliquo celum
secundum influentiam valet in ista infe-
riora non obstante quod ipsum in mole
permaneat / probatur quod celum empyreum
secundum influentiam in ista inferiora / et quod
vnde quia patet / quia celum empyreum est
corpus nobilissimum ut ponunt superius dicitur
2° / sed probo quod si non esset virtuti
non esset ordinata dispositio / quia esset
in quietis / ut patet 12° metaphysicae / quia
quod illud cum per partes sunt quiete
in primum similiter quantum illud non
est ordinate dispositum / sed posito quod
celum empyreum non haberet rationem in-
fluentiae inter omnia que sunt in ista ipsum
est plus quam agitur omnes sed simile
quaeritur secundo tertio. Quaeritur septimo quod primum tenetur
sed beatus clericus et alii arguunt quod
nullum corpus agit nisi per motum
/ sed si celum empyreum non mouetur
ipsum nihil agit. Quaeritur octauo anima celi
non secundum aliquam influentiam mouet inferiora
nisi per motum / quia ut aliquod corpus
/ quia tempore quod sola spiritualis substantia
est omnium corporum causa posterior in quinto
3° super libro de celo. Quaeritur nono primum
dicitur quod ut ista anima virtutem ut cum
ipso / quia tempore Josue sol non mouebatur
per spatium vnius diei / et tamen habuit talem
influentiam in ista inferiora / aliter
haec viuentia fuissent mortua et
adamas non motum etiam potest uti
Quaeritur decimo dicitur quod corporis anima celi
agit in ista inferiora mediante motu
tamen ille motus non est in illa anima

ſubiectiue ita quod ipſa moueatur. Sc-
dato quod celi empyrei influentia
perueniat ad iſta inferiora mediante
motu celi / conſequens tamen non conuenit
quod celum empyreum moueatur. Tertio
enim probabile eſt quod non obſtante
mediante motu celi influentia tamen conue-
nienter propter liberum arbitrium liberis
et cetera indiſpoſitis et patientibus
quibus ut per naturam, patet ſic in materia eadem
conſtellatio non ſemper conſequitur effectus
eundem eſſentiam etc.

Corpora res mixte ſunt ponderoſe
de terra et aqua / ut quod non
quia illud quod eſt compoſitum ex omnibus
elementis eſt ponderoſum / Sed quelibet res
mixta eſt compoſita ex omnibus elementis
ut patet primo de generatione et corruptione.
Certum genus piſcium [illegible] compoſites
et aues ſunt ſicut ex aqua / iumenta
uero et beſtie ac reptilia ſunt ſicut
ex terra. Contra hoc uidetur. Secundo
uero ad compoſitionem cuiuslibet rei mixte
concurrunt omnia elementa. Tertio uero
forme ſubſtantiales elementorum in re
mixta manent incorrupte. Probatio
dato quod ille forme non manerent
uideretur etiam uero aliqua ratio ſubſtan-
tialis formarum incorruptarum ma-
neant in ipſo mixto. Quarto uero
corpus mixtum dicitur ratione aſſimilis
partibus. De primo ſit quod prima [illegible]
[illegible] res mixta ſic eſt perfecta compoſita
ex aliquo ex hiis elementis / quia unum
[illegible] compoſitum compoſitum in quo reſoluitur.
Sed [illegible] [illegible] perfectum reſoluitur
aliquo in hoc elementum ut patet ſecundo
de generatione et cetera. Tertio ſicut
[illegible] [illegible] ſubſtantie ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et a / ſicut [illegible]

res mixta ad ipſa elementa / Sed [illegible]
ſicut ab [illegible] compoſitum [illegible] / Secundo
res mixta componitur ex elementis [illegible]
[illegible] [illegible] primo metheororum. Tertio [illegible]
[illegible] mixtis de quibus [illegible] magis [illegible]
[illegible] in [illegible] quinque ad corpus compoſitum
aliquod generatur hoc elementa / tamen quod
ad [illegible] elementa [illegible] [illegible] terra
et aqua tenent predominium / quia omne
quod motu naturali tendit deorſum in illo
elementa [illegible] tenent predominium quo ad
[illegible] motum / Sed omne [illegible] motu naturali
tendit deorſum / [illegible] et ipſe aues
ſi alas [illegible] impedimentas [illegible]
deorſum [illegible] Quarto quod omnia alia
[illegible] facta de terra uel de aqua
[illegible] quod ab corpore compoſito excluduntur
cetera elementa / Sed [illegible] [illegible]
terra et aqua predominantur / Sed in iumentis
in beſtiis et reptilibus reptilibus dominatur
elementum terreſtre / Sed piſcibus autem et
auibus dominatur elementum aque / aliter
tamen et aliter / quia in [illegible] piſcium
dominatur elementum aque [illegible] / in uolatilibus
autem dominatur aqua ut admixta eſt
aeri / [illegible] quod eſt [illegible] [illegible] [illegible] libro
[illegible] [illegible] [illegible] / Et corpora autem
[illegible] ſunt [illegible] / aues in [illegible]
[illegible] uaporoſo [illegible] admixtos
uapores [illegible] et aqueos / tamen ſignum
eſt quod aues non [illegible] [illegible]
ſicut [illegible] [illegible] in aere groſſo et
uaporoſo. De ſecundo [illegible] prima quod
forme elementorum non maneant
in re mixta ſecundum eſſentias corum
perfectas / ut auicenna ponit [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] ponit quod auicenna ponit
elementa manere in mixto ſecundum ſuas
completas eſſentias / remiſſa tamen
[illegible] ad ſuas qualitates [illegible]
ſi elementa manent in mixto

secundum completas eorum essentias et in
uno mixto essent sicut dicitur supra
ratione talis distinctionis | quia si quod secundum
esse essent nec completa essentia ceterum sicut
constituunt supposita | Sexto quia est
non quia una quantitas eius mixti tamen
unum suppositum | Contra hoc [illegible] autem
in actu manentibus actu distinctis
utique per compositionem una essentia quod elementa
non manens in eo sit distinctio suis
essentiis et completis | Contra secundo quod elementa
non manent in mixto secundum aliquem gradum
formarum essentie sue quia nulla substantia
suscipit magis et minus | sed elementum est vera substantia
quod ratio [illegible] si substantia [illegible] [illegible] gradus
et ipsa suscipit magis et minus quod
contra philosophum in libro predicamentorum et contra commentatorem
Contra quantum sua quiditate sunt unum
essentia si eorum essentie manent incor-
rupte ergo quod unum sit forma aliquid
sed nullum elementum potest esse forma et
perfectio alicuius cum utrumque eorum sit
perfectum unum corpus quod non perficit sed per-
ficitur | secundo etiam | Contra sed quia ista quod videtur
esse auctoris qui ponit 3o celi et
mundi et 2o generatione | quod elementa
manent in mixto secundum suas essentias
non tamen completas | sed magis gradu
unum quia aliquid corrumpitur et aliquid
manet | nam ait forme elementorum
sunt forme imperfecte ideo possunt suscipere
magis et minus | Ubi dicitur quod per formam
elementorum intelligit virtute eius | Contra
3o celi quod prima in re mixta non
manent incorrupte aliqua quali-
tates formarum elementalium que sunt
deviamenta quedam formarum | manent
omnes qualitates essentiales forme ponitis
de ratione ipsius forme aut de totam
formam ut perfectionem forme vel
aliquem gradum forme | sed elementa
non manent in mixto secundum totam

secundum formam ut ponit in 2o de generatione primo
vel alii | nec secundum aliquem gradum forme
ut ponit in 2o de generatione etiam
| ut secundum partes ejus et forma sit de ge-
neratione ut patet in 6 physicorum | Contra si
forma substantialis esset divisibilis ut
dividitur in partes formales et tamen esset
composita ex materia et forma et per consequens non
esset forma ut perfectio materie | sed esset compositum
ut divisibile in partes materiales secundum quan-
titatem et tamen esset sicut composita et
per consequens esset de predicamento quantitatis | Contra quod
excessibus mixti corrumpitur vel ge-
neratur elementum | patet quia omnis corrup-
tio est generatio alterius | secundo quod videtur |[illegible]
quia hoc ponitur quod qualitates forme
elementorum non perficit in mixto alicuius
quia replicatione in [illegible] [illegible] | quia
quod generatur ex aliquo non est in re in
[illegible] [illegible] sic | Contra ponitur contrarium quod
excellentes virtutes unum corrumpunt
eorum quia si sunt simul ex eis una ma-
teria | sed ex eis fiunt ipsis corrup-
tis | Contra sequitur quod in mixto non
est mixtio corruptio insensibilium
quia ipsorum utrumque manet in mixto sed
non remanent ipsorum [illegible] qualitates
incorrupte | et ista est intentio philosophi
primo de generatione | ubi dicitur similiter
autem utrumque eorum | Contra dicitur quod
sicut est possibile dicere quod aer maneat
tamen de aere sicut ignis quod manet
secundum virtutem suam calidus tamen ignis
sit calidus | Contra quod aer non manet
sit in aqua quia calor ignis
est oppositus conditionis vel caloris
ipsius aeris | quia calor ignis est
consumptivus | calor autem aeris non
est consumptivus | sed magis uterque virtus
autem elementorum contrariorum manent
in mixto contrarius vel in mixte | contrarium
u·[illegible] in nobis virtute ignea calor

vel conspirationis aeris vel mixtionis
similitudinis / ignee vel ardoris colo-
ris vel humiditatis aeree vel
frigiditatis aque vel virtutibus elementorum
¶ Ad secundo arguo dicendum quod si partes
integri intelliguntur ipsa insensibilia
tunc planum est quod totum integrum differt a
partibus / quia totum actu est / partes autem
eius non sunt actu / sed ad quarum corruptionem
corrupte sunt et resolvuntur in ipso
/ ut patet exemplis. ¶ Si autem queratur de
partibus componentibus ipsius integri prima de
in et secundo tunc pono duas conclusiones
/ prima quod est quod totum differt realiter a
qualibet parte seorsum sumpta / quia in
omnibus rebus que sic se habent
quod una includit aliam aliquotiens
inclusa differt realiter ab eodem
includente differt realiter / sed ad quamlibet
partem seorsum sumptam comparatur totum
tunc sic totum includit aliquam partem
quod ista excludit / et realiter differt
ab ea alias non faceret reale
compositum unita cum ea quod est fuit
... ¶ Tertio quod totum essentialiter
differt realiter ab omnibus partibus simul
sumptis dupliciter sumuntur et considerantur
ut partes sunt / quia de essentia rerum
sunt distinctarum tunc partes / illa
realiter differunt / maxime si utrumque
de eius absolutum / sed totum
et partes et simul sumpte sunt hoc
/ quod / verum quod totum continet
partes esse partes quantitatis partes agentis
/ sed partibus ut partes sunt quod totum
simul sumptis non quia partes esse
/ ut partes quantitatis / ut partes agentis / quia
omnia sunt ... perfecta ergo ...
¶ Quo quod sit se habet quod unum perficitur
altero tamquam reale perfectivum illa dicitur
/ partes in se tamen totum non sunt perfectivum
indivisibile ab / sed ut sunt quantitatis tamquam perfectivum realiter

illa vero dicuntur
sic totum perficit
realiter partes
tamquam perfectivum
naturale earum

simul quo totum dicitur realiter a partibus
et ut simul sumpte sunt ¶ Ad argumentum
principale patet per iam dicta

Utrum ymago dei reperiatur in aliqua
pura creatura / et videtur quod non quia illud
quod est proprium unius in nullo alio potest
reperiri / sed in alio reperitur et nec
intelligunt ut ysaias est proprium sed quod / sed
sicut sancti doctores proprium est filii
dei quod sit ymago dei ¶ Contra
... dicitur faciamus hominem
et sic ymaginem suam fecit illum
et genesis primo / dicit deus faciamus
hominem ad ymaginem et similitudinem nostram
¶ Circa istud sunt videnda primo utrum in
homine reperiatur ymago dei ¶ Secundo utrum
magis in homine quam in angelo ¶ Tertio utrum
magis in viro quam in muliere ¶ Quarto utrum
magis in parte cognitiva vel in parte
affectiva ¶ De primo est dicendum ad
primum primo ea que dicta sunt in primo libro
distinctione 3a ubi satis prolixe
illo articulo tractatum est ¶ Dico secundo
dico quod ymago sit in homine triplex
per ... / ut communiter dicitur ymago
creationis / alia ymago recreationis
/ et tertia ymago glorificationis / prima
ymago attenditur in homine secundum
quod ad ymaginem dei in esse nature
producitur / secunda prout in esse gratie reficitur
et reparatur / et tertia quod in esse glorie
perficitur et consumatur / et secundum istam
distinctionem erunt tres conclusiones ¶ Prima
quod primo loquendo de ymagine / p-
secundo non reperitur ymago in alio
quam in homine / ista tamen ymago
dicitur quod ymago id est naturalia
potentia non ymitatur ipsum deum
illud perfectius est ad ymaginem

dei / s3 natura angeli sic se h3 q2 sicut
aliq plura tota precedunt ab una
& eadem causa q quidem causa est perfectissima
illud totum eius natura sic perfecta
illud perfectius ymitatur secundum suam natu-
ram causam / s3 angeli & homines
sunt ab uno deo / qui est causa
perfectissima / & natura angeli sic perf-
ecta naturalibus hominis / 8° et
¶ q° quantum ad ymaginem que attenditur
penes esse gracie possunt distingui
/ q2 uel attenditur quantum ad esse
gracie / uel quantum ad fluxum ipsi-
us / primo dico q pt esse equalitas
& excedens & excessum / q2 in via
& in patria possibile est aliquos homines
esse equales angelis quo ad presentiam
gracie / aliquos uero minores
/ aliquos autem maiores naturaliter
esse uidetur q virgo gloriosa adhuc
existens in uita habuit maiorem graciam
quo ad presentiam / q2 que ad aliquos
habuit & in celo / sed ... que ad
fluxum eius sic dico q ymago
dei expressior est in angelis quam
hominibus q2 incarnati hominibus uia-
toribus / q2 angelorum gracia est consummata
... autem uiatorum est gracia inchoata
/ & adhuc ulterius perficienda / & angelorum
gracia stat in aperta visione plenitudinis
lumine glorie / uiatorum autem in fide
& enigmate / ideo clarius relucet
... gracie angelorum est maiorum
fluxorum quam quorumcumque viatorum / q
sic ... intelligi ...
... de Iohanne baptista ... plus
... / q inter natos mulierum non
surrexit maior Iohanne baptista

/ sedit q in mente quam maior est
in regno celorum maior est ipso
/ cedidit autem plus viatoribus / Apostolus
... quam omnis dicitur ministerii
ab angelis quantum ad totalem possi-
bilitatem / ab ... sine proprietatis
excessu omnis angelos non solum
quo ad gratiam habitus gracie unum
est quo ad fluxum eius clarius relucet
gracia / q2 cum gracia ab ... sine
proprietatis sunt consummata non ipse sunt
viatores ... sunt vere comprehensores
¶ De 3° concludo dico eodem modo sed
de primo membro conclusionis na-
turaliter homines & angelos angela
... equalitas
/ & excedens & excessum sed non est
de gratia ¶ De 3° articulo dico q
perfecciorem naturam mulier que
... sexum ... in viro
magis viget ymago dei quam in muli-
ere q in viro magis vigeat ratio &
intellectus / ut patet primo politicorum / ubi
... q naturaliter masculus
debeat femine dominari / & viri-
... / q2 ... ut dicit
philosophus plus viget in masculo q
in femina & in viro q imprimere
... / & ista assumptio
... q via experiencie cognos-
cebat / q femina licet aliquando in
... / primo
autem ut dicit ... consuetam
/ & hoc patet in ... naturales
sunt ... sunt carne
q ... & mollitiei ...
... de ... molles carne
sunt apti mente / ista ... mollicies

ortum dicitur habere ex proprietate seu nature
complexionis nam si flegmatica fuerit huius
mollicies et aquositas est signum
hebitudinis ipsius intellectus / sed apparet
in mollicie intellectus / et ideo secundum philosophum
primo politicorum unde expedit servo
et domino / quia servo expedit ut serviat
eo quod servus se ipsum regere ut dicitur
nesciat / sed e contrario quanto fortius
modo sit ducatur tanto fortius
quia leditur in offendendo aliquo / sed
similiter quanto fortior videtur fuit tanto
magis indiget ducatore prudenti ne
ne offendat seu inordinate
agat / complexionibus omnibus nobilior ad
prius habita ad non quod in plus in-
generat intellectum quam intellectus / et quod ymago
dei ipsius intellectiva in intellectualis
est ideo aliquando progenitura / videtur habere
in re intellectu medio quod est esse ad
ymaginem dei ¶ Tercio dico quod in
ordine ad unionem eternam videlicet
spiritus patris seu equaliter est ad ymagi-
nem / quia ut sit anima est ad ymaginem
dei eo quod capax dei est / sed hic
potentiam patris vite cum anima in terre-
stri domum luteam generetur ab
isto terreno fundamento / quia corpus
quod corrumpitur gravat animam / et de-
primit terrena inhabitacio sensum multa
cogitantem / ut dicitur sapientie nono
tamen hic magis in presenti statu tamen
minus intelligere / ut est securi
et natura est intellectus factum per
intellectum ut sit magis capax quam
intellectus / et hic quod bonum complexionis
in vita tamen beata cum anima ut libere
sic erit absoluta corpore / ut si corpus
informet anima non aggravat
sed glorificatur sua levitate in
celo magis vita equalis capacitas

nature corporis est in anima femine
sed in anima masculi / tercio quod equaliter
sit ad ymaginem dei et ista videtur
esse intencio beati augustini primo de tri-
nitate in expositione augustinus illud declarat
ex verbis apostoli dicentis / nos sumus
ymago dei prout sumus filii dei
et prout videlicet ipsum preferendum ubi
non est iudeus ut grecus ut servus
ut liber ut masculus aut femina / sed
omnes unum sumus in christo et omnes
renovamur secundum ymaginem dei ¶ Quantum
ad secundum articulum / dico hic esse duas
species / prima est quod quantum ad similitudinem
aliquorum spiritualium expressam in ymagine in-
creata aliquo magis accipit ymago
dei in potentia cognitiva quam affectiva
affectiva / quia sed ymagine increata
expectanda patris intellectus verbum gignitur
verum deus de deo verbo / sic in
potentia cognitiva ab ipsa verbum noticie
quod est in mente formata gignitur
verum et actuatur in ipsa intelligencia
et sic fit prodit in lucem declare
/ sic anime intellectus agentis re-
pta tamen specie intelligibilis quasi parens
dicitur in ipsa mente recipitur hic
tamen in specie genita in ipsa in-
telligencia ¶ Secunda species est quod perfectio ymaginis
creatae magis videtur consistere in ac-
tu potencie affective quam cognitive / quia
perfectius ymaginis est prope ad actus
ymaginativi similes magis in hac magne
consistit quod illi ad eius similitudinem exprimitur
magne intime / sed actus potencie affective
magis intime nos transfert in ipsam
ymaginem increatam / ad cuius similitudinem
exprimitur ymago creata magne
similis actus fuit perfectus / nam secundum
dyonisium amor si fortis fuerit ex-
tasim facit transferre amantem
in amatum / licet non ad ...

actum divine contemplationis sequitur
perfectior actus amoris et dilectionis ipsa
cognitio ymaginis eterne in ymagine
increata actualiter ipsi anime. Secundo
illud apostoli: Nos autem revelata facie
gloriam domini speculantes in eandem
ymaginem transformamur a claritate in
claritatem tamquam a spiritu domini. Et nomine addit
tamquam a spiritu domini, quia omnis actus
perfectus amoris appropriatur spiritui sancto. Ideo
apostolus post claritatem addidit expresse dedit
intelligi perfectionem cognitionis secundum pa-
morem. Et patet propositum quarto. Ad argumentum
philosophi dicendum quod aliud est filius dei ymago
et aliud homo. Quia filius dei est ymago
naturalis et in eadem natura patris cum est
ymago. Sed anima nostra est ymago
dei aliquo accidente perfecta in
alia natura. Item filius est ymago patris
perfecta, sed anima est tantum quedam ymago
lig imperfecta sequitur

Utrum anima intellectiva sit forma substantialis
hominis. Et videtur quod non, quia in corruptibili
non potest esse forma substantialis incorruptibilis,
sed homo est res corruptibilis, anima autem
intellectiva est incorruptibilis, ut patet 3o
de anima. Contra: illud est forma substantialis
alicuius per quod primo in esse specifico reponitur,
sed homo per animam intellectivam reponitur
in specie, quia per ipsam homo distinguitur per-
ab omnibus non homine. Quarto ad questionem
sunt 4or videnda. Primo utrum anima in-
tellectiva sit composita. Secundo utrum sit una
in omnibus hominibus. Tertio utrum sit forma
substantialis hominis. Quarto utrum educatur de
potentia corporis vel mixti ipsius hominis.
De primo pono duas conclusiones. Prima
est quod anima intellectiva non est composita
compositione substantiali puta ex materia et forma,
quia si anima esset composita ex materia et forma,

tunc ipsa non posset esse forma sen-
sitivo humane materie, quod in probi-
mio 2o de anima. Quia patet quia tunc essent due
prime potentie simul in eadem homine. Secunda
quod anima potest dici composita ex materia
similitudine materia large sumpta et quantum
potest accipi valde distincta
recepta. Probatur quia sicut potest dici
recipere species actum et formam,
quod prestat potentialiter ipsius ante
et per consequens habet materiam sumpta large.
De modo secundo de anima quod anima in-
tellectiva multiplicatur secundum quod homines
multiplicantur, quia data oppositione tunc primum
principium diceretur et corrumperetur contra
quod est quod predictum valet. Quia non
cum multos homines videmus videri
affluere multis divitiis et in hoc
mundo et multos alios homines
variis laboribus torqueri. Si autem
eorum post hanc temporalem vitam
non esset retributio, ut iste videtur primum
movens, ut iste videtur primum movens.
Sed si una esset anima intellectiva tunc
anime omnium hominum essent simplices et
per consequens corruptibiles. Contra
Commentatorem ponit animam 3o de anima
et arguit sic: primum phisicum movens
quod est quod fit plurificatum et unum super
hoc contingit quod nulla habet materiam
in anima et est per materiam recipitur alia
et alia forma. Sed advertendum quod
illud quod nulla habet materiam in eadem
specie multiplicari non potest. Sed anima intellectiva
seu intellectus possit separari est
a materia secundo de anima. Quarto secundo primum phisicum
unumquodque multiplicatur aliud secundum unum
et quod non potest corrumpi in una
specie unum. Sed intellectus est incorruptibilis
quod separatur ab aliis sicut perpetuum
a corruptibili, sicut patet 3o de anima. Tertio
si multiplicaretur anima intellectiva hoc
maxime videretur pertinere quod esset

for sbal hois / sz hz no pt esse
qz po no pt esse mat abstrans
qz essen ma fundat / po u no
e abstracta ur qz fundat in
essen abstracta / sz po intellua
abstinz a ma / go essen aie in-
tellitiue no potit esse for sbal
matie / Item intellige no corrupit
cor / go nec alia intellua / qua
tenet qz cu no e cor calefire
eadem e intell vtra calefaa
Item si intelles de nouo fiet aut
fiet pmoy e cussoz / aut de-
mchilo / no pmo nec qz tc intelles
essz for mlis / nec 2o qz si aliqd
de mchilo pcrbat omes phanos
ut pz pmo phozo / Item pmy ddim
lz aia intellua no heat maz
ex q fiat ty lz matiaz m q fit
qz pmy angm eando infundi
e fundos cat / e illa ao ne lz
viam v accio dine q nullaz
psuppones maz pt plura in
matialia pduce solo intedo dm
e ut pit supm de aglos
pdut / Item 2m ddim q opus
illud arum heat apparatz de
elibz pecuis q sp pz heant
esse / ty nullaz lz apparatum
de elibz pecuis q sit caeun
q esse sim accipit in corporibus
ad eo infor cata pa cydi sit
aie intellue / Item 3m ddim q
ly colhet pbat q essen aie
intellue e inmlis e no educta
de in / e q sepan pt a macd
sz no pz qm possit inmlz ma
cat infortre / Item 4m ddim
q alyz 2q ty putiiy e for ut
potea fundata infor sbali
no dz cotrau ipi cor sit pri

ml sz tota qntudo / si no e nec ppe
lodo ad hoc q aia intellua sit
for sbalis informans huam corp
q intelligo tenet cor / sz suff
q pse queiat ipi homi / Item sm
ddim q phi dicunt intelligit fi de
intellectio via cuiusdem tunc dicit tunc
De 3o arlo dico q aia intellua
e for sbalis homis e illud hono
no oz pbari qz debet e gstituto
fcte ptr incis cet intelementis
de suma dmte e fide kata in
gstilio vienen / e pt sit pbari q
opatio ppa cuiz agentis e a sua
for ppa e putut a sua sbali for
sz intelligere e ppa opatio homis
go ect / Item qz gz argumet sit
si aia intellua esz for sbalis
homis tc ho esz incorruptib / ctius
quet pz ad sensm / qua pbat qz cum
e in corruptible ty omia essencialia
pucir sit incorruptibilia / sz si aia
rolis esz for homis tc omia
essencialia pucir homis essent
incorruptibilia sz in e aia intellua
q in sit in corruptibile e ingnabilit
pz pmo phozo / sz q aia intellua
e incorruptibil pz 3o de aia / Item
si aia intellua esz for sbalis
homis tc supposito q homes moe
rent sequet q quaz natlr
fiet resurrexo mortuoz / quis
impossibile / go e aus / ctius pz 2o
de gnatoe / ubi dicit ty sba
de pt no redit ide mis / e quis
e ge fidem / qual qz quoz
quitd e natlis ooz sepatio e
violenta ipsi pz 8o phozo / io u
gtue violente mouet alcio de-
orsu / qz tali loco natlr quigit
natlr tenendo inferiorum locu / sz
amus for sbalis natlr quigit

sue materie tamen sit sua naturalis materia p
prio / sed si separatur a materia et non corrumpitur
corruptione ipsius compositi / intentio est
illorum separationem esse violentam / sed
non multum violentum propterea / ut patet primo
celi / ergo talis forma que naturaliter coniungitur
/ tamen sed anima intellectiva sit in morte
si esset forma hominis in morte ipsius
non esset forma corruptio / sed violenta
separatio / ergo non moratur naturaliter que
coniungitur Contra forma specialis naturalis
habet proportionem conformitatem
ad illud cuius est forma / sed incorruptibile
ad corruptibile nullam habet proportionem
seu conformitatem / ergo tamen anima sit in
corruptibile et hec corruptibile anima intellectiva
non potest esse forma hominis Contra
primum dicendum nego quantum / Contra probationem
dicendum quod quamvis ante essentialia principia
sint in corruptibilia / sed tamen non manent
coniuncta ipsum totum compositum ex separatione
talium principiorum vel defectu et
corrumpitur Contra 2um nego quia ad
probationem dicendum quod separatio ante mortem
propter hoc non est violenta / quia tamen
alie actiones sunt impediende
dispositione sic non violente sed quod
naturaliter separatur a materia taliter indisposita
/ sed in hora mortis corpus talis materia
taliter est indisposita / ergo etc. Contra 3um
dicendum quod non queritur proportio requiritur
inter materiam et formam / sed sufficit talis
proportio quod ipsa in sit impossibilis ad talem
formam et sufficit proportionem et est impossibile
etc. De 2o ad hoc pono duas
conclusiones / prima est quod non est impossibile
animam intellectivam esse ante productionem
sui corporis / probatur quia omne entitatem
absolutam deus potest producere sine quacumque
alia entitate absolute ab ea naturaliter
distincta / sed anima intellectiva est entitas
absoluta naturaliter distincta ab alia re
Contra quidem arguitur sic omnis
generatio non potest precedere generationem
/ sed creatio est eius generatio hominis
Contra impossibile est formas multas in ea
materia / ergo impossibile est esse plures
distinctas animas sine corporibus in quibus
capiunt esse distinctum Contra primum
dicendum quod sed forma est eius generationis
ad quam sit est eius corruptionis etc
/ et non sed per generationem acquirit sed
per corruptionem abiicitur / sed forma cum
non coniungitur esse post corruptionem
ita per dei potentiam esse potest ante
suum ut productionem Contra 2um nego
ante Contra
quod ut anima primum hominis ut ante
creationem corporis de facto sine ut producte
ante corpus humanum productionem / probatur
quia dei sunt sed opera / sed forma specialis
tamen habet rationem partis non sed rationem
perfectione producti sine esse quod primum
videamus et etc. Contra quod ista opinio
est opinio antiqua que concedit esse
orbem originem que ponit omnes
animas apud se fuisse creatas
et infundi corporibus nobilibus et
ignobilibus secundum meritum vel demeritum
earum animarum / quia omne productum dei
imperfectum vel imperfectum vel infimis partibus
perfectionis / sed cum istis non sunt
conditionales de potentia materie in purioribus
specialis / et imperfectione magna
specialis sive apud cunctis productis
fuerunt / et etc. multis aliis rationibus
quod dimitto ad presens propter brevitatem
Contra ad argumentum dicendum quod illa verba magistri
intelligenda sunt de celestibus quorum productionem
in principio creationis mundi et per omnia
/ quia tocius creature dei gratiam sunt
facientes in quibus principium

ut dicit Commentator de anima in 3o
anima naturaliter coniungitur
materie debite disposite

q(uod) tamen imp(er)fecte creatis non p(ro)duxit imp(er)fecte
ut materia rec(ipi)t seminali / tunc r(ati)o a(n)i(m)a
non p(ro)ducitur ut aliqui imp(er)fecte p(ro)sequ(un)t(ur)
s(ed) ut for(ma) materie p(er)ficiens / s(ed) contra [C]o
omni pulvere [illegible] q(uod) li(g)n(u)m [illegible] mat(er)ie
non possit esse for(ma) n(isi) corrupt(ibi)l(is)
/ sit q(uod) educatur de p(otenti)a materie n(isi)
corrupt(ibi)l(is) / p(ro)p(ter) q(uod) esse eius for(ma) p(ro)pter
susceptionem creationis — Questio

Utrum corpus eue fuerit potentialiter
in costa ade / et videtur quod non quia quod
impossibile in aliquo hoc per agens naturale p(otes)t
educi de illo / s(ed) corpus eue per
nullum naturale potentiam potuit educi
de costa ade ergo etc. [C]ontra illud
quod est sm̄ de aliis hoc fuerunt in aliis
de quo sunt sm̄ [illegible] [illegible] sicut
/ s(ed) sm̄ scripturam [illegible] corpus eue
sm̄ fuit de costa ade ergo etc.
[C]irca hoc videndum [C] primo utrum
productiones vel creationes [illegible]
sunt [illegible] cum sunt [illegible] fuerunt
ab eterno [C]o utrum res p(ro)ducte p(er)-
fuit in [illegible] sm̄ rationes seminales [C]io
[illegible] de eo quod quidam fuit [C]o utrum
de costa ade fuit corpus eue
sit additione nove materie ut
[illegible] in mulieris [C]e primo pono hanc
[illegible] q(uod) creatura sm̄ [illegible] [illegible]
fuit ab eterno ita q(uod) talis creatura
distincta [illegible] [illegible] ab auctore
creatore [C]o dico q(uod) creatura p(otes)t
dici posse fuit ab eterno non potest
[illegible] creature / p(ri)m(um) p(ro)bo sic q(uod)
simul fit de nichilo [illegible] [illegible]
[illegible] suam [illegible] [illegible]
suam precedit [illegible] / [/]ista p(ate)t q(uia)
[illegible] [illegible] q(uia) [illegible] non fieret simul de
nichilo / s(ed) illud q(uod) creatur simul
fit de nichilo / q(uia) nichil creatum [illegible]

[illegible] q(uia) [illegible] ad [illegible]
creatio non nichil [C]um p(ri)mo sit q(uia)
deus [illegible] creaturas ab eterno esse
[illegible] et passiones [illegible] p(otes)t actiua
[illegible] ex parte creaturis non
p(otes)t passiua [illegible] ex parte creaturis
[illegible] [C]e [illegible] articulo duo
sunt videnda / primo q(uod) sunt rationes
seminales / [/]o qualiter res producte
seu forme vel productio dicuntur
esse in suis causis naturalibus cum sint
producte sm̄ [illegible] rationes seminales
[C]e primo dico q(uod) rationes seminales
sunt habilitates seu aptitudines
indite rebus naturalibus / ex quibus res
naturales sunt apte nate [illegible]
naturales effectus sm̄ suas potentias
activas et passivas / [illegible] est
[illegible] vel [illegible] q(uod) sunt
[illegible] habilitatibus seu aptitudinibus
effectus suos producunt non [illegible] / [illegible]
et q(uod) [illegible] [illegible] suas actiuas
et passivas non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] habilitates q(ue) sunt rationes
seminales [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / et [illegible] [illegible]
[illegible] et aliis [illegible] / non [illegible] ad
esse rationes seminales [illegible] [illegible] ordo
ut [illegible] [illegible] ad passiua et
[illegible] q(uod) diuina [illegible] [illegible] passiua
[illegible] [illegible] actiuis [C]e [illegible] dico
q(uod) for(ma) non p(otes)t [illegible] rationes seminales
ita q(uod) aliqua creatura [illegible] forme
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / q(uia)
sm̄ rationes seminales effectus producti
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
ut apta nata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad hoc q(uod) [illegible] fiat in ipsa
[illegible] effectus / [illegible] et effectus p(ro)ducit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad q(uod) ipsum

efficiens ut posset esse idem efficiens
ponitur in esse. Secundo de 3o puta ponendo
duas conclusiones | prima est quod corpus eius
non possunt intrare eadem cum potentia
naturalem | quia id non est maius secundum potentiam
naturalem quod non est in eo secundum virtutem
specialem | secunda corpus eius non possunt
intrare eadem secundum virtutem specialem | ratio
et habetur patet expositione. Tertia conclusio corpus
eius possunt intrare eadem secundum potentiam
obedientialem | quia quod qui videt divina
fit de aqua vinum multi quod ultra naturam
agentis naturalis nequaquam quod potuit fieri
| sic possunt in illa ratione materialiter saltem
secundum potentiam obedientialem | secunda corpus
eius videt divina fuit secundum determinata
eadem | et nulla naturalis virtute significando
fit | ergo etc. Est tamen hic advertendum
quod si quis intenderet in dictis beati
Augustini illud corpus praefuisse intrare
eadem secundum virtutem specialem sic ibi
accipitur virtus specialis improprie. De secundo
articulo pro prima dubium potest dici ratione
prima facit corpus magnum | sine rarefactione
fit | et sine nove materie additione
| quia non apparet maior difficultas
in isto quam in toto quam pauca corpus de
nichilo | secunda illud potest deus ut declaratum
est supra in distinctione prima questione
prima | ergo etc. Secundo contra de secundo
Thomas | ubi dicit quod secundum divinam
quod multiplicatur materia absque aliqua
additione [illegible] facere corpus
[illegible] | ad materiam quam deus
quamque ponens multiplicavit | secunda hic
est omnino impossibile quod multiplicatio
[illegible] | aut accidit secundum [illegible]
ipsius materie | aut secundum [illegible]
dimensionem eius | non secundum [illegible]
ipsius materie quia tota materia ipsius

consideranda est omnino [illegible] ut posset
esse impossibile et huius [illegible]
[illegible] multiplicatio
materie intelligi eadem materia manente
absque additione | non potest quod maiores
accipiat dimensiones | sic autem est
rarefactio ut dicit philosophus quarto physicorum
| dicit quod materiam [illegible] absque
rarefactione est ponere [illegible] | similiter
absque dimensionibus | sicut autem non apparet
rarefactio intelligibiliter multiplicatio materie et
ponere additionem materie. Tertio impossibile
est tamen equalem partem | quia omne totum
est maius sua parte | secunda corpus eadem
equabatur alicui parti corporis eius
| ergo non equabitur secundum materiam
toti corpori ipsius eius. Sed primum
dicitur quod illud fit secundum [illegible] de
[illegible] materie | ad probationem [illegible]
quod eandem materiam esse sub diversis
maioribus et rarefactio | dico quod licet
illud fit verum loquendo de virtute
agentis naturalis quod in eandem materiam
non potest inducere maiores quantitates
[illegible] maiorem rarefactionem | tamen non
est verum loquendo de virtute divina | quia
deus potest in eandem materiam in-
ducere maiorem quantitatem vel [illegible]
non [illegible] maiorem rarefactionem
| ut [illegible] prima [illegible] differentia
| quia cum philosophus dicat eandem materiam
[illegible] maiorem quantitatem et rarefactionem
| ipse describit rarefactionem [illegible]
ad virtutem agentis naturalis | et [illegible] non
est ad [illegible]. Secundum [illegible] brevem
quod sic probatum est supra deus potest
materiam [illegible] maiorem quantitatem
sub [illegible] materie [illegible] | secundum materiam
toti corporis ipsius eius et alia

corpus quam aliquis eorum quantum / et quod virtus
agentis naturalis semper est in eadem in
maiori quantitate et maiori eius rarefactione
|| probatur sic potest enim unum minimum
ignis corrumpi in aqua et etiam de
corrumpi in minimo aeris. Contra potest
quod illud minimum aeris corrumpatur in
igne / et etiam dicit quod generantur decem
minima ignis / quia sicut decuplus pugillus
aeris fiet decem ignis / sic decuplum
minimo aeris fiet decem minima ignis
/ et decuplus ad illam decuplum
minimo ignis fient scilicet decem quorum
quodlibet est cum quodlibet eorum primum minimum
ignis / quia non est dare minus minimo
/ et praeterea probat quod primum minimum ignis
non potuit corrumpi in minus quam in
minimo aeris / quia si daretur cum etiam est
dare minus minimo. Contra. Sed dicendum
concludendo primum minimum ignis ad primum minimum
aeris sed quod est tantae quantitatis quod separari
a suo toto ... non extra sui
toti et cum sit modicum quod si minus
fieret ... corrumperetur / et similiter
assumitur cum dicitur quod decuplus ignis
corruptus generatur minimum aeris / quia
ille aer qui generatur ex minimo ignis
non est tantae quantitatis quod possit per
se aer subsistere / quantitas enim
eius est sub decupla ad quantitatem minimi
ignis corrupti / unde solum habet esse
per aliquam ... / et cum dicitur
quod non est dare minus minimo dicendum quod licet
non possit dari minus minimo quorum
utrumque possit subsistere / tamen minus
potest per se subsistere ut dari minus
non potest per se subsistere / Sed in
in augmento ... et minima
per auctum et auctum ut dicitur primo
de generatione / quia utrumque corpus est
... de pluribus quam duo ... ...

maior sed separatur a suo toto per ... ma-
nere sub toto / et cum illud additum
quo minima per auctum augeatur est
minus illa minima parte / quia est per minus
quam non possit ... ... formam
specierum propriam si separaretur a
toto / quod autem sit minus illa minima
parte / patet / quia aliter tota auctio esset
incomparabiliter maior quam fuerat ante
augmentum / cum oppositum ad sensum videamus
/ sic est impossibile ponimus dare minus
minimo dato et quod ille aer qui
generatur est ex minimo ignis corruptus
... generaretur ... ignis et
non generabuntur decem minima ignis
sed ipsi volebant concludere / sed cum
... minimum ignis. Contra conclusio est
quod solum deus facere potuit
unum et de facto formavit corpus
Eve de costa Adae sine additione
alicuius materiae / quia dicitur oppositum et corpus
Eve magister ... et ... ...
factum de illa alia materia quam de
ipsa costa / Consequentia patet / quia
sicut scriptura dicit illud corpus formatum
de costa et non fuit mentio de
aliqua alia materia / patet et quia quae res
... recipit ab eo
quod magister ... in ... ...
ut patet primo physicorum / Sed si ...
magnitudinis corporis Eve vel ipsam costam
fuisset ... additio materiae / et
materia addita multum excessisset
... ipsam costam / quia cum ista
materia ... materiam costae quam
corpus Eve in magnitudine excedit
costam Adae / nam cum corpus Eve
excedit costam quam de illa materia
additur super eam. Contra ... costa
Adae de qua Eva fuit formata quam

ad individuum superius adeo sunt
superflua | sed pluralitas formarum et per
quas species consummantur non sunt superflua
| sed sunt operative necessarie | quia sicut forma
est superflua ad individuum | et tamen natura
vel species | sit de illa corpore et quia deus
et natura agens non solum specificat
individuum producere sed et species est
consummatio | ideo debent plures esse ut
unde producere id de quo intendunt
facere volunt | ut et vir et mulier
animal signum accipiunt ex eorum
corporali forma qua nihil deficit
animus ¶ Ad aliud patet dictum ad
maiorem quod pluralitas [illegible] non est
simpliciter ad esse aliquo nisi quod est in eo
sine puritatem nullam | sed solum tamen
deum et alie corpora quomodo sunt in
corpore per naturam sed obediencia tamen

Utrum primus homo ex nichilo causatus
debuit accipere esse immortale | Ar-
guitur quod non | quia omne compositum ex
contrariis natum est corrumpi et per consequens
mortale sed est res vincit | sed primus
homo sunt composita ex contrariis [illegible]
| ut in libro de generatione et in multis
aliis locis philosophie naturalis sit patet quia
in simplicibus [illegible] primi hominis fuerunt
quatuor elementorum [illegible] ¶ Contra
sapiencie [illegible] | deus creavit hominem
in [illegible] et ad ymaginem similitudinis
sue fecit illum | [illegible]
[illegible]
¶ [illegible] sit
causatum ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] primus homo [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible] creavit

[illegible] ¶ [illegible] ad primum
distinguendum est de [illegible] que
de [illegible] et de [illegible] quod dicitur
passio et quo causatum [illegible]
[illegible]
quo [illegible] | sed quia ista
[illegible]
[illegible] | ut ad [illegible] ad primum
[illegible] de duobus [illegible]
¶ Primo [illegible] causatum sit aliquid in ipsa
causa | [illegible] ¶ Prima [illegible] causatum
ut est [illegible] est aliquid reale | probatur
quia illud [illegible] est realis [illegible]
reale | sed [illegible] causatum est [illegible]
reale [illegible] ipsa causa ¶ [illegible]
[illegible] reale [illegible] reale
sed causa [illegible] et causatum est
[illegible] reale | [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] quod causatum nichil ponit reale
[illegible] | quia si causatum esset aliquid reale
[illegible] | ut ipsa causa [illegible]
[illegible] quia [illegible] causa
[illegible] ipsa causatum esset causa | et
et ipsa causatum [illegible] | et causatum esset
causatum [illegible] ¶ [illegible] omne
est [illegible] ut est [illegible] ut actus
sed causatum non est [illegible] sit [illegible]
[illegible] sufficiat
[illegible] | [illegible] est actus
quia omne actus [illegible]
| sed causatum nichil [illegible] ¶ [illegible] si
causatum ponit aliquid [illegible]
[illegible] esse relatio causati
ad causam | sed hoc non est quia [illegible]
[illegible] causa [illegible] fundat
[illegible] | et sequitur quod causa
[illegible] causato
esse quod est impossibile ¶ [illegible] primum dictum
quod [illegible] | ad probandum dico
quod [illegible] non [illegible] alia
relatione in [illegible]
sua | [illegible]

ulta et ut illud creatur ad deum
non esset creatio ut alia creatio
non respectu ad deum | ut esset processus
infinitus | quem omnia prima secunda sit creatio
non creatur alia creatione et sic de
eo quod de creatione ingerit creatio
est ad ipse subsistens | sicut media
est quia quod ut sit creatio non est quando
creatum sed concreatum | Item nota est
bene | quod creatio sibi aliquo predica
sibi | sicut creaturis actus | ut patet
in .v. maior quod creatio est idem quod
esse rei create | hoc quidem esse non
est actus | et sit predicatur in
primo sibi ut in recipit esse prius
sibi | sed prius non est quando omnis
producitur ad genus quare ut superius
dictum est. Item 3m probabit in generatione
perfecti in motu. Item secundum generatio creatio est
idem quod esse creature | quia productio
simplex et instantanea est idem
realiter cum termino suo formali | sed creatio
est simplex productio et instantanea
| et esse rei create est terminus creationis
vel etc | quia inductive in singulis
productionibus ut | Item quod creatio ut
est actio opposita ut successiva
| quod est esse sit formaliter terminus creationis
patet inferius de terminis | quare ergo quod
primum ut creatura est esse. Item
quod ista propositio est opposita quod ponit
quod creatio sit idem quod creatura | quia
omnis productio productiva est idem realiter
cum termino productionis | sed creatio terminatur
ad totam creaturam etc | sed contrarius
ratio vel patet in ista de motu
| et probant quod omnis motus sit idem
realiter cum suo termino | quia quamquam
dicunt sunt essencias absolutas
illa deus potest ab aliis separare | sed sicut
albedo et de albacione dicunt realiter
differentiam vel absoluta | ergo deus
posset facere de albatione sine

albedine | et albedinem sine dealbatione
quod quidem est impossibile. Item secundo si motus
differret realiter absoluta a forma que
terminat motum | tunc naturaliter prius esset
motus completus quam forma esset completa
| sed hoc est impossibile | quia tunc cessante
motu adhuc forma moveretur ad suum
complementum. Item probatio aliquorum non realiter
eorum conclusio sit dubia | quod probatur
eius formaliter successivum dicitur ab esse for[malite]r
primate | sed motus est eius formaliter et
essentialiter successivus | terminus motus est
eius formaliter et essentialiter permanens
| et motus et terminus eius non possunt esse
sic. Item circa eorum dictum quod actio
sit ultima supposita non est verum | et similiter
est forma imposita | quia dicto quod productio
quamvis sit idem quod terminus | non tamen est
idem quod terminus totalis | sicut actio cum
fiens est idem realiter cum termino
totali | tunc dicit differentiam inter ipsum realiter
| et quia ista loquitur de termino totali | non
est suum assumptum | et ad propositum non
arguunt. Item probatur per hoc de motu
dictum quod deus hoc posset si vellet
facere albedinem sine de albatione
que est motus | cum ipse agat sine motu
et tempore | posset et facere motum de
albatione ex quo nichil de complemento
entitatis albedinis in esse ponitur
| cum realiter post completa albedinis
entitas sit terminus de albatione
| non deus potest separare motum a suo termino
| et expositum patet quod ambabus premissis
concessis quod non est forma | quia licet dictum
de termino de albatione quod est
albedo permanens et completa | tamen non
potest deus potest ista separare | tamen
naturaliter prius sit impossibilia | quia
terminus motus intelligitur in esse ponitur
ut motus sunt prius | et sunt omnes suas
partes desinere et corrumpere

Circa 2m dicendum quod creatio quia quo non
est fieri / quia naturalis oportet quod via applicatur
aliquid actingere eius / sed probatur
dico quod ista positio non stat sed
in simultate temporis et duracionis / et ideo
non oportet quod motum cessante ad hunc statum
moveatur / quia motus non cessat prius
duracione quam eius sit actio secundum prius
et posterius / Circa 2m articulum dico breviter
quod anima intellectiva solum producitur creatione
quia forma spiritualis non educitur de potentia
est solum creatione producitur / sed anima intellectiva
est hec ut / et boecius patet est quoque in
Circa 3m in quo tangitur sic quod genesis
quadragesima 2 dicitur ante quam
ingrederetur sed in egiptum cum iacob
et egressi sunt de femore illius absque
uxoribus filiorum 68 / sed intelligitur egredi
de femoribus generatis non per femoris
eductionem / Circa 2m articulum 16 de civitate
ait quod spiritus quinque constat in simmate
est utique principium ante et est res
divina et ceterum dicitur nullatenus / Circa 3m
quarto 12o metaphysice ait quod impossibile
est quod actu unius agentis educatur
ad formam et actu alterius agentis
educatur ad materiam / sed quia videtur
inductum quod istorum opinionum est
sed ut ait augustinus in super genesim
ad litteram / cum prima opinio est per eorum
approbata et 2a reprobata / Circa quartum
argumentum dicendum quod sed quia per synodo-
chen pars intelligitur sumitur pro toto composito
/ sed quia in eo dicitur unum caro fit est
augustinus opposito quartum hoc fit est
/ sed quia pars foris sumitur pro toto
composito sed genesis 14o rex sodomorum
ad abraham da mihi animas cetera
tolle et cetera est in proposito / Circa 5m
13 dicitur quod utique conspectus in permanentibus
dicitur in aliis per se / Circa 6m
quartum quarto in metaphysice ait quod unius

et instans non incipit possit
de preterito
possit non

quod est in permanentibus proprie vel apte
intellectus / quia sed intellectus operatur aliquid
organo tamen et illa utique / Circa 3m dicendum
quod agens naturale non producit actualitatem
sed disponit eam ad hoc quod fiat una
essentiam cum forma introducenda
Circa 3m articulum dico quod in productione
rei naturalis naturaliter producende agens
2m cooperatur agenti primo / quia nichil
aliud convenit divina quod quicquid divinum
solus agere possit in diversis temporibus
clem dicere quod secunda agere possunt
et ipsos suos eorum causa agentia
agere sunt / Circa 2m quod quod ab ipso
deo producitur res aliquas sola creatione
sed hoc res tamen est ipse subsistens
et in eius productione nulla creatura
potest deo cooperari / quia si intelligendum eius
cooperatur tamen hic non posset esse nisi
verum admittitur / opponitur quod ipsa creatura
diceret aliquam actualitatem / quod
ad prius suppono esse impossibile
quia hic intendo probare contra primum
libri sententiarum / Circa 3m quod creatura
potest deo cooperari intellectui potentie
operatione creatura quo producitur aliquid
ut incipiens esse in alio / quia creatura
potest illud in quo creatum esse
incipit disponere et preparare ad reci-
piendum hoc creatum / et quia sic talibus
dispositionibus res huiusmodi non creatur
in principium sic disponens illud in
quo creatum esse incipit ipsi creatori
dicitur cooperari / Circa 2m articulum
dico quod si hoc manifestum instantia
in motu aliquo adeo sunt productiva
et aliquo subiectum in morte / nam
ut patet per ingressum multa ista composita
hoc instanti in motu sunt passe
non in quo instanti quolibet habetur
motum passo in motu / Circa 3m argumentum prius
precedit solucio in questione primo proxime
sequentes

Utrum si homo mansisset in paradyso sine peccato filios genuisset / et videtur quod non quia ubicumque membris corporalibus est mixtio generatio ibi est naturalis corruptio / sed in statu innocentie in ista distinctione in paradyso nulla fuisset naturalis corruptio / ergo nec potuit ibi esse naturalis generatio / probatur quia omne generabile est corruptibile ut patet primo celi et primo de generatione.

Contra genesis primo crescite et multiplicamini.

Circa hoc sic procedit de eo quod queritur.

Primo utrum illorum generatio ad generationem sit aliquid valere in ipsis rebus.

Secundo utrum impedimentum sit corruptio.

Tertio utrum magis primum sit corporalis paradysi.

De primo conclusio prima si homo mansisset in paradyso sine peccato filios genuisset / probatur quia utrumque sexum est tamen per eos sibi simile generare / ut patet libro meteororum / sed homo si non peccasset non fuisset minus perfectus quam postquam peccavit sed post peccatum potuit sibi simile generare ergo et ante potuit.

De secundo articulo conclusio prima non omnis ratio est omnibus eadem sed aliqua ratio est valens et aliqua invalida / quia illud quod est expositum alicui actui consimili bene est verum et valens / sed multe rationes probant dicunt de ratione ante ad tempus dicit ad aliud et deinceps aliis rationibus.

Contra opponitur illud quod posuit aliquis sophistarum qui sunt sub principio dicentes rationem non esse ypostasim id est non esse ad invicem sed solum esse in diversis intellectus et paucis viribus ad aliam / quia illud quod educunt aliqui viri dicunt ab eo

sed omnium sunt contrarie illud omne omnis sunt rationes verum / ratio est habitus et est.

Contra secundo omnis ratio sit eis diminuta ut patet ex ratione / illud quod magis dicit eius / ut esse eius verum et non valens / sed sunt quedam non ulterius ratio magis declaratur contra eam ut patet de concordatione.

Tertio illud quod est verum in intellectu est eis verum / ratio est habitus sui ipsius de imperfectis quia prius est plurius habitudinis respectu intellectus quam multi quærunt aliorum principiorum.

Contra si aliqua ratio deberet esse aliqua valens habet maior veritatem de ratione fundata super actione et passione / sed ista non est ratio valens / quia deus major agit et tamen valens ratio non est valens in deo.

Contra ratio intellectus creata et creatura non est valens / ergo nulla alia est valens / quia certum quod si aliqua debet esse valens illa videtur valentior / probatur quia omne quod est valens habet causam valentem ad finem proprium principium / ergo si ratio intellectus creata et creatura est valens / et ipsa habet intellectum realem / et per quod intellectus rationem et formam causam creat aliam rationem valentem quam vero habet causam valentem / et ut etiam processus in infinitum ut fundatum est in primo

modo quod ratio creata ad certum non sit eius valens / sed ista non concludunt quia potest ratio intellectus distinguens eius valens in re prima intellectum modificatum illud dicens sumere ad aliquod per rationem / tunc intellectus valens dividens quia dividentia valens divisum sunt valentia ergo.

Contra quod sunt primum dictum quod primis ab

sit verum de ente absoluto / non tamen de relatione / non sed esse relationis de sua ratione formali non est in esse / sed ad esse sic realis relatio creaturae non presupponit necessario terminum existentem actualiter cum tamen creatura / sed sufficit ad hoc realis terminus eius ad quod refertur ¶ Ad 2m dicendum quod racio est propter quod eo ipso quod relatio dicit minimum entis loquendo de ente reali non est quod dicunt aliqui entium / Omnis autem racio pertinens ad divinum quare nulla de entibus realium ¶ Ad 3m dicendum quod una et eadem relatio est in uno extremo fundamentaliter et subiective et in altero finaliter et terminative et tamen non arguitur esse eius racio / quia una racio sunt terminorum et sunt una rerum aliter reperitur in pluribus ut patet de [illegible] ¶ Ad 4m dicendum quod relatio active et passive et relatio realis salvatur in creaturis ut patet per totum / Ita autem deus non refertur realiter ad creaturam dicta in primo libro quaestione 3o ¶ Ad [illegible] modo autem [illegible] probatur dico quod quamvis omne ens [illegible] realiter [illegible] cum reale / non tamen ex quod omne quod sit cum realem ipse sit comparatum / quia potest esse comparatum [illegible] ipsa relatio ipse non est comparata sed fundatum vel fundamentum comparatum / et ideo non est processus relatio referetur ad suum terminum / quia sufficit quod fundatum eius relatione ad terminum referatur / et dato quod ipsa relatio referatur non tamen refertur alia relatione sed se ipsa ¶ Ad 2m [illegible] quod omnis relatio sit realis non tamen differt

realiter a suo fundamento / ita quod possit dicere rem aliam [illegible] quae est fundamentum / quia illud quod sit adveniens aliam quod pro sui adventu non efficitur compositum / Sed non differt realiter ab eo cui advenit [illegible] differentiam / sed relatio et fundamentum est huiusmodi / quia non causant aliquam compositionem [illegible] quod est alterius et [illegible] ¶ Ad 3m arguitur quo prima / homines in paradiso post corpus naturaliter posset fuisse corruptibiles dato quod non peccasset / quia omne generabile est corruptibile ut patet primo de generatione / sed homines in paradiso fuissent generabiles ut patet in articulo primo quaestionis 2 ¶ Ad ista quaestio respondendo dicendum [illegible] / quia [illegible] / deus creavit homines in [illegible] et immortalis / sed [illegible] mors intravit in orbem terrarum / et ad Romanos 5o dicitur per unum hominem in hunc mundum peccatum intravit / et per peccatum mors [illegible] quod si homo non peccasset non fuisset moriturus ¶ Ad 2m quod quamvis homo naturaliter corruptibilis fuisset ut dicit ista [illegible] si non peccasset [illegible] mortis corruptione preservatus fuisset ut patebit in hac parte ¶ Ad 2m quod quamvis homo naturaliter fuisset corruptibilis numquam tamen corruptus fuisset si non peccasset / quia cum pena sit vindicta culpae / [illegible] non debuit culpa precedere / sed mors vel corruptio esse non potest sine pena [illegible] passio [illegible] affectiva / [illegible] ¶ forte dicetur tamen mors sequitur [illegible] / [illegible] illud quod est possibile

et non potuit non mori quam conditioni primae fuisse

modus. Sed est iste modus. Si sic homines in paradiso fuerunt corruptibiles, sed dicuntur in conclusione prima. Contra quod quamvis quantum ad statum modum illud quod possibile esset modo naturae sit modus, ante tamen peccatum ubi medicina ligni vitae obviavit naturali corruptioni, unde illa possibilitas fuisset in actum reducta. Contra de secundo conclusio prima: paradisus non est tamen quid spirituale ut quidam dicunt, sed est locus corporalis separatus quod probat beatus Augustinus 8° super Genesim explicite. Prima conclusio quod homines qui in eo sunt corporales sunt positi in eo ut patet Genesis 2°. Secunda conclusio quod quamvis dicta in libro Canticorum sunt mystice et figurative intelligenda, cum dicta in Genesi litteraliter dicuntur intelligi. Tertio quod inspirativa proprie mystice et spiritualiter sumuntur ipsa dicta, sed tamen proprie litteraliter intelligitur locus et hic beatus quod tamen fuit aliquando corporalis. Sic in tertio de paradiso. Sed est fuit in terris integre super haec. Contra quod paradisus est situs sub circulo equinoctiali et spiritualis sub illa parte equinoctii quae protenditur versus orientem declinans ad meridiem, quia ibi videtur esse paradisus situata ubi est aer purior sereniore temperior, super clarior et aspectu sanior. Sed sic omnia salvantur in modo paradisi si ponitur praedicto modo sub equinoctiali. Tertio, quia composite scriptura quod Genesis 2° vocat paradisum locum voluptatis quantum ad omnes suas partes, patet nam in praedicto situ est aer purior, tamen quia ipse altitudinis modo ... vapores non possunt illuc attingere, tamen est quia si aliquando attollerentur vapores illuc ascendere ipse calor solis exsiccat et resolvit, tales vapores consumuntur

sed est et fructus ... quia in eodem situ bis in anno est aestas et per consequens bis novi fructus proveniunt, possibile etiam impediri libere et in prato ascendere. Et si est maior claritas lucis, tamen quia radii solis sunt magis recti, tamen et quia in aere puriore lumen magis clarum esse videtur. Et est et aspectus sanior propter continuam aequalitatem diei et noctis, ex quo causatur magna temperies, et per consequens sanitas ibidem continetur, hic autem inaequales anno sunt sub equinoctio duae aestates et quia noctes ibi aequantur per diebus sicut omnes patet intuenti. Contra praedicta tamen materialem, stabiliter ... arguit praedicto quod aer non est vapor nam ibi omnis deperditio humidi radicalis sive per calorem naturalem aliqua per ciborum restaurationem. Sed si homo in paradiso sine peccato permansisset et comesset fructus ligni vitae aliquam per cibum restaurationem, quod ideo homo de humido radicali per calorem naturalem fuisset deperditum et consumptum, igitur nec quoad statum innocentiae homo fuisset corruptibilis. Non habet de hac materia quod homo in statu innocentiae habuit posse non mori quam sequitur.

21 + 22 d.

Utrum peccata primi hominis fuerint irremissibilia. Arguitur quod sic, quia peccata daemonis fuerunt irremissibilia, ergo et peccata hominis. Contra patet quia ipse punitur poena aeterna ut fides tenet. Sed autem non esset si contrarium peccatum non haberet. Contra quia peccatum quod est remissibile et irremissibile distat in infinitum. Tamen unum spirituale punitur aliud vero aeternaliter. Sed peccata daemonis

non competit peccatum hominis innocentiam
quod si verum est inconveniens est et reliquum
¶ Contra scriptum est in Deuteronomio quod Dei perfecta
illum qui primus adeo sanctum et pace
ordinis creavit / sed tamen peccavit esse eciam
custodiunt et digni illum a delicto
suo / quia magister in hiis ubi distinctione
tractat de peccato primi hominis / Responsio
Dicendum quod sicut videtur ¶ Primo de eo quod
queritur ¶ Secundo de temptacione primi hominis
qua ad peccatum inducebatur [illegible] ad
distinctionem xxi et xxii ¶ Tercio utrum primi
parentes peccaverunt per ignorantiam et
hoc quo ad distinctionem xxii ¶ Quarto utrum
deus possit facere aliquam creaturam
rationalem vel intellectualem creaturam que
sit omnino et penitus peccato ¶ De primo
distinguimus quod aliquod peccatum potest dici
dupliciter impossibile / primo eo quod non sit
mortale sed veniale / secundo quod quamvis
sit mortale non tamen reddit pacientem
sic totaliter impotentem / quin possit
divinam misericordiam implorare et per eam
impetrando non expers misericordie / sed ex
dei benignitate veniam impetrare
¶ Ergo prima primum peccatum primi hominis
non potuit esse veniale / quia si
fuisset veniale tunc oportuisset quod perfecta
fuisset sicut in natura hominis / [illegible]
quod est non / quia probatur omnis obli
quitas cum libus diminuta repugnat
perfecte rectitudini / sed omne peccatum veni
ale est talem dicit aut obliquitatem
/ originalis aut iusticia dicit perfectam
aut rectitudinem / Igitur si primum peccatum primi
hominis fuisset veniale tunc preceden
tale non fuisset perfecta originalis
iusticia / Igitur sic mansisset aliqua
obliquitas et perfecta rectitudo ¶ Tercio
requiritur quod iusticia originalis fuit
mansisset in homine / primum peccatum [illegible]

aborum tamen infirmitate et ex abun
spirituali ¶ Secundum quod factum quod contra ex
[illegible] est peccatum mortale maior in
[illegible] in nocte / Igitur quod tunc nulla parvo
inclinasset ad aliquid / sed iusticia originalis
inclinasset ad observanciam omnem dei
[illegible] / Igitur quod hic nulla inclinacione
inclinatus non potuit in [illegible] dei
procedere / Igitur quod videtur ¶ Secundum quod [illegible]
et manens in iusticia originali quod ad
aliquid inclinans contra quod [illegible] in
gratia [illegible] / Igitur ergo quando ad
aliquid [illegible] contra [illegible]
primum patet quia iusticia originalis
non [illegible] peccatum veniale / ut
rebellacionem [illegible] inferiorum viribus
superioribus / sed [illegible]
[illegible] in [illegible] mapplo
[illegible] de [illegible] / et de
[illegible] peccati / Igitur [illegible] / Igitur quod videtur quo
ad plures [illegible] / secundum patet quia per gratiam
aliquis potest [illegible] etiam / sed
per iusticiam originalem licet non possit
[illegible] potest tamen peccatum [illegible] et non
cadere in peccatum [illegible] ¶ Tercio quod peccatum
primi hominis erat impossibile [illegible]
quod per dei [illegible] primus homo de suo
peccato potuit penitere / probatur quia
agens liberi arbitrii quod [illegible] est
in via potest sibi displicere de
malo / et per [illegible] divina bonitate co
operante potest agere penitenciam de peccatis
et [illegible] gratiam dei / sed primus homo
post suum primum peccatum [illegible]
in via et non erat [illegible] in
[illegible] quia post mortem [illegible]
[illegible] erat [illegible] modis
divinis [illegible] et [illegible]
potuit [illegible] suum peccatum displicere

et per genus dei bonitate recipiunt potum
age congregatis priorum / Contra forte dicitur
quod actus non est vicium quia peccatum inspiratum
sit et incompleta ut patet in matheo
12o et primo Io vltimo / et tamen opus
incitat peccato est liberum arbitrium et adhuc
viator Contra quod peccatum inspiratum sit
quia diu peccator viuit instat inmediata
dicitur incompleta propter commoda impossibile
/ Respondeo differt propter inspira habitur
sed doce / De 2o patet quod prima
temptatio carnis est fortior quam temptatio
demonis / patet per sic questio aduersarius est
magis domesticus tanto temptatio est
fortior / sed non omnes temptationes et
aduersitates tantum homines vix minime
dominatur / tamen multi sancti qui demonibus
potenter restiterunt adhuc multas
carnales temptationes sustinuerunt
ut apparet in apostolo de sancto bene-
dicto / patet de beato anthonio de beato
benedicto de beato iohanne / Contra 2o be-
llum intestinum est magis periculosum / quia
contra hostem nulla est peior pestis
quam familiaris inimicus / sed carnis
temptatio est bellum intestinum / quia
in bello cuius deus carnis pars est quasi
proprium / quia caro concupiscit aduersus
spiritum ut ait apostolus / Contra forte
dicitur quod fortior inimicus est dyabolus
ergo cum bellum est magis periculosum quam
et in non sit pacis patet Iob quadra-
gesimo / vbi dicit de dyabolo quod non est
potestas super terram que ei comparetur
Contra quod hoc non debeat intelligi
de maligna temptatione / sed de domi-
natione sua actiua / quia si de
primo dyabolus tamen moue-
aspicitur possit / sed sed tamen intelligatur

de maligna temptatione et loquitur
ipse de potestate demonis in inclusione
temptationis carnalis / quia tamen
instinctu vtitur nos temptando / propter
illud Iob primo fortitudo eius in
lumbis eius et fortitudo illius in
vmbilico ventris eius Contra 2um quia
temptatio hominis in paradiso non
fuit carnalis complexionis sed a
demone / patet quia vbi omnia media
recto ordinatissime disposita vbi per pecca-
tum impugnatur sed adiuuat / quia cum
tamen non est bene disposita vbi vnum
impugnatur aliud vnum / sed tunc
originalis iusticie in statu innocen-
cie homines media fuerunt ordinatissime
disposita / ergo nulla pugna potuit
esse in homine cum ab intra
/ quia tamen fuit exterius a demone
patet secundo de spiritu manus
figura apparens demonis primo
temptauit mulierem tamen peccatum
instinctum / et de mope vero
tamen non sufficit De 3o articu-
lo primo inquirenda primo utrum
ignorantia sit peccatum / 2o utrum ignorantia
excuset peccatum / 3o de articulis
fidei utrum peccatum primi parentes pecca-
uerint grauiter Contra primum
est aduersarium / quia multi multipliciter
distinguitur ignorantia / inuinci-
bilis quod duplex est ignorantia
quedam nisi alia sit / patet in
eclesiastes distinguit quedam
est vltra quam peccatum / et vltra inuinci-
bilis prius et parum vocant
sed / sed tamen ignorantia prius
sit vltra / de hac veritate quod
adultum est inuincibile peccatum quod

posuit

ipsum posuit

de ignorantia

fuerunt hic ignorat. Ille autem ex eadem
utitur, sed ignoranter, sicut sunt pa-
tlaci qui bene sciunt ad ultimum esse
peccatum, ignorant tamen hoc ad ultimum esse
peccatum. Primum si de nocte alia
mulier loco uxoris sue ponitur se
ad latus suum, tum quia putaret
sine fraude ipsam credens esse suam.
Theologi possunt includere distinctiones:
quarta est ignorantia affectata, cum quis
affectat se ignorare ut liberius et
delectabilius possit peccare, non habendo
in mente conscientiam. Alia est ignorantia
neglecta, puta cum quis non
affectat ignorare actum, quia propter suam mol-
litiem et pigritiam non facit tantum
quantum posset et deberet ad hoc quod
sciat quod scire tenetur. Et hec ig-
norantia a quibusdam vocatur crassa et
supina, quia sicut homines crassi
et accubantes supini, scilicet bassi capite, tar-
de quia in aliquo opere tendimus
et difficulter surgunt, sic laborantes
tali ignorantia minus studiosi inquirunt
et pigre laborant ad sciendum ea
que scire debent vel tenentur. Tertia est
ignorantia invincibilis, puta cum aliquis
nullus studio uti potest hanc ignorantiam
vincere. Et per hanc distinctionem con-
cludere possumus secundum divisionem quibus
membrorum predictarum duarum distinctionum:
nam ignorantia iuris vel est affectata
vel neglecta vel invincibilis. Simili-
ter facti. Distinguitur preterea de ig-
norantia sicut ista: ille qui non
potest intelligere non scit, ignorant
ut hic qui desiderant quod eligerent
inveniret. Puta quod ignorant iusticie
alienam et hec ignorantia affectata

vel non adhibent tantam diligentiam
quantam adhibere debent, et tunc est
neglecta ignorantia, vel totam diligentiam
adhibent quam adhibere debent, et
tunc talis ignorantia tenetur invincibi-
lis. 2m Hugo 20 Primum quod prima ignorantia vel
ignorantia non est peccatum, quia sicut Augustinus
quod nullo modo est voluntarium nullo modo
est peccatum. Sed ignorantia vel ignorantia nullo
est voluntaria, quia omnes homines scire
desiderant, ut patet primo methaphysice. Secun-
do ignorantia vel est affectata, potest esse
sine peccato, de eo videlicet ignorantia
de rebus quas noluit intelligere ut bene
ageret, quia Psalmista ait omnium talium
non bene bene vel malitiam autem non
eduxerunt. Ipsa enim qui sic ignorant Iob
21 dicunt ipsi deo recede a nobis scien-
tiam viarum tuarum nolumus. Et decima ignorantia
preter ... non dicitur quod ignorat
ignorabitur. Tertio dicitur quod quod est contra
primum, quia quod est affectatum est aliquo modo
voluntarium, sed quod ignorantia est affectata
dicitur quod ... aliquo est voluntaria
cum ... assumit in mente ratio
pro conclusione prima. Quarto quod nulla
ignorantia est affectata, magis ignorantia
vel ... ignorare, sed ... ignorare
vel ... contra ... Quinto
ignorantia neglecta sicut est peccatum quia
obmittit ea facere que facere tenetur,
que ... patet prius obmissionis
actus ceteris paribus ignorantia affectata
semper maius peccatum est quam ignorantia neglecta,
quia plus est de voluntario et ... comitante
et duos ceteris paribus, quia possunt iungere
aliquem ex affectu ignorantie et ... quam
ista media esse ponderis, et alia
ex sua negligentia ignorantie ...
quod ... esse pretiosa quia ignorantia
neglecta seu crassa magis esset

peccatum quod affectata. Circa 4o ignorantia in malo
non est culpabilis in se forte arguitur. Quod
culpa peccati puta concupiscentie vel alio
quomodo vitio sicut ebrius dicitur puniendus
est ut patet 3o ethicorum. Contra ex his sequitur
posse peccare ad hoc quod non ponitur ingrediendo
sicut culpa patet non excusans sed minuens
solum quod ignorantia affectata magis excusans
peccatum. ignorantia vero neglecta non excusat
sed accusat. sicut peccatum quod plus vel minus est
ideo de neglecta, vel minus plus vel minus
est periculosa. peccatum sic tamen ignorantia magis
vel minus excusat hoc apparet. ignorantia
autem invincibilis si concupiscentiam peccati ignorantie
non inducatur et non solum excusat a
tanto sed a toto. si autem concupiscentie
vel aliis causis peccati peccatum sunt inducta
tunc et si excusat a tanto nunquam tamen
excusat a toto. patet quod dicunt doctores
quod ebrietas est ipsius loth de vitio
incestus cum suis filiabus propter non
4a q. 2o peccavit excusavit. Contra de illo quod probabatur
3o ingrediendo cum primi parentes
peccaverunt ex ignorantia. quod prima communis
primi parentes peccaverunt ignorantes. quia
omnis malus ignorat ut dicitur 3o ethicorum
primo tamen suo peccato non peccaverunt
ex ignorantia. ista quod ignorantia esse est
primi sui peccati probatur quia pena non
precedit peccatum sed sequitur sed ignorantia est
agendorum inflicta est propter peccatum ut
dicit Augustinus in libro Enchiridion et habetur
de libero arbitrio quod approbans secundum ...
non est naturalis hominis instituti sed pena
dampnata. Circa 4o patet illa pars quod
sciebant primi parentes. primis hoc adhuc
peccaverunt presumptione, pigritia, propter
errorem et per infidelitatem. ista sic se
habent per ordinem quod sic sequens includit
precedens. sicut negligentia dicitur sunt necessaria
sunt. ignorantia dicitur primas sunt secundum

sunt apte nate et in esse. error
dicit non solum carentiam notitie veritatis
sed et dicit adhesionem alicui contra veritatem
infidelitas autem dicit errorem et in spirituali
puta in hiis que spectant ad fidem
vel ad bonos mores. Contra arguitur
sic quia peccant per infidelitatem ille peccant
per errorem ignorantiam et negligentiam. sed
primi parentes post peccatum ... peccaverunt
quod sunt sibi que affectabat esse
sed deum peccabat per infidelitatem. ut patet
per Augustinum loco de civitate dei cap.
ubi magna et infidelitas simpliciter
dicitur quod magis crediderunt dyabolo quod
preceptum dei ... de ... de ... in ...
precepto. Contra loco ... quod prima dei
non potest facere spirituale creaturam quod
naturaliter sit omnino impeccabilis. quod omnis
creatura naturaliter est mobilis et vertibilis. sed
naturaliter est defectibilis et peccabilis. ut patet
per Damascenum libro primo capitulo 3o
quoniam quod omne illud cuius voluntas
est mobilis et vertibilis hic defectum patitur
naturaliter sine peccato potest. Contra ...
illam quod arguitur sic deus potest
facere aliquam creaturam quod conformis
naturaliter videtur essentia dei. videtur
quod potest facere creaturam naturaliter impeccabilem. Ad hoc quod illud est creatura
talis quod ipsam non potest conformis
omnes creature sed vide essentiam
divinam conformis naturaliter tamen sic
perfecto finita non potest creaturam
conformis omnes creature. Contra confirmatur
quod deus potest facere quod lumen naturale
unius angeli sit equale lumini
glorie quod quod est malum alio
et per quod ille videbit essentiam
divinam cum clare per naturam. sed ...
per gratiam confirmata quod est lumen glorie
probatur et quia quod impossibile est ...

priam desiccat vel paciat in sua operatione
quod dum manet in mobili quieta sic
durat ipse [illegible] / Ergo impossibile est
illam caritatem parari a naturalibus / eo
quod si esset ex suis naturalibus quieta
anime esset quod est contra [illegible]
Contra [illegible] / quia suis naturalibus
a nulla creatura potest naturaliter obtineri
/ quia tunc non esset supernaturalis sive supernaturalis
naturalis posset conservari / Sed ipsa
anime esset est suis naturalis
maxime ledo de visione beata quod
est merces huius gloriae de qua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Contra per hoc
[illegible] / quia non vide beati-
tudinem esset per gratiam sive per lucem
gloriae non ponat caritatem ex dicto
creaturae / unde cum beatitudo [illegible]
quod solus deus [illegible] quod caritatem
[illegible] ponere excedit dictos creaturae
Contra per hoc [illegible] quod cum lucem naturalem
et lucem gloriae sunt aliquid et alterius
rationis / et non sunt apta nata [illegible]
[illegible] / illa non quae sunt diversorum
[illegible] / sicut [illegible] quod [illegible]
[illegible] / Et si crescit in infinitum nunquam
deveniret ad aliquid aliud / ut
supra declaravi primo libro quae-
stione / et ut clarius probabitur [illegible]
distinctione de [illegible] [illegible]
si crescit in infinitum nunquam deveniret
ad equalitatem angeli [illegible] Contra [illegible]
[illegible] gratiae [illegible] [illegible] [illegible]
dei facere caritatem aliquam impeccabilem
/ probatur quia illud quod [illegible] aliquam
vel angelum in bono sive in [illegible]
[illegible] reddit eum impeccabilem / Sed [illegible]
gratiae [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] in mobilitate in bono / quia
[illegible] in bonis [illegible] desiderium

[illegible]

ea / et [illegible] in una [illegible] mobilis et
[illegible] aliquis [illegible] impeccabilis [illegible]
[illegible] per dei gratiam in mobilibus et [illegible]
[illegible] stabiles / Et hinc est quod [illegible]
[illegible] in libro confessionum dicit: fe-
cisti nos domine ad imaginem et [illegible]
donec [illegible] [illegible] Contra [illegible] quod ista gratia
[illegible] per dei potentiam facere quod
illa forma quae est gratia in una
creatura sit forma naturalis in alia
creatura / sed per [illegible] quae est gratia dei
potest facere caritatem impeccabilem [illegible]
[illegible] / [illegible] quod sic posset per
formam naturalem / et per quod dicitur creatura
[illegible] [illegible] naturalem [illegible] [illegible] naturaliter
impeccabilis [illegible] per hoc Contra
[illegible] / quia illud quod est gratia
in una creatura [illegible] [illegible] de
[illegible] gratiae / in nulla creatura potest
esse naturalis / quia cum gratia nisi esset
[illegible] sit gloria [illegible] sive lucem gloriae
[illegible] si gratia in creatura esset forma
naturalis / aliqua creatura [illegible] suis
naturalibus posset esse [illegible] quod est
impossibile / cum sit solus deus [illegible]
conveniens Contra [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] non [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad
alterum / Sed [illegible] aliquid et aliud [illegible]
/ idem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod dum sunt in via et
[illegible] cum via tota [illegible]
sunt in [illegible] / et quia [illegible] damascenus
quod est [illegible] mors hoc sunt
in morte angelis [illegible] [illegible] non
est [illegible] de [illegible] hominis et demonis
/ [illegible] [illegible] [illegible] hominis [illegible]
[illegible] sive [illegible] [illegible] in [illegible]

qr sed tales ts non est in via sed in primo sic demo in mete pacto potentias non sunt vlat in via sed in termino

Utrum intellectus agens pertineat ad liberum arbitrium | et videtur quod non quia potentia naturaliter agens et intellectus non pertinet ad liberum arbitrium intellectus agens est huiusmodi | ergo quia liberum arbitrium est libere agens et non naturaliter | patet ii. ethicorum et omnis virtus sive libertas | Item scilicet patet quia intellectus agens naturaliter abstrahit et illustrat fantasmata sed potentia et non potest non abstrahere et illustrare ¶ Contra illa potentia pertinet ad liberum arbitrium sine qua non possumus arbitrari | intellectus agens est huiusmodi | quia nisi intellectus agens abstraheret et illustraret fantasmata non possemus [illegible] per quas arbitramur ¶ Hic sunt quatuor videnda primo quod sit intellectus agens ¶ 2o quod intellectus agens efficiat fantasmata ¶ 3o quod liberum arbitrium ¶ et quarto dico quod [illegible] ¶ Concludo primo intellectus agens est quedam naturalis potentia distincta ab intellectu possibili et voluntate probatur illa potentia que nec elicit actum intelligendi nec actum volendi non est intellectus possibilis nec voluntas | sed intellectus agens nec elicit actum intelligendi nec volendi | ergo etc. maior quia si eliceret actum intelligendi esset superfluus intellectus possibilis et si eliceret actum volendi esset superflua ipsa voluntas ¶ 2o [illegible] et perfectas in omni [illegible] potentias naturales realiter distinctas quia efficiens et [illegible] nunquam coincidunt ut patet 2o physicorum | et omne quod [illegible] ut patet 1o physicorum | sed [illegible] intellectus agens est [illegible] et intellectus possibilis est [illegible] patet 3o de anima | ergo intellectus agens est naturalis potentia anime realiter distincta ab intellectu possibili et voluntate | et per quod et ab ipsa dote quia non potest esse [illegible] intellectus cum intellectu possibili intellectus cum voluntate ¶ 2o [illegible] deus non est intellectus agens [illegible] | probatur quia sicut deus operatur in omni operatione et corporali et [illegible] simul habet agentibus corporalibus ipsa sua agentia sed [illegible] | sic agit in operationibus [illegible] intellectualibus quod tamen intellectum agentem in creaturis non [illegible] ipsi [illegible] ¶ 3o intellectus agens non est substantia separata inferior deo et superior anima nostra quod per rationem [illegible] nos fiat in nobis operatio intellectualis ut [illegible] | ut [illegible] influat nobis formas intellectuales | sed [illegible] | probatur quia sicut [illegible] operatur [illegible] ab [illegible] ad [illegible] per [illegible] actum [illegible] sic ista substantia separata [illegible] esse propriam operationem [illegible] | non [illegible] disciplinam [illegible] et [illegible] actum [illegible] propriam [illegible] quod [illegible] ¶ 4o [illegible] intellectus agens et possibilis non est una et eadem potentia sed distincta ut [illegible] per [illegible] actus [illegible] ad [illegible] actus [illegible] non efficiat sed [illegible] habilitat [illegible] agens | probatur sic quia unum et idem indistinctum realiter non potest esse simul in actu et in potentia | sed anima est in potentia [illegible] intelligibilium [illegible] sic potentia [illegible] est in actu [illegible] | [illegible] potentia intellectus ut [illegible] actu [illegible] intellectu possibili in fine [illegible]

intellectus sed simul actu et aliam potentiam
ipse opposite conditiones convenirent
ipsi anime intellective. Contra quod non
est simile de intellectu et voluntate / sed
sed eadem potentia volitiva est movens
et mota activa et passiva / sic
eadem potentia intellectiva sit passiva et
agens / patet quia nulla voluntas fertur
super obiectum volibile sed est quoddam
intellectus qui fit obiectum quod est
potentia intelligibile actu intelligibile / si in
una voluntas esset quod presupponeret obiectum
volitum actu esset volibile / et
quod esset voluntas non presupponens
sed faciens sibi obiectum de potentia
volibili actu volibile / et ideo tales
voluntates differrent a prima passiva
dicta voluntas potest alia non agens
/ et quia sic est concepte intellectus agens
quod videtur. Contra de 2o anime quod prima dicens
agens abstrahit speciem intelligibilem
a fantasmate actione potentiam / ubi
/ [illegible] quod est potentia sibi non potest
fieri actu sibi in [illegible] actione potentia
[illegible] sic [illegible] quod fit est aliquid preter
/ sed ipsum fantasma propter quod actuingatur
lumine intellectus agentis est solum
potentia intelligibile / et sic convertitur
3o de anima per intellectum agentem
fit actu intelligibile / ergo [illegible] quod [illegible]
intellectus agentis et ipsum fantasma
sit [illegible] potentia. Contra quod ergo per
[illegible] potentiam intellectus agentis
non imprimitur aliquid [illegible] fantasmati
et [illegible] impressionem [illegible] fantasma
quod primo informabat fantasiam [illegible]
[illegible] intellectus / quia [illegible]
non potest migrare de [illegible]
[illegible] / sed intellectus possibilis
distinguitur a fantasia / ergo [illegible] Contra
aliquam [illegible] qui arguunt sit
/ de potentia non potest aliquid [illegible]

videtur ut fiat aliqua in re fortis
impressio / sed fantasia augmentatur lumine
intellectus agentis plurificatur et solum
potentia intelligibile / postquam non plurificatum
est actu intelligibile / [illegible] quia per
[illegible] aliquid [illegible] similitudo impri-
matur. Contra quod ad hoc quod fantasia
potentia intelligibile actu intelligatur non
oportet aliquid sibi similitudo imprimi / patet quia
lumen prius colores qui per eum sunt im-
primuntur / [illegible] intermediat colores
ad primam lumine [illegible] in aerem / que
sic lumine [illegible] remanent [illegible] / sic
est de lumine intellectus agentis [illegible] fan-
tasmatis / sed quod videtur / et [illegible] patet ad aliam
quod procedit de formis [illegible] et non
de formis intentionalibus sed est fantasma.
Contra de 3o anime quod prima liberum arbitrium
est actus anime potentia / patet quia [illegible] quod sunt
in anima ut sic actus seu operationes
/ ut sic primum actum seu operationem
/ sed liberum arbitrium non est actus seu
operatio / quia actus non est quod permanens
/ et est primum operationis in anima / omne
autem quod est primum operationis in anima est
ut est species ut habitus / ut passio ut
potentia / sed liberum arbitrium non potest dicta species
[illegible] non sit [illegible] [illegible] in intellectu
/ ut habitus quia ex frequentibus actibus generatur
et acquiritur habitus ut patet 2o ethicorum
/ sed liberum arbitrium non est nobis per
actum acquisitum / sed est nobis naturale et naturaliter
/ ut passio / quia passio [illegible] dicta solum
est impetu [illegible] liberum arbitrium
[illegible] adpetere intelligentiam / et si dicitur
quod intellectus est potentia / contra quia non est
[illegible] passio sed est solum et [illegible] ut
patet 3o de anima. Contra quod confirmatur quia que
compassive aguntur non aguntur libere
sed compulsive / et non magis aguntur
quam agitur / sed si liberum arbitrium
esset passio et liberum non esset liberum
et non libere fieret quod liberum arbitrium fit

quod est quaestio. Contra quod liberum arbitrium
est eorum rationale quod potentia volitiva. Quia
supposito concedente quod liberum ar-
bitrium sit potentia, tunc rationabilius esset illa
potentia quae prior et principalior est libera.
Intellectus autem est potentia volitiva. Sed proba-
tur ratione. Secundo arguitur. Contra. Dicendum secundo arguitur
quod primo intellectus agens non pertinet
ad liberum arbitrium, ergo ad intellectum
possibilem formaliter ratione. Quia potentia cui non com-
petunt arbitrari et libere agere illa
non potest esse de ratione formali liberi ar-
bitrii. Sed intellectui agenti non competit
arbitrium seu arbitrari acceptum pro me-
ditatione seu prudentia intelligendi. Quia
intellectus agens non meditatur nec intel-
ligit. Item competit intellectui potentiae seu actui ar-
bitrium proportione quia non sic competit
voluntati et intellectus agens libere
agit. Sed naturali necessitate actu sine
illustrans corpora. Quod arguitur. Contra. Tertio quod solus
intellectus agens pertinet ad liberum
arbitrium. Nam quod sic quod liberum
arbitrium actum suum propter naturalem seu
via necessario cognoscit non potest. Nam aliud quod
praesuppositum praesupposito et praesupponi-
tur praesupponente. Sed intellectus agens praesup-
ponitur cuilibet operanti intellectus possi-
bilis. Et intellectus possibilis praesupponitur alibi ar-
bitrio. Quia non operatur intellectus sine phan-
tasmate. Et phantasma non sit praesentialiter
sed lumine intellectus agentis.
Ergo quod intellectus possibilis quod ad operationem
suam ratione naturali praesupponitur lumen
intellectus agentis. Voluntas autem seu
liberum arbitrium non quod objectum habet bonum
cognitum via necessario ergo quod praesupponitur
cum ad suum operandum actum intellectus
potentia. Primo autem via necessario quia
superioris voluntatis posse actum suum
praesentem eliciunt absque cum amicitia(?)
intellectus possibilis. Ut patet distinctione.

prima quaestione prima articulo secundo libro
secundo. Ad cum patet pars secunda.

Utrum liberum arbitrium possit cogi.
Videtur quod sic. Quia potentia inferior cogi-
tur et potentia volitiva seu liberum
arbitrium. Quare quia intellectus est
potentia aequaliter mandant sed voluntas
quod non videtur esse quaestio quare
magis possit cogi intellectus quam
voluntas. Item quia intellectus
motus apparet primo principiis.
Item voluntas se habet ad finem
et ea quae sunt ad finem. Sed intellectus
ad principia et ea quae sequuntur ex
principiis. Secundo arguitur. Contra. Tertio quod est
Anselmus in libro de libero ar-
bitrio ubi ait quod etiam voluntas in-
vita non aliena vinctur potentia
sed sua et sed idem. Item difficultas
inpugnare non voluntatem. Sed ex-
pugnare neque invitum. Contra
illorum responsio secundum quod videndum
Primo est utrum voluntas
et liberum arbitrium possit mo-
veri se ipsam. Secundo utrum possit principaliter
suum ipsum pati a nullo contra se-
cundum rationem. Tertio utrum possit cogi
ab aliquo extrinseco. Quarto utrum
possit cogi ab deo seu a bono
[illegible]. Quoad primum voluntas aliquo
modo se ipsam. Quia omnis potentia quae
est super se ipsam reflexiva est sui
ipsius motiva. Sed voluntas est huius-
modi. Maior quia potentia non ab objecto
movetur ut reflexio super se ipsam est
objectum sui ipsius sicut et est mo-
tiva sui ipsius. Minor et patet non
est quia non modo voluntas vult se ipsam
quod intellectus intelligit se ipsam.
Item sui potentia est potentia vel est
super se ipsam inclusiva. Sed voluntas

non est intellectus / intellectus quam intellectus sed
Contra secundo quia licet ipse omnino
moveatur motu ab alio sed velle movetur
et non inspiratur. Contra: ergo licet eadem
res simul non possit sic esse
in actu et in potentia ad eundem actum
et potentia successive videtur, puta ignis
actu formaliter est calidus et non potest esse
potentia formaliter talis sicut in simultate differentie
et non repugnat. Probatur: nam una et
eadem res continens actu virtualiter
talis potest esse potentia formaliter talis
maxime cum esse virtuale in est
imperfecte. Idem in omni continens
actu virtualiter calidum est potentia
formaliter calidum, quia potest esse actu
formaliter frigidum. Item actus virtualis
sicut et litterarum non est tante perfectionis
ut excludat omnem potentiam
ad actum formalem. Contra quarto sic: cum
quia voluntas continens virtualiter actum volendi
potest sic formaliter esse potentia volens.
Contra quinto: voluntas non movetur sed ipsam
determinando sed sic ipsam determinando
Contra cum intellectum sicut quia voluntas
intelligitur per dictam sic ipsam movendo
primo sic ipsam determinando ad
motum movet intellectum. Item voluntas non
stat in actu propter desiderium finis
nisi imperat intellectum ut scrutetur
media per que huiusmodi desiderium finis consequatur
quare sic et intellectus tales medios cum
ab eis moveatur voluntas ergo voluntas
aliquo modo prius quam actus movetur sed
quod talis motus originalis procedit
a principio voluntatis. Contra sexto voluntas movetur
sic de conatu seu deceat
sed commoti non actione aliqua
agendo sed ab actu desistendo
ut cum dicit appetibile offertur
voluntati sub diversa ut oppositum ratione
puta fornicatio offertur sub ratione boni

ipse quam quod delectabile et sub ratione mali
et fugibilis, quia contra mandatum dei, voluntas
autem ex sua libertate potest desistere ab
actu prius motu ab una parte, scilicet
quo sic alicui ipsius amoris inclinabatur
sed non sic duo existentes esse fortes
seu equaliter in ea inherent, unus pro dicto
vero et alter pro contrario quod duo
contra resistentes ut nec ad unam partem nec
ad alteram declinaret sed unus resistendo
in motu alterius ipsum a actu inpediat
et per quod primum determinatur
ad actum movendum ipsum unus ipsum
contra resistendo cum possent neque
resistere in actu suo operando
cum possent si vellent ergo omne quod
sic in proposito. Contra tertio quod
determinatio voluntatis non est actus effective
elicitus a voluntate, quia determinatio
non dicit actum sed dicit desistere ab actu
quo voluntas insufficienter sunt actuata
ab alio obiecto ut ab eadem obiecto
sub alia ratione diverso contrario. Cum
in omni non dicit actum sed est ut non
producere actum, sicut contrarium negatum
ut dicit motum recipere actum sicut contrarium
affirmativum. Dicitur non voluntate recipere
motum seu actum suum ab obiecto, sicut quia
voluntas actuatur sed habet ab obiecto
quod autem actuatur hoc modo, puta
voluntate, hoc habet a se ipsa. Contra ergo
patet quod huiusmodi determinatio voluntatis contrarius
prius non dicit actum non est contra non
sed dicit motum sic causando a principio
actus. Contra quarto quia voluntas sic
probatur passiva cum in cognoscit sub alia
aliquo non sufficienter actuata sed liberam
potentiam consentiendi in actum vel desistendi
ab actu. Solutio: unde illius
quod movet voluntatem sicut ulterius
finis voluntas non habet huiusmodi potentiam
eo quod nullum obiectum sufficienter actuat

De 2o arlo qo pa nulla contre
ignoranciam in acc ut prima in roe vo(lunta)tis
contra libertate(m) pt quod suo mo(do) procedit
qr tal ignorancia vel est invinc(ibilis) et
tunc non caut eu(m) pecti / qr tal excusat
pc(ca)t(um) / ut p(ro)bat sup(er)i(us) distinc(ti)oe
2a / vel est affectata et tunc est
ma(teri)a cum pcti / qr ipa pc(ed)it ex
prava male volunt(ate) / vel est ne-
glecta / et tunc sr quia ignorancia e aliquo
modo prava inducta p(ro)pt(er) negligenc(iam)
ipius ignorantis / s(ed) cum omne ignorancia
voluntas potest labi in pc(ca)t(u)m. C 3o
pcem pm(us) cum nullo pcessit ignor(ancia)
/ alias pena pcessisset culpam et eodem
mo(do) de primo homine. C 2m qo sunt
in rone seu in intellectu vero neccio
tamen vel opposi(ti) / pmo dicamus
intellectu in vel quod intellectu delectabile
contra legem dei et precepta eius
/ et impoi(t)ur quod sic fornicatio et ...
delectabile contra legem dei
/ act(us) vous qui sic actuale delect
rone vous pt paruc / et loqr de
voluntate pp(ter) gram dei non est conformis
/ qr pp(ter) quod tunc ut motu ordinat
voluntatem quod generatur sub suo adequato
obiecto pp(ter) illo motu voluntas pt ipm
appete / sed pp(ter) eodem motu pp(ter) quod in
eliciendo iudicat quod fornicatione
non esse faciendam eo quod e bonum de-
lectabile contra legem dei / sed ducit volun(tatem)
quod delectabile quod apprehendit sub obiecto
volunt(atis) / ergo pp(ter) eodem qa voluntas
pt ipm appete / et pp(ter) quod ipm
appetendo pcedit non obstante
roe iudicio vous. C 2 quod illud
quod sic rem ... / ut rone ...
breviter ... obiecto. C De
3o arlo qo prima libere arbitrii
quo ad actum inventu annulla
... pt cogi ... absoluta

et sufficient / qr si pp(ter) aliquid quod sit possibile
maxime ut contingit in morte ...
... / sed quod non ut patz in sanctis mart(iribus)
... qui inpaciencia mortis susti-
nuerunt tormenta in mo(do) ... perma-
nentes in bona volunte / ergo quod sic
omnibus ... et mors ut patz 3o
... C Secunda dico quod non ...
et tolle liberum arbitrium quod cogi
/ sed pa(cto) frenesis et ebrietatis ...
... alia tollitur liberum arbitrium
quantum ad actum inmediatum / ergo ... ...
potest cogi liberum arbitrium quantum ad
actu inmediatum. C 3o negatiue ...
... ut dr 3o ... C Sed pm
... quod usus liberi arbitrii pt tolli
absolute ... / qr cum contingit non
pt haberi usus rous corrupta vel
inpedita fantasia / sed contingit
in freneticis et ebriosis / et aliis / ut
pt haberi usus liberi arbitrii deficiente
usu rous inpedita fantasia
tollitur usus liberi arbitrii / sed potest
usu rous et impletur ...
voluntas cogi ... absoluta
et sufficiens ... actum meritum alibero
arbitrio in morte ... / et quod in
... liberta(s)
arbitrii quod usus liberi arbitrii / ut
patz in ... ... in minore
... C Ad secundum ... quod
in genere non ... ut cogi
absolute et sufficienter ... non est in
... compulsio ...
pp(ter) sic impulsio / qr ... ...
... ut patz 3o ... C De ... ...
quo ... possit ... liberum
arbitrium ... ipm ... non
pt cogi / ut ... ... tenetur
... dei / sed ... repugnat
... / qr
nullum agentis ... pp(ter) ...

essentiam | sed absolute et sufficienter cogere
voluntatem simpliciter repugnat essentie | coactum
enim est involuntarium | et per consequens si deus
cogeret aliquem quod vellet aliquid | tunc
non volitum esset volitum et
nolitum esset volitum | sic autem contra-
dictoria sequuntur implicant contradictionem
| et per consequens repugnat essentie | quod autem
voluntas possit ab ultimo fine
immobiliter inniti absolute tamen potest
sicut ostendit libro primo distinctione questione prima conclusione
2a | deus tamen potest in nutu libero
arbitrio et voluntate contra voluntatem
suam id producere 21 | tertio igitur intendo
dicere | et sic potest si ei placet voluntatem
alicuius prius bonis premittendo vel
auferendo | sed numquam mala prius
dando sibi penam | et hoc inducendo
penam mala comminando | similiter id
potest multiplicare sed in finibus eorum
dando voluntatem melius disponendo
sibi penam compellendo et gratiam
infundendo et sic posset facere ut ex
corpore omnis voluntas non cogere-
tur ipsam in bonis desideriis penam
in voluntate sed ut frequenter tandem
sed potentialiter ¶ Sed contra in pu[illegible]
quod ut omnis natura est [illegible]
ta ut intellectus ut voluntas con-
[illegible] cogi omnis natura tenetur quod non
omnis natura est coacta alias coacta
caderet in deum quod natura est in intel-
lectu sed | et vult sed natura est et sic
de intellectu et cetera voluntate
et cetera que sunt ad finem [illegible]

| Utrum gratia sit aliquid creatum quod utrumque
quod sit | et illud per quod disponitur
aliquis ut vult sive utrum esse utrumque
Et gratia est hic ut fit [illegible] | et
quod utrum disponit potentiam ad opera

vt i 21 dist.

ut dicitur 10 physicorum ¶ Conclusio hic est quod
sit sed hoc quod unumquodque respicit essentiam
anime et aliqua potentiam illi dicitur habitus
| Et gratia hic est et perficit anime | sed
anime utrumque perficiat aliquam potentiam anime
secundum ¶ ... sed ... quorum prima
dico respiciunt 2am et 3am alia dico
2am ¶ Secundo videndum est utrum gratia sit
aliquid creatum creatum in anima ¶ Tertio dico
quod ¶ Quarto utrum sit non sine gratiam
possit mereri gratiam ¶ Quinto utrum sine
gratiam possit mereri vitam eternam
¶ Conclusio prima gratia gratificans nos
deo ut per quod grati sumus deo est
aliquid creatum in anima | probatur omnis inter-
pretatio spiritualis | ut est conformari operationi
ut creatur creatum | Et gratia creata
facies est quod perficit animam non probatur
conformis operationibus | secundo quod sit
aliquid creatum in anima | sed sufficiens
dicitur | et est ordinata secundum
apostolum | ut quod gratia perficiat animam per
quod dat esse ipsi anime | || Similiter illud
per ad corpus ut | gratia deo sumus
quod sumus | et gratia est in anima natura
non fuit | et anime non sit conformis
operibus per omnibus ad Romanos [illegible]
ubi aut si anime conformis non est
gratia ¶ Conclusio 2a utrum est deus ad mandatum
qui dicit quod conformat opera que
reddit hic deo gratum non potest poni
quod gratia sit aliquid sed creatum in
anima | quod impossibile est quod essentia possit
suam actum | Et esse deo gratum potest
salvare sine spirituali
donum | quod et ut esse potest in homine
secundo impossibile est quod aliquid spirituale
donum reddit hic facit deo gratum
et ut ipse dicit | Et quod precium est
libat caritatis et amor | gratiam
est hic deo dilatus | et per consequens deo
gratum quod ei aliquid addere dicitur | ut [illegible]

dat homini aliquis postea sicut non
est gratum faciens sed gratis datum. Contra
suam donum quod balaam non est verum quia iu-
donum prophetie fuit concessum ipsi balaam
si ipsa vox esset vera et ipse balaam
fuisset gratus deo / et deo dilectus quod
falsum est / ut ipse fuit mechus peccator
Contra sunt ergo suum in bono quia effectus
factus non precedit formam eius est effectus
sed esse gratum deo est effectus forme
Contra [illegible] quod [illegible] non est
verum quia multa bona concedit deus
peccatoribus liberaliter [illegible] / et tamen
non diligit peccatores sed potius odit
Iuxta illud ps odisti omnes qui
operantur iniquitatem perdes omnes qui
loquuntur mendacium / Et [illegible]
sunt ut non [illegible] distinctionem doctorum
quod est quedam gratia gratum faciens et alia
gratis data. Contra ergo quamvis gratia sit
quedam virtus creata in anima quo facti
deo grati sumus et quo esse spirituale
primo recipimus / tamen nullus [illegible]
nisi per certitudinem [illegible] se habere
[illegible] et dico nullus [illegible] / quia
per inclinationem divinam bene posset
sicut aliquis [illegible] / dico et credendum
quod [illegible] bene possimus [illegible]
dubitare / [illegible] si [illegible] si posset
sicut esse aliquo istorum tamen / prima ut
quod aliquis sentiat sibi mala displicere
/ quod sentiat sibi bona placere / ut [illegible]
viciose vite [illegible] non [illegible]
[illegible] / prima duo
non sufficiunt / quia [illegible] aliquas [illegible]
[illegible] iudei [illegible]
[illegible] pagani possunt [illegible]
[illegible] displicere vicia et placere [illegible]
[illegible] / [illegible] fuit [illegible]
[illegible] sicut homines [illegible]
sed sicut dei [illegible]
[illegible] / [illegible]

[illegible] in moribus et virtutibus quod
[illegible] occidi [illegible] vellet
[illegible] / ut [illegible] sufficit
[illegible] qui [illegible] ad [illegible]
[illegible] / sed non [illegible]
[illegible] sit. Contra ergo non
[illegible] fidem [illegible]
infusam quibus [illegible]
[illegible] fidei / [illegible] quia fides infusa
est spiritualis [illegible] et gratia / [illegible]
[illegible] fidem acquisitam [illegible]
[illegible] Contra ergo non
[illegible] baptismum
quia baptismus [illegible]
baptismus [illegible] / ut [illegible]
[illegible] / ut [illegible] in [illegible]. Contra
[illegible] ergo prima [illegible] gratia
[illegible] quam [illegible]
[illegible] alias [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] / sed [illegible]
[illegible] / [illegible] est [illegible]
[illegible] bonum reddit
[illegible]. Contra ergo [illegible] gratia
et [illegible] valere / [illegible]
sed esse spirituale ad [illegible] spirituale
sicut [illegible] ad [illegible]
[illegible] / sed esse spirituale [illegible]
valere ad [illegible] spirituali / [illegible]
gratia est [illegible] spirituale
[illegible] gratia dei sit [illegible]
quod sit / [illegible] et [illegible] et alia
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]. Contra [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
[illegible]. Contra [illegible] quod [illegible]
[illegible] esse non [illegible] esse

gratia autem dicitur prius esse similiter
ipsi homini. Secundo oportet autem dicitur
prius esse naturale. Contra quia illam
gratiam sunt 3 opiniones. Prima ponit
quod gratia et virtus sunt idem realiter
et solum differunt ratione. Idem enim ut
sunt opus gratuitum dicitur gratia; ut autem
sunt opus virtuosum vocantur virtutes igitur
virtus sit dicitur virtus, et quod dicit
2 ethicorum virtus est habitus electivus
in medietate consistens, prout vero de-
terminabitur. Contra ista opinio non vult
quod cum virtutes possimus adipisci
operibus nostris naturalibus. Si virtus et
gratia essent idem realiter, tunc possemus
gratiam operibus nostris naturalibus mereri.
Sed tunc gratia non esset gratia ut ait
apostolus et videtur declinare errorem
pelagii. Secunda opinio dicit quod quamvis
gratia virtus differunt realiter, tamen quia
tamen resultant una essentia, sicut
ex ... et forma. Sed illud non valet
quia ex duobus entibus in actu non
potest resultare unum per essentiam. Sicut
tamen gratia et caritas aliquam gratiam alia
virtus sicut aliqua in actu. Nota contra
in ipso est prima pars. Secundo ...
Tertia opinio est quae dicit quod quamvis
gratia non sit idem cum aliqua virtute
est tamen idem realiter cum habitu virtutis
quae est caritas. Sed ista quae dicunt
per essentiam divina virtute potest ab
invicem separari; quia si separaretur
tunc esset salvatio et damnatio
salvatio unus finaliter excederet
[illegible]. Sed damnatio est quod eadem
caritas. Ista argunt potest mereri
tamen minus quam sic, et alia ...
ipso ... Contra de 3o articulo quod
prima. Secundo certum gratia non potest
mereri gratiam de condigno. Quia si

non considerarent operibus naturalibus possit
mereri de condigno gratiam gratum
facientem, tunc pari ratione gratiam homo
sufficienter consequatur vitam eternam,
quod est summum bonum supra ... et ex
puris naturalibus possumus consequi vitam
eternam, et quod summus spiritualis
non esset supernaturalis, quod est contra.
Secundo si ex nostris naturalibus possemus de
condigno mereri gratiam, tunc gratia esset
debitum alicui, et per consequens gratia non esset
gratia. Tertio quod nullus ingratus potest mereri
gratiam de congruo, quia consuetum est
videre ut ministri per prodigum et vaga-
bundum filium qui ... abiit in regionem
longinquam, vadit sed in voluntate
propria ... redeunte ad gremium
patris ... in pietate susti-
nuit et ... tunc ... gratiam largiatur. Unde illud apostoli
benedictus deus et pater domini nostri Ihesu
Christi, pater misericordiarum et deus consolationis.
Dicitur quod ... qui cum ad ...
sui ... fuit ...
et assimilatur filio prodigo, qui dixit
in corde: surgam et vadam ad
patrem meum et dicam pater peccavi
in celum et coram te et iam
non sum dignus. De 4o articulo quod
... ut ...
sit ... hic ... vitam
eternam de condigno, ut dicit ...
... non sunt condigne passiones huius seculi
ad futuram gloriam, quae revelabitur
in nobis. Secundo non ... per ...
... spiritus ... sunt ...
... debita ... quod ...
... sunt ... Sed ...
sui operis ... ex condigno
debitum ... ut ...
... Tertio quod ... minimum ...

ut autem est absolute loquendo non
sit condignum vite eterne / tamen ut gratia
spiritus sancti inferentis et propter opera
ipsum sanctus et nobis cooperantibus consequitur
est / sic capit quandam meritorum [illegible]
vite eterne / unde Augustinus de [illegible]
et de condigno nobis redditur vita
eterna / Patet quod quantumcumque homo infirmus
non possit deum sibi facere debi-
torem compensative / tamen homo factus liber
potest de condigno mereri apud deum
sibi / sed hoc inferentis gratia dei et
consecutus inspiratione libere / quia ubi spiritus
dei ibi libertas / ut ait apostolus et Io-
hannis 8 / si filius vos liberavit vere liberi
eritis / ergo ut sit per virtutem eternam
ab omni bonorum largitore mereri
de condigno / ergo etc. / Ad argumentum primum
dicendum quod actus non est [illegible]
de eo / per quem disponimur in vitam
privatam agendi / ad secundum dicendum quod
per gratiam [illegible] licet non disponimur
[illegible] operum [illegible] in vitam propriam
agendi / sed essendi [illegible]
das [illegible] — Sequitur

Utrum homo existens in peccato mortali sine di 28 29
dono speciali possit se ad gratiam
sufficienter preparare / et videtur quod sic
quia homo faciendo quod in se est preparat
se ad gratiam / sed quilibet sine
[illegible] potest unusquisque facere quod in se
est [illegible] / igitur quilibet
[illegible] requiritur ad hoc quod
faciat quod in se est / [illegible] implicatio
contradictionis / quia hoc non est in homine
[illegible] ad quod requiritur aliquid ex-
cedens naturam hominis / Conclusio [illegible]
sufficienter disponens [illegible] ad [illegible]
[illegible] mereri [illegible] de condigno

[illegible] forme [illegible] Igitur
si fecit non [illegible] sic fac[illegible]
[illegible] et non [illegible] / sic [illegible]
[illegible] / sed ut [illegible] est [illegible] merere
gratiam de condigno [illegible] Conclusio
[illegible] Conclusio primo utrum homo
[illegible] gratia possit implere omnia
mandata precepta / Conclusio secundo de eo quod [illegible]
et hic [illegible] ad [illegible] Conclusio
utrum [illegible]
gratiam [illegible] Conclusio [illegible] utrum [illegible]
[illegible] opera sine statu [illegible]
[illegible] / et [illegible] insufficiens
sit [illegible] gloria quod sine [illegible] si homo
[illegible] non [illegible]
gratie et gloria [illegible] et hic [illegible]
ad distinctionem 29am / Conclusio De primo quod
[illegible] quantumcumque [illegible] gratiam possit
[illegible] per aliquam [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] domini [illegible] / [illegible]
patet [illegible] Augustinus [illegible] 3o de
libero arbitrio ait / Illa enim est
peccati pena iustissima ut amittat
quisque quod bene uti noluit [illegible]
[illegible] cum potuisset sed difficultate
omnia mandata implere volens
bene uti ista pena [illegible]
[illegible] volens non possit omnia
mandata complere / Conclusio [illegible] operator
omnium mandatorum dignus est
vita eterna / patet illud Mathei
19o Si vis ad vitam ingredi
serva mandata / sed nullus sine gratia
est dignus vita eterna [illegible] / Conclusio
[illegible] quod [illegible] dicunt
[illegible] sine gratia non possit
aliquis complere omnia mandata
[illegible] ad [illegible] opus [illegible]
[illegible] ad [illegible] opus [illegible]

cum adiutorium actuum prima gratia
ad sanctum operis. sed patet quod sine
gratia anima adimplere mandata
quia unde beatus augustinus in libro de
heresibus dicit vere primum esse heresim
pelegianorum ut dicant sine
gratia hominem posse facere omnia man-
data. ¶ Quo 3° queritur an anima
mortali peccato si non exigit primam
non potest diu stare quin cadat
in alias. sed ut est candidus auctoritas
anselmus gregorii 27° moralium
ubi exponens illud iob 20°
veniet in eum terror. dicit quod tran-
dunt mactare et quando de aliter
gressus peccatum. namque quod prima non
delent ipsum suo pondere mox
in aliud trahit. ¶ Circa quod respondeo
est primum quod potest quod omnis a
peccato mortali non propriis viribus resurgere
sine gratia dei. possumus tamen firmam
peccatis resistere ut non cadamus
de novo in aliud peccatum mortale.
quia sed corpus quod preservat
integrum sic est ad corrupcionem
in naturalibus sic sed est anima infecta
peccato mortali ad corrupcionem in
moribus et virtutibus. sed impossibile
est potius ut quando dicere corpus tendat
in corrupcionem naturalem sic et cetera. ¶ Contra
quo peccatum mortale quia non
potest evitari et homo fuerit in
peccatum mortale. patet quod non fuit totum
quod fuit et ad hoc ut primam
peccatum. sed in mortali vero est
in aliud peccatum quam proximo
peccato voluntarie. sed aliam tempus
suum est imputandum quod adhuc

quod solvendo a lavde mentali ad adiutu
sum ligna non possunt deligere
sua ut solvendo. quia excusatio sua
mandit in anima. ¶ De 2° articulo quo
homo preservare de se non potest ad gratiam
gratum facientem sufficienter se preparare.
quia sed formae naturales non indu-
cuntur in materia nisi per motum prius factum
ab agente naturali. sed forma similiter
prima gratia non inducitur in animam
hominis adulti sine similiter agente
similiter movente ipsam animam
quia tamen in hiis motionibus dei homo
non videtur sed aliquando ut in instanti
gratiam sine tantum si in talibus motionibus
assentiat. sed tota non inspecto
et ad gratiam dei preparatio est adeo
et amor. aliquando tamen et aliquando quia adeo
est efficax amor aut gratia
adeo primum amor. quia inspecto. sicut
et quod aucto sic motus homo ipsa
animam aliquem attribuunt nobis
ut peccatores vero homo est diu
preparare. quamvis dicitur cooperatione ad
deum deo. sed ad rationes non
ut est volentis neque currentis et cetera.
¶ De 3° articulo quo homo angelo possunt
haberi gratiam gratis datam quam ad
illos preservare qui deo adeo
perfectissime fuit collata sed
sine merito et propter tocius gratie
et sicut gratia gratis data quam
ad bonum gratum si vult. sed ad
gratiale inspectio qua potuit
in merito suo inde ad mactarum
corporalem et spiritualem preservare sed mane-
re illud dicunt diviniter bonum
quia alias homo prius sustinuit
illam penam quam commisisset culpam

Sed forte dicetur quod licet homo sapere non
omnino / sed ea que sunt super hominem puta
angeli et ea que infra hominem puta bestie
fuerint adeo certe in statu innocentie per naturalia
absque aliquo dono supernaturali / sed homo
non videtur fuisse certus in iustitia si-
gnali que est donum supernaturale / Secundo
quia non est simile de homine angelis
et bestiis / nam cum angelis non pareret
legem membrorum repugnantem legi
mentis / homo autem in statu innocentie naturalibus
solummodo sufficienter non posset ad resistendum
cum peccato / Ideo indiget signali
instructione quamvis peccatum esset tamen in
potentia et inter bellum unum inferiorum
contra superiores propter divisionem suorum
appetituum si non haberet aliquod donum
supernaturale / Bestie autem cum non sint
rationis capaces peccare non possunt / Ideo
non possunt peccare / Ideo indigent signali
instructione non autem angeli neque bestie
Circa secundum propter hoc angeli peccaverunt non
sunt gratia confirmati / quia si habuissent
gratiam / non potuissent peccare dato
quod possent / quod est contra [illegible]
multa et per Hugonem libro primo
de sacramentis parte 6a capitulo 2o
De statu autem non possumus in via
inquirere certitudinem veritatis quomodo
est quod magnitudo premii bonorum non
solum pensanda sit ex operibus eorum
tempore / sed etiam ex largitione liberalitatis
qui ex sua liberalitate voluntate post illos
qui novissime venientes laborant
non tantum dare sed illis qui portaverunt
pondus diei et estus / ut patet in medio
sed eodem perpetualiter in comparando
statum premii ad statum innocentie possumus
quia ad illorum et istorum comparationem bonum
meritorum esset pene [illegible]
et consistit / nam pensando status

innocentie prius et multum alias status
excelleret multum statum culpe ac
premii / nam in statu culpe et premii
multa sunt retractiva a quibus impe-
dimur / nec ita libere facimus pro nobis
possumus mereri sed homines peccassent
qui iusti in innocentia permansissent
sed quo ad differentiam quod possunt magis
mereri et magnum conari quod nec
in statu premii homines et cum hiis
ut cooperante dei gratia ipsi possent
agere mereri / qui non solum pensat
quantitatem operis sed et vires operantis
multum premii penitentium potest comparare
multum innocentie / quia sed michi
pluribus libationibus esset multa date
sed operantibus recipiat / ut patet in libro de
bethlehem / sed vidua mittens
duo minuta in gazophilacium dicitur
quomodo magis meruisse quam ceteri
quia illi qui multo maiora optulerunt
cum tamen esset paupercula oblatio
illius plus minus quam magis cordi
deficit / sic insipiente [illegible] Et sic aliqui
doctores tenent quod non indifferenter
sed quod magis meruissent in statu
innocentie / sed id non est verum / quia
in isto statu nobis comparatur multi
premiis quam qui non peccavit / sed nobis
passus est / Item potest quod non sit magis
multum pro isto statu quam in eo
quam autem fuissent saltem equaliter
non possumus denegare / Et ideo
animus premii dominum quod homo secundo
quod iuste est non peccat ad gratiam
actuale et sufficientem / sed primitie
per deum parte comparando [illegible]
meritis / quibus deus hec ad gratiam
recipiendam disponit et cetera

Circa primum originale legitur vide 304 [illegible]

culpe | et videtur quod non ex illo ullus
inculpatur quia nulla sua potentia
potest puenire | Sed ex nulla sua po[tentia]
possunt illam originalem maculam
puenire | Et ipse quod maculam nullus
est culpandus | Sed non expedite illus
mod. ... 3o ethycorum | ubi
dicitur quod ... natura ut lauda
mur vel vituperamur | Item debet ponere
Contra Augustino videtur ... depriuatur
sine culpa | Sed pueri decedentes
antequam sunt baptizati adeo peccatum
ad eternam penam dampni ergo igitur
talis pena non infligitur ... ipse
aliquod peccatum personale quia nullum commi
serunt | Sed ipse solum originale
peccatum et per quod habent rationem culpe
Sit quia dicitur super videlicet de quorum
primis duobus tractatur in 3o de ...
de aliis duobus ... Primo igitur
videndum est vero aliquod peccatum contra
per ... natam est originale
de eo quod quid | 3o vero sic peccatum
omnibus ... generale infunditur
... vero sic peccatum ... operatur
... vel ... De primo
ponam pro ... | 2o infra vero
quod peccatum sit ... possibilem penam
... patitur | Item
... aliquod
peccatum quod meretur ab originem
... sine ... quod ... po[test]
... in ... incis ...
sit ... | et istam ... exponit
glosa de peccato originali | 2o
sed nullum esse peccatum ... actuale
et non esse ... baptizare puelos
Julianus hereticus ... | Sic
... quod nullo est voluntarium
nullo est peccatum ... sed
pelagius et sui sequaces

... beatus Augustinus primo de vera religione
| Sed ... originis nullum ...
... voluit | Item ... 2o ...
18o ... non ... amplius
... | 3o ... peccatum ...
non ... ut ... infirmum
3o ... peccatum originale ...
... | Sed nullum peccatum ...
originale ... | quia ... quod
... inducitur per ...
... | Et 6o de ... ...
ponit ... nullam ab ... indica
... quod ... apta ... de
Sed ... non potest esse ... modo
... ut ... peccatum | et per quod
sit sic peccatum infunditur nobis ... aperiatur
... infunditur sit ... Contra
... de ... in ...
3o ethicorum | Sed ... quod
... peccatum ... | Sed nullus
... potest esse peccatum a natura
Ad primum ... ad ... | quia sic ...
quod nullo est voluntarium ... sit
peccatum personale ... non est
voluntarium | ... non ...
quod possit esse peccatum ... non
peccatum originale est peccatum ... | igitur
nichil ... de peccato originali
et aliquod peccatum originale ...
voluntarium | Ad ... quod ...
quo ad ... sunt ...
... non ... peccatum
... ad ... ...
... de ... patitur ...
... | sed ... ...
... aliquis ...
... feodalis quod ad ...
... debeat ...
... filius ...
sit quod adam ... delicti ...
... originale ... quod sit

accepit, adeo quod per ipsum actus iusti-
tie in posteros debebat transfundi. Non
de iure omnes posteri eam sic privati
et quia peccatum originale non est aliud
quam carentia originalis iustitie cum de-
beret habendi eam. Non omnes posteri
secundum legem communem propagationis descen-
dentes ab Adam nascuntur cum
peccato originali. Secundum nec quamvis
Sed per dicta liquet intelligi quod non sit
peccatum fomes. Est tamen causa [illegible]
caro [illegible] illa infecta et polluta
ex modo sive cum libidine
concepta est illius conditionis quod sic in-
ficit animam ei infusam quod vires
efficiantur impotentes illius carnis [illegible]
[illegible] non obediunt plene superi-
oribus anime. Et per quod illud est completio
originalis iustitie ratione cuius vires in-
feriores plene et perfecte obediebant
superioribus. Et per oppositum macula ani-
me originalis macula. Tertium dicendum quod
quamvis corpus quod infunditur alicui na-
ture ipse non sit incapax
[illegible] [illegible] tamen ut [illegible]
in ordine ad originem [illegible]
[illegible] ipse [illegible] [illegible]
[illegible] est ipse [illegible] est incapax
Quartum dicendum quod peccatum originale non est [illegible]
tamen [illegible] penalitatum [illegible]
illius peccati non est [illegible] cum quod [illegible]
nos animam sed corrumpi et pati [illegible]
nos animam. Secundum quod omnes po[ste]ri
ex [illegible] [illegible] unius [illegible] in
Adam est [illegible] et corrupti sed
[illegible] est [illegible] Quinto si peccatum
[illegible] est cum destructio [illegible]
[illegible] peccant. Et natura malorum
angelorum fuisset destructa quod est
[illegible] quod [illegible] [illegible] de dictis
[illegible] [illegible] [illegible] manserunt
integra quamvis quod non [illegible] peccaverunt
demum quod homo. Sextum quod peccatum
originale est cum peccato penalitatum
quod remanet [illegible] est cum peccatis actualibus
peccatum originale sunt. Sed est cum remanet
[illegible] mortale et penale et [illegible]
[illegible] Secundum quod per peccatum primi hominis
[illegible] originalis iustitie
[illegible] [illegible] [illegible] ad corpus
et [illegible] ad animam [illegible] perfecte
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et privati [illegible] [illegible]
[illegible] vite. [illegible] vite eterne de-
[illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Septimo
[illegible] dico quod peccatum originale [illegible]
[illegible] [illegible] dici culpa [illegible] in
ipso Adam et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt culpa [illegible]
quia [illegible] [illegible] actu et [illegible] vo-
[illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] posterorum
est culpa naturalis. Eo quod [illegible] parentum
in posteros transfunditur in ipso Adam
culpa [illegible] [illegible]. Cum hec culpa ad posteros
[illegible] [illegible] [illegible] peccatum est quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] quod Adam actu [illegible] et sua
voluntate peccavit. Non [illegible] sunt
infecta persona Ade et [illegible]
persone sunt infecta natura. Sed in
nobis [illegible] est infecta natura [illegible]
persona [illegible] Ade [illegible] [illegible]
[illegible] transfusa. Et per quod persona
[illegible] [illegible] [illegible] natura infecta [illegible]
est constituta culpabilis et maculata
Octavo quod [illegible] est [illegible] [illegible]
quod macula originalis in nobis non
est culpa. Sed est [illegible] pene [illegible]
peccato primi hominis [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] de natura [illegible]
[illegible] peccatum primi hominis non [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] mors
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] et culpa sit [illegible]

Tertio quod peccatum originale aliquo
modo racione culpe et aliquo est
voluntarium | Secundum meum propter nam
[illegible] | Sed peccatum originale est quia
quidam meum inculpatum actualiter
ipsum Ade aliqua causa et culpa
in eum actualem que causat quorum
[illegible] vero est voluntarium | Circa
illo quarto primo de lege communi ori-
ginale peccatum videtur diffundatur
in omnes homines qui seminaliter
descendunt ab adam | patet auctoritate
apostoli prima ad corinthios 15 | ubi ait
quoniam quidem per hominem mors et per hominem
resurrectio mortuorum | et sicut in
adam omnes moriuntur ita et in Christo
omnes vivificabuntur | Circa quintum augu-
stinus glosa ex primo libro [illegible] sic fuit
[illegible] [illegible] [illegible] gratia | quod originalis
culpa nunquam [illegible] mandata | [illegible]
quorum in sua declaratione differt [illegible]
[illegible] distinctione 33 libri ubi [illegible]
locus | Circa sextum articulum dico
quod peccatum originale punitur et propter est
in effectu actualiter per quidam ei [illegible]
[illegible] et in omnibus post casum actualiter
quia [illegible] et punitio [illegible] opposita [illegible]
[illegible] fuit et [illegible] illam | Sed
originalis iustitie [illegible] originalis culpa
opposita [illegible] [illegible] fundabatur
in effectu actualiter | et [illegible] redundabat
in post casum Circa [illegible] articulum prima
[illegible] quod [illegible] [illegible] quod peccatum
originale non sit culpa actualis
non potest tamen quin sit culpa naturalis

32 et 33 Utrum pene originalis peccati in-
flicte sint in omnibus hominibus equales
et videtur quod sic quia causa [illegible] gratia | [illegible]
[illegible] effectus [illegible] equaliter
[illegible] | Sed originale peccatum equaliter
est in [illegible] [illegible] hominibus
[illegible] [illegible] quod [illegible] originalis

peccata [illegible] sive [illegible] [illegible] equales
[illegible] suam [illegible] | Ergo pene [illegible]
huius peccati [illegible] esse equales
Contra [illegible] [illegible] quod [illegible]
peccati [illegible] [illegible] maior
est in uno homine quam in alio | [illegible]
in hoc est [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] | [illegible] ad [illegible] | [illegible]
[illegible] primo [illegible] est de eo quod [illegible]
Secundo de equalitate [illegible] quod in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ad illorum [illegible]
[illegible] | Tertio vero [illegible] [illegible] peccato
originali debeatur pena eterna
[illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] 33
Circa primo dico [illegible] quod aliqua
pene originalis peccati [illegible] [illegible] et [illegible]
inflicte [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] peccati | et iste [illegible]
in omnibus hominibus equales [illegible]
[illegible] de peccato | [illegible] [illegible]
originalis iustitie | [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] pene [illegible] [illegible] ipsius
originalis peccati [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] |
[illegible] penas non [illegible] esse equales in
[illegible] [illegible] pene [illegible] mors
[illegible] | [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] ad [illegible] | [illegible]
[illegible] in nobis [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] | et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] originalis [illegible] pene [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] iustitia [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] esse equale [illegible]
[illegible] [illegible] ambos [illegible]
[illegible] non [illegible] | si [illegible]
unus illorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] | quia
[illegible] per [illegible] [illegible] sit in [illegible]

2o arg. Contra 3o articulo pono quod
primam partem continetur humane anime que sunt
in suis essentiis aut qualitatibus in
merito fundantur inequales et naturales
les essentie que sunt in celis / que
si non essent ipse differrent / secundum quod est
secundum quod contingit quorum claritas anime
per speciales conditiones multum differunt
specie / quod est impossibile / quoniam propter
quod inequalitas anime essentialiter multum
sequuntur distinctiones specie et informationis
/ qualitatis vel in merito et naturaliter essentie
sunt / si in celis per multum inequalitas essentie
inequaliter taliter presupponit / et
forte specialis supersunt in quibus et inferiorum
si inequalitas procedit divinitatis graduum
nobilitate et in formis specialibus
causatur speciebus. Contra forte dicitur quod
ista quod impugnant duobus argumentis
premissis / quorum primum est quod error est
dicere quod inequales sint anime in principio
esse nobiliores aliis / quoniam et anima
Christi non est nobilior anima iude
/ 2m est quod error est ponere quod unum
propter melius intelligat quam alter / quoniam
secundum meliorem intellectum parcium et me-
liorum ... Contra ... est quod illi articuli
non plus inducunt nisi quod secundum conditiones
ad corpus una anima potest contrahere
aliquam dignitatem / que non competit anime
anime que alteri coniungitur corpori / quod concede-
negabat dicentes quod talis diversitas
nobilitatis probabiliter est ex parte corporis ita
quod non ex sua conditione ad corpus vel
diversitas in nobilitate comparabantur tam
opinionis omnium apparebit in 2a questione -
Contra 2m quod anime humane propter esse
inequales quia ad suum esse et quia sunt
ad suas species fundatur secundum
in eo quod totaliter / nostra secundum forte illi que
est forte conditio anime non sit ab
eo quod est forte participat aliquam meliorem
/ et ideo ceteris paribus anima coniuncta nobiliori

corpori et probabiliter nobiliorem modum comple-
xionis quam ad esse individuale
quia anima corpori concordat et infunditur
corpori / probatur et ista quia de 2a et 2o ...
/ quod plantatur est quod unum secundum deo declinat
audit quam alter / et acutius videt
secundum quod claritas virtus coniuncte per melioribus
et aptioribus organis / et quod et philosophus
2o de anima apparet si senex haberet
oculum ut iuvenis videret utique sicut
iuvenis / potest etiam aliquis verum habeo
potest habere meliorem intellectum quam alter
/ unus conditionaliter conditionis constante
dei / sicut apostoli / et aliorum naturaliter preparatur
complexione quam complexionis / 3o comparatione
consideratione studio et meliori comparatione et
tamen nullo istorum modo anime est verum
primum intellectus secundum potest vel magis int-
secundum conditionem suam in uno habere
esse meliorem quam alter. Contra de 3o
articulo quoniam prima decedentibus imperfecto peccato
originali non debetur aliqua pena
sensus / quia illi peccato non debetur aliqua
pena sensus nisi que nulla est quidem
ad aliquod bonum communicabile / ista probatur
quia secundum pena dampni contrarium ...
de tamen communicabile bono / sicut pena sensus
... ad communicabile bonum
/ ut apocalipsis 18o quantum glorificavit
se et in deliciis fuit tantum date illi tor-
mentum et luctum / sed imperfecto originali
non est aliquod quod ad communicabile bonum
ut dictum est / probatur ergo etc. Contra 2m quod dece-
dentes in solo originali peccato
puniuntur perpetua pena privationis
visionis divine essentie / quia talis
visio cum sit actus supernaturalis non
potest ab aliquo adipisci nisi per meritum
gratia dei / et quod et dicit apostolus gratia
dei vita eterna / sed continue imperfecto
originali non potest habere gratiam dei
/ ergo ut partis potest habere gloriam secundum
beatam visionem. Contra 3m quod decedentes

Acuit intellectum

in ipso originali peccato corporali
careat divine visionis nullum sensum
contrahat / quia nullus videns contrahat ex
eo quod sibi non datur ad quod ultra
se non habet potentiam habilitatem / sed in in
spiciens hoc quando dolet ex hoc quod
non possit volare ut aves volant
/ sed ante illos sentiunt hanc passionem
pendentem / et videtur quia ut sunt
habiles ad huius finem semper naturaliter
/ ut unusquisque cognoscimus nobis habilitatem
per quam videtur sed non in via sed
intellectu. Sed quidam dicunt contra
quod parvuli decedentes in ipso originali
peccato sentiunt afflictionem interiorem
ex carentia divine visionis / quod probatur
sic omne quod est voluntati contrariatur
voluntatem. Patet per [illegible] / sed omnis
pena est contra voluntatem / igitur pena
damni que est carentia visionis divine
contrariatur voluntati / et per consequens affligit
eum. Sed contra idem, quod quidam doctor
[illegible] de pena que est appositiva
[illegible] distinctionis / et est de pena que
est subtracta [illegible] naturaliter contrariatur
/ non est vera de pena que est sub
tracta [illegible] similiter contrariatur
/ maxime in illa [illegible] subtrahitur non sed
differentie voluntatis ab eo quod
subtrahitur / sic est in proposito etc. Sed contra
[illegible] dicitur quod parvuli decedentes
puniuntur. Respondeo / pena duplex
intelligitur / uno modo quantum ad actualem
alio modo quantum ad penam / primo modo non
sentiunt / quia [illegible] non potest sentiri
[illegible] sine sensu [illegible] / sed
non sentiunt actualem [illegible] / contra
per Anselmum qui dicit quod peccato
primi parentis peccavit originale [illegible]
[illegible] sensu [illegible] / quod origi
nalem [illegible] [illegible] simpliciter
non perdidisset. Contra quod parvuli decedentes
puniuntur non [illegible] implere quam
ad penam [illegible] / quod sunt [illegible]

[illegible] quando obligatur vinculo pene
sed [illegible] non est corpus delicti / sed pro his
est corpus delicti puniuntur parentes / in
peccatum infima parte illius actus / non
pro delicto puniuntur non obligantur ad
penam [illegible] / et patet per Ezechielem
18o filius non portabit iniquitatem patris
/ et ideo vera quod peccavit ipsa morietur
/ sed Galatas 6o ait apostolus unusquisque
onus suum portabit. Contra quod parvuli
[illegible] puniuntur [illegible] [illegible] quam
ad penam [illegible] / sed [illegible] parentes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non solum puniuntur [illegible] / [illegible] et in
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] patris
sic punitur pro [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sed passione. Contra quod pro
[illegible] [illegible] puniuntur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad ipsum / ergo et [illegible] in
[illegible] maxime quia [illegible] non est [illegible]
[illegible] / sed est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] ultimo
/ ubi [illegible] legitur ab angelo dei
[illegible] [illegible] [illegible] regis David / quare
quia non minor est [illegible] [illegible] ad
[illegible] quod [illegible] ad [illegible] [illegible]
/ de hac pena [illegible] Exodi 20
ego dominus visitans peccata patrum in filios
usque ad tertiam et quartam generationem et
de multis aliis [illegible]. Contra
[illegible] / quod quidam doctor sic [illegible]
de [illegible] [illegible] / non est vera de
[illegible] [illegible] / sed [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
originale peccatum etc.

[illegible] mali [illegible] a bono / [illegible]
[illegible] quod omnis [illegible] [illegible]
aliquo sive [illegible] / sed malum
multos [illegible] bonum / ergo etc. / [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
suo [illegible] / [illegible] quo [illegible] [illegible]

Sed [illegible]

sed bonum videtur esse non / quia unum contrario
non opponitur alia tamen maior opponitur
distat ut patet in predicamentis et bonum et
malum sunt contraria ut patet idem
Contra illud quod dicit alter ex aliquo
sequitur corruptio ab illo / sed augustinus de
moribus manicheorum quod malum non potest aliquid
nisi ex bono Contra videtur quod primo
vero malum dicitur aliquid natura ponitur
Contra de eo quod quidem Contra vero malum
nihil possit corrumpere totum bonum Contra
vero possibile sit esse aliquid primum
malum Contra de primo est advertendum quod aliquid
dicitur natura ponitur sed dupliciter uno modo
vero modo dicitur et potest / alio modo
et quomodo Contra prima malum dicitur
et potest non dicitur aliquid natura ponitur
quia illud quod est de privatione non
est eius ponitur / malum est huiusmodi etc
/ quia privatio dicitur non esse ut
patet quinto physicorum / sed est quod malum
non est nisi privatio boni Contra illud quod
sicut dicit quod quanto magis intenditur
tanto magis dicitur de entitate et tanto
magis tollit perfectionem et e contrario illud
[illegible] naturam ponitur
/ malum est huiusmodi / quia sicut dicitur [illegible] de [illegible]
quod [illegible] malum si ipsum corrumpit
et si integrum importabile fit Contra
quod mala quomodo dicitur natura ponitur
quia malum fundatur in ente positivo
/ non privatio dicitur [illegible] inhibito
/ sed malum est privatio boni / secundo quia
malum dicitur [illegible] bonum debitum
illi in quo est malum / et per consequens
natura quodammodo eius ponitur Contra de
[illegible]
[illegible]
[illegible] sic quod
prima / quod malum non habet causam formalem
/ quia illud quod est privatio formae
non habet causam formalem / malum est huiusmodi
ut patet ex predictis Contra quod malum

sed causam materialem per subiectum
/ quia privatio non est sine aliquo sed est
in subiecto apto nato Contra quod
malum habet causam finalem per accidens
puta [illegible] et [illegible] aliorum effectum
quia potest [illegible] et malum [illegible]
Contra quod causa efficiens et materialis ipsius
mali est aliquod bonum deficiens
defectum / [illegible] ipsius mali
est aliquod bonum quod non ut deficiens
sed ut perfectum est causa boni causa
potest [illegible] per accidens
[illegible] agentis aliquod malum
[illegible] tali bono / causa [illegible]
/ [illegible] quod est [illegible] est
quoddam bonum deficiens / prima [illegible]
[illegible] insufficientis / aliud autem malum
quod est in [illegible] causa est [illegible]
quatenus quod alterius [illegible] adeo
alterum sequitur per accidens insufficientia
[illegible] / [illegible] non agit in
imperfecta vel deficiens bonum / primo
quod est sufficiens [illegible] tanto
magis potest [illegible]
[illegible] Contra [illegible] maior [illegible]
[illegible] per accidens sequitur maior malicia
[illegible] / [illegible] voluntas ipsius [illegible]
/ [illegible] humane voluntatis aliquo
potest [illegible] / [illegible] humana voluntas
[illegible] actualiter non attendit ad
[illegible] rationis et legis divine
est quoddam bonum defectum [illegible]
[illegible] non debitur [illegible]
[illegible] magnitudinis / [illegible]
[illegible] non [illegible] voluntatis
voluntas [illegible]
qua [illegible] mundanis [illegible]
/ [illegible] maior [illegible]
est tanto magis [illegible]
[illegible] voluntatis / et sic videtur
esse intentio dyonisii [illegible] de
divinis nominibus / ubi [illegible] quod

malum non agit nisi in virtute boni
et ibidem dicit quod omnium malorum
privatum et finis est bonum. Contra est tamen ad
secundum licet dictum modo sit generaliter
malum in naturalibus et moralibus, tamen
multipliciter est difficile quia sicut iam dictum
malum peccatum vocatur contra finis
... sicut peccatum non obstante
... ut patet supra
q. 27. Contra de 3° articulo est advertendum
quod triplex est bonum quod aliquo destruitur
seu leditur per malum culpe. Primum est
bonum gratie. Secundum est bonum nature constitutivum.
Tertium bonum nature consistens
in inclinatione naturali habilitate. Et primum
sic possunt ponere 3 conclusiones. Prima
quod bonum gratie totaliter tollitur
vel destruitur per malum culpe mortalis,
quia ... incompossibilia
sed uno adveniente et destructo
recedit alterum. Sed culpa mortalis
et gratia sunt ... impossibilia
ut patet ... supra. Contra Secunda
quod bonum nature ... tollitur
nec corrumpitur ... ledus
per malum culpe quia ... aliquo
voluntas ... peccato nec minus
nec tollitur per peccatum. Nam et
... naturalia manent integra
et incorrupta ut patet dyonisius
de divinis nominibus. Contra Tertia quod bonum consistens
in ... naturali habilitate nunquam totaliter
tollitur ... est in ... remanet
tamen per mortale peccatum diminuitur quia quantum
acquiritur de habilitate ad malum
tantum diminuitur de habilitate ad bonum
quia quantum accedit ad unum ... tantum
recedit ab altero. Sed ... in
... peccatum ... tanto
maior habilitas acquiritur ad
malum ... Contra

... tertio ... destructio
... intencio ... figurat
... primo ... tamen
... gratie ... quo
ad ... 2° ... in naturalibus
quo ad ... 3° ... diminutionis habilitatis ad bonum
quo ad ... Contra de ... articulo
dicendum quod non ... aliquid
quod sit omnino purum malum ... in natura
... purum ... quod
implicat contradictionem ... contradictio
... ex suppositione
... purum ... non
... bonum ...
... purum malum
... est ... de natura ...
purum ... Contra ... non ... in ...
... destructio
... purum malum est ...
... ubi ... malum ...
corrumpit ... incorruptibile
... Contra ... error manicheorum quorum
... supra libro ...
q. 2 articulo ... tetigi ...
... libro 2° ... q. ... quod
... articulo ... Contra ... actus
quod non est ... in actus
... Sed bonum est
... in ... non ... malo
... ut patet ...

di 34 et 35

... magis
actu ... quod sit quia
... apta nata ... de
... et ... est ...
et ... in aliquo
... est ...

aliquo actu / et per quem peccatum omissionis
in aliquo actu. Contra illud arguitur
quia esse incessanter ab actu. Ergo
non consistit in malum peccatum omissionis
quia esse incessanter ab actu. Ergo
etc. Hic sunt [illegible] videnda. Primo
de questione. Secundo utrum malum culpe
[illegible] per peccatum actu et hic contra
ad duos 3ius. Tertio utrum malum
sufficienter dividitur in malum culpe et malum
pene. Quarto utrum malum pene
possit esse sine malo culpe et
ego et hic contra ad duos [illegible]. Contra
ad primum est advertendum quod ut patet ex predictis
supra duplex est peccatum scilicet peccatum originale
quod aliquando dicitur nature / et peccatum personale
quod quandoque dicitur actuale / De primo non
procedit prima questio sed de secundo / et illud
peccatum dividitur quia aliud est peccatum commissionis
aliud est peccatum omissionis / et primum
hic pono [illegible] propositio prima [illegible]
est quod omne peccatum commissionis consistit
in aliquo actu positivo / Sed omne
peccatum commissionis est transgressio alicuius
precepti negativi / non enim possumus committere
contra legem nisi [illegible] de commissione
[illegible] aliquid quod prohibetur esse
in lege. Secundo dicitur ideo quod de-
[illegible] est hic non consistit in aliquo actu
/ sed peccatum dicitur nihil est ut probat augustinus
super [illegible] ubi [illegible] [illegible] peccatum
sine ipso factum est nihil. Tertio quod
esse ut patet intelligi duplex / Uno
modo simpliciter [illegible] / alio modo
[illegible] / De primo procedit autem
/ sed non de secundo / [illegible] sit [illegible]
[illegible] / ideo [illegible]
presuppositum actum vel peccatum [illegible]
[illegible] et [illegible] presupponit actum [illegible]
[illegible] / [illegible] peccatum non sit ut

primo / sed secundo non inquantum non concludit
quod [illegible] [illegible]. Contra quarto [illegible] est quod
peccatum omissionis non consistit in actu
tali malo aliquo actu elicito / et illud
quod accidit homini [illegible] omissionis
[illegible] actus hic talis non concludit
aliquem actum in quo consistit / sed peccatum
omissionis est [illegible] / ergo etc. / [illegible] dicit
[illegible] quod ponit quod aliquis homo non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per [illegible] / [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] elicitat
aliquem actum qui sit causa ipsius omissionis / ad hunc modum omissio est
peccatum. Contra [illegible] est quod non [illegible] modis
[illegible] [illegible] peccatum omissionis
possit habere actum [illegible] / et hic
vel actum [illegible] / sed aliquis homo
qui tenetur ire ad ecclesiam et ludit
/ et [illegible] [illegible] ire ad ecclesiam
omittit / vel actum [illegible] sed
[illegible] minus [illegible]
vigilavit / [illegible] quod postea ad
matutinum non surrexit / vel est
actum [illegible] volunt [illegible] [illegible]
aliquis [illegible] vel malicia
non vult facere quod tenetur / sed solum
[illegible] volo dicere quod actus
talis sive sit actus [illegible] sive
exterior non requiritur [illegible] importat
omissionis [illegible] [illegible] peccata
/ eo quod sit omnium actus [illegible]
quod [illegible] [illegible] de actu elicito
tali requiritur [illegible] aliquis [illegible]
peccatum omissionis. Contra [illegible] dicitur
quod [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] absque omni [illegible] [illegible]
in ipso / sed [illegible] solum omissionem [illegible]
actus [illegible] [illegible] [illegible]

ne sit aliquid nimis inhonestum / sed sola
obmissio alicuius debiti non potest esse peccatum
sine tali peccato / et si dicatur ad hoc quod quando
non potest dici non parcere sic parcere
et unde est nimis / et si non per actus
appetitus sed per actum sensitivum / quia
talis homo non est eliciens actum quem
potest tenetur elicere per dictam gratiam dei
ipse cum parcendi non potest nisi
parcendum nimis / Ista ratio quamvis aliquam
apparentiam habeat tamen non tollit difficultatem
/ quia tamen naturale est poterit sine esse / sed
peccatum hominis est cum parcendi gratiae
sine substractione / ergo dici non parcere
et effectus peccati naturalis per quod perdidit
gratiam / et per quas si per aliquam nimis
dici non parcere sicut est parcere et
sic nimis peccare gratiae parcendi
Dicendum est quod ad illam instantiam
non est valida / Contra nec intelligendum est ad
intelligendum quod licet preceptum negativum semper
obliget semper et pro semper / tamen preceptum affirmativum
non obligat pro semper / sed pro determinato
vel tempore et loco / et ideo quando
non exigitur preceptum affirmativum non
parcit vel eo tempore veniente quo
quis tenetur actum illius precepti / quia
si prius non committit tamen potest
hic actum exercere / Et utrumque patebit
/ et quia ex tunc potest ad eum ... nulla
sit nimis inhonestum / sed sola nimis
sit in malo / patet motum ex tunc
accidit / Ideo potest quod dici non parcere
sicut parcere / Vel dicendum de peccato obmissionis
nulla nimis sit in ipso / sed solum
in aliquo exercitio / Unde si aliquis esset
actualiter obligatus ad aliquid faciendum
sed sine intentione nimis / puta religiosus
quis nimis quod nimis si negligendo
dicendum cum hoc facere possit sed nullum

patebit et impetum inclinat sine sua
inclinatione nimis / De actu secundo sciendum quod
et generare actum aut potentia eius
aliquo corrumpi apetitu / Ista est intentio
sanctorum doctorum et philosophorum / bonus angelus
primo de amicitia dei talis secundo aptum
/ videtur potentia et corporis que naturalis ipsum
corrumpitur / sed si naturales potentiae ergo etc.
2 philosophus primo ethicorum de malicia
non sunt hoc aliorum / sed sunt eius
alicui / quia corrumpit ipsum / Unde philosophus
distinguit triplicem vitam / scilicet
placabilem / politicam / et voluptuosam
/ per contemplationem vivit homo non divine
/ per politicam non humane / per voluptuosam
vivit non bestialiter / ergo homo vivens
voluptuose videtur esse corruptus quo
ad humanam vitam / et quasi animalis
nimis vel bestiam // Item quod dicit in
politicis homo tamen in honore esset etc.
/ et postea sit ratio / quia peccatum aut
dependetur de bono potentiae non fortitudo
sequens / aut nichil si aliquid
est hoc corporum / quia cum comparatum nihil
aggravatum dicitur corrumpi quia corrumpitur
sua perfectio / nam albedo hoc
corrumpitur quando nigredo in eo corrumpitur
/ sine lumen est cum bonum esse hic post
peccatum sed separatur cum peccatum
Contra dicendum est quod esset aliquid
potentiae quod naturaliter fundatur in ea
durat post peccatum / Unde sunt sic ut
intellectus est quodam est de eis in
peccatum quod potentiae / sic non tollitur
nec corrumpitur / alio modo quia
perfecta sunt gratiae et virtutibus / et tamen
naturaliter quae sunt potentiae imperii
quatinus ... corrumpi per peccatum in
quantum tamen aggravatum dicitur corrumpi
ad corruptionem perfectionis / puta quia per peccatum
perdimus gratiam et virtutes / sed et hoc

quia spiritualis ruinam ut regnum dei p
dei intrant / qui vero cum gratia respu-
unt iterum penitentiam / Item sicut in mori-
bus legitur quod dicitur quod humana natura
corrupta fuit per peccatum ade / et eadem
natura dicitur reparata seu refecta morte
christi / et expositio patet quia peccatum non corrumpit
naturam quantum ad esse primordiale et naturale
/ sed quantum ad esse gratuitum et perfectionale
et ordinationem bonum est de potentia
actu. Circa tertium articulum quo primo malum
subiectum inde sua videlicet non dicitur
sufficienter in malum culpe et in malum
pene / quia illud quod reperitur in rebus
inperfectis et ideo in eis non culpe
in non pene / sed malum reperitur in
rebus inperfectis / ergo et perfectis / ergo
quia in ipsis quod caret sensu non sunt
capaces pene / et quia caret libero
arbitrio non sunt capaces culpe. Circa
quo malum restrictum ad malum voluntatis
ut intellectualis creature sufficienter dividitur
in malum culpe et malum pene / quia
omne malum voluntatis creature / vel est
voluntarium / vel non est voluntarium / sed
omne malum voluntarium est peccatum
/ et non voluntarium est pena inferendum
voluntati / Item Circa secundo dicitur quod non
est bona divisio seu distinctio vel potius
dicitur quod sunt tamen sicut autem videtur
esse impossibile / quia sicut angelus et
de cunctis dei talis primo / malum
est dicitur malum quod nocet sicut quod
nocet est pena / ergo omne malum
videtur esse pena. Contra est quod omne
malum nocet tamen non omne malum
est pena quia licet illud malum quod
nocet possibilibus et propriis sit pena
/ tamen illud malum quod nocet in possibilibus
et in principiis propriis in hoc modo

non est pena sed culpa / et ideo ista patet quia
peccatum iustitia contrarie potest accipi dupliciter
/ uno modo propter oppositionem contrarie seu defectum
qualitatis adiacentis sicut accipitur
potest accidens rebus carentibus libero arbitrio
/ alio modo defectum specialiter quantum ad bonum
moris / et sic accidit habentibus
liberum arbitrium. Circa quo malo culpe
magis convenit ratio mali quam malo
pene / quia illud magis habet de ratione
mali quod potest inesse nisi bono quod
quod non potest inesse nisi malo / sed malum
pene potest inesse / et quantum defectum
est bonis hominibus / sicut in christo
malum autem culpe non potest inesse
bonis / sed solum malis ergo et cetera / Item
dicitur / Item potest angelus vel demon
dei talis etc. / dicitur mala pene plurimum
patiuntur et boni malum vero moris
non nisi mali. Circa quod dicendum sed patet
primum ad meritum sicut patet quod pena
non diminuit sicut culpa / sed primum
secundum rationem maioris boni quod minuit
/ ergo pena secundum rationem maioris mali
quam culpa seu diminuit. Circa quod arguitur
dicendum est quod licet illa sint duo contrar-
quo ad hoc quod pars minus diminuitur
ad primum sicut culpa diminuitur ad
penam / tamen magis est difficile quod primum
magis contingit cum omnia meritur ipsi
sunt quod facit meritum / et per quod addit
aliquam rationem boni super bonitatem
meriti / sed pena non magis distinguitur
a fine quam culpa / sed econverso / et non patet
non addit super malitiam peccati / sed
magis minuit rationem mali / quia inplicat
rationem boni / ut quod pena peccati ad
ordinem iustitie et bonum eius reducitur.
Circa secundum articulum est advertendum quod duplex
est pena scilicet eterna et temporalis et

quibus istorum est duplex pena scilicet sensus et pe-
na dampni / peccatum est triplex / scilicet originale
actuale / veniale / et actuale
mortale / in primo istorum peccatorum est
aversio ab incommutabili bono / sed non
conversio ad commutabile bonum / in 2o est conversio
sed non aversio / sed in 3o est et aversio
et conversio / quia in peccato obmissionis ipsa
obmissio aliquando dicitur non solum
explicite aversio / vero est aliquo
implicite conversio intelligitur est volunta-
C[…]ius primum sit quod prima omnis pec-
cati supponit culpam / quia deus absque
peccatore fuit admittendum quam ad con-
parandum et puniendum / ergo pre-
supponendum est sive bonum inquantum
admissum pena vel culpa precessit
/ in hoc tamen refert quod pena carentie
visionis est pena sensus et dampni sic
de eius nullo tempore sine culpa mortali
actuali et ipsa / quia sicut in tali culpa
est aversio et conversio sic est ei pena
sensus et dampni / ut patet videtur auctori
/ secundum quesitum / sed pena carentie
visionis est pena dampni imponitur
decedentibus in solo originali / quo
peccato sit aversio ab incommutabili
bono sine conversione ad commutabile / peccatum
autem speciale quod puniretur aliqua
sensatione sine culpa propria / sed peccatum
maximo quia non peccatum / ista tamen
pena non fuit actu sine culpa / quia
licet non sine passus propria / tamen passus
est pro aliena culpa / ipsorum […] xpc
fuit pro peccatis nostris mortuus est
[…] C[…]rca quo nulla
culpa consistit sine pena / quia divina
iustitia hic exigit quod nullum malum
culpe consistat sine eo quod puniatur / sed
passus est multum pene ut aut […]

bonum consequentium […] C[…] si
aliquod peccatum dicitur imponi […] / hic
maxime videtur de peccato originali
/ quod consistit sine actu proprie voluntatis
/ ut de peccato veniali / in quo […]
sit […] ad bonum commutabile / quod non autem
sit saltem habitualiter ab eterno
et incommutabili bono / sed nullum istorum
consistit sine pena / quia primum punitur pena
dampni eterna / ut […] 2m
pena dampni et sensus / temporalis
/ sed nullum malum culpe consistit
sine pena / C[…] […] […]
[…] […] […]
in aliquo actu / […] hoc tamen non requiritur
quod consistat in actu 2o […] / sed sufficit
quod consistat in actu primo scilicet in ipsa
voluntate […] / […] requiritur
tamen ad esse […] puniatur […]
[…] requiritur ad esse […]
[…] / […] et […]
/ non […] et […]
ad […] consequuntur

vero actu peccati […] est actu
sit adeo essentie / et dicitur quod non
quia culpa est imputanda agenti et
faciente actum quem inseparabiliter
culpa […] / sed […] actus
[…] quem adeo inseparabiliter
[…] culpam […] / quod est deus
non posset meritalibus actibus super
culpa dispensare / sed est de actibus
ydolatrie et ceteris actibus […]
[…] tale / ergo saltem […]
actus dei […] non […]
C[…] omnis […] essentie
dependet adeo […] aliud […]
[…] / […]

et ipsa vero creatura et vestitur cum
anima alia sicut creata et vivit / Secundo
actio puri ut actus est et dicitur relatio
creaturae / Sequitur tertia / In illa quaestione
post videndum est utrum cum deus aliquid agit
ad extra actio sua tunc sit dicatur a
sua actione et manente / Secundo utrum
ut loquendo actus sit magis
in impassibilitate / Tertio de eo quod quaeritur
Certo dato quod deus sit actio actionis
puri ut actus est utrum extra deus
sit cum puro / Quinto supposito sicut est
aliquid actus dei est transiens / probatur
nulla actione manente ut mons
est constituitur aliquid ad extra / Sed actione
dei constituitur aliquid ad extra / Sequitur quod
nos dicimus adhuc aliquid actionis
transeuntem / Sed contra / Secundo quod cum
deus aliquid agit ad extra actio sua
transiens dicitur alia actio interna
/ probatur quia actio quaedam est idem
quod divina essentia / alia est extra essentiae
[illegible] / ista ratio dicitur / Sed actio
manens videtur esse eadem quod divina
essentia / actio autem transiens quae est
ut potentia est eadem quod esse
[illegible] ut declaratum est supra [illegible]
[illegible] / Tertio quod potentia
dei quae est creativa [illegible]
[illegible] est alia a potentia volitiva
[illegible] actus est manens / probatur illi actus
sunt signa distinctionis potentiarum
[illegible] obiecta sunt [illegible] rationes
obiectales distinctae ut patet [illegible]
et [illegible] / Sed idem est obiectum volitionis
et productionis cum deus vult producere
creaturam et producit creaturam / [illegible] volitio
manens et productio transiens non
arguunt diversas potentias / [illegible] ab
eadem potentia [illegible] alia et alia ratione

acceptam sicut esse actus manens et
actus transiens / Sed contra / Quarto quod [illegible]
dei et productio operationis transeuntis
non est immediate per rationem / Sed immediate
actus sua volendi / patet quia prima probatur sic
actus qui immediate voluntatis est
producere per rationem et ipsum manens
[illegible] sicut esse transiens / Secundo probatur
quia [illegible] operatio transiens cum
non sit aliquid esse [illegible] ut ab
alio [illegible] / Sed deum est [illegible]
[illegible] talis [illegible] de
[illegible] dei / Sed [illegible] esse
[illegible] Sed contra / [illegible] patet quod actus
volendi [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] / [illegible] quod aliud est [illegible]
[illegible] volendi / Quinto
[illegible] distinctio
quae solet dari [illegible] / [illegible] quod
de creatione actionis sunt quod [illegible]
agens [illegible] effectum [illegible]
[illegible] sit actus [illegible] est
[illegible] / quia nulla [illegible] denominans
aliquid [illegible] aliquo
sicut esse [illegible] denominat
non [illegible] aliquid [illegible] quod
[illegible] / Sed [illegible]
quod [illegible] in ipso / Sed actio
transiens [illegible] ad [illegible]
denominare agentem ut [illegible] ab
eo / ut patet 3o physicorum / Sed contra
Sexto quod [illegible] ad passionem
non fundatur in actione / Sed [illegible]
passiva / et per quas actio [illegible] est fundamentum
[illegible] / [illegible] est [illegible] fundamentum
[illegible] / patet quia [illegible] actione ad
[illegible] manens [illegible] Sed contra
Septimo [illegible] per [illegible] manens
per [illegible] actus transiens

et actus post non sit incedere | prima pars
patet in responsione ad argumenta | ubi dicitur
quod est post actum est et actus | et loquitur
de actu elicito dei in manente | secunda
pars patet ex positione facta | et ad
alias non est dicta in actum
consequentem et in manente ¶ Ad 3o
arguitur dicendo quod omnis actus quantumcumque
magnam habeat enormitatem annexam
consideratur tamen ut aliquid in se includit
entitatis positive sic dependet a deo
tamquam a causa efficiente | Et si non esset
intentio operantis deus vim ad primum principium
tamen sed deum ad illos entitates
positive ultimate dependent
| quod fuit error manicheorum qui
posuerunt in libris quos intitulaverunt
epistolam fundamenti | contra quorum errorem
procedens augustinus edidit libros quos
notavit contra epistolam fundamenti ¶ Hoc
in libris de sua voluntate ad Iu-
lianum augustinus ait sunt operari
opera operantis moliente | et tractatur in-
tentionibus laudis operare | Sed quod magis
fuit periculosius opinio quod tamen convenit
apud doctores error reputatur | ponens
quod actus peccati et ingratum actus non est
a deo | et hanc opinionem tenuit prepositus
et quidam posteriores probant hoc
sic | omnis defectus culpabilis qui
reputatur in actu imputatur agenti
actum huius plenum diligi procedenti
super hoc actum | et non ignoranti de-
fectum hoc actum | Si igitur deus ageret actum
talem peccati plenum dilectum haberet
quod est ¶ Ad quartum dicitur quod inseparabiliter
annexa id quod est cum vinculis caritatis
vinculo et esse cum alterius | Sed alius actus
sit inseparabiliter annexa per quod quod est
¶ Ad ultimum bono non potest cum ei

bonum | Sed aliquid actum malum est bonum
puniti actum honestum quod est malum
puniti | et est malum faciendi ¶ Secundo quod
quod est propter cum actum operationibus ad ad
invicem cooperatur alicui | omne illud sine quo
illius operatio esse non potest | Sed aliquis
sit quod peccati causa sit natura gratiam
sunt cum malum | ut dicit 2o ethicorum | ille
sic male deus esset pariter cooperator
| Sed id deus potentiam estimari error quod
opinio | quod omne agens presupponit
esse | sed quod quod non habet esse actu id non
potest habere agere actu | et id quod causat
voluntas sed habet esse a deo sic habet velle
et operari a deo | Vult autem peccare male
vult et velle ut operari habet actu
¶ Ad primum dicendum quod actor non est vel
quod actus talis non est separabilis ab uno
genere etc. ¶ Ad 2m dicendum quod actor
non est vel loquendo de causa per se
Sed potius loquendo de causa sine qua
non modo habet procedere deum esse cum
ipsius peccati sine quo non ¶ Ad 3m nego
de quod actus ille quo quantitate
habendum est bonum ipsius manus etc.
¶ Ad 4m dicendum quod cooperatur deus non
quod causa sine qua non sunt causa
permittens dicitur operari ¶ Ad 5m probabile
dicendum est quod deus non potest esse primo
causa peccati [illegible] | et illud probabo
deo dante libro 3o distinctione 2a
¶ Ad argumentum principale patet ex dictis

Utrum voluntas creata libere possit
simul plures fines intendere | Videtur
quod non quia si plures fines intenderet
vel ut ambos intenderet ex
voluntate | et hoc est impossibile | quia
voluntas finis finem naturalem intenderet
inten... esse solum unius | ut patet

ro mote | ut mentis intendere
ultimate & mentis intendere
ut sic | q[uia] hic intenditur ut finis
adeo q[uod] ei tota reducitur | ut unum
eorum intendit ultimate & non
alterum | tunc solum unum intendit
p[er] modum finis | alterum aut[em] p[er] modum
eius q[uod] est ad finem | Hec voluntas
non sic libere p[otes]t aliqua plura
intendere | unde intellectus indicat
utrum unum istorum sit eligendum
propter alterum ut [illegible] [illegible] 3m [illegible]
p[otes]t intellectus tendere sed in plures
fines | cuius satis notum est exemplum
que supra dicta sunt [illegible] [illegible]
[illegible] | quam q[uia] illa intenditur
ut fines quorum mentis intenditur
propter alterum | ut [illegible] [illegible] 3m | Hec
primo est videndum utrum libertas tamen
regum aut voluntatis [illegible] habent
esse in voluntate | Ho utrum voluntas
unius sic [illegible] libere tendat
finem & unica q[uod] sunt ad finem | Ho
utrum bonitas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] de [illegible]
quesito | Hec primo q[uod] prima libertas
[illegible] sit [illegible] & [illegible] conveniat
voluntati [illegible] [illegible] parte | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] parte conveniat
determinare [illegible] illa [illegible]
& [illegible] est libera | [illegible] [illegible] [illegible]
parte seu [illegible] conveniat
determinatio omnis [illegible] [illegible]
| ut p[ate]t p[er] anshelmum in libro de
concordia [illegible] dei cum libero arbitrio
[illegible] [illegible] | [illegible] voluntati tenetur de
[illegible] [illegible] obedire [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] voluntas non p[otes]t cogi seu
[illegible] [illegible] | [illegible] q[uod] [illegible] libertas
non [illegible] [illegible] intellectum | [illegible] [illegible] [illegible]
intellectus q[uod] ad hoc q[uod] sum [illegible]
[illegible] voluntati [illegible] habeat [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] & [illegible] dependet
ab [illegible] voluntatis | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] intellectus [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
libertas [illegible] [illegible] voluntatis [illegible]
q[uod] [illegible] | [illegible] q[uod] libertas non [illegible]
[illegible] in [illegible] & voluntate | [illegible] de-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
sit [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] libere | [illegible] intellectus & voluntas
sunt [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] libera est q[uod] [illegible]
ab esse libera | [illegible] intellectus & voluntas
[illegible] [illegible] ab esse libera | [illegible]
ab esse [illegible] [illegible] q[uod] est esse
libera | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est libera q[uod] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] intellectus & voluntas
| [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod]
ad ymaginem dei est [illegible] esse
libera | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus
& voluntas [illegible] est ad ymaginem
dei | [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] libere | [illegible] intellectus non [illegible]
[illegible] p[otes]t q[uod] voluntas | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libera | intellectus &
voluntas [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible]
q[uod] [illegible] non [illegible] [illegible] in libertatis
| [illegible] intellectus non est libera [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] voluntas
est libera | [illegible] q[uod] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] non est [illegible]

quia sed unus actus esset magis liber
quam alius. Sic dato quod intellectus et
voluntas aliquo essent liberi, neque
tamen sic equaliter liberi et actus non est
unus. Ad 2um nego antecedens. Ad 3um nego
antecedens. Sic. Ad 4um dico quod intellectus
aliquo liber est sic quod dictum est supra
[illegible] quod hoc ad voluntatem. Sed primo
et principaliter convenit voluntati. Ad 5um
nego. Ratio hic [illegible] assignata est
libro primo [illegible]. Contra secundo arguitur
quod voluntas eodem actu unico fertur
per intentionem et ea que sunt ad finem
quia ubi unum propter alterum ibi tantum
unum. Sed ea que sunt ad finem volumus
propter finem. Ergo etc. Contra si non tamen posset
volitiva sic esset sub duobus actibus
quibus est finis. Quia sub eadem parte [illegible]
non potest sic signari sic diversis [illegible]
agentibus. Sic eadem naturaliter potentia
[illegible] naturaliter non potest sic in
[illegible] diversis actibus. Quando [illegible]
volitio finis sic [illegible] volendo
ea que sunt ad finem non possum
velle ea que sunt ad finem. Ut sunt
ad finem nisi velim ipsum finem. Nam
[illegible] sanitas sit finis deambulationis
[illegible] deambulo [illegible] et ab te
considerare [illegible] possem velle [illegible]
[illegible] non volendo sanitatem
tamen ut de ambulare est medicina
sanitatis sicut [illegible] propter sanitatem
sic nunquam possem velle deambulationem
nisi vellem sanitatem. Contra 3o [illegible] ut
[illegible] sunt [illegible] unum actum potest
attingi. Sed illud quod est ad finem
[illegible] quod [illegible] generat [illegible]
ad ea que sunt ad finem. Ergo ut sic
unico actu attinguntur [illegible] sed
sic [illegible] sed apparet. Contra
[illegible] arguitur sic. Intellectus
eodem actu non fertur in principium et conclusionem
ergo voluntas in finem et ea que sunt

ad finem. Quia patet [illegible]. Probatur quia
eadem potentia non fertur simul in distinctos [illegible]
tendere [illegible] eodem actu
uno. Sed intellectus distinctis habitibus
tendit in principium et in conclusionem. Ergo [illegible]
quam intellectus tendit in principium [illegible]
[illegible] sic tendit in conclusionem [illegible]
Contra [illegible] actus sic et sic non potest esse
intensior [illegible] ea que sunt ad finem.
Contra 3a [illegible] ut sic [illegible] actus
Sed actus voluntatis [illegible] ultimum finis
est [illegible] ea que sunt ad finem
[illegible] ergo etc. Contra 4o actus distinguuntur
per obiecta ut patet 2o de anima. Sed finis
et ea que sunt ad finem sunt distincta
ergo etc. Contra 5o actus specificantur
ut declinantur ad obiecta. Sed finis
potest esse bonum ea quod est ad finem
[illegible] malo sed tamen aliquis [illegible]
ut det elemosinam ut [illegible] ut [illegible]
dat elemosinam propter vanam gloriam
sed [illegible] actus [illegible] ad finem
et ea que sunt ad finem [illegible] actus
sic et sic possunt esse bonum et malum
quod est impossibile. Contra ad primum dicendum quod
[illegible] sic [illegible] et absolute
[illegible]
non [illegible] principio [illegible]
non [illegible] ut [illegible]
non [illegible] principium [illegible]
ut [illegible]
[illegible]
aliud [illegible]
eodem actu intellectus [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]
[illegible] est de fine
et [illegible] ad finem. Ad 2um dico
quod [illegible] actus [illegible] eodem
non possit sic esse intensior et [illegible]
[illegible] quorum unum
est [illegible] ad [illegible]
actus potest esse [illegible] unum

quia alterius | secundo sic probatur esse verum de
actu quo consentit primo et quo est
producendum intrinsecus | et quo magis intrinsece
per illam voluntas est voluntas et cetera
C Ad 3m dicendum quod cum finis non possit
esse idem obiectum ordinate simul
tamen et voluntas | potest tamen esse idem actus
terminatus ad 2o obiecta | ut sicut
in via beati eadem actu contemplationis
contemplantur deum et caritatis | sic eadem
actu dilectionis diligens deum | et
fruentur et ipsos caritatis | et utuntur
C Ad 4m dicendum quod actio non est una
cum obiecta sint sic habent quod unum
est ratio tendendi in alterum | alias
cum video colores illuminatos oportet
quod visus meus alio actu videret lucem
deinde lumen et alio colores | quia
est sicut finis | cum lux finis sit ratio
videndi ea quae sunt ad finem | sed
lucem est ratio videndi colores et cetera
C Ad 5m dicendum quod illis et consimilibus
talibus patet actus curius est malus
| quia cum bonum consistit ex integra causa
est malum ex quolibet defectu singularibus
| Unde ad hoc quod actus sit bonus requiritur
quod sit de genere bonorum | secundum quod sit
bonus ex genere | et bonus sit ex
fine | et et bona sit intentio finis
| quorum uno deficiente actus est in mente
est malus C ad 3o dicto dico quod licet
[illegible] principaliter actus bonitas
[illegible] ex fine sed bonitatis finem
tamen in ordine ad finem | sed ab
illo procedit actus moralis dicitur bonus
[illegible] et [illegible] specificatur bonitatem finem
[illegible] et in prologo primi [illegible]
[illegible] in libro primo | [illegible] specificatur
ex fine | et quod [illegible] [illegible]
ex [illegible] actuum et [illegible]
ex [illegible] [illegible] ab actibus
| [illegible] quod ab [illegible] tamen actus quod [illegible]

finem tamen bonum C ad 2o actus
specificatur a principio et per se summo | sed
ille est finis et sic C ad 3o quando
non mente nisi quod finis et bonum
est idem | et quod desiderat finem
desiderat omne bonum | secundum 3o topicorum
potest dici quod finis bonus est ipsum esse
bonum C ad 4o genere sit si
ex bonitate finis actus esset bonus
tunc quod furatur ut det elemosinam
furando elemosinam bonum actum C ad 5o actus
procedens ex ipso potest esse aliqua
bonitate imperfecte | et tamen quam procedens
propter alia maliciam intendit malum finem
| ergo non omnis actus bonus est bonus
ex fine C ad 6o non obstante bonitate
finis scripta in decta circumstantia
ipse actus viciatur potest sic aliquid dici
quod non tamen non dicitur C ad 7o monere
sit plurimis bonitatibus actus esse
ex bonitate | quia potest distinguere
per actus et actus per obiecta | sed sunt
sic actus bonus distinguitur
ab actu malo | quia iste est circa
bonum obiectum | sed ille est circa malum
C Istorum argumentorum solutio patet quod bonum
et in genere dicitur quod actus producit
et C Ad 2m argumentum dicitur quod actus
morales distinguuntur per obiecta
non absolute | sed in ordine ad
finem intentum | sed actus hic inveniuntur
conveniunt per [illegible] C ad 3o actus
[illegible] est quod velle intendere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] istorum
est actus voluntatis | sicut tamen dicitur
per velle [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] sunt [illegible] | et [illegible]
voluntate sed [illegible] [illegible]
ab [illegible] | intendere autem et
[illegible] voluntatis in ordine
ad [illegible] | [illegible] tamen quod [illegible]
[illegible] per [illegible] tendere in ipsum
finem [illegible] intendere | sed [illegible]

8a 39

voluntas dicta per intellectum tendit
mota quod sunt ad finem ipsum sit de esse
et quia idem potest esse finis et principium
ad ordinatum in ipsum / et potest esse
non eius quod est ad finem principium ipsum
ordinatum ad aliquid / ideo est idem potest
esse intentio et electio / alia tamen et alia
ratione / et quia illos fines intermedios
possumus esse plures / ideo de talibus
finibus loquendo potest quis plures
fines simul intendere / et ita patet
quod intentio est actus elicitus a voluntate
quo voluntas tendit in finem / non tamen
finem dictum intellectus finem
studentes inquirere tendere debemus
Ad tertium patet per predicta / quia
voluntas potest intendere plures fines
intermedios / et non ultimatos / prout
aliquis unius potest ordinari ad
ipsos quod sit eligibilia propter se ipsos

tertio patet intelligendum quod dicitur esse
in natura et voluntate / et dicitur quod
intellectus / quia quod aliquis intendit tamen
sed hoc ad primum patet quod est omnino
in obliquitate / tertio modo defectus
quam est ipsum / ista patet ratione inter
ubi prius probat quod inspectio
intellectus quantum tamen causale / et quarto modo
ubi aut prius quod propter longe distantiam
a primo principio corruptio contingit
inter / sed voluntas in mediatione
respicit influentiam primi principii
/ non quanto illuminata intellectus que
sunt adeo inter alias cognitionibus
prima intellectus angeli / tamen ... et bonitas
quod adeo influunt non tamen / non
potest tamen inter aliquid creatura / sed
intellectus potest et adeo / ideo etc.
Dicendum in illa parte non est propter primum
in prima defectus causatur primum / sed

igitur tamen quae est defectus intellectus
causatur primum / ideo etc. / Sequitur videre
de lege primo de distinctione potentiarum
animae de quibus tangit magister in
libro ... esse primum / secundo de
ista synderesi / tertio quod conscientia / de
primo dico quod in anima inveniuntur
distinctio potentiarum penes distinctionem actuum
/ distinctio vero penes distinctionem
objectorum / distinctio potentiarum penes modum
movendi / distinctio potentiarum penes
distinctionem graduum / Primo distinguuntur
intellectus et voluntas inter intelligere et
velle / potest distinguuntur / et memoria
et intellectus quia dicunt idem esse
officium / secundo distinguuntur synderesis
aliud ... quod synderesis sit
declinatio ad unum et non esse in
malum / liberum vero arbitrium in se
medium potest esse ... / dicitur ...
et ... / tertio distinguuntur ...
quia ... superior potentia
superior / ... inferior
potentia inferior / Sequitur est videndum quod
doctor ... de ... superioris
potest ... / ...
... esse ... / ...
... de ... est quod eius
obiectum sit primum / ... non est
... / sed ... quod est
... / ... potentia
... esse ... declinato esse
ad ... / sed
... primum ... illius doctoris
... / ... esse ...
... quod intellectus potest ... sunt
in ... est / ... ut ...
est / ... intellectus potest esse
... est / et ... ut
... est / ... patet ... / quia
... conscientia penes ...
... aliud illa distinctio ...

vero quod diuinum | sicut patet 2o de an.
| sicut ait philosophus moles quod sui ratione quam gerit
obuiam eius contra partem quod dispo[illegible]
nunc eam diuinam | sed intellectus quam gerit
diuinam nunc vlterius potentie | Sed in me
sensum et sensu[illegible] considerat quod sunt
sed propter eam quod habet propter
intellectus. De 2o articulo quo primum
patet quia non sed esse impossibile in-
tellectui | quod ex quo quod rectus intellectus
non adheret | quod potest non conse-
quitur | sed quando intellectus in-
telligit non adheret mali | quo etc.
| Sed contra | quod opus quod malum
relatiuum quam genere nato ipsum non de
tertia et sic vult esse oppositum primo
elenchorum | vbi ait quod sicut malum
non est malum | sed velle vel facere
malum. Bonum et malum sunt in
rebus vt patet 6o metaphysice | verum
autem et falsum sunt in intellectu sicut
supponitur | arguitur sicut sunt actum
illius potentie passiue non possumus
sumere quam posse actum ad malum non
intendimus | actus autem potentie in-
tellectus est [illegible] | sed breuiter
probo quod intellectus non est motus nec
actus | sed [illegible] ad [illegible] et in
intellectu mala et vitia non vide-
tur procedere intellectus ad
mala | sed mala nolunt per re-
[illegible] ad intellectum magis ma-
[illegible] esse non [illegible] | Sed ar-
guitur [illegible] est [illegible] in quod pecca
| sed [illegible] sunt [illegible] quae
sunt esse in intellectu | dicendum est
quod illas [illegible] non sunt sunt | [illegible]
deceptiones | et dato quod aliqua sunt
[illegible] esse in eis sicut non esset
[illegible] ut [illegible] | Sed [illegible] male
voluntatis [illegible] | Contra quo patet
[illegible] et principaliter sed esse impossibile
voluntati | quod [illegible] et [illegible]

sed esse eandem | sed omne bonum
est intendendum et est volendum | quo
et sicut malum tamen est demandum quod
est volendum | patet quod angelus [illegible]
de veritate religionis | quod omne peccatum
est peccatum in quantum est voluntarium. Contra
angelum [illegible] talem [illegible]
[illegible] et sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] | sed [illegible] et est
actus voluntatis quo etc. Contra quod [illegible]
est ordinatur ea quae sunt ad finem voluntatis
in illum finem | sed ordinare spectat
ad intellectum | quo verum quod vult sit actus
intellectus. Contra sunt illius potentie actum
passiue non possumus quod est esse
liberum | voluntas est huiusmodi | quod 3o
de anima sunt potentie sumus et potentie
[illegible] autem repugnat liberum sicut etc.
Contra ad primum dicendum quod licet ordinare quod
vna res ad alia debeat ordinari
spectat ad intellectum | tamen ex quo illa
ordinatio vel operatio mandare spectat
ad voluntatem. Contra ad 2m dicendum quod nimis
[illegible] repugnat libertati
| tamen [illegible] voluntatis [illegible] non
repugnat [illegible] libertati | quod per liberam
voluntatem suo [illegible] possit effici
[illegible] | et est [illegible] | quod voluntas effi-
citur [illegible] non [illegible] | sed quod
sicut quod ponit vel [illegible] spectat
in actus potentie. De 3o articulo videndum
est quid sit synderesis | 2o vero sunt
in aliquo parte corrumpi possit.
De primo dico quod synderesis est habitus
principiorum in agibilibus sicut intellectus est
habitus principiorum speculabilium | Ideo dicit
synderesis a syn quod est cum et heresis
quod est electio | eo quod naturaliter principium
agibilium [illegible] videatur in omni
electione vel agibilium | sed et habitus
principium dicitur intellectus [illegible] vel in omni
operatione vel speculabilium | Ideo non
aliud videtur esse synderesis quam habitus

q̄ ē synderesis

seu utique intellectus qui intellectus inclinat
ad bonum et refutat malum / secundum quod
intellectus indicat bonum prosequendum
et malum fugiendum. ¶ Tertio advertendum
est quod sinderesis et liberum arbitrium
sunt opposita non / quia liberum ar-
bitrium de potestate que est rationis / ut
habet ordinem et iudicium intellectus de
rebus eligendis / sed sinderesis de
habitu intellectuali quo indicatur quid
de eligendo in ordine tamen ad volunta-
tem / tamen sit habitus intellectus practici
non extenditur ad voluntatem / quia in-
tellectus extensione fit practicus ut patet
3o de anima. ¶ Et 2o dico quod sinderesis
dicitur extingui non potest quia non
solum principia speculabilium / verum etiam
principia agibilium per se nota naturaliter nota
seu inserta in lumine intellectus agentis
sed gratia alicuius extingui non
potest quantum ad sui perfectionem / sic ut
sinderesis qui in intellectu remanere [margin: sed est questio]
talis sit tamen quantum ad usum potest ex-
tingui per actus vel aliquod contra-
rium in organo fantasie non
potest quis habere usum rationis / ut respectu
speculabilium ut etiam agibilium / illud
tamen potest dici suspensio sin-
deresis seu rationis quam extinctio.
¶ Et 3o quod in illo qui in suis peccatis
letatur sinderesis videtur esse extincta
sed aliquam patitur exceptionem ut
patet 1o ethicorum / et letantur cum ma-
lefecerint et exultant in rebus pes-
simis ut patet in proverbiis / licet quod
sinderesis remurmurat contra malum
et inclinat ad bonum. ¶ Et 4o inde
per infideles qui nullum habent
remorsum conscientie de sua infidelitate
sed sinderesis est in eis extincta
que detestatur omne peccatum. ¶ Ad

primum dicendum quod inclinatio fuit in [illegible]
te prima patet impossibile / ut patet 6o
ethicorum / non tamen in eo est ratio [illegible]
ex [illegible] contingit quod
quod aliquis eligit peccatum et letatur
in suis iniquitatibus / tamen si videatur
ad se ipsum media meditacione
[illegible] aliqualem sentit remorsum de
peccatis [illegible]. ¶ Ad 4m dicendum quod
hoc non contingit infidelibus [illegible] ex-
tinguitur sinderesis / sed primo quod sillo-
gismus subsunt / quod sinderesis in. assu-
mit [illegible] quod omnis infide-
litas est [illegible] detestanda / sed propter
[illegible] sunt bre-
[illegible] quod non sua [illegible] sed [illegible]
sine [illegible] et infidelitas / et [illegible]
[illegible] veram [illegible]
[illegible]. ¶ De [illegible] pri-
[illegible] est quod sit conscientia [illegible] ad
[illegible] / quod conscientia est applicatio
scientie / vel [illegible] quod [illegible] de
agibilibus actu applicatur ad [illegible]
agibile vel ad illud / et sit in nobis
conscientia vel de prosequendo si bonum
est vel de fugiendo si malum est
et [illegible] bonum vel malum.
¶ Sed [illegible] est [illegible] quod [illegible]
sillogismus [illegible] conscientie / [illegible]
[illegible] intellectus / [illegible]
[illegible] / [illegible] quod intellectus [illegible]
[illegible] / [illegible] que [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] maior [illegible] / sit sillogismus in
agibilibus [illegible] conscientie sinderesis
[illegible] / [illegible] quod sinderesis [illegible]
[illegible] / [illegible] infidelitas
est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

in iniuria s(ed) q(ue)stio insistit q(ua)cu(m)q(ue)
pecc(at)i q(uod) a nullo n(on) sua deb(et)
au(ferr)i q(uo)d i(n) r(e)c(t)u. Co(ntr)a dicit q(uod) o(mn)es
dicte sciens q(uod) q(ue)stionem peccat
q(uia) om(n)is ille qui credit se in
alte(r)ica(tion)e et(iam) no(n) insistit / s(ed) q(uia)
op(er)is p(ro)sequit(ur) ille peccat facie(n)s di
cte(m) facies q(uod) q(ue)stionem sua e(st)
h(uius)q(ue) / s(ecundu)m et(iam) Co(ntr)a ad r(ati)o(nem) p(ri)ma suff(icit)
q(uod) q(ui) velit peccare / s(ed) o(mn)es facie(n)s
q(uod) q(ue)stionem vult peccare / ergo et(iam)
Et(iam) q(uod) (com)posito s(e)c(un)d(u)m q(uod) aliq(ui)d q(uod)
p(er)plex(us) q(uia) m(atr)i(monium) q(uod) faciet q(uod)
q(ue)stionem peccati / et i(n)commode(m) ca(u)
s(ic) faciet s(ecundu)m q(ue)stionem et peccati
Co(ntr)a q(uod) ca(sus) e(st) p(er)plex(us) q(uod) du(m)
manet in eo error(e) peccatu(m) nol(en)s
s(ed) e(st) ratio ca(u)sa sapientu(m) / no(n)
e(nim) e(st) p(er)plex(us) s(i)mpl(icite)r / q(uia) s(ecundu)m q(ue)stione(m)
sapientu(m) / et i(n)structio(n)e(m) sua(m) s(e)p(er)ando
pot(er)it ab h(uius)q(ue) errore liberari.
Co(ntr)a ad r(ati)o(nem) p(ri)ncipale(m) d(icendu)m q(uod) no(n) ob
stante ei i(n)mediato(n)e vo(lun)t(ati)s
r(ati)o(n)e sue lib(er)tatis p(ot)est se m(overe) ab
in obliq(ui)tat(e) p(r)ava / et io p(ot)est peccare
/ ut tene(r)e p(ot)est pu(n)it pecca(n)te(m) n(is)i
volu(n)tate asse(n)tie(n)te(m).

utrum d(icitur)

Utru(m) aliq(ui)s act(us) s(ecundu)m i(n)diffe(re)ns possit
esse q(uod) neq(ue) bonu(s) sit neq(ue) m(a)
l(us) / et v(idetu)r q(uod) sic q(uia) (con)ti(n)git
dare actu(m) q(ui) neq(ue) e(st) bonu(s)
neq(ue) e(st) malu(s) q(ui) ut e(st) indifferens
ut demittendus / ergo (con)ti(n)git dare
actu(m) q(ui) neq(ue) e(st) bonu(s) neq(ue) e(st)
malu(s) q(ua)tenus (con)sistit / maior q(uia) si
i(n)fidelis aliq(ui)s p(r)ec(e)pti d(ab)it paup(er)i
elemosina(m) ei(us) act(us) no(n) e(st) indifferens
ta(men) i(n)fidelis in(de) no(n) possit
ut demittendus ta(men) sit deg(e)n(er)e

bonor(um) / et no(n) fiat mala int(enti)o(n)e
ut q(ui)s p(ro)p(te)r malu(m) fine(m). Co(ntr)a o(mn)e(s) iu(m)
s(ecundu)m p(ot)est i(n)diffe(re)ns / ergo ut aliq(ui)s s(ecundu)m
p(ot)est esse i(n)diffe(re)ns / p(ro)bat(ur) p(er)
p(ro)locu(tum) a l(ite)ra / p(ri)ma ca(usa) q(uia) o(mn)e
d(icitu)m a(u)t e(st) aptu(m) natu(m) ordi(n)ari
in bonu(m) fine(m) / et ordinat(u)r i(n) p(ri)mu(m)
et tu(n)c e(st) bonu(m) / v(e)l no(n) tu(n)c e(st) natu(m)
ordinari in bonu(m) fine(m) / et tu(n)c e(st)
malu(m) / a(u)t e(st) natu(m) ordinari
in bonu(m) et no(n) ordinat(ur) / et tu(n)c e(st)
otiosu(m) / et p(ro) quo p(e)cc(atu)m q(uia) de o(mn)i
v(er)bo otioso o(porte)t reddere ratione(m) ut
p(ate)t Matthei 12. Co(ntr)a p(ri)mo videndu(m)
e(st) utru(m) aliq(ui)s act(us) sit possit
esse bonu(s) et malu(s). Co(ntr)a de q(ue)stio(n)e
et s(ic) quo ad distinct(io)nem l(ite)ra(m).
Co(ntr)a utru(m) o(mn)is act(us) i(n)fidelis sit
p(e)cc(atu)m. Co(ntr)a t(er)tio utru(m) o(mn)e p(e)cc(atu)m
sit volu(n)tariu(m) et s(ic) quo ad
distinct(io)nem l(ite)ra(m). Co(ntr)a de p(ri)mo q(uod) p(ro)ba
i(m)possibile e(st) una(m) et eande(m) act(i)o(n)e(m)
i(n)tegra(m) eius sit esse bona(m)
et mala(m) s(imu)l / q(uia) i(m)possibile
(con)tra(ria) esse s(imu)l i(n) eode(m) / s(ed) bonu(m)
et malu(m) s(un)t (con)t(r)a(ria) / ut p(ate)t i(n) p(re)dica(men)
talo de opposit(is). Co(ntr)a s(e)c(un)do e(st) cade(m)
act(i)o i(n)tegra moral(is) no(n) p(ot)est sit
esse bo(na) et mala / q(uia) no(n) p(ot)est q(uod)
sit duob(us) di(versi)s fine(s) / ut
p(ate)t Matthei 6 / s(ed) bona act(io)
i(n)tegra moral(is) fine(m) deo / et
mala dyabolo / q(ui) e(st) s(ecundu)m d(omi)n(u)m
(con)t(ra)r(ium) volu(n)tati / ergo et(iam). Co(ntr)a q(ue)
r(ati)o(n)e q(uia) argu(m)e(n)t(ur) sic / act(io) et
passio s(un)t unus mot(us) / s(ed) passio
martyru(m) fuit bo(na) et deo grata
(con)t(r)a act(io) tyranno(rum) fuit mala
ip(s)is q(uod) a(u)t po(ten)s / act(io) displicuit
passio g(ra)ta fuit / ergo ide(m) mot(us)
sit fine bonu(s) et malu(s). Co(ntr)a si

male temptationi resistit tunc est meritoria / si non resistit tunc est mala et demeritoria / Sed contingit de temptationibus in una sua parte resistitur et in alia parte consentitur / Ergo etc.

¶ Respondendum est quod oportet concedere quod una pars esse actus meritorius vite que non est una meritoria mortis / Et exemplum si aliquis vino et contrario motus vadens ad ecclesiam principaliter propter bona meritoria seu bonum finem intendit / et postea malum contrahit tales, quia motus sit unus actus meritorius vite / tamen non est unus meritorius mortis / Et exemplum si manens quandoque in una intentione actualiter vel saltem habitualiter et motus individuus patet / non erit unus actus meritorius vite / quamvis sit unus meritorius mortis / tamen diversificatur non est diversitas plurium actus meritorius vite et meritorius mortis

¶ Ad primum dicendum quod passiones martirum non fuerunt bona nisi deo grata propter se / Sed hoc admittebat ratione / prima ratione acceptationis voluntatis / contra martires quos passiones complacentiam acceptabant propter deum / talis autem actus pura acceptatio que per se fuerunt bona / et deo grata / valorem differebat ab actibus tyrannorum ¶ Ad secundum dicendum quod illa temptatio non est una actus meritorius mortis / patet per dicta quod actus quo primo resistitur et postea consentitur non est unus actus / nec meritorius mortis / nec meritorius vite / dato quod temptatio sit una ¶ De tertio principali dupliciter sit actus hominis scilicet interior et exterior / Non videtur tamen quod actus exterior bonus addat

ad bonitatem super bonitatem actus interioris / preter super actum voluntatis ¶ Secundo utrum aliquis istorum actuum possit esse indifferens ¶ De primo dico quod sic / quia actus exterior malus addit aliquam maliciam super maliciam actus interioris / ergo actus bonus exterior addit aliquam bonitatem super bonitatem actus interioris / quare antecedens quia a iusto iudice plus seu magis punitur malicia bonitas in ipsa execucionis opere fuit adimpleta / quia sine tali opere etc. ¶ Est igitur advertendum quod per bonum opus exterius quadrupliciter valet seu bonitatem meritum consequimur / prima est quod actus interior dilectionis perficitur ex eo quod tendit in debitum obiectum et terminatur ad debitum obiectum / Secundum est ut ad actum fiat clarior / Tertium est quod si talia opera bona fiant ex toto conatu nisi si sepius iterentur tunc augetur habitus caritatis / Quartum bonum est quod quamvis in essentia actus excellentiam efficiatur / nam cum agens presupponat esse et prius operatur non spirituale esse et postea spirituale agere / Non tamen per se fit augmentum meriti respectu vocatur per quod non operatur spirituale agere non fiat augmentum meriti respectu autem essentie per quod convenit non spirituale esse / non non potest fieri augmentum intensionis non efficiatur imperium / Septimum est quod deo magis unimur et inimicus in ipsum transformamur / quia amor non sinit suum ipsum esse amantis / Sed collocat eius in re amata

¶ Est et advertendum quod quamvis opus

operis addat bonitatem in quo bonum est super actum interiorem / et ex superaddita bonitate actus interioris nulla manet bonitas moralis in actu exteriori ¶ Et actus exterior super addit patet quia virginibus interioribus seu voluntate et corde debetur aureola et aureola / sed eciam aut datur specialis aureola / via aureola datur specialiter cum corpora sanctarum [illegible] / virginibus [illegible] pro [illegible] / martiribus [illegible] / doctoribus [illegible] sunt [illegible] ¶ Quarto ad 2am magistri sententiarum dico / quod tam actus interior quam actus exterior potest dupliciter fieri / primo sine deliberatione alio cum deliberatione / primo potest esse indifferens ita quod neque sit bonus neque malus bonitate morali seu malicia de qua loquitur philosophus / neque est bonus bonitate meritoria vel malus malicia demeritoria de quibus loquitur theologus / quia omnis talis bonitas aut malicia presupponit deliberationem / sed non e contra presupposito non potest esse presupponens / [illegible] ¶ Secundo in omni actu tam morali quam theologico non potest agens moveri aliquo fine / sed agens sine omni deliberatione non intendit aliquem finem ergo etc. ¶ Contra 2am quando prima omnis actus moralis vel est bonus vel malus bonitate vel malicia de qua tractatur in philosophia / quia omnis actus moralis vel involvit et ordinatur ad aliquem finem sed ille finis / vel est finis debitus / et tunc actus est bonus / vel est indebitus / et tunc finis est malus ¶ Confirmatur dicitur quod finis [illegible]

potest esse indifferens / sed non valet / quia impossibile est verum bonum non includi in vero fine / secundo illud bonum vel est verum et tunc bonum / et tunc actus est bonus / vel est apparens bonum / et tunc actus est malus ¶ Contra quod potest dari actus moralis indifferens / sic quod nec est bonus nec malus bonitate meriti vel demeriti vite eterne / quia nullus agendo meretur vitam eternam seu caret spectare ad vitam eternam / nisi sua actio sit bona et infinitum [illegible] digna / et nulla actio sua demeretur nisi sua actio sit mala / vel licet bona sit aut mala vel inutilem sine merito / ergo ille qui facit actum qui moralis est de genere bonorum nullum malum vel inutile sine intendens / et actu eciam non dirigit in finem caritatis / talis nec meretur nec demeretur / et per quod sua actio est indifferens / [illegible] / [illegible] / et [illegible] quod [illegible] operato [illegible] actualis [illegible] in theologia finis / vel [illegible] totum vel [illegible] ¶ Contra 3o arguo dicto brevis quod [illegible] omnis actus infidelium est peccatum / quia ille qui potest facere bonum et bene quamvis non meritorie ille potest actum ethice quo non peccat / sed infidelis potest facere bonum et bene / ut patet per [illegible] / potest est facere opus [illegible] ex [illegible] quod facit opus [illegible] facit bonum / sed [illegible] quod [illegible] opus facit ex [illegible] opus facit bene ¶ Contra quod apostolus ad Corinthios [illegible] ait omne quod non est ex fide peccatum est

ibi dicit glo^a aug^o quod omnis vita infi
delium est peccatum ¶ 2° omnis actus
bonus est actus virtutis ¶ 3° nullus actus
bonus potest procedere ab infideli ¶ antecedens
quam ¶ quia omnis actus virtutis presuppo-
nit caritatem mereri ¶ sed fides digna meretur
ut magister dicit libro 3° dist. [illegible]
¶ ergo non actus virtutis ¶ et per quod bonum
potest procedere ab infideli ¶ 3° ad hebreos
xi^o dicitur quod sine fide impossibile est
deo placere ¶ sed primum dicendum quod actus
infidelium potest dici considerari ¶ uno modo ut
ab infidelitate procedit talis puta
si infidelis vestit nudum ut ydolo
suo placeat ¶ ut ut clericum pauper-
tas opus nunc impetret ad [illegible]
sue infidelis elemosinat ¶ alio modo
ut non ab infidelitate procedit sed
ex naturali pietate ¶ primo intelligendum
est dictum aug^i et non secundo ¶ ad 2^m
dicendum quod quamvis licet humanas prudencias
non possit sufficienter digne mereri
puta vel finis supernalis et vita
est eterna tamen possit perhumanas potest
digne mereri vel finis naturalis et
proximi talis ut actus consequat sine
demerito sine peccato ¶ quamvis et non
sit meritorius eo quod caritate actum
sit procedere a infidelis ¶ ad 3^m
dicendum quod quamvis apostolus quod infidelis
non placet deo ut infidelis est
tamen concedit quod opus suum non
sit meritorium ut deo gratum ¶ tamen
apostolus non videtur quod omne opus
suum deo displiceat nisi quod
sit peccatum et demeritorium ¶ circa
aliud articulum videtur ... utrumque
peccatum sit voluntarium ¶ 2° utrumque
omne peccatum sit in voluntate

¶ quo ad primum tenetur quod appetitum
quod sciendum primum 2° ... in voluntatem
non incurrit penam ¶ sed omne peccatum
incurrit penam ergo omne peccatum est volun-
tarium ¶ et probatur aliquod voluntarium
¶ quo ad id quod 2° proponitur tamen intelligendum
quod hic ipse in potest duplicare
accipi ¶ uno modo ut est tamquam cause
efficientis ¶ alio modo ut habebat cause
subiectivi ¶ primo modo omne peccatum est
in voluntate ¶ et hoc ut in voluntate
aliena sed originale peccatum ¶ ut
in voluntate propria sed actuale ¶ et
hoc ut primarie ¶ sed peccatum ob
missionis ut patitur ¶ sed peccatum
commissionis ¶ 2° vero subiective omne
peccatum actuale est principaliter et
formaliter in voluntate magis prudenter
consistit enim ad in quantum bonum
vel est patet per eam quod dixi supra distinctione
37^a articulo 2° ¶ tamen in ille potest esse
peccatum mortale ut potest in sensualitate
inferioribus hic esse actus mentis parum
constitutum ¶ quamvis ut hic sit infra
in ordine ad voluntatem ¶ et preter
talis actus aliquis potest vocari
¶ de peccato autem originali in quo
sit subiective dictum est supra dist.
31^a ¶ et per istas distinctiones patet
responsio ad multa argumenta ¶ quamvis
aliqui probant peccatum subiective
esse in aliis potentiis preter vo-
luntatem ¶ circa articulum primum patet quod
non dictis supra non implicat potest
hic bonum morale quod bonum meritorium
¶ quia si procedat caritate est ex natu-
rali pietate plus actus et bonum mo-
ralis quamvis non sit meritorius vite

[illegible] Circa articulum [illegible] dicendum quod
non dicitur aliquis actus seu verum ex
eo quod ipse [illegible] intrinsece [illegible] pe-
[illegible] opposita oppositione / Sed ex hoc
dicitur ordinem si ex debito ordinan-
dus in aliquem finem / et in ipsum non
ordinetur / sed si ex obligatione
debiti non tenearis omnia debita
intrinsece [illegible] ordinare / Et quomodo
fine procedit argumentum

Utrum actus interior a voluntate
elicitus / et exterior actus a voluntate
imperatus / puta concupiscentia rei alienae
et furtum illam concupiscentiam consequens
sint duo peccata vel unum
/ Et videtur quod sint duo peccata / quia
duo mali actus eliciti a voluntate
sunt duo peccata / Sed actus elicitus
et imperatus sunt duo peccata / Minor
quia patet / quia plus dicunt actus eli-
citus et actus imperatus / quam aliqui duo
actus eliciti / Consequentia magi-
ster [illegible] / Et quod [illegible] sunt duo
actus non sunt unum peccatum / Circa hoc
[illegible] primo de quo [illegible] Circa [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt duo peccata
Circa tertio [illegible] actum peccatum ma-
[illegible] in [illegible] peccati / Circa
[illegible] capitalia ut [illegible]
alia peccata specie distinguuntur
Circa [illegible] et [illegible] quod actus
exterior et interior [illegible] sunt [illegible]
[illegible] / [illegible] sunt [illegible]
[illegible] / [illegible] peccata
[illegible] [illegible] mala
voluntate [illegible] non [illegible]
/ Sed aliquo [illegible] tempore [illegible] malo
opere [illegible] malam voluntatem / Circa [illegible]

[illegible] dicuntur duo [illegible]
prima est quod actus malum [illegible]
voluntatis qui est a voluntate
elicitus / et exterior qui est a voluntate
imperatus sunt sunt [illegible]
si [illegible] distinctione [illegible] unum
peccatum tamen / quia [illegible] malitiae
sunt peccati et [illegible] [illegible] vel [illegible]
actus interior / Et actus exterior non
dicitur aliquod peccatum [illegible] actus
[illegible] / [illegible] quia si actus exterior
[illegible] esset ad actum voluntatis
[illegible] in eo esset peccatum / quia patet
[illegible] / quia ubi unum [illegible] alterum [illegible]
[illegible] unum / Circa [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] potest [illegible] esse malitiam
moralem actus exterioris / et [illegible]
[illegible] ponat ad peccatum / quia
[illegible] malitia [illegible] non sit culpa
seu peccatum [illegible] loquimur / [illegible]
malitia [illegible] [illegible] esse
peccatum / et dictum sicut [illegible] / peccatum
non [illegible] [illegible] mali non [illegible]
peccati / Sed [illegible] malum actum in-
[illegible] peccatum / et [illegible]
actum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mali / [illegible] actum [illegible]
[illegible] super peccatum actus
[illegible] Circa [illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] super [illegible] / [illegible] glosa
[illegible] [illegible] [illegible] voluntati [illegible]
[illegible] / Circa tertio [illegible] [illegible]
[illegible] infligit [illegible] poenam [illegible]
pluribus et [illegible] delictis [illegible]
[illegible] iudice [illegible] [illegible] qui
peccavit voce et opere [illegible] voce
[illegible] / Circa [illegible] [illegible] [illegible]
diligit deum et proximum [illegible]
[illegible] [illegible] peccatum [illegible] offenditur

plq · & pctm quo offenditur
pp'a e gemi'h cntas sit pctm
quo offendit' plq & pctm quo of
fendit' ppamus pctm | B mala gcnpta
no dn spplets ops offendit'
plq dcs | cntus spple' ops offendit'
ppamus | s' taf Cpslntam' oppe
diur ysup rahi go 2' siny'
sim inebz dispnicis suns'
mala voms acepta vno ope
sit av expdir | & alio ope s
adhq' mala volun' & ucitam
qngit' acty opcri | ca s' duo
pcta | qz vbi e dnpx acty maly
volunt' i' e dny pctm | B illo
cm pcrno pp' racone male
volunt' e ibi dnpx maly acus
volunt' | go taf | vy no s' ibi
vo pctm opo q acty malz
qmnat' acty opcion | B poa
opoo q malz qmnat' acty
ma'or C ad pm dnm q aor no
e vcl | qz pctm pt effica magl
maly pp' opte' eadm pcta
vy sepe amdit q mala votas
incto' & phctor effnat' qmala
opi opoi q sinss sine ope
pp' q no s' q addit' d ad pctm
| B dum pctm incendit' & susspt'
magl C ad vm dnm q illa glo'
amp' ope & volun' eo modo
quo locuty sit de ea in 2' go
& e no e qc' inc C ad 3m dnm
q amplio ndnc no dat' aor
pena a' qm pctmt actus
exadr & incicad pp' mtcaciz
pctors illis duobz actibz cr
tum | B pp' magnitudie vny &
eiusdem pcti q mag' do pc
acteindi & exten'e & intens'e

extens'e adem co q hy' pctm sit
qc' dcn & qc' ppm | ut qc plus
ppamus | ut mulit plnd dmpna
& ma'n | cohiis & qsitibz pctm
d' magl extenn'e | intenn'e vel
s epptis opcis votas magl incedit'
& magl effrenate in ipa delcac'
i plnt' | & m av qcepta pmpn
myshbiaz opacone | & ipso mo
dz intellige illud q a' ysnnn in 4z
dnpl suppl dispnn'e acto vo gcc
pnna C ad ym dnm q qinis cntas
dicit' gemna obieccta | ex q ob'm
ea sit gemi'h | spu'le & cpn'u
| pnna dcy & pyrmy | cy cntas sit
e vna qnlg | sit bz duobz ut plnbz
actibz sit inclf pangit alio pcta
ey oc dnm pctm quis acty sunt
dispmati C de 2' arlo dno s'vadda
pmo vap in veniali pcto sit
aufio adco | 2o de qnestio | 2 pm
hc pono duas qdnes | pma est
q pnctale pctm no aucct hc
ab vltio sine sa adco | qz g'
de mate m hoie no aucte
hc alangiac' gre | B pcanoc
aliquo pcto veniali cy manz
in eo gra dei | ut pz scdo auctbz
| & e v e qz sm pmaoc morbo
pcti oplndue gra q e vna
pmalis ac'e | gra n · dat esse
pnale ut pz qo dao supiq
| B vnic vnicebz e esse ut pz
2o de aia s' taf C 2' go auftio
abono in qnun'a qua aia adhuc'
adco tangl ab vltio sine &
qdo ad bom qnui'h qua hz
adhisco finalic tenndo e vnn
pctm & ua plna | qz sed i mo'
tali vrospy anima a qua

et accessum ad terminum ad quem non sunt
duo motus / sed unus tantum sic in proposito
aversio ab incommutabili bono et conversio
ad bonum commutabile non sunt duo
peccata sed unum tantum. Consequenter quando dicit ad-
versio non potest esse unum peccatum / quia
ut aversio et conversio ad creaturam
possunt esse unum peccatum / aversio quia
quia in omni conversione est aversio
et conversio quando aversio et aversio / igitur
unius sunt unum aversio et conversio quia
aversio et aversio. Consequenter aversio a bono
morali et conversio ad malum morale
sunt duo peccata / ergo aversio a deo et
conversio ad creaturam sunt duo pecca-
ta / quia plus distat deus et
creatura quam bonum morale et malum
morale / quia distant plus quam genere
/ ut patet in metaphysica / ista autem sunt
eiusdem generis / ut patet in ethicis
/ antecedens quia committere fornicationem
quod est aversio a bono morali / et
committere adulterium quod est conversio ad
malum morale / sunt duo distincta
peccata / una probatur est peccatum contra iustitiam
prima est peccatum contra iustitiam tem[p]erantiam vel
medio quantum / et patet in 2 metaphysice
autem in uno / Consequenter tertio arguo
pono hanc quod quod reatus manet
manet cessante actu peccati / quia
sicut requirit ordo iustitie quod qui
delinquit debet puniri / sed reatus
est obligatio ad penam vel scelus
secundum dictum / Consequenter ad
differentiam / quia peccatum non
potest reduci ad debitum ordinem nisi
mediante pena / ut patet quod bonum
bonum dicitur sit bonum ordinis vel
non bonum ordinis dicitur deperat

vult deus qui est dominus et gubernator
totius universi quod peccata esse obligatum
ad penam satisfactoriam / ut in presenti
seculo / ut saltem in futuro. Consequenter quod
cessante causa cessat effectus / sed
actus peccati est causa reatus / sed cessante
actu non manebit reatus / Consequenter secundo licet
aliquando sit verum de causa efficiente et
conservante / tamen non est verum de causa
que ita potest esse in esse / quia non
conservat eam in esse / sic est in
proposito de actu peccati vel reatus / sed
tertio arguo est fortius in proposito. Consequenter sic se
arguo ergo primum aliud peccatum specie
distinguitur / quia illa que sunt opposita
oportet esse specie distincta / ista patet quia
opposita non possunt esse sub medio eiusdem
speciei / sed multa peccata sunt opposita sicut
patet de avaritia et prodigalitate / secundo
Consequenter ergo sic sed sicut sunt duo motus
sicut viam ad viam diversi decursus
que opponuntur quod vocantur / sed lar-
gitas et avaritia specie distinguuntur
/ ergo peccatas et luxuria specie
distinguuntur. Consequenter quarto quod capitalia peccata
sunt septem / quod patet per glossam
super illo verbo proverbiorum vi sex sunt
que odit deus et septimum detestatur
anima eius / ista autem sunt superbia
avaritia gula luxuria accidia
invidia ira / istorum autem distinctio
sic habetur / quia omne peccatum morale
aut contingit appetitum boni
appetitus duo contrarie / ut fugere
mali appetitus duo contrarie / sic primo
ut aliud bonum ut est appetitus honoris
et est superbia / ut valentes est
avaritia / ut delectabile / et hoc est
duo / ut sunt gustu et est gula
/ ut sunt tactu et est luxuria / et

Sz l ee dl

2us sicut non hoc fingit hoc malum ex
cercitus operis labore 2m est accidia
non operationum vilipendere 2m est
ira non operationem personam 2m est
invidia. Sed contra prima patet per
distinctionem imprimis ad hoc secundum de
actu inordinate et opinione etc.

vtrum aliquod peccatum sit simpliciter irremissibile
et videtur quod sic. Quia peccatum pro quo impossibile
est orandum non dimittitur. Sed quoddam est peccatum
pro quo non est orandum non dimittitur.
prima patet. Ibi dicitur est peccatum ad
mortem pro quo non dico non oret
quis. Contra illud malum non est simpliciter
irremissibile cuius contrarium forte potest esse
adeo. Sed potest penitendi quoddam quod
patet est adeo in infinitum potabit quod
nullum peccatum est simpliciter irremissibile. Circa
primo videndum est vtrum sit aliquod peccatum
in spiritum sanctum. Secundo vtrum hoc peccatum sit
irremissibile et sic quantum ad primum
2um videndum est utrum omnis potestas
penitendi sit adeo. Circa vtrum
omnis potestas dicendi sit adeo.
sit quod ad illud dicimus. Circa primo
dico quod planum et manifestum patet ex scriptura
dicens quod quoddam peccatum esse in
spiritum sanctum ut patet Matthei 12 Marci
3 et 20 et alibi. Item primo
tale peccatum esse dico sed videtur contra
in primo quod sit peccatum in spiritum sanctum
2o quod sit peccatum in spiritum sanctum. Circa primo
est advertendum quod non potest sumi
primo libro hoc nihil potest esse secundum
actum essentialiter et quod dicitur
et toti trinitati. Sed dicitur hoc loco potest
esse dici et ideo quod accidit contra
spiritum sanctum ea adeo. Alio modo pro

et proprie dicitur de 3bus personis in divinis
non primum medium spiritualiter attribuitur
spiritui. Sic dicitur esse peccatum in spiritum sanctum
non ut sic hoc peccatum distinguitur
contra blasphemiam illam duo ipsi
ipso quo adiungit quantum ad nam
blasphemia contra deum dicitur magistris
irremissibiles quod autem spiritum dicitur
remissibile. Sic in iudeis blasphemantibus
christum intelligentur dicentes Matthei 12
vorax est amor vini et amicus publicanorum
et peccatorum. Postea talem hoc
dixerunt blasphemantes contra dominum sic
dicentes. Dicentes hic non eiicit demones
nisi in nomine Belzebub principis demoniorum
et est sine aliquo cum scienter propter
dico. Quia contra filium hominis verbum dixerit
remittetur ei. Qui autem contra spiritum sanctum
dixerit verbum non remittetur ei neque
in hoc seculo neque in futuro. Et ideo
non vult loqui de peccato in spiritum sanctum
doctores magistri et Thomas Hylarius
et ambrosius et Jeronimus. Intelligunt vero doctores
appellant peccatum in spiritum sanctum quod ex
quo peccatur contra appropriatum spiritui sancto et
in spiritu sancto accipitur personaliter. Primum
patet quod peccatur contra divina bonitatem
et clementiam quod appropriatur spiritui sancto.
Secundo modo autem et distinguitur alium peccatum
dicit distinguitur locutus aliquis vero
dixit quod peccatum in spiritum sanctum sit sex
scilicet desperatio presumptio et agnite veritatis
impugnatio fraterne gratie
superne gratie perniciosa tollare in
invidia sive simulato et aliqui
addunt obstinacio et penitentiam inutiliter
penitentiam et sunt 6. Alii addunt
peccatum ex certa malitia quod quidam dicitur
peccatum ex electione quia peccatum ex
electione et finali impenitentiam

ex eiuſ d distinctio aut hoc est
qr pt ſz ler paſſiuus imperato
ctiue ſ pctor medici medicina
inſtrum et inſtrum ſz cparacone ſ
ad medicum ccutqz deſperato & pſump
(na aliqui ſolu attendunt ad inſtrum
nichil cputantes ad nuitz ſuo
quo dicunt cum maior e iuſtitia
mea qz ut veniam merear ipſorum
pctum e deſperato ſz aut ſunt
valde multa qz no attendunt mag
admine vne dei qz ipi anhe mundo
viuunt ſine deſpacione ad inſtrum
Alij attendunt ſolu dei animam i
nullo formidantes ad inſtuz
ipſorum pcum e ſpūſ munis n
pſumr qui tamen regl inſtaz no
formidat ſz medicine qz e ſpes
regia ſumitur alia duo nam i
pngientes peſſz cognicionē ſeci
udem et i videtes gnē gtu
ſcienta ſinibꝰ ſenta i valom
ſunt o medicinam ſuorum pctorum
que ceſſet inſide & qu expte
ad inſtrum ſ pctatis tenet p iſtud
duo ſua pcc cohr qz oto pli
matis ſe quod at ad quuli bom
di obſtinat ſz cohr qz no ſpma
te ſe audet ab i quuli bono
di impoieties i no he ppoy
peniteudi quo poſſit redire ad
hgo in quuli bom ſz expte
inſtruiſ tenet p ultima duo
na pcum ex clare ſeu pecca
malu e contra vicepꝰ qui eſt
epma meꝰ inſtrumtis ſiuidus
aut impina e hꝰ inſtruiſ &
morbi cauſa mortal pcati male
dicti cpatiam tenetes i morte

Quam ceſſe or adutendum qp a
ex mgl ppo dnr eſſe pcca
tum ſint diſtincta & decimata
gnia pctorum ſunt diſtincta magis
ſtha ad mgl ppe pnt dia etc
ſtant ut ſepe pctorum ſz qz
iſtorum no ſz macult decimatur
ſz applicat ad qz gnr pcca
mortalis mgl ai gnū pca ho
pe ſi obſtinatis et no hre ppoſitum
cfitendi ut penitendi & ſtim vero ſu
cepte ſz ſunt pcta ſinalio mon
ſeu decedet et io qz ad hē mgl
exemplo ſimaz illorum doctorum qui
quatuor dicunt eſſe gnia pctorum i
ſpm ſcm De 2o modo dicitur qz
pi dnr pc im pcum e mole
pz n. dicitur ſi velis omnia pccā
i mutabl tam venia qz mortalia
demonum & hoium ſz vocando pcum
irreſpl qz deſignat ſpētiez
ſeu gnūt habitez ad hē qz r
mittant ſz qz pcum inſpm ſcm
pt dici irremiſſibile na qz mg
pcum ex pigritate ut oppſitō
iniuſtione aliquatenus ſeparare
ex pt gnis habitez ad remiſſiz
gnūt cum pcum inſpm ſcm ullaz
ſz cum aliquam pcum ſeparatz
b ſolu ag natez to nulla gnūt
ſeparare ad ſui remiſſionē De
3o diſtincto qz pc pcandi e
adeo qz cmtē ouis e adeo pe
pcandi e alig eo ſgta et
ſz ex pſto qz ſi ipo ſum eſt
nichil io pi ſz qz qz pmo
nichil e nulla pc e Item
ſola voluntas e ppo pc pcandi
ſic pz augum 2o deliberacio

que est a deo vel non. Ad [C]ontrarium videtur
per distinctionem quod potest pertinere pre-
dicta questio. Uno modo ut est privatio
actus, alio modo ut pro defectu. Primo modo
est a deo quia sit secundum naturam eius potentia.
Secundo modo non est a deo quia defectus quae
vel forte ex eo quod est commissio ut
ait Damascenus. Esse autem [illegible] quae
vel forte sunt [illegible] quia de [illegible]
cedit in nihilum. Et quia [illegible] non
potest [illegible] ex alio, puta a
deo quia [illegible] aliam [illegible] non
potest [illegible] ex alio. [C]ontra id sunt
[illegible] non videtur esse vero quia defectus
qui non habet rationem mali non [illegible] videtur
esse a deo quia ille defectus qui
habet rationem mali; sed defectus qui habet rationem
mali est a deo, puta defectus potentiae
possibilitas aut deficiendi non habet rationem
mali quia omne malum vel est malum
culpae vel malum poenae. Sed possibilitas
deficiendi non habet rationem culpae nec
poenae quia sunt [illegible] nocentiae
et per quod [illegible] omnem culpam et poenam.
[C]irca secundum articulum dico [illegible] primo
vero omnis praelatio seu potestas [illegible]
sit a deo. Secundo vero an fideles tene-
antur obedire domino seu principi in-
fideli. [C]irca primum dico quod praelatio
seu principatus potest accipi quantum ad
[illegible] Secundo quantum ad modum quo
quis acquirit principatum. Et tertio quantum ad
usum eius. Primo modo accipiendo principatum
sic omnis principatus a deo est
quia omne bonum a deo est. Et sic prin-
cipatus consideratur [illegible] sit quidam
ordo seu modus ordinate [illegible]
non est medium boni [illegible] Secundo est
ab ipso deo. Sed secundo et tertio puta quo
modo acquisitum dominium et quo
ad usum dominii iam adepti, sic dico

quod si illa sunt ordinata et secundum iura
debitam [illegible] puta observatis
debitis conditionibus et circumstantiis in acquirendo
et usu praelationis requisitis, sic praelatio
vel principatus est a deo. Si autem praedicta
non observantur tunc quamvis sit a deo
quantum ad naturam et entitatem [illegible]
et [illegible] mala sed a deo sed supposita
praelatione, tamen non est a deo quantum ad deformitatem
et obliquitatem [illegible] vel ut sic [illegible]
modis patet [illegible] quod non potest
esse a deo. Sed anima habet voluntatem
[illegible] dictum est secundo capitulo. Ipsi
regnaverunt et non ex me, principes
extiterunt et non cognovi, secundum modum appro-
bationis. [C]irca secundam partem huius articuli dico
quod cum infidelis vel est iuste acquirens
huiusmodi dominium et ordinate eo utens
vel iniuste et huiusmodi dominium acquirens
vel dico quod dominium iniuste acceptum
sit tamen iniuste et inordinate eo
utitur. Primo dico quod fideles tenentur
[illegible] obedire huiusmodi principi
quamvis sit infidelis in aliquo iuste
fuerit [illegible] puta per
[illegible] superiorem qui [illegible] habet
dominium super illum infidelem dominum.
Sed secundo et tertio dico quod ipsi non tenentur
obedire tali infideli domino. Primum
probo sic: id quod quis iuste est assecutus
[illegible] auferri ab eo [illegible] ipse ob-
[illegible] Sed infidelis [illegible] suppo-
[illegible] est assecutus huiusmodi dominium ut
[illegible] probo primo
[illegible] ubi dicitur subditi
estote in omni timore dominis non
tantum bonis et modestis sed etiam dyscolis
et [illegible] petri [illegible]
quia ab iniusto possessore iuste aufertur
illud quod possidet iniuste. Sed cum
tyrannus iniuste possideat huiusmodi dominium
ut supponitur [illegible] tertium probatur
sic quia tunc [illegible] obligantur
[illegible] duobus dominis [illegible] semper

superiori et

superiori et alius etiam inferiori. Imperator princeps continet sub se dominium dispersum seu dispersive consideratum superiorem. Item talis princeps super legem et non potest puniri directe vel talis sub dici ut sub se sibi nec ei obediant ullatenus obligatur. Sed deus est summus dominus et universalis imperator vel tamen omnis princeps sub mundo est inferior. Ergo etc. Ad primum dicendum quod per ista verba non intendit beatus Johannes quod aliquod peccatum quantumcumque magnum sit tale irremissibile quod deus homini dimittere non possit in hoc mundo. Sed quod difficilius possit obtinere remissionem de aliquo modo nephandis peccatis. Et ergo non pro oratione mediocres sanari videntur ... Sed pro devotissimum. Vel beatus Johannes per peccatum ad mortem intelligit peccatum impenitentie finalis cum illa existentia que est finalis impenitentia. Pro quo si dicitur ... non esset orandum secundum legem communem eo quod talis esset quasi sanari non ...

Utrum plures divine persone possint assumere unam naturam humanam et videtur quod non quia ut assumerent eam vel unirentur naturaliter ut advenirent personalem. Non primo quia impossibile est eiusdem suppositi et nature tanta sit unio naturalis ut ideo quod plures persone essent una persona. Contra potuit pater assumere aliam naturam divisam ab ea quam assumpsit filius ergo potuit assumere eandem naturam quam assumpsit filius cuius suppositum esse verum quod infidelis probabiliter. Sed probo quia quod pater non minorem sed maiorem sed equalem tum naturam quam assumpsit filius quia in ea natura creata. Sed ubi maior aliquorum est unio ibi potior est unio ergo etc. Contra primo videlicet est verum pater et spiritus sanctus potuit naturam humanam assumere. Contra vero sic potuit eam assumere non assumente patre et spiritu sancto. Contra vero eadem humanitas unus potuit assumi a pluribus divinis personis. Contra vero plures humanitates una divina persona possunt assumi ab eadem persona. Contra de primo sic quod prima eadem de potentia dei absoluta pater et spiritus sanctus potuisset carnem assumere eadem sed sicut eam assumpsit filius quia invisibilis est omnis eadem potentia quod per unigenitum. Item cum est persona est omnis eadem potentia. Ergo etc. Contra quamvis aliqua videtur in anima sed ad plura. Item actio illius ... potest ad illa ... Sed videtur divina in... ... adductis divinis personis

et assumptio carnis humane est actio voluntatis diuine. ergo cum eiusdem potentie ad filium ut patet in questione precedenti. et eiusdem potentie ad patrem et spiritum sanctum. Contra omnem illius racionis videtur tenere anselmus in libro de incarnatione ubi dicit quod contradictionis sunt argumentum sicut quibus inquirens deo est impossibile. Sed si incarnatus est pater vel spiritus sanctus incarnatus quod sic esset plures filii in diuinis personis. ita similiter quod est verus filius virginis sicut pater si carnem assumpsisset, vere esset filius illius femine a qua carnem assumpsisset. Contra si pater carnem assumpsisset sic pater esset missus. Sed pater mitti non potest ut patet per augustinum in de trinitate libro 2o. Item quod sequitur quod filius missus incarnatus est quod carnem assumpsit et temporaliter genitus fuit. Contra Ergo si pater esset genitus per carnis assumptionem opposite proprietates sibi inessent patri scilicet genitus et ingenitus quia cum in natiuitate … sit pater esset natus et innatus. Contra non est maior per patris quam verbis cum sint de ratione. Sed unicus voluit incarnari. ergo unicus potuit incarnari. Ad primum dicendum ad hoc quod sequitur esset incarnatus plures esse filios in diuinis quod pater diceretur non tamen esset incarnatus corporaliter … Ad secundum nec ante. Ad tertium dico quod sic non repugnat missio. Item non est … quod temporaliter genitus est quod si illa esset eo tamen non repugnat. Item patrem sed repugnaret … quia ut est genitus … incarnari destinatur … tamen illius non repugnat et quod filius est ab alio et quod pater a nullo alio est. non datur quod carnem assumeret quod non …

quod auctor aliorum. Sed persona sua auctor assumeret ipsam carnem. Ad tertium dicendum quod hic proprietates non essent opposite quia non essent respectu unius et per diuersa quod sicut eadem racione suppositum alium et alium sicut patre patet in esse opposite qualitates. et … eciam opus ingenii … sic eadem supposito patet opposite proprietates … diuersis … Ad ultimum dicendum quod licet accidentia diuina sunt idem realiter tamen diuersis … quibus ipse … respiciunt per se hoc accidentia aliquid quod visitatur de una accidente quod non visitatur de alio ut patet … Ad secundo dico quod … potentia ordinatam quia scilicet deus hic posse quod sua sapientia fiendum et disponit sicut ut patet … sunt per se incarnari. quod patris … est consuetudinem quod deus non disponit … sanctum incarnandum esse. tamen ergo deus per ordinatam … solum ea posse que ab eterno disponit et voluit esse sine quibus in esse … Ad ultimum dico quod una persona diuina potest naturam creatam assumere … personis diuinis non … quod assumptio … distincti realiter sunt quod distincta sunt non repugnat quin unum possit terminare aliquid quod non terminat alterum. Sed persone diuine realiter sunt distincte. ergo et c. Contra omnis operacio dei exceptis actibus originis quia constituunt personam diuinam est toti trinitati personis. ista patet augustinum primo de trinitate capitulo … ubi vult quod persone diuine inseparabiliter operantur. Et damascenus quod indiuisa sunt opera diuina. Sed est indiuisa … Sed assumere

alienam na(tur)am est q(uo)da(m) op(er)ari / ergo
una p(er)sona non p(otes)t eande(m) na(tur)am
alienam assumere / ut p(er) eius assumptio(n)em
t(er)minare alia p(er)sona non t(er)minante
ergo (et)c. Contra p(er) illud quod d(ict)um est supra
alt(er)i(us) (con)sistere ut ei(us) assumptio(n)em (con)se-
q(ue)nter t(er)minare p(ro)p(ter) q(uod) quod d(ictu)m est p(er)
(con)sistere / q(ui)a dependentia(m) sustentati non
t(er)minat n(is)i p(er) (con)sistens / s(ed) p(er)sona
divina est p(er) (con)sistens r(ati)o(n)e divine
ess(enti)e que est co(mmun)is trib(us) p(er)sonis / q(ui)a
p(er) (con)sistens divina est eade(m) o(mn)ino q(uod)
divina essentia / ergo nulla divina p(er)sona
p(otes)t t(er)minare dependentiam n(atur)e assumpte
sine alia. Contra po(tes)t t(ame)n q(uonia)m ut
est essentia tri(bus) / s(ed) c(ontr)a t(ame)n q(uonia)m
p(er)sona divina p(otes)t aliena(m) p(er) na(tur)am assumere
(et) ei(us) assumptione t(er)minare est ei(us)
ubi infinita / ita nulla finita v(ir)t(ut)e
q(uia) s(ecundu)m po(tes)t / t(ame)n ergo cu(m)libet infinita
sit tri(bus) p(er)sonis [illegible] essentia
ut v(idetu)r / [illegible] esse tri(bus). Contra
illud q(uod) est p(ro)p(ri)um alicui re(spec)tu illi(us)
[illegible] ei(us) / q(ui)a [illegible] alic(uius)
re(spec)tu q(uod) est [illegible] p(ro)p(ri)um
[illegible] / s(ed) assumere est alic(uius) re(spec)tu
/ q(ui)a assumere est [illegible] p(otes)t [illegible]
/ t(ame)n [illegible] p(er)sona divina sit p(ro)p(ri)um
alic(uius) assumptionis n(atur)e t(ame)n [illegible]
ad [illegible] t(er)minatur eadem assump-
tio(n)e / ergo (et)c. Contra p(ri)mu(m) d(ictu)m q(uo)d [illegible]
assumpt(i)o p(otes)t [illegible] ut [illegible] ad id
q(uod) est in ea op(er)ationis / (et) non est m(agis)
ab una divina p(er)sona q(ua)m ab alia
t(ame)n [illegible] (et)c. / ut [illegible] ad h(ui)us op(er)a-
tionis t(er)mina(tione)m / (et) p(otes)t uni soli
p(er)sone [illegible] / q(ui)a v(idemus) q(uod) plures
[illegible] unu(m) lapidem (et) t(ame)n tot(um) ille
[illegible] t(er)minat(ur) ad unu(m) [illegible]
/ q(ui)a [illegible] sup(er) uno [illegible] p(otes)t [illegible]
[illegible] q(uod) [illegible] sup(er) [illegible]
[illegible] sit [illegible] / [illegible] tres

cu(m) [illegible] una vestem [illegible]
[illegible] illor(um) [illegible] h(ui)us veste p(otes)t vestire
ita q(uod) [illegible] tres s(un)t vestientes
[illegible] unu(m) p(ro)p(ter) vestire
sit p(otes)t [illegible] s(ed) [illegible]
[illegible] quia [illegible] vestem
Contra [illegible] ad [illegible] q(uod) p(er)sona
divina non [illegible] (con)sistens p(er)so-
nale [illegible] ut [illegible] / [illegible]
[illegible] ut p(er)sonali p(ro)p(ri)et(at)e
[illegible] est / (et) [illegible] q(uod) t(er)minat
dependentiam n(atur)e assumpte [illegible]
p(er)sone r(ati)o(n)e esse(nti)e / [illegible] p(er)
ut [illegible] p(er)sonale p(ro)p(ri)et(at)e non p(otes)t
[illegible] [illegible] [illegible] p(er)sonis
/ [illegible] [illegible] [illegible] p(otes)t r(ati)o(n)e
esse(nti)e [illegible] est [illegible] [illegible]
ut p(otes)t p(ri)mo libro / [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] p(ro)p(ri)et(at)e / [illegible] eade(m)
[illegible] sit [illegible] / [illegible]
p(otes)t [illegible] [illegible] sic [illegible]
Contra [illegible] q(uod) [illegible] q(uod) [illegible]
assumpt(i)o sit [illegible] [illegible]
/ q(ui)a [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] assumpt(i)o / [illegible] q(uod) [illegible]
t(er)mina(tur) [illegible] [illegible]
sit [illegible] / Contra q(uod) [illegible]
[illegible] non est [illegible] / s(ed) est [illegible]
[illegible] / que p(otes)t uni [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] / Contra [illegible]
[illegible] q(uod) [illegible] q(uod) [illegible] sit
[illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] / [illegible] non est [illegible]
[illegible] sit [illegible] q(uod) o(mn)ia illa
sint [illegible] / s(ed) [illegible] q(uod) [illegible]
illor(um) [illegible] / sic [illegible] / Contra
[illegible] [illegible] non [illegible]
q(ui) p(er) absolutam [illegible] una
[illegible] assumere [illegible] divinis
p(er)sonis / q(ui)a q(uod) [illegible] disting(uuntur)
in nullo absoluto [illegible] p(otes)t [illegible]

sed persone divine relationibus solis distinguuntur
et natura humana seu alia creata [illegible]
de qua loquitur est absoluta. ergo
melius natura assumpta ab una persona
non necessario excluditur ab alia persona
[illegible] consideratione tenendo. et quod si in
illo aliquid dicitur [illegible] mutuo se
excluderent. Sed si se excludunt in aliquo
absoluto tunc non differrent relationibus.
Tertia conclusio dicitur quod communis natura assumpta
sit absoluta [illegible] uno tantum
supposito et quod relato. Sed communis divina
persona solis [illegible] relationibus tamen
[illegible] se excluderent in hac unione.
Quarta conclusio quod communis natura uno sic relato
tamen non est [illegible] relato qua divine persone
distinguuntur. Sed relationes distinctive
divinarum personarum sunt [illegible] et incommunicabiles
divinis personis. Sed tamen aliquid uni
est specialis et adiectiva seu [illegible]
vel [illegible] [illegible]. Et ideo nichil
[illegible] quod si talis uno
esset entitas absoluta. Quinta conclusio
suppositum creatum non est assumptibile
Sed de ratione suppositi ut suppositum
est [illegible] esse et alteri [illegible]
non in [illegible]. ergo [illegible] implicat
suppositum esse assumptibile. [illegible]
plus videtur [illegible] distinctionem [illegible]
Sexta conclusio [illegible] dico quod una divina
persona de potentia absoluta posset
assumere plures naturas solo numero
differentes puta plures humanitates
[illegible] [illegible] assumptionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] excludatur ab aliquo esse
creato. [illegible] in [illegible]
esse [illegible] [illegible] unica
[illegible] [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] [illegible] excluditur posset
si vellet aliam [illegible] humanitatem
unire [illegible] uno [illegible]

relato quod concurrit creature [illegible]
ad unum nullarum nature [illegible]
ut relato qua creatura denominatur
[illegible] ad deum creature nullarum nature
sequitur in ipso creatore. Septima conclusio dicitur
quod isto tamen posito [illegible]. Sed [illegible]
posset esse unus homo [illegible] suppositum et
esse plures homines [illegible] pluribus humanitatibus
[illegible]. Et unus non esset unus et
plures et non plures. Secundo sed non
[illegible] unum [illegible] est [illegible]
sicut [illegible] aliam humanitatem posset
vocari petrus. [illegible] [illegible]
non [illegible] mutuo [illegible]
puta petrum de [illegible] et ego. Sed
[illegible] [illegible] [illegible]. Octava conclusio
natura creata non posset [illegible]
[illegible] non [illegible] suppositum [illegible]
[illegible]. Sed suppositum [illegible] assumere plures
naturas. Sed [illegible] ut [illegible] plura
supposita ut ille plures non
[illegible] plures. Nona conclusio [illegible]
[illegible] quod illud divinum suppositum non
esset unus homo [illegible]. Sed plures homines
Decima conclusio [illegible] sed plures [illegible]
in eadem [illegible] communis in abstracto
de se non [illegible] tamen in concreto [illegible]
[illegible] [illegible] mutuo [illegible]
Sed [illegible] [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] [illegible] communis humanitas [illegible]
non [illegible] de humanitate petri tamen
[illegible] de petro [illegible]
[illegible] quod [illegible] esse [illegible] et illo
non esset [illegible] [illegible]
non [illegible] mutuo [illegible]. Undecima conclusio
[illegible] quod communis natura [illegible]
posset [illegible] [illegible]
suppositum [illegible] tamen supernaturaliter
de potentia absoluta dei [illegible]
non [illegible] suppositum. Duodecima conclusio [illegible]
[illegible] quod ut assumeret [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ut ad [illegible] [illegible]. Sed ad

pluralis unitas plurium personarum tunc
~~non est de quo~~ Circa doctor dicit
in scripto super 3o quod isto tamen posito et
per se et ille omnis essent unum
suppositum tamen, tamen non essent unum
hoc sed duo homines. Quia singularitas
et pluralitas huius nominis persona non
attenditur secundum unitatem et pluralitatem
suppositorum sed naturarum. Sed in summa super
dicit quod per duas naturas assumptas
quamvis ab uno divino supposito ad
suppositum non essent duo homines sed unus
homo. Sed non assertive. In proposito nunc per
se non plures pluralitas suppositorum
ut hic vestitus duobus vestimentis
non dicitur duo vestiti sed unus vestitus.
Sed argentum et plures denarii quia nummus
aliquorum potius attenditur secundum
significationem principalem quod secundum formam
sed ambiguus non principaliter significat naturam
et per quos supponit. Sed masculinum
non dicit principaliter significat formam
et per quos significat. Ut patet per Anselmum
[illegible] inquit representat [illegible]
tionem et est ipse res duarum naturarum
divine et humane duo tamen sed unus
est ut in simili magister [illegible]
potius sit quod [illegible] credo
potius communem fore patet de ba-
thome sed tamen quod placet.

Utrum persona divina possit assumere
naturam irrationalem. Videtur quod non quia illa
operatio non est conveniens ad unionem
in divino supposito quod est unus finalis
sed ipse non est conveniens ad operationem
spiritualem. Sed nullus nec irrationalis
ipse est conveniens ad operationem
supernaturalem. Patet quia quod sed sit hec
esse nec ad operationem naturalem
sit sicut hec esse finalis ad operationem
supernaturalem. Sed operari naturale naturaliter
prius est naturale. Ergo operari supernaturale
naturaliter prius est super naturale. Contra
celestis potest coniungi cum anima assumpta
ea que celestes distant ab ea. Sed tamen
creatura rationalis quam irrationalis celestes
distant a divina persona. Quia dicitur
distat in infinitum ab ea. Sed tamen
creatura rationalis coniungi potest personae
divinae per assumptionem. Ergo et irrationalis.
Est coniungi. Circa primo est videndum
de eo quod quaeritur. Circa veritatem possibile
sit naturam rationalem assumptam non
sufficit operationem supernaturalem prima
non sunt divinae. Circa [illegible] ubi intra
naturam creaturae assumpsit mediante anima
[illegible] sunt [illegible]
organizatum quod a verbo dei assumptum.
Circa persona divina irrationalem
creaturam assumere potuit probatur
per obedientiam divinae voluntatis
non [illegible] creaturae rationalis quam
irrationalis. Sed quod creatura a persona divina
sit assumpta hoc solum convenit creaturae
per obedientiam. Ergo si deus vellet
ipse posset creaturam irrationalem assumere
sed rationalem. Patet quia in dei voluntate
sit omnipotens. Quia quantum ad eo quod
deus vult esse creaturam aut si
et creaturam [illegible] est omnis creatura
obediens. Contra sed patet quod possit
assumi non convenit creature per animam
quia [illegible] assumptio nichil aget
creatura. Ut per passiva naturalis. Quia
tamen omnis potentia passiva correspondet
[illegible] per activa sed dicit quod
ideo si esset impossibile naturalis passiva ad
illam divinam assumptionem et talis assumptio
ab aliquo naturali agente possit re-
duci in actum. Quia est impossibile
sed per creature solum competit
obedientialis. Circa [illegible] conclusio
et sententia de quibus [illegible]

quare sit illa natura secundum essentiam non
est assumptibilis in unitate divine persone
quia nulla potentia est elevativa ad unionem
secundum formam divine essentie. Sed natura
intellectualis est huiusmodi. Secundo arguitur quod sicut se habet
esse naturale ad posse naturale sic
esse supernaturale ad posse supernaturale.
Sed nulla videtur ratio quare aliqua
natura habeat esse naturale quin habeat
aliquod posse naturale. Ergo etc. Contra: si
ista ratio sit, tunc non potest contrariari
illud quod est minus non potest contrariari illud
quod est maius. Sed minus est secundum deo quod
assumi in unitate divine persone.
Tertio: natura non est capax supremi
et maximi doni. Sed natura intellectualis est natura
et assumi in unitate divini suppositi
est supremum et maximum donum quod dari
potest creature. Ergo etc. Contra: creatura que non
est capax personalitatis non potest assumi
in unitate persone. Sed creatura intellectualis
non est capax personalitatis, quia secundum
Boetium persona est rationalis creature
individua substantia. Contra: Ista opinio est
contra intentionem beati Augustini qui in de
vera religione ait: Et non assumpsis-
set hominem quod erat secundum visibile, quia
illud facere potuisset assumendo
corpus aereum. Contra: secundum damascenum nu-
aerem [illegible] dico quod sicut nulla
natura potest habere esse supernaturale, sic nu-
tura non habet aliquod posse supernaturale.
Sed [illegible] assumptionis nature creature ad divinum
suppositum non contrariatur nec assumptio
de [illegible] aliquid esse [illegible]
non esse. Sed contra assumptionis [illegible]
quod non habet et [illegible] esse [illegible]
[illegible] alios habet [illegible]
non [illegible] et hoc non est
verum [illegible] esse non posse separari
a natura divina [illegible]

Sicut naturale quod habet ad posse naturale sic naturaliter potest habere esse

sibi apposuerunt. Confirmatur secundum damascenum
quia aer non est verum [illegible]
[illegible] ut salvet quod
numquam non comprehenditur [illegible]
non posse volare [illegible] quod posse
intelligere [illegible] posse [illegible]
[illegible] volare [illegible]
Sed secundum deo [illegible]
in assumptione sive assumendo [illegible]
intellectum in eo [illegible] corpus Christi
mortuum [illegible] assumptum [illegible]
potuit secundum deo ut videtur [illegible]
[illegible] posse [illegible] secundum augustinum
si deus [illegible] et carnali
[illegible] separentur [illegible]
[illegible] quod carnalis [illegible]
videre [illegible] et supportabile [illegible]
[illegible] separarent [illegible]
[illegible] videtur deus quod [illegible]
[illegible] Contra: secundum damascenum quod donum
[illegible] potest [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] et non
est verum quia ut sit [illegible] donum [illegible]
[illegible] Sed nobilius [illegible]
[illegible] secundum [illegible] et
aer est [illegible] sit [illegible] est suppositum
Contra: secundum damascenum quod licet natura intellectualis
non sit capax personalitatis, est tamen
capax suppositalitatis et ideo potest persona
divina [illegible] dependentiam
in ratione suppositi [illegible]
[illegible] in ratione persone. Contra: [illegible]
[illegible] deus potuit assumere creaturam
irrationalem, tunc [illegible] fuit ipsum
assumere creaturam rationalem [illegible]
assumptio [illegible] debuit [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
[illegible] ab homine non potuit [illegible]
[illegible] deus potuit
[illegible] Sed
non potuit [illegible] fuit [illegible]
ad hoc unio dei et hominis in

vna persona / ut eandem sancte persone
sum vnam sui naturam possit & sum
aliam tamen expresse debitum
incarnari. Contra dicitur quod ad in
carnationem precise requiritur relatio
actum assumptionis vel esse ydemptica
illa persona que est de radice offe
dentis quam aliena / sed christus fuit
filius hominis assumptus de tribu david
& per consequens de radice adam qui
primum offendit / ergo etc. Contra si
supplicans est tamen satisfactione penosa
sicut ille qui est despiciens illius qui
offendit magis congrue supplicat vel
quod satisfaciendo aliquo tenetur / vel
etiam quod sola quantitas vel despectio
despicientis peccatorum in minus quam fuit
ab omni peccato / christus quod est supplicando
nos redemit quia in omnibus exami
natum est per sua vincula / ut ait
apostolus ad hebreos & satisfaciendo
nos redemit quia non solum sufficien
ter sed superhabundanter potuit satis
facere. Contra accedens quod de absoluta
dei potentia non repugnat esse plures
vnita deo personaliter quod beate sunt
quia deus potest actum causam carentis suppe
re confinita in natura creature ut probatum
primo libro distinctione prima / sed natura
rationalis assumpta est creatura / ergo etc.
Contra secundum communiter ponitur quod quanta natura
in christo est vnionis natura quantum
actum fruitionis / quia omnis natura quanta
fruendo deo per libertatem arbitrii
est flexibilis vel alios / et per consequens potest
peccare / sed christus non potuit peccare
quia si potuit peccare potuit et
dampnari quod est absurdum dicere / ergo
Contra obiectum potest vndique presumendo
pena non potest non peccari aperte sum
si possibile potentia super ipsum fieret
ipsum / tamen impossibile est etiam vndique

etiam bene presumendi / et quod lucem
non videt / sed in prima assumptionis
vnione dei tota essentialiter actione per
fudit sua virtute / et per consequens prius
esse in re obiit beatitudo / ergo etc.
Contra impossibile est deum esse priorem
potentia & non esse / ergo impossibile est
quod deus quod personalis illapsus sit prius
esse & non potentia / quare quod essentialiter
est ordo essentie ad potentiam quod potentia
ad essentiam. Contra nichil vnione vni
ca rationis deo tamen ad personam
ubi assumptio / quia tamen ad plures gratie
dei vnitur / quia tamen in ista vnione
non possit non sum deus / ergo ut in
prima. Contra secundum quod non est
vera in esse natura ipsi sum prius natura
relinquatur / quia est in via prius ca
nationis tanta gratia quantam possi
bilem quod peccare non possit / ut de
virgine gloriosa / ut si quanta in as
sumpta est inpermanens est quod de
lecta non est. Contra secundum quod ad hoc
dico quod vel diuina vndique presumendo
potentia quantum ad sue creature quantum
quia si vel illa non influit impossibile
seu sollicite suam influentiam
quod ad actum eliciendum / nulla
potest operari impossibile / sed deus potest
suam influentiam sollicitare apo
nitur assumptio. Contra secundum nichil quantum
quod deus potest si velit esse prius
essentie & potentie presumam vtentem
ipso sustentando potest hic quod sic
prius potentia peccatorum obiit de qua prima
arguens intendit concludere. Contra secundum sum
quod quod ex parte & minor vnione
non potest aut magis & minus inseparate
in illa maior & minor vnio
esse potentia eiusdem rationis / quod non est
impossibile / et hoc est secundum / quia ad
potentie dispositionem plures gratie odiste
copia infinita libere posse dei
sed non iudicium ac illi presumendi

obiit seculi. Circa 2m arlm quod prima
filius dei assumpsit carnem media-
ta anima quia illud quod est summe grossi-
ciei coniungi illi quod summe subtile est
in aliquo genere sine medio.
Sed supremum divinum summe est subtile
et corpus summe est grossum. ergo deus
non sumpsit carnem mediante anima quae
sit licet non medio. Contra dicitur
quod dissoluto medio ab alio extremorum
dissolvitur unio. Sed in morte dei
dissoluta anima a carne adhuc
unio remansit carnis filio dei. ergo
unio non fuit mediante anima. Item
quod quando lex creat quod anima non sunt
media in ratione licet non tamen sunt
media congruentiae. Circa 2m arlm quod filius dei assu-
mpsit totam naturam humanam mediantibus
partibus quia posterius ordine assu-
mitur cum quod est prius ordine. Sed
partes corporis compositae humana natura
sunt prius ordine quam ipsa
tota. Contra dicitur quod quando sunt
completa partes dicuntur sunt
totum. Solutio patet primo mediante sanguine
et complete sunt partes magis
prius non [illegible] sunt [illegible] et
ut sit [illegible] ipsum totum mediante sunt
partes. Circa arlm ergo prima locu-
tio de prius corpus et animatum caro
non sunt prius in ordine organizata
quam verbo dei assumpta. quia quod non
est organizatum esse non potest. Sed
caro et anima verbo dei assumen-
da sunt. ergo organizatum esse
non potuit. Item [illegible] angelus
de fide ad petrum [illegible] sunt lib
[illegible]. Circa [illegible] ergo quod non prius
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] sunt organizata
quam verbo dei assumpta. quia illud quod

est prius quam est prius posterius. Sed
[illegible] non sunt prius caro quam verbo
dei assumpta. alias filius dei non assu-
mpsisset humanam naturam. Item prius sunt
organizata quam animata. quia anima est
actus corporis organici [illegible] ergo
de primo ad ultimum prius sunt natura
[illegible] organizata quam a deo assumpta.
Circa [illegible] quod [illegible] in instanti
quod corpus non organizatum et ubi dei
[illegible] fuit [illegible]
quia [illegible] sit [illegible] quod unum natura
prius est alio sit simul [illegible] ipsa
in [illegible] illa sit [illegible] mediante
[illegible]. Sed corpus non organizatum natura
prius fuit eisdem corporis assumptionem
[illegible] ubi [illegible] ut patet [illegible]
[illegible]
ut patet [illegible] ergo illud [illegible]
[illegible] organizatum et ubi [illegible]
sit fuerit [illegible]. Circa [illegible]
[illegible] patet [illegible] quod dicta [illegible] ad primum
argumentum quod [illegible] primum [illegible]

[illegible] virgo gloriosa quod a deo fuit
[illegible] ut filium dei gigneret fuit
[illegible] originali et videtur
quod sit quia alioquin [illegible] omnium hominum
[illegible] propagatione contraheret [illegible]
[illegible] virgo sed [illegible]
ginali est [illegible] omnium homi-
num [illegible] contraheret. Item illud
augustinus de fide ad petrum [illegible]
firmissime tene et nullatenus dubites
[illegible] hominem qui per [illegible]
[illegible] originali
nasci [illegible] morte [illegible]
[illegible] et [illegible] nasci filium
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] filii ire. Sed contra

aq nulla libertate ut patet in mediatoris
dei et hominum ihesu xpisto | qui sine peccato
conceptus est | sine peccato natus | sine
peccato moriens ¶ Contra quod dei
filius debuit [illegible] in uterum ele-
go pro evidenti est quod hec ope-
implentur | sed dei filius debuit matrem
suam gloriosam ab omni macula pre-
servare | ergo etc. ¶ Hic secundo lex vidua
primum virgo beata ergo contraxit peccatum
originale in sua conceptione ¶ Ergo
ut contraxit aliquod peccatum actuale
in sua generatione ¶ Secundo de prima
virginis sanctificatione ¶ Tertio de con-
secratione conceptionis in ipsa conceptione
¶ De primo ergo prima dei potuit virgi-
nem preservare a culpa originali | pre-
dei potuit facere quod virgo ipsa
genita et preservata a qualitate morbida
corporis quocumque fuit infecta ma-
cula originali | ergo potuit virginem
preservare absque macula | quam | quod
prudentia in pluribus effectus | sicut
in paradyso fuissent homines genera-
sine peccato originali propter prudentiam
semen et carentiam qualitatis morbide
quamlibet | secundo | omnes quod virtute
divina post per separare appetitum ma-
[illegible] post et [illegible] sine abstracta
| sed si semen infectum est post ipsa qualitate
morbida contracta corpore primi
hominis | et etc. [illegible] sine ab ea
| ergo etc. ¶ Confirmatur maior valde
et quod maior ad propositum suppono
quod quamvis semen ad illa qualitate
morbidam | sed deus potest naturam illam
reparare [illegible] supposito [illegible]
[illegible] supposito [illegible] ergo etc.
¶ Tertio ergo debuit dei filius virginem

matrem absque macula preservare | quia
sic debuit dei filius ipsam matrem
observare | ad quod obligatur quilibet
filius ex precepto divino | sed quilibet filius
posset matrem suam preservare et non
malo quod sine culpa originali
ipse debet tenetur ex precepto divino
| quia alias non honoraret matrem ut
in maxime [illegible] ¶ Anselmus de
et anselmus de conceptu virginali
libro 18 ¶ Contrarium quod de facto virgo
non dei sine peccato concepta fuit.
| Quod probo suppono cum anselmo
quod nichil inconveniens apud deum est
impossibile | tunc arguo sic quod deus aliquod
facere et nullam sequitur [illegible] de
impossibili si hoc non sit aliquod
inconveniens potest imputari | sed
virginem preservare ab omni macula
dei filius debuit | ut patet ex secunda
et ipse hoc potuit ut patet ex
prima | ergo aliquod inconveniens
esse videtur quod hoc non fecerit | et propter
quod impossibile ut expresse ans-
helmus ponit ¶ Illud et patet augustinus
in libro de natura et gratia | ubi ait
excepta [illegible] cum de peccatis
agitur nullam de virgine maria
volo fieri questionem ¶ Sed aliqui doc-
tores dicunt quod sine [illegible]
quod [illegible] implicat post lapsum
primi hominis aliquem nasci per viam
propagationis sine peccato originali | quia
[illegible] sit natura quocumque [illegible] et
post et alio | sed in prima nato [illegible]
[illegible] et non [illegible] sit natura est
[illegible] et culpa | tunc si homines
naturaliter propagati post fuerunt
[illegible] ergo quod [illegible] | quia [illegible]

gratie quam debebat ipsis esse grata
ante aptitudo exercitio gratie per hanc sunt
culpam quia gratiam 2o peccata culpa
sufficit necessario ponitur effectus sed carentia
originalis iustitie in debito habendi eam
est et ipsa originalis culpa ut est
suffusus in eo cui quando homines naturaliter
ab adam descendentes de iure
nascuntur sed carentia originalis iustitie
in debito habendi eam perdidit enim
adam hanc iustitiam pro se et omnibus suis
posteris sed recepit eam pro se et
pro omnibus suis posteris quod tamen ex
ista non concluditur quia communis implicat
contradictionem recedendo maiorem naturalem et
similem istarum preventione originalis
macule cum non implicat contradictionem
vel tempore similitudo et finite quod
patet quod omne quod susceptum preventus
et habitus naturalis est prior vel saltem
communis deus sit actu constituta cum
quam est potentie infinite patet sed bene
per unum secundum gratie in primo instanti
fuerunt ita quod in tempore in instanti
fuit sed prius et hoc non est
verum quia prius sed gratie tamen
gratie et angelis patent ut probavi
in 2o libro est sunt aptus ad eam
recipiendam et cum nullam habent
culpam ut et gratie esse tamen
gratie concedunt ei quod et gratie gratiam
ab alteri primo sit stat in eo
in eodem instanti sed igitur maria
naturaliter est plus informis quam fuerat
et tamen magis est sine peccato sit ad
gratiam quod deus posset si vellet
gratiam eam in primo instanti sue
creationis absolvere a debito habendi

originalem iustitiam sed et successive
tempore ipsum absolvit in te
habitus similis peccatoris ut fuit
primo ut quod tunc anima non unius esset
in minus ab ea culpa quia anima ipsius
baptizati potest et dici ad animam quod postea
sufficit causa ad habendum deum per
suspendendo effectum non causo
Contra 2o quidam arguunt
sic si virgo maria non fuisset concepta
in peccato originali cum nunquam commisit actuale
peccatum et quod minimum fuisset
exsulis gratie et dignitatis sed sicut alios
per sed hoc dicit non decuit filium
aliquem carnis vel cum per progenitorum
non liberavit sed ut illud verbum ...
... peccatum in fine dei
... in minus eius ... sed virgo
non sua propria peccatum sed venie divina
preservata fuit ... Contra contra
... opiniones doctorum ...
... doctorum ... quidam
solemnes doctores quod virgo maria
in originali peccato concepta fuit et
per aliquod tempus mansit
... per gratiam fuit et sic
probatur ... auctoritatibus quod angelus
... plures ... convi
... quod ... fuit de
peccato et ... eius dicto
... quod virgo fuit sine peccato et
dicit virginem non fuisse ...
... Item ... angelus ... per ...
... illud verbum
... ecce agnus dei ecce
qui tollit ... radicitus re
... dissipare
... dicens ecce in
iniquitatibus meis conceptus sum

meis
z impuris / gcepit me mr mea z
peperit q plus ille agnus e quam ne
sic venit Item angelus sup ps[alm] pste
dne gram[in]i ait plus ppe sunt
ptis venit omnes in patament
tegere gra dei Ad dicit sedr
sup illo vbo ps z dominum cus
vincitz meritz Ad dicit ambros
in suo examen libro primo Ad
dicit ppr in sermone de natiuitate
dni Ad dicit anshelmus in 2o libro
dicis homo ca 17o Addicit
gregorius pr i depter om exoulum
pres supplicat Ad dicit damastes
libro 2o ca 2o Ad omnes istos
auctores pt dicit q locuntur de
auctore z deo q sunt nalez
lege coe z deo q sunt nalez
gtepor homo nalic sol enorme
z pquos ille auctores no pnudiant
pnilegio spuali virginis glose
quo filius dei in sua matre pesta
uit mariam diffesamus fuit
q ta sanata in matris puris
ppumbz merite ffore dicitur
de illo pnile virginis nulla
fit mentio sepera mitas z io
no vr aliquis debet esse sca
endit impossibile ectio q sed de
sctificatione ioh bapte i vetus
nus fit meito magis z no
de sctificatone matris quis eius
fideles creant eam esse sctifica
tam in vetus matris qz no debunt
esse dicadit quam q pos cu
p antes septime no sunt mete
desctificatione marie qz ista fidel
hic pia mete pesumus dz sup
pone sic acsilt dicis desupto
pnile glose virginis marie

ad mod deu quis suspedo e quis vgo
sunt gcepta in originali pcto Ad cuj
declaoz isti doctores dicunt q eius
dilc esse in eod signa pma c. b. c
in primo s. signo pma ma sunt
orignal culpa virginis sunc gra
sctificato in b sunt gra z culpa
sic no in esse pfco s. qi inquodz
tuffien q ptius culpa z gra cu
sunt otra no pnt esse sit in esse
pmanenta z oplecto pnt ta esse
sic in tuffieri z sunt esse in oplexz
in 2o aut signo pma in c sunt
gra sunt esse sctmale z pmanens
seu oplectu z expulsa e culpa tota
q aut culpa z gra sunt sit in eadem
ins pcto ipi pbant sic expellens
z expulsu oz esse sit gra est
culpe expulsina s. ee oz ista
opta no solu desinat inesse q pot
virgine gloriosam in originali pcto
fuisse gcepta cuj z mod pode
impossib. 1. vr q sunt q ab ingbz
de z b. illa dnis insistit insup
ano e dd in plura sunt rem seu
realit dicunt aut sunt ra cu si p. de
it indiuisibile sunt rem et dimc
sunt rem qz p. quis amos ved
phy mente meraz indiuisible si p. 2o
it gra z culpa sunt sit in eade
silus sunt sunt esse pstm peade
indiuisibili intra sunt rem z p. quis
p eade signo sunt re q e sunc
impossibile 2o mod quis suspedo e
q vgo glosa sunt in pcto origli
p vnu oplectu ee z solu p. i
ee qz regt tanto spe coplato ao
illud ee sunt sit gra z ista mod

sibi quam ponit ille qui ponit pri-
mum et quod illud sit possibile ipsi probat
sic videtur mihi posse fieri quod aliquis in
una actuali dispositione macu-
laretur solum quoad hoc et deinde divina
virtute fieret per quandam ... quod si sabu-
lo(?) [illegible] in ultimo ... primo
motu quo adiungitur ... non contra-
hat(?) lapis molaris descendens deorsum
et [illegible] primi motus maculet
solum pro hoc quod si maneret per tempus
[illegible] lapide molari ... contra(?)
... sabulo ab hoc quod ...
sinus in ultimo ... primi
motus et primum lapidis descensus
... motus ... in mensura
... sed ... cum ... in ... sed
[illegible] ... consequens ... in ...
... sit in quo ... quod ... sequi-
tur ... non ... de ... ab
... quod virgo ... nunquam contraxit
peccatum actuale quod si illud quod ...
... non est ... illud quod
... sed ... contraxisse peccatum
originale et non contraxit in
corpore ... aliquod actuale
ut dicit Augustinus in libro de natura et gra-
tia ergo virgine excepta si omnes
sancti et sancte dei ... possent congre-
gari an peccatum ... quod ... contra
... quod ... dicit ... quod peccatum
non ... nostrorum ...
De 3° et 4° ad ... doctoris
... quod sanctificatio qua virgo ... recepit
in utero matris fecit ad fomitis
ligationem sed sanctificatio secundaria qua
recepit in filii dei conceptione fecit
ad fomitis iam ligati totalem ex-
stirpationem sed ... ... alias

ligatus ... non potest inhabitare
... ad ... si ...
... sunt ... sed ... consequens
illud sit ... quod virgo origina-
li ... sunt maculata quod fomes
et inordinata ... affectiones
... seu ... in inferiori-
bus superioribus ... originali peccato ...
... in ... medicina non
... quod ... fomes sunt in beata
virgine quod ... non fu-
erunt sed ... in ... virginem
... maculatam per originale
culpam ... non ... quod ... per-
fectiones non ... in virgine
aliqua ... ligatio seu ...
... et ... inferiores
... ad ... non ... suam
... ad ... seu
... sed ... ad nobi-
lem ... et plenam ...
... sanctificationes ... ordinabatur
ad filii dei conceptionem ... con-
ceptionem ... non ... in ...
... in ... voluntas
... sanctificationes in virgine
... suorum ... et ...
suorum ... quod ... per
... per ...
... sed ... in
... per quas sanctificationes ...
... in ... pro-
... quod ab illa lege ... et
... excepta alie... tali
quod ... in peccatum originale ...
... quod ... sed ... consequens
... dei ... originale peccatum
non contraxit ... dei fuit ex
propagatione ... originis ...
... peccatum omnes ... dei

[illegible] quia partium corporis vel membri
et de sua generatione vel materia inferius
dicetur, sed solum sunt filii generativa
omnes habens alios magistros procedere
habet et per hoc patet ad dubium utrum vel
potest dici sed supra dubium est ad que
autem ibi est respondetur

Utrum virtus [illegible] sit vere naturalis [illegible]
dicitur [illegible] quod non quia
[illegible] sola [illegible] materie non efficiatur
aliquis [illegible] quod efficiatur [illegible]
sed quia [illegible] alias [illegible]
[illegible] que [illegible]
ergo [illegible] virtus solum [illegible]
[illegible] de qua corporis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
prima virtus corporis [illegible] possit dici [illegible]
naturalis [illegible] virtus [illegible] corporee [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] virtus aliquis [illegible]
[illegible] [illegible] virtus [illegible]
[illegible] possit dici [illegible]
Deprima quod prima corporis [illegible] sunt
[illegible] quia [illegible]
ab agente [illegible]
et [illegible] corporis [illegible] est
[illegible] [illegible]
[illegible] actionem
naturalem [illegible] dici sunt
[illegible] corporis [illegible]
virtute [illegible]
[illegible] naturalem possumus
[illegible] aliquam [illegible]
[illegible] virtus [illegible]
[illegible] corporis [illegible] potest dici
naturalis quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] potest dici

naturale corporis [illegible] sunt [illegible]
[illegible] virtutis [illegible]
[illegible] sunt [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] de corpore [illegible] aut [illegible]
[illegible] naturam [illegible]
super naturam [illegible] corporis [illegible]
[illegible] [illegible]
naturalis [illegible]
[illegible] sunt [illegible] naturalis
[illegible] corporis [illegible] super naturalis et quia [illegible]
[illegible] [illegible]
actionem quam possumus [illegible]
[illegible] naturalis et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ambas
[illegible] de [illegible] celo [illegible]
[illegible] ad [illegible] plus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] organizatas [illegible]
localis et corporis plus [illegible]
[illegible] quod prima [illegible]
ad [illegible] [illegible] ad
[illegible] localem [illegible]
et plus [illegible] virtus [illegible] actiue
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] plenam [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] illa [illegible]
[illegible] ad illas tres [illegible]
[illegible] virtus [illegible] ad [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] digestione et [illegible]
[illegible] de natura [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]
et [illegible] ad [illegible] naturalis
[illegible] influentia [illegible]
[illegible] et corporis plus [illegible] naturalis
[illegible] plenam [illegible]

sed 2m patet quia actus se habet complementum
ad plus movet quare sed purus actus
se habet in ultimo perfectione cum corpus
Christi ultimo est ut actus se habet in ultimo
corporis dispositione per suam virtutem
digestivam in qua similiter defectu
propter impuritatem alimenti suffocatur partus
inutilis et generatur abortivum et cum
puer in vero quibus macula sive
sicud fructus arborum sed arbor
non infecta sive insufficiens virtutem
vegetativam nutrit fructum usque ad
debitum complementum tunc fructus nullus
ab arbore separatur infectus esset per hoc
sed virtute arboris defectu continuum
debite dispositum fructum non inveniatur
iniuste tunc fructus inutilis ad hoc
compositus cadit de arbore cum sui
perfectione sit imperfectibilis compositione cum
ad omnes suas partes 2o patet ex
quod vix [illegible] non fuit in virgine
quia ad carnis Christi sive organi
zationem quia illud quod proprie spectat ad
virtutem [illegible] non debet virginem ad hoc
sed ut ad aliam virtutem illud est
[illegible] ut patet [illegible] de animalibus
et per [illegible] 17o de animalibus et per
infuso colligitur 2o si virgo actu
se habuisset [illegible] [illegible] virtutem
tacta et limitata organizasset in [illegible]
que est imperfectibile quia [illegible] virtus
non possit aliqua organizacio [illegible]
nova et tempore [illegible] si organizacio
in [illegible] [illegible] motum in [illegible]
quod est imperfectibile [illegible] motus
[illegible] [illegible] ut patet 1o
et 6o physicorum quare quia [illegible]
[illegible] ponitur quod corpus Christi imprimis
sue conceptionis fuit perfecte formatum et anima

rationali animatum sed contra [illegible] ponitur quod
patet quod virgo maria ut [illegible] ad ma[illegible]
formationem ut [illegible] cuius corporis formatione
[illegible] [illegible] actus sed solum [illegible] [illegible]
[illegible] quia spiritus sanctus illam in [illegible]
dei formavit corpus Christi accepit a virgine
[illegible] [illegible] si sola acceptio materie de aliquo
sufficeret ad hoc quod illud de quo accipitur
esset mater illius quod decisum [illegible] [illegible]
tunc silva esset mater dei [illegible] esset
mater ade et adam esset mater eve
[illegible] [illegible] [illegible] illud ex quo
[illegible] est [illegible] 2o si sola acceptio
materie de aliquo sufficit ad hoc quod
illud de quo accipitur esset mater illius
quod decisum [illegible] [illegible] [illegible] quod
de lapide [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] lapis esset mater illius
hominis [illegible] [illegible] illud de
quo fit [illegible] [illegible] prima [illegible]
virgo est vere mater illius hominis qui est
Christus quia illa vere [illegible] mater alicuius
hominis qui ad suam conceptionem materiam
aptam administrat ipsum in vere corpore
[illegible] nutrit et conservat [illegible] ad
debitum augmentum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virgo [illegible] Christi
[illegible] [illegible] in fide [illegible]
et [illegible] doctoribus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod si virgo posset dici
mater illius hominis et [illegible] [illegible]
possit dici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] non [illegible] ab effectu [illegible]
denominatur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] complet perficit [illegible]
[illegible] [illegible] potencie in Christi
conceptione et generatione [illegible] virgo [illegible]

q ad vtas patris pertinebant igitur
vt magister vgo dicit magistri quia
spiritus sanctus pater 2o xpi non poterit esse
filius virginis 3o ut ipsa mater eius
quare patet per eius quod filiatio reputat
ipsum suppositum generari et suppositum
que sunt ab eterno et nullo dependens
augmentum aliquid esse incipit ab ea
go et sed primum nego quia ad pz
dicitur quod quamvis spiritus sanctus prestitit
supplevit vicem viri pro in tamen
in ... precedit spiritus sanctus non sunt
inest omnes conditiones que requiruntur
ad hoc quod sit verus pater sed ergo glosa
omnes conditiones sunt ad hoc requi
sitas quod aliquis dicatur vel mater sed dicitur
dicitur quod licet illud suppositum esse eternum
quod ad hoc quod de suppositum esse verum
quod inque fuit beata virgo quod quod de
cunt fatetur vel mater et talis quomodo
ante filiatio humana et divina re
quirunt inque videbitur inferius distinctione
3a 2a q. 3 virgo maria vel dicitur
mater dei quod dequod patet vel
filius virginis illius vel mater vel mater
pater dicta virgo sed hic oportet quod est
filius ratione personalis unionis vel
praedicatur de deo et deus de eo ut
patet damascenum libro 3o capitulo 12 co
3o ratione communicationis ydiomatum dei
vel de patre et mater mortuus est
ratione eiusdem communionis dei vere
pater dicta aliquem hominem et per quod
virgo mater eius quia patet de quo sanctus
... per damascenum libro 3o capitulo
12 generat virgo non per dicitur mater
dei sed mater dei quare quod
mater dei non dicitur ratione unionis
dei et hominis in una persona quod

inquit convenit deus et divinitas quod deus
et homo quod si ratione unionis
deus et homo convenit virgo de mater
dei quod est mater hominis et ipsa esset
mater dei quod mater dei 2o sicut omnes
actus persone sunt unius dei et sic
virgo esset mater dei ipsa esset mater
eius personis 3o sed virgo est causa
illius hominis per rationem generationis sed
eius ... est causa illius rationis causatur
sed dei causatus non potest dicitur pater dei
ratione illius causatus generat virgo dicitur
mater dei ratione illius generationis sed
pr in quantum et pz dicitur quod
virgo non est mater dei nisi per quantum
ipsa est mater hominis personaliter supposita
a persona divina et quod lz deus ratione
creationis supponit quod persona divina
non potest ... in quo conveniunt
quod virgo sit mater dei non est tamen
concedendum quod sit mater deitatis sed 2m
dicitur quod licet tres persone sunt unius
dei naturaliter sed tamen eius homo
deus personaliter quod ut sic non deus
supponit pro patre ad pater vissi de quo
nomine dei quod non vissitatur de eis
personis de 3o et dicitur quod non
est sola quod virgini inest generatio
conveniunt omnes conditiones necessarie
requisite ad veram matrem sed autem
persone divine in illa causatione non
conveniunt omnes conditiones ut patet
... non ... de loco capitulo
quod prima lectio hic de primitate
patris sanctus non potest dicitur pater quod
sit esse pater eius ut sic esse ratione dei
... ratione humanitatis non potest dicitur proprie
quod spiritus sanctus non sit auctor principii
sed ... ut deus est sed magister ergo

spūt scūs asso dei sin corpora formata
in deum ē ut sim q̄ ad hoc q̄ de
assensit pr̄ alicui vel actus edaugentur
primo q̄ videtur sua actiua ipsum
formando sen asc̄ sensuī eiusdem
formauit q̄ ut p̄z 8° de ciuitate
prius ē ad mouendus sensus ē unio
imperfecte sequitur 2° q̄ hoc fiat
malicia q̄ cōmunis magi operacōis
fecerunt spūs p̄ eciam sensum
adhibere q̄ nō fuerit prius hoc
malum q̄ nō nat̄ ꝫ actū demoni
cum fecerit 3° q̄ phis' forma p-
duxit s' sic i nō q̄ pr̄ corpus
debent esse eadem nō solum
sim spē ꝫ hoc dicunt despiciunt sim
sed vel quantum ꝫ ergo hic loquendo
spiritus scūs nō ē pr̄ ꝫ 2° quo imp̄
loquendo et q̄ inp̄sse et de hoc nō
pr̄ et sp̄ scūs possit dicī pr̄
hominis ꝫ pr̄ nō gñdr̄ ꝫ
cau̅e q̄ cū dicitur ē apparere
spiritus sco cauit eiusdem quantum
quod ergo conceperit et genuit sup̄
q̄ deuocionem 3° ⁊ c̄o imp̄
nō ipse ē pr̄ eius quo possidere
te fecit te r̄c̄auit te ergo
ipse pr̄ mr̄i ꝫ cor̄ q̄ abstracte
et sim̄ loquendo ista est pr̄ est
spūs scūs ē pr̄ ꝫ q̄ dominus
simp̄ ē ē abstracte platus in eiusdem
de eo q̄ hic facit ē simp̄ eius
dō q̄ in ē fiat ē sim q̄ ꝫ
ut p̄z ex prdōs hic loco sim ē
dicā sim sim esse prius ꝫ ego
arbitror istum vero esse m̄c bēm
aug' 2° de ciuitate cap° 10 gloss

aliquid q̄ dicitur quemadmodum nō est nisi
qui dicit q̄ hic ipse pr̄ est sic sp̄
sā nō dñs meā tamē aliquid sunt sim
ꝫ sim tamē aliquid constans acceptionem
et trandi sed cum pulchre dicitur q̄
vigentis plenit plenitudinem ꝫ nullam
maculam plenit q̄ nobis unitur p̄
q̄m ad ferē corporis p̄ncia sugger
q̄m ad hoc debite dispositum est
cum macula ut sint corpora adē
vel eme tet̄ sequuntur

Utrum unio humane nature cum verbo differat ab assumpcione qua assumitur
a verbo et uidetur quod non quia illa que non possunt
separari re ut unio nō diuit ab eadem
differunt ꝫ ista sic hoc q̄ unio p̄t
esse mox ut intelligi pr̄ assumptione
ut assumpcio pr̄ intelligi sine unione
cont̄ sic sp̄ hoc unio ad assumpcionem
sic unio ad assumptum ꝫ unitur
realiter differt ab assumente ergo et
ꝫ p̄ locū agnicionis hoc q̄ unio
humane nature verbo deus totū
omnia ꝫ assumitur quod per verbo est
unio ergo est hoc scilicet per videtur
primo utrum deus possit assumere huma-
nam sine ꝑsone et subsistentiam accidens
totius humanam 2° utrum natura diuina
possit assumere naturam humanam
3° utrum in xpō sint sic unio in
natura prius de eo quod queritur inquantum
de primo quod deus ꝑ suam absolutam
potenciam possit assumere naturam hominis
separatam ab omni accidente hoc dō
puta quod videtur ratione sic a causis
quia deus potest assumere naturam separatam
a suo supposito ergo potest eam separa-
tim assumere ab omni accidente
hoc dō omnem corporem quantum
ipso quod non est similiter separare ea

q fuit vnu(m) p(er) se q(uod) q fuit vnu(m)
p(er) actus q(uo)d(ammo)do fuit vnu(m) p(er)
actus Et aliq(ui) ponu(n)t q(uod) h(uius) f(ormae)
q(uod) impossibile sit esse s(e)c(un)d(u)m h(uma)nam
sine q(uan)titate na(tura) na(tura) h(uma)na no(n)
d(icit) solam formam s(ed) formam
t(ame)n no(n) q(uan)tit(ate) s(ed) organizata q(ui)a
a(n)i(m)a e(st) actus corp(or)is organici s(ed)
corp(us) no(n) p(otes)t esse organicu(m) sine
q(uan)titate 2o q(ui)a impossibile e(st) esse
s(e)c(un)d(u)m h(uma)nam in effectu sine q(uanti)t(a)te
q(uia) s(e)c(un)d(u)m boeciu(m) i(n)de vnitate(m) (et) vnu(m)
o(mn)e q(uod) e(st) io e(st) q(uia) vnu(m) n(umer)o
e(st) s(ed) nulla res corp(or)al(is) p(otes)t esse
h(oc) aliq(ui)d (et) vnu(m) n(umer)o sine q(uanti)t(a)te
q(uia) q(uanti)tas e(st) illa p(er) q(uam) p(r)imo
dici(tur) i(m)p(er)tes eadem r(ati)o(n)e (et) p(er) q(uam) mo(do)
disti(n)ctio q(uae) aliq(ui)d p(ro)p(r)io mo(do) d(icitu)r
p(r)imo q(ui)c(quid) q(uanti)ta(ti)s p(ost) (et) i(n)t(er) m(edi)o
p(r)im(u)m e(st) diuisibile in ea q(uae) i(n)sunt q(uorum)
s(ingu)l(u)m e(st) natu(m) esse h(oc) aliq(ui)d 3o
s(ecundu)m d(icitu)r q(uod) t(a)lis h(omo) no(n) e(ss)et a(n)i(m)al
q(uia) no(n) e(ss)et s(ecundu)m s(ubstanti)a(m) (et) t(a)l(is) i(m)possibile e(ss)et
e(ss)et etia(m) h(omi)nem se(n)tire q(ui)a
nulla h(abe)ret organa m(edi)a(n)te q(ui)b(us)
posset se(n)tire (et) t(a)l(is) s(ecundu)m p(ro)p(ri)u(m) d(ictu)m
q(uod) in p(r)i(n)c(ipio) de a(n)i(m)a 2o de a(n)i(m)a q(uod)
a(n)i(m)a e(st) act(us) organici (et) sic loq(ue)ba(tu)r
p(ro)p(ri)u(m) c(or)p(us) Chr(ist)i n(on) q(uo)d vide(re)t (et) no(n)
loq(ue)ba(tu)r de absoluta dei p(otesta)te p(ro)p(ri)u(m)
q(uod) de(us) multa p(otes)t q(uae) q(ui)b(us) s(ecundu)m p(otes)t
cursu(m) natur(a)l(e)m q(ui)a sup(er) om(ne)m
q(ua)m q(uae) om(n)ium ut d(ictu)m q(uod) illa
n(atur)a e(ss)et organica s(ecundu)m q(uan)titu(m) (et)
no(n) act(us) (et) s(ecundu)m 2m no(n) h(uma)nam
q(uod) q(uan)tit(a)s impossibile sit s(ecundu)m h(uma)nam
h(uma)nam esse in effectu sine
q(uan)titate s(ecundu)m c(or)p(us) Chr(ist)i ... h(uma)nam
no(n) e(st) impossibile s(ecundu)m dei p(otesta)tem
absolutam ad p(ro)p(ri)e d(ictu)m ad ...
q(uod) q(uan)titas s(ecundu)m c(or)p(us) Chr(ist)i natur(a)l(e)m res

t(a)lis no(n) posse(n)t esse h(oc) aliq(ui)d sine
q(uan)titate (et) t(ame)n esse h(oc) aliq(ui)d vel vnu(m)
n(umer)o no(n) q(ui)c(quid) d(e) capitulo p(ro)p(ri)e(tate)
q(uia) s(ecundu)m q(uo)sda(m) io m(edi)a(n)te indiui(duum)
s(ubstanti)ale no(n) e(st) p(er) indiuiduo accide(n)s
(et) io res q(uae) e(st) s(ubstanti)a no(n) e(st) p(r)i(m)us
h(oc) aliq(ui)d q(ua)m sit q(uan)ta no(n) eo ipso q(uod)
recipit i(n) se q(uan)titate(m) no(n) q(uo)d p(ro)p(ri)etas
ip(s)am p(re)supponat (et) io q(ui)a in esse
h(oc) aliq(ui)d s(ubstanti)a o(r)ginalis no(n) depe(n)d(et)
a q(uan)titate io vi(r)tute diui(n)a p(otes)t esse
h(oc) aliq(ui)d sine q(uan)titate (et) co(n)cessa q(ua)e
d(icun)t(ur) tu(n)c no(n) poss(un)t esse plures
h(uma)nitates vni(us) diuers(a)e sine q(uanti)t(a)te
h(uma)nitates vna t(a)lis h(uma)nitas posset
tu(n)c esse in m(u)lt(is) aliq(ui)s organi(cus) ad
... q(uae) a(d) p(ro)p(ri)o(rum) di(ce)re tu(n)c p(ro)p(ri)o
no(n) mobile d(icitu)r ap(er)te (et) no(n) act(u)m
(et) io t(a)lis s(ubstanti)a no(n) h(abe)t act(u)m p(ro)p(ri)e
q(uod) posset ...ta p(er) p(ro)p(ri)u(m) h(uius)mo(d)i
t(ame)n ap(er)te ad s(e)c(un)d(u)m q(ui)a h(uius)mo(d)i i(n)se
radicalit(er) a(n)i(m)e vi(r)tutes s(e)c(un)d(u)m ...
m(u)lt(is) n(on) mo(do) p(otes)t gaude(re) q(ui)a h(omo)
s(ecundu)m nulla(m) vi(r)tute(m) s(e)c(un)d(u)m ... p(otes)t
... act(u)m puta q(uae) extasim
q(ua)m gaudio q(ua)m ...a ut q(ua)m
...pi patitu(r) q(ua)m exp(er)tu(m) ...
ut ap(osto)l(u)s ... passi sit (et) i(m)p(er)...
... caren(tes) organo(rum) ... poss(un)t
(et) de(us) fac(er)e q(uod) illa s(ubstanti)a sine
om(n)ibus organis pone(re)t s(e)c(un)d(u)m ... posses
s(ed) de s(e)c(un)do ... s(ecundu)m in ...
sep(ar)at(is) de 2a ... d(ictu)m q(uod)
na(tura)m diui(n)am posse assume(re) na(tura)m
h(uma)nam p(otes)t d(ici) i(n)tellig(i) vno
m(od)o p(er)sona diui(n)a (et) de h(oc)
i(n)tellig(i) adp(ro)p(ri)us q(uia) s(ecundu)m d(i)c(t)a
p(er) ea q(uae) d(ic)ta s(un)t sup(er) dist(inctione)
p(r)ima ... i(n)me(diate) (et) h(oc) d(icitu)r
... ... p(er)sonis puta s(ecundu)m
diui(n)a na(tura) no(n) e(ss)et i(n) tribus p(er)sonis
... poss(et) assume(re) na(tura)m
... ... na(tura) diui(n)a ...

intellectus personis sit possit assumere
naturam creatam quod assumpto in mente
terminetur ad naturam et mente naturam ad
partem primo dico quod natura divina
non potest aliquid assumere quia illud
quod nullus habet consistentiam hoc nichil
potest assumere quia agere presupponit
esse sed secundum potentiam productivam divina
esset illam habentem consistentiam quia incomplexe
est divinam naturam aliud consistendi quod constat
sed secundum fidem sanctam tamen nulla ratio
scit esse potest essentia divina non
consistit intellectus personis ergo singularis
personis incomplexe natura divina utroque
potest consistere ut per quas aliquid assumere
secundo ergo supposito naturam divinam
consistere intellectus personis relative distinctis
natura divina potest assumere naturam creatam
ita quod erit assumptio in mente terminative
ad divinam naturam et mente naturam ad
personas sed non terminum ergo sunt
esse impossibile quia illud quod est tantum
trium personis in mente convenit divine
nature quia illud quod convenit personis ut
conveniunt in natura sed creatam naturam
assumere et huius assumptionem terminare
licet de facto conveniat soli filio tamen
de possibili potuit convenire trium personis
personis ut probatum est supra [illegible]
prima ergo licet de facto natura divina
non terminet in mente assumptionem
nature assumpte posset tamen de potentia
absoluta natura divina huiusmodi naturam assumere
et assumptionem terminare absque omni
repugnantia [illegible] sed secundum [illegible]
ad personam sit secundum habet intellectus ad naturam
sed persona divina non potest assumere
personam creatam ut patet supra ergo
nec naturam secundo actus personales
non conveniunt divine nature ipsa enim
nec generat nec generatur nec
spirat nec spiratur ut patet in [illegible]

libro quia huiusmodi sunt actus personales sed
assumere videtur esse actus personalis
alias de facto non posset competere filio
sicut tercio per assumptionem sit terminus [illegible]
quia sicut angelus tres sunt illa sub-
stancie que deum fuerunt habent et habent
deum sed natura divina non posset preter
de assumpta creatura ut ergo ad
primum dicendum quod non est simile quia persone
repugnat assumi sed nature non repugnat
assumere ut assumi ergo etc. ad secundum
dicendum quod quamvis actus personalis pro-
ducunt admittuntur ut est generare et
spirare non conveniat divine nature ut
agenti ut producenti sed solum ut
ratio producendi sicut ut principium quo pro-
ducitur quod assumere tamen non
sit actus producendi admittitur et non
repugnat divine nature ut magis de
actione sit tamen sit communis trium personis
natura [illegible] competit quod conveniat in mente
divine nature sed et ipsa creatio sed
magis de ipsius actione terminatur sit
[illegible] divini potest in mente competere
divine nature de facto autem competit
mente persona filii que tamen non
dicatur non tollit videtur potentie quin
etiam natura humana dicatur unita divine
nature et ab ea assumpta et ideo augustinus
dicit quod forma dei assumpsit formam
servi et gregorius dicit naturam divinitatis
in mente carnis suscepit ad tertium
dicendum quod sed non [illegible] quod quod est unitum
humane nature quod cum [illegible] repugnat
in abstracto sed solum in concreto ideo
non [illegible] humane nature in [illegible]
~~[illegible]~~ ergo et tamen ut humanitas est
ergo ut ergo quamvis hoc sit abs[illegible]
et ergo sit [illegible] non
conceditur ipsam deitatem esse hominem
¶ Istam humanitatem esse deum de tertio
articulo dico quod impossibile [illegible]
non est simul unio in natura quia si [illegible]

unio [illegible] sit unio in natura.

esset unio in natura et in Christo esset una
natura sed quod est contra fidem quia
si in Christo esset una natura ut illa esset
tertium divina esset vel non esset homo nec
tertium humana esset vel non esset deus quod
erroneum patet per simbolum Anastasii ubi
dicitur de Christo perfectus deus perfectus homo
ex anima rationali et humana carne sub-
sistens. Nec potest dici quod unio facta sit
in Christo per conversionem unius naturae in alteram
quia ibidem dicitur unus autem non conversione
divinitatis in carnem sed assumptione
humanitatis in deum. Nec per commixtionem
quia primo de generatione dicitur mixtio
est miscibilium alteratorum unio sed natura
divina mutari non potest nec per quod est
impassibilis et inalterabilis. Nec per aggregationem
quia sola corporalia sunt simul unum
nec per informationem quia nec humana natura non
potest informare divinam naturam cum divina
natura sit purus actus et infinitae
perfectionis et per quod a nullo alio
perfectibilis nec divina natura potest informare
humanam quia omnis natura perfectibilis
alicuius aliquo modo aliquo dependet
ab eo quod informat. Divina autem natura
est penitus independens et ideo non debet
concedi quod in Christo sit unio naturae.
2o Secundo ergo natura divina non absorbuit naturam
humanam licet excessus infiniti
humanam et per quod natura humana non convertitur
in eam sed gerebat vim perfecta
in maiori generaliter in naturam maiorem quia
primo quia ea quae generans non contingunt
in magnis quae conveniunt in materia
et quod contraria nata sunt se mutuo alterare
sed sic non est de natura divina et humana
quae non sunt de eodem genere quia aliquid
contrarium dicit medium vero praedicata unio
sit essentia quorum est aliquid divinum
quod ut dicitur non sit est medium et
sit est dictum quod divina essentia primus
ut dicitur in relatione ipsorum unitorum sit
in natura est et quod tantum in persona

debet duas condiciones prima est quod
unio sit similis patenti qua dicimus
esse unitum sit per relationem qua hoc
unita alteri inferitur. Sed praedicta unio
est in creatura et est quod tantum quia nulla
actio tripliciter est in agente sed unio
est actio qua sunt plures unitae naturae
humanam vero divino est actio tripliciter
et ideo non est medio ut per quod potest
esse deus sed natura est creatura quo
modo rationem probatur quia omnis relatio
qua distinguitur ad creaturam et ergo
est solum secundum rationem medio et in creatura
est realiter ut patet est in primo libro quaestione
3a ergo praedicta unio relatio qua deus
dicitur alteri inferitur non est medio
realiter sed solum in creatura et unio
sive actio sunt medio est quod temporalis
est creatura et secundum ergo unio relatio
non est relatio comparationis ut per quod
equaliter respicit utrumque extremorum
patet quia nulla relatio comparationis potest esse
inter deum et creaturam eo quod ambo
respiciunt mutuam et equalem depen-
dentiam extremorum deus autem non
dependet ab aliqua creatura unde
sed relatio semper inter duas creaturas
est relatio comparationis tamen ut est inter
deum et creaturam non est comparationis
primus quod ut dicitur ad se fieri
finis ut patet generaliter primo sit suppositio
de unione quod est relatio realis et
ergo 3m praedicta unio realiter differt
ab assumptione quia si non esset quod quod esset
aliud unitum esset ab eo separatum
assumptum sed natura divina est unita
naturae humanae ergo esset assumpta
ab ea quod est simul falsum 2o quia
sit secundum hoc quod unum est realiter
primus alterum illa realiter dicitur sed
assumptio est prior unione et unio
est via in unionem et unio est quoddam
terminus assumptionis ergo est 3o assumens

quibus assumitur ad se natura in qua dicitur assumpta, sed omne unitum ad se unitur. Sed unum quod assumptum non est unio. Alia assumptio ex parte assumentis non importat actionem, et ex parte assumpti passionem, sed unio non solum ex parte agentis importat actionem et ex parte patientis passionem, verum et importat relationem, ut dictum est. Secundo dicitur quod cum actionis non sit actio, ut patet in physicis, nec ad aliquam passionem esse non motus nec actionis, quod patet in physicis, sed unio dicit actionem simul relationem, ipsa non potest esse terminus assumptionis [illegible] in responsione secundo [illegible] secundum est supponere quod assumptio terminata est ad personam, ubi quod unio non est terminus assumptionis [illegible] quod est assumptionis, nec est ipsa unio [illegible] sed implicatur [illegible] est ipsa persona nec unita, et ideo non dicitur in secunda ratione quod unio sit terminus, sed dicitur quod sit quasi terminus quia per [illegible] humana natura assumpta et verbo et persona intellectum unita verbo, et per hoc patet ad secundum. Per hoc etiam patet quod ratio dicendi non concludit quamvis [illegible] quod persona divina non possit esse terminus divine assumptionis [illegible] precessat assumptionem, quia licet persona tamen sit precessat assumptionem, non precessit persona in humana unita, sicut quamvis locus sit se non sit terminus motus, quia terminus per se acquiritur per motum, locus autem sit se non acquiritur per motum et precessat motum tamen locus [illegible] votum est [illegible] ex sua [illegible] resultat ubi novum [illegible] dici terminus motus sit impossibile [illegible] quod [illegible] non

est vera quia unum relatum opposito nec potest intelligi sine reliquo, ab alio et tamen differunt ab eo, et propria passio differt a suo subiecto et tamen non potest separari ab eo, ut dictum est. Questio

Utrum in Christo sint duo supposita. Et videtur quod sic, quia incarnatum est verum deum et verum hominem, in illo sunt duo supposita, divinum scilicet et humanum. Sed Christus est verum deum et verum hominem, ut dictum est, quia si deus verus nec dicit nec implicatur suppositum divinum sic verum hominem suppositum humanum. Contra autem tenetur ex fide catholica in Christo sit persona dei et persona hominis ex anima rationali et carne subsistens. Contra [illegible] distincta supposita sunt [illegible] ydeomata [illegible] mutuo non [illegible] sed ydeomata [illegible] quia sunt humanitatis, puta [illegible] deus [illegible] passus et mortuus, et ergo ut dictum est. Hic primo videndum est utrum supposita et natura [illegible] re aliter distinguntur, secundo de eo quod querebatur, et hic quantum ad primum distinctionem, tertio utrum hic sit vera: dei filius est homo, et quarto utrum hic sit vera: deus est homo, et hic quantum ad distinctionem [illegible] de primo dico

nota suppositum et natura [illegible] re aliter distinguntur, quia si [illegible] suppositum et natura essent idem re aliter actum assumeretur natura et ab eodem assumeretur suppositum quod est falsum [illegible] probabitur [illegible] natura [illegible] non per se de supposito, ut dictum est [illegible] agens et illud quod est ratio agendi re aliter differunt [illegible] suppositum et natura re aliter differunt [illegible] quia suppositum est agens, natura vero est ratio agendi [illegible] quia agens est de genere [illegible]

nota [illegible] de supposito et natura

ro aut agendi est de gnē cōe
pfectis essentie aut & for nō coi
aduenit ut p3 2o phorum / si n eūdem
it no esset h'c gnd campus
Ad dictum q suppositum creatum sit diffe
aut q cum no includit nisi rem
aliquis accidens q no includit nat
s cuius modum rei prima modum pte
essendi q que consistit q ad esse
sue actual existentie realiter quingit
p alteri supposito i subsistendo modum
i mitur quia realiter debet pone suppositum
esse constitutum q ipsum sit cuius pte
prima sibi & cum realiter dicat aliq
cum e suppositum s hic omnia salua
ponendo suppositum creatum q spectum p modum
essendi pte positum exalt quant
nec ad esse actual existentie q
ipa na alieno supposito non innit
go cum ar quia eo ipso q omne creatum
suppositum recipit pte p3 sibi nate
e q sit cuius pte prima sibi & quia
hoc suppositum est cuius p actus si
adderet rem aliquam pte dictam si
nam quia ex duobus constitutus in ac
no sit unum pte ut p quos de
oppositum est res unius pte cum modus
rei non impedit q sue enti
ut e hic ipsum expr suam ppriam spe
p3 & e r ps maior quia res mediti
modum includens realiter differunt
quia ipsa in conclusione mei sed
ut concausa realiter differt quia ipsa
non concausa de hoc eiusdem parte
eorum quoad de primo q ille modus
qui e cointc mr non dic realiter
a ut 2o q ille modus sit realiter
incidans differt quia ipsa erit non
s3 eum modum 2o q ille concausa
mate realiter differt ab concausa
q... / s quidam doctores ut gotfredus

alia opio

& sim ponere q suppositum creatum non
differt realiter aut q totum esse rea
quia constituitur aliquid s3 formam aliquam
q est essentialiter ille illa forma
e ad essentialiter idem ut ps cuius
esset p hoc n. hoc no e esse
albi q albedo hominis non est
essentialiter idem ut ps cuius
essentialiter s suppositum quantum sit
essentialiter s3 nam quam q e essentialiter
homo go quantitas e essentialiter
idem supposito quando 2o mihi
q ps pte idem e res & quid
e ... ipa na go suppositum &
na pte idem r & cum ...
q sit & par argumentum sit illud
q e idem aliquid non pt esse causa
distinctionis a se ipso s modus param
gez & ppar modus ysie e idem realiter
cum eo cum e modus go no pt esse
causa distinctionis sui a se ipso &
una go dicit alt 2o si ille
modus e idem supposito et non
pt aliquid concepto competit mete
alterna q no competat quantum
nec sim pe supposito go si ille
suppositum mete et non differt a se
ipso sequitur q suppositum sim pe sma
suppositum differt a se ipso q e im
possibile tertio aut magis loue
videtur pe ad sim si suppositum &
na iniatum essent idem realiter
ut aliquid & q dico 2a arg
dico q incorpore no sunt plura supposita
realia quia si aliquid aliud suppositum
est incorpore pte suppositum dei hic
maior est quantum suppositum s hic
no / go nulla ad / cum / licet pbo
q illud q continuo ad de novo ne
diualiter predicatur hic suppositum
ab ipso non distinguitur s3 humana
na de ipso filius dei pr continue

qr sic deus vbi s[ecundu]m hoc et deuenientur.
qr vbi s[ecundu]m quantitatem ~~corporum~~ vel i
tertio(?) ... si in xpo essent plura
supposita humanitatis et diuinitatis tunc in
xpo essent plures persone quod est
falsum tunc hic fuit error nestorij
quia qr in persona non addat super
suppositum nisi solum esse rationale siue
intellectuale id est siue naturam intellectualem q[uia]
est intellectualis sit intenciona q[uia] est rationalis
patet suppositum natura patet esse suppositum
esse personam et de ratione suppositi est
per se subsistere et alteri non inniti
sed humanitas innititur alteri i[d est] verbo qr
verbo diuino etc. Sed contra istam qr
vanum ut est prima opinio aliter illius
quam magister recitat in textu ponit
in illa opinione quod esse supposita humanitatis
modo qr illud quod est aliquid
per se hic quod est aliquod suppositum aliquid
per se sed xpc homo ut est verum suppositum
diuini est verum ut est humanitas per
humanitatem quia tamen suppositum diuinum sed
verum suppositum humanitatis quia si non
separetur ante id quod est de magis(?) proprium
ut separabile ab eo illud quod est
de magis proprium sed esse in diuino verum
per se magis proprie conuenit siue quod esse
suppositum qr esse indiuiduum conuenit
de et aliis prius sit esse suppositum
conuenit solum siue tamen esse indiuiduum
non sit separatum ab humanitate pater
sunt ut supposita 3o hoc est non suppositum
sed xpc est verum hoc quia ratio secundo
si verum deuenitur naturam assumptam
et per solam verbi influenciam assumptam
tamen in esse ille homo diuinissimo dempto(?)
verum suppositum humanum quia est nunc
est verum suppositum humanitatis quam qr
sola separatio tamen sit quod humanitatem non
largitur aliam suppositalem personam
[illegible] suppositum qr sicut alia pars

sed dicit [illegible] causa subsistentie separatum supposito
quod humanitas non habet de suppositum sed
solum sibi quod istius(?) opinio secundum
alios sicut dicens ponunt quod deo
implicat qr ponit quod duo sunt supposita
in xpo et vna persona solum qr si
optime etc. Secundo patet quod ad
hoc est valde nisi illa sola esse de ipsa
dependencia sunt instancialiter [illegible] sed humanitas
in xpo non esse de ipsa dependencia
[illegible] secundo patet quod ad hoc non est
valde sunt istam [illegible] esse ab magis
esse separabile ab hoc quod esse dependentiam
sed si illud quod magis proprium [illegible] persone
illud quod est minus proprium et sic esse per
modum additionis ad ipsum ut illud
quod est magis proprium est minus separabile quod
illud quod dicit magis proprium sed sic est magis
qr esse indiuiduale est sed naturam sicut
esse suppositum indiuiduum in eo quod
est vna natura sed hoc autem addit
suppositum per se esse id est magis esse
separabile ante esse suppositale quam esse
indiuiduale Secundo patet quod hic
ut non consistit per se sit est non
nec et non suppositum nisi relatiue non
suppositum competunt ad suppositum localis
ut ad suppositum rationale competens implicatum
sit ut hic non hoc in xpo pater
suppositum dicit secundo patet quod licet
per se separatio non esset tamen
vanum hoc suppositum quod non
habebat sicud in sola separatione
pars actu coniungitur quod aliquid esse
suppositum per se subsistens quod non
fuit suppositum qr causa suo tamen in
sistens sit etc. Secundo patet quod
verbum dei sic sustentat naturam humanam
quod tamen non largitur de ut esse suppositale
et ideo sic sustentat quod per se loquendo
de non suppositum dicit 3a ratio
patet quod sunt bene probatas rationes

oz nos credere hanc proposicionem esse veram
qua dicitur deus filius est homo quia
de filio dei dicitur in credo ihesum christum qui
verus est deus in symbolo dicitur qui conceptus
est de spiritu sancto natus ex maria virgine
et ideo filius est item iohannes primo dicitur et
verbum caro factum est et quod factum aliquid sit
de intelligi quod verbum hoc sicut est
sed quod equivoce videtur nomen supponi
de eodem non potest vere affirmari
[illegible] sed moraliter ut minor quod est
supponi ad sic verbum nomen de deo tamen
[illegible] quod apostolus ergo impossibile est
vere sic ut factum esse affirmari de
deo et omne quod sit est [illegible] aliqua
aliqua forma et per quas passiones sed
deus nullius passionis potest esse subiectum
3o omne quod sit aliquo perficitur
[illegible] forma ipsius factus sed deus
tamen sit ab aliquo forma perficiatur non
potest alicui perfectione denominari perficitur
[illegible] deus non est filius ergo deus non
est hoc filius [illegible] in symbolo athanasii
ubi esse factum negatur aliqua
divina persona quia per [illegible] ad
supponit ad nomen [illegible] ut
deus [illegible] omnium illarum perfectionis ut
[illegible] non omnium quia omnium perfectionis
non perficitur forma sed acquirit per
eam ut subiectum quia est talis [illegible]
[illegible] est adiunctum [illegible] ipsorum
[illegible] quia propriam filius ut [illegible]
ad totam proposicionem et ipso predicata
est vera quia [illegible] est deus filius est
hoc et filius est quod deus sit hoc ut
[illegible] ad subiectum proposicionis absolute et
[illegible] est locus [illegible] quia unde multo
non [illegible] potest esse filius passiva
[illegible] iam dicitur ut verbum quod
[illegible] filius et multi [illegible]
[illegible] significatum filium [illegible]
[illegible] ad quod [illegible] ut [illegible]

[illegible] de filio ipsius [illegible] sed sic
[illegible] moris [illegible] non
potest dici de deo quia ponit
filium significatum [illegible] sed sic potest dici
de deo quia non ponit filium significatum
[illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] non est [illegible]
sic [illegible] sit quod perfectio [illegible]
proposicionis ad subiectum [illegible]
[illegible] ad [illegible] nec quam
quia non potest [illegible] non est simile
aliquid ergo non est aliquid [illegible]
sic [illegible] forma dicitur quod
sic subiectum est sic simile ut [illegible]
[illegible] sed sic [illegible] est sic subiectum
ergo [illegible] non [illegible] filius
simile [illegible] quod [illegible] negatione formis
simile sed potest filius simile ad
negationem formis [illegible] quod [illegible]
[illegible] sic [illegible] potest [illegible] sit
filius simile [illegible] sic [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] est quod [illegible] sic [illegible] quod
et est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut deus est filius illius formis
ut omnium sed est [illegible] ad quod
illius formis [illegible] valet
[illegible] ut [illegible] non [illegible]
sed adeo [illegible] de [illegible] est
[illegible] quod [illegible] fidem [illegible]
[illegible] suppositum [illegible] duas [illegible]
[illegible] una est [illegible] divina et
alia [illegible] humana et quia
[illegible] de supposito [illegible]
et [illegible] [illegible] non
abstracte [illegible] est quod suppositum
filii dei est deus et divinitas est
[illegible] non humanitas illud
est [illegible] [illegible] natura
[illegible] est [illegible] [illegible]

per medium humana natura in implicacione
suppositi divini racione cuius de qua
ait Damascenus quod filius dei huma-
nitatem assumpsit in athomo et ideo
est deus praedicando deum de supposito
filii ut hic deus est homo. Sed
quia hoc argumentum sit maior est dubio
cum personis in una divina natura quam
duarum naturarum in una persona ideo sed
non obstante prima unione illa non
est vera pater est filius ergo non obstante
secunda ista non est vera filius est homo. Ad
primum ut est generis diversi, propterea ut arius
ut patet primo capitulo. Similiter istorum
modorum hoc praedicatur praedicatum de deo ...
quod praedicatur de alio ut praedicatur de eo praedicatur
aut per causas. Sed hoc non praedicatur praedicatur
de deo quia omne praedicatum praedicatur est
de omni licet non eodem ut primo probatum.
Sed hoc ut praedicatur de deo sicut de omni
humanitate ut de omni natura divina
ut pater non est homo et filius quamvis non sunt
homo ut per causas. Ut hoc sic vera sta-
tio: omne quod praedicatur de deo aut est
praedicatum essenciale aut relacionem. Sed homo
ut dicitur de deo non est praedicatum essenciale
quia tunc esset commune tribus personis nec relacionem
ut dicitur patet. Ergo etc. Ad omne praedicatum
aut est perfeccionis ut hoc est albus aut
perfeccionem ut hoc est albus aut per-
ceptum ut dicitur est. Si licet probus est
superiorem. Sed etc. Ideo michil certe
unitum praedicatur de deo et creaturis sed sunt
non hoc unite praedicatur de homine in persona
et in creaturis hominibus. Secundo etc. Sed primum
dictum quod que unum et eadem sunt eadem
inter se sed eadem ut patet primo ...
et hoc est intellectum ... quod sunt idem

in natura et non in persona. Sic quamvis ad ar-
gumentum nostrum communicatur de se anima
praedicatur sive quod aut corpus quia deus et homo
sunt unum in persona et non in natura. Ideo sunt
una non est natura communicacio impli-
cacionis hoc praedicatur praedicatur de deo et ergo
non aut sunt nostrum unidam naturam
communicacionem sed secundum ideo quia praedicatum
essenciale non quidditative est omnium
essenciale quia non praedicatur natura secundum alios
de supposito nisi suppositum. Sed non
est praedicatum quidditative cum sibi ymmo habet se
sed gerendo et concessum racione ma-
terie quod sunt eo quod humanitas quamvis
supposita de duobus suppositis sit sed in
quod cum ipsum non constant. Sed suppositum
constituitur racione sed cum dicitur hoc est
albus quod praedicatum est secundum mutuo se con-
cedunt sicut sed secundum idem quod hoc
ipse praedicatur praedicatur de deo sed tamen
aliquid sicut sicut cum praedicatis accidentibus ut patet
ex primo dictis. Sed ad idem quod est
praedicatum essenciale sed quia non dicitur essenciale
nisi essencia divina sed ab humanitate
non praedicatur de omnibus suppositis quibus
convenit essencia divina. Sed solum de
illo quod assumpsit essencialiter humanitatem
secundum dicitur quod omnis praedicatus assumpta
in tali racione de natura est per se ut
per quod essencialiter quia eciam de natura
est vera. Sed cum dicitur deus est homo non
est in tali racione verum et ratione
ergo etc. Secundum quod communis quod ad
terminus homo praedicatur ... sic in
tali racione non est de hoc ... quod
dicitur homo racione assumpte naturae ... in
unitate divine persone. Sed ad tercium

q̄ ē p esset nō q esset dīna
sic esse humana s3 qr illud suppositum
diuinum h3 verum3 esse3 dīnaz
s. ⁊ humana aliud tm̄ h3 de nouo
accepit eo q̄ omi cōpleto scd̄o
cm̄ ddm̄ q̄ lucz deo meo q̄ d̄
nō queat aliq̄ p̄m̄ sine vnīm
tn̄ eternū tm̄ rōe assumpte nē
multa p̄ta pūt vnīre dūa de deo
⁊ eternū scd̄ cm̄ p̄lc ddm̄ q̄
cr̄ nō ē vā u ille verū hō
pp̄ subsistat ⁊ nulli alti supposito
a nitit scd̄ p̄z ddm̄ q̄ hc mō
hō mdno ihū xo nō implicat
humanū suppositum s3 diuinū suppositum
aquo sustentat̄ Ꝙc̄

vtrū in xpo sint due filiationes
⁊ vr̄ q̄ nō qr̄ ꝓ̄prietas ꝑsonal
nō multiplicat̄ n̄ multiplicata
ꝑsona s3 filiatio ē ꝓprietas p̄
in xpo ē tm̄ vna ꝑsona igit
est tm̄ vna filiatio Cont
multiplicata cā mltp̄ multiplicatur
effectus s3 natiuitas ē cā filiationis
⁊ ✱ xo q̄uenit due natiuitates
vna eterna ⁊ tp̄alis g̃o ⁊ due
filiationes q̄ lox sc̄ vidēa p̄
vtro in xpo sint ponede due
natiuitates 2o vtro due filiationes
reales 3o vtro xp̄c sic duo filij
lco vtp̄ mt hūanū in xpo debeat
dici nata de p̄mo in xpo p̄uēs
debem̄ fateri natiuitates cm̄
katholicam fidem qr̄ nō minus
dicunt actus mensurari ab3 mensura
q̄ dicunt illo mensurē qr̄ nō
ē hōi displicet̄ improprietas q̄
improprietas s3 mensurata aliquo
pūt dici p̄prietas vl̄ surpone
surpo s3 natiuitas qua dei hō̄

xp̄m̄ nascit̄ rōe p̄rē sim dīnaz
natm̄ mensurat̄ eternitate ⁊ natiuitas
qua natq̄ ē a v̄gine in rē me
surata ē tp̄e s̄ m̄ eternitas apt
dicunt realis ex natiuitates ꝑdēis
despc̄re realis 2o vm̄ edimentonem
rone cēte qnaz aliqs denouo
dr̄ incepm̄ q̄sē cē nūc ccta ab
eps sic qm̄ cōis p̄m̄ sim dei
vm̄ dei natū deꝑm̄ sc̄ ꝑona
ria dignē duas hūtem natiuitates
vnaz ꝓprie eternaz ⁊ aliam ꝓo
in rē qualem dcit verū ⁊ ꝑlonē
vox ē ille ruilz assit ⁊ p
oma cdu carrer s̄ q̄ cung
sc̄ duo mōi nasciendi s. quo
nascit̄ eternalis apr̄ ⁊ quo
nascit̄ in vtō v̄ginis ⁊ quo natq̄
ē ex vcā hūc mūdo similiq̄ sc̄
tres natiuitates reales dicentes
2o sc̄ q̄ cōius ē natq̄ s̄ genm̄
corpā prīs cm̄ pila ⁊ ex sba
matris in p̄fecto illiq̄ s̄ due na
tiuitates ex q̄ē q̄ diui aliquis
actq̄ sic in interruptione tota tempē
dm̄ nō multiplicat̄ nā q̄ ab
qne ērit liq̄ p̄mo cōat infans
⁊ postea inchoat̄ tn̄ totū ille
actq̄ dr̄ ⁊ ē vnū cōius ex filij
dei generatio ꝑ̄ qua q̄ ꝑ̄ gignit
⁊ ꝑ̄ genitū ē in p̄z in
p̄mo libr̄ g̃o liq̄ eternalis genitū
sit apr̄ ⁊ tp̄alis in rē tm̄
tm̄ dicit̄ vna natiuitas sine
vna generatio 2a cm̄ damascenū
nasci quenit ypostasi seu supposito
⁊ nō nē s3 vt sup̄ p̄uit in
xp̄o ē tm̄ vnū suppositū g̃o vna
tm̄ natiuitas scd̄ p̄m̄ ddm̄ q̄
cōtia p̄ressi nō plus cōlud̄
n̄ q̄ generatio qua generatio eternalis
apr̄ sic vna cm̄ cōplic tm̄ nō

29 ar 19

qm tpalis sit alia ab etna et
xpc ab eterno sunt verus filius dei
et verus filius virginis mihi ptz ratio enim
eadem quia omnis nostri quocumque suppo
situm conveniat ei in ordine ad matrem
igitur talis ordo duplicatur propter du
aliter pertinentes mag. matre est eam
duplicatis nativitatis sic autem est
inpposito s. art. De 2o pnti po
dixi filiationes reales ponende
sunt in domino ihu xpc quia in virgine
matre excepto ponitur vel realis
innititas po mere filio ponitur
ergo ipse veri et realis filiatio pro
filiatione eternam quia ut ponitur
ut primum ad ad patrem ut proprie
in matre quamvis quia realis patria
se ponit ut 2o si pr. recipit
suis assumpsisset tantum a virgine
ipsi filiatio reali alia asschorem
eterna referenc ad virginem po
priuit filius dei ipse acceptam ac
nunc a virgine alia ratione seu
filiatione refertur ad eam preter
filiationem eternam cuius patet
sic et quia primo sunt qualitates
fundatae in fundato relative quas
et ordinate ad eminos relative divinas
ut filiatio divina fundata est
in natura divina patri est per eternam
generationem continua et ordinata
ad patrem et filiatio humana fun
data in natura humana patet est
per temporalem nativitatem acceptam or-
dinata ad matrem ille relative
dicunt 2o sunt quia eterni ut filiatio
qua xpc refertur ad patrem et temporalem
ut filiatio qua eadem refertur ad
matrem dicunt relative. Oz bene
theologis vel opponitur dicere f. quia
in xpo est tamen una filiatio realis
scilicet eterna qua refertur ad patrem

temporalis autem filiatio qua refertur ad
matrem non est in eo sinne nec secundum rem
sinne nisi quod probat sic quia tamen
fundamentum filiationis est persona sine
suppositum secundum ipsos et cum unum
suppositum quod est eternum et per quod
nulla relatio temporalis non potest realis
advenire quia filiatio est proprietas
personalis 2o cum suppositum nulla
reali relatione refertur ad creaturam secundum
beata virgo est pura creatura igitur etc.
3o si xpc alia filiatione reali re-
ferretur ad patrem et alia ad matrem
tunc est quia cum sic duplex filiatione
referretur ad patrem et ad matrem
quod est falsum po tenens sicut due
species eiusdem rationis non possunt sil
esse in eodem sed ut duo actum
eiusdem speciei secundum due filiationes sunt
species eiusdem rationis po etc. Oz
istud oppositum non potest stare quia licet
quod coniungitur quia effectus realiter
refertur ad causam et tamen causa sola
ratione refertur ad effectum nunc tamen
coniungitur causam realiter referri ad
effectum quando effectus realiter refertur ad
causam cum igitur beata virgo ratione causae
generationis effectus realiter refertur
ad xpm natum hominem dicere xpm
non sola sinne rationem sinne est sinne
rem referri ad beatam virginem
et ideo ipsa atque verus filius realis
filiatione deponitur ad primum dicendum
quod illa filiatio temporalis et mediate
fundatur in natura humana per temporalem
nativitatem accepta ut fundatur
in divino supposito ut patet humana
natura quae est eius immediatum
fundamentum est assumpta in unitatem
divini suppositi ad 2m dicendum quod omnis
divinum suppositum non refertur relatione
reali ad creaturam et hoc videtur

suppositum est tamen ut assumpsit creaturam
mediante hac creatura assumpta rationali
ipse adcreaturam de illa creatura
est assumpta scilicet a virgine mediam etc. Ad
2m dicendum quod non est simile de christo et
de quocumque alio homine quia alius
homo accipit unam naturam a patre et a
matre sed christus accipit divinam
naturam a patre et humanam a matre
Ad 3m dicendum quod hoc est loquendo
de rebus unitis de quibus istos loquitur
alias non concludunt vel aliter dicendum
et humana dico quod quaedam in rebus
analoga et valde remota Jn
nulla tamen re unita patrum generationem
tamen una sit creatura et alia creatura
tamen quam auctor possit non loquendo
de actibus seu proprietatibus relationis de
3o arguendo dico quod quamvis in christo sit
due reales filiationes ipse christus tamen
non est duo filii quia unitas suppositi
quam ipse dicitur filius et ipsa est sua
augustinus in libro de … non dicamus christum
duos filios sed unum eundemque
filium. Et quamvis duplici nativitate
esse filium tamen hoc ipso quod habeat 2es
nativitates ut patet in christo …
re quod quamvis duplex esse filii
… propter quod … filii …
quia sicut duo actus … determinare ad
idem suppositum sicut actus et aliam
formam seu naturam sic per idem
suppositum … duplex esse filiale
sicut duas filiationes sortitas
per acceptionem duarum naturarum etc. tamen
idem filius propter unitatem suppositi
quod hic non est … multiplicatum
De 4to arguendo dico quod ipse loquendo
nascitur generat suppositum tamen illud
quod nascitur sed non generat tamen
illi quo aliquid nascitur quia … sic
… sicut … generare ad generare sit

relatio patris generantis quamvis …
sed sicut se habet generare ad patrem generantis
sic se habet generari ad … genitoris
sed patrem generationis quod generat est ipsum
suppositum quia actiones sunt suppositorum
ut patet primo metaphysice et … quod
seu … tamen suppositum generat est
ipsa natura … generationis tamen
illud quod generatur est ipsum suppositum
natura est illud quo suppositum …
generationem et … generare et
nasci … quia licet generari in
plus se habet quod nasci in viventibus
tamen secundum idem … sed aliquando
esse sit … generari quia
generans est … esse suppositum
… esse … quod est
non … suppositum
est generatum … suppositum quamvis non
sit illud quo generatur … natura
divina ut patet in primo libro ut
generat ut generatur licet sit id
quo suppositum … generat et suppositum
filii generatur … humana
natura … non generat ut generator
licet sit illud quo generans generat
et generatum nascitur …
nolo ad praesens aliud … quod …
loquendo natura humana in christo non generat
… nascitur sed est illud quo filius
dei temporaliter dicitur natus Et quamvis …
non dicitur natus de virgine esse …
… illud quod a virgine accepit sed
non accepit a virgine … naturam
tamen propria …
christi ipse dicitur nasci … dicendum quod
quamvis christus non dicatur natus temporaliter
… humanam quam accepit
a virgine ipse hic tamen natura non dicitur
nata sed christus dicitur natus … naturam
… quia natura non est illud quod nascitur

sed quo ad nasci sed non filius dei
dicitur homo quia humanitatem assumpsit
ipsa tamen humanitas non dicitur homo
sed est illud verum cum filius dei di-
ctus sit filius dei nasci vere as-
sumpto nunc tamen non nascitur
Ad aliud patet dicendum quod quando
filiacio non multiplicatur in persona ut
est proles patris quia est ipse per eandem
generacionem multiplicatur tamen ut est
relatio realis et ut filiacio est

viro ipse sicut quod homo sit adorandus
adoracione latrie dicitur quod non inve-
nitur que soli deo est debita
non dicitur exhibendo christo sicut quod homo
latria est hec ad quod dicto conclusiona
addunt aliqui relatio concludit ut
illud alios quod realis differt alios
ut patet primo posteriorum sed ipse sicut quod
deus non est homo quod sicut quod homo
esset deus et etiam quod iste homo
esset deus sed si ymaginacionis secundo
sicut illi ad quod iste Augustinus huma-
nitas ergo quod soli deo convenit
hic non dicitur alteri christo contra quod hominibus
sed per augmentum ... de cultu dei
aut quod latria est servitus soli deo
debita Damascenus humanitatis humanitate
christi est exhibenda latria ergo videtur
quod christo contra quod est homo sit exhibenda
latria Sed hoc sic videtur primo de
eo quod quantum ad tertium christi contra quod homo
sunt obiecta prestanda quoad
distinctionem iniuste de primo est videndum
quid sit latria primo ... secundo
cui sit exhibenda de primo dis-
tinguendum est de hoc nomine latria
nam latria est accepta primo

accipitur pro spectatione cultus divini
et latria est quidam actus constitutus
in rebus corporalibus alio modo accipitur pro exhibi-
cione cultus et est actus interior constitutus
in nobis ... principium imperans habitus
exhibicionem et exteriorem operacionem
primo modo latria non est virtus sed illius virtutis
hoc est actus virtutis et in ipso dicendum
mens spectans deum quia adoracionis
vero sic virtus et intendere ... consequenter
quod prima latria est virtus quia ille actus
tamen actus cadit sub precepto legis
divine vel est virtus latrie et hec ad
secundum ethicorum ubi dicitur quod intencio legis
latoris est inducere homines ad virtutes
sed intencio actus latrie sit adoracio
dei ille actus precipitur lege divina
tamen in libro deuteronomii quod in libro
ubi dicitur dominum deum tuum adorabis
et illi soli servies sed quia actus
reverencie est actus amoris qui est
donum spiritus sancti ut patet ypsi...
sed actus latrie est actus reverencie
ergo non erit actus virtutis quia dona
distinguuntur a virtutibus ut infra
probabitur secundo magister in libro latria
appellatur pietas ergo videtur quod pietas
et virtus quod exhibitio reverencie ...
deo ... procedit adoracione ...
...sic patet ad virtutem que
est latria sed ut est modus sancti
apostoli sic sit videtur ad donum
...
nam pietas ut ... inquantum
... ad donum ... a
... sit patet ad virtutem qui est
latria sed ut pietas dicitur quidam
... ad homines ...
... spiritus sanctus sit est
donum ... quod latria pro ... non

incipiat est virtus moralis quia omnis
virtus aut est divina pura theologica
aut humana vel humana aut intellectualis
aut moralis sed laica est virtus patet quod
prima non est, [illegible] est theologica [illegible] quia
[illegible] aliquam divinam quam [illegible]
laicam [illegible] philosophi pura [illegible]
[illegible] nullus aut philosophus sed dei
[illegible] de virtutibus theologicis [illegible] quia
virtus theologica non solum [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] sed ipsum
deum laica aut [illegible] [illegible] opera [illegible]
[illegible] quia omnis virtus theologica est [illegible]
[illegible] [illegible] sed laica nullam
[illegible] est [illegible] [illegible] est intellectualis
quia illa consistit [illegible] sed laica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] moralis [illegible] [illegible] deum quod
est [illegible] laica [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] omnem legem [illegible]
[illegible] deum [illegible] [illegible]
primo [illegible] doctrina [illegible] omnes
homines deum esse [illegible] quod
[illegible] ibi omnibus [illegible] sed
nulla virtus moralis [illegible] nobis
[illegible] ut patet 2a [illegible] 2a
si esset virtus moralis maxime [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible]
debita sed [illegible] [illegible] deum non
potest esse [illegible] ut patet 2o [illegible]
[illegible] divinum et [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] aut est [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible]
[illegible] [illegible] quia [illegible] laice non solum
sunt ad colendum deum quia [illegible] debemus nobis
[illegible] [illegible] sed sunt ad debite
colendum deum quia ~~sicut debemus nobis [illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si aliquis
[illegible] [illegible] [illegible] ut vigilare

ut non esset laica sed [illegible] quia [illegible]
[illegible] qui corpus suum [illegible] [illegible]
[illegible] deo [illegible] suum [illegible]
[illegible] [illegible] quod laica non est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquo [illegible]
ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad deum et [illegible] [illegible]
[illegible] divinum et suum non sit [illegible]
qua divinus [illegible] sit [illegible] [illegible]
suum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 3o ergo laica [illegible]
quo est virtus [illegible] [illegible] aliquo
quia laica [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] est virtus [illegible]
[illegible] est virtus [illegible] [illegible] [illegible]
sit illa virtus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible]
[illegible] laica [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] laice [illegible]
[illegible] laice sed actu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deo igitur omnis virtus
[illegible] [illegible] in laica 2a
[illegible] legalis [illegible] [illegible] [illegible]
virtus [illegible] [illegible] [illegible] actu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legis
et ad satisfactionem legislatoris
sit [illegible] laica [illegible] virtus [illegible]
quia [illegible] actu [illegible] [illegible] ad
laudem et honorem dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] laica est [illegible] virtus [illegible]
quod probat sit nulla virtus [illegible]
pape [illegible] [illegible] [illegible] preceptum
legis sed [illegible] [illegible] legem
in [illegible] [illegible] [illegible] dei [illegible]
que sit per [illegible] laice pape
primo [illegible] legis [illegible] [illegible] [illegible]
vel illa virtus est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed laice
[illegible] [illegible] [illegible] laica [illegible]

De 2o principali articulo in latria sit exhi-
benda deo breviter quod primo et
principaliter soli deo est adoracio
adoracione latrie quod sic patet quod
duas secundum latria est debita exhi-
benda [illegible] primo deus tamquam
[illegible] non est [illegible] malorum sed
[illegible] soli deo est [illegible] principaliter
quod sicut debemus ei bono quod
non est [illegible] in minimo bonum sed
solum deum principaliter adoracione
adorandum est et [illegible] sicut [illegible]
dis est tota [illegible] in [illegible]
angelis sit [illegible] prima adora-
cione latrie exhibenda primo [illegible]
ut [illegible] est [illegible] et
[illegible] quod patet quod [illegible]
[illegible] quod latria [illegible] quod [illegible]
[illegible] in una [illegible]
[illegible] exhibenda quia autem ado-
racio latrie est exhibenda [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] de 2o articulo [illegible]
quod sicut [illegible] [illegible] dulia [illegible]
[illegible] [illegible] latria [illegible] et
quod [illegible] soli deo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et deo [illegible] sed
[illegible] per [illegible] super illo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in dulia [illegible]
[illegible] [illegible] debita [illegible]
[illegible] [illegible] distinguitur [illegible]
in duas [illegible] quarum una vocatur
yperdulia [illegible] super dulia et [illegible]
exhibenda [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] assumpta [illegible]
et adoranda adoracione latrie
sicut [illegible] [illegible] [illegible]

ut [illegible] dei [illegible] illud ad [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] yperdulia exhibenda [illegible] virgini
glorie et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dulie [illegible] [illegible]
[illegible] quod non [illegible] [illegible] et [illegible] dulia
et honor debitur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et honor
[illegible] dulie [illegible] [illegible] exhibendi
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] in
suo officio [illegible] [illegible] quod
[illegible] debetur obediencia et [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
obediencie [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] in officiis [illegible] illud primo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omni
[illegible] [illegible] ut [illegible] bonis et
modestis [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ordinata [illegible] itaque qui resistit
[illegible] dei ordinacioni resistit qui
[illegible] deo resistit [illegible] dampnacionem
[illegible] [illegible] [illegible] mali [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et exhibita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] ad exhibendum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de 3o articulo [illegible]

q adoptio divina circumscripta est ab
quibusdam facti adoptione amoris
aut differentias secundum aliquas similitudines
se differunt ut patet primo capitulo
lo ex vide quinque sunt quas
hic adoptatur hic ut possit vide
possimus adoptione sunt quod deus
adoptatur hic sed adoptio aut humana
secundum theologos et juristas sex
conditiones requirit prima est quod adoptans
masculus sit agitur quod sit sit de gratia
et non de jure 2a est quod adoptans
non sine prius esse ipsi adopto
3a est quod adoptus de non filio fiat
filius 4a est quod adoptus ad aliquam
adoptionem non sine impotencia ad
operandum 5a est ut ille qui ad
operationem generativam inceptus est habet
dicere ipsius adoptantis quod non
sunt primo quod adoptatur 6a
quod tamen illam heredem non capiat
ni post mortem adoptantis supponitur
ut in juriste quod adoptatus est
esse sunt prius tanto primis ultimum
potest adoptantem cum ut sit ut sua
adoptio possit alienare sunt esse
dum des est esse non castitatis seu
castitate natura non de esse naturalis
ut est unde quod adoptio quod imitatur
naturam et dissimile sunt in jure
juste adoptio est actus legitimus
quo quis efficitur filius qui est
patre a fere natura minimus
et quod naturam prohibet castratum filios
non admittere quod possit gaudere
filio adoptivo spado tamen potest
qui perdit genitalia perdit
potest adoptione quod sunt eadem sua
impeditum actu non est tamen

pondere meditum sed impedimentum
habere requiritur et quod sit sexus non
masculum quod ut non potest ad
operationem sunt spatii generatione
et dispensatione prius quod prohibitionem
factam primo pura
apponit quod multi modus est aliquam
et in valde consilii ut patet primo
policon et lo si fuerit liberos
possit adoptare generalis et sine
esse primos naturales heredes suos
potest prius alienos heredes
constituere adoptante de
misericordiam adoptans esse maior
seu maior quod modestum videtur
quod filius sit minor et maior
potest quod omnia inveniuntur
sunt de adoptione et mirabile
esse de post aut sex
conditionibus ...
in adoptione divina pura prima et
2a et 3a alie duae tres
tibi non possunt assignari scilicet
2a 3a et 6a ut deus sit omnium
prius esse quod est quod 2a
conditione omnia sunt impotentia
dei omnium est quod patet deus
sit a morbis quod assignat 6a
conditionem dum igitur de apostolos
quod amoris differentias secundum aliquam
similitudinem se differunt et non dicuntur
sunt omnia quod non est omnes
conditiones assignare in aliquas
quae sunt in eo aliquo differunt
sed per hoc est patet admittere augustinus
visio quae contrariam praeceptis
conditionum sunt quod dei adoptio
patet per potentiam et adquisitionem in
isto 3o articulo puta ergo christi

sim quod christus sit filius adoptiuus dei
quia cum hic nomen xpc supponit cōprimat
et importe non sit suppositum [illegible]
te xpc cum quod filius dicatur filius
naturalis dei patris et per quid tamen co
gnitum quod est quod per graciam cōmunione adop
tionis diuine 3° tamen magister de uno
filio suus est filius quod est quod per graciam
3° tamen magister incepit hic ius diuina
hereditatem quod per eius non habet tam dicit supposit
sic patet tacitum quia xpc sim quod est
homo non per diuina adoptiuus filius
dei contra illud est quod hylarius [illegible]
dimittamus non admittitur cum quando
[illegible] adoptatur 2° illi sunt
filii adoptantium sed quos [illegible]
ipsi sentis sed maior respicit simpliciter
xps sim quod est homo r. 3° 2° in quo
dignitatis est esse filium dei quam
filium adoptiuum sed pro hoc non repugnat
xpo ut est homo ius illud adop
tionis conuenit autem [illegible] fratrem
sui accipies sed ut esse filium ad
optiuum et repugnat dicto si cōhoc
sufficit arguitur xpm non posse
esse filium adoptiuum quia per eius nomen
erat non filius tamen ut aliquis homo
possit fieri filius adoptiuus quia persona
sua est homo quod erat filius supra
illud [illegible] quia non ipse est pri
mus qui possedit te fecit et
creauit te et inferius dicit qui te
genuit dereliquisti et oblitus es
dei creatoris tui sed ista non concludit
quia est sic dicitur [illegible] tenet
per dictum concludit dicitur [illegible] abraam
et [illegible] ad romanos primo volui et
nolui separatim diuinam [illegible]
[illegible] xpm sim adoptiuum [illegible]

glosa ad philippenses 2° ait sancta gratia
quod est donacio naturalis et est donacio
gratuita nulla donacione dedit
pater nomen quod est super omne nomen deo
filio non homini xpo nisi sim quod est
deus ut sim quod est homo ut sunt in
persona duo quod eodem filium gratie
gratuita vel donatione dedit
homini xpo non deo quia xpc non
est magnum dei sed magnum homo per
gratiam accepit nomen dei quod est super
omne nomen non per gratiam adoptionis
sed per gratiam unionis ut non sit xpc
adoptiuus dei sed dei verus [illegible]
[illegible] omne [illegible]
quod hylarius non loquitur [illegible] de ad
optione sed de unione quia di
uinitas sunt unita carni in [illegible]
persona [illegible] quod ad esse
filium adoptiuum non sufficit in humana
persona sed alia requiruntur [illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] apostolus
non appellat xpm filium sed [illegible]
[illegible] assumpsisse quod appellat
[illegible]
large [illegible] nomine filii [illegible]
diuinus [illegible] non [illegible]
[illegible] esse
filii [illegible] xpc [illegible] est primus
filius et naturalis filius dei nomen cum
hic nomen filius cōprimat suppositum et
importe non sit suppositum nisi naturalis
filii dei [illegible] non possum dicere quod
xpc sit filius adoptiuus ut magnum
dei ut magnum homo de [illegible]
dicitur quod xpc sim quod homo sunt

ab eterno predestinatus et predestinatio
est ad gratiam gloriam [illegible] Et quia
nos secundum quod christi non sunt [illegible]
[illegible] adoptionis sunt tamen
[illegible] [illegible] quam multo
maior sunt quam [illegible] gratia
adoptionis ergo filius sic christus magis
homo sic est [illegible] sine [illegible]
non magis sunt predestinati quam [illegible]
tertio [illegible] christus est predestinatus
filius in virtute ut ait apostolus ad ro-
manos primo [illegible] ergo [illegible] predestinatus
[illegible] christus [illegible] quod [illegible] [illegible] filius
quod est hoc non filius [illegible] [illegible] quod [illegible] est
non [illegible] esse predestinatus [illegible]
[illegible] ad romanos primo [illegible]
[illegible] vocabulum predestinationis
[illegible] sic [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] ut [illegible] [illegible] ergo quod christus sit
predestinatus filius quod hoc [illegible] quod si
christus esset predestinatus [illegible] quod homo
et omnis hoc esset predestinatus [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reduplicative
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod hic
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reduplicative
[illegible] distinctione [illegible]
[illegible] est quia sit [illegible] non
[illegible] [illegible] quod [illegible] quia sit
[illegible] est [illegible] non [illegible]
[illegible] filius quod non est non reduplicative
[illegible] est non distinctionis [illegible] est
christus est predestinatus filius quod homo
[illegible] filius [illegible] [illegible] et non filius
[illegible] [illegible] [illegible] argumentum [illegible]
[illegible] quod si [illegible] filius quod [illegible]
[illegible] non reduplicationis sunt

[illegible] non distinctionis [illegible] [illegible] est
[illegible] christus filius quod hoc est adoratione
adorationis latrie [illegible] principaliter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dico quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
adoratur adoratione latrie [illegible]
[illegible] absolute et filius sic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] debet adoratione latrie ergo [illegible]

[illegible] sic [illegible] sit [illegible] christus est creatura
et [illegible] quod non quia filius dei non est
creatura sed christus est filius dei ergo
quia [illegible] sed emanatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] creationis
[illegible] [illegible] emanatio [illegible]
[illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible]
emanatio [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] creationis ergo
emanatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] creatura et [illegible] non [illegible]
esse [illegible] creatura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnis hoc est creatura christus
est hoc [illegible] [illegible] primo [illegible]
[illegible] [illegible] creationis non [illegible]
[illegible] emanatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] sit [illegible] christus est filius dei
creatura [illegible] [illegible] sic sit simpliciter
et absolute [illegible] christus est creatura
et [illegible] [illegible] sic sit [illegible] [illegible]
hoc est creatura [illegible] primo [illegible] prima
emanatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] creationis [illegible] [illegible]

sunt originalis quia quamvis aliqua
productio sit secundum hunc quod originis
unius est prior alia ut deinde
illa tamen tale prior et originis
supponitur ab ea tamen et principium
ista patet de se. Sed originis emana
tionis divine absolute et prior na
turalis creature ad extra. Nam sunt ac
tiones originis fertilis quia et ipsa di
vina essentia sunt originis talis filii
ut sic sit ut patet quia ista innata
et intima quia essentia divina et suppositum
filii et spiritus sancti una cum supposito
patris sit unum productum creationis
2o illud quod procedit per modum voluntatis
ut voluntas naturaliter presupponit
illud quod procedit per modum intellectus
ut et voluntas ut naturaliter est ista patet
quia sicut actus voluntatis presupponit
actum intellectus et intellectus sic et
creatura procedit a deo per modum vo
luntatis ut voluntas et filius in divinis
procedit per modum intellectus sicut per
modum naturae ut natura est spiritus sanctus
per modum voluntatis ut natura ut
declaratum est in primo libro. Secundo
et creatura non producitur nisi per intellectum
essentialem et per velle essentiale
quod naturaliter sic est tribus personis communia
cum tale sit intelligere et velle
tamen est prius naturaliter sicut fidem
[illegible] sic patet quia
sit quod aliqua divine emanationes
sit secundum hunc quod fertile prior unius
et originalis prius fertili prior
alia illo cum prior et prior non
presupponit aliam dignitate. Sed fertile
prior productio creature et ori
ginalis prius fertili prior emana
tionis personalis ergo etc. Ad 3m
quod absolutum in divinis est prius
originalis respectivo sed fertile prior

productio creature et absolutum prius
essentia divina sed fertile prior productio
personas et [illegible] ut est essentia [illegible]
2o illud quod de se [illegible] non suppositum
vel suppositum abstractum ut quod abstractum
hic non suppositum de natura emanationes
personales [illegible] et [illegible] quod iudei et
multi pagani colentes [illegible] unum
suppositum in divinis ponunt deum [illegible]
creaturas sed ista [illegible] ista fundatur
quod inquantum [illegible] persone filii
prius [illegible] sed sic et [illegible]
et sic [illegible] 2m quod [illegible]
[illegible] prius non est ut [illegible] prius
[illegible] in illo prius [illegible] prius [illegible]
sed prius non [illegible] prius esse [illegible]
sit in actuali productione filii [illegible]
[illegible] quod [illegible] ut presupponit esse
sed et [illegible] absolutum ut [illegible]
et [illegible] cum [illegible] [illegible] quo
[illegible] in esse suppositali
sed [illegible] divini et [illegible] quod prioritas
qua prius in esse suppositali [illegible]
[illegible] et quod [illegible] sit [illegible]
intelligentia [illegible] et in primo
libro quod impossibile est esse [illegible] personas
divinas [illegible] prius [illegible] origines
[illegible] non requirit [illegible] sed
[illegible] de [illegible] esse [illegible] prius
[illegible] quod prius prius originalis [illegible]
[illegible] et per quos [illegible] producit verbum
quod intelligat [illegible] et per quos
producit [illegible] et [illegible] dicitur
de velle [illegible] 2o [illegible]
quod prius producens sit personalis et
creaturas [illegible] prius [illegible]
ducat [illegible] creaturam [illegible]
creationes presupponit [illegible] unum [illegible]
quod [illegible] omnes [illegible] dei [illegible] per
suppositis [illegible] 3o [illegible] quod [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sunt
sed non [illegible] sunt [illegible]

sam in productione creaturarum et per quas
emanationes personarum divinarum sig-
nificatur ad productionem creaturarum sed per hanc
argumentum improbatur dictum quod licet non
est una ad probandum dictum sed dictum est
in libro primo quod potentia generandi et
et spirandi est ipsa essentia absolute
communis non progreditur in actum ideo
sicut sibi vero primitus quo ad generationem
et spirationem quo ad esse sed productionem
sic est impossibile communis essentia divina
sicut potentiam creandi cum non progreditur
in actum creationis nisi intelligitur supposita
et [illegible] personis sed ad unum dictum licet
ad possibile sic coniungitur unum sed in
possibile ut patet primo priorum et primo
posteriorum tamen ex suppositione impossibili infertur
impossibilia sequitur patet secundum positionem in-
doctorum et paganorum negantium eius
impositionis divinae est impossibile quia
possibile est deum aliud esse quod est
cum sit deus sicut eius impositionis dicto
quando sicut eius impositionis sed quod
deus non sit deus et ideo verum non
non solum est sed etiam impossibile dicendum
primo contra ad quod prima et ad
solutionem istorum contradictionum licet primo
sed et impossibile sic comparatur tamen intellectus
potest producere ad quod quod non producit
[illegible] et sunt [illegible] ex quo ipsorum est
eadem potestas secundo sed quod nullus intellectus
ut est possibile potuit concipere [illegible]
[illegible] intelligentiam notionalem [illegible] quod
prius non potest esse prius [illegible] intelligentiam
notionalem quorum non [illegible] ordinali-
ter [illegible] causaliter productio personarum
determinatur per productionem creaturarum
quia sicut se habet productum ad productionem
sic productio ad [illegible] sed omne
productum [illegible] [illegible] ad omne
[illegible] esse [illegible] [illegible] dependens

causaliter ab omni productione [illegible]
individuis quia omnis productio [illegible] [illegible]
causaliter dependet [illegible] in
[illegible] personarum divinarum secundo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potest esse quod non sequatur
[illegible] [illegible] aut non potest esse [illegible]
[illegible] sicut [illegible] dei [illegible] esse
nulla [illegible] creatura creatura nulla
potest esse [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
omnia [illegible] [illegible] si productio creaturarum
[illegible] [illegible] causaliter productionem
personarum et sic productio dependet ab
illa magis [illegible] [illegible] quam [illegible]
quod non [illegible] [illegible] forte quod productio
personarum non est forte [illegible] est
creaturarum ut causa finalis quia cum finis
sit postremum in [illegible] [illegible] quae
[illegible] ad finem [illegible] productio personarum [illegible]
productionem creaturarum ut effectus quia [illegible]
nullus potest esse [illegible] effectum sine
productione notionali est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut dictum patet in [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
quod non est finis quia [illegible] [illegible]
[illegible] productum est [illegible] effectus [illegible] [illegible]
productionis [illegible] productio [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] efficientis
sed sic est impossibile [illegible] secundo arguitur quod
prima [illegible] [illegible] dei filius est creatura
est finita et ab [illegible] [illegible] quia
creator non est creatura sed dei filius
est [illegible] creator [illegible] secundo illud
non est creatura [illegible] quod omnia [illegible] [illegible]
[illegible] creata sed [illegible] dei [illegible] omnia
[illegible] et creata ut patet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
deo est creatura filius dei est minor
deo quia pater maior me est [illegible]
secundo quod est [illegible] deo sicut est creatura
sed filius est [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] tertio [illegible]

24ar9

quia licet eum fuisse esse creaturam Contra
epus et tota schola doctorum concedunt
prius esse eum aliquid quam ens est ad
cuius esse sequitur aliquid ad hoc innovetur Sed quod
ad aliqua prius sit creatura secundum
primum dictum quia sicut dei non ergo innovetur
prius sum sed secundum suum naturam divinam
quia eterna generatione accepit a
patre Sed secundum suum humanam naturam
quam accepit a matre. Secundum primum dictum
secundum dictum est iam. Secundum 3m dictum conclusio
quod doctores non posse sed large voca-
tione tale intellectus [illegible] De
3o articulo Christus est creatura non est
simpliciter et absolute concedenda quia
primum quod includit repugnantiam ad
subiectum non potest de subiecto vere sic
absolute predicari. Sed esse creaturam
includit repugnantiam ad Christum quia
esse creaturam dicit productum simpliciter
et totaliter de non esse ad esse. Quod
Christo repugnat cum Christus habeat suppositum
quod simul est eternum. Secundo ad 2m Hylarius
in libro de sinodis ait sic heresim
dicentem Christum esse creaturam damnamus
Sed contra dicitur omnium quia Augustinus in ser-
mone de nativitate ait magnum
sacramentum et admirabile misterium quod
creator mundi voluit esse creatura
2o [illegible] ait nova et inaudita
quod deus qui est et qui erat
creatura fit. 3o arguitur contra
[illegible] quod iam potest esse quod non
est nunc repugnat in Christo quod ipse
sed non esse post esse. Quia quod habet
esse post non esse. Contra primo non
obstante Christus vere fuit aliquid
non esse post esse quia in triduo
mortis Christus non fuisset vere
mortuus. 2o tantum repugnantia
sunt passibile et impassibile mortale
et immortale. Sed creatum et increatum

Sed respondetur 3o tantum repugnantia est
quod natura humana creatur sed quod divi-
na natura creatur. Sed primo non obstante
Christus vere dicitur creator quo eterna
dicitur cum sed non creatus repugnantia
supposito increato fit naturam corporalem
repugnat natura sed generatio ab
eterno. Sed non obstante eterna na-
tivitate nos credimus Christum esse natum
et de virgine corporaliter. Secundo ad
primum et 2m dictum quod cum Augustinus quod
[illegible] in verbo suo non expresserit
Christum esse creaturam absolute. Sed
solum sunt naturam humanam assumptam
addendo [illegible] aliquid esse pure
non esse non sequitur [illegible] creaturam
absolute. Sed solum cum insinuatione
alicuius [illegible] esse
[illegible] predicando talis esse
[illegible] argumentum [illegible] aliquo
esse corporeum hoc non arguitur
eum esse circumscriptum quod circum-
scriptio non solum de predicatione talis
esse. Sed [illegible] predicatam omnis
fit [illegible] esse res [illegible]
non [illegible] generatio [illegible]
dicitur genera quod [illegible] de predicatione
in esse de talis non esse. Ad
[illegible] quod Christus dicitur mortalis et pas-
sibilis non absolute. Sed secundum cum additione
humane nature vel expressa vel sub-
intellecta. Secundum 3m dictum et quod Christus
de unum divinum suppositum [illegible] in
duabus naturis divina scilicet et humana
[illegible] quod sic [illegible]
aliam [illegible] quod repugnantiam
[illegible] suppositum illud
absolute non [illegible] de supposito
Sed solum cum alicuius [illegible] determinatione
[illegible] si nullam repugnantiam
Sed [illegible] includat ad suppositum
absolute [illegible] de deo [illegible]

tem quod quelibet creatura includit
repugnantiam ad suppositum divinum
sed creatura includit quietatem ad proprium
suppositum ideo quamvis illa sint concedenda
de Christo tamen non est creator illa tamen
sunt addita non est concedenda Christum
esse creaturam vel creatum sed cum dicitur
quod Christus dicitur naturam temporalem tamen declina-
tionem non vel expressa vel simi-
lia quod tamen sit concedenda de
eo tractatu et virtute adequatis contra
probationem dicta etc.

Utrum Christus possit peccare et videtur quod
sic quia deus potest peccare ergo Christus potest
peccare quia probatur minus quia ille
qui precepit aliquid ut patet videtur
peccare sed deus precepit Osee ut acci-
peret uxorem fornicariam et faceret fi-
lios fornicationis ut patet Osee primo
et 3o [illegible] ultio cum filio in dispositione
spiritus sanctus mediator [illegible] et co-
spiritus mediator in omni cum applicatur [illegible]
in dispositione [illegible] duos egredie et fac-
tum. Contra si Christus posset peccare
Christus posset dampnari quod falsum quia
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
arguitur primo est videndum utrum deus
sit vel possit esse causa peccati secundo utrum
Christus possit vel potuerit actualiter peccare
3o supposito quod non utrum impeccabilis sit
per peccandi 3o supposito quod impeccabilis
quod Christus [illegible] peccaret utrum posset
dampnari de primo quod deus non
potest esse causa peccati [illegible] quod
omne peccatum ut patet super libro
2o vel est [illegible] vel [illegible]
[illegible] malicia sed in deo nulla potest
esse [illegible] tamen sit infinite sapiens
nulla [illegible] seu infirmitas tamen sit
omnipotens et infinite potens vel aliqua
malicia cum sit infinite bonitatis

ergo etc. Et quod illud dicitur quamvis possit
quod potest sumi sed deus potest peccare si
vult peccare ergo eius voluntas antecedit
eius potentiam et velle peccare
et peccatum ergo non potest velle peccare
nisi possit peccare ergo aliquis presupponit
potentiam [illegible] sed quod occasionem dampni
dat dampni dedisse videtur sed qui
occasionem peccati dat causa eius esse videtur
sed deus dando preceptum prius de
scientia legis sicut boni et mali
non esse concedendum videtur dedisse
occasionem peccati nam ipse [illegible] presumit
quod [illegible] contra [illegible] deus peccare
[illegible] in occasionem quod nobis [illegible]
ergo etc. 3o quamvis aliquis [illegible] impossibile
[illegible] quod sit causa unius et [illegible]
causa alterius sed deus est causa omnis causalis
et aliquis sicut omnia que impossibile
sunt [illegible] et [illegible] ma-
liciam ut patet 2o [illegible] sed
quod deus ad [illegible] primus quam
que [illegible] in illa [illegible]
sit bona cum omnis et quod sint
impossibilia impossibile causa est
quod deus velit peccare ideo impossibile
est deum posse peccare cum sibi
est de peccato quam sed si aliquis
velit aliquis etc. sed cum dicitur
quod dampnum est occasio [illegible] peccati
[illegible] per [illegible] [illegible]
occasionem et occasio accepta [illegible]
[illegible] per [illegible] [illegible]
occasionem primo non occasio
peccati insurgens contra [illegible] preceptum
[illegible] [illegible] primo
illud [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in
precepto sed non [illegible] preceptum
deus [illegible] sint [illegible] et bonum
sed in ipso precepto non fuit occasio
data sed solum accepta quantum
[illegible] occasionem non potest ad

quod deus sit causa peccati. Ad 2m patet per Anselmum
3o de concordia 2o libro ubi dicit esse quod
angelus non plus [illegible] nisi quod deus
ipsum peccare posset dare causam sine qua non
[illegible] deus non potest esse prima causa
peccati in actu seu quod alius peccaret quia
eius totius potentiam et similiter perfectionem non
potest esse prima causa effectus totius
privationem et similiter defectum. Sed deus
est eius totius potentiam causa sicut omnium
entium et est similiter perfectio tamen modo
sunt perfectiones omnium generum ut patet
7o metaphysicae. privationem vero est similiter quod
privationem et defectum prima causa. Sed quando
quod est causa causae est causa causati
sed deus est causa liberi arbitrii quod est causa
peccati et est causa omnium quare nos
inflammantem et inclinantem ad peccatum
[illegible] 2o [illegible] movet [illegible]
[illegible] ut tamen semper [illegible]
[illegible] qui manifesto favori
desinit obviare. Sed deus peccatum
cuius [illegible] posset si vellet [illegible]
[illegible] 3o quia sufficit illud
sine quo peccatum vitare non possumus
est causa peccati. Sed deus subtrahendo gratiam
sufficientem sine qua non possumus operari
bonum ut vitare malum ut patet per
Augustinum in libro de [illegible] gratia
[illegible] in actu est sed [illegible] per quod hoc
[illegible] et similiter [illegible] operari
non potest et [illegible] confessionem [illegible]
gratiae tamen [illegible] quamvis mala
non faciat sed malum non faciet non
est imputandum gratiae si caret gratia
posset non peccare. Ad primum dicitur quod
illud quod est causa causae sit causa
causati non oportet quod sit causa
causativa [illegible] quod sit sed sufficiat
quod sit causa alia sine qua non vel
[illegible] quod effectus causati vel operatur
causativum vel est causativum actu causa
vel ut deviat ab ea. Primo concludit
argumentum et non 2um et quia peccare

non [illegible] volumus ut adeo causa
est sed ut deviat adeo [illegible]
Ad 2m dicitur quod deus non deficit
nobis [illegible] et favore obviare
[illegible] solum facimus quod illud
est auxilium dei nobis [illegible] est
et omnem peccatum [illegible] et post
peccatum ut [illegible]. Si vero nos
voluerimus facere quod in nobis est
[illegible] iusto iudicio deserimur. Nos
Ad 3m dicitur quod deus non possumus
vitare peccatum gratiam [illegible] subtrahit
[illegible] obviare [illegible] et
[illegible] non possumus
vitare peccatum tamen deus non est causa
peccati sed [illegible] obviare gratiae.
[illegible] arguendo dicitur quod [illegible]
[illegible] Christi [illegible] supposi-
to similiter [illegible] Christi non potest pec-
care et [illegible] eadem ratione qua
[illegible] quod deus
non potest peccare sed [illegible] de Christo
[illegible] ad [illegible] humanitatem quam deum
[illegible] assumpsit [illegible] illud quod peccare
potest [illegible] duplicem [illegible] unde
[illegible] gratiae et gloriae
anima Christi quibus [illegible] defecit [illegible]
[illegible] esse perfectionem verum Christus quo
ad illam humanitatem seu [illegible] illam
humanitatem posset peccare [illegible]
[illegible] contrariis [illegible] perfectionibus
[illegible] Christi ita quod ipsa [illegible]
per [illegible] remaneat
[illegible] non obstante
tali suppositali unione [illegible]
Christus posset peccare [illegible]
[illegible] humanitatem [illegible] ad quod
est [illegible] doctorum concordia quod
[illegible] Christus [illegible] peccare
non posset [illegible] quod non [illegible] sed
[illegible] et gloria [illegible]
quod [illegible] angelorum
[illegible] sed 2o [illegible]

quamvis aliqui doctores teneant
oppositum. Item 2º sic: si illa natura humana
Christi in talibus fuisset assumpta, ille
homo non potuisset peccare, nisi assumptione
divina prius fuisset destructa, illa natura
in proprio supposito constituta, quia actus
includens repugnantiam ad suppositum
quod alicui naturae suppositaliter sustentat
non potest competere ei nisi ut alicui
tali. Sed nihil competit divinae naturae, quae
supposito suppositaliter coniuncta sunt
unita, sed peccare includit repugnantiam
ad divinum suppositum, et in proposito
non est ad suppositum divinum. Ergo etc.
Patet quia natura non agit sed suppositum
est agens, ut patet primo metaphysicae.
Sed contra ad partem suam potest sic
dici: impeccabilis creatura et 2º peccabilis
beata est, supposita distinctione superius
articulo 2º. Sed contra Christus potuit mentiri,
ergo potuit peccare. Consequentia patet. Antecedens
quia Joannis 8º Christus ad Judaeos dixit
de patre suo: si dixero quia non novi
eum, ero similis vobis mendax.
Sed Christus potuit dicere quod verum fuit,
ergo etc. 2º Augustinus libro 2º de libero
arbitrio dicit quod melior est natura quae
potest peccare quam quae non potest. Sed Filius
Dei assumpsit naturam humanam optimae
dispositam, ergo etc. 3º potest sic argui:
potest quis in isto mundo esse laudabilis
sed aliquis laudetur in ista dicitur: quis
potuit transgredi et non est
transgressus, mala facere et non fecit,
et ideo dicit Augustinus de doctrina christiana
Sed patet dicere quod haec verba possunt intelligi
de Christo: Christus potuit dicere et exprimere
quantum ad solam vocem verborum, sed ad
mentem et dicere non novi eum
ita est sicut continue, si dixero etc.
tamen sequitur quod non potuit dicere
quod ab ea veritate, quia suppositaliter
subsistebat divinae naturae, et potuit
ad eum dicere angelis et apparet

tantum ad divinitatem assumptam. Ad 2m dicitur
sed melior est natura quae peccare
potest quam quae non potest sed melior est natura
hominis vel angeli quam lapidis
vel asini in eadem specie, melior
est natura quae non potest peccare eo quod est in
gratia confirmata quam ea quae potest peccare
eo quod nondum sit confirmata, et ideo
dicitur quod non posse transgredi non
est laudabile simpliciter et absolute, sed per accidens
puta ratione status imperfecti, in quo
quis quia non dum est confirmatus in
gratia; unde sicut aliquis est laudabilis
in patria, innocentia quod non in se laudabile
immo superius puta esse summe
innocentem et non in bono firmatum (?)
propter suum statum. Dicendum est et Christus
tenuit statum supremum et supremam
dignitatem, tantum tamen dicendum est
de 3º articulo. Est advertendum quod dupliciter
potest dici posse peccandi: una
est ad actum et voluntas creata, sed dilecta
quae non est sine libero potest in bonum
et in malum, et potentia talis sunt ad
opera activa et est ista voluntas
eadem penaliter, et admodum proportionata
secundum actum in actu peccandi propter
non posse primo potentia peccandi non
simpliciter impossibile quia actu potest etiam quis
potens peccare. Sed Christus non potuit
peccare ut patet in 2º articulo, ergo etc.
2º potentia peccandi sunt impossibile quia
vel voluntas quamvis sit impossibile
quantum est contingit eiusmodi confirmari.
Ergo etc. Dicendum 3º articulo dico quod quamvis
impossibile sit Christum mortaliter peccare
et sic Christum damnari sit impossibile,
tamen haec quia est bona: si Christus mortaliter
peccaret, Christus damnari posset, quia potentia
est sufficiens potentia effectus vel salvatio
possibilis est effectus Christi sufficiens
tamen est damnationis si peccaret
mortaliter. Ergo etc. Ad argumenta principalia dicendum

q̄ aūs nō ē verꝰ ad pbationē
dico q̄ deꝰ nō recipit ope q̄
pctm̄ qr ꝯdei recepto sinis ē
ipē ope atq̄ illi licet q̄ sine
recepto s' suissꝫ illicitꝫ pt̄ꝫ deꝰ
ut ait Ricardꝰ dispensare in
omibꝫ receptis ro tale q̄ aūt dispē
deꝰ ad sp̄m medium ꝯsiderare
ꝯstat ut ḡt ē intelligendū dicē
suppō p̄ modū pmissis scđo ē
dicit inde q̄ sicut sic ratio

verꝰ in xp̄o fuit plenitudo gr̄e
vir̄ q̄ nō qr capacitas ꝯ ī gr̄e
nō p̄t ipleri g° in xp̄o nō p̄t esse
ut vir̄ plenitudo gr̄e q̄uā̄ p̄ba
ms qr q̄uāꝫ aliq̄ p̄sona ē illiq̄
ꝯditiōis q̄ p̄ sp̄m infusionē ca-
pacitas recipiē augetur illa p̄sona
capacitas repletur nō p̄t scđo
ꝫ gr̄a ē hēi g̊e ut ꝯtinet in ro
ē plenitudo gr̄e ꝯtra ꝯditū
ceti gr̄m receperūt ꝫ de gr̄a
xp̄i d' jo p̄mo ꝯ plenitudine
eiꝰ omēs recepimꝰ gr̄m q̄ gr̄a
sic s̄ ꝯsiderata p̄mo verꝰ gr̄a
sit tātū ro dē eo q̄ quīt 2°
verꝰ hēi gr̄e sunt infinita ꝯtra
verꝰ talis gr̄a sicut xp̄a nāls
de p̄mo ē aduertē q̄ in xp̄o ē
dupx gr̄a .f gr̄a vniōis ꝯ
habitualis seu deifice ꝯforationis
de gr̄a vniōis sciē ē q̄ vel aūr
actiue ꝯtra ē diuīa
diuīa ꝯplacentia sine volūtas q̄
ꝯsistit sp̄ ē ut humana na
ad diuīm suppositū vnitꝰ assumē
ꝯ alios accipit passiue ꝯ ꝯsi
ceta q̄ ē ipa vnio ꝯstituta q̄
humana naꝰ ꝯsistūt ē vnita uer̄
diuīe ꝯ q̄ ipsonū sic tātū pꝫ qr
omē ꝯpale ē penē tātū sic
ista vnio ē vnita impē ipora

q̄ ait augꝰ inebꝫ recept ait illa
summa gr̄a ē q̄ homo ī vnione
p̄sone ꝯiuncta ē deo 2° p̄bat
dico q̄ in xp̄o ē gr̄a habitualis q̄
ē creata qr aīa xp̄i ꝯueniens
fuit q̄ homo fuerat incitatū ꝫ
nulla aūt creatura ē in ipa ꝯuē
ꝯsiderat actualiter hēi gr̄e infinita
qr gr̄a creata sine habitualis ē p̄p̄a
incidit sicut natura dispositio admitti
humane nāe ꝫ q̄ diciē q̄ q̄
in aliis homibꝫ sic ita in via q̄
impeta sunt hēi gr̄e hic totū in
xp̄o sunt deitas q̄ d' ē p̄sonalis
vnita ꝯ io nō ponit hēi
gr̄e creare in xp̄o qr vel gr̄e ꝯ
sistunt ꝯplendet in ipa deitate
ꝯ q̄ q̄ ceti homines pnt ꝯ ꝯgrom
hic xp̄o p̄sona ꝯpetit ī meā p
de eo 2° xp̄i nō potuit deficere
ī ꝯplendo ꝯ nō indiguit gr̄a
creaptꝫ qr ad hoc ponit gr̄a ī
nob ut sic pncipiū bone opatiōis
ꝯ ut ceterumq̄ in opando aūr
gr̄a potuit deficere p̄m deꝰ ut
dēc patent ut p̄m humanū qr
habitualis fuit instrumē deitatis
ꝯ instrumē aūt ad hoc q̄ rite agat
nō requirit in se habitū deitatis
ꝫ solū in p̄ncipali agente requirit
hēi g° ꝯ ro vbiq̄ ē alicui
vel ꝯ talis ibi frustra ponit ꝯ sicut
vel ꝫ deitas vel ꝯ talis est
vnita aīe xp̄i g° nō ponit
gr̄a q̄ ē quedam similitudo deitatis
ꝯ io gr̄a habitualis nō ponit in aīa
ꝯ ut dec esse ꝯstitutū ꝯ hēi
opari ꝯ hic p̄t deitas diuīe
p̄t ipam g° frustra ponit in
xp̄o gr̄a habitualis ꝯ tū p̄us ē
hīo sol's nō indigꝫ lucꝫ ꝯ actu
ꝯ tamen ꝯ ꝯpletꝫ lucē solaris g° aūa

v an' ecclie lux clarit' mentem Ad
sunt pus no indigent lumine
gre tante sz illa no gaudent
qr illud pz diffusa e gra in
labijs tuis expsse coponit astis
doctoribz de gra tam q sunt
in dno ihu xpo Ad p'm dom
q omis effectiue donis passit
fiunt mentaria sic gra q pt
inere gra cu no insedeo sunt
inque cause formalis Cum
i gram p'am in xpo ut cum
p poteret forlic in esse sup nalis
quos sic forlic insunt fieri no
pt i dcitus ppc suaz pfectione
tale esse daretur pt tu non
posset esse sed insitus ut eam
valz illa qua qr pi rone sequit
q i multa alij ut mali pfus
tam esse in xpo tu diuina esset
omem pfectione tantum pfusiue
ophendat Ad 2m eodem ut dr
a pbato no valz qr insunt
q agenti pricipali coagit rquit
inmedie suas dispositiones inelli
in operat dolabra mediante dolabr
illi acuta qui inest obiecta Ad
3m dom q actus e via sepat
sedes cups corporandu obiecti
si aute ponit ad generandu p
fectione materiam et formalem
cor no e veda maior si illa valz
pura no dat esse inmedi pfecte
inhesionem et qr gra no rquit
in aia ad pparandu obiam dum
sz ad conclusdu aiam pfectionem
pfectione ad esse sup nale esset
aut diua qui sic pus sit aie
cu no dat ad esse cu sit alij
pury qui necess pt go ad
Ad 4m dom q deitas non sit
forma inherens no pt dari
forlic esse gratuitum sine gra

Ad 2m dom q no e sile qr vera
lux sz solis et candele acci-
forlic venit in insedeo aere sine
qualitate ut suppleat aliqu
sz lux clarit mentem qm libz sic
pus aie cu forlic q no venit
in dato alique esse forlic ro go
tam dans hoc esse no ponitur
fruse dre ro arilo adiutem
q plenitudo aliqu rei duplicat pt
esse pro extensiue vo intensiue
2m hec sic go prima q in xpo
sunt et e omis plenitudo gre lodo
de plem ue extensiua qr nulli
alij inte e inceor ii primo sunt
incipere sz alij ctiiz gre e
alij inte spualis et xpc e capud
ecce et ory inebror ex go
omis gra gel data sunt gen
fideles sunt et e iudex et ipse
inter bti aug ad dardanum in li
3go vbi ait q sicud incipit
sunt omes ipsi sic in xpo fuerit
omes gre 2o gra data sunt
xpo in ubi patres solent go
nulla spe ipig gre xpc debebat
care go ul cz ge xpc no huit
gram linguaz indoz ppheciae
go no huit omes speciem gre
gel date ennaratam ab aplo
qr diuersas linguas psequuntur
no verba et pauis fruse suffi
talis hunc mes ut magi legit
expresse Ru q xpc huit om
gram linguaz qr ipse nouit
cogitaciones hominum quarum cog
tacionum vba p linguas expsse
sunt signa ut pz primo pyar
et alibz cu linguis no verbis
qr no erat opum cu ipse no
fuit missus ad inuidiam ad pdicandum

generaliter p̄s̄ ipm̄ in mēte p̄iunxit
ait ut ylarius dicit aduenis q̄
preunt dominicū sibi sine domini
pphete q̄ verissime pphetauit
de passione christi q̄ sc̄i sunt pr̄a
p̄ eum et respersam̄ eum eum
cu̇nctabant et coangustabant et
ad eius p̄ueniebant ut q̄uia
lapidem sup lapidem in liquebat
Con̄o 2ᵐ in xp̄o fuit plenitudo
grē intensiue q̄ sc̄d iu̇olu̇
q̄do p̄tinguat fama tanto intē
sius et limpidius recipit influentiā
s̄ieut sic xp̄c p̄ gr̄am unionis
cuius principium fuit omnis grē
pnm ipi diuine nē intensiue
recepit influentiam sp̄ualem diuine
grē vt̄ q̄ dr̄ Joh̄is primo vi
dimus gl̄am eius gl̄am q̄si unigeniti
a p̄re plenum grē et veritatis 3ᵐ
q̄ plenitudo grē sine plenitudine
glorie virtutis eorum ut sic 3ᵐ
in xp̄o nō fuit plenitudo glorie
virtutis q̄ in xp̄o nō fuit fides
neq̄ spes in xp̄o fuit clara
visio q̄ fidei repugnat cū fides
sit credere q̄ nō vides et spera
re eius que nō apparent spem
cū spes sit rei absentis sic
h' fides et spes q̄m ad plenitudinem
quam dicunt perfectionem et s̄ue
q̄dam imperfectionem annexam h'
et defectum q̄ sunt vie q̄ est
status imperfecti grē ad imperfecti
dei absolute imperata ubi est
status perfecte grē et in xp̄o
qui sic fuit viator et q̄ fuit
verus cōprehensor in quo ubi gr̄a
sine cōparatione fuit perfectissima

gr̄a fides et spes q̄m ad illud q̄ī
eis et perfectionis p̄ fuerunt q̄uis
numq̄ fuerunt in eo q̄m ad imperfectione
q̄ implicant in suppositi viatoris
et de sic p̄lixius dicunt magistri in
prologo p̄mi libri q̄stione 3ᵃ
et de sic tangit in 3ᵐᵒ distinctione
3ᵃ et eodem 3ᵒ possunt distinguere
de grā unionis q̄ ipa fuit q̄
sine plenissima in xp̄o q̄ illa
unio includit omnem aliam unionem
qua de sunt creature et p̄ quos
includit om̄ gr̄am unionis ut
tū unio illa fuit personalis ideo
in xp̄o perfectionem sine includit uni
onem q̄ deus unit̄ creature p̄ sui
pntiam potentiam et essentiam et etiam
unionem q̄bz deus uniri creaturis
sp̄ualibus sine in via p̄ gr̄am
sine in patria p̄ gl̄am similiter
in xp̄o grā unionis plenissima
loquendo de plenitudine intensiua q̄
q̄to aliq̄ sunt perfectius et gloriosius
uniti tanto magis sunt abinuicem
separabilia s̄ q̄uis mors separauit
animam xp̄i a corpore tamen in morte
q̄ i unum a deitate numq̄ fuerunt
separata g̃o intensissima fuit illa
unio et p̄ quo gr̄a unionis
fuit intensissime plena et patet
in tractatu Bichardi libro 7ᵒ de spiritu
ad angelum ubi aīt in omnia
que veniunt dicitur cum tenet
unitas ē nitē q̄ tres p̄sone una
sūa sunt 2ᵒ loco illa unio
p̄cellit qua tres sūe in xp̄o
una persona sunt de 3ᵃ cāla
dico q̄ absolute et simpliciter loquendo
de infinitate si ut grā sp̄ualis
ut grā unionis in xp̄o debz

dicta infinita quia omne creatum
est finitum. Sed tamen gratia habitualis
et gratia unionis est aliquid creatum
ut patet in primo articulo. Ergo etc. 2o
omne quod subiective fundatur in re
creata est finita et finitum. Sed potentia
gratie fundamentum subiective in re finita
puta in anima Christi ut insinuatum
est. Ergo etc. Item patet consequentia quia
per quod omnis subiectiva capacitas
creature est finita et per quod impletur
perfectione finita. Ergo etc. 3o radius
[illegible] in aliquo non excedit ma-
gnitudinem sui [illegible]. Sed radius inc-
[illegible] est gratia [illegible] non
sunt simpliciter infinitum alias [illegible]
creature [illegible] sufficienter [illegible]
ergo ut gratia [illegible] sunt simpliciter infinita.
Sed [illegible] illud quod est [illegible] infinita
[illegible] et per quod infinitum
gratia [illegible] est [illegible] quia deus
est [illegible] non [illegible]
ut patet [illegible] 3o ergo etc. 3o omne finitum
[illegible] adequate attingere [illegible]
augmentum [illegible] finite. Sed sunt
doctores gratia nullum [illegible]
augeri [illegible] attingere ad
plenitudinem gratie [illegible] ergo non videtur
quod gratia Christi sit finita [illegible]
sic ergo 2m gratia [illegible] quod est
[illegible] dici infinita et hoc
maxime loquendo de gratia unionis quia
[illegible]
sic finita per [illegible] ad [illegible]
dicitur infinita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] replicatur [illegible] gratia [illegible]
[illegible] patet ad instantiam
[illegible] illa [illegible]

et [illegible] de gratia [illegible] puta de
[illegible] non [illegible] sunt [illegible]
[illegible] unita [illegible] quod [illegible]
[illegible] et ei non [illegible] super omne
nomen ut ait apostolus [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] quod est [illegible] finitum
sine quod [illegible] sunt [illegible] ut patet
2o [illegible] et 3o [illegible] etc.
gratia spiritualis [illegible] dicitur
finita [illegible] quod sunt
perfectissima et valde magna [illegible]
[illegible] gratia spiritualis [illegible]
[illegible] gratiis non sunt ut est
[illegible] non [illegible] quod
[illegible] est [illegible] Sed [illegible]
[illegible] ei in unione quod [illegible]
sine [illegible] cum gratia [illegible]
[illegible] cum [illegible] de [illegible]
[illegible] illi [illegible] quod
unionis [illegible] valde [illegible]
Damascenus libro 3o capitulo 3o [illegible]
[illegible] nam [illegible] argumentum [illegible]
illud est aliud valde quod est [illegible]
[illegible] quod in est [illegible] nam
Sed gratia unionis sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] gratiam cum unionis
[illegible] potuit [illegible]
[illegible] ergo etc.
2o illud quod [illegible]
[illegible] dicta [illegible] valde. Sed
gratia unionis [illegible]
et illa est [illegible] augustinus [illegible]
3o capitulo 3o illud est valde [illegible]
quod est [illegible] filius
[illegible] Sed gratia unionis est
[illegible] filius [illegible]
[illegible] ergo etc. Sed [illegible]
[illegible] non [illegible]
Sed gratia [illegible]

ergo nulla gratia potest dici naturalis 2o
illud non est naturale quod non deri-
vatur ex principiis nature sed potentia gratie
non oritur ex principiis nature
nec est ad primum lex gratie et
nature ex opposito dividuntur quartum
ad id quod sunt quod non debetur alicui
creature secundum naturalium principiorum
exigentiam dicitur supernaturalis liber-
talibus potest esse nisi cum ubi cogita-
verunt aliquem effectum naturalem vo-
cant effectum et gratia dicitur potest
naturalis et est imperfecta r. et dicitur ad
2m dicendum quod omnis gratia unionis in
christo non est tamen sine originis
peccatum excepit quantum christi tamen
tamen excepit dicitur. Contra 2m gratia
specialis in christo aliquo modo potest dici
christo naturalis quod illud quod convenit
alicui a primo sue conceptionis aliquo
modo dicitur naturale sed a primo conceptionis
quo ille homo cepit esse deus
ipse fuit plenus gratie 2o illud
dicitur vere naturale quod convenit secundum principia
naturalia nature sed secundum gratiam causabatur
a natura divina que christo fuit naturalis
ergo etc. Ad argumentum principale nullo modo
ad primum dicitur quod omnis illa potest
creata gratie viatoris non cum complete
fuit et in sine aliquo medio
sic dicitur et capacitas amplius
non crescit sed ut corporalis ma-
gnitudo et ad debitum pervenit
augmentum sic eodem modo de eo
etc. spiritualis et patet questio

Utrum potest cognoscere creaturas in
verbo sine media essentia potest
habere notitiam rerum in ipsis
genere ut quo ipso quod quamquam aliquid
aliquando vel perfectam sed notitiam
et hoc est eius vel fructum sicut mediante
imperfectam sed potest apprehensio sive
consideratio habetur perfectam et autem ipso
et ipsa sive clara et vera completa
sed ergo etc. Contra cognitio vesper-
tina non excludit matutinam ergo
simul stabit in christo cognitio vel
potentia rerum in verbo et in ipsis genere
ans patet augustinus 10 super genesim ad
litteram ubi cum in celo pariter fit
et mane et vespera et notum est
quia quod in libro patet primam
autem intelligit notitiam rerum in
verbo per vesperam cognitionem rerum
notitiam in ipsis genere et ideo perfecta
cognitio sunt ubi agit cognitionem cre-
ature in christo ipsa et vespera et mane
et mane ergo etc. Contra primo videtur
et utrum anima christi et intellecto et intellectu
videat divinam essentiam 2o utrum
clarius et perfectius videat eam quam
alii 3o utrum anima christi videndo
divinam essentiam videat omnia
in natura et mathematica ideo de
primo questio de primo dicitur quod
sic quod ergo eius intellectus et intellectu
videt divinam essentiam sed contra
impressio sive cognitionis sunt perfecte
beati ut dicit secundo apostolus perfecte
sed christus quidam viator manet
et per quod quilibet dicitur quod nulla
creatura quamvis beata potest videre
divinam essentiam nisi ipsa sit
in quodam esse sive clare et
quem esse effectus esto sive spiritualior
tamen clarius et beatus videret
deum sicut .u. in anima christi
in qua omnis essentia potentia

splendor in quo non videtur sol
tamen per eam effectus sed medi-
ante per eam refulgentem sic in
speculo etc. Et illud probant sic po-
stea deum nemo vidit umquam
etc. super quo dicit Chrysostomus quod nec
ipse celestes essentie ipsa scilicet che-
rubim et seraphim ipsum deum
ut est umquam viderunt. Et per
racionem sic nulla proporcio est finiti ad
infinitum summum bonum unde comparacio
sed intellectus et intelligibile debent
esse proporcionata ergo intellectus
creatus non sic semper potest intueri
essentiam divinam in mente quod est infinita
Secundo plus distat deus ab intellectu
nostro quam angelus [illegible] sed intellectus
noster [illegible] elevatur ad hoc quod videat
angelum ergo nec intellectus ad
hoc quod videat deum. Tercio sic essentia
divina ab intellectu nostro videtur
aut hoc est per essentiam ipsam aut per
speciem ab ea derivatam. Non
primo quia ipsa non potest esse for-
malis intellectus nostri. Nec secundo quia illa
species tamen sic creata plus distat a
deo quam species albi angeli distat
species albi angeli [illegible]
in mente sic etc. Secundo illud quod
videtur mente alio non videtur nunc
per essentiam. Sed [illegible] doctores medi-
evi et antiquos dicunt videri
in mente [illegible] glorie auctores [illegible]
et aliorum loquuntur de visione
per comprehensionem de essentia
divina [illegible] videtur ab intellectu
divino quam essentia [illegible]
sed bene videtur tamen comprehendi [illegible]
et modus apprehensionis. Ad primam

[illegible] dicitur quod finiti ad infinitum
non sit proporcio commensuracionis
est tamen proporcio habitudinis per quam ad
agentis eo quod infinitum agere possit
in ipsum finitum. Secunda proporcio primo dicta
non requiritur inter intellectum et intelligibile
sed [illegible] ad [illegible] dicitur quod [illegible]
[illegible] species [illegible] distat [illegible]
[illegible] ab intellectu [illegible]
intelligibili plus distat quam species
intellectus [illegible] intellectum [illegible]
ad comprehendendum aliquid intelligibile. In-
tellectus vero ad comprehendendum divina in-
telligibile [illegible] apparenciam est
in actu. Ad 3o dicitur ad 3m dicitur
quod per speciem ad probacionem dicitur quod essentia
essentia divina non potest esse for-
malis intellectus [illegible] potest esse ali-
[illegible] in mente perfectus intellectum et hoc
sufficiat ad hoc quod intellectus ab essentia
divina moveatur ad [illegible]
[illegible] actum intelligendi. Ergo
[illegible] in speciem infinitam ab
essentia divina [illegible] patet ad probacionem
quia [illegible] plus
distat illa species ab essentia divina
quam species albi angeli [illegible]
[illegible] distat [illegible]
[illegible] plus distat ab
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plus [illegible]
[illegible] obiecti [illegible]
[illegible] opinio [illegible]
[illegible]
medium [illegible] species [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]

immediatam coniunctionem. unde sicut lumen corporale aut species coloris non impedit immediatam coloris visionem quinimmo complet, sic habitus visionem [illegible] lumen sicut lumen spirituale etc.

Ad 2m dicendum quod anima Christi clarius expressius videt divinam essentiam quam aliquis angelus quia [illegible] inexpressionem [illegible] gratie et caritatis [illegible] [illegible] et per consequens [illegible] visio divine essentie. Sed perfectior fuit gratia et caritas anime Christi [illegible] et gratia cuiuscumque alterius creature ut patet ex dictis supra. ergo etc.

Ad 3m dicendum quod creatura intellectualis quanto [illegible] coniuncta intimius est deo [illegible] clarius videt divinam essentiam, sed plenius [illegible] coniunctione [illegible] creature unitior [illegible] deo quam [illegible] maior illa [illegible] excepta ea qua [illegible] divine persone unitur in unitate [illegible] ergo etc. Sed quia [illegible] fuerunt quidam dicentes quod [illegible] [illegible] [illegible] angeli clarius videant divinam essentiam quam anima Christi [illegible] alia [illegible] probatur sicut [illegible] obviam [illegible] putantium [illegible] videlicet [illegible] Sed essentia divina [illegible] putatur [illegible] et per intellectiva [illegible] et perfectior per intellectiva [illegible] [illegible] [illegible] ad dei imaginem magis est [illegible] beatitudinis et claritatis divine visionis. Sed angelica natura magis est ad dei imaginem quam humana [illegible] quia [illegible] imago [illegible] intellectualis [illegible] intellectuali [illegible] imago. Ergo etc. [illegible]

dicendum quod licet non est una [illegible] sit illa perfectio per quam intellectualia sunt magis vel perfectius [illegible] ad similitudinem dei aut ad imaginem quam anima Christi et perfectior in lumine glorie quod requiritur ad visionem et [illegible] magis [illegible]. Ad 2m dicendum quod [illegible] angeli magis sit ad imaginem dei [illegible] homo [illegible] simplicior [illegible] naturalibus, tamen [illegible] sicut [illegible] in perfectionibus et dispositionibus supernaturalibus [illegible] sunt quidam colores divine imaginationis [illegible] [illegible]. Ad 3m dicendum quod anima Christi non comprehendit omnia que sunt in divina essentia quos [illegible] possibilia [illegible] coniungitur ea [illegible] [illegible] non comprehendit divinam essentiam [illegible] non comprehendit omnia [illegible] divina essentia [illegible] [illegible] divinam [illegible] divina non [illegible] comprehendi totaliter [illegible] infinitum [illegible] non possit comprehendi [illegible] etc. Sed [illegible] regulariter [illegible] sicut [illegible] [illegible] esse [illegible] cognitionem. Sed [illegible] essentia divina [illegible] anima Christi [illegible] esse [illegible] cognitionem [illegible] comprehenditur [illegible] etc. [illegible] attingi [illegible] totum attingatur sicut non [illegible] totaliter comprehenditur [illegible] anima Christi attingit et apprehendit essentiam divinam que est simplicia [illegible] tamen totaliter comprehendit eam. Ad 3m [illegible] angelum [illegible] videndo

deum comprehendis tamen nichil
licet videntem. Secundo nichil essencie
divine latet animam Christi quia si aliquid
lateret eam in essencia divina esset [illegible]
quia aliquid sui lateret et aliquid pateret. Ad
primum dicendum quod quamvis essencia divina com-
prehendatur ... in esse non tamen
totaliter et [illegible] primo [illegible]
quod essencia divina permanet ubi
ad animam non est in alia potencia
nec comprehendi [illegible] est impro-
prie sicut sed sit quamvis comprehensibile
et per quod non apprehenditur quod
comprehensiva cognoscit non [illegible]
et patet per [illegible] quia quamvis sit
est infinite comprehensibilis ab alia
tota apprehenditur non tamen ap-
prehenditur totaliter et non comprehenditur
sed linea tendens circumferentia
circuitus attingit totum centrum
cum sit indivisibile a [illegible] tamen
non attingit totaliter quia ab infinitis
aliis lineis idem centrum potest at-
tingi quarum alia et alia potest circum-
[illegible] potencias [illegible] et [illegible]
[illegible] et aliquis comprehendit totum
[illegible] [illegible] licet non totaliter quia
non comprehendit omnes [illegible]
[illegible] sit et [illegible] Ad se-
cundum quod nichil essencie [illegible]
[illegible] [illegible] essencia licet anima
Christi [illegible] tamen est infinita [illegible] essencie
[illegible] [illegible] quo ad modos essen-
[illegible] illam animam lateat. Sed contra
[illegible] argumentum sit in illa [illegible]
aliquid comprehendere que ignorat animam [illegible]
[illegible] Christi [illegible] [illegible] [illegible]
ei discipulis [illegible] [illegible] [illegible]
quia [illegible] omnia [illegible] solum [illegible] et
[illegible] sed et possibilia fieri [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] comprehendit essenciam

divinam si comprehendit omnia comprehensibilia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quia anima [illegible] [illegible]
[illegible] in essencia divina [illegible] [illegible]
[illegible] incomprehensibilis [illegible] essencia
et per quod [illegible] [illegible] [illegible] potest in
essencia potest in omnia alia. Secundo omnis
creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] non [illegible] sed [illegible] una creatura
[illegible] quod videat ab essencia divina
quam alia. Ad primum dicendum quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divinam
et [illegible] quod [illegible] potest aliquid [illegible]
sui divinam [illegible] [illegible] ignorat animam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ad [illegible] [illegible] quamvis essencia divina sit
infinite excellencie quam omnis creatura
in esse perfecta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible]
ab essencia [illegible] ut creatura sit [illegible]
[illegible] [illegible] sit non est [illegible]
intelligere divinam essenciam quam [illegible]
[illegible] Ad secundum dicendum quod [illegible]
est ad oppositum quia [illegible] [illegible] [illegible]
potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfecta
[illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] sed [illegible] totaliter
quod [illegible] indistincta [illegible] in-
tellectus [illegible] sit [illegible] essenciam
divinam [illegible] quod [illegible] non [illegible]
totaliter [illegible] [illegible] comprehendit quia
[illegible] non comprehendit non [illegible] quod
videat omnia distincte que
divina essencia potest [illegible] distincte
[illegible] sufficit [illegible] [illegible] quod videat
divinam essenciam sit esse [illegible]
quod [illegible] [illegible] potest omnia [illegible] et
[illegible] que vult sed non [illegible] quod [illegible]
videat que [illegible] illa quod [illegible] sit potest
quod vult ea [illegible] et quod sit potest
quod [illegible] non vult ea [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vincebatur. Confirmatur 2o: anima Christi cognoscit
omnia que sunt fuerunt et erunt ergo
etiam verbis cognoscit omnia ad ipsum per-
tinencia. Sed anima iam dicta aliquo
pertinet ad Christum cum ipse est singula-
rem ut sit dominus et iudex omnium
etc. Sed contra de die extremi iudicii
dicitur Matthei 24o de die illa nemo
scit neque filius hominis. Respondetur
quod scit omnia que erunt etiam
sic illum diem simpliciter sed dicitur nescire
eum ad manifestandum nobis. De
[illegible] quod prima anima Christi potest movere
quod habet de ibi [illegible] ut eas videt
in verbo sine medio efficacia corporis
[illegible] non autem in ipso genere
[illegible] quod anima Christi non debuit
[illegible] illa potencie ad quod naturam
habet aptitudinem sed ad hoc [illegible]
[illegible] quo vos cognoscere in ipso genere
anima Christi habet generalem aptitudinem
[illegible] quod ad illud [illegible]
potencia homo naturam [illegible] aptitudinem
[illegible] desiderii in eum hominem naturam
est inscitum sed ut dicitur in ipso [illegible]
omnes homines natura scire de-
siderant. Sed contra est dyonisius 1o celestis
ierarchie. Confirmatur 2o non est [illegible]
Christum omnia habuisse [illegible] cognoscere
per unum habitum ut [illegible] dicunt
sed per diversa [illegible] cognoscere per diversos
habitus [illegible] quo [illegible] habitibus
distinctis [illegible] cognoscitur quod [illegible]
[illegible] potencia [illegible] in anima
Christi [illegible] ad [illegible] cognitionem que
[illegible] naturam [illegible] humane
quod [illegible] non [illegible] nam [illegible]
[illegible] eam. Sed non cognoscendi
[illegible] est [illegible]
[illegible] angelica [illegible] nobis [illegible]
[illegible] scientia distinctorum
habitus scientifica pluralitatem

[illegible] sed dicunt primo [illegible]
[illegible] est una scientia [illegible]
[illegible] pluralitatem seu distinctionem
[illegible] sicut [illegible] sunt plures
distincte scientie. Confirmatur 3o quod [illegible]
habitus [illegible] infusos [illegible] Christi
[illegible] cognoscit in ipso genere [illegible]
potuerunt et in [illegible] fuerunt
in [illegible] habitus scientifici [illegible]
[illegible] quod autem Christi [illegible]
abstractive [illegible]
intellectus agentis aut non [illegible]
[illegible] potuit [illegible]
seu acquisitam [illegible]
ad [illegible] et [illegible]
acquisivit scientiam si non [illegible]
[illegible] in Christo [illegible]
[illegible] intellectus
agentis qui anima [illegible] ad
[illegible] acquirat [illegible]
habitus [illegible] 2o ambrosius 3o
libro de [illegible] illud [illegible]
[illegible] proficiebat sapientia et
etate apud deum et homines. De-
sit Christus proficiebat [illegible]
[illegible] non proficiebat [illegible] scientiam
divinam ut [illegible] scientiam infusam
quod [illegible] apud [illegible] experientie
[illegible] habet [illegible] eandem ambrosium
[illegible] ad scientiam [illegible]
acquisitam. Sed contra si Christus
habet scientiam acquisitam aut habuit
eam per doctrinam aut per [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] dicentes quomodo [illegible]
[illegible] non [illegible] ut
[illegible] 2o quod [illegible]
[illegible] homines est
valde imperfecta imperfecta autem
scientia non [illegible] in Christo 2o
[illegible] acquisita [illegible] sicut [illegible]
iam acquisita. Sed Christus habuit

ablutus

ab initio autem in scientiam perfectus
et imperfectis posuit. Ad primum dicendum quod
potuit habere scientiam per experientiam
acquisitam. Dicendum quod quamvis sua scientia per
experientiam unius hominis quasi debilis
haberet securitatem et certitudinem
nullam esset imperfecta, tamen illa quae
habetur per experientiam unius hominis
qui certissimam et stabilissimam
haberet securitatem et certissimam
nullam illa posset esse perfectior
quam ea quae habetur per experientias multorum
[illegible] habent et est imperfecta de[illegible]
est. Ad 3um dicendum quod amor et via
sicut est quae acquiritur et contra
habetur et mortificando [illegible] et
dicitur et patet quia ille quae est alia
quae et quaedam alicuius fuit sicut
quod in ipsis ideo est. Ad 4um [illegible] dicendum
quod quamvis perfectum et imperfectum [illegible]
sunt eiusdem rationis non possunt simul
in eodem comparatur [illegible] ut sunt
[illegible] ratione secundum [illegible] [illegible]
et [illegible] non sunt eiusdem
rationis ut et [illegible] quod [illegible]
[illegible] et imperfecta [illegible]
[illegible] gloriae et perfecta [illegible]
tunc una [illegible] ad aliam
passio dicta imperfecta est.

[illegible] in Christo cum dolore passionis
sic fuit gaudium beatae fruitionis
[illegible] quia gloria non potest esse
sic [illegible] sed dolor [illegible]
[illegible] sunt gloria ideo est. Contra
sicut [illegible] quod [illegible] sunt
[illegible] et [illegible] affirmatione
beata [illegible] et [illegible] sunt [illegible]
et acerbissima morte [illegible]
[illegible] primo et [illegible]

anima Christi vere fuit passibilis. Secundo [illegible] quod
quae et hic [illegible] distinctionem [illegible]
[illegible] Christi sic fuit passibilis
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] [illegible] simul
esse potuit [illegible] alias [illegible]
[illegible] gloriae et hic [illegible] ad distinctionem
[illegible] [illegible] quod [illegible] in anima
Christi fuit vera et realis passio quia
[illegible] hominis et [illegible] passio
[illegible] [illegible] motum desiderii [illegible]
in illius hominis anima et vera [illegible]
passio. [illegible] fuit [illegible] ideo
[illegible] quia passio [illegible] [illegible]
et aliud quod motus [illegible] [illegible] appe-
titum [illegible] [illegible] [illegible]
passionis [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] passionis [illegible] motum
[illegible] [illegible] [illegible] si motus ille
[illegible] [illegible] corporis
[illegible] dicta [illegible] [illegible] displicentia
hominis corpus spoliatur forma
[illegible] [illegible] et assignatur
formae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] passio si [illegible]
fuit [illegible] [illegible] [illegible]
qui gaudeat dicitur [illegible] [illegible]
gaudium sit quaedam passio
[illegible] [illegible] [illegible] qualiter [illegible]
[illegible] [illegible] gaudens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et tristatur [illegible] et [illegible]
quia [illegible] Christi [illegible] [illegible]
[illegible] fuerunt passiones [illegible]
[illegible] sic et [illegible] [illegible] quae
[illegible] sua [illegible] [illegible] desiderium
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] et [illegible] est tristis illa
[illegible] [illegible] passione anima
Christi fuit [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] tristis et anima mea [illegible]

ad mortem. Contra 2m licet in anima
xpi fuit passio ipse dicta tamen
xpi nichil molestie faciebat sive
patiebatur quia obfuscare et perturbare
racionem per actum fruitionis
et nichil molestie pacit quia cum racione
sit angelum sic transeunt sunt
sed xpi numquam fuit sine unione
fruitionis aliquam tamen molestie faciebat
sed quia negociatores domum oracionis
fecerunt domum negociacionis
ideo eos eiecit de templo. Contra
3m anima xpi erat integer mundo
non fuit omnis impassibilis sicut corpus
glorificatum. anima est impossibile patiatur
quia anima xpi unius nichil vivendo
licet esset beata tamen extensive non fuit
tamen beata eo quia fuit beata sed parte
superiori sicut quia tamen viribus inferioribus
suis eius nati fuerunt delectabiliter ut
patet per damascenum libro 3o in ultimo
loco secundo. Quarta. Contra 5ta anima xpi
non est primatum paciendi passiones nisi
corporalis licet sicut primum paciendi passione
animalis per sicut sive et agere pati
vero passione racionali et corporali et aliarum
principium materiale ut patet in predicta parte
sed anima xpi non est materia corporis nisi
licet materiam sed corpus proprium suum
ut patet in 2o libro 4o quarta
quo ad primam partem 2o pro parte
no/ quia licet anima xpi habeat materiam
corpus licet tamen materiam in quo et corpus
est corporum et tamen sufficit ad fundandum
verum passionem animalem. Contra
6mo vera passio est tamen naturalis
mortem quia animalis in anima fuit
maxima passio ita quod numquam aliquis
homo inveta ita compara et concordem
passionem et loquor hic de passione
quam abhorat anima xpi in gravi ut

quia quanto complexio est nobilior tanto
passio lesiva est acerbior habet ra-
cione plus flagellacione patitur
homo qui eam ut asinum eo quod ho
sit melioris complexionis ceteris
animalibus sed xpi fuit nobilissime
complexionis quia corpus suum formatum
fuit virtute spiritus sancti ex purissimo
sanguine virginis ergo et cetera
patet quod illud Trenorum primo O vos
omnes qui transitis per viam atten-
dite et videte si est dolor sicut
dolor meus. Contra 6m in nocte
patiente non invenit sed angustia do-
loris pene secundo quia gravi [illegible]
vera honorem spiritus mortem et
videtur ad paciendum Ergo vera
anima pacitur quia ille pius latro
ad dexteram dei pendens ait
Nos quidem digna factis recipimus
hic autem quid fecit quasi diceret
nos non debemus euadere tormenta
quia meruimus eam de 2o arguo
dicendum quod si dolor et gaudium
sunt diversas anime potencias su-
mitur sic nullus dolor per
medium quia in xpo fuit maximus
dolor et maximum gaudium patet
dolor impedit passionem gaudium
impedit passionem malicia quia
contrarie sit invicem non compellunt
in eodem eadem subiecto eo quod sicut contrarie
circa eandem potenciam autem hic est
circa eandem potenciam sicut adhuc
dicendum quod aliquis includit post anime
xpi fuit dolor passionis et
gaudium fruitionis quia omnis
potestas in mediate fundata in nulla
sua opera ut vero patitur eo
quod patiatur sed eo modo anime patie-
batur per dissolucionem armonie corporis

anime eius ut anime fuit perfecte beati-
ta parte superiori non obstante
gaudio fruitionis sue intenso
patiebatur racione inferioris partis
in ipso sicut fundabatur et illa
vero esse intenso beata anima superior
dolo potest repleta et tamen beatitudine anima
mea vere aut non videtur repugnans
quia quantum est tristitia et doloribus repleta
fuit anima christi quibus ipsa compaciebatur
carni non tamen corpus dolor potest
esse sine anima dolente anima
et non dolente corpore ut dicit
damascenus libro 3o titulo 23o de
qua christus fuit incorporatum talem
quod non solum in parte superiori
potuit fuit dolor et tristitia christi
et non tantum et ratione colligancie
potentiarum inferiorum ad superiores quam
inferiorum cum carne sed ratione con-
colligancie ipsius doloris etiam ratio
admixtionis dolor in anima cum
viribus inferioribus 3o ipse decimo
colligitur quod dolor in viribus superi-
oribus. Contra 3m possibile est in eadem
potentia omnino esse summa gloria
et pena quia gloria non includit gaudium
appositum licet forte naturaliter quod non
possit esse quia non est in eadem
in eadem parte anime christi minus
fuit gloria quod in eadem parte spiritus
dampnati sed quod gloria fuit simul
in eadem sicut dampnatio secundum
glossam super illo verbo luce 13 ubi
erit fletus et stridor dencium et
2o sed quamvis naturaliter quod contrarie
maxime sint et in specie alia
contrarius in eodem loco sit contrarius
quod qualitatem sicut in ipso et
et copellere gaudium de eodem
sed sicut dicit sancta scriptura utrumque

corporis contraria simul tamen tollit
sicut sed potest deus corpus glorificatum sit
potest esse in eodem loco cum corpore
non glorificato sicut corporis qualitates potest
deus tollere licet simul sint
tamen secundum dolorosam passionem et deliciosam
fruitionem non fuerunt in ipso sicut naturaliter
sed divina virtute dispensatione quod
aliquam potuit sicut 3a
licet delicatur et cetera idem
obiectum sunt gloria non tamen sunt gloria
cum diversa obiecta unum sicut quod
eandem et non quod angeli
non sunt gloria ipse autem dixit
sicut in ipso tunc quod placet Contra
quod non opponit quod potest ratione gau-
dium et tristicie moveri motibus contrariis
scilicet dilatationis et contractionis quia sicut
gaudium et tristicia fuerunt contraria tamen
ut dilatabatur ut constringebatur
quod quam gaudium facit ad dilatandum
contrarium tristicia impediunt cum
sed si unum ponetur in medio
magnete in mole prominente
ut dicitur de tumba machometi
quia vel quod gaudium fruitionis
non solum fuit importune super-
abundans sed etiam solum di-
latatur ad gaudium quod in ratione
potentia sed tamen licet idem
corpus non possit esse simul
glorificatum et non glorificatum sed
tamen anima potest esse sic tristis et
gaudiosa ratione quod plus repu-
gnat gratia et culpa mortalis quod
gaudium et tristicia quia culpa
mortalis tollit distinguit ad deo
sed non tristicia et propter quod gratia et
culpa non potest sic sit contraria
dicitur 3o articulo 4o prima suppositio
quod christus passus fuit non quo

deum est in primo actu. et xpc sim
assumptam humanitatem suo modo cum
deitatem habuit mortalem et morti quia
omnis sua corporis que patiatur passi-
bile dicta quod sine gratia obviat a sua
est in natura corruptibile. Sed humanitas
xpi est sua corporis et patiebatur
quasi passione quod cum lex dapnet
in iusto sustineat maximas
passiones tamen non corrumpunt
quia passio corporis plus est afflictiva
et non ~~depassione xpi~~ abstinua
cum quod sit de sua passione
Sed ... fuit de passione xpi
... ad primum conclus
quod primam mortem non fuit propter
mortis corporis quia fuit in ...
... quia ... primum patri ...
... fuit oblata ...
originalis quod fecit ... obediens
deo et corpus ... vires
fides viribus superioribus ...
et fuit homo de paradyso ...
fructu ligni vite cum esset re-
staurabatur ... deperditum ...
... et ... xpc non ... et
... corporis ... potest corpori
aliquid passio ... et mors cum per
dia ... quia ... humanum
corpus ... fit passibile
et sit ... formam ... re-
pa ... in ... et ... perfec-
bea ... et ... vel
... Sed ... xpi ab
instanti ... fuit perfecte bea
... quod ... xpi fuit bea
... ad portionem superiorem non
... ad inferiorem ... bea
... non redundat ... ipsum
impassibile ... sit perfec-
bea et ... inferiores quia sim

illas ... bea
... xpi non habuit ... ad ...
... impassibile ... ipsum inferiorem
... illud fuit ... hec
est ... bea. Et
... dispensacione
quod ... xpc potuit esse perfec-
bea sim superiorem portionem et ...
non ... bea vires inferiores et
... et legem ...
... fuit ... bea ... quod corpus
... inferiorem potuit esse
passibile ... non
obstante passione et morte xpi
non ... xpc assumere potuit
et ... assumpsit dotes
corporis glorificati quod potuit patet quia
... de lege ... bea ...
... xpc negat ... Sed de lege
... bea ... et ... redundatur
beatitudinis ... in viribus superioribus
et ... redundatur illius bea-
titudinis ... claritas
impassibilitas ... agilitas ... cum
... fuit perfecte beatus sim
vires superiores et illa redundatur
ad vires inferiores ... primum ...
... fuit ... et
... potuit
quod voluit illam ...
... dotes ... corporis
fuit ... redundare ... quod
redundant ... aliis beatis
quod est ... dotes ...
assumpsit ... quia ... habuit ...
... xpc cum ...
... assumpsit omnes
dotes corporis glorificati ... specialiter
primo assumpsit ... ex ...
virgine sine virginis violacione
... agilitas ... super
mare deambulacione ...

claritatis increate configurationem
domine impassibilis in voluntate
rationem [illegible] et si [illegible] non [illegible]
tamen [illegible] per [illegible] ergo 2m
non est verum quod [illegible] a primo quia
dicitur quod gloria claritas et claritas
naturalis [illegible] sunt eiusdem
rationis quia effectus quam prius est actu
similiter non est eiusdem rationis de qua
ipsi loquitur [illegible] effectu quod est actu naturali
et potest esse [illegible] naturali [illegible] claritas
[illegible] ita [illegible] est actu similiter
quod impossibile est eam esse actu naturali
quia ut patet [illegible] quia ipsa [illegible]
[illegible] beatitudinis [illegible] apostolo [illegible]
similiter et [illegible] esse potest [illegible] claritas
naturalis est [illegible] naturalibus quod non
sunt eiusdem rationis cum principiis [illegible]
naturalibus ergo ut [illegible] claritas [illegible]
esse [illegible] rationis quia non est
maior [illegible] minor [illegible] in
essentialibus quam [illegible]

Utrum in Christo sint plures voluntates
[illegible] quia non [illegible] per plura
quod potest [illegible] per pauciora [illegible] ut patet
primo physicorum [illegible] actu [illegible]
Christi una voluntas humana [illegible]
non [illegible] esse [illegible] et [illegible]
[illegible] una voluntas divina
[illegible] est [illegible] fuit [illegible]
[illegible] contra [illegible] concilium
[illegible] urbem romanam [illegible]
[illegible] paulum [illegible]
[illegible] cum suis complicibus
[illegible] quod in Christo denegabant plures
non esse voluntates [illegible] est primo videndum
utrum in Christo sint plures voluntates
2o utrum humana [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] 3o utrum Christus
[illegible] potuit [illegible] voluntatem [illegible]

humanam [illegible] nobis
[illegible] addiscamus [illegible]
de primo videndum [illegible] quod [illegible]
[illegible] pluraliter ad voluntatem divinam
et humanam 2o [illegible] ad [illegible]
[illegible] humana [illegible] primo quod sicut
in Christo est vera voluntas divina et vera
voluntas humana quia [illegible] intellectus
[illegible] consequitur voluntas [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt
et est vera natura divina et vera natura humana
quod ambae [illegible] 2o [illegible]
[illegible] divinis personis [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] una voluntas [illegible]
[illegible] duas [illegible]
uno Christo duae erunt voluntates
in eo [illegible] est [illegible] volens
[illegible] esse una voluntas quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] volens [illegible]
[illegible] una voluntate quia unus volens
[illegible] 2o [illegible] volens [illegible] // no
[illegible] actum [illegible] in Christo sunt
[illegible] ergo una
[illegible] voluntas [illegible] quod [illegible]
est velle [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] volendi [illegible] Christo
[illegible] duas voluntates est [illegible]
unus volens [illegible] suppositum
[illegible] una [illegible]
[illegible] quod ubi est unum [illegible]
[illegible] esse una [illegible] sola [illegible]
in uno homine non potest esse
[illegible] una [illegible] quia [illegible]
est unum [illegible]
est [illegible] esse plura [illegible]
ubi sunt plures [illegible] sunt
[illegible] ut [illegible]
[illegible] aliquid in ordinatione [illegible]
[illegible] illorum sit principale et
[illegible] per alterum [illegible] sit [illegible] Ad 1m ad 2m
sunt [illegible] 2o ergo 2m
[illegible] voluntas humana
[illegible] intellectus et in Christo

sed et sicut alio homine sunt due
una voluntas humana ut patet
prius et alter tamen magis tendit in
unum sed voluntas racionalis est
alcior prout homo ut patet in
prima distinctione primi libri. Quarto
secundo 3a lectio dicit quod sunt intellectus in
potentia et agens ut patet 3o de anima
et non dicitur quod voluntas quibus in
eadem quia intellectus possibilis indiget
intellectu agente propter abstractionem sed in
anima voluntas autem non indiget
voluntate agente quia eadem
abstractio quae fit et pro intellectu a-
gente et pro intellectu possibili est sufficiens
propria voluntate [illegible] Quinto et
eadem est potentia voluntas tendens
in finem in ea quae sunt ad finem quia
finis et ea quae sunt ad finem est unum
[illegible] quod est racio boni ut
[illegible] licet non sit eadem sicut ra-
tionis et ea quae sunt ad finem sed
ex parte [illegible] de parte voluntatis quae
sunt eadem sicut racio sed diversa sicut
racione [illegible] et pro quibus alia
et potentia intellectiva et alia sensitiva
ergo [illegible] Quinto 4a lectio dicit quod appe-
titus concupiscibilis et irascibilis [illegible]
et appetitus racionalis quia ut sic appe-
tit ea quae [illegible] apprehenduntur [illegible] quae
sunt inferiora [illegible] ita voluntas
[illegible] quae sunt superiora [illegible] sed
appetitus sensitivus est inferior [illegible]
et appetitus intellectivus [illegible] Sexto et appetitus
sensitivus dicitur [illegible] quod duplex
de bonum sensibile [illegible] absolute
et dicitur concupiscibilis aliud in bonum
arduum et dicitur irascibilis. Quinto
loquendo large de voluntate [illegible]
[illegible] et appetitum sensitivum quem
appellant voluntatem [illegible] in christo sunt
et fuerunt plures voluntates sicut
quia in ipso fuit appetitus sensitivus et

intellectus et illud probat magister
in littera pluribus auctoritatibus sed de
2a parte [illegible] quod prima [illegible] loquendo de
voluntate [illegible] secundo voluntas
pro voluntate racionis et maxime ut
est deliberativa sic voluntas christi
numquam dissensit a voluntate divina
quia voluntas [illegible] totaliter conformis
non potest deliberare a voluntate dei
dissentire sed voluntas [illegible] et
[illegible] totaliter conformis
dum [illegible] quod christus flevit super civitatem
Jerusalem [illegible] quae videtur voluntati dei
voluntatem et ordinationi in [illegible]
eam destruendam [illegible] quod illa vo-
luntati dissentiat. Secundo matthei 22o
loquens de sua passione [illegible]
[illegible] non mea voluntas
fiat sed tua [illegible] ad primum quod christus
[illegible] flevit non [illegible] voluisse
[illegible] illius quod voluit deus sed [illegible]
se compaciendo [illegible]
super miseriam [illegible]
[illegible] iniquitate [illegible]
fecerunt ad mortem et destructionem
dignos sed [illegible] quod [illegible] non ibi
[illegible] voluntas racionis [illegible]
ut racionis est finem ut deliberatio
est sed [illegible] ibi voluntas
[illegible] quae est ipsa sensualitas
[illegible]
appetitus [illegible] potuit dissentire
[illegible] a voluntate divina et
a deliberativa voluntate racionis quia
sicut damascenus libro 3o [illegible]
[illegible] christi [illegible]
[illegible] appetitus
[illegible] fugere [illegible] afflictionem
[illegible] autem voluit quod christus pateretur
[illegible] afflictionem [illegible] et
christi voluntas deliberativa confor-
mis fuit voluntati divinae ut patet

152

148

compassionis ratione. Sed licet sed alia
alia peccata fuerunt in ortha
mo(r)e tamen omnis motus in xpo
sed ubi motus omnes perfecti sunt
ibi nulla dissensio esse potest vel
quod dissentit ab aliquo videtur
esse quod et sed sensualitas non
fuit contra rationem ut patet quia sic
voluntati eius contrarius sit ratione
fomitis peccati quod nusquam fuit in xpo
Ad primum dicendum quod in xpo dum omnia
parata fuerunt omnis dissensionis
implicatio tamen quod sensualitas obe
divit plene rationi et imperio voluntatis
nam in rebellio sensualitatis contra
rationem et voluntatem contingit in homine
ratione fomitis delicti corporis igitur
quamvis fuit in xpo cum perfecta tamen
plena obedientia potest stare oppositio
voluntatum non rebellio et contrarietas
peccatum apparens non est perfecte abl(ati)o
dividi in oppositione voluntatum
sed in ordinato motu sensualitatis
ad suum volitum quod non est esse
quod rationis ratio dat et imperium ipsius
ratio de ratione eius motu ordinato. Sed
per hoc patet ad primum argumentum. Ad 2ᵐ dico
quod prima xpus potuit mereri quia
inquantum fuit sufficienter principium me
rendi et non impeditum libere mere
ri. sed in xpo fuerunt sufficienter principium
merendi ergo potuit impeditum non
in xpo fuit caritas quae est principium
primum meritorie operationis quod
rationem ... quod est in ... et volun
tatem quod est ... ... dispo
sitio ... intentio ... digito
sua opera ... finem et statum
merendi per statum viatoris et ...
... merendi absque omni
impedimento fuerunt in xpo ergo etc.
Sed quod caritas perfecta caritate

perfecta non potest esse minor sed omnis
creatura xpi perfecte caritate perfecta ergo
non caritas potuit esse minor probatio
quia caritas minor augmentum caritatis
sed perfecta caritas non capit augmentum
ratione 2ᵉ ... quia sufficit quod est
caritas data est xpo non ad men
suram ratione 2ᵉ vel quod omnis perfectus
est in bonis principalis ille ulterius
non potest perfici ut patet quod mereri
sed xpus omnino perfectus est in bonis
principalibus. Ad primum dicendum quod caritas
dupliciter potest dici perfecta uno modo ut est
caritas comprehensoris alio modo ut est
caritas viatoris et illo 2ᵒ modo
est prima quia quanto perfectior sunt caritas
per quod ... est vere viator
tanto magis opera actus caritatis per
veniat sunt meritoria quamvis
xpus non meruit pro quanto talem
comprehensor sunt tamen mereri potuit
pro quanto eandem perfecte viator sunt
Ad 2ᵐ dicendum quod perfecta caritas via
toris potest recipere augmentum ulterius
et quod perfectio caritatis non consistit
in una punctuali mensura nec
in modo ... ... ut ...
... ... Ad 3ᵐ
dicendum quod licet non sit omnino perfectus
quo ad ea quae respiciunt beatitudinem
essentialem potest tamen mereri quo ad ea
ad ea quae respiciunt beatitudinem accidentalem
et ideo licet xpus non meruit gloriam
suae beatitudinis tamen xpus meruit
exaltationem in quantum ... ...
sumptionibus et ... quod est ...
... plurimi beatus ... 2ᵘ
xpus in instanti suae conceptionis
potuit mereri quia ... quod
aliquis ... viator potest mereri
spiritualem actionem ...

duo confectio per eadem instanti the
potest mereri sed Christus in primo instanti
sue conceptionis etc. Hec Scotus 3° Sen-
tentiarum 21° ubi de Christo quantum ad sui
conceptionem dicitur movit fuerit dominus
super eum forma ...
sicut ante non potest intelligi quo ad
actiones corporales in corpore sua
modo et fuerint ad modum corpus
infirmum debilem quo intelligitur
quoad actiones spirituales 2° quia
aliquis agens quo aliquo instanti non
possit aliquam actionem quia contingit
aliquo omni modo prius quam ut dici
desinat aliqua perfectio requisita ad
eandem operationem sed sicut carens
calore non potest calefacere ut impe-
ditur ab contrario ut igne posito
super columpna non descendit quia
quia ecce actus de suis non est sine
ista quando contrapugnat elicere in
in stantia sed sic non est de Christo
quia primo quod sue conceptionis 2° quia
quia voluntatis deliberativa non potest
actum suum elicere in instanti sed actus
meritorius est actus voluntatis
non contra sed voluntatis deliberative
ergo etc. 2° similiter est dicendum quod
mereri similiter cavendo potest peccare
in primo quia creatus sine in-
cipium est supra libro 2° de omni
... et parte quod similiter est desine-
re conceptione 2° sed esse perfecti age-
re in eo instanti non potest
in eo agendo quia Christus non
potest mereri in primo quod quo ...
esse secundo quantum aliquid de non operante
sic operans in illa prius procedit
actu sed ipse de non movere sicut
est movens ergo etc. Sed primo dicitur
in malus Christus omne fuit confessio
sed perfecte potuit in instanti de-
liberare quia ad agendum deliberandum

ut ipse in primatus videbat actione
ymaginis fantasie que non fuit
ut ipse in se creatura ut plurimum
infusione sicut ad 2am dicendum quod a-
nima est vera loquendo de natura ...
et intrinseca quod actus intrinsecus est esse
tamen non est in parte vel dispensa-
tionem et actus non tamen ad co-
ordinatus ista integritate natu-
re et tamen sicut quod angelorum
natura fuit predicta in sua natura in
tegritate in primo actu peccare
non potuerunt ad 3am dicendum quod
quanto non corrupte ratione per
partem vel originale vel actuale
maculare similiter sic desiderare quod
perfecte est et sic de natura in maculata
et incorrupta ut est sicut
de Christo et tantum causa quod gratia
quod est primum merendi si fuerit
creata ad 3am dicendum quod in tantum efficere
in Christo perfectio in eo merendi
non est sed non potest ante et postea
natura sic operare simul in eodem
instanti ad 4am dicendum sed dicendum
est ad 3am de sancto ... di-
citur quod Christus est ... sed
sed potest ex precedentibus. Item ad
Philippenses 2° apostolus tangens Christi
meritum ait quod factus est obediens
usque ad mortem mortem autem crucis
propter quod exaltavit eum deus etc.
et meruit nobis sed pro bonum in
corporalibus ad autem primum dicendum quod
licet deus omnia possit facere perfectum
tamen quod assumpsit perfectam naturam
humanam nisi ipsa fuerit liberam
natura fuit ut eius non haberet
humanam voluntatem ... non
argumentum humana voluntas in
Christo ... voluntatis ... sufficiens
sed ... humane non perfectum

vero amor hominis incarnacionem
xpi quierunt sufficientem ab omni
malo personis liberacionem Et ut
patet quod nullus dampnatur pro eo quod
non est sufficienter liberatus sed multi homines
dampnantur Secundo Eciam contra christi passio
est sic licet non omni peccato aut
ergo delet omnia peccata per omnibus
sicut faciendo aut nullum Et sic
est dicendum quod nullum delevit Secundo
delevit omnia delicta aut malo
culpe delet et malum pene Contra
quia primo reddimus et cum malum dividi-
tur in malum culpe et in malum
pene vero per passionem christi suf-
ficienter sumus liberati a malo culpe
ergo vero a malo ipsius pene Contra
distinctio huius 3o vero ab alio
modo inveniunt liberacionis quod per passionem
christi sine quovis Secundo vero alio
modo sine possibile sine qui ad
distinctionem huius Circa primum est
advertendum quod illo liberamur a peccato quo
peccatum amore expellitur peccatum autem
amore expellitur dupliciter uno modo
formaliter alio effective Conclusio
prima gracia gratum faciens est forma-
liter peccatum expulsivum peccati quia una qualitas
formaliter contraria per aliam formaliter expulsivam
illius quod contrarium peccati previt in subiecto
impossibile est cum ipsum remanere ad
necessitate formam Sed gracia et
peccatum mortale de quo ad presens est
locus est huiusmodi Secundo contra illa que
formaliter opponuntur ut privacio et habitus
illa non eciam eadem subiectum simul inveniuntur
sed expellunt sed peccatum opponitur gracie
sed privacio habitum Secundo contra Conclusio
2a subiectum in mediatum peccati non
est aliquis voluntas quod in mediato

subiecto alicuius peccati in non impossibile
est non id remanere Sed omnis actus
voluntatis post peccatum eliciti et cessat
in non esse quia in nullo peccato actus
incorabile post actum quod videtur
in quaestio apud quosdam katholicum
Conclusio 3a privacio prime perfectionis
sub racione culpe et non cum pene
et culpa originalis formaliter
accepta opponitur privacione iusticie
originali et quod culpa originalis
non est ad sui sunt esse formaliter
quod caret iusticie cum debito habendi
cum tamen originalis iusticia est sic
habitus et quod habeat racione prime perfectionis
sic non est iusticia quam habet racionem
culpe est formaliter primo iusticie habitus
iusticia habeat perfectionis racione prime
perfectionis sed Secundo 4o vero
Conclusio 4a Secundo 4a corpus unius habitus
sui perfectionem opponitur privacione alicuius
partis mortaliter sui una racione
et non tamen dicitur speciebus quia plures
peccata mortalia considerata quo ad
suum esse intelligere peccatum magis distant
quaedam ad invicem sunt distinctum
racionum sui quod eciam bona diver-
sificantur ad que convertit sic hoc
per peccata cum considerata quo ad suum
formaliter peccatum quod ad aversionem
ab uno communi bono sic omnia
peccata mortalia sunt unius racionis
formaliter quod notavit beatus Jacobus
apostolus qui offendit in uno factus
est omnium reus cum 2 ipsa culpe
ad gratiam magis debet attendi
racione aversionis qua culpa
auferat adeo atque gracia consideratio
id culpe opponitur gracia non non
culpa diversificatur racione sed non
est unius racionis Secundo 5o vero Conclusio
quinta passio christi sive xpi ipsius

homo propriam passionem et tamquam
efficacissima delecturus omnis peccati sal-
tem dispositiva quod addo pro tanto quia
tota caritas viri dei delebat culpam
principaliter propter propriam passionis
dispositionem et sacramenta instrumen-
taliter ita enim caritas xpi quod nos dilexit
maxime in sua stupenda passione
patet ex hoc quod passione maxime
nos ad suam dilectionem invitavit et
per consequens ad culpe detestacionem ut dicit
apostolus primo quod ipse lavit nos in
sanguine suo operatis meritis et
ad colos. mano de apostolis. Si
in sanguine hircorum et vitulorum quanto magis
sanguis xpi emundavit conscientias nostras
contra ab operibus mortuis. Sed quia quod
delectum est a peccatis deleri non potest
sed peccata patrum veteris testamenti
deleta erant antequam xpus pateretur
2º ergo passio xpi non delebat eorum
culpam. Secundo si passio xpi de-
leret omnem culpam sequeretur anima
patrum ergo superflua sunt alia re-
3º media ut sacramenta. 3º illorum
quod sunt equalia unum non destruit
aliud sed quantum bonum fuit passio xpi
ex parte pacientis tantum malum ex ca-
ritas ex parte inferentis. Si peccatum occiden-
tium xpm propter suam passionem non videtur
esse deletum quod ille ut ait Anselmus
libro Cur deus homo si tam mali
est xpm occidere quam bona est vita
eius quomodo per mortem eius superare et
delere peccata eorum qui eum occiderunt
quod si aliquis eorum peccatum delet
ad 4m quomodo per aliorum peccata delet. Ad
primum dicendum quod patres veteris testamenti
fidem habuerunt in xpo et eius passione
futura quod fides cooperabatur disposi-
tive ad delectionem culpe suarum culparum
et fides implicata vulgaribus simplicibus

non habentibus intellectum de xpo suffi-
ciebat de xpo et illam fidem habuerunt
quia crediderunt in illum deum et omnia
mundi et quomodo patres crediderunt
Ad 2m dicendum quod alia remedia ut
sacramenta non superfluunt quia virtutem
a passione capiunt et sunt quasi
instrumenta passionis in delectione
culparum. Ad 3m dicendum quod quia occisores
xpi ignorabant deum esse dei
filium ideo ignorancia aliqualiter excusabat
eorum delictum. Vel dicendum quod Anselmus
ait quod malum eorum non fuit equale
bono vite xpi. De 2o articulo
utrum passio xpi est sufficiens omnes
homines liberare ab omni pena
tam temporali quam eterna debita tam
pro peccatis actualibus quam et originali
quia vita xpi qui deus fuit et
homo quam ipse optulit deo patri
pro nostris peccatis adeo fuit nobilis et
perfecta oblacio tam ipse quod pro-
pter patris complacenciam et grantam
suscipientis huius oblacionem quod
talis oblacio sufficeret pro pena
debita peccatis non solum omnium hominum
qui sunt erunt et fuerunt verum
et pro infinitis hominibus aliis si fierent
et hoc est quod dicit iohannis 2o ubi dicitur
ipse propiciacio est pro peccatis nostris non
autem pro nostris tantum sed et tocius
mundi. Sed contra nullo sit dispositio
sufficienter illud quod est infinitum sed
passio xpi est quid finitum pena
eterna quid infinitum ergo etc. 2o me-
lior est vita quam mundus et vita
eterna ut beatifica quam vita mundi
mundo vita temporalis sed non suffi-
sufficit quod unum bonum debeat
retribucionem maioris boni a pro
qua data temporalis vite xpi non
sufficiat in eterna pro amissione

bene eterne vite 2o illud quod finiri
non potest et non potest desinere sed pena
eterna finiri non potest cum eternum non
potest tempore finiri ergo et per consequens quamvis
ante quam destruatur finitur ergo patet
quod non potest finiri nec potest desinere
sed per hoc videtur quod bene desinat
dupliciter primo quia pena infinita non
est infinita in vigore sed in quantum
successione seu duratione et
ideo infinita potest incipere et augmentata
finita 2o quia passio Christi quamvis
in se fuerit finita tamen ex parte persone
illius qui patiebatur potuit dici
infinita eo quod illius persona fuit
infinita et ideo acceptationis
quia deus pater acceptavit huiusmodi passionem
passio illa potest dici aliquo modo infi-
nita quia deus ipsam acceptavit
pro infinitis offensionibus si essent vel
fuissent infinite. Ad 3m patet per predicta
Ad 3m dicendum quod argumentum bene procedit
de eo quod est simpliciter et actu infinitum
non autem de eo quod est potentia et similiter
quod penam infinitam tamen quamvis pena
infinita sit infinita per comparationem
ad penam actualem cuius puri homi-
nes quamvis puri homines habent in se
potentiam activam qua se ab huiusmodi
pena possent liberare non est tamen infinita
per comparationem ad potentiam passivam et puri
homines quod qui liberantur a tali pena
habent in se potentiam qua possunt liberari
quamvis non habeant in se potentiam qua
se possunt liberare. Ad 2m non
obstante sufficientia passionis Christi
qua omnes homines poterant liberari
de facto tamen et efficaciter non omnes
homines sunt liberati quia Christus
tamquam caput deo satisfecit pro
omnibus hominibus tamquam pro suis
membris quamvis igitur infinita peccata

peccatores nolunt esse membra
Christi talibus non prodest passio Christi
sed ad instar descendentis a capite
non prodest membro prescisso a toto
ab illo capite quoniam sic virtus
passionis non liberat eos qui perverti
fidem non copulantur Christo ut et de-
sto taliter absconditur omnes primam
principalem quod sepius dimittit malos
in suis delectationibus et afflictionibus
pro eorum mitigatione et alii bonos
propter augmentationem virtutum et meritorum
impunitum et infinitum primo dicendum Ad 2m ar
et secundo arguebatur ut videtur magister 17o
decimi arguebatur quod alius modus
deo fuit possibilis multum tamen fuit ita
congruus satisfactionis modus quemadmodum
per Christi passionem nam sicut eum
angelum homo debuit satisfacere et
non potuit deus potuit sed non
debuit tamen congruum fuit ut ille
satisfaceret qui potest et tenetur ergo
congruum erat ut persona deus et homo
satisfaceret quod ut homo erat satis-
facere debet et ut deus satis-
facere posset. 2o ille modus nostre
liberationis est congruus quo homo
magis assurgit ad dei dilectionem
magis inducitur ad veram perfectionem
et carius redditur quam omnem
maliciam reputatione et ille modus
est huiusmodi. Ad 3m de secundo articulo quod
prima responsio bene potest admitti
quamvis potest ut multis fuit
aliquis modus possibilis nostre liberationis
quia quilibet purus homo pro peccatis
suis viribus et adeo fuit reus
quod ipse sufficere non potuit ad suam
ipsius liberationem ergo magis non
sufficit pro liberatione aliorum cum
infinita iniuria non sufficit ad satis-
faciendum pro peccatis aliorum plenam

e q no valz satisfacere passionis
oz qr istud dicta dei potuit q
liz de condigno nullus purus homo
potuit satisfacere pro toto
genere humano tamen de congruo etiam
purus homo potuit satisfacere
si deus satisfaccionem sine per mortem
xpi ut pardonasset qr culpa ade
redundavit in totam naturam humanam
quantum ad comparacionem sed eius
pena potuit de congruo redundare
in totam naturam quantum ad satisfaccionem
et reparacionem quia probatur qr culpa
ade parentis redundavit in totam
naturam qr dum peccavit ipse erat
virtualiter tota natura et in eadem
in ipso fuit tota natura quam potuit
satisfaciendo propter peccatis ut huma
na potuit satisfacere et bonitas
penitentie eius equatur malicie trans
gressionis ade. Ad 2m dicitur si dum
sunt non peccavit qr quod homo
peccat de congruo sit in merito ade
consequitur dicitur facere toti quod
ipse est si cum adam ut quam
alius purus homo fuisset cum
comparare sunt seu tam q potuisset
ipse sit in genus humanum non fuisset
liberatum ergo nullus purus homo
potuit de congruo satisfacere pro
toto humano genere. Ad arg sunt
deus q peccato q adam de congruo
potuit elicere actum boni tam
intensum compellere malicie
peccati sui nullum tamen potuit elicere
actum boni tam intensum equaliter
malicie peccati sui qr propter malum
perdidit originalem iusticiam quam
in suos posteros originaliter trans
fudisset si ipsum non perdidisset
sed per nullam bonitatem equalem actus

potuit acquirere gratiam seu virtutem
quam transfunderet in suos posteros loco
iusticie originalis. Ad arg quando respondendo
hypothesis ad dei absolutam potentiam
ut aliis modis sunt possibiles liberacionis
seu redempcionis qr illud
fuit redempcione aliquis quam bonis
illius acceptat quam impio detinetur
ut deus cum impio homo peccator
detinebatur adyabolo potuit acceptare
possessionem illatam per hoc apud preciuz
medium equaliter camere sed ad
experimentum patet per primo contra quod
non est verum illud quod asserunt quidam
dicentes quod redemptio sic impio
pro soluto liberato aut sine sit
conversum modo cum non potuit generis
humani eliciendi quam per incarnaciones
olim alium divine persone quam
alio non potuit reddi sine per
redempcione generis humani potest
tamen ut dicunt sive absolutam dei
potentiam alio liberari illud non
valet qr illud quod non est iustum
sive ordine quod videtur posset
esse iustum sive ordine quod dei
sive absolutam potentiam posset iuste
sed pote dampnare Iudam
salvare. Ad arg pulchre dicitur
quod ad efficaciam atque effectus duo
requiruntur s. virtus sufficiens ex
parte agentis et dispo debita ex
parte pacientis quorum alterum deficiente
in plenum impeditur effectus sed
nunc ita est quod quamvis virtus xpi
sit sufficiens ad salvacionem
omnes homines tamen sunt
aliqui qui ut deficiunt in fide
vel dispositione humana nolentes ad
hoc quod capiat beneficia redempcionis

ut dicitur in textu quia dispo-
sitionem istam assecutus est eundem factum
corpore ut hec dispositiones
questionis 1o textu dampnantur
et patet per additionem in summa
primo quere versus dominum et tunc alias

Verum non obstante morte Christi
qua anima fuit separata a corpore
anima et corpus Christi remanserunt
unita divinitati seu persone verbi. Dicitur
quod quia virtute unionis hypo-
statice est communicatio ydiomatum propter
hoc homo dicitur deus et deus homo
quia continuatis ipsa verbi divina
divinitati. Sed in triduo mortis Christi
ipse homo non erat verus deus
et anima et deus et corpus et ut anima
et corpus in triduo fuerunt unita
divinitati. In quo et anima quod erat
mors ad terre animam et corpus separa-
vit sed neutro ambo [illegible]
[illegible] primo de principali quesito
Secundo utrum si corpus Christi mansisset ab
anima separatum fuisset incinerandum
ad instar aliorum corporum quantum ad
hoc utrum secundo utrum Christus in triduo
mortis fuit verus homo. Tertio utrum
post mortem [illegible] adimpleri
[illegible]. De primo quod
[illegible] nullatenus soluta fuit unio
corporis Christi cum deitate quia dicit apostolus
[illegible] quod sine penitentia sunt
dona dei [illegible] apud [illegible]
[illegible] regnum dei [illegible]
absque causa revocat sed ex [illegible]
[illegible] dei [illegible] corpus illud [illegible]
[illegible] ubi sunt divinitati unitum
ut [illegible] illud corpus quocumque
[illegible]

absque unione extitit destitutum
Dicitur quod secundo contra dicendum quod si in homine
non est alia forma substantialis quam anima
intellectiva et ita dissoluta fuit
per mortem Christi unio suppositi quia
uno unitorum destructo necessario colla-
tio sit aut patet supponendo
et corpus Christi non corrumpebatur
quia perdidit formam [illegible] esse
corporeum quod fuit de intrinseca
essentiali ratione illius corporis
puta animam intellectivam qua soluta
fuit unio quod corpus Christi unitum fuit
divinitati. Si unio corporis Christi
mansisset cum divinitate indissoluta
in triduo et corpus Christi non fuisset
verum mortuum quod est heresis [illegible]
et heretica [illegible]
secundum probatio [illegible] quod mansit esse
verum unificatum divinitati quia [illegible]
sed corpus non moritur nisi separetur ab
anima [illegible] ut modo patet quod dum
remanet unitum divinitati de
primo [illegible]
[illegible]
distinctio quod est inter corpus de
[illegible] et corpus quod est aliud
[illegible]
[illegible]
[illegible] forma et est [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
alias forma substantialis nisi sola anima

intellectiva cum separatione anime
intellective corpus Christi non corrum-
pebatur quantum ad omne corporis
quia non perdidit inde quantitatem que
addit corpus ut corpus est sup-
positum materie quinimo posset dici
corruptum quantum ad esse vitale
quia non remansit vivum. Et ideo
remansit corpus sine omni for-
mali quia quinimo in quanta nature
non possit subsistere sine for-
mali ut tunc unita est proprie
dine actualis potest conservare sine
omni formali si in potentia virtute
divina quantitas in sacramento altaris
existit sine materia et sine for-
mali quanto magis materia verbo dei
personaliter unita conservatur potest sine
formali. Ad rationem negatur quod ea
non peccatum. Dico quod licet omnis vera
unificativa operatur diminuit
essentie non tamen operatio formalis
unificationis sed operatur ac anima
unita corpori non formalis unificatur
non autem diminutas. Quarto unio
anime Christi cum divinitate nunquam fuit soluta
ita quod anima Christi licet esset separata
a divinitate quia perfectior et per quos in-
dissolubilior est unio que est per
assumptionem cum beata fruitione
quam que est per fruitionem sine assump-
tione. Sed ista est indissolubilis
alias in illa qui sunt media vita
non essent perfecte beati non essent
... de certa permissione sue
unionis cum deo sua beata frui-
tione ergo nunquam fuit dissoluta
unio anime Christi cum divinitate quod
non solum fuit per fruitionem verum
et per personalem unionem assumptionem

Ex quo sequitur si ponere quelibet simul
... et anima Christi nunquam fuissent separata
ab eodem corpore quia est quod eadem
quia et spiritus non fuisset moriens
post quam quia sicud illa que fuit
eadem eadem sunt eadem inter se
sic illa que fuit unita eidem
sunt unita inter se. Et sic ex quo
ergo anima et corpus Christi semper fuerunt
unita divinitati ergo semper fuerunt unita
inter se. Ad primum dico quando arguitur
dicitur quod sicud illa que sunt idem
quantum sunt eadem inter se ...
illa sunt ... inter se per manere realiter
distancia ...
que sunt eadem ... esse ...
differunt realiter inter se sic illa
que sunt unita ...
possunt dici aliquo modo unita
inter se potuerunt vero manere separata
per ... unio sed ...
inter se manet distancia locali
... ad ... dico quod
corpus Christi suis ...
... sunt immutabile et potuit
in elementa resolvi si ...
ante non fuisset resuscitatum ...
omne operatum ... est ipsum
in elementa ...
fuit ... sed corpus ...
sunt ... elementis sicud
est corpus ceterorum ... non
solum per ... et per ...
... de ... dei ...
... corpus ...
... tam ...
...
... non est quia si non fuisset
... elementis ... non fuisset
... et ...
... dico quod corpus

xpi nunquam fuisset animatum suppo-
sito quod diuina mansisset sic unitum deo
et quod putrefactionem nunquam fuisset
tunc sine resurrectione quia agens non
valens attingere contrarium sua actione
actualem consistentiam alicuius corporis
hominis ut ipsum corrumpere
seu mutare, sed nullum agens
naturale potest attingere esse consistentie
corporis xpi unitum diuinitati propter
suppositionem verbi quia illud esse est
esse proprie diuine ut patet ex precedenti
suppositione. Sed sic dicendo oritur dubium difficultatis
una est quia eadem ratione homo
xpc non potuit occidi quia consistentie
sue esse fuit esse verbi. 2a est
quod hic dicitur corpus xpi esse compositum
ex elementis. Sed in primo articulo dicebatur
quod corpus hominis aliter potest componi de
solam materiam in quodam genere
et non mixta ut componitur ex elementis
ut respondetur in alio [illegible] possent aliqui
videri quod in 2o articulo non compatiatur
se cum dictis in primo articulo. Respondetur ad
primum quod ille homo potuit occidi
sed fuit ex dispositione diuine voluntatis
quia presupposita sui unione pro illo tempore
verbo et propter quod bona fruitione
ipse non nunquam fuisset immortalis quia
quamquam alius homo bonus in supposito
suo tamen non indiguisset fuisset ex dis-
pensatione diuine voluntatis. Ad
2um dico quod omnia mixta non possunt
dici ex elementis ex quibus qualitas
elementorum in ipsa fundatur
[illegible] et [illegible] esse [illegible] ubi
alias [illegible] generantur elementa
Sed quomodo istum 2e [illegible] potuit
[illegible] quod cum incorruptione
corporis xpi fuit [illegible] sine

opinio quod corpus xpi non fuit incineratum

resurrectionis quia xpc assumpsit corpus
humanum cum defectibus penalibus et
[illegible] humana sed [illegible]
aliorum defectuum et corpus [illegible]
ut [illegible] apostolus ad hebreos 2o
ubi dicit quod xpc debuit per omnia fratribus
assimilari ut patet [illegible]
equalitas complexionis et dissipatio
armonie primo infuit corpori xpi
quod anima ab eo separaretur sed talis in-
equalitas et una administratione
quia excessit unus humor alterum [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] quod xpc suscepit penalitates
corporales mortem [illegible]
xpc mori potuit et penas [illegible]
[illegible] fuit sed penalitates
que sequuntur mortem xpc non assumpsit
quia non deseruiebant ad finem sue
incarnationis puta ad salutem
humani generis et per hoc patet ad 2um
quia [illegible] diuina dispensatione propter
[illegible] et talis [illegible] potuit
esse incorrupte informatio [illegible]
[illegible] esse cum [illegible]
ad quod [illegible]
quod requirebatur corporalis armonie
[illegible] dissipatio sed post mortem
non valuit [illegible] predestinatione
[illegible] sed [illegible] diuine [illegible]
1a est de 3o articulo quod xpc in 3 ar[ticul]us
triduo mortis non fuit verus
homo quia homo mortuus non
est verus homo sed xpc in triduo fuit
fuit homo mortuus [illegible]
quia per generationem humanam [illegible] quod
generatur incipit esse homo eo
quod esse humanum per hanc generationem
deserat. Sic illud quod corrumpitur
tali modo mortis humana deserit
esse homo eo quod esse humanum

permanet per hoc corrupcionem. Sed conside-
racionem secundum [illegible] vel tocius mag-
nitudinis et aer sic una solis et tres
continua [illegible] ypostases fuerunt
verum hominem sed medio caro
et anima fuerunt seu manserunt
continua unam ypostasim supponere
ubi [illegible] xpistus medius fuit xpistus
ergo xpistus in medio fuit homo quia
patet quod secundo ad destruccionem superioris
sequitur destructio inferioris sic est
in operacionem inferioris [illegible] parte
superioris ante patet quod nulla est [illegible]
pro quo [illegible] idem patet de se ipso
[illegible] nec maior [illegible] sic [illegible]
illi ypostasi que est [illegible] sic [illegible]
personam inferioris et informari
Sed sic non fuit impossibile et [illegible]
secundum negatur ante quod in medio
non fuit xpistus patet quod xpistum multi
[illegible] dei et [illegible] homo quia aut
xpistus non fuit in illo medio patet
quod secundum augustinum et athanasium xpistus
secundum divinam personam medium mediantis
[illegible] divinas [illegible] et humana
[illegible] humana natura xpisti in illo medio
corrupta fuit ideo ut sic xpistus
in illo medio non fuit. De secundo
articulo est advertendum quod xpistus descendit
post mortem [illegible] est articulus
fidei et pro quo non est ponendum
medium sed [illegible] dicatur in
inferos patres quorum unus est
pars superior que dicitur limbus patrum
et [illegible] sinus abrahe alia
pars est infima que est locus [illegible] eterne
dampnacionis pro illorum qui mortali
peccato et sine pena [illegible] decesserunt
decesserunt 3a pars est locus medius
qui dicitur locus purgatorii de primo
non videtur dubium quia ad eum

descendit et sanctos patres de inde
liberavit de secundo similiter non dubitatur
quod quos non liberavit ad illos non
descendit sed illos non liberavit
qui erant in infimo loco inferni
cum corpore ut perpetuo dampnati sic
[illegible] de illo medio inferno
[illegible] in inferno nulla est redempcio
De loco medio dubitatur sed quamvis
dubia ad presens magis [illegible] declinandum
[illegible] et ubi [illegible] fuit pro
fidei [illegible] ad [illegible]
quod xpistus [illegible] suam virtutem
divinam descendit non solum
ad sinum abrahe liberando sanctos
patres [illegible] est sua liberativa virtute
descendit ad purgatorium capiendo
ibidem [illegible] liberando quia
sacramentum baptismi liberat homines
[illegible] et a pena [illegible] homo [illegible]
[illegible] ergo passione xpisti [illegible]
in purgatorio a pena fuerunt
liberati seu absoluti [illegible] fide
tenentes [illegible] patet quod [illegible] baptismi
est ex passione xpisti et non solum
pro illis qui erant in limbo [illegible]
est pro illis qui erant in purgatorio
xpistus fuit passus [illegible] pro [illegible]
[illegible] una sola fuit
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] qui sunt mortui sine [illegible]
[illegible] supponi quod hec [illegible]
sic [illegible] supponi sed [illegible]
quod est [illegible] non [illegible]
suppone [illegible] non [illegible] de deo

Utrum fides sit [illegible]
[illegible] quod non quia [illegible] non fuit
ille non est [illegible] fides [illegible] fuit
[illegible] ergo [illegible] xpistus
fuit [illegible] ergo [illegible]
sum excellentissimum [illegible] fuit esse

incos boz e pz qr fides et etiam
visio non se (com)paciunt(ur) s(ed) p(ro)p(ri)e
in fine (com)phensor(um) (com)p(ar)ationis sim(u)l
(com)pertatis se tunc etiam non cum
dum credendo ... ad Contra ...
quod intellectus verum dicens est
verum ut pz 2o ethicorum fides est
hic quia fidei deitas ad pn(s) loquitur
nulla falsitatis sed esse sit hic
secundo videtur primo in ubi quod
res sit hic 2a un(de) gradus hic
3o verum nos indigemus habitibus
et ad quod destinant nos hic et
circa de pns quesito de primo
est sicut sunt ea quod videtur in intellectu
aliqui ... possimus loqui de istis
ita unus hic solum dictum illud sicut
quod quis hic ut male scilicet ad se
ut ad alium et hic est prima species
qualitas alias hic est adiacens corpori
et cum tamen corporis sunt et ipse
(com)paratione ... ut pz per philosophum
et in principio 2o hic et ipsa
species quod ... se pz ad primum habe
tur sic abstractum ... et est post
predicamentum ... in 8 modos ... ut
tamen sunt illud predicatorum pz ... primis
aut ... solum loquitur de istis
sicut patet ... et 10 de istis
relationis pono duas conclusiones prima
est quod ... absolutum predicabile sicut ...
est res quedam absoluta quia id
quod importat (com)parationem simul quia in
unoquoque melius est esse quam
non esse id de varia re absolutam
sed hic solum ... de quo magis
hic loquitur et hoc ... pz per anselmum
... monologion ... et item
tamen illud quod per advenientiam ... sibi
sicut ... non de (com)paratione simul
sed ons ... per advenientiam sui
fundamento absque sui ... ergo
etc. 2o illud quod potest esse predicatum
et ... actionis ... est

eius absolutum ... hic est hoc ... etc.
... res ... ubi ... relatio
ut potest esse predicatum ut ... modi
ut operationis boz e pz ita quod hic
sit predicatum operationis pz 2o ...
ubi philosophus ponit quod unus ... est
solum ... actualis ad operari na
turalibus ... et operatur cum voluntas
ergo ... est quod illud est predicatum
operationis quod tollitur per esse
et ... solum per actualiter ...
operatur cum voluntas quod ... sit
operationis pz 2o ethicorum ubi dicitur
quod ... actibus generatur hic
ergo ... illam ... sint res operis
... prima ponit quod hic sit vera
relatio esse ... de primo rela
tionis quia illud cum predicatur ...
sumitur ... ad aliud predica
de relatione ... pz per philosophum
... e pz dicta relatio
et absolutorum quia absolutorum ...
est predicatur ad se relatio ... ad
aliud ergo predicatur ... sine
est ad se ... species ...
... sicut tollitur ... sine
ad se ... est esse de ...
2o illud quod corrumpitur ad corrupti(onem) ...
sicut ... quocumque absoluto ma
nente illud est essentialiter relatio
sed ... corrumpitur corrupto ...
dato quod ... illud absolutum
sicut quo in ... fundatur ...
ergo quia relatio ...
in ... est essentialiter relatio quia
... absoluto manente ...
destructa sola filiatione in
filio ... primus ... e pz
quod quod non est non ... sed
pz primo ... 3o philosophus ...
... quod ad ... non est
... quia ad relationem ...
e ... aut ... nichil valet

n^o ſubi eſſe relatio qz quam p alig
mem negat alig p^m de aliquo
ſed et q illud medium potest
affirmare de ſubiecto alias tamen ille
diſpoſitio complexa exprimit negationis
exigbz g^o formare intellectus ſuper
et negationis figura ut ſcz primo prop
et iſta e intellectus primo prop
ſup vel potest de a simpliciter et q ratio
git ſylogizat impma ſta intellectus
ſuper affirmare de hoc extrinsec
hoc quod g^o per illa dr p^o ex
aliquam relatione et morog illa
est hoc ſim quidem omnis ſubiecti
e aliq ſed ſim dicitur q hoc non
est q^r quando ratione quodam
ideo ad ſple ſta no poſſ grepi
n intellectu adſple hq tu ideo no
e de eſſe ſic ut e de ſuo
gcepti principali quando ſit de ſuo
intellectu ſed per dicitur q ſic
et ratione ſubiecti ſpectant et diſtinguitur
intellectu p pars ſuam entem ab
ſolutam quando concretum pt grm
aliquam inſinuatione ſeu manu
ductione ~~inſinuatione~~ ſpecificet
et diſtinguitur p obiecta ſed
2m nec hoc q^r illud abſolutum
q remanet et ego appello ſam
ad rebaz dicitur q licet illud q ſit
no e q ut ſunt ut unus eſſe
potest no gingat ſim tamen illud
q ſit no e actualiter q tamen aliqui
ſunt et remanet in ſuo ſimplici per
ipſe intellectum hec by poſſumus ſim
forte dicere q illud gdiat p dicto
q^r ego dixi q quando ſta non
ſit eſſentialiter ideo tamen non gemit
rem adipiſci ſple hec aut videtur
dicere q ſta poſſit manere ſine
actuali gtinua ipſa ſimpliciter compone
re ſine vel adipiſci ſple ſuo

q^r pt ea q dixi no abſolute ſta
ipſe v^e talis in omni mo q^r
potest ſple ec illa rem gemit ac
tualiter ſple ſolum aut ipſe ſple ad
ſpi ſit approximaliter gemit ſub
rem ſz potest calefacere et ſolum
cum calefactibile adhuc calefacere
gemit rem approximalem ad
ipſum calefacere quando no actualiter
ſed 2m dicitur q aliqui eſſe ad aliqui
ſeu relatam pt duplicat intelligi
uno modo impmo dicendi per ſe
et eſſentialiter e impmo relatione
ſecundo modo dicendi per ſe ad eſt
res alterius principii eſſentialiter quando
ſuſcipiat per ad aliquid tamen ſecundo
pt q ad ipſum ad aliqui no eſt
motu eſſentiale vel univerſaliter non
ſolum dical aliqui primo accepto
ſz e 2o q^r quando ad aliquid
ſit motu ut dicitur ſim^o et aliq^e
tamen ut gemit rem gnitive ad
intellectum dicitur pt ad dicitur
ſup quo r^o ſuperi vendicat
o non habitus corpal q d^r plus de
ut ſit adipiſcam no e motu et
ut de q ſed illa mar ſta dz
eſſe hoc ſi dz eſſe ſylog impa
ſta omnis ſubiecti e ad aliquid
illud no e nature q^r ſi ſylogizatur
in ~~hoc~~ hoc primo ſit et hoc
est pat affirmat cotra tamen illa
ult affirmat dicitur q no e intellectu
impmo mo ſz in 2o dicendi
per ſe et io no concluditur q ſubiecti
ſit eſſentialiter de primo relationis
quando concluditur q inſeparabiliter gemit
gradum per eum q e de primo relationis
ut e nature ipſum intellectum per primi
primo dicendi per ſe de hoc con
iunctione adhuc q concluditur aliqui

ab ea sed sufficit quod producatur in 2o
in modum est. Alii dicunt terminum
sive esse spacium ex absoluto et
alia opinio ponit ab absoluto triplex
expressio principii et 2a tamquam expressio
formali et io primum ad sui intelle-
ctum dicunt esse amplius qualitatem
et primum ad sui facile impunctio illationis
sed isti contra per alia verba procedunt
tamen vere videtur idem dicere cum
opinione communi nostra. Alii dicunt
in diversa modo et primum quod contra terminum
sit quod absolutum tunc non est res
sed modus rei quia sed illud quod requiritur
ipse rem est res sed illud quod
requiritur ipse rem sed solum ipse
modum rei illud non est res sed modus
rei separabilis quia sicut se habet res ad
rem sic se habet modus ad modum
sed terminus cuius requiritur ipse modus rei
in actus proprie et delectabiliter
elicitur 2o terminus totus est quod tantum
modus ergo et terminus ante quam pars
assit ante prius quia formaliter quod est terminus
corporalis primum prius non est alius materia
sed est solum alius quietatio seu
importatio terminorum seu debiti terminatio
conveniens 3o nomine modi dicitur
quod per actum intrinsecum manens nichil ad
continuatur sed terminus est perfectio
actum intrinsecum manentem ergo terminus non
est res aliqua creata sed solum
modus rei loco illius quod acquiritur per
perfectionem seu convenientiam actum
et producitur per solum cessatione ab
intellectu non est res sed modus rei
terminus est hic maxime loquendo de termino
acquisito alter per ita sed in eodem
dicitur ad hoc quod attribuitur non sit
in eo aliqua res absoluta sed solum
quidam modus convenit sic ex eo quod
sit in nobis aliqua quietas vel

sive vel admittere agendum ex consequente
actum bonorum vel malorum non acquiritur
in nobis res sed modus ergo illud non
valet quia sicut supra declaratum
modus non differt realiter ab eo cuius
est modus sed terminus differt realiter a parte
cuius est terminus scilicet in non est res quod
intellectus ad primum dicendum quod
ipsa non deficit quia sumitur terminus
est dubium prima quod terminus solum sit
ad modum actus et intellectus adsumatur
actus 2a si esset sufficienter concluderetur
per terminum esse modum quia sicut modum rei
eundem non sequitur quod actus procedens
terminum sint modi et non res quia tamen
terminum quem 2um sic est modus et non
est res Et eadem ratione potest et
obviari essent modi quia conveniunt
actus quem essent modi Ad 2um
negatur ante quia sumitur non dicit
formaliter illam terminationem seu
importationem sed dicit qualitatem ab-
solutam terminationi importatione connotantem
et sic hic importatione actualiter connotat
et si quis nodus arguit vel alibi
dicitur quod sumitur est quietatio terminus
seu importatio potest dici quod hic pro
non est formaliter sed aliquo cumste
vel dicitur quod non est in ipsimo vel
dicendum primum sed in 2o Ad 2um
dicendum quod licet conveniat manens quod
maneat dicitur quod per actum in manentem
nichil convenitur ex libera dicitur quod
per eos actum conveniuntur terminus igitur
vel concluditur quod terminus sit nichil
vel conveniat manens et io dicendum quod
per illam maneat ipsorum potest non
incongrue dici quod per actum immanentem
omnino nichil continuatur
eius ipse in 2o conclusione dicitur quod
ex dictis generatur terminus sed immediate

dicendum quod per aliquid inanimatos in
inanimatos sed non generatur aliquid
in motu ex eo quod agens quod non
sit perfectus agens sed [illegible]
quod actio non est una adhuc dicitur
quod in equo acquiritur virtus [illegible]
et [illegible] [illegible] in inclinatur et immutat
per quod melius sic scilicet ad ambulandum
quod cum sunt et tamen non est vir-
tus quod ut plurimum corrumpitur habitus
non solum repetitione actuum confor-
mium cum habitu sed ex actibus
difformium et contrariorum huiusmodi habitum
quo [illegible] quod [illegible] habitus [illegible] [illegible]
et quod [illegible] [illegible] [illegible]
sic quo patet [illegible] plura opinionis
tenentur contra primam [illegible] quod [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible] et patet
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
et habitus [illegible] in motu consistens
prout ista [illegible] [illegible] [illegible]
differentie habitus ponitur quod [illegible] de-
[illegible] aut seu conformitas ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] huiusmodi
aut conformitas est [illegible] relatio
[illegible] [illegible] quod [illegible] quod huiusmodi confor-
mitatem ad [illegible] [illegible] ad-
dicitur [illegible] [illegible] in eius actu
virtus non [illegible] [illegible] quod [illegible] sic ipsum
conformitas [illegible] ergo [illegible] [illegible] secundo ad
[illegible] est quod sed de gradatione
formarum in natura sunt [illegible]
opinio una [illegible] quod ponit
latitudinem formarum dicens
eas tolli ab [illegible] [illegible] [illegible]
gradationem Alia [illegible] quod
ponit eas tolli [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod appellabat
[illegible] formarum tertia sunt [illegible]
quod mediam tenent ponens eas

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] ab [illegible] [illegible] ab agente [illegible]
[illegible] [illegible] de gradatione
[illegible] sunt [illegible] opinio una [illegible]
quod ponit [illegible] et virtutes sunt
nobis [illegible] [illegible] seu [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Alia opinio [illegible] quod
[illegible] loquitur de formis [illegible]
sed de [illegible] [illegible] quod sunt [illegible]
intelligentia tertia [illegible] quod ponit
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible]
eas [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] actibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actibus
[illegible] in nobis [illegible] non
inclinantes ad [illegible] [illegible] [illegible]
actibus et [illegible] [illegible] appellamus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible]
pluralitatem actuum et [illegible] [illegible] [illegible]
duas [illegible] prima est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dispositione forme [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] huiusmodi [illegible]
quod forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
ut patet [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] dispositione ad [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
actus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] prima sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

actu qr acqsita prima virtute psite
ut omnes alie virtutes morales
sic ausint cu ea ipse comparatz
virtutu moralium ut saltem aliq
alia p unum actu posset media
qr una virtute psita omne scilicet
no pt esse sb oppsita dispositione
adqrendi aliam virtute Sz qr ptz
qz videtur contrarium doctor qui dicit
q primus actus mediat totam
psonam sicq actus aut posteriores
augmentant & psiciant ipsm qr
primus actus aliqd fecit aut qz alii
posteriores augeat illud q fecit primus
sed hoc inconveniens aut fiunt aliud
ipse & sic no cu fiunt eiusdem
ronis & p cons no praeparant
effectus alius & alius rationis ad
inducendum duo contraria solo modo
dicta quia sic inducere solo
Sz illud no concludit qr dicit
q primus actus fecit aliqd illud cu
aliqd no e essentia sicq hoc est
remissio ut destructio dispositionis
oppositorum illi sicq qui debz
medicina sed si ignis agens in
frigidum prima sua actione no
inducit in materia caloris sed ipsius
illa actione fecit aliqd qr remittit
frigiditatem sic etc qd est
pro sicq intellectualibus & maior
imperfectionis p unum actu pt medi
cina totam sicq loquor de actu
rationis complexo prout dictum est
prius actu qr de aliis dicimus
sensibilium prout eorum quasi in materia
fundamentum imprimis principiis medicis

e sufficiens dispositio ad eorum no
aciam scientiam sufficientem capiendam sed
p unum actu sicq cognitionis vero
illum pt in ipsm intellectum medicina
mus e notu dubium intelligentia ex
qua & ptz qr informatio medicinae
no requiritur pluralis actuum pt etiam
ut aptabit dispositionem de 3o arte
go prima compositionis adquisitionis ergo
no indigeamus quibus indigemus
cu eis ut sic & faciliter agamus
qr adhoc q actus bonus & sanctus
aperte eliciatur non e q dectab
eliciatur Sz sicq e gradu sicq
sicut dectatio mope ut ptz 2o
ethicorum 2o omne q videtur circa
pt adhuc ut no erit indigere
eo quo pt usura ratione compositi
Sz ponere rectos ac sunt adeo
determinando se prout errare
go ratione sui libera & indeter
minationis indiget quibus utrosque
agibus ad bonum determinetur & ab
errore determinato continetur scilicet agere
psuppositum esse sic bene agere
psupponit bene esse sine bonum
ß bonum esse no pt in nobis
continuari sine sicq utrosque
nam bonitas actus no pt quasi
i nobis qr sui psui indeptione
& virgilia impossibile e nos semper
agere go nec e ut bonum esse
continuetur i nobis p sicq utrosque
actu & quem volumus sicq illo
indigemus ad eliciendum bonum
actu quo bene disponimur
ad nos & ad alios sicq utrosque
e hoc ut ut dictum est vero intentio

virtus est quo quis bene vel male disponi-
tur vel ad aliud primum virtutum et vicio-
rum et virtutes male. Contra istud
possit quis instare: si subiectum intel-
ligeremus ut hic esse propter speciem actus
vel propter modum actus non primo
quia pateat est quam perfectissimus et
et in comparacione videmus multa
posse esse in actu sine et quod sint eg-
dum modus non differt ab eis cum
est modus et per quos illud quod non facit
ad speciem actus hic non facit ad
modum actus. Sed virtus non facit ad speciem
ut iam patet, ergo non faciet
ad modum et consimiliter quia quod potenciam
est perfectior tamen sint sic perfectus
esse in actu. Sed potencie naturales sunt
perfecciores potenciis moralibus cum
ergo in naturalibus non indigeremus habi-
tibus vel quo ad speciem actus vel quo
ad modum actus ergo nec in moralibus et
quia ista instancia implicat illam diffi-
cultatem utrum virtus faciat ad speciem
actus vel ad modum actus tamen
pro applicacione illius instancie
pono quod 2m quod virtus non perfec-
te facit ad speciem actus vel ad modum
perfecte. Sed facit ad speciem actus
modificantis quod non facit perfecte
ad speciem actus patet quia tunc in
nullo tempore potest esse multa
possunt possit in eandem speciem actus
quod est perfecte non faciat ad modum actus
patet quia illud quod ab eo non est
perseparabile hic perfecte non est compatibile
vel perfecta potest habere eam. Sed modus
perfeccionis alicuius actus perfecte non
est perseparabile ab actu perfecto quia

eidem racionis quod actus talis vel ali-
us non potest cadere in distincto
quo ad sit eius modi quod in volente
sit eius racio est esse causale modus
quia autem virtus sit eius actus modifi-
cati vel sic actus modificatio patet
quia illud racione est post potest in actu
modificatum illud est eius actus modi-
ficati virtus et habitus ut patet consideranti.
Ad consimilem simpliciter dicens quod cum
respiracio alicuius duo non est in-
duo. Sed ut eius primum illud in
utroque illorum principiorum redundant
et sint eandem speciem cuius est ergo
actus modificatus procedens a potencia
perfecta dicit unam speciem unam
et respicit potenciam et habitum ut unum
perfectum principium. ergo etc. quod non est quod
sit in eorum non redundant sint eum
speciem cum cum tamen non esse eius
simpliciter bonos est patet quia perfectio actus
non derogat sue simplicitati sicut
in albedo cuius in margarita non
est minus simplex quam albedo quam est imperfec-
cior est perfectior et pulchrior. Sic actus
[illegible] virtutum non est minus simplex
quam procedens quando sit perfectior et delec-
tabilior quam est actus ut perfectus
est non respiciat potenciam et habitum
ut duo principia racione illius perfectionis
patet quia dicit quod virtus esse talis [illegible]
[illegible] potest [illegible] non minus perfectus esse
ille actus ut patet videre cuius potest
est perfectissimum quando sunt sua sic
eidem racioni quod sint multa
potencia [illegible] quod illam quorum est quorundam
opinio quam ponunt quod sola potencia
sit actus quantum ad esse eius [illegible]
aut sola quo ad modum [illegible]
potest esse in actu [illegible]

absque quocumque superaddito quod sit
vis eliciendi ipsum sed intelligere est
actus operationis intellectus potentie
et apprehendere appetitus ergo etc. 2a pars
sed quod potentia similis existimativa
supernaturalis sit per naturalis existi-
mationem per operationibus existimativam
Oz potentia similis sit et primum
actus comparatum ad primum actum quod ...
supernaturalis solum et primum cum comparatum
ad motum quod per potentiam generandi sit
actus generationis licet incomplete
intellectus sit ... actu quo
ad esse actus sed solum quod ad
motum primum adhuc quod quos ...
recipit actum generandi 3a pars
vel ... dicit quod potentia est
qua possumus ... quo bene
vel male possumus sed illo dicunt
posse quod est primum actus ...
[illegible] sit ... facere ad ...
actus ... potentia ...
primum ... esse ... causa ...
indigemus sed solum ... modi
indigemus ... Oz illud non
valet quod illud quod ... actus ...
actus primum ... quod est ...
... sed ... ad actum ...
actus primum ... quod ...
... quod ... actus modus et ...
... sit ... potentie ... sit
... pro ... per ... actus ...
... ... potentie ... ...
... quod ... et ... quod ...
... et ... et ... de-
terminatur ad actum generandi sed est
... quod ... bene
... autem ... ad
sit de quibus ad presens loquimur

Sunt ... determinate vel de-
terminate ... operatum ... solum
vel actus diligendi similis ...
et ... ... et ... ...
... per quod principalis sit operatio
... et ... sed ... et ...
... ...
... et forma ... potentie ... pro-
ducat actus generationis ... non
... sed ... attingere ...
vel actus ... sed ... ...
sunt forme et ... ...
eliciendi per ... actus ...
... presentem ... // ... sunt ... //... ... ...
in ordine ... dictos actus
... attingere ...
quo ... actum
... quod ... ... philosophus
... ... non ...
... actus et modus cum sunt ...
... et per quos ... potentia
... ... quod ... ...
potentia sit ... actus ...
... actus ... potentie ... ad
... et ... ad modum
et ... ... quod ...
... ... ad ...
... actus determinati et modus
... ... et indeterminatam
et ... determinate ... ...
ad eundem actum ... ...
... actus ... ...
ad ... ...
per modum indeterminati et ... ad
modum ... quod ... per modum
determinati ... quod modus sit ...
determinatio illius ... et modus sed
potentie de quibus ad presens loquimur

dicit sunt indivise ad actum
videndum et volendum et potentie de-
terminantur ad alterum illorum. Ideo dicitur
secundo quod cum alique due concurrunt ad
unum actum modificatum quorum
unum alterum presupponit tunc sicut in uno
modo intelligendi actus quo
ad essentiam suam absolute presuppo-
nitur quo ad modum ipsi presupponenti
et sic grammatica est congruitas modus
talis sic [illegible] valet quod ipse actus
cum sit in uno modo intelligendi
modus illius actus presupponit essentiam
si [illegible] presupponit potentiam. [illegible]
quod quamvis non indigeamus habitum
ad eliciendum actum imperfectum tamen
ad eliciendum actum perfectum indigemus
habitu non solum quo ad modum sed etiam
quo ad essentiam actus eo quod non
cadat ibi solicitudo super modum
[illegible] ad rationem essentiam [illegible]
eadem sunt valde de isto [illegible]
est advertendum quod fides dicitur per
acceptionem unius pro fide acquisita et
non est quod sit vera seu habitus
[illegible] quam potest esse [illegible]
[illegible] eo quod aliqui quamvis acquirunt
fidem [illegible] et catho[illegible]
[illegible] oppositam [illegible] acquisita
[illegible] infusam et de hac fide
loquendo pono duas conclusiones
prima est quod sciendo utrumque [illegible]
[illegible] inclinante [illegible]
ad actum [illegible] et [illegible]
et talis fides est vera quod ad hoc
[illegible] infideles fidem ut [illegible]
[illegible] supernaturalem [illegible]
[illegible]
[illegible]
dicitur est [illegible] et [illegible]
[illegible] ideo [illegible]
secunda conclusio [illegible]

quo [illegible] sunt [illegible]
[illegible] vel [illegible] dependentia seu
[illegible] potentie
potentiam [illegible]
[illegible] actum [illegible]
[illegible] fides non est vera
quod [illegible] actum [illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] fides et ille actus
[illegible] ille [illegible] omnibus
[illegible] patet per [illegible]
[illegible] argumentum [illegible]
[illegible] ubi [illegible] quod [illegible]
[illegible] fidem et
[illegible] modum repugnat [illegible]
fides [illegible] ad [illegible] nulla [illegible]
repugnat [illegible] ad visionem claram
[illegible]
[illegible] sequitur

utrum fides possit [illegible] esse falsum
[illegible] sit [illegible] esse
[illegible] fides [illegible] patet quia
ambe sunt [illegible] theologice
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] potest falsum esse
[illegible] sit infallibilis
[illegible] acquisita
non [illegible] fides
divinitus infusa potest [illegible] esse
[illegible] patet primo [illegible] quia
[illegible] fides divinitus
infusa [illegible] acquisita
[illegible] primo
[illegible] sit obiectum fidei [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] 3o quot et [illegible] sunt articuli
fidei et [illegible] de fide [illegible]
[illegible]
[illegible] primo
est advertendum quod [illegible] obiectum [illegible]
dicitur per acceptionem unius pro [illegible]
aliquid [illegible] seu [illegible]
[illegible] est [illegible]

[illegible]

principaliter scilicet quia principaliter dicuntur
de me sunt et eo quod salus et est
ipsa quia est ens complexum et per
ultimum dicitur materia principalem
et que sunt continuum vel accessorie
quia illa considerantur et sunt in ipsa
quod tamen non sunt principaliter intenta
sit et possum loqui de obiecto fidei
et tunc hec sit quod prima conclusio
primo modo de obiecto et obiectum fidei
est solus deus quia illud est principale
obiectum fidei katholice cuiusque illius
de quo principaliter continue est quod
credenda sit ad quam omnia credenda
principaliter ordinantur deus est huiusmodi ergo
etc. [illegible] est obiectum fidei sit
in via et clare visionis in patria
sed obiectum clare visionis est prin-
cipaliter ipse deus ergo principale ob-
iectum est solus deus confirmatur dicitur
quod sunt [illegible] apostolus ad
hebreos xi ubi diffinit fidem
ait fides est sperandarum rerum
argumentum non apparentium [illegible]
sed [illegible] quod nos speramus est vita beata
que est quedam [illegible] ut augustinus de
quod fides est de bonis et malis pre-
teritis presentibus et futuris et prin-
[illegible] per [illegible]
considerari [illegible] non est
pluraliter rerum sperandarum quia est una
res aliorum [illegible] et [illegible]
est una res [illegible]
[illegible] quod ait augustinus res que nos
beatos faciunt sunt pater filius et spiritus
sanctus et illorum fides dicitur spe-
randarum rerum ad deum augustinus in
[illegible] quo loquitur [illegible] augustinus de
obiectu fidei principali et formali
2a quod conclusio de obiecto fidei 2o modo
[illegible] conclusio de obiecto [illegible]
illud quod creditur [illegible] obiectum fidei
sit omnes articuli fidei et et multa
alia que ipsis sunt annexa [illegible]

dici obiectum fidei quia omnia talia
de necessitate salutis credenda sunt
vel implicite vel explicite [illegible]
[illegible] de [illegible] quod prima
fides [illegible] adeo non [illegible]
[illegible] quia [illegible] veritatis [illegible]
quam est ipsa veritas increata non in-
[illegible] aliqui quo ab ipso
[illegible] valeant declinare
[illegible] in esse [illegible]
quia ipsa veritas [illegible] que
[illegible] sed deus infundens fidem
est ipsa veritas increata et est amor
omnis veritatis creature [illegible]
quedam dicta sunt distincte
[illegible] sit [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] fides quia [illegible] lumen
[illegible] et clarius quam lucem [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] domini [illegible] moriens
et [illegible] unicus et [illegible]
[illegible] annis [illegible]
ut patet [illegible] libro 3o [illegible]
[illegible] quadraginta dies et
[illegible] et tamen [illegible]
non sunt [illegible] fideles
[illegible] quo [illegible] sunt incarnacio
post [illegible] incarnacionis [illegible]
ipsum incarnandum et [illegible] fide
qua credit eum incarnandum [illegible]
[illegible] incarnatum [illegible]
momentum incarnacionis sed qui
credit incarnandum [illegible]
incarnatum [illegible] credit [illegible]
[illegible] fides [illegible]
[illegible] esse [illegible] fidei
quia [illegible] quod [illegible]
fideles [illegible] non
[illegible] esse [illegible]
[illegible] abraham [illegible] fide
de [illegible] passione
passione dei alio modo potuit

liberare genus humanum quia fides ab-
sque potuit sine esse fides et non
insiguit in puncto fidei assensus et non
consensus veri quia in puncto karitatis
assensus et non consensus boni sed non
karitate potest diligi assensus et non
consensus bonum primum hic ypostasim
unum recipit bonum et est malum quod
consideratur potest credi assensus veri
et non consensus seu contra falsum
Ad primum dicendum quod prophete non dice-
bant falsum ysayas .n. cum dixit
illi regi in mente mortem
loquebatur quod videlicet ire quia ipse
vidit in lumine prophetico regem
ad mortem sic dispositum quod nec-
essarius nisi natura ipsum a morte potuit
liberare et hic expectere dei in ve-
lamine denuntiavit ipsi regi
sicut autem postea idem propheta
eidem regi intimavit vitam
suam esse prolongatam quindecim
annis hic fuit fuit de divina
potentia non de naturali influencia
et in utroque dictum prophete sumo
modo accepimus fuit verum et sic
prophetia Jone fuit conditionalis
saltem sub conditione intelligenda
fuit .n. intelligenda ista clausa
si ninivite manerent in malo
suo proposito et non agerent penitenciam
infra quadraginta dies ci-
vitas subvertetur et quia hoc conditio
fuit mutata per hoc quod egerunt pe-
nitenciam ideo salvata videtur
prophecie civitas non fuit sub-
versa Ad 2m dicendum quod actus ille
quo iste homo credidit xpm
incarnandum postquam fuit in esse

non fuit eliciatus in mente fidei illi-
us hominis sed solum ab opere sine [illegible]
in intellectu eius erat actus fide-
rum in antiquo testamento quod
in novo sed de unitate quidem hominis
incarnationis primum ipsum quidem ve-
nturum vel venisse non erat actua-
actus fidei in veteri testamento
quia multis temporibus sunt ad hoc
tenebatur determinare vel finis 6
ideo nec in mente nec in mente specula-
tive relictam in novo autem testamento
tenentur cum quidem iam venisse
[illegible] tamen sit appositus et quia
[illegible] esse [illegible] appositam
Ad 3m dicendum quod actus licet non est
simul adventu in mente [illegible]
[illegible] sed cum hic conditione addita
nec actualis nec saltem habitualis
si vere sit sibi contractus et quia cum
hac conditione fidei impar quod
actu vel actui licet nec affir-
mare impartem tamen potest sine esse fidei
Ad 4m dicendum quod licet per absolutam
suam potentiam deus potuit alio
modo liberare genus humanum tamen
nec ille modus in divina [illegible] determinata
ordinatione sic ille modus fuit
semper in fide abrahe non po-
tuit sine esse quia fides
non fuit de modo liberationis in-
tendentis in absoluta dei potentia
sed ut intendit in ordinata dei potentia
Ad 5m dicendum quod [illegible] potest negari
quia karitate diligendo in intencionem
quandam concretam quod decipi potest
sed fide credendo intellectus divine
auctoritati infallibili et dato quod
karitatis vere quandam concretam
posset aliqui deceptionis sine esse
hoc cum de fide non contingit

et licet possit negari quod caritate
infusa non diligitur homo ut
nunc sed ut medico et ideo quamvis
homo nunc sit fictus tamen ut
… ipsum diligitur sit non est
fictus sed solum bonum quod unum
… sed ut medico est solum bonum
… est 2o dico quod fidem acquisitam
potest sic esse fictus et illud non obstante
… probatur … per oppositum illius
… probando et conclusio patet
sic arguendo quamvis aliquis assentit
fictus … quamvis aliquam conclusionem
per … … quod nullus potest de
fide alicuius assensus non potest esse fictus
ut probatur … … ponit … esse
fictus sed fidelis assentit articulis fidei
… … … quod nec
… potest desistere … … …
… … … adducit ad …
… … … quod ut sine sit
… … sine informis …
… … … … potest … esse
fictus sed bene acquisita ut patet
… conclusione de 3o …
primo videndum quod sunt simbula
fidei que leguntur in ecclesia dei
2o quot et qui sunt articuli fidei
et a quibus auctoribus sunt compilati
De primo est advertendum quod triplex
simbolum legitur in ecclesia primum
dicitur simbolum apostolorum eo quod ab apostolis
… sunt compositum et dicitur …
quod … et bolus quasi …
… eo quod quilibet apostolus suam
assertionem quasi suum bolum
in illo simbolo posuit aliud
simbolum dicitur … eo quod
in … … sunt compositum
et 3m dicitur anastasii eo quod ab
anastasio sunt compositum primum

quod in principio … et in fine …
… … eo quod …
… apud … sive …
… … … sive …
simbolum et … … debeat
… dicitur aut illud simbolum
… eo quod in … …
… … … in illo simbolo
… non … … …
et apte … … dicitur et
simbolum … non … …
sed … … quod ab apostolis
… aut … … dicebatur
… … in ecclesia eo
quod illo … … fidei
sunt … … simbolum
aut … dicitur …
tamen post … … …
quod … … …
… … … …
… … simbolum sit … et …
… per … simbola …
quod … declaratione indigent
… … … … …
articuli fidei … … … …
… ut in primo simbolo sunt
… ideo … articulos fidei
… … … simbola solent
assignari … … …
in … et … sunt
articuli … … … xii
apostolorum et distinguuntur … primum
… ut asserunt doctores
dicit petrus …
2m johannes et … … …
… 3m jacobus zebedei qui
… est de spiritu sancto natus
ex maria virgine 4m andreas
passus sub poncio pilato crucifixus
mortuus et sepultus 5m philippus

descendit ad inferna / 6um thomas
tercia die resurrexit a mortuis
/ 7um bartholomeus Ascendit ad
celos sedet ad dexteram dei patris
omnipotentis / 8um matheus Inde ve-
nturus est iudicare vivos et mor-
tuos / 9um iacobus alphei Credo
in spiritum sanctum / 10um symon sanctam ecclesiam
katholicam sanctorum communionem / 11um
iudas remissionem peccatorum / 12um mathi-
as carnis resurrectionem et vitam
eternam Amen. Aliqui autem istos articulos
aliter distinguunt ut patet in libello
vocabulorum britonis et in exposi-
cione verbi simbolum reserando
aut articulos ad invicem de qua
sunt et aliqui doctores assignant
12 novem articulos quorum septem
pertinent ad naturam divinam in personis
et operibus extra alii autem pertinent
ad christi humanitatem quod enim iste deum
esse unum sive unius divine
essencie et deum esse creatorem pu-
tant duos esse articulos quorum
in [illegible] et decimum [illegible]
in quo prima distinctio articulorum
melior sit eo quod secundum apostolum
fides est sperandarum rerum
non apparencium quod secundum augustinum fides
est credere quod non vides quod secundum
gregorium fides non habet meritum cui
racio humana prebet experimentum
de hoc articulo dicit ut hugone
de sancto victore in libro suo summarum
quod ante legem mosaycam dampnati
salvi fuerunt ut deum crederent
esse creatorem et ab eo salvandos et
redimendos expectarent parentes vel
et quo salvi illa expectacio esset
exceptis paucis quibus hoc donum

speciali revelavit quod autem a fidelibus
illius temporis non cognoscebatur quod mediante
legis persona mediatoris intende-
batur quod aut ipsa persona esset
homo vel angelus vel demo-
nio dum clare manifestabatur soli
in hominibus hec mediante qui per
spiritum sanctum adhuc illuminati erant
tempore autem gracie manifeste per-
mo [illegible] redempcionis et alias persone
redemptoris ex qua hugonis
summa satis clarum esse videtur
quod ante legem scriptam non fuit de
necessitate salutis habere fidem ex-
plicitam et distinctam quantum ad
singulos fidei articulos quod hoc
impossibile fuit hominibus eo quod
ad hoc humana racio ambulatum
sufficere poterat sine dei speciali
revelacione erant enim creditores
explicate alique mensura ad
quod sufficere poterat racio naturalis
per graciam dei illuminata qua nullus
umquam adultus defecit qui eo
suis demeritis abiecerit non potuit
et tamen scire quod ipsi sunt et
de qua mensura attingit idem
hugo libro summarum dicens hec
sunt quibus ab inicio fides nun-
quam minus habere potuit videlicet
deum esse creatorem omnium dominum
et rectorem universorum ipsum quoque
non esse malorum auctorem et eos
qui in malis suis miseriis et tribu-
lacionibus suis manum eius querunt
et expectant futurum redemptorem
unde idem hugo ait quod post
peccatum duo scienda sunt credenda
scilicet creator et salvator et illud
et apostolus vi hebreos ubi dicit accedentem ad deum o-

fidei q ē e inquirentibz primum
notior sit ꝫ p̄mū angl' vi'
pontiā ayt enim q eadem fides
mediatoris que nos saluat sal-
uos fēc & antiquos 2o sicud
sc̄ h̄ caritas ad diligenda sic
fides ad credenda ꝫ amans nāā
erat karitas vs omi diligendorꝝ
que nos tenemur diligere g° &
ipsis ināā fuit fides vs omi
credendorꝝ que nos tenemur
credere ꝑcipue ad p̄m q eadem
ē fides antiquorꝝ & modernorꝝ
ꝫ nō ē eque explicata sed n
expssa distincta & declarata
ad vnū dm̄ q nō ē sic qꝛ ad
diligendos nouos sufficit natl'
inclinacio ne' nō aut credendorꝝ
ad ar'm pul' dm̄ q ando nō
ē vn̄ loquendo de nat̄ spe q est
vtrꝫ adeo infusa qꝛ illa spe nō
spat homo sc̄ gr̄am beatitudinē
n sperpetualiter [illegible] & q omīs homo
i fine vite eē gl'ris vita eterna
beatitudinis vetꝫ saluabis io de
spei magis pc sb esse sm vn̄ gl'ius
ipsꝫ nō saluet' in illa gl'ia
natē ē va° sepe bcā infine
vite gl'ie vita vite eterne &
saluabis & h° sufficit ad hoc
ut spei nō subsit aliq̄ falsū

ut ex spes sit sbiectiue pte aīe
& vi' q nō qꝛ illud q infus ac
cu gōnt q̄ē h' nō pt sbiectiue
esse inferiori pte aīe ꝫ spes
infus actū gōnt q̄ē g° &c
[illegible] qꝛ superior ps aīe aspicit
abhic & nūc .i. alecto & q̄ē bñ
ē pꝫ qꝛ actꝫ spei sp̄ gōnt q̄ē
futur' cu sic quedā expectacio

beatitudinis ut pꝫ p augum' i lib°
contra' vtrꝫ theologia ē infider'
pt aīe vires ē vtrꝫ theologia
qꝛ fides spes & caritas sunt
virtutes theologice g° &c secūdo
videlr' vtrꝫ spes sit vtrꝫ dis-
tincta a fide & karitate 2o id
sit sbiectiue 3o vtrꝫ maneat i gl'ia
post finē istꝫ moral vite sc̄o
sc' ueda aliq̄ de ipis spes sc̄-
undū & veritate Deprimo q°
p̄ma spes q ē hīta infusiue
de q̄ua adprus loquimur ē vtrꝫ
qꝛ omīs actꝫ mutatꝭ cogn̄ne
ab aīa virtute ꝫ actꝫ spei est
actꝫ mutatꝭ g° &c [illegible] adest
[illegible] qꝛ actꝫ qm̄ millennio ē
[illegible] millennio ē mutatꝭ bōꝝ
& pꝫ qꝛ hīc etiā [illegible]
[illegible] nō [illegible] bona
ul [illegible] ꝫ exegīa
[illegible] nō ē sine mūdo
[illegible] ē actꝫ spei
pꝫ & illū bōꝝ [illegible] vbi
ayt dauid qm̄ i me sperauit libe-
rabis eū protegam eū [illegible]
glorificabo eū in longitudine
dierū replebo eū & ostendam
illi salutare meū 2o illud q
mediū int duas malicias pc
[illegible] ꝫ spes me-
diat aīt temerariam presumpcionē
& dampnabilem desperacionē ꝫ
q° [illegible] passio ē vtrꝫ ꝫ
[illegible] esse
passionē [illegible] loqr
[illegible] nō aīt desp-
[illegible] istē omīs dūe
spes [illegible] est
quedam extensio appetitꝭ in
bonū arduū nō omīs [illegible]

spiranci & appetitiui in bonum ar-
duum facultatem inest cum dicitur
quod spes ut est vna de quatuor
passionibus naturalibus que sunt spes
timor gaudium tristicia supponit
facultatem naturalem attingendi
arduum quod speratur sed ut est theo-
logica infusa non sistit in facul-
tate naturali sed per gratiam gratum fa-
ciente dei quibus hec spes tendit
in arduum spirituale bonum scilicet
diuinum dicitur deus non autem ego
solus sed gratia dei mecum et per
quam illam spem merui hic magister
sic describit dicens spes est certa
expectacio future beatitudinis ex
gratia meritis proueniens 2m quod spes
predicta non est vera consistens sed est
vera theologica quia omnis theolo-
gica principale obiectum est bonum
diuinum est vera theologica spes est
huiusmodi nam cum proprium tendencie in
arduum sit quod spes altissima scilicet
excellentissima tendencia in
bonum summum & arduissimum et
spes infusa est spes excellentissima
& bonum diuinum est summum scilicet
arduissimum ergo etc & illa est
mens [illegible] super primo sol[illegible]
[illegible] quod potest [illegible] sol[illegible] me-
tres virtutes theologice fides
spes & karitas [illegible] quod racione
quod cum theologia distinguatur potencia
& voluntas diuina sit obiectum
karitatis ergo ut spes & caritas
non differt ut spes non habet
pro obiecto bonum diuinum [illegible] quod
omnes tres virtutes tendunt
in idem obiectum [illegible] sub
[illegible] per [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] sub alia racione
[illegible] in idem obiectum [illegible]

veri tendit fides sub racione ar-
dui tendit spes & sub racione boni
diligibilis tendit karitas dicitur cum quod
obiectum spei esse beatitudo ut ex
hic euidenter [illegible] arduitas
obiecti [illegible] spei eo quod sufficienter
beatitudinis [illegible] omne bonum
tercia quod est quod spes est virtus
distincta a fide & caritate quia
virtutes non distinguuntur penes
obiecta materialia sed penes formales
raciones sic distincte ut patet ex
iam dictis ergo etc. de 2o [illegible]
[illegible] principale [illegible] ad [illegible]
est superior [illegible] ad [illegible]
intelligere esse intellectus & volu-
ntas [illegible] [illegible] [illegible]
sine sint [illegible] [illegible] sine
[illegible] sine sint [illegible] [illegible]
[illegible] sine appetitiue hoc
[illegible] distinguendum est [illegible].
[illegible] [illegible] ut patet [illegible] [illegible]
[illegible] spes [illegible] [illegible] [illegible]
naturali passione [illegible] [illegible]
naturali virtute & sic hec ponende
sunt due conclusiones prima est
spes prout dicit naturalem passionem
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
& [illegible] in ipsa [illegible] [illegible] [illegible]
sunt apta nata fieri circa idem
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
sed timor qui dicit passionem
[illegible] [illegible] spei est [illegible] ipsa
[illegible] ergo etc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] & patet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2o arduum
& difficile [illegible] ad [illegible]
ut patet [illegible] [illegible] sed spes
[illegible] ut dicit passionem naturalem est
circa arduum & difficile ut patet

expeditur quo ad complexionem mo-
tivus motus et adiuvandum quantum
pertinet 2o capitulum quatuor sunt
principales passiones anime ad quas
omnes alie quodammodo reducuntur
scilicet gaudium tristicia spes et timor
unde et tullius 3o libro de tusculanis
questionibus licet aliis nominibus nominet
quia gaudium appellat voluntatem
tristiciam egritudinem spem libidinem
et timorem metum quod etiam ponit da-
mascenus super ubi loquitur de passioni-
bus anime distinctio autem passionum quibus
doctoribus assignatur penes presens
et futurum dicitur enim quod apprehensum
per ymaginem vel apprehenditur ut
bonum presens vel futurum vel ut malum
presens vel futurum Si ut bonum presens
et ingerit virtuti concupiscibili passio-
nem est gaudium si ut futurum et
oritur spes irascibili si ut malum
presens et est tristicia in concupiscibili
si ut malum futurum et oritur timor
in irascibili Et forte gaudium non
solum est de bono presenti sed et de
preterito vel futuro et aliis passionibus
in tantum de eo dico quod bonum
apprehensum prout movens virtutem con-
cupiscibilem sic causat in ea gaudium
sed ut movens virtutem irascibilem sic
causat in ea spem malum autem
apprehensum ut movens concupiscibilem
causat in ea tristiciam vel timorem
movens irascibilem causat in ea
timorem Et ad has quatuor
ut plurimum reducuntur alie passiones
anime nam ad gaudium reducuntur
ista hylaritas iocunditas leticia
exultatio iubilatio et extasis
hylaritas est gaudium emissum in facie

et dicitur hylaritas quod hylaris latine dicitur
et iocunditas est gaudium emissum
in voce suo seu verbo exterius Le-
ticia est gaudium quo cor dilatatur
exultatio est gaudium quo mens
ut saltus cordis patitur et dicitur quod exul-
tat seu saltat iubilatio est gaudium
quo homo prorumpit in vocem ali-
quam et quasi confusam Extasis
est gaudium quo homo extra se ipsum
quasi raptus rapitur seu a se ipso alie-
natur et ad gaudium extasim
ducat hominem sepe admonere
est sic exaudire ... et non
... et ...
... Opposite istae sunt passiones
reducende ad tristiciam sicut dam-
nationem sunt quatuor anxietas ac-
cidia ira et invidia anxietas
est ... animi ... non
... de ... pro suo malo
refugium accidia est tristicia que
in mobilitate et ... reddit
hominem ad bonum ira est tristicia
de malo alieno invidia est
tristicia de bono alieno Ad spem
spes sunt quedam presumptio et
audacia videlicet aliquos or-
dinate sperare prout ... sperat
etiam bona adipisci vel mala
vincere que ipsis sunt possibilia
et dicuntur confidentes Aliqui
autem sperant illa bona se consequi
ad que consequenda non habent possibilitatem
vel ... et dicuntur ...
presumptuosi Aliqui vero se viriliter contra
mala que sunt ... opponunt
apprehendunt et hii sunt audaces
quod si ... passione anime solum
... ... et

reducitur ad speciem et est modus specie-
bus aut[em] ... cuius est
... moralis et non ... est
in ... ... for-
titudinis 3o ... timoris
sex sunt species ... eru-
bescencia verecundia admiratio stupor
et agonia ... dicit ...
... aggrediendi opus laboriosum
erubescencia est timor ... acti
... ... cum ...
per famam ut opus ...
verecundia ... est timor de
... acti ... ...
... et ... ut
ymaginatio alicuius rei valde
... ...
stupor est timor de ...
alicuius mali in ... ...
valde ... et ...
agonia est cum homo ...
timoris ... ...
corporalibus quasi ... ...
... et si sunt alie passiones
... ... sunt
ad illas quatuor ... species ...
de ... supernaturalis infusionem
est insuperiori parte anime et spiritualis
in voluntate quia ... non ...
... ... beatitudinis
est insuperiori parte anime et spiritualis
in voluntate ... species ... ...
supernaturalis infusi est ... non ...
... ...
... ...
obiectum est ... beatitudo non potest
esse imperfectum ... quia ... ...
non est capax ... obiecti ...
... ... alicuius habitum ... ...
... ... et idem obiectum
per quod ... ... capax ... ...
ergo insuperiori parte anime que est
... ... ipso
... ... non est ... non
potest esse in intellectu in memoria
... ... voluntate ...
... ... ad ... ...
... ...
potest cum apostolus ... ...
... ... non
est ... illorum ... ... ad
... ... quia ... nobis in
... species ... ... timoris
... ... et ...
ad beatitudinem ... de 3o
articulo est ... ...
post ... ...
esse ... ... salvatorum salvandorum
et dampnatorum ... ...
... ...
quia ... ... dampnati ... ...
et dampni ... sunt in inferno
ut ... ... et ...
... in lymbo puerorum ... ...
quatuor ... prima est
... ...
... species non est ...
... in inferno quia ... est
... de ... sue dampnacione
... non ... ...
... ...
est ... ... quia illa ...
... ... ad ... beatitudinem
... quibus dampnatis ... in
inferno est ... de ... sue dampn-
nacione quia ... ad ... bea-
titudine requiritur quod ... ... de
... sue beatitudinis ...
... ... ad ... dampnacionem
requiritur quod dampnatus ... de ...
... sue dampnacionis ...

sed contra in instanti sui creationis
dapnati go 3a species non est
incapabilis existentibus in limbo puerorum
quia presupposito nostro inductione rationis
nullus secundum speciem adipiscendi illud
ad quod inclinatur secundum aptitudinem sed
etiam dapnatis patet primo quod docte
sperint non baptizati sint nati in-
dicari rationis sed omnes creature
et sunt sicut non habent aliquam aptitu-
dinem adipiscendi eternam beatitudinem
quia clare quoniam ergo et ...
quod non habent speciem inclinante ergo
vel huius beatitudinis. Quarto species
est inclinativa prius in purgatorio
separatis. Suppono in [illegible] quod species
dequa loquor est vel etiam beatitudinis
et ut arguitur sic quamvis est
sufficiens dispositio ad aliquid quod est
gratie seu participatione illius intro
possit species de illis assecutione sed
quibus anime in purgatorio est sufficiens
dispositio ad consequendam eternam
beatitudinem ergo etc. maior probatur quia
quibus anime in purgatorio secundum eius
et gratiam sint quo ad ultimum seu
perfectum illius intra adeo ipse est
aptus natus percipere nullo cum
corpore illius possit intrari sed caritas
gratia et caritas sunt sufficiens dispositio
ad consequendam eternam beatitudinem
sunt beatitudinis accipitur formaliter
sive obiective ergo etc. probabiliter
potest sustineri speciem manere beatis
quia cum ad perfectionem habitus datos
et quod non remaneat quoniam ad co-
existentiam operationis quia illud quod
sunt ad actum et decorem anime non
habet aliquam repugnantiam adeo quod
sunt de ratione anime beate habitus

sed denegatur anime beate sed species
quoniam ad perfectionem habitus est sine con-
tio actus et huius ergo etc. maior
probatur quia non omnes habitus anime et habitus
anime beate requirunt eam quod sunt ad
decorem et ornatum beatitudinis quia quoniam
ad ambas partes nam quod habitus
species et dicitur non elicitur actus sunt
ad ornatum anime probatur quod sed sunt habitus
virtutum ad differentiam sit habitus
vitiorum ad decorem anime sed vitiosi
habitus difformant animam et quamvis non
possint elicere actualiter tamen etiam
habitum ergo etc. quod est non sunt repugnantes // habitus
vel eorum que sunt de ratione
anime beate probatur quia omnis repugnantia
vel est formalis vel virtualis sed impossibile
est poni quoniam repugnantia formalis
quia eorum repugnantiam sed species
cum sit separabilis et vel eorum
que separationem includunt sed
vel separationis vel alia includens
separationem et ambas ergo nichil
est in eis formale quod repugnantiam
ad habitum spei que est vel effectiva
vel repugnantia virtualis quia clare est
ut ex que sunt eiusdem rationis
seu eiusdem speciei specie non
accidentia solo numero differentia in
eo esse non possunt sit maxime
si sunt accidentia de genere absoluto
sed habitus spei differt specie ratione
ab omnibus aliis existentibus in anima
beata ut dicit patet ergo etc. Sed aliqui
pro ista parte respondent in prologo primi
libri questione 3a articulo 2o etc.
sunt illius auctoritatis doctores
quod ratione opponunt illius partis
quia motiva eorum procedunt de
actu spei et non de habitu etc.

ella motiua no(n) ad(m)ittit(ur)
q(uia) no(n) (con)cludit s(ed) de s(e)c(un)do arg(ument)o
e(st) aduertendu(m) q(uod) s(ecundu)m q(uod) i(n)
illis s(ecundu)m p(atet) i(n)spicia(n)tur
s(ecundu)m i(n) vita p(rese)nti (con)templatiua s(unt)
i(n) respic(ient)ib(us) (con)fic(ient)ib(us) (et) p(er)fic(ient)ib(us)
in i(n)sp(i)c(ien)tes vita(m) s(ecundu)m q(uo)d
ap(er)it vite (con)fusione liberat(ur)
Ec(c)l(esi)a(st)ici 24 s(e)c(un)do q(u)i i(n) illis
op(er)a(n)t(ur) no(n) (pec)cabu(n)t (et) (com)p(re)he(n)
ficacius in bona op(er)ac(i)o(n)e (con)
tinue(n)t(ur) ut maria ut Magda-
lena aut aut (con)fid(er)at s(ecundu)m
eu(m) s(e)c(un)d(u)m ang(e)lu(m) (et) adiu(n)
(con)fic(ia)t(ur) p(ro)p(ter) uel i(n) (con)templac(i)o(n)e
lecti(onem) Baruch s(e)c(un)do ego
s(ecundu)m ...m(en)tu(m) salute(m) (et) uocat
in gaudiu(m) 3(tio) i(n)stigacio
...s p(ro)p(ter) illu(m)i(n)atio(n)e(m) s(ecundu)m
eccl(esiast)ici s(e)c(un)do s(ecundu)m ip(s)a d(omi)na
sapi(enti)a p(ro)mitt(en)s om(n)es i(n)fid(e)les
...s ...e (et) i(n)spicia(m) h(omin)es
dormientes (et) illu(m)i(n)abo om(n)es
sp(er)antes i(n) d(omi)no s(ecundu)m ...
...entes vi(rt)ute s(ecundu)m i(n) ...
(con)sumat(ur) sap(ien)c(ie) 3o ...
i(n) ... plena (et) ...
quadrage(sim)o q(u)i sp(er)ant i(n) d(omi)no
mutab(un)t fortitudi(n)e(m) assu(m)ent
pe(n)nas ut aquile volab(un)t (et)
no(n) deficie(n)t Ad arg(umentu)m p(r)i(n)c(ipa)le
...m q(uia) ... no(n) e(st) u(er)a ...
... q(uia) ... no(n) ab...
... ta(men) ... no(n)
r(e)pugn(a)t q(u)i ... ...
...
... p(ro)p(ter) ... ...
... ...
...

... caritas sit vita (et) videt(ur)
q(uod) no(n) q(uia) q(uod) no(n) est vna vita
s(ecundu)m no(n) e(st) vita caritas no(n) e(st)
vna vita om(n)e q(uod) e(st) ... est
q(uia) vnu(m) i(n)...s est ... p(atet) q(uia)
... caritas sit forma ...
... ... multiplica(tur) s(ecundu)m ... multipli-
cac(i)o(n)e ... ...
... q(uod) maxi(m)e r(e)pugn(a)t ...
maxi(m)e e(st) vita s(ed) caritas maxi(m)e
r(e)pugnat ... ... p(atet) q(uia) vita
(et) ... s(ecundu)m ... ... p(atet) q(uia)
caritas maxi(m)e ... ...
... ... caritas ...
... ... maxi(m)e
r(e)pugnat ... ... p(ri)mo videndu(m)
e(st) de p(ri)ncip(a)li q(uesti)o(n)e 2o vtru(m)
caritas seu dil(ectio) dei ... ...
... quo ad d(ilectio)nes ... ...
3o ... ...
sint diligende (con)t(r)itate
... ... seu ...
... ... sint diligende
(con)t(r)itate quo ad ...
... ... p(ri)ma
caritas no(n) ... e(st) vita ...
(et) ... ... excelle-
ntissima q(uia) ... ...
... ... aliq(uam) ... diffi(niti)o
... ... diffinitu(m)
s(ed) diffinitio seu ... ...
qua ... q(uod) vita est ...
p(ro)p(ter) ... excellentissime
... ...
... ...
... ...

qd 2m fides non est excellen-
tior q' actus eius et quod
beatior actu fidei q' caritas
fide q' p3 q' comparatis mediis
de habitibus aut p3 q' actus
fruitionis dei est actus caritatis
et p3 mathei xxii ubi veri-
tas loquitur de actu caritatis qd
diliges deum ex toto corde et
est maximum et primum mandatum et
et apostolus ad romanos 13o decimo
ait plenitudo legis est dilectio
et in multis aliis locis scripture
qd 3m fides infusa potest esse
sine caritate q' alias frustra
scripsisset apostolus romanorum decimo
ad corinthios 13o decimo si in fide
separate non posset remanere et
non posset morari alia via q' via
fide ut possem cumulari ...
mediocra q' ca q fides potest 3us
frustra descripsit apostolus fidem q'
caritatem dicens si quero ex
fidem karitatem autem non habeam
nichil sum q' ubi opponit
augustinus 22o de civitate dei ca xviii
ait sine karitate fides potest
esse sed non prodest qd 4m qd
licet fides non est ita efficax sicut
caritas seu eminens licet forte
sit in dispositione ad recipiendum eius
tamen indignius et imperfectius q'
si sit de hoc est talis caritas
quod est impossibile q' plus deus
est creator et prudentior caritatis
quam probo q' fides non potest
esse prior essentia caritatis nisi
prior quo ad p quod ... prioritate

esse prior quod qd 2m fides
non est de essentiali diffinitione
karitatis q' si hec esset tamen impossibile
esset fidem realiter differre a caritate
q' nichil pertinet ad essentialem
diffinitionem alicuius nisi ipsum
pertineat ad essentiam eius sed falsum
quod est non tamen q' fides potest
esse sine caritate ut in probatum
est tamen q' caritas potest esse sine
fide ut patet in patria ubi puto
q' maneat fides cum caritate
de facto possibile et in beatis ...
eadem ... fide ... qd 6m
caritas est virtus specialis solum ...
sendo q' illa virtus cuius obiectum
formale formaliter sumptum dis-
tinctum est ab obiectis cuiuslibet
alterius virtutis illa est virtus specialis
caritas est huiusmodi ut p3 ex supradictis
...
cum caritas potest dici virtus valde
...
...
karitas cum ...
sed qd modus agendi sequitur
modum essendi sicut caritas in
essendo est virtus specialis et magnitudo
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

proximo deum et proximum quia ubi unum
quis altero vel eius cum unum ut
dicitur interpretatur sed caritas diligitur
proximum quis deum igitur quis unitatem
principale obiectum caritas est una
[illegible] unum secundum in moralibus non
obstante quod amicicia sit una
et specialis [illegible] cum eadem amicicia
diligitur amicus et ea que amici
sunt sic eadem caritate diligitur
deus et ea que dei sunt de 2o
arg(umento) [illegible] secundum [illegible] dicitur quod
caritas non habet viam ut mensuram
[illegible] cum caritas sit quod infinitum
et ut creatum participatio spiritus sancti sed
secundum nos quamvis dicitur caritatem esse
[illegible] creatum [illegible] dicitur
quod caritas in essencia sua sit quod
limitata et modificata quia secundum augustinum
omnia fecit dominus in numero pondere
et ordine sic est aut sapiencia
quod omnia fecit deus in numero et pondere
[illegible] et mensura 2o [illegible]
[illegible] est limitatem
et [illegible] modificatam [illegible]
suam [illegible] sed caritas est [illegible]
[illegible] limitata [illegible] sit [illegible]
[illegible]
[illegible] quo ad actum suum in
ordine ad suum obiectum [illegible]
[illegible] est [illegible] voluntas ut sit [illegible]
non habet mensuram [illegible] obiectum sit
in infinitum diligibile et propter quod
[illegible] creatura cum potest diligere quod
magis sit diligibile si ipsa creatura
plus possit diligere et illorum [illegible]
[illegible] Bernhardi quo aut(em)
[illegible] de diligendo deum [illegible]
diligendi deum deus ipse est modus
aut(em) sine modo diligere de
3o arg(umento) est [illegible] quot

duplicat(ur) contingit nos diligere [illegible]
amore amicicie alio modo amore
concupiscencie primo irracionalia
non sunt ex caritate diligenda
quia benivolencia non potest esse ad
irracionalia ut patet octavo ethicorum
sed amor amicicie includit beni-
volenciam dilectionis ad dilectum [illegible]
[illegible] et irracionalia non sunt una
[illegible] nobiscum que sola di-
liguntur amore amicicie quia
per beatum augustinum non omnia quibus
[illegible] et diligenda sunt ex cari-
tate sed que nobiscum [illegible]
[illegible] [illegible] 2o modo sed
amore concupiscencie possum aliquo
irracionalia diligere ex caritate quia
[illegible] diligere sit velle bonum alicui
[illegible] [illegible] proximum ex caritate [illegible]
[illegible] caritate possum
diligere et ex eadem caritate possum
diligere bona multa magis [illegible]
quod ille quem diligo per huius bona
ad eternam suam salutem [illegible]
[illegible] et ultimo suo fini [illegible]
[illegible] [illegible] voluntati [illegible]
aliquo quia [illegible] illius dilectionis
ex caritate non [illegible] [illegible] ad
bonum [illegible] sed ad ipsum dilectum
cui ista bona desideramus [illegible] quod
ipsa irracionalia non sunt [illegible]
dilectionis ex caritate sed ut dilectio
quod homo se ipsum non potest diligere
ex caritate [illegible] ut alia [illegible]
[illegible] patet quia ex caritate diligenda
sunt [illegible] [illegible] et [illegible] dei
sed [illegible] et [illegible] [illegible]
quod [illegible] creatura [illegible] [illegible]
quia amor sui est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amatus et [illegible]

ayt q[uod] caritas mi[nus] q[uam] inter duos
esse no[n] p[otes]t in aliq[uo] n[on] caritas tende
re[tur] nec e[st] n[ecessari]o ad p[ro]ximu[m] dici[tur]
q[uod] lic[et] homines amore se ipsos
inordinate sit vituperab[i]le t[ame]n q[ui]
diligit se ordinate no[n] e[st] rep[re]
hensibile s[ed] valde laudab[i]le quis
aut[em] debeat esse ordo in dili
gendo patebit in p[ro]xi[m]a q[ue]stione
Ad 3m d[icendu]m q[uod] cu[m] non
no[n] possit homo diligere se s[ed]
q[ui] diligit se in ordine ad aliu[d]
s[cilicet] ad deu[m] et p[ro]xi[mu]m et sic q[uan]tus
diligit se t[ame]n dilecc[i]o caritat[is]
tendit in aliu[d] De 4o arguitur
q[uod] peccatores p[ossu]nt esse in dupl[ic]i statu
q[ui]a uel sunt i[n] via uel q[uod] possibile
e[st] eos penitere uel sunt in t[er]mino
al[ius] extra viam ita q[uod] non p[ossu]nt ult[er]ius
utiliter penitere p[ri]mo pono q[uod]
aliq[ui] s[un]t q[ui] sunt caritate diligendi
s[ed] t[ame]n q[uia] ad eor[um] n[atur]am sim[ul] q[uia]
sunt ad ymaginem dei q[uia] quib[us]
e[st] bene faciendu[m] illi sunt c[on]tin[ue]
tate diligendi s[ed] in q[uan]t[um] b[e]n[e] faciu[n]t
e[st] q[uod] ad hoc laborare debem[us]
ut a s[an]ctis p[er]v[er]tis c[on]v[er]tant[ur] q[uod] tendit
ad magnu[m] bonu[m] eor[um] deu[m] ayt
august[inus] s[cilicet] q[uod] sic diligendi s[unt] homines
ut no[n] diligat[ur] error[es] eor[um]
2o ut p[ri]mi l[oque]ndo de p[ec]c[at]orib[us]
dampnat[is] extra viam salut[is] tol[l]ite
potest ut penit[e]nt q[uo]d nega[n]t q[uia] illi
s[un]t s[ic] se h[ab]ent q[uod] impossibile e[st]
eos venire ad viam p[eniten]t[i]e n[on] ... no[n]
h[ab]ent illos no[n] tenem[ur] ut deu[m]
diligere c[on]tin[ue] dampnati s[ed] ...
... p[ote]st c[on]siderare a[nim]a[m] et p[ote]st ...
deo aug[ustinus] supra in dubio s[ed] con
tendit[ur] q[uod] omnes r[e]p[ro]bos damnat[os]
h[omo] tenet[ur] diligere q[uod] valde e[st]

abbreviaciones sin augmentu[m] dic[it]
p[ro]ximu[m] advente[m] demones s[ed]
h[abe]m[us] q[uia] ecce q[uod] nos exhortant
s[ed] in via augere in bono h[abe]re
intu[ere] v[ir]tut[es] amplius et p[er]venit gl[ori]e
infusi[on]e[m] ... q[uod] c[on]tin[u]a an[im]a sit
v[er]a ... res t[ame]n cau[s]a que p[ote]st
et ex[em]pla intenc[i]one e[st] valde t[ame]n
no[n] est vel s[ed] p[ro]x[imu]m pena et p[ote]st
omne[m] intenc[i]one[m] p[ro]cedit s[ed] demones
c[on]tin[u]e p[er] actus nos p[ro]sunt ad iu[...]
actu[m] et beatitudine[m] p[ote]st t[ame]n ...
ipse e[st] et intendit nos impe
dire Ad 4m p[ri]ncipale nego 6[?]
ad p[ro]b[ati]o[n]e[m] d[icendu]m q[uod] caritas no[n] est
forma v[ir]tutu[m] sic q[uod] ip[s]a v[ir]tut[es]
inh[er]eat s[ed] ... s[ed] d[icitu]r for[ma]
v[ir]tutu[m] e[o] q[uod] omnib[us] cooperan[tur]
... q[uod] op[er]a eor[um] sit v[ir]tuosum
et meritoriu[m] Sermo

utr[um] r[ati]o ordine caritat[is] tene
am[ur] deu[m] sup[er] o[mn]ia diligere ut[rum]
q[uod] no[n] e[st] salua i[n] nob[is] caritate
manente possim[us] plus diligere
p[ro]xi[mu]m q[ua]m deu[m] q[uo]d no[n] tenem[ur]
deu[m] sup[er] o[mn]ia diligere q[uod] p[ote]st
p[ro]bo sic q[uia] salua manente
caritate p[otes]t q[uis] p[ro]mere esse
ad sustinendu[m] morte[m] p[ro] p[ro]ximo
q[uia] p[ro]p[ter] hoc s[ed] c[on]siliu[m] op[er]is est
p[er]fecte dilecc[i]o[n]is ut ayt s[cilicet] ...
et maxime in op[er]e quo q[ui]s
vita[m] sua[m] exponit p[ro] amico
q[uia] ut ayt salvator maiore[m]
h[abe]t dilecc[i]one[m] nemo q[ua]m ut
a[n]i[m]am sua[m] ponat quis pro
amic[is] suis Contra ... quot
un[us]q[ui]sq[ue] ... et ... ut d[icitu]r
p[ri]mo p[ro]sp[er]... q[uod] a[nim]e q[uod] ...

caritate diligi quia deum diligit
secundum deus est maxime diligendus
sit quattuor sunt videnda primo
utrum aliquis ordo attendendus sit
in ipsa caritate 2o de principali
quesito quo ad deum utrumque
3o utrum in via sint diligendi secundum
de quantitate meriti quod consequimur
potius ex dilectione inimicorum
quam ad deum 4um de primo
quidam ordinem esse negaverunt
2o ponunt aliqui unum ... [illegible]
quod huius ordinis et ipsis ...
de primo dico quod in actibus caritatis
debet esse ordo quia cum aliquis habitus
ponitur qui perficit suum diametrum ...
... fertur inclinatur in una parte
sui obiecti quam in aliam ut in actibus
caritatis ... huius ... obiecti debet
esse ordo sed habitus caritatis suum
diametrum ... magis inclu
dit voluntatem quod perficit ... est
magis magis bonum et minus ad id quod
est minus bonum ergo etc. Maior patet ex
duobus primo quia illud quod sui ratione
... sit hic ordine sit 2o
quia in virtutibus que spectant ad
perfectionem et maxime in actibus spiritualibus
ad perfectionem spectantibus ... duos
gradus ut in ipsis debet esse ordo
... et si dicatur quod in moralibus peccatis
et ... in ... peccatis debiti
sunt ... gradus et tamen in ...
nullus ordo sed ... honor
... dico quod peccata non spectant
ad perfectionem sed ad imperfectionem de
peccatis autem dico quod licet ...
nullus sit ordo ...
... exponere ...

... in eis passive ordo
... quia sui ...
... ad plures modos ...
... patet quod presupposito ...
... semper ... plus
caritas inclinat ad magis diligendum
id quod debet esse magis diligibile
... magis bonum est magis dili
... primo ... 2o ... ergo etc.
2o ... in ... ...
... diligens ...
... inclinat ... in ...
... ordinant in me caritatem
... quod ... sui ...
... homo ... diligere deum
deum ... quod ad ...
... bonum ... 3o bonum ...
... bonum ...
... dicit ...
... verba bernardi qui ait
amor nescit ... dignitatem
non ... in eum ... ordine
... esse 2o ... ...
ad ... sit ... caritas ad
diligendum sed omnia ...
... omnia dili
genda pro ... diligere ...
3o ordo ... non ... esse in
... caritatis ... sit unus
sed omnis ordo presupponit ...
... in ... quia ... caritas
... inordinata ...
quod ... ordine quod ... apta
... de primo ...
... ut dignitas
... duplex potest intelligi
uno modo ... alio modo
... diligentium ad ...
primo amor seu caritas non
ignorat ... non sit ...
... quia ... tabor ...

hic vo

et in mente caritas magis diligit
magis diligibile et in actu exteriori
minus et ex hiis inveniuntur universa
caritas primo ordinat primam suam
inclinationem scilicet voluntatis exemptive vel
totaliter suum imperium quoad omnes actus
sive interiores sive exteriores qui
moventur adimplendum sunt. De illo
modo primo comparando diligendum diligibile
et verum et fortis amor igitur cum
quod communis tamen magnus excessus sit
unius ad alium amor cum sit ea que
transferat amantem in amatum ut patet
per dyonisium de divinis nominibus
ut faciat sui ipsius esse amantem
Unde amatum in singulari ait mulieres
de causa spirituali et illorum intelligens
[illegible] sed ~~[illegible]~~ bonum quod non
est fide de fide et caritate quod
non extendit omnia credibilia esse
vicias ut annunciata et non propter
creatum [illegible] et sic omnia [illegible]
equali [illegible] ordinem sed
equali [illegible] inclinant. Secundo non
diligendi aliquid excellenter est
bonitas divina primo dicit imperii quod
dicendo ab aliis participata et quod
multiplicatur bonitas dei participatur
[illegible] [illegible] sic diversi
esse potuerunt [illegible] dilectionis caritatis
excellentiam [illegible] bonum quod ordo
autem est in actu [illegible] per partem
et in [illegible] caritatis essentiam [illegible]
[illegible] bonum quod ordo [illegible]
per essentiam [illegible] esse in bono tamen
dei [illegible] omnia ordinat et tamen [illegible]
[illegible] dei est et [illegible] quod dormit ad
[illegible] caritas [illegible] ordinatam eo quod
ordinat [illegible] voluntatem et [illegible]
[illegible] disponit ut possit elicere actum

ordinate (Contra predicta arguitur 39
[illegible] communia est [illegible] diligens proximum
[illegible] sed ex ipsum [illegible] sic
non equaliter [illegible] quod [illegible] teneatur
aliquis diligere proximum sicut [illegible]
ipsum [illegible] diligere sicut ipsum [illegible]
quod non est non [illegible] secundo [illegible]
[illegible] dilecto est [illegible] bonum [illegible]
et bonum [illegible] [illegible] [illegible]
bonorum [illegible] non debeamus
ita nos [illegible] diligere ut alios
[illegible] [illegible] ordine [illegible]
nos ipsos principaliter debemus
diligere et deum [illegible] [illegible]
dilecto sit [illegible] bonum [illegible] [illegible] ad
bonum [illegible] [illegible] sive ad
[illegible] [illegible] ita [illegible] quod bonum
[illegible] [illegible] [illegible] illius
specialis bonum non [illegible] secundo [illegible]
[illegible] [illegible] est non [illegible]
equaliter diligere proximum sed ex ipsum
[illegible] et plus et habundancius [illegible]
ea quod bono [illegible] [illegible] ipsius
diligentes [illegible] dilectione proximi
[illegible] [illegible] 29 ca(pitul)o est dato quod
aliquem [illegible] sunt meliores
quod [illegible] [illegible] proximi ut
[illegible] [illegible] [illegible] magis debeamus
[illegible] diligere quod proximos
[illegible] quod magis diligere [illegible]
[illegible] [illegible] bonum quod ipsi dilecto
volo [illegible] desiderio [illegible] quod maius
bonum [illegible] [illegible] quod [illegible] ut quo
ad actum diligendi [illegible] desiderandi
[illegible] quod [illegible] bonum [illegible] [illegible]
[illegible] in esse desiderium quod [illegible] primo
si bona [illegible] sunt [illegible] ut [illegible]
et equaliter debemus omnes [illegible]
[illegible] diligere [illegible] cum
divina [illegible] et ordinata [illegible] quod
sunt ad unum [illegible] ordinari quod 29 ca(pitul)o

quia caritas non cumulatur ut dicit p^a
ad eos 3° sed in eius operatione ea
aliquibus quorum equales sunt capaces
non tamen eadem cumulatione unit aut
est ita quod omnes homines ut
adeo adiuvamine dei constituti
sunt pro eorum bonorum equaliter
sunt capaces ergo etc. De equalibus
tamen dominus modo possum velle
propinquis quam extraneis salvo or-
dine caritatis presupposito tamen quod
extranei sunt ad eos irreparabiliter
sed eos pro quantum meretur aliter et
et in beatitudine ordinata possimus
magis diligere propinquos quam extraneos
quamvis et ubi sunt ipsi extranei quia
ubi plures sunt non adducto
meritis tamen et aliter dilectionis
sed plures eos non gerunt vero
propinquorum quia ubi gerunt multi-
plex amicitie que fundatur super
quantum eorum ab eodem principio nature
et politica amicitia que fundatur super
collatione eiusdem regni ut communiter
quia ut plurimum propinqui sunt quam
agglomerati habitant in eadem civitate
et yconomica amicitia que fundatur
super communicatione eiusdem familie
quia ipsi sunt ut plurimum eiusdem
familie in eadem domo vel
de qua fuerunt tertio gerunt ibi
modo divine amicitie que fundatur
super communicatione virtutis quia ut ipsi
sunt nigri ut scilicet prius
quod diu sunt in via 2a sicut
calor naturalis cuius et sanctimonie
se diffundit in membris propinquis
deinceps ad extrema sic calor
sic amor spiritualis aut ambo
quod primo diligendi sunt parentes
deinde filii deinde domestici

deinde extranei sed oppositum illius
videtur esse argumentum quia in ordine
religione aut quia in humana-
sunt carnali conditione diligenda
est sicut patet prius sicut in precedenti
tertio in eodem libro aut qui in ipso
uno diligit aliud quam ipsum est
non etiam diligit sed se ipsum sed
uno est de patre filius generans
aut affinis ergo ratione propinquitatis
non sed quis magis diligere suum
ordine caritatis 3° argumentum aut
boni extranei malis filiis preponendi
sunt sicut patet dicitur quod quamvis non huma-
na sit diligenda sine naturali
conditione principalis manet et ad
dilectione sic eum magis diligi quod
carnali dilectione augetur dilec-
tio prout patet ad 2m respondent dicitur
quod illa verba intelligunt de propinquo
ad extraneo et si respicitur
valentes esse equalia vel verba
non ut prime 3m aliter est
deus quod aliquis sit pater et vir
homines et filius vel alius vero ex
caritatem magis debent diligere
patrem quam filium ut ego etc. quod
magis debent diligere patrem ut
minorem quia plus tenetur eis quam
filio tamen plura ab eis recepit et
ipsi plura pro eo passi sunt et
intendit tamen quod ita unus magis in-
clinat ad diligendum proprium pro ea
sua conditione causa qua res
in esse producitur ratione magis ad
dilectionem filiorum suorum conditionem
non quo incessu conservatur sicut
sic dicit quod primum si conditione etc.
quia producitur magis operatur ne spiritualiter
per ne r... sinceritas modo quod

conservat(ur) operat(ur) n(atura)l(ite)r vel homo
ut e(st) na(tur)alis et ut racio(n)e re(cta)
iudicio ra(cio)nis magis inclinat(ur)
ad dilectio(n)em patris q(uam) filii vel sui
ulterius conservacionis n(atu)re est quia
et ideo quidam homines natu(ra)
diminuta peccato nam(que) bestie
plus diligunt filios q(uam) pare(n)tes
effortri dicit(ur) q(uo)d [illegible] sicud
superior ascendit accidit [illegible]
mos et no(n) e(contr)a [illegible] q(uo)d [illegible]
loquit(ur) de amore n(atu)r(a)li generalis
n(on) de amore n(atu)r(a)li spiritualis seu
volu(n)t(ar)io q(uo)d perficit karitas De 2°
articulo p(ri)ma [illegible] karitativa seu sup(er)
n(atur)ali dilectione homo de(bet) deu(m)
sup(er) o(mn)ia diligere q(uia) quatuor ad
sit se h(ab)ent q(uo)d unu(m) diligit(ur) p(ro)pter
se aliud aut(em) diligit(ur) in ordine
ad ip(su)m et ut i(n) dicit(ur) ma(g)is ip(su)m et
p(ro)p(r)ium magis diligit(ur) q(uam) s(u)u(m) s(ed) di-
lectio(n)e karitativa deus diligit(ur)
p(ro)pter se ip(su)m et irreducibiliter
in aliud o(mn)ia aut(em) que sunt
a(li)a a deo diligu(n)t(ur) in ordine ad
deu(m) ergo et(c). a(r)g(umentum) p(ate)t q(uia) bo(nu)m quia
qua(n)to ordinate diligit a(li)q(ui)s
aliq(uo)d tantu(m) diligit p(ro)pter se tota
q(uo)d sunt ad fine(m) diligit p(ro)pter fine(m)
et in ordine ad fine(m) s(ed) deus est
finis o(mn)i(u)m et h(ab)ens caritate(m) ordinate
diligit hu(iusmod)i fine(m) ergo et(c). q(uo)d
2m homo qui diligit(ur) sup(er)n(atu)r(a)li
iudiciu(m) ra(cio)nis n(atur)alis plus dili-
git deu(m) q(uam) se ip(su)m q(uia) dilectione
sup(er)n(atur)ali diligit homo plus
deu(m) q(uam) se ip(su)m ergo et dilectione
n(atur)ali a(r)g(umen)tu(m) p(ate)t p(ro)bat(ur) q(uia) dilectio

sup(er)n(atur)alis est p(er)fectio dilectionis n(atur)alis
s(ed) si homo sup(er)n(atur)ali dilectione di-
ligeret deu(m) plus q(uam) se ip(su)m et
dilectione n(atur)ali plus se ip(su)m q(uam)
deu(m) t(un)c illa no(n) esset p(er)fectio istius
s(ed) pocius esset destructio eius 2° q(uia)
nu(m)q(uam) aliq(ui)s bo(n)us sit se h(ab)et q(uo)d eu(m)
includit malus et s(ed) eu(m) tamen n(on)
magis d(e)b(e)t diligi includens q(uam) in-
clusum s(ed) bonu(m) homo includit
n(atur)a bono divino m(od)o si tollet bo(nu)m
divinu(m) n(on) tolleret(ur) bonu(m) homi(ni)s
et o(mn)is alia creature et no(n) e(contr)a
ergo et(c). et deus e(st) intimior
o(mn)i creature q(uam) creatura s(ibi) ip(s)i
et e(st) efficax conservacionis boni
creature 1° (pate)t q(uia) illud s(ed) q(uo)d eo(rum)
dicentes q(uo)d amor amantis
creatura n(on) p(er) n(atur)ali dilectione
magis diligit deu(m) q(uam) se ip(su)m
q(uia) amor amanti facit amatum
q(uo)d amo cu(m) amata et p(ro)pter
q(uo)d aliq(ui)s magis e(st) de dilia-
tantis magis ab eo diligit(ur)
h(uius)modi amor s(ed) q(uia) ho(mo) est ma-
xime deu(m) q(uam) ip(s)i 2° si homo
n(atur)ali dilectione posset magis di-
ligere deu(m) q(uam) se ip(su)m t(un)c no(n)
indigeret caritate seu sup(er)-
n(atur)ali dilectione et sic q(uo)d deu(m)
diligeret sup(er) o(mn)ia quod est
e(rr)o(r) na(m) s(ecundu)m q(uo)d p(ro)pter amo(r) fuit
heresim esse deu(m) sic caritas
fuit q(uo)d homo magis diligit deu(m)
q(uam) se ip(su)m q(uia) s(ecundu)m deus magis
diligit se alio sic homo facit
deus p(er) gr(aci)am sup(er)na karitate
diligit deu(m) sup(er) o(mn)ia 3°
s(ed) n(atur)alis [illegible] maxime accidens

a tendit in deum et supernaliter agi
tur nullus dilectio primo tendit
in creaturam deum in ipso deum sed
rem aliam quo ostendit amica
bilia que sunt odiabilia venerunt
comparabiliter homo ad seipsum
sed tunc est potius sibi esse quod est
seipsum deum quod quando uerius sit
maxime deum o ipsi depericia
natura tunc dei forcia dicitur consua
amam est maximior uera quod res
d' ipsi et is magis delectabilis homo
diligit bonum dum aliquod dependet
omne bonum suum quod bonum est
ad deum deum quod quo plus uerum
natura ratione non indiget ande
ad hoc quod deum super omnes creatu
ras diligat sed indiget ande
ad hoc quod deum meritorie delectabi
lius et perfectius diligat Ad
3m dicendum quod non plus gaudetur
in quod quis plus diligeret creaturam
et ideo est falsa propositio in plus
mittat in magis Ad 4m dicendum
quod illa ancillis psalmi non est ad
propositum quia plures loquitur de dicta
ipse dicit quod non est in deum et
hominem sed in hominem et hominem
et ideo non plus concluditur nisi quod
magis diligit se quam alium hominem
et si vis vero pausat non plus
concluditur nisi quod homo plus diligit
creaturam quam deum est tamen non
dicitur quod homo possit diligere
deum magis quam se ipsum post[illegible]
dei gaudere fruitione simul
et infinita bonum includendo et
comprehendit omne ad bonum [illegible]
3o arguens pono duas gaudes

prima est si inimicus accipitur generaliter
pro homine quod inimicus homo est dili
gendus maxime si illis a inimica
non est iustam causam quia ille qui
militat contra iustitiam non est
diligendus sed illis inimicus militat
contra iustitiam quo non est dilige
dus 2o moraliter patitur multo
dus propter famem sed illis inimicus
moraliter potest et propter quod ad odio
propter se famem nihilominus prima pro
bat quod [illegible] illius prima homo quod
certum est ad ymaginem dei qua
capax est potentie vere nobilissi
me beatitudinis sicut in illa
de natura simpliciter est diligendus
pro qui diligit in illa deus
et proximus illis inimicus non est
excludendus quia illis exclusio
sine amore et affectu redderet
inordinatum sed non possit et
quod ille qui exposite sunt [illegible]
exclusione patitur tunc impossibile
pro declinare dicitur motu
affectionis ad ipsum dicto non
tenemur deum diligere nisi etiam
determinato ope subtentionis
tenemur et secundum nisi ipse
permittit esse in magna necessi
tate magne tenemur quibus aliis
praecipitur sed pro [illegible] ad inimi
micus est odiendus quia sunt una
et sunt quod diligendus quia sunt alia
que non sunt una Deinde
tantum dico quod dilectio in inimicis potest
exprimari quam moneo in aprehen
sione exposita dilectionis amici
et forte est impossibile quia forte
ille qui diligit inimicos diligit

ille non potest cum dilectione con-
positum excludere illud quod est magis
diligibile. Secundo amicus est magis dili-
gendus quam inimicus. Ergo etc. Dico quod quamvis
sit possibile ut talis dilectio inimici
non esset intensior quam dilectio amici
cum expressa exclusione inimici,
non est intensior ut patet in precedenti
articulo. Ergo ut ergo secundo modo dilectio
inimici potest considerari cum expressa
exclusione dilectionis amici et
est magis meritoria dilectione amici
sumpta sine inclusione et sine
exclusione dilectionis inimici,
prout aliquis diligit amicum
nichil penitus cogitans de inimico,
quia sicud in malis totum malum est peius
qualibet sua parte, sic in bonis totum
bonum est maius qualibet sua parte.
Sed diligere amicum et inimicum simul
est quoddam totum de genere bonorum
et talis quod est diligere amicum tantum.
Tertio modo potest comparari dilectio inimici
sine inclusione et exclusione
dilectionis amici precise quando di-
ligens inimicum nichil penitus cogi-
tat de amico et econverso dilectio amici
sine inclusione dilectionis inimici.
Et adhuc dico quod si ille due
dilectiones procedunt ab equali cari-
tate et sunt actus equaliter intensi,
tunc dilectio inimici est magis meritoria
quam dilectio amici, quia quandocumque duo
actus procedunt ab equali caritate
et sunt equaliter intensi, quorum unus
de natura requirit maiorem conatum
non ex conditione operantis sed ex
difficultate operis, tunc ille actus
qui requirit maiorem conatum est
magis meritorius; sed ad dilectionem

inimici magis quam amici est requiritur
maior conatus non ex conditione
operantis, quia supponitur quod ab equali
caritate eliciuntur et actus dilectionis
sunt equaliter intensi, sed ex diffi-
cultate operis, quia pauciora
sunt incitativa et plura re-
[illegible] a dilectione inimici quam
amici. Ergo etc. Dico [illegible] notanter
in minori quod ille actus sint eque
intensi, quia dilectio inimici posset
esse ita tepida et remissa et dilectio
amici ita intensa quod [illegible] magis
esset meritoria dilectio amici quam
inimici. Dico etiam quod [illegible] maior
conatus sit necessarius non ex conditione
operantis sed ex difficultate
operis, quia alias [illegible] actu vel
amori penitus magis meretur
quam ille qui esset [illegible]
suis quia ille qui est in [illegible]
[illegible] bona virtutum sustinet
maiorem difficultatem [illegible]
[illegible] actu [illegible]
[illegible]
quod ipse homo [illegible] in maiori
et nobiliori actu ad actum [illegible]
[illegible] ad [illegible] dico quod
illa proportio non [illegible]
[illegible] sed [illegible] amor.

[illegible] possit
amicitie caritatis et videtur quod
non, quia caritas advenientem [illegible]
[illegible] quod actu est [illegible]
amicitia non potest [illegible] quia cari-
tas non comparatur [illegible] aliquam
[illegible] quam [illegible] quia [illegible]
[illegible] illud quod actu
est [illegible] illi quod non [illegible] est
sed [illegible] caritatis amicitie

non pot p peccatum mortale advenire
q non dns est con̄ quamq̄
pot mortalit peccare ille pot cu
lib eam gat amittere s non
confirmatus magis pot mortalit peccare
sic primo videm e decisio
p ponit q aliquis amittit
caritatem vite que est delectat
delibo vite 2o vero contra
et cete virtutes theologice ma-
nent ut possidat imperata q
ad distinct ... pax loco vero
deu omnia q sunt ... ipm
caritate diligat. q ad distinct
3am go prima omnis homo
... caritate in quo fomes pecti
n e ligatus n extirpatus pot
pdere caritatem q quamq ...
indispositione patit pria
et inclinatione ad illud q est
impossibile caritati ille q
dest est pot pdere caritatem
s omnis homo in q fomes pecti
n e ligatus sed ... esse in eo
qui sunt in gra dei confirmati n
extirpatus sed in quolibet viro imperata
et inclinatio ... sunt in ad
... in via ... homo
patit ... et inclinatione
... ad mortale peccatum q
e impossibile caritati ... p
q ... inclinatio ... aliquid
ad illud q impossibile est aliam
forme ... possibile
ad pdendu aliam forma ...
p q de omnib talib ...
... ad ...
adolescencia ...
pinacio in talib sic ...
... fomes pecti ...

s ... forma talem ...
ad ... etiam pot
pdere s quamq ... homo
homo n ligatus ut extirpatus
fomite ... pot pdere ... 2
... aplus sunt magis confirmati
tn fomes mee n sunt totaliter
ligatus prima ps p q ...
... sic ... in ...
sum q nec mors nec vita neq
altitudo neq profundu neque
alia creatura poterit nos separare
a caritate dei que e in xpo ihu
2a ps p3 ... qui dest
ips sic ait sentio quidem
aliam legem in membris meis
repugnante legi mentis mee et
captivante me in lege pcti et
ita si temptatus potuit pgredi
i pecm veniale nullomo tn
i mortale in ips q dam sunt
s sufficit ... go 3m caritas
destruit ... q e n tn ma-
neto sunt ... ibi ... in
ea q in eodem ... magno peccatum
mortale incipit esse caritas de-
sinit esse et pecm n actione
destruit caritate s solu pinatio
q admissio pcti mortalis est
pinatio gre ... go caritas
caritas pot destrui p actu ...
... q cu humana voluntas
abutendo sua libtate avertit
se a bono in quo ... convertit
se ad bonu ... caritas
destruit q ... actu ... caritas
totalis effic indispositione ...
caritas s ... cum toto corde ...
... ad deum voluntas optime
disponit ... caritatem
sed ... dispositio ...

fidem seu virtutem et indispositam
naturae partem, etiam quae cuiusque actor
est 20 dem. Et exponit per quod etc.
Cum dispositio karitas virtutem pro-
minuit et votas per contrarium
eius et in ipsa mala dispositio notum
quod tunc ubi homo nequeo sentio
pro ut est legentes ut possumpars
quo karitate per amicitiam karitas
hoc quod pz oppositum variis adiunctis
propter hoc primum Exclamat hoc per hoc
compinus quod quae tenet sentire
et sentiri et notat si tunc hujusmodi
gratiam non potuisset peccasse 2o
sequitur quod primus homo instantem
et notatur cum hoc et libero arbitrio
non potuisset peccasse quod posse
peccare non est libertas sed vicium
libertatis quia si posse peccare tollit
libertatem arbitrii tunc minor libertas
fuisset in beata virgine et minor esset
in sanctis quam in nobis peccatoribus igitur
cum karitas posset ambo prius
quam primam quod ipsa prudens et peccare
tunc dubitatur ab aliquibus cum homo
ordinate penitet et debite
reddatur talis karitas Ruderatur
quod loquendo de karitate ad tunc
mensuram redditur primum vita
eterna tunc semper redditur in maior
karitas ut equalis quod in homine
debite penitente sicut quoniam
dicitur 2 et tunc de dei enim
remiserunt que quodam vina
fuerunt sed tunc hoc karitas tunc
tunc primum quod contritio quodam
minus sunt inquantum penitentie
hoc dicit gradus et per quod talis
contritus remittet si autem talis
penitens non solum sufficientem
et fuerit et eminet gratie

et non solum eosdem virtutem et ma-
iorem recipit karitatem quam quando
amisit penitens Et secundo visum
illud verbum apostoli diligentibus deum
omnia cooperantur in bonum hoc qui
cum sancti vocati sunt sancti super quo
verba dicit glosa quod et ipsa peccata
cooperantur eis in bonum quia per peccatum
fractores efficiuntur in bono etc.
oppositum illius tunc bona venialia
dicit quod aliquem recipit sed imper-
fecte quoniam ponitur in resur-
rectionibus hominum minor caritas
quam cum eicitur Et illud non valet
quia illa recipitur et tamen quod dei
cuiusmodi penitens non acceperit
tunc nulla redditur karitas ea quod
sit penitens non sequitur veniam
peccatorum ut acceperit huius penitentis
et largitur veniam et administra-
tur talis caritas quod parvo
per primum penitens in alia ipso
etc. primum sequitur et qualiter
ostenditur fuisset si mortuus fuisset
antequam fecit cuiusmodi peccatum
quo perdidit caritatem vel si
quamvis peccatum talis homo vel hoc
non dimittitur prima specialiter
ingla quod hujus peccatum dicitur
ei penitentia sufficiens non videtur
in de liber te ipsum primum etiam
2o sed ipsa de sed hoc fuerit
si peccatum dimittitur glam
bonum et tunc hoc in ingressu penitentiam
sufficientem Ride 2o mo 3o
per vidda primo quod sit liber vite
2o quo in illo libro aliquis
dicitur esse scripta 3o vero mors
scripta primum delentur ab eo Depositio
primum quod liber vite quintuplex
potest sumi primo pro in scriptura

2y ai-q

De libro vite

videbit qualiter homo vixit
et iste homines dicitur liber vite quia
in eo sine iudicio cuiuslibet gesta prob-
-abit et in ea videbitur omne quod in vita
sua fecit 2o quia in eo videt-
-ur quidam remedium preparatum adversum
eternam mortem provenient et
scriptura sacra dicitur liber vite super
illud ecclesiastici 24 hec omnia
liber vite et testamentum altissimi
3o dicitur liber vite illud in quo illu-
-cent illa quibus meruit vitam
et divina notitia dicitur liber vite
quia in ea relucent opera meritoria
4o dicitur liber vite divina scientia
unde quod deus quasi in libro legendo
infallibiliter cognoscit electos et ...
et vitam eternam electorum et illo
modo accipitur liber vite in proposito
et quia ipse infallibiliter isto libro
aliqui quando peccare videbantur
accipe predestinatione et libro
vite unde quod ... videtur peccare
verba glose assumpsit [illegible] diligere nos unde quod
vult nobis bonum quia amor est
velle alicui bonum primo respice-
-tur nos sumus eligendi ut et

boni sumus patet quod dicto aliquo
modo peccatum electum item quia in
aliquo intentione aliquis ordinem sunt
ad aliquid capaciores bonum et alia
modo et plus ordinata et non or-
-dinatis separatur quod apud ordinatis
sensibiliter cognoscuntur et quia electus separatus
fit per electionem ut est ipsa electio
et eorum despectus est liber vite ideo
electio precedit librum vite item electio
ordine prius sunt in ordinatis electa
notitia quod in libro conscripta quod ordinatur
et digerantur in suis bonis ideo liber
vite precedit predestinationem que
est ordinatio electorum in vitam eternam
finaliter per quam dei item eorum
per omnia ordinatio in precedit
actualem eius presentationem in effectum
vocatio autem prius imponitur ante-
-quam est collatio gratie per quam col-
-lationem huius ordinatio incohatur
executionem ideo predestinatio precedit
vocationem item eum iustificatio sit
quasi effectus gratie quia vocat quod
gratia recipitur malus recipiens iusti-
-ficatur ideo iustificatio sequitur in
num intelligendi secundum vocationem
que est gratie collatio item eum
iustificatio sicut in eo magnificatur
primum seu magnificatur ideo
iustificatio precedit magnificationem
Contra ... unde hic videtur dicere
quidam quod unus electorum firmatur
scriptum est eternaliter scriptus
in libro vite sed non ...
... est notitia quod sunt
... sed non quod ... illi pu-
... illi homines ut isti ... in
... est quia et ... dei ...
... in ... consistere
... electo et non ... singulos

singulares personas electas et
te deus non prescivit ex quo ex
angelis aliquos esse salvandos deus
non constituit ipsum esse salvandum
3o inquirendo istius articuli
dico quod loquendo de libro vite
primo modo superius expresso tunc nullus
scriptus in libro vite ab eo delebitur
quia dei scientia est stabilis et infallibilis
ergo nullus scriptus in libro vite est
ab eo delendus quod patet quia liber vite
est ipsa scientia qua deus eternaliter
cognoscit ipsos electos finaliter salvandos
sed quia talis scientia dei est infallibilis
eadem ratione liber vite erit indelebilis
ut patet consideranti De 3o articulo
quo primo fides quam est ad sperandum
quia manet impacta quia fundamentum
non destruitur quod edificium quod
innititur sed fides est fundamentum
totius edificii spiritualis ad hebreos
xi quod quidem edificium completur
et consummatur in patria ergo etc. Etiam
illa impossibile placere deo quod non potest
esse sine fide ergo etc. 2m apostolum
ergo etc. 2o 2a spes manet impacta
quia ubi manet verum desiderium ibi
vera spes manet sed in patria manet
verum desiderium ergo etc. ad patris
patet quod gerunt ordinarium
desiderium beatorum in patria per angelos
qui loquimur de nostro amore
in patria erit amabimus et desidera
bimus desiderabimus et amabimus
ergo sed secundum hoc desperatio ad dampna
tionem sicut spes ad salvationem
sed desperatio manet cum dampnatione
eorum qui sunt in inferno ergo spes
manet cum salvatione eorum in
patria 3o secundum quod necesse est esse
in aliquo aut destruitur destructione

subiecti aut destruitur actione contrarii
sed spes non destruitur destructione
subiecti quia hic manet impacta nec
actione contrarii ~~sed spes non destruitur~~
~~destructione~~ subiecti quia impacta
non invenitur disparabile actio
eius spes destruitur et si spes esset
non sit vel futurum cum tamen vel
possit infinitum continuandi et possidendi
id est vel eternaliter accidentaliter
futurum eo quod est respirans variatur
3o 3a caritas manet impacta quia
patria perfectissime nos deo per vitam
que est summe perfecta sed status
patrie est status perfectissimus et caritas
est virtus summe perfecta et caritas numquam
excidit secundum apostolum primo ad corinthios
13 De 2o articulo quo primo deus
diligit omnes creaturas quia omne
quod per intellectum diligit id quod
suum bonum procurat sed omnes
creaturas procurat bonum deus ideo
etc. Utrum quod passiones in
duplici genere et veniuntur in quibus
dicitur imperfectio sicut ira et odium
et cetera et ista non invenientur in
deo nec in aliquo alio desiderat
que dicunt perfectionem sicut amor
gaudium et letitia et ista formaliter
reperiuntur in deo quamvis non
per modum passionis sed per modum
simplicis actus et potest esse in
puro actu et deus potest bonum suum
et amare bonum etiam diversorum
quia bonum bonitatis creaturam amat
et non est imperfectio patris dei cum
dicitur, 2o 2a deus ab eterno diligebat
creaturam quia ut patet superius
in articulo illius gratiae dei
dilectio eius non meritum intelligendi
predestinat electos sed deus elegit

nos ad mundi constitutionem ad
apostolus ad hebreos primo 2o deus
illud ab eterno dilexit cui ab
eterno bonum voluit sed homini pro
determinato ab eterno voluit sum-
mum bonum scilicet eternam beatitudinem
ergo etc. Respondeo dicendum quod non sequitur
quod creatura ab eterno habuit esse simpliciter
sed quod ab eterno habuit esse cognitum
quia deus ab eterno cognoscens essentiam
suam que est primum exemplar
omnis creature potuit cognoscere omnem
creaturam et ad esse dilectum sufficit
esse cognitum quia bonum cognitum
est obiectum voluntatis intellective nec oportet
quod bonum sit prius quam fuerit ab
quo ut diligatur dummodo esse ad amandum
cognoscatur et ideo deus ab eterno vo-
luit creaturam esse non autem ab
eterno sed pro tempore determinato. Ad 3m
deus magis diligit unam creaturam
quam aliam quia illud magis diligit
cuius condicionem magis maius bonum
confirmat confert sed condicionem de-
um creature maius bonum contulit
quam alteri quod patet per se ergo etc. et ita
magis diligit unam etc. non quod
intensius diligat quia unus amor
eius non potest sit et semper esse
intensior et remissior sed deus
uno actu sit omnia diligit [illegible]
diligit sed eo quod maius bonum
apponit confert [illegible]
Ad primum argumentum dicendum quod illa
quam non est bona etc. probatio dicendum
quod quamvis [illegible] sit [illegible]
quod habet [illegible] resistere passi-
onem [illegible] sed habens [illegible]
sua libera voluntate [illegible] in actu
quo mortale peccatum [illegible]
[illegible]
[illegible]

vero virtutes morales maneant
imperfecte et videtur quod non quia respectu
vita activa cessare debeant
ille virtutes que ordinantur ad
vitam activam sed vita activa ces-
sabit in patria ut patet Augustinus [illegible]
omelia et virtutes morales [illegible]
[illegible] vitam activam ergo etc.
Contra iustitia manet imperfecte ergo et
cetere virtutes morales manebunt
imperfecte antecedens patet sapientie primo ubi
dicitur iustitia perpetua est et immortalis
minor probatur quia que connexa sunt
uno manente manet et alia sed
virtutes morales sunt connexe ut
patet per philosophum 6o ethicorum. Hic primo
videndum est de ortu et generatione
virtutum moralium 2o de genere causa
et ad quid valent 3o de consistencia
earum vero ubi consistat in medio
4o de permanencia virtutum et defectu.
De primo supponendum [illegible] quo dixi
de [illegible] generatione habitum distinctione
virtutum 3a [illegible] 2o quandam probabile
quo habitus moralis acquiritur in nobis
2o videbitur utrum per virtutem mo-
ralem acquisitam sit dare virtutem
moralem infusam. De primo est
attendendum quod cum finis in omnibus
agibilibus teneat locum principii
[illegible] ubi acquiratur in nobis [illegible]
nos apprehendere finem in [illegible] qua
apprehensionem sequitur immediate
appetitus finis scilicet in [illegible]
appetitum in [illegible]
de fine imperatur et iste actus non
dicitur est actus precedens sed est disposi-
tio precedentem habitum [illegible]
[illegible] de fine sequitur

appetit(us) rac(ionalis) imp(er)at ip(s)i finis in
isto e(st) actus v(irtu)tis moralis s(ed) dispo
sicionem moralem (et) ex illo app(e)
titu sequitur vi(m) mediam rac(ionis)
(et) (con)stituens q(uod) p(rimu)s ad q(uod) medium s(e)c(un)d(u)m
ra(cionem) appetit(us) r(aciona)lis (et) p(er)ficit et (con)
tendere(?) intellectibus ra(cio)nis (et) appetit(us)
p(er) augmentu(m) racionis vel ip(s)ius
do(n)i (con)stituit adaptat(ur) (con)veni(enti)a imp(er)at
motiva (et) ideo n(on) ip(s)o appe(ti)tu
(et) q(uia) act(us) r(aci)o(n)is (pro)cedit actu(m)
appetit(us) ideo (con)st(itui)t fine(m) (et) medi(u)m
(et) o(rdin)at ...(?) (con)ven(ien)cia (et) moralis v(irtu)tis
in ordine p(ri)us acquirit(ur) p(ru)d(enci)a
q(ua)m v(irtus) moral(is) eo q(uod) r(e)c(t)itudo act(us)
r(aci)o(n)is p(ro)cedit p(er) origine(m) r(e)c(t)itu
dine(m) q(ue) e(st) in moralib(us) ip(s)i(us) appetit(us)
De 2a inq(ui)rendo p(ri)mi articuli
q(uod) p(ri)ma inc(on)ve(n)i(enci)e homine n(on) e(st)
d(ic)ere, d(ic)it(ur) v(irtu)tes morales q(ua)r(um)
una sit acq(ui)sita (et) alia infusa
p(ro)ut d(ic)im(us) t(em)p(er)ancia(m) una(m) acq(ui)si
ta(m) (et) alia(m) infusa(m) (et) ita de
aliis q(ui)a fru(stra) fit p(er) plura q(uod) fieri
p(otes)t p(er) pauciora q(uo)d (con)m(un)e p(ro)b(atum) s(e)c(un)d(u)m
qu(a)m q(ua)m homo poss(it) p(er) h(abit)um
t(em)p(er)ancie q(u)e est ... suffic(ienter) p(ro)pri
u(m) illi(us) s(ed) alia ponitur fru(stra)
(et) q(ui)a deus (et) na(tur)a nichil faciu(n)t
fru(stra) p(ri)mo celi s(e)c(un)d(u)m q(uo)d r(aci)o p(ro)
b(at)ur p(rim)o q(uia) v(irtu)tes homib(us) ad
hoc sunt na(tur)e ut suos de
bitos fines (con)seq(ua)nt(ur) s(ed) dupl(ex)
e(st) finis bonu(m) un(us) n(atur)alis (et)
al(ter) n(atur)alis ad q(ue)(m) d(ic)itur fine(m)
sup(er)n(atur)alem suffic(iu)nt v(irtu)tes theolo(gica)e
t(ame)n donis s(e)c(un)d(u)m s(an)c(t)i q(ue) sup(er)n(atur)al(ite)r
infunduntur s(ed) ad (con)seq(uen)du(m) finem n(atur)
alem sufficit v(irtus) moral(is) sine
sit acquisita sine infusa e(r)go

n(on) (e)st una p(ro)ponere cu(m) alio q(uo)d (?)
in s(im)plicit(er) vid(etu)r esse fru(stra)
2o duo act(us) eiusdem sp(eci)ei n(on)
p(otes)t sib(i) esse inc(on)ve(nien)t(er) s(ed) max(im)e
si sunt act(us) v(a)ria s(ed) (con)t(ra)
(et) d(ic)itur v(a)ria q(uia) s(e)c(un)d(u)m moral(es)
q(uo)r(um) plures s(e)c(un)d(u)m ... s(unt) d(i)v(er)s(a)e
s(e)c(un)d(u)m inc(on)ve(n)i(enci)e p(ar)te ... (et) app(etit)ui(?)
... r(e)p(u)g(n)a(n)cia q(ue) n(on) (con)tinet s(ib)i
s(ed) v(irtu)tes morales una acq(ui)sita
(et) alia infusa s(un)t h(uius)mo(d)i e(r)go (et)c. act(us)
fortitudinis ab(s)t(ra)ct(us)(?) (et) actus
t(em)p(er)ancie ... (et) ita d(e) c(ontrari)is
... n(on) e(st) ... qu(i)a
... (et) d(e)m(en)c(ia) p(ri)mo (et) p(re)para(tu)r
re(s)pic(iu)nt volu(n)t(at)em alias aut(em)
pot(enci)as v(irtu)tes (et) op(er)ac(i)o(n)es
re(s)pic(iu)nt quo(m)o(do) (?) cadu(n)t
s(u)b imp(er)io volu(n)t(atis) ... s(ed) esse(n)t
p(otenci)a(e) v(irtu)t(is) n(on) op(er)aco(n)es q(ue) ... illo(s)
ess(e)t ... obedire imp(er)io
volu(n)t(atis) (et) ... ut ... n(e)c
... q(ui)a exp(ri)m(it)ur n(atur)alib(us)
n(on) laudam(ur) n(e)c vitupam(ur) (et) 2o
... n(on) est q(uod) illud p(er) q(uo)d
act(us) e(st) ... sit (con)firma(tu)r in illa
p(otenci)a ... actu s(ed) sufficit
q(uod) v(ir)tualit(er) (et) imp(er)ialit(er) attingat
illa(m) p(otenci)am (et) actu(s) eius s(ed) actus
... v(irtu)t(is) p(otes)t esse ... q(ui)a
cadit s(u)b imp(er)io volu(n)t(atis) informat(e)
caritat(e) q(uia) ... e(st) suffi(ciens)
p(ro)p(ri)u(m) ... n(on) s(ecundu)m illo(rum) ac
tu(um) q(ui) a volu(n)tat(e) informata
k(arit)ate sunt eliciti ... (et)
o(mn)i(u)m eo(rum) q(ui) a volu(n)t(at)e sunt
imp(er)ati 3o ergo pot(es)t duob(us) ...
... v(irtu)te(m) moralem in
fusam (et) al(ia)m acq(ui)sita(m) eiusdem
nominis p(ro)ut t(em)p(er)anc(i)a(m) infusa(m)
(et) acq(ui)sita(m) ... v(irtu)tes d(ic)u(n)tur solo
solo n(omi)no (et) sunt eiusd(em) sp(eci)ei q(uia)
... moral(is) q(u)i sunt circa eadem

materiam quorum actus sunt eiusdem
speciei illi non differunt specie sed ille due
temperancie scilicet humana et maior pars
per condivisione actuum et materiarum
circa quas versantur virtutes in nota (?)
nota distinctio virtutum bonorum et pars
per utrumque habitum tamen circa eandem ma-
teriam est circa delectaciones corporales
vel usus naturales et usus indiciose
respicientes non differunt speciem
quamvis sint aliquo modo principia
et ipsum utique acquisita et infusa non
differunt speciem sed certum sunt pro
actus vel velut habitus est mediis medium
attingendo speciem dicitur ratione communis
tamen ipsam quorum sunt eiusdem di-
versus per ideo due virtutes differunt
specie quod probant sic quia habitus morales
quorum fines sunt diversi illi differunt specie
sed illius temperancie infuse et temperancie
acquisite sunt diversi fines ergo patet
quia sicut se habent principia in speculabilibus
sic fines in moralibus sive in practicis
sed habitus speculativi quorum principia
sunt diversa illi differunt specie ergo habitus
morales quorum fines sunt diversi differunt
differencia speciei bonorum sicut patet
quia finis temperancie acquisite est
valitudo corporis sed finis in differunt (?)
temperancie infuse est ut corpus corporaliter
castigetur et subdatur spiritui vel haberetur (?)
quorum obiectum formaliter differunt illi
distinguuntur specie sed obiectum temperancie
infuse et acquisite et formaliter differunt
ergo etc. maior patet quia dato quod due
scientie considerant de eadem materia
sed tamen formaliter una considerat aliud
de eo quam alia ille sunt specie differunt
bonorum et patet quia obiectum virtutis acquisite
est bonum consonum racioni naturali sed obiectum
virtutis infuse est bonum consonum
racioni quasi dico ad propositum ad
materiam quia illa non est ratio (?)

bonorum differunt proximo et intrinseco
et remota illa ipsa debet intelligi
sed omnes habitus virtuosi et in eodem
specie per omnes ordinatur ad unum
ultimum finem sed aut maior inter
et bonorum est finis quia fines materia et
proximi quorumlibet virtutum moralium
sunt actus eliciti virtutis illius virtutis
quorum actus tamen sunt eiusdem speciei in
peraccione acquisita et infusa sed quot
ut ille temperancie differunt specie ad unum
dicitur quod bonum divinum nullus temperancie
est obiectum quamvis actum superior actus
temperancie possit ordinare ad bonum
divinum ut imperans quia bonum divinum
stat super deum est de 2o articulo
quod prima pars virtutes theologicas
oportunum et valet est in nobis ponere
virtutes cardinales quia non possimus
sibi tantum in preceptis mandatorum implere
sed quedam sunt mandata ad quorum
implecione habilitant virtutes
cardinales ut mandatum et cetera
ideo ad consequendum beatitudinem virtutes
cardinales sunt nobis necessarie quod
declaracionem illius conclusionis
sciendum est quod generalis materia virtutis
est ad rectificandum potencias anime quod
obliquitatem et ad vigorandum
contra difficultatem quia ultima sunt
potencias nostras vigorosas et quia quamvis
habent ordinem tendendi ad proximum
et ad se ipsum et inquisite per obliqua
et impediri habent est quod non solum
indigent habitibus ipsum vigorantibus
et rectificantibus quorum directe tendit
medium virtutis sunt habitus virtutum the-
ologicarum sed et indiget habitibus ipsum
regulantibus quorum ordinat ad se
et ad proximum et tales sunt habitus
virtutum cardinalium unde sicut patet
per se prime cardinales que directe
ordinant medium oportunum sunt

ponit precepta due tabule que
ordinant ad se et ad proximum et io nature
est esse virtutes non solum theoricas
quarum adimpletione precepta
prime tabule sed et cardinales
propter precepta 2e tabule Dicendum ergo
quod virtutes assistere explicare sic quia
quedam sunt pure intellectuales
sicut sapientia intellectus et scientia quedam
pure morales ut temperantia fortitudo
et iustitia quedam partim intellectua-
les et partim morales ut prudentia
quia quo ad subiectum est in intellectu quo
ad obiectum quod est moralibus quia
ipsa est recta ratio agibilium que sunt
materia virtutum moralis ita quod
ad modum generationis sunt generantur
et virtutes. Tamen 2m philosophum generantur
ex doctrina generantur et intellectualibus
2m philosophum generantur ex experientia que
in moralibus namque experientia per
pluralitatem actuum inquisitorum
adipiscamur ex ipsis assuefactionem per
et per quod acquiruntur virtutes morales
Quo 2o quare virtutes cardinales
sunt ab invicem distincte patet ex
earum subiectis quia prudentia est in intellectu
iustitia in volitiva temperantia in concu-
piscibili fortitudo in irascibili ut sic
totus homo in omnibus virtutibus or-
dinate et debite reguletur et ex
obiectis quia temperantia versatur circa
delectabilia tactus fortitudo circa
pericula et terribilia fortitudo circa distribu-
bilia et commutabilia prudentia circa
consiliabilia et quia istis virtutibus in anima
nostra est consiliari ut nos debite et
ordinate habeamus circa eam io prudentia
dicitur est ubi doctrina circa in anima
virtutum virtutes morales et cardinalibus
eam et virtus eius oppositis quorum
declaratione dimitto propter brevitatem

quo 3m tamen licet sint virtutes cardin-
ales quia omnis virtus cardinalis
aut est regulativa actuum hominis
respectu sui vel respectu proximi Et patet ex de-
claratione prime conclusionis Si
respectu sui hoc est explicare 2m actum
principale virtus si est regulativa
rationalis sic est prudentia Si concupiscibi-
lis sic est temperantia si irascibilis sic est
fortitudo Si vero est regulativa respectu
proximi sic est iustitia ~~Semper una est~~
~~ratio sui quod ad alterum ordinat ut~~
~~ratio debita et quia ratio per eum~~
~~sui actu estque potentie Item est quod~~
~~iustitia cardinalis quia circa eius ea~~
~~virtutes et in una est in una mater~~
~~ordinandi ad alterum Cardinal~~
~~dicitur quia ordinat hominem circa ea~~
~~quod sunt sed ad finem sed ut quia circa~~
~~et ut homo habeat operari ad proximum~~
~~et alterum~~ Alii sunt quatuor modi
sufficientie quorum unus est ponere di-
versitatem subiectorum 2s ponere diversitatem
actuum 3s ponere operationem
ad opposita contra ponere obiectum et
quo et patet per glossam super genesim
2o ubi de quatuor fluminibus paradisi
ut aliqui de eis virtutem spiritualem
liberi exponunt et dicuntur cardina-
les quia sicut hostium in cardine movetur
sic ita regitur academie sic tota
vita humana que est civilis et
politica in actibus et passionibus
regitur hiis virtutibus et una prior
tamen se excipit intellectus et alie
tres excipit appetitum eo quod 2m
philosophum primo politicorum appetitus
dividitur in voluntatem irascibilem et
concupiscibilem sed ratio non dividitur
De 3o principali dicendum quod omnis theologus
quod philosophi ponunt esse virtutem
moralem de natura consistere in
medio quod inter quam materia circa ...

et defectus ambo sed dicta sunt di-
cere utrumque esse ponatur medium est in-
ter medio consistat sed in materia actionum
et passionum humanarum etc. quod ma-
teriam et sic utrumque moralis excessus
et defectus sunt vitiosi ut patet 3°
ethicorum ubi dicitur quod ambo extrema
sunt vitiosa et ista est in medio
posita 3° ethicorum ubi aut utrumque
est humana clarum in medio consistens quod
ad nos pertinet ita ut determinabit
Et ideo medium sapit naturam extremorum
quia ubi ambo extrema sunt vi-
tiosa ibi medium non potest esse vir-
tuosum idem est quod est extremum medium
respectus in unde uel alteri et
extremis in medium quantitatis ut
clarum uel panis lancei et linea 2m
est medium abnegationis ut virtus
uel vitiis extremorum vitiosi et illud
autem non est verum dicitur de
ideo alio dicto quod virtutes morales
manebunt in patria quia illud quod est
ad ordinem animae hoc est manet in
vita beata sed huiusmodi virtutes sunt ad
ordinem animae quia sed humana partium animae
sed humanum corporali seu mixtum
sustinetur corpus humanum aliquando
et doctores distinguunt de virtutibus
cardinalibus quo ad istum articulum
dicentes quod cardinales virtutes
sunt duplices quaedam acquisitae
per actus frequentatos aliae infusae
desuper sicut quod non manebunt
in patria quia illae ordi-
nant hominem quo ad civilem vi-
tam in existentiae humanae civili-
tate et ideo sed cardinales
infusae ordinant hominem ut civis
supernae quae non tantum manebunt in pa-
tria manebunt in patria et ideo illae ma-
nebunt Et ideo formaliter arguitur

sic virtutes cardinales acquisitae
ordinant hominem in actibus modera-
tione conformi voluntati na-
turali quod infusae sic ordinant hominem
ut civitati supernae et ideo si ordinata
est gratia in quantum infusae ordi-
nant in natura acquisita sed cum
patet idem quod virtutes cardinales
in modo ordinatae ad omnem actionem
salutis quae in via sed in patria erunt
ad ordinem animae sed non ad operandum
et ad fortem ad proprium usum

virtutes dona spiritus sancti magis respici-
unt vitam activam ut vitam
contemplativam et probatur quia magis act-
iva quia ubi plura dona spiritus
sancti gerunt illud magis haec dona
spiritus sancti respiciant sed vita activa
plura dona gerunt et ideo etc. sed hoc
probatur infra Contra ista virtutes
excellentiora dona spiritus sancti respi-
ciunt illam vitam dona spiritus sancti
magis respiciunt sed excellentiora
dona spiritus sancti quae sunt contemp-
lativae puta sapientia et intellectus
Hic primo intendendum est de donis
sicut sed an dona sint comparanda ad
virtutes fructus et beatitudines quod
est alia quaestio 3° videndum est
de eo quot sunt 2° seu utrum vita
activa sit eminentior et perfectior
quam contemplativa ut ego quaeram ad quaes-
tionem De primo attendendum quot
dona spiritus sancti sunt quaedam habitus
nobilissimi a solo deo humanae
menti infusi et quos secundo
homo non in mente humanae ...
sed dicitur quod plura dona spiritus sancti
sunt septem et dona ... ipsi
virtutes sed ... spiritus sancti
... et de regeneratione sicut ...

171

175

s(ed) sup(er) ip(su)m qui est verus flos
de radice yesse re(quie)scet sp(iritu)s
sapie(n)cie (et) i(n)tellect(us) sp(iritu)s (con)silii
(et) fortitudinis sp(iritu)s sci(enci)e (et) pi-
etatis (et) replebit eu(m) sp(iritu)s timoris
d(omi)ni et h(oc) p(ate)t p(er) glosam g(re)gorii
sup(er) iob ubi p(er) septe(m) filios iob
gregori(us) i(n)telligit septe(m) dona
s(an)c(t)e (et) sup(er) illo ysaye 4° app(re)hendent
septe(m) mulieres viru(m) unu(m) et
glosa ponit septe(m) dona (et) no(tandum)
q(uod) timor e(st) d(u)plex un(us) qui natu-
ra(li)s est ho(min)i (et) e(st) passio natura-
lis (et) e(st) timor i(n)fusus s(ed) hic in-
formis et q(ui) h(ab)et eu(m) q(uod) caret
caritate (et) ille e(st) timor s(er)vilis
3us e(st) timor i(n)fusus n(on) [illegible] informis
eo q(uod) se(m)p(er) h(ab)et divina(m) caritate(m)
annexam (et) ille e(st) filialis (et) solu(s)
iste timor e(st) un(um) de donis
sp(iritu)s s(an)c(t)i (et) iste timor p(er)ficit(ur)
caritate et no(n) naturali(ter) s(em)p(er) abad-
[illegible] ut e(st) passio natural(is) s(ed) h(ab)et
p(er)fecta(m) op(er)acione(m) q(ui)a s(ufficit) [illegible]
[illegible] qui timet deu(m) p(re)parabu(n)t
corda sua (et) in co(n)spectu illius sa(n)-
ctificabunt a(n)i(m)as suas (et) co(n)servat
[illegible] sufficiente(m) a(n)i(m)e ab
om(n)i pecc(at)o [illegible] d(icitu)r qui timet
deu(m) nichil negligit (et) iste timor
[illegible] se co(n)servat [illegible] op(er)ib(us)
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in q(ue)stione [illegible] 2a
timor s(er)vilis [illegible] differt (et) sp(eci)e
a timore filiali q(ui)a q(ua)n(do) aliq(ui)
[illegible] s(unt) [illegible] alii [illegible] formalit(er)
distincti ab [illegible] formalit(er) [illegible] iste
duo timores s(unt) [illegible] [illegible] formalit(er)
[illegible] distincti [illegible] p(ate)t q(ui)a distinctio
[illegible] e(st) [illegible] no(n) [illegible] [illegible]
[illegible] simplic(iter) [illegible] (et) p(ate)t q(ui)a [illegible]
[illegible] sit [illegible] istor(um) timor(um)

[illegible] [illegible] (et) ubi alia [illegible] [illegible]
[illegible] (et) [illegible] (et) alii [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (et) [illegible]
[illegible] [illegible] ut e(st) [illegible] de fide
informi (et) formata q(ue) e(st) [illegible] [illegible]
eadem [illegible] fidei sine caritate d(icitu)r
informis (et) cu(m) caritate [illegible] d(icitu)r for-
mata (et) sine [illegible] fides sine
[illegible] informis se(m)p(er) (et) [illegible] [illegible] no(n)
[illegible] [illegible] s(ed) e(st) formalis (et) [illegible]
no(n) [illegible] fidem informe(m) sed
timorem informe(m) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] (et) [illegible]
[illegible] [illegible] no(n) e(st) donu(m) [illegible]
de fortitudine [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] no(n) e(st) donu(m) [illegible]
sapia [illegible] (et) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] (et) no(n) su(n)t dona sup(er)
naturalis infusa [illegible] sp(iritu)s s(an)c(t)i [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e(st) [illegible] q(uod) dona sp(iritu)s s(an)c(t)i [illegible]
[illegible] s(ed) [illegible] (et) [illegible]
differt [illegible] q(uod) [illegible] (et) [illegible]
q(uod) [illegible] g(re)gorii dona [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q(uod) [illegible] e(st) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] s(ed) donu(m) [illegible]
(et) nobilius [illegible] [illegible] de fide q(ue)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q(uod) [illegible]
[illegible] e(st) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] (et) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
no(n) [illegible] s(ed) [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in magna
[illegible] [illegible] (et) [illegible] fidem [illegible]
[illegible] [illegible] q(uod) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sup(er)

quantum modicum sentit amoris incipit
esse contentus adhuc donis in via
Donum sapientie datur in adiutorium
spei. Nam donum sapientie est
quedam divini luminis facies et dulcoris
sentiendi experimentalis notitia amoris
et quadam intima degustatione
postquam spes hominis non indiget
confortari. Consilium datur in ad
iutorium caritatis sed caritas imperfecte
recepte in opera supererogationis
sicut est religio vovere virginitatem
et cetera huiusmodi ad que non tenemur
ex precepto sed nos ipsos ad ea obli
gamus sponte sed consilio etc. Ceterum
vero quattuor dona dantur in ad
iutorium quattuor virtutum cardina
lium puta fortitudo ut donum est
datur in adiutorium fortitudinis
que est virtus per quam homo per for
titudinem possit se exponere morti
in causa iusta sed tamen vel sicut cum tyran
nus si virtus non est perfecta vel si ex
perfecto virtute sic sicut sine tristicia
tamen hic non sicut est cum leticia quia quamvis
in ceteris moralibus virtutibus sicut
sit acquisita habitu habere delectare
in opere ut dicitur 2o ethicorum tamen non
est sic de fortitudine unde philosophus
3o ethicorum quamvis perfecta sit forti
tudo tamen non est necesse forti in operibus
illius virtutis delectari sed sufficit
non tristari sed fortitudo ut est donum
illam virtutem sic perficit et adiuvat
quod homo cum gaudio et desiderio
sustinet mortem et omnem pena
litatem propter deum. Donum scientie datur
in adiutorium prudentie nam prudentie
valentiore et uniformiore congregat
agibilium ad sufficit [illegible] propter
ad hoc ut homo sibi eligat illud
quod simpliciter magis expedit ad salutem
propter quod datur homini donum scientie

ut ne pusillos [illegible] huiusmodi [illegible]
[illegible] sive timore ita ut tangat
pietatem et non inquinetur ab ea. Donum
pietatis datur in adiutorium iustitie
sive sit distributiva sive commutativa
De distributiva patet quia donum pietatis
facit propter clementiam ut quod sua
iustitia est nimia detorqueat ut se
conformet supremo iudici qui est
deus cuius universe vie sunt misericordia
et veritas. Et si talis iudex erat ius
titiam per hominem inclinationem
et procedit a pietate non ut donum
est sed ut virtus est. Si autem desiderat
in suo iudicio deum perfectius imitari
et procedit a pietate ut est donum
spiritus sancti patet. De iustitia commutativa
quia ubi [illegible] salva iustitia sunt
tenentur sunt [illegible] et alii ho
mines iustis commutationibus id est super
venientes dono pietatis sine
spe alicuius eterne retributionis
largo [illegible] Timor
adiuvat temperantiam. Timor enim
filialis [illegible] hominem
inclinat et mundis operibus ne displi
ceat ei qui est filius dei et
castissime virginis. Ex iam dictis
patet huius sufficientia donorum spiritus sancti
nam quodque dono datur in ad
iutorium virtutis. Secundo numerus donorum
quod conformant unicuique principali vir
tuti sed tales virtutes sunt septem
scilicet tres theologice et quattuor
cardinales ideo et dona spiritus
sancti debent esse septem ita quod non
plura [illegible] sicut declaratio
et sua declaratio fundatur in comparatione
ad vicissim [illegible] sit assuetudo in
nobis et [illegible] insensibiles
[illegible] et [illegible] impeditur in opere suo aut quia
non operatur in alio aut quia

no gustat bonum et est super
donum ordinans ad expediendum
eum actu uno per quod expeditur ad
gustandum bonum ut sapiencia aliud
per quod expeditur ad operandum in
illo ut pietas sic contrariis dupliciter
impeditur in actu suo aut quia co
tollitur ingressus et quod hoc impedi-
mentum datur donum timoris aut
prodeunt in adversis et quod hoc datur
donum fortitudinis [illegible] aut
[illegible] expl[illegible] impeditur aut propter [illegible]
ranciam in cognoscendo et quod hoc [illegible]
datur donum sciencie aut propter precipi-
tanciam et quod hoc est donum consilii
aut propter [illegible] in investigando
et quod hoc datur donum intellectus [illegible]
[illegible] quod primo beatitudines [illegible]
[illegible] eciam sicut dona
spiritus sancti sic fructus spiritus sancti sunt
delectaciones quas homo consequitur
ex talibus actibus donorum. Aliqui autem
doctores omnia ista dicunt esse [illegible]
distinctionis [illegible] in
ista [illegible] sunt quatuor gradus [illegible]
[illegible] ordine [illegible]
[illegible] virtutes [illegible] dona [illegible] sunt
beatitudines et [illegible] sunt fructus
Alii vero dicunt quod omnia ista sunt
una [illegible] aliud
et aliud nomen [illegible] quod ipso [illegible] vel
[illegible] operatur operamur [illegible]
[illegible] ipsa operamur [illegible]
et virtuose donum [illegible] ipso operamur
[illegible] et expedite beatitudo [illegible]
ipso operamur [illegible] et fructus [illegible] ipso
operamur iocunde. Sed quia materia [illegible]
[illegible] non [illegible] non insistere
[illegible] de 3o articulo dicendum
quod dona spiritus sancti principaliter re-
spiciunt vitam contemplativam quam activam
quia [illegible] aliqui [illegible] respiciunt
aliqua duo [illegible] quod unum respicit

in ordine ad alterum et illud ad quod
alterum ordinatur principaliter respiciunt
Sed dona spiritus sancti respiciunt vitam
activam in ordine ad contemplativam
ergo etc. 2o dona spiritus sancti prin-
cipaliter respiciunt illam vitam
que manet in patria quam illam
que sunt in via. Sed vita contem-
plativa manet in patria et activa sunt
in via ergo etc. De 4o articulo
[illegible] vita bonorum hominum
et sufficienter dividitur in vitam activam
et in contemplativam quia [illegible]
nono ethicorum vita uniuscuiusque hominis
videtur esse in eo in quo maxime de-
lectatur et cui principaliter intendit
Sed aliqui homines [illegible] aut
principaliter intendunt exterioribus
operacionibus vel [illegible] contemplacionibus
[illegible] aut contempla[illegible]
insistit contemplacionibus [illegible]
dorum in libro de summo bono contem-
plativa vita [illegible]
[illegible] deo [illegible] delectatur vita
activa insistit actionibus [illegible]
Ysidorum in libro [illegible] activa vita
est que moribus insistit [illegible] christi
utilitati [illegible] vita con-
templativa excellencior est quam vita
activa quia illa vita est excellencior
que [illegible] nobilius
obiectum. Sed contemplativa est [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
dei et vitacionem activa aut circa
utilitatem proximi ut patet et iam
dicis 2o finis est nobilior hiis
que sunt ad finem. Sed finis active
est contemplativa illa [illegible] ordinatur
ad istam 2m Ysidorum [illegible]
bono et [illegible] gregorium in moralibus
[illegible] vita que est pulchrior [illegible]
[illegible] iocundior et [illegible]
ista est excellencior [illegible] contemplativa

quo est sed aug' pulc' p3 quo
dicit in 3o conf. prec immort' e
pulchrior vero figuratiua prioris
que est vetusta tunc antiqua
vero et alia que lippos habebat
oculos ut p3 gen. 29. ergo vere
viro contemplatiue dum pulchre
undique 3o vide illum pulchre et
omnes semite eius pacifice
Est et securior quam semper inna-
rethe in oculorum venatorum ut
dicit super prouerbiis ait glosa frustra
enditur laqueos nisi qui oculos
habet Est quietior quam ab am-
iritudine mundi occupatorum est
elongata prius quam ait homo con-
platiuus impos elongaui fugiens
et mansi in solitudine et iam dicit
requies mea in seculum seculi hic
de celibus ait dominus ysai. 32 se-
debit populus meus in pulchritudine
pacis et in tabernaculis fiducie et
in requie opulenta Est iocundior
quam morari tam quamvis iocundabatur
quam contemplacio dominus pabatur ut
ait aug. in omelia Est eciam
permanencior eo quod in patria perficietur
vita illa ubi cessat vita actiua
unde super illo verbo marie optimam
partem elegit et dicit glosa
contemplatiua hic incipit et inter ce-
lesti patria perficietur quam amor ignis
qui ardere inchoat hic cum ipsum quem
amat viderit in amore amplius
ignescet Sequitur alia co

vero virtutes morales sunt
connexe et utrum quod non quam illud quod
est quam diuinam scientiam hic aucto-
ritate... virtutes
morales esse connexe et conc'
diuinam sciam go et aor pars

ho'r quod auctor augustinus qui in epistola
quadam ait non est hic dinoscenda
scientia qua dicit qui hic vna hic
omnes habet illud quod iusticia moralis
dicit de virtutibus moralibus hic est
tenendum secundum 6o ethicorum de apostolo
virtutes morales esse connexas
non p3 quod unaqueque excepto eadem
est in sua arte hic sic homo vero
prima dicens quod quelibet in moribus
theologice sunt connexe 3o vero
dona sunt sicut sunt connexa hec
in vita et patria sunt connexa
Ad primum est dicendum quod virtus mora-
lis dicitur ut consistens in esse sim-
pliciter seu perfectum aliquam sunt sine
esse inperfectum quod prima quamlibet virtus
moralis sine esse perfectum acciperet
necessario habet alias connexas et in esse
perfecto connexas quod una non potest esse
sine alia quam quelibet aliquam
medietatem sit sic hic quod constituitur
medium in quantum sunt connexe
medium 3o in tam quod sine ipso esse
non potest et ego illud 3um sic quod
connexio omnis illius est omnium illius
multitudinis sit connexio necesse
quod unum sine alio esse non potest sed
tota multitudo moralium virtutum
sit connexa prudencie et ego itero
non et non quam scilicet illa que
unum et eadem sunt eadem sunt
sic sicut eadem sit illa quod ratione
sunt unum et eadem connexa quod quorum
coniunctum est connectit
id et ego connectit ab illo illa
medio sic sunt connexa hoc probatur
quo ad ambas partes primo quo
ad hoc quod nulla virtus moralis
possit esse sine prudencia quam in
primum 6o ethicorum virtus moralis
est habitus electiuus in medio consistens
quo ad nos prout ratio vero determi-
nabit secundum prudenciam et ipsa rectitudo
racionis perficitur sequitur laqueum

i° agibiles ergo virtus moralis cum
non possit esse sine ista ratione
non potest esse sine prudentia
2m sic probatur sic impossibile est
esse prudentem eum qui non est
bonus sed quandocumque quis deficit aliqua
virtute morali ille non est bonus
ergo etc. argumentum primum ponit philosophus 6° ethicorum
ubi dicit impossibile est esse
prudentem et non esse bonum 3us
et patet quia quanto unusquisque distat amplius
a medio tanto appropinquat ad extremum sed
omnis virtus moralis ut patet ex dictis
supra de 2° est medium inter duo
extrema vitiosa ergo quandocumque deficit
aliqua moralis virtus ille saltem aliquo de-
clinat ad illud vitium oppositum et per consequens
aliquo est vitiosus ergo talis non est
esse prudens sic patet per beatum Bernardum
in libro ad Eugenium papam
virtutes quidam suavissimam concatenationem
virtutum atque alteram pendere ex altera
ut in omni virtute iustitia scilicet
prudentia et virtutis fortitudo ve-
rum temperantia possideat Item Augustinus
in libro de diversis questionibus sic
ait si vitium [illegible] amiserit
[illegible] debet omnes suppellectile
esse [illegible] Si autem una deest
eius amiserit nullam te habere
[illegible] est ut [illegible] Sed contra
virtutes morales acquiruntur ex opera-
tionibus sed homo potest se exercitare
in operibus non faciendo opera
liberalitatis ergo homo potest habere vir-
tutem temperantie preter hoc quod acquirit
liberalitatem 2o arguitur per philosophum 4o ethicorum
ille qui dignum se honoribus mediocribus
[illegible] sed talis non est magnanimus quia
magnanimitas est circa magnos
honores sed constat quod ille est virtuosus
licet illa virtus non sit sic nominata quia
tamen nominatur philotimia quod [illegible]
amor virtutis circa honores [illegible]

illa virtus sit sine magnanimitate
ergo non omnes virtutes sunt connexe
3o quia 3um patet quod multi sunt
magni prudentes qui tamen bene in-
diciunt circa agibilia sed prudentia
est recta ratio agibilium ergo in illis est
prudentia quamvis careant virtute
morali ad propositum dicendum quod si aliquis
potest aliqua dispositione ad aliqua
virtute qui tamen maneat in vitio opposito
alicui alteri virtuti morali ille non
acquirat virtutem perfectam licet possit
acquirere aliquam similem virtuti quia excitat
actibus frequenter delinquit in op-
posito inclinatio per quam facilius operatur
simila hiis que operatur et perfecte
dicitur quod impossibile est quod sit exercitium
opera omnium virtutum quamvis successive
sit facere possit ideo saltem illa virtus
quam primo per assuefactionem acquirit
illa saltem sola debet acquirere
alias virtutes Sed quando illa virtus
non est connexa ceteris virtutibus sed
quod quandocumque aliquis exercitat opera ad
aliquam virtutem disponentia tamen nunquam
acquirit illam virtutem nisi habeat rectam
rationem sine iudicium perfectum rectum
et appetitum perfectum ergo quamvis sunt
non possit facere opera omnium virtutum
licet tamen sed facere viciosum ut co-
llat ... omne vitium quod decer-
minat rectum iudicium perfectum et
inficit appetitum quo sunt tamen
sufficienter ut dixi supra questione 3a
sine origine acquirit prudentiam
et mores quia acquirat omnes
alias virtutes morales quamvis
ostenderimus et nunquam actualiter ac-
tualius acquirat illam vel illas
tamen ut quando opera nunquam exercitat
ille quia has virtutes acquirit
omnes tamen alias virtutes quo-
niam [illegible] per hoc quod [illegible]

vel rationis prudentie et inclinatione appe-
titus ipse disponitur sic ad eandem
virtutem moralem et illa est mere
bona secundum inceptum ad ponendum
vel ergo quattuor virtutes distinguuntur
secundum rationem vero comparantur ad unam
non sunt omnibus communes et quia una
sunt omnes sicut tangitur
aut sunt solum quattuor quia omnes
alie ad quattuor cardinales re-
ducuntur et ideo superius idest ostensum
medium de consideratis sed de istis
quattuor sunt et alie virtutes
morales octo de quibus tractat in 4o
medius loco libri ethicorum et libri
magnorum moralium scilicet liberalitas
magnificentia philotimia mag-
nanimitas mansuetudo amicitia
que alio nomine dicitur affabilitas veri-
tas et eutrapelia secundum aut virtu-
tuositas ut sufficienter sic habetur quia
quia omne bonum circa quod versatur
moralis homini aut est utile aut
honorabile aut delectabile si ho-
virtuose se habet circa utilia hoc contingit
dupliciter ut sumitur et absolute
sic habetur liberalitas aut cum quodam
ardimento seu excellentia puta
magnos sumptus virtuose faciendo
sic habetur magnificentia si circa honores
hoc est dupliciter aut circa honores me-
diocres sic habetur philotimia
si circa honores magnos et circa dig-
nitates magnas sic est magnanimitas
si circa delectabilia hoc potest fieri dupliciter
ut hoc sit in communi conversatione
cum aliis hominibus vel circa virtu-
te irascibili sic habetur mansuetudo
ut sit circa actum concupiscibilis et habetur
amicitia ut sit circa actum veracitatis
et hoc dupliciter quia ut hoc contingit in
eo quod virtuosum placide se habet in
aliis hominibus in dictis et habetur
veritas aut iustitia seu congressus

sic habetur eutrapelia per quam virtuosum
virtuose placide se habet in ludis seu
in iocis et dicit albertus quod est bonum et expresse
quod est grossum quod omnia quilibet habet
qualitatem aut ille reducuntur ad quattuor
cardinales liberalitas enim ad iustitiam
magnificentia ad fortitudinem philotimia
sicut magnanimitas et si non actu in
quantum virtutem sunt positio ut homo
virtuosus non eligeret actum si in impe-
rante esset assimilare proprie et loco pre-
eligeret quamvis actu dicto aut con-
tinet quod forte magnos honores et
dignitates expressime non deberet
sicut ipsum homine ipse quod ab actu
desistere dicto quod quantum ipse sciens
secundum dictum quod medium de agibilibus
dicitur sic fieri etiam specie puta
quod solum prudens ex nihil tamen
melius et non sufficienter ad presentem
sic in illa quamvis melius sunt sancti
essentiam magis ordinatam et medium
elevatam quando sunt priores
in hiis indicant de agendis et
eodem modo dictum est de illis qui
probabilem essentiam sunt continue
reddita quadam sicut boni medici
acquisierunt omnes non ideo et si ad
solum sunt prudentes in primo non
sunt in 3o de anima alio modo
cum de agibilibus sic prudentie prin-
cipium pertinet non solum contingenter
ut secundum quod secundum quantitatem medii
seu compositionem quantum appe-
titu [illegible] indicamus prius quod medium
ergo [illegible] incessanter qualis mens
[illegible] est scilicet secundum appetitum talis finis
videtur illi medium per actum
prudentia et necessario presupponit virtutem
moralem per quam appetitus est rationis
et sine qua non potest esse prudens
quod prudentia non est in malis peccatoribus
c. 9o de quibus arguitur scilicet quo modo
virtutem sive esse impossibile quo

& oppo adducte quia vtq applicat
et virtutes no sunt sic connexe
quin vna possit haberi sine alia p
epistolam complexione vt e ipse expla
tur opus aliquis sp e inclinatus
ad vnam virtutem quin tn no e in-
clinatus ad aliam virtutem De 2o
articulo e advertendum q virtutes theologice
possunt dupliciter considerari vnomodo vt
virtutes alio vt habitus sunt primo
possunt separari q q caritas esse
no possit sine fide & spe sed
pz ex dictis supius de virtutibus theologicis
nullus n potest esse amicus dei
quin vt habitualiter vt actualiter spat
videre vt credit videre Sz ois
habens caritatem e amicus dei & no
habens spem vt fidem vt actualiter
vt habitualiter spat videre vt credit
videre g9 etc q aut fides & spes
vt virtutes sunt no possunt esse
sine caritate pz q omnes virtutes
theologice sunt q vtq e formaliter
e & fides & spes no sunt virtutes
n assistente caritate g9 etc Sz
q e mortale peccatum perdit caritatem
etiam no perdit fidem & spem Item
in patria manet caritas & tn no
manet 1o fides & spes sed prius dictum
quo manente caritate no manet
fides vt spes sunt q sunt virtutes
theologice q vt sic virtuosi cum habeant
caritatem que e forma oium virtutum
virtualis de 20 dico q fides & spes
manent in patria vt pz dictum 3o articulo
3o & pcedenti de fide in prologo primo
questione 3o articulo 2o quo 2o virtutes
considerato vt sunt habitus sic fides
& spes possunt esse sine caritate
q fides & spes vt sunt informes
quibus sunt habitus inherentes anime et
sunt absque caritate sed vt ca dum
e in peccato mortali sunt informes

gratis De 3o articulo q prima dona spiritus
sancti sunt connexa q vnum istorum est
per formam sine alio sz quibus istorum donorum
vt dicit apostolus sed e per formam q per formam
sed opera maxime loquendo de hijs que
deus i nobis sine nobis operatur que
sunt virtutes theologice & ista sunt
dona de quibus apostolus anglicus vtq
e bona qualitas mentis quo recte
vivitur q nemo male vtitur q
deus i nobis sine nobis operatur dicit
postea Gregorius primo libro moralium
tractans illud Job primo cum iebant
& filij eius etc vbi per septem filios
figuratos animas intelligit septem
dona esse connexa 2o dico q
dona sunt connexa cum virtutibus
maxime cum theologicis q illud q datur
in remedium alicuius habet Sz assistente
ei cui datur in remedium sz ut patet
e sinis differentie 3e dona dantur
in remedium virtutum e Gregorius spatio
declarat habet de theologicis q patet sanctis
filiabus Job quidam tn dicunt q
dona possunt sic quo ad originem
ipsorum sunt connexa q habens dona
sz vti potest declarari & gustare
quin scientie e dominus sz q ad
vsum eorum no sunt connexa q potest
aliquis gratiam habere vnum precipue
& simul aliquis dum ad ipsum potest
ad corpus dicunt potest eadem
alij dantur per formam sunt sine sapientie
alij sine scientie etc De 4to articulo
q prima proprie loquendo vicia no sunt
connexa q quorum vnum sine altero
potest esse illa no sunt connexa vicia
sine peccata sunt huiusmodi q aliquis potest
esse superbus qui tn no e luxuriosus
& multa vicia sunt contraria & contradictionem
viciorum esse no potest sic contrarie q
quorundam letitia inordinata est
cum quorundam tristitia contraria contendit
speciale sz quo qui e prudens etiam

vitare 2o quod unum vicium sed omne vi-
cium quod vicium est peccatum veniale sed
sed unum vicium est peccatum omnium ve-
ro quod unum vicium sed omne
vicium dicitur quod actor non est vera
ad probationem dicitur quod vicium non
dicit simpliciter peccatum veniale
sed in peccatione dicit oppositam
qualitatem et pugnantem virtuti
2o dico quod nunc legis deque-
xione patet illa dicitur consequentia que
quem in aliquo uno quam sit mora
moralia omnia sunt quarum quod
quamvis dicitur pacti in consonancia
ad bonum quam omnia est quem
in aversione a bono in quolibet
ipso quod est pena debita peccatis licet
sit dicta in pena quam est vidẽ
aversioni quo est impeditus est in per-
ditam que vide aversioni sunt
se non est dicta in carentia dimi-
nutionis in qua pena damni est
sed sit quamvis omnibus dampnatis
et illorum intelligendum est illud
Jacobi 2o ca. qui offendit in
uno factus est omnium reus sed
circa probationem dicitur quod bona est formaliter
ad probationem dicitur quod ipsa vere non plus
habet nisi quod virtutes esse connexas
non est dicitur sed sepe ratione secundum phi-
losophus moralis dicitur quam

Vero omne mandatum sit contra
preceptum dei et dicitur quod sit contra illud
ratione cum hoc dampnandum est hic
est contra preceptum dei sed ratione in
datum hoc dampnandum est primo quod
autem ipse contra ipsi deo precedens
qui facit mandatum contra
quod est contra preceptum dei aliud est
peccatum mortale sed aliquod mandatum
est peccatum veniale est magis de
et habetur sic contra quod mandatum

obscuritatem in eis ipso sunt peccatum veniale
sic secundum hoc credita primo ipse quod
sit lex papa 2o quod sunt precepta
legis divine quo ad 3m 2am 3o
quod sit mandatum lex vero omne
mandatum sit peccatum mortale et probat
prelibat ad questionem quo ad distinctionem
2am de primo advertendum quod ethymologice
hoc nomine lex dicitur sufficienter intelligere
quare legem divinam in sua ysidorus
lex dicitur a lego legis ut aliqua ligare
et conferre duobus patet veritas et natura
quare lex divina patet est et quare
est tertio legis ordinatur primo
veritas patet unde quod lex dicitur a lego
legis que in lege maneat ordinari
unde legem debemus in cogitatione
meditatione legis habilitetur in
sciencia adoptata observaciam omni
eorum que pater sunt in lege veri-
tatis aut illius observationis et me-
ditationis est eterne beatitudinis con-
sequens ipse quod de viro beato beatus
vir dicitur in primo in lege domini vo-
luntas eius et in lege eius medi-
tabitur die ac nocte cum melius
nunc dicitur de lege divina gratiosa
specie ligata cum in corde tuo in-
genio sed quare legis est pater vocat
necesse legis ita nota sunt in p-
esse ut generali complexione nec
concreta mala et ceteri quod si lege
divina ac veritas mandatis primum non
ligarentur ad limitationem ipsi
tot mala quibus quod tamen secundo
omnis ordinis in patet talis et natura
est esse ligatas ut essent bonis
moribus per eas universitas non
ledatur ipse quod ut animos possent
legibus est esse ordinata et
ius et inde tangit ysidorus quod
nota in nati magis quod summopere
obediunt et tacitum quod bona lex
ad doctrinam sed potenciam quasi

dicit pussi p potum legis debet
cogi et ligari efforte dicitur q
ista videntur repugnare quia illud
annichilat meritum humane operationis
sic non est utile sed inter tales coac-
tionis annichilat meritum humane
operationis. Sed 2a conditio legis quia
dicitur lex sed inter coactionis sic
peccatum tenetur utrum conditione sic
conditionem legis quia dicebat
quod lex est valde utilis. 2o illud non
est utile homini quod auget concupiscentiam
peccandi sed super illud ad Rom. 5o
ubi vero dicitur lex dicit glosa lex
prohibendo auget concupiscentiam. 3o non
est utile ut videtur ut sic si infirmus
[illegible] quod sanus sed
homo antequam peccavit in paradiso fuit
sanus et postquam peccavit est infirmus
ergo tunc non debet ponderis legis
ingens imponi hominibus quod peccaverunt.
Ad primum dicendum quod licet non est va-
num coactio non annichilat meritum
sed solum dicitur quod in operatione illius
qui cogitur non est meritum et lex
est utilis coactis et libere facientibus
cum aliter tamen et aliter quia qui co-
guntur legis divine observare man-
data lex est utilis admonendum vi-
ciam [illegible] illud Jacobi 1o
qui autem [illegible] in lege etc. sed
coactis facientibus opera legis lex
est utilis dupliciter et si non est utilis
ad promerendum meritum est tamen utilis
eis ad percipiendum demeritum quia
mala multa faciunt non coacti
ad observationem legis que sic co-
acti complere [illegible] 2o lex
est utilis eis quia primo ea que
sunt legis sunt coacte et postmodum
sunt facient tamen postquam disposuerint
amare et assuescunt bonis operibus

et imponuntur ea que legis sunt
facere quolibet civitate et istud statim
tangit Arist. libro 2o politicorum
tales [illegible] ubi aut plures multis
utilissimis legis. Ad 2m dicendum
quod aliquid augere concupiscentiam dupliciter
intelligi sicut per se et causaliter vel
per accidens et occasionaliter. Primo
modo est verum sed non 2o quia est illud
quod est utile et honestum a malo homine
potest male apprehendi et potest esse
occasio concupiscentie sed glosa alle-
gata est intelligenda 2o modo et non
primo. Ad 3m dicendum quod duplex est
morbus sicut spiritualis unus aggravans
per aliquod pondus de quo apostolus
loquitur ne super gressus et aliud
est morbus solvens et talis est morbus
legis divine quia illud eorum [illegible]
meritum et ipsos onerare onerare
infirmum est utile et talis dicitur
esse supposita [illegible] veteris
et nove legis quod divine legis precep-
ta sunt. Ad quartum quo ad istud duo
restant videnda. primum est de sufficientia
preceptorum primum quare tot sunt
2m est quare insinuata sunt nobis
quo ad primum istorum est advertendum
[illegible] inquantum omnia sup-
[illegible] omnia precepta dei reducuntur
fundantur in tantum omnia enim
precepta una precepta sunt et quod
proponitur in sola caritate solidatur
Ideo extrema [illegible] qua tenetur
homo diligere deum super omnia et
proximum sicut se ipsum sufficienter precepta
divinorum utique explicatione dei
assignatur primo ea precepta nam
quod super omnia tenetur diligere
debet adorare et non eius nomen in
vanum non invocare et aliquo
tempore in eius devocione vocare
ut in primo vero eorum [illegible] patet

dei seu maiestatem asspiciamus
pr 2m 2o preceptum dei seu
verem appreciatum filio 3m 3o de-
mentiam dei seu bonitatem appa-
ratum spm sco Exprimo istorum
dum salis dei adorat' q est
primum preceptum de 2o precepto dei
i vanum no assumat q e 2m et
3o sabbatum sanctificar' q e 3m pre
ptum Et 3 condicione proximi passim
assignac alia septe precepta
nam et q diligere debemus sicut
nos ipsos in duobus alligamur Pma
pma tenemur ei beneficiatum
i nitbz suis subueniendo 2o
tenemur ei i noctem illis pe-
nalibus ipm affligendo Exprimo
istorum honorem primi mandatum s.
honora patrem tuum et matrem
ubi plurem intelligi' subuenco
iniope et qualibus mitre legittia
p patrem et matrem intelligi'
quibus proximus qui pate' nat nem
q modus sepiue ca imptoper
nemis q asspimo exprimit actus
qui mag' eudeteo sed i illa
maria et teri actus dant' pbe
telligi p illos et me omnes
homines mag' eudet tenem'
subuenire parentibus Et 3 exp'o
passim assigne tota sex p
cepta q proximus pt qd lede
tpli s. ope ore et corde ope
tpli q uel impsona ipa et
sic' est preceptum no occides
uel impsona coniucta et sic'
6m no mechaberis uel in sba
extirdi et sic' preceptum non
furaberis si lede' ore sic
phibe' 8m preceptum quo dic'
fm testioni no dices decorde
ant p concupiscentiam cu delectac'e
et sic phibe' nonum preceptum non
concupisces vxore proximi tui et
sine delectatione et sic phibe'
decimum preceptum no desiderabis
proximi tui Et q omnis mala
concupiscentia uel e cu delectatione
uel e sine delectatione i istis
duobus ultimis precepta omnis con-
pnia inordinata ins' mortale
precipu qnuidi sed inc' esse phibita
q si e cu delectatione et redu'
ad nonum preceptum si aut sine
delectatione tc ad decimum et uno
admisimiato istorum preceptorum
e aduertendum q precepta ista dei dic'
sunt homini insinuata s. na-
turali primum pz p apostolum ad
romanos primo ubi loquens de gentibus
ait legem s. dei s. precepta
dei scripta habuerunt incordibus
suis exemplum s. iudicio racionis
qbz rete iudicans dicit omnia
ista precepta esse observanda Et
q in hominibus nat' sunt depravata
in tantu q p peccatum mortale natu-
ralium fuerat obfuscatum ideo
nec' fuit ut sic depravata re-
formenc' nat' ista precepta dicere
insimiliata q p in duabus
tabulis lapideis scripta sunt
a deo in monte synay q patz
exodi xxiiii Et istis cordat
omnes doctores tn in dividendo
precepta 2m predictas tabulas
aliqualis vid' esse discordia q
quidam ponit iii precepta in una
tabula et vii in alia Et 3 beatus
augustinus ponit in prima tabula tria
mandata et in 2a septem Et 3

origenes ponit hec in una
tabula et ipso in alia ipse quod
sicut quod josephus loquitur contra re
rei geste penes ipsum Italem
quia multis tabularum sunt scripte
eo secundum augustinum origenis locutus
sum scire rei gentes quia scitis
principaliter tenentur deos quia ponit
sit appellatur prima tabula in prima
tabula non ponitur precepta quibus
in mente ordinantur ad deum et 2a
tabula i 2a non ponitur precepta
quibus in mente ordinantur ad proximum
et origenes sic dicit hec penes
deos alienos et sculptile per quos
primum prohibetur ydolatria que sit
sine omni corporali ymagine vel
figura prout quod aut verus quod
romani longo tempore coluerunt
deos absque omni ydolo corporali
secundum sculptile tamen cum de istis
duobus preceptis sit unum quia alius
scilicet de gentilia secundum distinctio augustini
melior est quod licet multiplex sit ma-
teria ydolatrie tamen omnis ydolatria
conveniunt in una ratione scilicet prima
modo quod est adorare deos quod non
est deus et ideo solum erunt duo precepta
prime tabule et igitur de concupi-
scentia conveniunt nomine tamen dicunt scilicet
ratione eo quod una sit circa bonum de-
lectabile alia circa bonum utile ideo
scilicet prohibentur duo precepta contra augustinum
de 30 pro illis dicta contra augustinum ut
patet hic distinctione 38a quod menda-
cium est forma vocis singnificantis cum
intentione fallendi proferre dicitur
quod ista descriptio non valeat primo
quia contra augustinum qui dicit verum est
deus per dicere sum mentitur et tamen planum
est quod talis vocis singnificative non est
prima 2o ille qui iocose mentitur

dicit mendacium et tamen non est intentio
decipiendi 3o aliquid per mentum
signo ut scripto qui tamen nullam profert
vocem ad primum dicendum quod aliqui vocis
significativo non est per forma contra se est
quod forma contra mentes proferens ad eum
dicendum quod sed ille qui serio se mentitur
serio intendit decipere sed qui
iocose mentitur et iocose et solacio
intendit decipere ad 3m dicendum quod
talia signa ut scripta quidem non
sunt voces scilicet tamen voces
equipollentibus de isto erit omne
mendacium est peccatum quia aspirationi rationis
non potest quis declinare ut per peccatum
secundum omni mendacio declinatur aliquo
aspirationis ratione ut patet ex diffinitione
mendacii supra data patet et confirmo
quia virtus est quedam tribendo privat
ut si accesso vel admicteretur quod
quilibet ipsum mendacium declinat autem
tamen declinat a ratione et omnis absque
est peccatum qui mentitur ille aberrat
ubis sed est forte dicitur quod similatio
seu fictio ubique non est mendacium peccatum
quod similatio fictionum secundum rationem qui patiatur
non patitur ut ponit distinctione
vel similabat finis aliud quam intendere
debat ut patet luce 24 similabat se
peregrinum et simpliciter se longius ire
dicendum quod similatio figurativa non
est mendacium quia non deviat a
rectitudine insignat ex omnibus possibilibus
sive hic fiat ubis scilicet de predicatione
nono talis erit legimus ut [illegible]
monetur de regum sive hic fiat
finis sed hic nuptio ad salvatio-
nem ista est ut illud fit
quod exprimitur secundum sufficit illud esse
ipse quod talia sunt ut exprimuntur
sic est de xpo qui per hoc gestus
volebar ostendi quod longe distabat a
credentibus discipulorum et quod fidem

de ipso sufficienter non habebat
quo 2º non omne mendacium est
peccatum mortale quia illud quod
repugnat caritati est peccatum mortale
sed non omne mendacium repugnat
caritati dei et proximi ergo patet quia quod est
contra caritatem in qua consistit vita
spiritualis anime hoc non potest esse mor
tale peccatum unde consistit mors
spiritualis anime hoc patet quia 2m augustinum
triplex est mendacium officiosum iocosum
et perniciosum quorum solum 3m
2m scilicet repugnat caritati et propter hoc
solum perniciosum mendacium est 3m
scilicet mortale et quia propheta dei
forte dicitur quod omnis qui edi
ficat ad gehennam mortaliter peccat
sed omnis qui mentitur edificat
ad gehennam quia super illo verbo
ad romanos illud omne quod non est
ex fide peccatum est dicit glossa quod
quicquid fit contra conscientiam edificat ad
gehennam sed omne mendacium fit
contra conscientiam cum fiat contra conscientiam
notandum [illegible] quod edificare
ad gehennam potest dupliciter intelligi
vel completive vel dispositive
primo solum peccatum mortale edi
ficat ad gehennam et sic quod
perniciosum mendacium vel veniale
peccatum edificat ad gehennam et
sic quod est mendacium iocosum
et officiosum et per hoc patet ad 2m
in oppositum sequitur

utrum omne iuramentum sit peccatum
et videtur quod sit quia quod est contra preceptum
salvatoris [illegible] simpliciter est
peccatum sed iurare est huiusmodi ergo
patet [illegible] quia salvator inquit
discipulis suis matthei 5º ego
dico vobis non iurare omnino

[illegible] illo non potest homo
quo mentitur laudando sed mandatur
[illegible] laudando ergo patet quia peccatum
non mentiri laudandum sed peccatum in
[illegible] ergo patet [illegible] ubi dicitur
laudabuntur omnes qui iurant
in eo sic primo videndum est de eo
quid sit 2o utrum omne iuramentum
sit [illegible] 3o utrum omne [illegible]
sit peccatum mortale quo ad primum
[illegible] pro utroque [illegible]
[illegible] mala sunt [illegible]
quia [illegible] sunt [illegible]
quo ad [illegible] de primo
est [illegible] quod sicut in malis
[illegible] duplex bonum unum quod est
[illegible] ad quod non [illegible] sed
[illegible] aliud est appetendum quia sanitas
[illegible] et [illegible] non [illegible] sed
[illegible] sit [illegible] in malis
quod [illegible] bona appetenda [illegible]
[illegible] quedam [illegible] alia [illegible]
[illegible] sit iuramentum [illegible]
19 quod prima iuramenta [illegible]
[illegible] quia [illegible] sit
iuramento [illegible] non est peccatum
sed est [illegible] quia medicina debet
[illegible] non est mala sed bona et
laudanda sed iuramentum est me
dicina [illegible]
est [illegible] medicorum
[illegible] non est mala sed peccatum sed
bona et [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] augustinum [illegible] illud [illegible]
matthei [illegible] sit [illegible] est non
non [illegible] amabile est non amabile [illegible]
[illegible] sed amabile non [illegible]
[illegible] dicitur omne iuramentum
est peccatum volentes iurare de
calumpnia [illegible] quod
[illegible] illud quod [illegible]
est [illegible] sic in nullo casu est

gressu s3 modo qui e verus deus
vl e ꝑphetam iurac mathei
ro ego aut dico vobis non iurare
omnino ꝛ idem sit sine vero ro
acta cuius ꝯsuetudo e mala dico e
mala s3 ꝯsuetudo iurandi e ma
la gnrl adr p3 3o topicor vbi
dr cuius vsus malus est ipsum quoqꝫ
malum est vbi dr abominabile
vir sacerdos aut ꝯtu ꝯsuetudo iurandi
fatuis ꝑuerunt mereturis ꝯ po ꝑm
adm e q vbi non e veri ad
ꝓbationem dr q illi ꝑte non est
vtile non iurare omnino s3 prius s3
ꝑtem e vtile omnino non iurare
q non e ꝑphetam ꝯpnua i alicuius
non iurare ꝯdem negat ba
adr q ꝯmodo ꝯposit q ꝯsuetudo
alicui e mala ꝓbe liu vt ipsum
non e ꝑse bonum non ꝯ ꝓba qui
ipsum sit bonum in ordine ad alterum q
licz non sit bonum ꝯsuetudo ꝛ omnino
dic accipe potione medicinalem
ꝑmo esse malum q defectu nam
cum ꝯposit non recipit ꝯmedicamina
sit mala de roe cum talium
bonorum e q vsus eorum non sit h
ordinabiz hijs adequate ordinata
ꝛ ꝑe quere ista dicunt esse bona
ꝛ go poco non dz recipi nec ꝯ
ꝯgruentia sit eodem modo de iura
mento ꝛ ꝛ vsus eius e ea ꝑte q
legitima tu oriret quale homo
dz iurare s3 alio ꝑte non est
vsus eius s3 potius abusio seu ab
usus et gregorius accipit d vsum
ꝑ ꝯsuetudine in ordinata go
non e ꝯ s3 potius ꝑme go ꝛm
qui non ꝑ ꝑ e ea legitima ꝑ
iurandi et iurare e prum ante
p3 q de omni vbo ocioso reddent
ꝛ reddere roem vt p3 matheo quia

ꝓbat a bto q ꝑ q aut vide
tur esse magis ꝛ aliud q magis s3 ꝯ
ro q e ꝯ ꝯpum dei sine
ꝑtem non pt esse s3 sine roe
ut vana iurare e ꝯ rm ꝑcepm
ꝑme ꝯbule gnrl adr ꝛ dr
omni ꝑtem ꝑ ꝑ ꝑmatur de ro ca 29 de lib au ordinis est ꝑ ꝑuaded
adm q dupx e iuramentum
assertorium aliud ꝑmissorium ꝑm
e de re ꝑta rm e de re
futura ꝯ ꝑtem ꝑm ꝯpa e vero
ꝛ non ꝑm dz r ꝯtia e bonum
ꝛ non malum Et q ad ꝑms
inquisitio esse vdetr de iuramento
ꝑmissorio ꝑte e aduertendum
q ille qui iuramento ꝑmittit
quadrifarie potest ꝑ ꝑ ꝯ
aut illud q ꝑmittit iuramento
e totaliter ꝛ ꝯte bonum / aut 29 19
totaliter ꝛ ꝯte malum / aut non 29 Aut est in parte bonum / et i parte malum
e ꝯm s3 dubium vtro sit bonum
vel malum ꝑpno tam teneat & po
ꝑmper ꝛ ꝯma ꝑtac iuramentum
q iuramentum cadens i materiam
licitam ꝛ honestam semper dz
ꝑm s3 semper iuramentum est
semper go ꝑ ꝑn 2o tam illo d 2o
dz obseruare iuramentum / q iura
mentum cadens sup materiam ꝑo
ꝑ ꝑ illicita nullatenum e obs
eruandum ꝑt cum bonis ꝑ3 moribus
ꝑ que ꝑm indecet vbi dr
i malo ꝑmisso ꝑscinde fidem
incepto voto mutu decretum q ꝑp
ꝑmisisti ꝑ ꝑ nolle adimplere
ꝑm 3o tam dz iuramentum ꝑtac
ꝑpte bona ꝛ dimitte ꝑte mala
ꝑa cadit sup materiam malum
q cadit e iu tam ꝛ ꝑt q
adꝯ ꝑte ꝛ ꝑ ꝑcationis go
ꝑd totum malum totaliter e ꝑtam
ꝛ iuramentum nullatenus est

9 a 2

concedendum sit pro malo periculo
est vitandum Secundo in libro causarum dicitur
homo qui consilium quod sit si
peierant et mortem fidem quod sit
bonum teneat iuramentum sed malum
non teneat si autem ad hunc maneat
in dubio et ex superiore debet
petere dispensationem alicuius iuramenti
Sed contra in tertio membro istius
dicis quod omne iuramentum quod est
contra preceptum dei cadit super materiam
illicitam et iniustam sed iuramentum
Iosue quo iurabat gabaonitis
quod eis fidem servaret et eos non
occideret fuit contra preceptum dei qui
eos precepit occidi et tamen Iosue ser-
vavit hoc iuramentum Ergo videtur
quod iuramentum cadens super materiam
illicitam sit servandum Contra ver-
tatur propositionis ipsum servandum.
2o iuramentum quod mercatores iurant
[illegible] quod non credunt
ab eo cadit super materiam illicitam
et tamen videtur esse servandum quia angelus
de [illegible] quod iurat fidem [illegible]
materiam [illegible] mala [illegible] ad
[illegible] sed peior fidem non servando
Cum igitur inter duo mala minus
malum sit eligendum ut dicitur
3o topicorum [illegible] quod talis mercator
tenetur debeat illud iuramentum
Ad primum dicendum quod Iosue servavit
[illegible] preceptum et iuramentum [illegible]
[illegible] quod occidit eos morte
[illegible] redegit eos im-
perium [illegible] iuramento [illegible]
quo occidit eos morte [illegible]
Ad 2m dicendum quod potest dici [illegible]
[illegible] formationem
cum quo iurant [illegible] ut sit
recedit ab illo quod ad aliud for-
mationem accedit + et primo fuit

quod si maneret quod in primo peccaverit
fornicando sed in 2o peccaret fornicando
et iuramentum non servando [illegible]
mercatores [illegible] tamen non habetur
qui possit et debeat ab ipso recedere
et iuramentum non tenere ad hoc
quod caste vivat ut alii legitime
vivat Sed contra de iuramento incon-
tinentie [illegible] quod iuramentum ca-
dens super materiam semper illicitam
[illegible] sed dicunt doctores
39 [illegible] magis de 3o articulo primo videtur
et [illegible] 2o vero primum plus
magis peccatum quod homicidium etiam
plus et adulterium quod [illegible] plus
[illegible] ut hic fuit in iuramento [illegible]
[illegible] ut iuramento sine
[illegible] si primo et non plus
est mortale peccatum [illegible]
et valde magnum est peccatum
Si 2o est ut iurat [illegible] de-
liberatione [illegible]
[illegible]
[illegible] ut iurat [illegible]
[illegible] sine delibera-
tione ut iurat [illegible]
tamen [illegible] esse illud quod iurat
[illegible]
[illegible] et duobus
modis est peccatum veniale Sed contra
si illud esset verum tunc heretici
[illegible] verum esse illud quod [illegible]
[illegible] quod [illegible]
tamen [illegible] credit verum esse illud
quod credit [illegible] quod heretici in
pluribus habent ignorantiam affecta-
tam [illegible] quod errores
suos [illegible] defendunt ut
volunt audire nec attendere doc-
tores qui eos possent a [illegible]
reducere ad veritatem [illegible] autem
affectata non excusat sed magis
non [illegible] sed agunt

An magis sit peccatum homicidium voluntarium quam periurium

ut patet libro 2o distinctione vicesima q. 5a
ta dato quod haberet periurium sim-
pliciter esse cum temeritate sua
non excusaretur apud morales tamen
esse si habet rationem inmutabilem
quod committit actu et crudo istum
tamen non credo aliquem habentem sanae
dei puniat quam hominem qui fuit
totum quod iuste est ut evadat ma-
liciam habere simulatam. Credo ad
eum dico salvo iudicio meliori
quod loquendo de homicidio ex deliberatione
iustitie commissa et non de homicidio
casuali est homicidium et magis peccatum
quam periurium et plurimum commissum
quia illud fore signum quod lege divina
et humana severius punitur sicut est
gravius peccatum sed lege divina et humana
punitur etiam homicidium pena mortis
que est maior pena quam periurium
punitur ut pena mortis. Idem ideo
patet quia eam mensuram delicti debet
esse plagarum modus ut dicitur Deut.
25o Sed quia peccatum quod peccatur contra
preceptum prime tabule est magis quam
quod contra preceptum 2e tabule quia talia
peccant directe et immediate contra deum
Sed alia immediate contra proximum. Sed peccatum
est gravius cetero est immediate
contra personam digniorem sed periurium
est contra preceptum prime tabule sed
homicidium est contra preceptum 2e tabule
... illud quod magis aufert a deo
hic est peius et magis peccatum sed per-
iurium magis aufert a deo quam illud
magis aufert a deo quod directe est
contra deum sed periurium directe est
contra deum quia contra preceptum prime
tabule quam homicidium contra preceptum
2e tabule. Ad oppositum patet quia
aliqua moralia sed ipsum confirmo sed
malis confirmata ... sed hab-
... sit ... sed fine in

moralibus quod bonitas actuum mo-
ralium consistit in hoc quod debite ten-
dat in deum qui est ultimus finis
eorum et per oppositum malicia actuum
actuum consistit in hoc quod deviant
ab ultimo fine et aufert a deo
Sed ista per istam non concludit quia
fundamentum non est verum quia si ab-
solute et per se sumatur quod contra preceptum
prime tabule esset magis peccatum
quam contra preceptum 2e tabule tunc si similiter
facies talem dicere quod preceptum
est ... et sabbatizare magis
peccatum quam ille qui occidet hominem
innocentem vel quam ille qui vellet
deflorare prudentem et honestam
virginem contra patet quia primum est
contra preceptum prime tabule et cetera contra
preceptum 2e tabule et quis dicere
reputo esse prius sed prius dicit
quod ad ... supra est ... et
... quod peccatum et semper magis quod est
directe contra maiorem et digniorem
personam dico quod ista est vera
si idem peccatum sit eadem materia
seu circumstantiam est contra maiorem personam
... quod dum occidet prin-
cipem magis peccat quam si militem
vel servum sed si ad peccatum est contra
unam personam et aliud contra
unam ita quod ista peccata sint
alterius generis ut supra tunc non est
necesse semper peccatum esse magis quod est
contra maiorem personam quia aliquis
leviter famulus posset peccare directe
contra principem vel imperatorem quam
unus principem offenderet et tamen
unus contra principem peccat quam si
occideret militem principis karissimum
et sic peccatum homicidii et periurii
vel de irreverentia sabbati non

sunt eiusdem generis vel speciei ideo quod
assumitur de arte et bene operativa non
est ad propositum. Secundo vero negatur. Vel
secundum philosophorum dicentium quod non sit aliud
quod dirigentis actum principaliter magis
dicitur ab eo quod quis male dirigit
principaliter dirigentis quam propinque
et per quod dirigitur sed clarum est ab
eo et ancilla sic ab eo quod quis
occidit filium proprie vel alium amicum
eius delectabilissimum quam non sit nisi
auctoritate principale in intentione sed intentione
propter consensum in filium vel amicum
eius. Sed tamen etiam de lege adulterium
quod lex moysaica prohibet dicitur considerari
vicos sunt moralia seu spiritualia
et divina eadem aliis vel similibus eadem
primo prohibent consensum omnis con-
cupiscentie et exterior tamen vel ope-
re sit dominabile quia illud lex mo-
ysi vel moralia eadem prohibent atque
procedit radicaliter omne vitium contra
moribus et virtutibus sed consensus solus
enim in mala concupiscentiam est huius
quod dicitur: dicit ille sapiens
omni custodia custodi cor tuum.
Unde quia solus deus per gratiam suam
prohibet ea quae geruntur in interioribus
enim quamvis ergo lex non habet ea
prohibere vel preceptum ultimum de concupiscentia
addit aliquam perfectionem super preceptum
legis quia dicit salvator: Audistis
ego dico vobis: Qui viderit mulierem
ad concupiscendum eam iam mechatus
est eam. Sed si tale concupiscentia esset prohi-
bita a lege et etiam mere perfectus
addere super legem. Secundo glosa super
illud evangelii: Non concupisces dicit
quod lex vetus prohibebat manum non
animum pollutione illorum quia licet lex
moysi ... Tertio quia similiter eadem
prohibent solum concupiscentiam malam

preceptum aliquod tamen vel opere consum-
mata manifesta vel concupiscentia quia illa non
solum lex moysaica vel similiter
eadem concupiscentiam prohibent quando non
concupiscentiam puniunt quia quod lex
prohibet tamen cum punitione punit sed
lex moysaica vel tamen eadem non punit
concupiscentiam nisi aliquo actu exteriori
esset manifestata et per hoc patet ad ar-
gumenta. Unde quia si hebrei non
reputant concupiscentiam non esse pro-
hibitam ut patet inferius quoniam
quod ergo distinguunt nonum et decimum
quae sunt de concupiscentia a precepto sexto
et septimo quae sunt de facto. Secundo quia ista
quare sic dicunt putantes primo con-
cupiscentia interior aliene ad consensum
voluntatis. Tertio quia concupiscentia solicitando
uxorem illam vel consensum machi
adulterium facto et ipsum adulterium prima
duo. Sed hebrei non sunt in lege
prohibita, sed tertium sunt in lege pro-
hibitum precepto nono et ultimum sunt
prohibita precepto sexto et eodem
modo ipsi dicunt de concupiscentia rei
alione vel decimum et septimum
preceptum. Unde quamvis sic dicant
hebrei tamen illud non sufficit
quia sicut bono et virtuoso de-
lectatio tamen consensus solus voluntatis
passiva merito sic mala concupiscentia
consensu voluntatis assistente sui
ministratione exterior passiva
peccare et demereri pleno tamen merito
consensu tam bonorum quam malorum
et si desit facultas perficiendi
quia voluntas secundum Augustinum vita vo-
luntatis perfectio quantum secundum quod
omnes post dicere: in vita bona
bona voluntas principaliter pro
merito. Adeo vere primum legis
latore non nos prevenit qui in
secula seculorum vivit et regnat.

Utrum sacramentum sit diffinibile et videtur quod non quia illud quod non dicit unam essentiam non est diffinibile sacramentum non dicit unam essentiam ergo etc. maior patet quia quod est ens per accidens non est diffinibile quia non dicit unam essentiam ut patet 7o metaphysice et minor est nota quia sacramentum includit verbum et elementum iuxta illud augustini accedit verbum ad elementum et fit sacramentum sed verbum et elementum non possunt facere aliquam unam essentiam nec per se unum contrarium patet per magistrum in littera qui multipliciter diffinit sacramentum et de respectu est distinctione 2a. Sit conformiter ad ea que magister in littera dicit sunt videnda primo de diffinitione sacramenti 2o de institutione sacramentorum 3o de explicatione necessario requisitorum per efficientia sacramentorum et 4o de distinctione sacramentorum veterum et novorum. De primo est advertendum quod de diffinitione possumus loqui dupliciter uno modo large sumpta alio modo propriissime 3o modo medio prout nec nimis large nec est nimis stricte primo modo omne quod est notabile per aliquod nomen significabile est diffinibile quia ut sic diffinitio non est aliud quam distinctiva expositio alicuius quod prius fuit confusum et indistincte alio modo prout diffinitio notificat propria et certis signatis et forte accipit tur large diffinitio et accipitur sic in metaphysice 7o quando assignat nominis est diffinitio 2o modo magis proprie diffinitio ut sit actu res et spectat ad essentiam eius et sola substantia diffinitur 3o modo res diffinitur per ea que sunt de intrinseca natura per genus et differentiam tamen quia dependet ab aliquo extrinseco intrinseca essentie eo perfectius notificat non per eo modo diffinitio datur per additamenta et non solum per eo que sunt essentialia ipsi diffinito et diffinitur accidentia sive substantia cum in se ut respectiva sive etiam ad quod sunt ad propositum applicando pono 3s conclusiones prima sacramentum est diffinibile primo modo quia omne quod est ethymologizabile illo modo est diffinibile sed sacramentum est ethymologizabile maior patet quia ethymologia exprimit aliquid distincte quod nomen indicat indistincte minor est patet quia sacramentum dicitur quasi sacrum secretum ut dicit magister sacramentum est sacre rei signum secunda conclusio quod sacramentum non sit signum quia omne signum aut est demonstrativum aut prognosticum aut rememorativum sed multorum modorum sacramentum est signum sicut res 4 genus maior patet quia omne signum aut est rei presentis aut future aut preterite minor patet quia gratia quod aliquis recipit sacramentum quod non ponebat gratiam ut cum habet gratiam ut magis habeat gratiam 2o sacramentum non est signum naturale cum non sit idem apud omnes sed voluntarium quia non est naturale ad primum dicendum quod sacramentum est signum demonstrativum gratie quam recipit suscipit gratiam in sacramento ut essentiam materiam et fixionem

obice ponit gratiam dei. Ad primum
dicitur quod obstinatis non suscipientibus
gratiam non est possibile quod sacramentum non
sit efficax signum gratie sed est
tamen inhabilitas suscipientis qui
ponit obicem gratie. Ad 2m dicitur
quod sacramenta sunt signa voluntaria
que significant ex institutione
divina non ex natura hec sunt simul
ex impositione eorum dependentia a vo-
luntate imponentis que est omnino in-
visibilis. Ad 3m quod dicit Hugo de sancto
victore in libro de sacramentis sacramentum
in esse sacramenti ex operatione significat
ex institutione et sanctificatione ex
benedictione prima est media potentie
2a adiuncta perfectionem et 3a
coniuncta per dispensationem. Contra 2m
sacramentum non est diffinitio. 2o sic
diffinitio que non est data in proprio
genere illa non competit diffinito. diffinitio
dicta sed sacramentum non est data
in proprio genere ergo etc. Antecedens probatur quia ex
parte generis probatur maior. Sed contra
dicitur quod est elementum materiale et
est verba sacramentum est hic unde augustinus
accedit verbum ad elementum et
fit sacramentum. 2o elementum quod
est verba potius de sacramento mixto
[illegible] tamen quod sacramentum potest considerari
dupliciter. Uno fundamentaliter 2o
formaliter. Primo non est verba tantum
ut actus cum sed sunt dicta verba et
actus eo quod ad esse sacramenti
fundamentaliter concurrunt verba que sunt
audibilia et res elementi ut patet
aliorum elementi. Sed 2o sacramentum
est actus de gratie relatione quod est
signum ex divina institutione huius
efficaciam et relationem ad gratiam dei
cuius signi fundamentum sunt verba
et elementum et signum in signum

formaliter est respectus relationis et
sic patet ad instantias contra 3o
autem diffinitionem sacramenti formaliter supra
diffinite. Ab eo augustinus hic in-
[illegible] tamen dicitur sacramentum est invisibilis
gratie visibilis forma et addit magister
ita ut eius similitudinem gerat et causa
existat. Unde diffinitione formaliter accipitur
per signum quod est genus proximum sacramenti
formaliter. Super visibilis forma
per fundamento dicti signi et invisibilis
gratia accusativus ponitur dicitur a dependentia
relationem cuius signi tamen accipitur
per efficaciam attributam ei signo ex
institutione et ponitur per dicta. Sed cum
addit ut eius similitudinem gerat
hic ponitur ad declarandum conditiones
fundamenti. Cum igitur relatio a
optime diffiniatur modo quo potest per
operem dicto cum assignatur omnis
genus et dicta tamquam principia essentialia
et fundamentum et omnes conditiones
quo [illegible] non tenetur dependens
quibus potest ingredi istam sacramenti
esse iam dicta. Ut magister accedit
ad partem diffinitionis. Sed contra
forma non est forma sed sacramentum
non potest esse forma gratie quia per accidens
quod gratia est forma. 2o si sacramentum
est forma gratie aut est forma
que est pars composita et hec non ut dicitur
patet aut forma exemplaris et hec non
quia illa est non est nature ex-
emplaris tamen gratia tamen ut
esse exemplaris sacramenti quod ergo
3o sacramentum consistit non solum
in rebus visibilibus sed et in audibilibus
puta in verbis et sensibilia non habent
similitudinem cum gratia que est simpliciter spiritualis
ideo signum non causat illud quod
significat. Ad primum dicitur quod duplex
est forma una inherens que est pars rei

tamen est forme et forme non est for-
malis que est vera similitudo ymaginis
signum per paradigma et forme
est forma sed in racione specialis est for-
ma sic etiam secundum eundem doctorem quod est for-
ma exemplaris secundum platonem dicitur lig-
natur forma que principaliter habet aliquid
habet similitudinem exemplatis ut est for-
ma specialis sic nobilior exemplato
tamen forma exemplaris per modum signi
et instrumenti non est nobilior eo ut
est forma sic est in proposito secundum eundem plura-
liter sunt secundum species invisibilium sunt
exemplaria scilicet visibilium
tamen quo ad nos aliqua visibilia possunt
esse exemplaria significancia rerum
invisibilium ut est depictura angeli
secundum eundem doctorem quod visibile aliquid per simplicitatem
ipsius proprie visus secundum eundem doctorem
quod duplex est similitudo una que consistit
in participatione eiusdem qualitatis
de qua quid [illegible] similitudo est
rerum diversarum eiusdem qualitatis et
alia que consistit in imitatione [illegible]
proportionis et ista est in proposito nam
sicut aqua baptismatis abluit
corpus ab immundiciis sic gratia
sacramentalis significata per sacramentum
baptismi abluit animam a viciis
et culpis et secundum panis tamen species
manet in sacramento corporis christi reficit
hominem corporaliter tamen talis similitudo
proportionalis non solum est corporalium
ad spiritualia sed et creature ad deum
quia sicut homo [illegible] realiter refertur
ad filium suum sic deus pater racione
[illegible] refertur ad suum unigenitum
secundum eundem quod omne signum [illegible]
non [illegible] illud quod significat
tamen non repugnat signo perfectio
[illegible] illud quod [illegible]

effectus est maior quam causa [illegible]
[illegible] et sic [illegible] et quo sacramenta
sunt cum gratia [illegible]
[illegible] quod prima in statu innocencie — *1a concl.*
innocencie non fuit necessarium nec oportunum
esse aliquod sacramentum quia ubi nulla
est infirmitas ibi nulla est necessitas nec
oportunitas medicine sed in statu
innocencie nulla fuit infirmitas et gratia
sacramentalis est quedam anime velud
medicina sic secundum [illegible] patet ex
[illegible] ubi dicitur quod non est opus valentibus
medicus sed male habentibus [illegible]
quo ad partem primam quia infirmitas
anime est [illegible] peccatum sed in statu innocencie
non erat peccatum quo ad secundam partem
patet per hugonem de sancto victore
in libro de sacramentis sacramenta sunt
vasa medicinalia et sic dicit
ipse gratiam que in sacramentis confertur
[illegible] mediante quod in statu — *2a concl.*
innocencie licet homo indiguit gratia
ut dicitur gratia [illegible] eo quod sine ipsa
non potest [illegible] bene vivere tamen
non indiguit gratia ut dicitur gratia
sacramentalis quia ut sic est medicina
[illegible] sed in statu inno-
cencie non fuit [illegible] — *3a*
[illegible] in statu innocencie fuit [illegible]
[illegible] quod non fuit [illegible]
prima pars patet per illud [illegible] quos
deus coniunxit homo non separet secunda pars
patet quia [illegible] non fuit institutum
in remedium contra fornicacionis peccatum sed solum
in officium [illegible] quod post lapsum — *4a*
hominis in peccatum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad hoc infirmitas per
eodem statim et necessaria medicina

sed post lapsum hominis ostendit inno-
centie propter quod status vite requirat
ut sibi tribuerit infirmitas anime
contracta per quam anima hominis sacra-
menta quasi medicinam anime dicun-
tur sed per animas fere materia sa-
cramenta quia ista materias non est
adeo absoluta quin deus potuisset
aliter hominem salvare si alium
modum salutis instituere voluisset
et post peccatum originale fuit tradita
dei esse distinctos per legem di-
vinam et tenens mundanus hominibus (9° 8m
et talia sed sacramenta et etc. quarto
contra legem sacramenta mortis et sanguinis
viam salutis cum ipsa sed valla
quia natura liberi sufficit creatorem
vite divine sit brevis et durans
ad eternum quod unum latum sed sacra-
legis nove brevius ducunt ad eternam
vite salutis quia fluunt de cruore
sancti adhuc virgo aque et
sanguinis que fluxerunt de latere
christi quinto contra legem in illatione
hominis sacramenta non possunt con-
gruam propter cum corporali conventionem
quia facitur in mutatione anime hominis
ita est in incarnatione gratie sed hoc
legem non tenet cum disponit fetum
ad suscipiendum anime vitalis quod deus
in morte erat propter ipsum ita vita
paret disposita hominem ad creatio
spiritus solus deus ipsum creat propter
ipsum sexto septima sacramenta
matrimonii et penitentie precipue fuerunt
tempore legis nature et permanserunt
et manere debent in omni lege
ecclesia sed sacramenta sacrificiis
multis sedes et dancer quod fuerunt
boni homines ad deum declara-
bat tempore legis nature quando ex
materia cum quo oblationem et
modum offerendi fuerunt voluntaria

et invisibilia propter partem quod male duo
esse idem et eodem modo apud deum
unde patet quod que legis nature homines
non habuerunt determinatum modum et
modum illorum sacrificiorum quod aliqui di-
vinum proprium et sufficiebat hominibus
dignitatibus sub lege nature saltem
fidei determinatum imperfectis pro de-
lectatione peccati originalis et sacramentum
precipue ad delendum actuale peccatum
et matrimonii sacramentum pro conservatione
speciei et multiplicatione
electorum nono octavo instantia prius non
est necessaria ut congruum esse aliquid
sacrum legis depercipientes modo
quo sunt usque locum sanus quia
ubi est perfecta sanitas cum impossibile
aliquam fit infirmitas ibi non est
opportunitas medicine sed in patria
est tantum sanitas spiritualis quia
impossibile est ibi infirmitas ergo non
est congruum esse aliquod sacramentum
cum sacrum sit medicina anime
lagwerp de 30 ...
spiritus tamen sit omnibus saltem
conservare in aliquibus rebus sensibilibus
gratiam dei significantibus cum spiritualis
et imperfectus nove legis ut con-
sistunt in verbis et rebus ut ... ingi-
mentum talia ... debebat institui
sacramenta nove legis ut non solum
gratiam significaret verbo et persona
salvatoris representaret corporis pas-
sione sunt efficaciam verbis gratia
quod omnes recipiunt quia vere pa-
tris hic scripta sed in persona sal-
vatoris verbum caro factum est et est
unitum corpori sensibili ergo sacra
... consistit in verbis et corporalibus
rebus et sensibilibus et sacramenta
precipue et matrimonium ut sunt in lege
scripta non sunt sine illis quia quando

certeo que

contritio que est prima pars penitencie pe-
nitencie possit esse sine verbis cum
confessio que est 2a pars penitencie
necessario dicitur per verba si confitens po-
test loqui vel per signa si non potest sic-
ut muti requiruntur verba depre-
cativa unum esse in primis
confessionibus si loqui non possent
si debent uti signis quibus et
de secundo dicendum quod magister alle-
gans Augustinum quod sacrificia et obla-
tiones veteris testamenti non dico
sacramentum vel multo dicit a sanctis
legis dicuntur quod sacra veteris legis
significabant et promittebant salutem
sed sacra nove legis dant salutem
cum dicitur tamen sic appellabit
impropriis sed cum pulsim dicuntur quod
licet sacra fundamentalis non dicitur
una essentia cum sacramentalis dicitur
unam essentiam sed respectum primum
signum constitutione resultans es-
sentia per deum et cum vox quod est
signum habens esse compositione
divina per fundari in pluribus dicitur cum
illa plura sint ordinata ex com-
stitutione ad significandum aliquid
unum sicud folia rosis et tituli licet
divisa sint cum sic iuncta fundunt
unum signum quo significatur vinum
venale in alia domo aliqui sibi
tituli et circulus et plures sillabe
debite ordinate fundant
unum signum compositum rei imper-
tate per dictionem sillabicam sic res
sensibiles et verba compositiva institutione
debite ordinata significant
gratiam dei et fundant unum
signum quod est sacramentum

utrum circumcisio habuerit efficaciam
ad tollendum originalem culpam

videtur quod non quia illud quod non tollit pe-
nam pro aliqua culpa inflictam hoc
non tollit culpam sed per circumcisionem
non tollebatur pena pro culpa originali
inflicta ergo non venisset cum christo
tollitur pena pro huius culpa inf-
licta debita. Secunda pars manifeste
quia carentia divine visionis que
est pena originalis peccati ut apparet
in paruulis decedentibus sine baptismo
non tollebatur per circumcisionem eo quod
circumcisio non aperuit portas regni
celorum. Contrarium patet in ambobus secundis in
ista questione primo videndum est
que fuerunt de integritate circumci-
sionis 2o de eo quod querimus 3o
utrum circumcisio habuerit efficaciam ad
conferendum gratiam et secundo de in-
corporationis circumcisionis de primo
quod prima duo fuerunt de integritate
circumcisionis sed ut sicut in sexu mas-
culus cum prepucio deficiente
ad actum generationis humane maxime
quod ista duo fuerunt de necessitate sacra-
menti quod ad determinationem corporis ex
primitus dies octava quod est aliquo
de necessitate precepti licet non sit de
necessitate sacramenti quia quicumque primum duorum
deficiente non fuisset sacramentum
circumcisionis puta si circumcisa fuisset
femella vel masculus in alia par-
te sicut in manu vel in labijs
2a pars patet quia multi fuerunt circumcisi
tempore Josue qui multorum fuerunt an-
norum ut patet Josue 5o qui tamen
vere receperunt sacramentum circumci-
sionis 3a pars patet sed die octava
fuisse aliquo de necessitate precepti
quia hoc dominus non precepit abso-
lute sed solum de circumcisione pro
multorum qui si per negligenciam
parentum postea fuissent circumcisi si
ad receperunt sacramentum quando

parentes circumcisi fuissent mandatum
fidei instructionis alterius aliqua fuit quam
si obmitteret quod peccatum quia mandatum
divinum esset contemptus vel contrarie
dicendo verba contractionis super materiam
debitam adulti circumcisi tempore per-
se excusabantur circumcisione prop-
ter quia non habuerant stabilem
mansionem in deserto [illegible] quam
deberent movere castra [illegible]
propter periculum ne morerentur circumcisi
si [illegible] quod secundum tamen viris
debebatur circumcisio quia peccatum origi-
nale et non mulieribus quia licet peccatum
originale sit morbus communis tamen
transducto seu transmisso actu morbi
peccati originalis reperitur apud viros
quia est principium activum ipsius prolis
et circumcisio debebatur non solum in-
signum sed fuit signum distinctionis populi
dei ab aliis nationibus sed genera-
liter et [illegible] computabantur
tamen quo ad viros et [illegible] multi pur-
gabatur a peccato originali fide pa-
rentum si fuit parvula vel fide
propria si esset adulta quo modo
purgabatur in lege nature 3m quod licet
multi [illegible] tamen [illegible] reme-
dium peccati originalis non [illegible] debuit
dari feminis quod viri [illegible] solu-
uit quia licet multi [illegible] primo
[illegible] cum generatione viri peccatum
originale descendit implendum
ut patet libro 2o dist. 30a et 31a
[illegible] quod remedium peccati originalis
[illegible] instinctu potest
generatione quod aliquis [illegible] plures
[illegible] recipiat [illegible] generationem
quod alias [illegible] recipiat [illegible]
[illegible] sed et alias [illegible] quod
infecta sit sed et alie [illegible] hic
recipiat [illegible] [illegible] prolis

generande per originale peccatum
potest generativa transfundi aptitu-
dinem. De 2o articulo quod prima
circumcisio descripta est abraham usque
ad legem moysi qui [illegible]
ordinate fuit [illegible] circumcisi absol-
vebantur a peccato originali quia
tamen doctrinam sanctorum circumcisio in
illo tempore fuit medicina contra peccatum
originale sed vana et nulla
est medicina [illegible] perpetuo
[illegible] morbus non tollitur [illegible] de-
[illegible] frustra institutum sequitur
quod circumcisio quod homines illius temporis
excepto divino [illegible] eos
purgavit seu sanavit a peccato ori-
ginali. 2o [illegible] beda dicit
quod [illegible] remedium conferebatur circumcisio
quod [illegible] peccati originalis [illegible]
baptismus sed [illegible] quod 2m iohannes bap-
tista [illegible] fuit peccato originali
[illegible] tamen [illegible] circumcisio et
[illegible] quia [illegible] indigerent
mundari a peccato originali tamen te-
nebatur adimplere preceptum divinum
sed in lege [illegible] nam
Christus [illegible] sine peccato originali
baptizari debuit ut sic faceret
preceptum legis [illegible] et [illegible]
et [illegible] in veteri testamento debe-
bant circumcidi ut [illegible]
legi [illegible]. De 2o articulo quod
prima circumcisio habuit efficaciam ad
conferendum gratiam quia tamen [illegible]
non [illegible] quod [illegible]
[illegible] ad purgationem culpe
et [illegible] dei tollit culpam
et confert gratiam [illegible] posse-
[illegible] sed [illegible] absoluta
sed tempore circumcisionis dei [illegible]
originale culpam [illegible]

ipso maculam precedentem 2o concludit
quod ratio sacramenti baptismi est dignioris
et perfectionis quam sunt sacramenti
confessionis quia licet deus conferat gratiam
confessis et baptizatis tamen baptizatis confert am-
pliorem et gratia baptismalis magis
refrenat fomitem peccati quam gratia
data in confessione ut communiter dicitur
et secundo baptismus maxime post mortem
Christi aperuit ianuam regni ce-
lestis que tempore confessionis gratie
remansit clausa et baptismus
magis disponit ad gratiam quam confes-
sio sicut signant igitur etc. 3o quod
sacramentum aliquando est causa et tamen non
est signum patet distinguendo per singula
sacramenta et specialiter confessionem scilicet
est signum collationis culpe et tamen
est causa collationis gratie. 4o quod
tamen licet sacramentum confertur et signum
illius aliquando est causa non tamen econtra quod
post illa sic est etc. licet habeant
opinionem esse falsam quod confessio ab-
solvit culpam sine collatione
gratie quoniam deus de potentia sua
absoluta potest tollere culpam sine
infusione gratie quia quicquid deus potest
distincte causare sine gratia habet
si destructum fuit potest distincte
reparare sine gratia. Sed deus cre-
avit naturalem rectitudinem hominis
sine gratia que sufficit excludere
ab eo omnem culpam ut patet
de Adam primo creato quem deus
posset si vellet eandem rectitudinem
reparare sine gratia per quam ab homine
excluderet omnis culpa. 4o ratio
non est mutatio in mutatione hominis
a culpa mortali vel mutationem
terminari ad formam absolutam
que est gratia dei quia licet talis

mutatio non possit terminari ad relationem
ut patet 7o physicorum tamen terminari posset
ad iustitiam originalem vel ad donum
naturale etc. quo homini restitueretur
sua naturalis rectitudo quam sibi possibi-
le est aliquando deus restituat sine
collatione gratie vel aliquo dono
quo sit dignus vita eterna quia ad
reconciliationem non plus requiritur
nisi ut offensa condonetur et vindicta
non exigatur sed hoc potest fieri sine col-
latione gratie vel tamen doni in-
debiti etc. igitur etc. Contra opinionem
generalem fuit sanctus Thomas super
4o distinctione prima de in con-
fessionis questione 1a articulo 3o
ubi dicit quod in ordinato culpe
tollitur hec non potest fieri sine gratia
et infra eodem modo dicit in confessione
gratiam confert et nullo modo culpam
tollit nisi quia quemadmodum aliqua duo
contraria repugnant unum et eadem
defectum quem quidem esse potest in
subiecto sufficienter excludit hunc defectum
sed excludit hoc defectus opposite con-
tinue et deinde ponitur unum in talem
contrarium et [illegible] falla [illegible]
ho quod ad positum alterius contrarii
talis defectus sufficienter potest excludi
sed sola rectitudo naturalis in qua deus
primo fecit hominem sine gratia su-
fficienter excludit culpam quia impossibi-
le est eandem rectitudinem simul
manere in culpa et
gratia sine tali rectitudine fieri
potest excludit defectum culpe ut
patet de potentia dei Guido Lugdunensis de
potentia absoluta Thomas insufficienter de
de lege talis et adventum quia licet
confessio ante institutionem baptismi a
Christo fuit salutifera et utilia tamen
post institutionem baptismi et maxime

post mortem Christi circumcisio fuit mor-
tua quo ad efficaciam et virtutem
quamvis non dum esset mortifera sed post-
quam mandatum de baptismo per predica-
tionem apostolorum per totum fuit divulgatum
circumcisio non solum fuit mortua
sed et mortifera maxime illis qui
spem salutis posuerunt in circumcisione
et non in baptismo prima pars patet ex
predictis scilicet quod fuit una et secunda
pars scilicet quod cessavit virtus et efficacia
eius patet quia instituto precepto venie-
dis ad collationem [illegible] defectum
frustra remaneret remedium minus
perfectum ad collationem eiusdem defectum
sed ad collationem eius scilicet culpam tam
originalem quam actualem ac
et ad conferendum gratiam baptismus
est efficacior circumcisione et habet perfectam
efficaciam igitur instituto baptismo
frustra maneret circumcisio. Tertia patet quia
sicut in operibus actus ut non
possibile sine periculo quod patet sine per [illegible]
[illegible] in moralibus. Secunda hoc patet
confessione et opinionibus antecedentibus
[illegible] et compromissis. Tertia pars scilicet quod
post divulgationem et quod illa
et fuerunt mortifera seu mortalia
peccatum quod annichilat in homine
meritum Christi et fidem quod oportet habere
nichil prodest sed circumcisio non potest
et tamen. Secunda patet quia multi ex non
efficacia aliorum fuerunt in [illegible]
peccatum mortale. Secunda patet per apostolum
ad Galatas 5 si circumcidimini
Christus nichil vobis prodest. Quarta
non est verum quod sicut se habet remedium
legis nature ad remedium legis
Moysi quod ita se habeat remedium
legis Moysi ad remedium legis

Christi seu Christi quod remedium legis
nature quoad originale non est
deletum per legem Moysi quia ipsum
valuit Iob et aliis gentilibus in
lege Moysi sed quod illud remedium sol-
vit in lege Christi ut patet dictum
precedente de sacrificio et decima et
lex non fuit peccatum respi-
ciendo [illegible] specialem et ideo non
debuit manere lex Moysi in lege
Christi quia ad ambulandum fuit primum
remedium scilicet lex nature quam [illegible]
scilicet lex Moysi et [illegible]
[illegible] quod circumcisio lex
cessavit quod fuit data Abrahe
[illegible] quod circumcisio fuit
data [illegible] non
[illegible] sed Aaron et
filiis eius sacerdotium quod fungi
debebant medium et sicut dictum
est in alia [illegible]
ignis [illegible] quod
[illegible]
[illegible]
[illegible] absolvit [illegible]
[illegible] sic fuit ad aliam
penam [illegible] obligatur alio
temporalis [illegible] non absolvit
[illegible] quia non dum fuit plenarium
[illegible] opinio
[illegible]
[illegible] ut baptismus absolvit peccatum
penam ut temporalis [illegible]
baptismi [illegible]
gratia divina perficeret si cum baptismo
[illegible] quam predictam penam
solvit fuit per mortem Christi [illegible]
[illegible]
et [illegible] Christum fuisset

morali consil pz q̄ a° istis rō
no ē vā vsq̄z q̄ q̄ dimissi-
cupa pt' manē pena quali
ter pūta absolucōem pti̅ ꝛ p
sit ꝛ pz ad placitū istius aūt
q̄ p̄m assint dampnum

Circa sacra noue legis habent
instr̄e spūalem virtutē ipis collic
inherentem vtrum q̄ sit q̄ aliud q̄
ē ca spūal effus vt 2m se-
cōdum vt sz instr̄e spūale vir-
tutem ꝑ sacra noue legis sūt cause
spūalis effus ꝛ no sc̄ spūt 2m
se aut pz q̄ da opposit ca
effus effa p̄stitui sua causa
q̄ ē i quelē loc ꝛ pz q̄m ad
p̄mam partem eius q̄ gra ē res
simpl' spūal ꝛ sacra sc̄ causa
gr̄e pz ꝛ q̄m ad 2am partem
q̄ sacra sc̄ res corpales 5°
no sc̄ spūt q̄ē p̄sto fort̄is rei
corpalis ē corpalis ꝑ sacra
sc̄ res corpales ꝛcͣ h' loc
sc̄ vidda primo circa sacra noue
legis sint ca gr̄e 2o circa rēe
h'mōi causalit̄ nā sit ponē
aliq̄ virtutē spūalem sacris
forlic inherentem 3o viddm est
de rē institucōis sacrorum
noue leg̅ ꝛ p̄mo de p̄mo circa
ꝛ suffi̅ de primo ē aduertendum
q̄ aliq̄ esse tanq̄ aliam effus
dupl' pt' intelligi vno° q̄ ipm
sit ca p̄ncipal alio° q̄ sit ca
instr̄mental q̄ accipio causam
instr̄mentalem large put oīs
ca dr̄a dr̄ instr̄ment' v̄l cause
p̄maie seu p̄ncipal instr̄ment
causa ē dupl' quedam attingit
effm p̄ncipal agentis p̄ductiue
sicut ingñacōne equi sol cum

ē ca p̄ncipal loqndo de causa cor-
pali ꝛ eqūs gn̄ans ē ca instr̄ment'
ter equus gn̄ans vna cū sole
p̄ducit formam equi p̄duccōe
ipm equm generat p̄ia ē ca in-
str̄ment' que attingit effm p̄n-
cipal agentis no p̄ductiue
ꝑ tm dispositiue sc̄d ingñacōne
hominis ca p̄ncipalis forme
humane ē solus deus eo q̄ ani-
ma raōnalis p̄ creacōe p̄ducit que opera-
cōe solo deo ꝑ homo gn̄ans ꝛ sol
sc̄ ca homine generat 2o phorum
ē cause sc̄ cause instr̄mentales
v̄l dei q̄ forte aliqm non p̄ducit
animam raōnalem cuius p̄te dispo-
nunt māam seu corpus humanum
ad suscipiendum eam ideo p̄ductiue
no attingunt effm p̄ncipalis
agentis ꝑ solu dispositiue
p̄cā aūt instr̄mental disposita sc̄
dupl' q̄ quia effus dispositiuus
ꝛ i ma̅ recipit' instr̄m' p̄fici
effm p̄ncipal agentis eiusdem
receptiua dispōit ꝛ habilitat
sbiam ad recipiendum
effm p̄ncipal agentis quia
ad effus dispositiuus no recipit'
i ma̅ instr̄m' p̄fici effm p̄ncipal
agentis ut habilitat sbiam ad
recipiendum effm p̄ncipal agentis
ꝑ tm° constitucōe
seu ordinacōne dei p̄mo° ysaac
p actu nāl gn̄acōnis erat ca
cuiusdam esau ꝛ iacob quos genuit
e rebecca 2o ydem ysaac p
p̄ces suas erat ca quod eisdem
cuiusdam ut cū rebecca peperit
effe eius p̄ces ipius ysaac sterilitas
ipius rebecce virtute diuina fuit
ablata ꝛ fecunditas ē q̄mutata
prius illud gen̄ dicitur quia de-
precatus ē ysaac dn̄m p̄ vxore sua

ita quod actus eius attingat gratiam

ex quo sequitur esset quod concedunt
etiam et addunt quorum rebellantes huius
conclusionis quod prima sacramenta nove legis
non possunt esse causa principalis gratie
quia illud quod est proprium solius dei sic
non potest convenire creature sed esse causam
principalem gratie est proprium solius
dei ergo etc. et non deficit hoc quia
quia illi qui negant esse causam gratiam
sive est impium iustificare et iniuste
culpam sed solius dei est iustificare
impium quia cum augustinus ait maius
est miraculum impium iustificare quam
celum et terram creare et solius
dei dimittere peccata unde illud quod
ait deus per prophetam ysaie 43 ego
sum ipse qui deleo iniquitates
tuas et cetera ipsius placabilis quia
non peccatum delere nec impium iustificare
nisi gratia vel conferre Confirmatur
auctoritate psalmiste qui ait inspiciendo
gratiam et gloriam dabit dominus quod
est sacramenta non sunt causa gratie instrumentalis
tamen non attingunt effectum
principalis agentis productive quia
illud cuius repugnat vere creatura
sic non potest attingere productive
huius effectum qui est gratia sed vere
creature repugnat sacramenta etc.
patet quia tunc pactum creaturis gratia
est conveniens hoc placeat et superius
dictum prima conclusio prima ante
primo 2o si sacramenta essent causa
productiva gratie aut unita aut
creata non unita quia illud est
eadem species cum effectu sed sacramentum
gratia dicunt quoniam non creata quia
creata creatura est nobilior suo effectu
et ideo licet spirituale possit esse
causa creata rei corporalis tamen ex
sic non potest quod quidam causa

quod sacramenta nove legis sunt
causa per productiva gratie si
aliquis obstaret sic maxime videtur
propterea quod sacramenta sunt res
corporales et gratia spiritualis sed hoc
non obstat quia potest et regulariter
homines ad bonum quod gratia homines
admirabiliter sed medicina rei corporali
per medicinam semine patrum originale
quod est defectus spiritualis infunditur
iustificationem hominis qui regulariter
homines medicinam corporali sacramento
potest infundi gratia que est
spiritualis perfectio et confirmatur quia cum
ancelmum anselmo de conceptu vir-
ginali si primus adam non peccasset
ut iustitiam originalem in filios
suos transfudisset et sic medicina rei
corporali si medicina semine gratia
multo magis cum adam si propter
medicine corporali sit sacramento in-
fundere ipsam gratiam Confirmatur
tandem sic quod cum sicut sic perfectio
spiritualis in anima individualis prolibata
doctrine que sunt res corporales
ergo etc. 2o si sacramenta nove
legis non attingerent gratiam pro-
ductive et tunc gratie tunc esset
causa sine qua non quam patet
sicut quod patet quia si nulla ad-
dignitas competit sacramentis nove
legis quam veteris quia circumcisio fuit
causa sine qua non gratie et salutis
ad primum dicendum quod non maxime obstat
corporalitas sacramentorum et spiritua-
litas gratie sed quod magis obstat
est quia gratia non potest produci nisi
actu creationis quod quis dicit crea-
tura quod non potest operari creative
et placatius dicit deficiunt propter
defectus quia non est sibi de potentia

& ergo ex dato quod res corporalis
possit esse causa primi spiritualis virtutis
primi effectus tamen non sequitur quod res cor-
poralis possit esse causa principalis
gratie que dicitur gratia et primum cum
sic dictio non requirit quod causa effi-
cientem ut efficiens est secundum unum
deficientem secundum gratiam tamen sic respectu
spiritualis requirit causam efficientem
non qualemcumque secundum eminentem seu
[illegible] Ad 2am probationem dicitur
quod si hic non peccasset et iustitiam
iustitie originalis non fuisset ab
Adam effectus secundum solum non impedi-
endo quod prima non posuisset filiis
impedimentum per infectionem semine
[illegible] deus creando et infundendo animam
in illam carnem mundam contraxisset
[illegible] originalem iustitiam Ad
3am probationem dicitur quod licet [illegible] sunt
signa commemorativa ad actionem
[illegible] non [illegible] per [illegible]
Ad 4m argumentum patebit ex sequentibus
quod 3m sacramenta nove legis non
sunt causa dispositiva gratie sic quod
dicam effectum tamen [illegible]
[illegible] sufficienter disponat animam
ad susceptionem gratie quod [illegible] ipsi anime
infunderetur si non ponit obicem
voluntarie [illegible] dispositio vel
ad formam naturalis [illegible] aut su-
pernaturalis si primo [illegible] exprimit
naturalibus posse [illegible] gratiam quod fuit
error pelagii ut patet [illegible]
in 2o libro [illegible] illa [illegible]
[illegible] exprimit naturalibus ad
eius susceptionem sufficienter disponit
[illegible] naturalis ut 2o [illegible] forma su-
pernaturalis infusa [illegible] non potest
[illegible] et per quos apostolo
[illegible] ad [illegible] gratia [illegible]

ubi [illegible] ponit sub [illegible]
quod sacramentorum [illegible] prima quod sacra-
menta attingit actione sua in-
[illegible] sunt instrumenta efficientia ca-
racterem [illegible] ad illa sacramenta
in quorum susceptione imprimitur
caracter vel aliquis spiritualis ornatus
anime que ad sacramenta in quorum
susceptione non imprimitur caracter
sed gratiam non attingit tamen [illegible]
efficientia sed solum dispositive [illegible] gratiam
sed ad quod instrumentaliter pertingit
sunt caracter vel ornatus et dispo-
sitio necessitans animam ut est
ad susceptionem gratie et illud dominum
augustinum intelligi debet quod
aqua baptismi corpus attingit
et cor abluit et sic et sacramenta
efficiunt quod figurant et idem
dicit magister [illegible] quod hoc non
quod salutem instrumentaliter [illegible]
[illegible] secundum [illegible] illa [illegible]
[illegible] agens principale et per
causam instrumentalem [illegible]
non potest sine quod caracter et [illegible]
ornatus [illegible] sunt forme [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] et per quos actio sacramenta
non potest ad [illegible]
[illegible] dispositio necessitans ad
aliquam formam non potest manere et
esse in subiecto [illegible] maneat et
illa forma secundum [illegible] in baptismo
recepit caracterem et gratiam
qui postea perdit gratiam manet
tamen caracter [illegible] antiquis preter
abraham [illegible] iacob gratiam
[illegible] non gratiam quod
[illegible] sacramenta nove legis sunt
gratie [illegible] instrumentalis
[illegible] dispositio [illegible]

habilitatiue solum ad recipiendum
graciam non continet rei sed tantum ex
institucione seu ordinacione dei
quia illud quod est causa per se alicuius
cause effectus vel aliquius effectus sed
ut est causa principalis ut instrumentum
et hoc ut proxime attingens effectum
principalis agentis ut disposicione in
tali materia solum ad recipiendum
proprium effectum contra via ut disposicio
continet habilitatiue solum ad re-
cipiendum eciam effectum ex ordinacione
dei seu constitucione cause su-
perioris Sed sacramentum noue legis
nullo modo est efficiens est causa
per se gracie diuine et non per esse causa
primo modo Secundo patet quod causa
ipsius gracie etc patet ex sufficiencia
diuisione Sed probatur quo ad ambas
suas partes primo quod sacramentum
noue legis sit in genere patet
concedentibus istorum adueniens principium
tunc primum istud liber quod sit causa
per se probatur quia causa est actualis
esse per alterum non inexistens et
causa per se est actualis esse seu
potenciam in actu per se effectus
in actu ut patet 2o physicorum sed ad
actualem passio seu vsum sac-
ramentorum eo modo quo deus instituit
ipsa esse recipiendum non solum ut
frequenter verum et sed per se effectus gracie
in anima ipsius ut recipientis seu su-
scipientis sacramentum Secundo est causa
causalitatis sit de genere cause
efficientis patet quia discurrendo per singula
genera causarum in nullo alio genere
potest poni quod non posset esse causa
gracie primo dictis modis patet ex predictis
generibus precedentibus Ideo tercia causa
consilitatiua adiutiua dispositiua
et certe omnes concedentibus sed

causa disposicionis quia omnes disponit
ad effectum quem secundum disposicionem
inducta ut potencie concedunt sed sa-
cramentum non est causa applicatiua
virtutis diuine ad recipiendum graciam
quia si sit tunc sacramentum essent
causa principalis et virtus diuina causa
instrumentalis vel gracie sed hoc est
impossibile quia illa quia contrahit diuine
virtutes totaliter respiciunt eundem
effectum quod vnum applicat aliud ad pro-
ducendum huius effectum tunc applicatum est
sed passiue applicatur et per quod
tercia et instrumentalis vel aliquid non
est instrumentum quod ipsum agens
principale applicat ad opus sed sa-
cramenta contingit virtutem diuinam
ipsi ac quia vnum applicata ac
cause inducta graciam in modo anime
eius igitur illa est probata et per quod
Ideo alia eius effectum ipse agens
Ideo sepcima valencie que loquitur
sacramenta noue legis vel gracie
sunt causa concomitantes quia gracia est
eadem quod lex seu pactum et dicitur
a.c. et dicto. omnis quod fac pactum
illud Ideo cum pactis praue consistit
impactum seu in lege et institucione
vel aliter dicitur causa concomitantes
illius sed omnis potestas et virtus
sacramentorum vel gracie est constitucione
diuina et pacto quod pepegit deus
ut dicunt doctores contra sed Ideo
Ideo dicit non omnis disposicio est
de genere cause materialis quia licet
disposicio que est in recepta
forte ad quod disponit ut superficies
et disposicio coloris ad colorem sic
de genere esse materialis eo quod non
solum disponit sed est recipit forma
tunc ad quod disponit tunc dispo
que solum est in recipiendo vere

quod non est receptiva ut calor
disponit corpus ad ruborem illa
necessario sequitur ad gratiam esse in illis
sed solum ad gratiam esse efficaciter
Cum igitur sacramenta non sint ita re-
ceptiva gratie quia non possunt esse
subiectum gratie sed quoad ordinationem
sunt ita recipiendi gratiam quia cum
tangunt corpus gratia perficit animam
compositione divina quoniam nova
non est in talibus dispositionem mediate
sufficere esse ut patet ad quod disponit
sicut etiam de eodem potest quia
vadens tamen que est in medio
est ita quando ordinatum volun-
tatem seu dilectione ipsi volun-
tati et non est medie sufficere propositio
sit patet dicendum de sacramentis de 2o argumento
quoniam prima non est concedenda aliquo modo
absolute scilicet insunt sacramentis
per quam virtutem sacramenta sunt causa
productiva gratie quia illa virtus aut
est causa aut mediata non causa
quia nulla virtus causata potest esse causa
sed coexistentia alis gratia non
potest prima non virtute causativa ut
mediata quia licet virtus mediata que
est causa gratie efficaciter assistat
sacramentis tamen ipsis scilicet non
inhereat. sed contra omne quod est causa
partialiter [illegible] efficaciter alicuius
sicut [illegible] virtutem pro-
ductivam illius sacramenta sunt
causa partialis gratie [illegible] causa
efficacis ut supra dictum est et quoniam
[illegible] quod [illegible] est [illegible] loquendo
de causa dispositiva et partialiter
de ea que disponit dispositione
[illegible] efficaciam [illegible]
ordinatione [illegible] superioris talis
instrumentum [illegible] ut causa
dispositiva [illegible] que est productiva

ipsius effectus scilicet [illegible] sed
sufficit ut [illegible] efficaciter assistat
quoniam 2m non est concedenda [illegible] talis
absoluta inesse sacramentis [illegible]
[illegible] et [illegible] causa [illegible]
que probat [illegible] primam quia est
[illegible] non potest prima [illegible]
causativa [illegible] non est [illegible] causative
sed opposita [illegible] ponunt [illegible]
[illegible] 3m questionem [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] prima quia
ad [illegible] [illegible] sit effectus medi-
[illegible] est [illegible] [illegible] virtutem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacramentis
sed sacramenta sunt efficacia media
sicut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] signum sacramentis sunt
virtute [illegible] sufficiente ad hoc
quod aliquid dicatur efficax media-
[illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible]
[illegible] nova [illegible] non potest aliquam
advenire sine novo absoluto
sed [illegible] [illegible] ut sunt sacramenta
sunt nova [illegible] de sacramentis
nove legis quia solum [illegible] [illegible]
[illegible] et efficaciam quam [illegible]
veteris legis sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtutem
[illegible] effectus sacramentalis quia est in nova
lege [illegible] gratiam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacramenta
veteris legis [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] scilicet [illegible]
[illegible] [illegible] sacramentis [illegible] [illegible] [illegible]
non est [illegible] [illegible] de media
[illegible] efficaciam non [illegible]
[illegible] sed solum [illegible] institutione
divina [illegible] [illegible] media ad hoc
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] sed sufficit
quod [illegible] [illegible] [illegible] assistentem
et effectum [illegible] efficaciter in-
[illegible] sic est in proposito [illegible]

de virtute non est ad propositum quia non
secundum virtutem sed assistentiam gratie
que confert sanitatem ut videtur in-
dicere quia si unus solus esset cursus
aliorum postquam fieret alter esset aliorum
et primus esset aliorum acquireret nova
relatione sine mutatione sui et
ipsum in aliquo absoluto sic et
dicitur quod usus sacramenti vel applicatio
sacramenti ad illum qui suscipit
sacramentum ~~ad illum~~ qui suscipit
fundat illam novam relationem
qua sacramentum refertur ad gratiam
tamquam dicitur esse causa non usus signi
et infallibiliter et efficax dispositio prima
gratie conferende et sic ex divina
institutione [illegible] patet per ea que
dicta sunt imperfecto conclusione
articuli 3e in solutione prime instantie

3us articulus sacramenta nove legis instituta

De 3o articulo dico breviter quod
omnia sacramenta nove legis sunt
instituta a Christo et ipse Christus aliqua
precepit vel simpliciter vel absolute
vel aliquo approbatione quia in
morte eius discipuli baptizabant
ut patet Johannis 3o et de hoc sacramento
preceptum precepit Christus post suam
resurrectionem Mathei ultimo
Euntes ergo docete et de sacra-
mento eucharistie patet in cena
domini ubi Christus corpus et sanguinem
suum confecit et sic discipulis suis
sacerdotibus commendavit dicens hoc
facite in meam commemorationem Luce vicesimo
2o de sacramento confirmationis
patet Johannis vicesimo ubi Christus discipulis
accipite spiritum sanctum et de sacra-
mento penitentie unde in illo [illegible] quorum
remiseritis peccata de sacramento unctionis
extreme patet Marci sexto ubi dicitur
de discipulis quos Christus misit exeuntes
ad predicandum quod ungebant oleo
multos egros et sanabant et non
est dubium eos fecisse de iussione
eius de sacramento matrimonii patet
saltem approbatione a Christo Mathei
decimo nono quod reprehendentes
uxores suas quibus ait Christus
quos deus coniunxit homo non separet
de sacramento ordinis patet quoniam
dicitur quod ordo sacerdotalis ad quem
ceteri ordines disponunt habet du-
plicem potestatem scilicet potestatem ab-
solvendi et habet consecrandi sacerdotium
et sacramentum penitentie instituit
dicens quorum remiseritis et potestatem
consecrandi quod est sacramentum
eucharistie instituit dicens hoc facite
in meam commemorationem et ista instituit illa
2e sacramenta scilicet penitentie et eucharistie
sic etiam illis instituit sacramentum
ordinis De isto patet et circa
quod homo ad duo naturaliter obligatur
primum est quod a malo recedat 2o
quod ad bonum accedat unde per
psalmistam precepit deus homini
declina a malo et fac bonum
sed postquam voluntas fuit humana
natura per peccatum primi hominis sic exsolutis
naturalibus non potuit adimplere
ideo deus post lapsum primi hominis
magis destituto humani generis
sacramenta ordinavit in terra sicut
videmus quod in tanta infirmitate corporali
ipse debilem infirmum qui fortia
non potest sustinere primo adhibet
remedia levia et quanto postea
fortiora et ultra precipua sic post
lapsum in natura in lege nature or-
dinavit deus sacramenta quanta
et levia in lege Moysi aliqualiter
fortiora sed in lege ewangelii per
fortissima ordinavit septem
sacramenta quorum quodlibet pt

scilicet vitare malum et facere bonum
et secundum veritatem illorum modorum possumus
assignare sufficientiam illorum sacramentorum
sicut enim ecce sunt data homini in
remedium quo ad fugam malorum
et sunt data sunt homini in adiutorium
quo ad perfectionem bonorum. Quantum
ad primum sciendum quod duplex est malum scilicet
culpe et pene. Et duplex malum culpe
originale mortale actuale et veni-
ale. Et tunc sic contra originale sacramentum
baptismus in remedium originalis
penitentia in remedium actualis
mortalis et sacramentum unctionis in remedium
venialis. Sed malum pene quod accidit
nobis ex malo culpe est quadruplex
nam sicut ait beda quatuor patimur
ignorantiam maliciam in-
firmitatem et concupiscentiam contra naturalem
[illegible] primum est in racione
secundum in voluntate tertium in irascibili
quartum in concupiscibili. Contra primum datur
in adiutorium sacramentum ordinis quia
dicit malachie 2o labia sacerdotis
custodiunt scientiam et legem requirunt
de ore eius angelus domini exercituum
enim est. Contra secundum sacramentum
eukaristie quod est sacramentum caritatis
bonitatis perfectum remedium contra omnem
maliciam voluntatis. Contra tertium
sacramentum confirmacionis. Contra quartum
sacramentum matrimonii. Quantum
ad perfectionem bonorum sufficientia
sacramentorum potest sic sumi. Omnia enim
bona perfecta aliquo attinguntur
actibus septem virtutum quorum 3 sunt
theologice et 4 cardinales. Baptismus
respicit adiutorium actibus fidei
eukaristia actibus caritatis et sacramentum unctionis
actibus spei ordo actibus prudencie
penitencia actibus iusticie et confirmacio
et confirmatur actibus fortitudinis et
matrimonium actibus temperancie. Ad tertium

principale dicendum licet ad [illegible] sit vera
de eo quod est causa effectus spiritualis
ex natura sua cum non est vera loquendo de
eo quod est causa effectus spiritualis ex
institucione divina

Utrum vocalis expressio verborum sit
de natura baptismi et videtur quod non
quia illud quod non erat in baptismo quo
christus baptizabatur hoc non videtur
esse de natura baptismi, sed secundum lucam
3o christus legitur baptizatus et in
eius baptismo non erat expressio verborum
quia in baptismo christi non exstitit qui
[illegible] sit. Contra illud
est de natura baptismi sine quo forma
baptizandi a christo edita non potest ob-
servari. Sed sine expressione vocali
verborum forma edita a christo non potest
observari, ut patet per illud quod christus
precepit discipulis baptizare in nomine patris
et filii et spiritus sancti ut patet matthei
ultimo. Hic dicendum primo
videndum est quid sit baptismus. 2o que
forma verborum requiratur in baptismo et per
hoc patebit ad principalem questionem.
De primo videndum ut magister in littera baptismus
est ablutio corporis
exterior facta sub forma verborum prescripta.
Sed hugo de sancto victore sic diffinit
baptismus est aqua abluendis
criminibus sanctificata. Intelligendum 1o quod licet
baptismus frequenter dicatur primum
sed unumquodque aliorum sacramentorum prin-
cipalem et super distinctionem prima
[illegible] 2a quod includitur [illegible]
[illegible] temporales super quibus innititur
[illegible] quia [illegible] aut partes
fundamentales licet omnes sunt
partes [illegible] ad [illegible]
[illegible] una [illegible]
[illegible] alii [illegible] quod est prior ei

et decimabilis per eam et etiam ergo
dicitur forte eo quod per eam priorem
fuit decimate sive conpositi sacra-
menti materia cum ablucio quod et verba
expressiva eius dicuntur partes essen-
tiales fundamentales seu materiales
ut fundant baptismum forte super-
primum ut baptismus est signum effectivum
vel gratie dei tunc cum homo bap-
tizatur predicta verba decimant illam
ablucionem et fiunt eam decimate
sive conplemento baptismi. Ideo
illa verba dicuntur forte post vel
ipsius ablucionis conplete et decimate
per huius verba. Tercio est advertendum
quod licet aqua et ablucio sint per aquam
ut decimantur per verba predicta ad
standum conplemento baptismi quam hoc
verba tamen materie dicuntur et per quod
tamen aqua quod ablucio dicuntur
partes materiales vel huius verborum tamen
aqua sit licet ut in remota ablucio
vero sit licet ut in proximo quia ablucio
materie fundat verum predictum quod
est sacramentum baptismi formaliter aqua
autem non fundat huius verum nisi
mediante ablucione quia nec ante ablu-
cionem nec post ablucionem est
baptismus in aqua formaliter sed solum
in puncto ipsius ablucionis. Sciendum est
quod difficultas magistri ordinarii est quod hu-
gonis quia in rebus artificialibus in
communi quedam essencialia dicuntur eo modo
est materia sed in uno dato quod parti-
culari de huius rebus temporalibus tamen
non predicantur essencialiter. Ista
non est predicatio essencialis statua
est lignum sed in communi statue sit
lignum tamen ista non est essencialis
predicatio sed solum contingens quia dicitur
statua est ymago seu in forma et quia

signata voluntarie instituta sic etiam
ad modum artificialium vero ablucio
que ponitur in diffinicione baptismi
essencialiter predicatur de baptismo quam-
vis forte secundo est signum adeo
voluntarie institutum sed aqua que est
materia remota baptismi non predicatur esse-
ncialiter sed temporaliter de baptismo. Ex quo pa-
tet quod in diffinicione magistri in-
cipiunt genus et secundum doctrinam quod in diffi-
nicione hugonis quia genus esse-
ncialiter de se diffinitum patet. Ex
ablucio predicatur essencialiter et non aqua
ut declaratum est. Et dicitur actus quarto quod
forte sed verba exprimentia duas partes
sic forma baptismi in ordine ad
ablucionem quam decimant per alia quia
non sicut quod sicut aliquis vel requiritur
est magis illa tamen vel medicinis est
in ablucione quia magis esset ha-
bitualiter in ablucione vero actua-
liter baptismus permanet quo ad
aliquid quia in baptismo est causa constituit
aliquid quod est sacramentum tamen puta
ablucio et verba aliquid quod est sacramentum
et res sacramenti scilicet caracter et in
quo non est sacramentum sed tamen res
sacramenti scilicet gratia et baptismus
permanet quo ad illud medium
scilicet caracterem tamen insignum semper
sit impositum unus hominis eo quod caret
Dicitur secundo articulo est advertendum
quod cum forma sit necessaria requisita
ad esse illius cuius dicitur forma vero dicta
verba sunt de forma baptismi que sunt
necessario requisita in baptismo duplicatur
vel potius accidit necessario in
huius … [illegible] Nam quedam sunt
necessaria necessitate precise tenente ex
parte baptismi seu sacramenti. Alia
sunt necessaria necessitate precise tenente
ex parte baptizantis seu ministri

primo quod intentio illa absque exp
licatione dicte persone et actus
baptizandi quam personam baptizatam
in quantum huiusmodi actus alicui
et alii. Nam nomina divinarum personarum
sunt absolute et sunt necessaria
ad hoc quod sit virtus sacramenti quod
nullo modo licet variare tamen nomina nec
impetrare ut in modo exprimendi, sed ea
que sunt actus baptizationis et
personam baptizatam licet quantum ad ex
pressionem actus et persone sint
similiter necessaria, possunt tamen sacramento in
quantum ad modum exprimendi non sunt
necessaria similiter, immo possunt teneri ex
parte sacramenti, nam Greci actum profe
runt optative et baptizatum in tertia
persona dicentes baptizetur servus dei
N. quod Latini vero in virtute
verbi contra actum proferunt indicative
et baptizatum in secunda persona putta
ego baptizo te et tamen credendum quod
Greci baptizent, cuius signum est
quod Romana ecclesia Grecos ad se venientes
non solet rebaptizare, quod utique faceret
si eos reputaret non fore baptiza-
tos. Iste tamen modus exprimendi indi-
cative tam in secunda persona est necessario
necesse teneri et expresse bap
tizantibus in omnibus Latinis, tum
quia cum talis modus sit de precepto
Romane ecclesie saltem quantum ad omnes
degentes in Latinis, tum quia talis
[illegible] talis mortaliter peccaret qui
huiusmodi modum non observaret maxime
si talis esset cum expressio competit
baptizare quia ignorantia iuris non
excusat quod de iure debet teneri
scilicet quod ad officium suum pertinet et
exercens suum est debet proferre
ego quod exprimit personam baptizantis

quia Greci ipsum non ponunt et tamen vere
baptizant, mortaliter tamen peccaret Latinus
si ipsum obmitteret. Ultimo premisse
volo hoc quod sicut formam verborum baptismi
primo quia nomina trium personarum divinarum
necessario spectant ad formam baptizandi
quia propter verum de se expressione
istorum nominum recepit baptismus efficaciam
secundo etiam nomina sunt de necessitate forme
ipsius baptismi, unde patet Mathei ultimo
quintum est patet quod illud cuius vigor
totaliter dependet ex ordinatione
instituentis sic est, sed vigorem
sortitur ab institutione potestatis
et per quod sortitur huiusmodi institutionem
nominum, sed vigor omnium sacramentorum
totaliter dependet ex ordinatione
et institutione dei [illegible]
secundo tamen quod aliqui baptisati
in nomine Christi in primitiva ecclesia non
sunt baptizati ex dispensatione
divina revelatione specialiter ut nomen
Christi laudabilius et celebrius divulgaretur
2o sed quod baptismus non sit sub
nomine generalis [illegible] et [illegible]
[illegible] ut sunt [illegible] cum ipse
[illegible] licet eandem rem
significent quia tamen [illegible]
[illegible] et non sufficiat
sed [illegible] sufficientiam
[illegible] ratione cuius [illegible] imponit
et significat. 9o Tertio expressio actus
baptizandi et persone baptizate est
necessaria [illegible] forme baptismi
quia illa expressio est de necessitate forme
baptismi sine qua ille qui [illegible]
baptizare intendit non est baptizatus
sed [illegible] expressio est huiusmodi [illegible]
decretale primo de baptismo et
eius effectu [illegible] 9o 3o licet expressio
actus et persone baptizate necessario requiratur
ad formam baptismi, tamen modus exprimendi

unius et determinati non est de necessitate
forme quia sic posset fieri baptismus
sed ego sic baptizans te in nomine
patris etc sine verbali operatione
sed diceret Greca baptizetur servus Christi
in nomine patris sine verborum mutatione
sed quod in Romana ecclesia ego baptizo
te nichil refert quantum ad veritatem
baptismi et per quod ad necessitatem forme
sine qua non potest esse verus bap-
tismus multum tamen refert quantum ad bapti-
zantem in supplicis dicit quod esse
sinus novitas et contumacies et esse
sit quod non obediret statuto ecclesie
Romane ille qui aliter conferret quam
ecclesia instituit committit peccatum et
multo deberet puniri officio et beneficio
quod peccata sit prius ergo non est necesse
requisitum ad formam formam baptismi
tamen peccatum qui ipsum obmitteret et quod
ille dicit ecclesia per dictis in primo
articulo de breviter hic dicendo ex
quibus patet quod si diceret ego baptizo
te non committeret eiusdem baptismi
necessitatem est verum ut forma non per aliud
dicit per necessitatem est instituta adeo
quod dicitur sicut mutat sola verba sicut esset
institutum adeo quod autem non est forma
non sit deforma propter baptismi patet
quia forma orationis non potest esse
in vitium que est instrumentalis
nec non est verum quia vitia orationis
et posterior significatio per eam
relationem ab ea que non est et hoc tamen
non est posterior de cuius est causa
De 3o articulo est advertendum quod sicut
in rebus corporalibus aliquid potest quandam
contingere mutationes — sine mutat qualitate
speciei et ubi sic et verba baptis-
malis etc sicut potest intelligi per modos
unius sive secundum quod illa verba
omittat vel aliqualiter diminuuntur
et alia ponuntur et hoc dicitur unius mutatio

eadem ponere et eodem modo sufficit
sed aliter inversione de uno ad
in aliud et tamen non sit mutatio et bap-
tismum quia sic non mutatur forma in-
telligitur sed solum verbis forte posset fieri
sicut aliquo mutata significatione puta
si baptizaret in nomine dei et sancti mune-
ris vel mutatio modo faciendi ut si
baptizaret in nomine genitoris geniti
et pacilii et tamen non est baptismus sicut
est unum quantum ad nomina dicunt personarum
sed quantum ad verba exprimentia actum et
personam baptizantis sufficit quod in-
dicat eadem significatione non
obstante quod modus faciendi mutetur
sed patet in 2o articulo 2o potest sicut mutatio
modo quantum per aliquid addendo et
nichil subtrahendo vel aliquid subtrahendo
et nichil apponendo primum potest sicut
contingere duobus sic quod illud additum
implicitur corruptionem non obstante
puta si similiter faciens diceret ego
baptizo te sicut sum ego et implicat
aliquis distinctiones vel diminutiones dignitatis
diverse persone ut tollere equalitatem
personarum diversarum sicut arriani bapti-
zabant in nomine patris maioris
et filii minoris 2o quod illud additum
non sic distinctionis vel diminutionis
tamen ille qui addit intendit non
novam formam introducere non tamen
formam ecclesie observatam esse
sufficientiam et efficaciam hiis
libris modis propter corruptionem veritas baptismi
et propter quem sic baptizatur est rebap-
tizandus si autem hoc additum fit
sed simpliciter ad devotionem
tunc verum est baptismus puta si
aliquis sine fraude diceret ego
baptizo te in nomine patris omnipotentis
etc sicut autem mutatur formam subtra-
hendo nichil apponendo vel est sic
subtrahere aliquid de necessitate ad veram

formam baptismi vel non mutando respectu
principio non erit verum baptisma ideo
est verum baptisma licet corrumpit
probatur quia sicut ut supra patuit
tunc si placito nomine patris substituetur
nomen filii vel patris et non valeret
pro quia baptizans mutaret vel bapti-
zans non potest aliter loqui et inten-
dunt quod est verum baptisma tamen
magis videtur esse si baptizaretur sub
hac forma si es baptizatus ego non
baptizo te patet si mutato qualiter puta abbre-
viando vel frangendo vel frangendo
vel corrumpendo et hoc dupliciter vel
voluntarie et maliciose et talis non
baptizaret quia non servat formam ecclesie
vel ex ignorantia sive impotentia
et hoc adhuc dupliciter quia vel tanta est
corruptio verbi vel verborum quod mutatur
significatio vel non mutatur significatio
si non mutatur et est verum sacramentum
sicut accidit in balbucientibus si
autem mutatur significatio utputa si diceret
dicere patris et patria et vel est
tamen corruptio quod non solum mutatur
significatio quantum ad primam vocis
impositionem sed etiam quantum ad usus
accommodationem vel dato quod mutatur
significatio quantum ad vocis impositionem
tamen manet quantum ad usum accommoda-
tionis primo quia adhuc quamvis mutatur
quod intendit ille qui loquitur primo
non est verum baptisma ideo est
verum ut patet de consecratione distinctione quarta retu-
lerunt [illegible] per fi mutatio adiunctio vel ablatio verbi
et hoc dupliciter vel per suppositionem
alios per interpositionem primum patet si
dicitur unos quia [illegible] et aliud
faciens non baptizat alios consimiliter
et hoc dupliciter quia vel est talis suppositio
quae mutat sententiam orationis primo
si diceret aliquis ego patris baptizo
te et filii et in nomine spiritus sancti et

talis non baptizat si autem consimilis
suppositione non mutat sententiam sicut dicendo
et est verum baptisma puta ego
baptizo te in nomine filii patris et
si autem fit interpositio puta dicendo
ego baptizo istam aquam et nomine pro
[illegible] in nomine patris et hoc patet si
super quod ... et vel in tam
longa sit interpositio quod non (in)...
nimis videtur quod actio baptismalis
fit penitus discontinuata et forma
verborum debet removeri alias non esse
verum baptisma vel non interpositio
tanta quod continua consue-
tudine aliquid dicatur vel sit dis-
(con)tinuum et non obstante huiusmodi
interpositione verum est baptisma dicto
cum interpositio non fiat infirmanda
vel ex certa malicia de secundo articulo
dicendum est in baptismo est aqua quia
talis debet esse in sacramento quae virtute
sui naturaliter aliquid non significet
sive repraesentat effectum sacramenti
sed effectum baptismi maxime repraesentat
aqua quia elementum aquae est
mundo [illegible] sacramenta hoc patet
quia tres videntur esse effectus [illegible]
baptismalis nam per gratiam baptismi
fomes peccati aliqualiter refrenatur
culpa expurgatur et mens illuminatur
aqua vero secundum naturam suam est refrigerativa
[illegible] et ratione alicuius com-
[illegible] in frigidum humiditatem
et dyaphanitatem (dia)ph(an)itatem per primam proprietatem
aqua baptismi facit mitigationem
concupiscentiae per secundam purgationem culpae
per tertiam illuminationem mentis et propterea
forte ter immergitur ut congregetur
ista tria in una immersione non
est de necessitate baptismi praecise tamen
quia non immergit sub consuetudine est
et contingit propter debilitatem bap-
tizandi quia tunc sufficeret una vel
suffusio in modum vel aspersio aquae

Ad argumentum principale dicendum quod licet
incredulus non debeat in baptismo
exponi quod si sit et ipse sufficienter
baptizatur in nomine fidei ipsius et non
sufficienter quantum tamen quod ecclesia ibi
humana voce exprimitur ubi omni-
demans apparet quod si voluit sufficienter
expositum ut patet in ... apparet in voce
filii mentiente ... in libello
3o capitulo sequitur

Utrum effectus baptismi equaliter conveniat
omnibus baptizatis et videtur quod sic quia
ad equalem conformitatem cause sequitur
equalitas et uniformitas in effectu
sed tamen est equalitas baptismi apud
omnes baptizatos quia dicitur unum bap-
tisma est iuxta illud apostoli una
fides unum baptisma. Contra non
baptismi non sic se equaliter ad omnes
baptizatos ergo nec effectus baptismi antecedens
patet quia effectus est res baptismi
ante et patet per magistrum infra quia
ut ipse dicit quidam recipiunt
sacramentum et rem sacramenti quidam
sacramentum et non rem quidam rem
et non sacramentum. Hic videndum
est quid dicatur res sacramenti 2o
qui sunt illi qui recipiunt sacramentum
et rem sacramenti 3o qui sunt
illi qui recipiunt sacramentum et
non rem sacramenti 4o videndum
est qui recipiunt sacramentum et rem
sacramenti et non sacramentum et
ex hiis patebit ad principale quantum
ad primum sciendum quod res
sacramenti quandoque accipitur magis large
quandoque magis stricte primo modo res sa-
cramenti dicitur omne illud quod consignatur
ex divina institutione seu ordinatione
per ipsum quod suscipit sacramentum
ipsum baptismi sumitur sic generaliter dicitur
sine gratia faciens secundo res

sacramenti magis stricte accipitur ad idem quod
est gratia faciens primo modo non accipitur
quia res sacramenti quod ut sic est ca-
racter dicitur res sacramenti quem
omnes homines suscipiunt qui verum sacramentum
baptismi suscipiunt ut patebit inferius
secundo cum enim magister dicat aliquos
recipere sacramentum et non rem sacramenti
planum est videtur quod res hic accipitur
res sacramenti ut primo et principaliter
per rem sacramenti debet intelligi gratia
gratum faciens et quantum ad hoc per rem
sacramenti debet intelligi omnis peccatorum
culpe remissio et etiam pene infu-
sio virtutum et cetera sed infallibiliter
gratiam baptismalem unde quod dicitur
in mente advenit eterna consolatio
absque omni figmento quod quantum
ad probationem non possum ...
auctoritatibus sanctorum patet infra item
... et in multis aliis locis dicit
secundo articulo quod parvuli omnes parvuli
qui baptizantur recipiunt sacramentum
et rem sacramenti quia quantum
ad vitium recipiunt ... et
... gratiam et virtutem et se-
cundarium ... et absolutionem a
pena que est res sacramenti
ut patet ... parvuli qui inter-
moriuntur post baptismum sine omni
... intrant vitam eternam
sed fide ... Augustinus et per
... in libello de ... epistola
... capitulo ultimo ...
dabatur infantibus sed baptismus
datur loco circumcisionis quo 2o in-
fantes baptizati etiam ... licet
non actu quia sine fide non
recipit baptismum et licet non habeant
usum liberi arbitrii tamen habent
etiam 2m doctrinam maiorem quod
3o parvulis fides infusa in baptismo
... venit ad annos discretionis
non ... ut patet ... quia licet

virtutum quibus cum valeat meritorie
actionibus proprie voluntarie et meritorie
qui dependent a voluntate et ob-
iecto conforme ut patet 3° de anima
quia ut non potest acquiri sed infundi
infusa licet voluntarie et meritorie sine
doctrina et etc. ideo quod predicta est
opinio antiqua que ponit quod
in baptismo pueris solum remittitur
culpa originalis quod autem non datur
quia etiam Bernardus in libro de libero
arbitrio dicit quod ad salutem necessaria
sunt duo et liberum arbitrium quod cum non
potest esse saltem nisi sine voluntarie
consentiens quod non potest esse sine
gratia dantis sed pueri non possunt ali-
quod consentire voluntarie ergo non possunt
accipere gratiam per quam salventur. Et
confirmatur per Augustinum dicentem qui creavit
te sine te non iustificabit te
sine te ergo pueri non possunt recipere
gratiam per quam ipsi iustificantur cum
nec sine voluntate nichil possunt
ad hoc facere. Sed istud non valet quia
si ista opinio esset vera et ponitur
quod pueri baptizati moriantur in pueritia
tunc [illegible] quod ut tales pueri dampn-
arentur sine omni culpa ut salvarentur
sine gratia quorum primum repugnat
bonitati divine secundum repugnat iusticie
et ordinationi divine. Sed auctoritates
Bernardi et Augustini sunt et quod
sunt intelligende de adultis et non
de pueris. Alia opinio dicit quod
ponit quod quamvis pueris baptizatis
remittatur culpa et detur gratia tamen
virtutes ipsis non infunduntur
quia virtutes respiciunt potentiam
in ordine ad operationem sed pueri
habent potentias ligatas et sic
potentiis non possunt convenire in actus
operationes. Sed istud non potest stare
quia [illegible] concedit esse [illegible]
quod gratia et virtutes infunduntur

puerili baptismo et quantum ad baptismum
respectu potentie anime que sunt ut
voluntas conceptio originalis sed hic
non potest fieri sine virtutibus. Secunda opinio
in contrarium quod virtutes non solum
infunduntur potentiis quantum ad operationem
sed etiam quantum ad detentionem potentiarum et [illegible]
et virtutes non solum infunduntur
ut actualiter operationes eliciant
sed ut suo tempore possint elicere. Alii
dicunt quod pueris in baptismo dantur
virtutes infuse radice primum integre
non virtutes radicaliter comprehendunt
sed non dantur infusa quantum ad speciem et
[illegible] quia cum potentie anime sint ligate
impeditur [illegible] non influunt [illegible] ad
actus [illegible] potentiarum donec fuerint
soluti ad usum et ad operationem
sed illud non valet quia ligatio potentie
non impedit habitum virtutum [illegible]
tedentibus licet impediat actum
virtutis seu usum ut patet in dor-
mientibus et furiosis. Alii dicunt
quod virtutes pueri [illegible] duobus
modis uno modo incompletum sicut [illegible]
[illegible] ipsis habentibus alio modo
sunt esse completum pro ut sunt
[illegible] de prima specie qualitatis [illegible] non sunt dispositiones
infunduntur ipsis pueris in baptismo
sed non [illegible] sed illud non valet quia
dona dei non sunt imperfecta et
quia [illegible] anima pueri est capax
[illegible] seu virtutis imperfecte
eadem ratione et capax [illegible] perfecte
virtutis ergo omnis adultus qui
baptizatur non ponens obicem
gratie dei recipit fidem et rem
sacramenti quia si illud quod minus
videtur inesse inest et illud quod magis
sed magis videtur de pueris quam de
adultis obicem non ponentibus
et pueri recipiunt fidem et rem
sacramenti ut supra ponit [illegible]

obicem prohibit exoptandum inceptu
mercede de illis qui ponunt obice
gratie dicit de 3° articulo adultorum
quod duo possunt attendi impedimenta
circa baptismum quedam quia impediunt
sacramentum et rem sacramenti licet
non impediant sacramentum unum impe
dimentum est defectus baptizati ab illis
que sunt de esse in baptismo aliud
impedimentum est fictio baptizati de
primo est sciendum quod non ponentes
ut sic dicit hic unus [illegible]
propter quod non probatur consensus talis
generis propter in actuali dissentiat
et actu potius velit oppositum illius
de quo agitur primum adhuc dicit
quod ut tales non consentientes primus
quod baptizatur consensit licet tamen
non cogitat in actu consensus quia
actu baptizatur aliud est attende
ipse inadvertentiam ut impedimentum
supponentes propter quod forte dormit
qui baptizatur ut furiosus ut fre
neticus et ut infans cum consensit
et illud cum adhuc dicit quod talis
qui ut et ut cum consensit vel
est capax rationis ut non fieret
capax et ut recipit sacramentum
ut rem sacramenti quod si quis
est capax rationis sive suo actu
ali ut habituali saltem consensit
recipit sacramentum baptismi si
non est capax rationis hic duplici
quod ut si sunt capax rationis
et non recipit sacramentum eo quod
non consentiunt ipse impedimentum
ut cum consensit quod non habent im
pedimentum ut infantes sunt capax
rationis sed sunt tales qui sunt
naturales fatui et dementes naturaliter
et sed naturaliter desipiunt quod eo
ipso quod non est ut sunt compos sui

ipsius fides et consensus parentum ut priorum
ut sic nunc ecclesie sufficiunt illis
quod percipiat ad baptismum sacramentum
et rem sacramenti sed prius ei
aut veniret ad baptismum consensit
ad hoc quod baptizetur si ille consensus
non interrumpitur per aliquem dissensum et
utitur per consensum talis baptizatum
recipit sacramentum et rem sacramenti
ipse inadvertentiam sacramenti dor
mientes ut freneticum non dicit baptizatum
primus consensit de consensu eorum quod
[illegible] cum sepultus seu freneticus
si vigeat communiter vitas ut si
freneticum est in periculo mortis ut dor
mientes teneatur litargica patiens
pro hoc dormientes ut sic admoneatur
ut legis apponere qui dicitur dissensus
mortem dormiendo si autem talis
qui baptizatur hic actu contra prius
quod dissentiunt ab illis qui sunt
et ipsis hic potest esse dicendum ut quod
dissentiunt animo ita quod nullo
consentiunt et quantum baptizat non
recipit sacramentum ut rem sacramenti
ut sic consentit et dissentit aliq
uando et aliquando puta consentit coer
cione cum si posset aufugere in
punire ipse non consentire et
quod consentire sunt quod si non
esset si plus de volito quam de
nolito primus sustinere eorum
penam quod consentire eorum de
tractantibus in eo et maior ne
fluitantes et hic ut tamen talis
recipit sacramentum licet non rem
sacramenti in talibus materiis de
baptismo etc. / de 2° s. de fictione
est sciendum quod et baptismum duplex potest
esse fictio una quam ad receptum
baptismum puta aliquo attendere
ad baptismum eorum similat se velle

de fictione

recipe bapm intus qm omo non
vult talis fictor no recipit sacram
nec rem sacrameti alia quam ad
disposicionem pti contra sillat se
suffic esse dispositum ad suscep
sacrameti tm intus no disposit
qr duc pt gnaliter vno modo qr desiat
infide alio modo qr intendit aliq
peccatum mortale no dimitte et ista
ficto no obstante dumo no
sit fictus quo ad ipsam recep
tus recipit sacramentum quis
no recipiat rem sacrameti et de
illo vo ficto intelligenda est
decretal supius alegata et cess
sante tali fictione reducta
ad fidem et penitentiam de tali
pcco recedit recipit rem sacrameti
qr cessante causa de l[illegible]
dicto et adulterum q[illegible] in[illegible]
cpx e baptismus fluminis et
flaminis et sanguinis de primo
patet sup de sanguinis est qm
quis pro xpo mortem patitur flamis
e qm quis iustificatur ut sanc
tum spiritum dei sine hoc
fiat intus in actione ut virgo
beata Johes baptista ieremias
sine post qm gustum et i mundo
sacrificatur purificatione spus sci
ut apli et alij ut iuste dante
penitentia ut ingressione pctoris
est pmiss q[illegible] pma omis hic
baptizatus baptismo sanguinis
ut flaminis et no baptismo fluminis
hz rem sacrameti licz no habeat
sacramentum qr omnis qui hz gratiam
gratum facientem hz rem sacrameti
h baptizatus baptismo flaminis et sa
guinis licz no fluminis hz illam
gratiam facientem [illegible] [illegible] [illegible]
no e baptizatus baptismo fluminis [illegible]
qui solum iuste baptismus sacramentum

gratia 2a gratiarum sit aliquis forma ba
ptizatus baptismo flaminis tm ipse
tenetur quamvis e suscipe bap
fluminis qr hoc tenetur ad te sine
quo salutem consequi no pt hz
sine baptismo fluminis si sit p
eu no pt consequi salutem a[illegible]
pz hoc habetur Johis 3o nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu
sancto [illegible] pz graciamos
contra ductus baptismus flaminis [illegible]
ut sanguinis non valet sine bap
fluminis qr solum sufficit vnum eorum
illos in dictum e qr licz aliquis
sit iustificatus p baptismum flaminis
tm rone precepti implendi ut ba
ptizatus suscipiendi tenetur bap
baptismo fluminis ad [illegible] exp
miss pz ad principale questionem
qr ut quesitum de pruis ut de
adulis si de pruis baptizatis
ut omnibus quoad effectus baptismi
equaliter [illegible] e delege [illegible]
[illegible] de pruis sunt [illegible]
vnum plus possit infundere de gratia
[illegible] alii et e [illegible] et licz
sit varietas complexionis inquantum
que respicit bonitatem [illegible] corp
hz no e ibi varietas bonit
[illegible] [illegible] ad animam qr omnes
anime rationales sunt equales in [illegible]
[illegible] quantum ad essentiam et [illegible]
tates ipsam non obstante complexes ut
ponit libro primo [illegible] 32a et
[illegible] 20 et 1o [illegible] duobus articulis
[illegible] qui videntur opposita
[illegible] et constat quia gratia maior
ut minor no e in omnibus hz
in meliorem ut vitiorem complexione
si vo quesitum de adultis ut p[illegible]
quod sit tenendum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qr [illegible] no
e vnd in illa que recipiunt in
[illegible] tempore sunt equaliter

dispositio idem uel solum eodem modo
agens quantum est ex parte sui unam
rem denigraret et aliam dealbaret
unam liquefacit et aliam consolidat
sed quia res sunt alie et alie dispositionis
modo ita est quod licet pueri sunt eiusdem
dispositionis cum adulti sint inequalis
dispositionis uel potius dicendum quod de
hoc effectu baptismi qui est gratia uirtutum
recipit plus uel minus secundum
quod maior uoluntas est melius uel
minus cum dispositus et secundum quod amen

Utrum criminalis baptizantis impe-
diatur sacramentum baptismi et uidetur
quod sic quia qui ipse maculatus est
non potest conferre ab quo alius mundetur
sed per baptismum baptizatus emundatur
[illegible] patet [illegible] patet
per exemplum uidemus enim manus que
sordide abluunt debent esse munda
alias enim non mundarent sed
potius inquinarent. Contrarium quia uerus
principalis agens est christus et
malicia ministri non potest effectum impe-
dire sed uirtus dei qui est agens
principalis in baptismo est christus
et ministri ergo etc. Hic tres sunt
consideranda primo dependentia sacramenti
non huius ordinis possit baptiza-
re a quo baptismus efficaciam habet
uero respectu ponit ministri et de peccatorum
dimittendi patet. Contra primum [illegible]
quaestio inquiram mouendum de aliquibus
quo prima suppono quod ministri in baptismo
uerum debet intentionem et formam uerborum
super consueta et intendat baptiza-
re eo modo quo intendit ecclesia baptiza-
re tunc non impeditur sacramentum et quantum
malicia ministri sit infectus quia ob-
missio illius quod non est de substantia sacra-
menti et admissio eius opposita

non impedit eius sacramentum sed bonitas
ministri dato quod sit de [illegible]
tamen non est de substantia sacramenti uero patet
[illegible] quia ea que sunt de substantia
sacramenti debent esse certa sed bonitas
ministri est ualde incerta secundum questionem
maiorum quia illa non sit uera contra
intentio ministri est de substantia sacramenti
tamen est incerta quia de certo solus
deus cognoscit intentionem hominis
Dicitur quod intentio duplex potest accipi una
ut actualis est [illegible] secunda [illegible]
alius ut illius in operatione [illegible]
et ideo non sufficit ad hoc quod [illegible]
non sit rebaptizandus ut [illegible] ministri
[illegible]
[illegible]
[illegible]
non [illegible] sacramentum sed baptizati
non sunt [illegible] quia non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquomodo sit per certam
[illegible] sed [illegible] dei
[illegible] non
[illegible] quia suppositum
[illegible] apostolice
[illegible] augustinum [illegible]
baptismo [illegible] suam
[illegible]
[illegible] sa-
cramenta debito necessitatis [illegible]
non [illegible] et per quos non [illegible]
sacramentum baptismi quia aqua in-
munda et [illegible] sufficit
ad baptismum non est tamen debita in
[illegible] quia [illegible]
sacramenti [illegible] esse
quod [illegible] munda [illegible] sic est
de ministro [illegible]
[illegible] non requiritur ministro [illegible]
uita spirituali ad hoc ut conferat
eandem uitam baptizato quia non
est [illegible] uitam spiritualem [illegible]

p'missio in baptismo s; i merito
xpi p deu ipi baptismo sicut
spus vitales no diriunt ab
corde ad membra immotiva ii cupat
membra vpinquad go etia ba
ptizatus p alunq malu misio no
sola recipit sacramentu s; et re
sacramenti dm baptizatus no po
obicem ?aut aug sicut
p'caualis lapides tinsit aqua
ad antolas arematu sic ad
ops suu et p'ualu mistro dei
transfundit integram gratiam sed
in malis suis no tollit vtilem
eleemosyne tunsimpe p illas dum
qui p'mo eam vult et recipit
sed si tinsmittitur p suu bonu
sit impositu deus quod qui malus
est mediator intercedens p suo ad
deum irritat et deus no placat
s; ad maiorem iracundiam provocatur
?um bonum gregorii s; mistro sacramenti
est mediator inter deum et bap
go malo mistro baptizante deus no
dat gratiam baptismo 2o certum
3o dr ab immundo quod mundabitur
q. in s; malus mistro est immundus
go ipso baptizato no mundabitur
baptizatus 3o aug in 2a de
b ar nulla res pt dare illud
quod no h; go malus mistro no pt
dare effectum seu rem sacramenti
ad p'm dicitur q h; aer sit va
loquendo de mediatione p'niciem
intelli ?; no est va loquendo de me
diatione sacramentali s; deus non
dat gratiam ipse mistri baptizantis
et go ipse baptizans no est me
diator p'mo s; ipse infallibilis
p'missio sue ordinationis ad
2m dicitur q mistro no mundat
ipse loquendo s; solus deus est qui
sit mundu dei mundo p'ppter

continue in p'ribus pos ad 3m
dicitur q lz ig possit dare q no
h; tu aliquis pt facere mistro
ut cuius alter recipit q no h;
ille qui sit mistro aliud patz
deportante bullam ppe ut in
petitur vni sup beneficio sicut
est impositum ?z ?gius p'missis
dubitatur vtrum recipiens baptismum a mistro
que scit esse malu p'cent
mortalit ?ar est dicitur q2 aut
talis malus mistro est tamen q
ipse est ab eccta p'sinatam (?)
tatus p'sens mayo in denunci
atur no est ab eccta p'sens ?i
p'mo sit est dicitur q vel est ar ?
mortis pu si baptizatus ess; i morte
?alo vel no ?i p'mo ?e vel pt
h;re aliu mistro vel no pt
h;re aliu ?i no est i morte p'iclo
vel ?one in simul p'iclo pt h;re
aliu qui baptizet eu et vbi
si baptizatur volunte app?so q
mortaliter p; q2 committere cognitero
maxs/ matib; sacramentis vbi dr / de mediato
esse mortale p'cm ii cooperar
aliqui legitima nae que ?
imponitur no app?z ?i aut ipse
baptizandus ess; in extremo nae
et no pt h;re aliu et 2m op'ioe
magis cominu sit p'm posset app?so
baptizare et illa est mens aug in
de baptismo qui deniti p?us lo
cuto et tali casu posito pt q?
licite baptizari et de ap?agas
de to d. i. c. a. v?ung ?; quidam
dicunt q?rium s; q si est adulter
dz potius mori sine baptismo flu?
et est baptizatus baptismo flaminis
et dep'mit dicunt s; q offendit eu s;
b?atus ut est ?i dz potius
eu baptizare ?; qui dicunt
doctores q mandatum dei plus ligat

comandatum videt¹ ecc^a s; mandatum
dei ē q baptizent² & mandatum
videt ē nō continuē cōȝmunita
& sacerdos sit baptizans debeat
sine solēpnitate baptizare. Si
autem huius vita ē malus mali^a
morbis pccā ten³ cū q nō est
pccī^m abscita et hoc illud pccm
nō ē notoriū pp nō dt vidimus
scandalum iniqito et nō d; vitari
tempore si baptizandus ē sine
scandalo et hic pccm q nō est
notorium nō d; aliqs moribus
notoriis cōtrarium virtute & pcp^a
ulteio inq supiores vl plati
sint. Si vo pccm ē notorium
adhuc nō pcat scandalm petendo
ipo & p̄ pmlo suo baptismu
acti iuste & ē recipiendo ab
eo q̄ nullus pcat nisi q de-
bitum petit & recipit ab eo qui
q° de dyabolo tenet² ministre sacramenta certa
g° ecc^a 2° dubitat² et̄ ipam
inq̄ pōmq q dyabolus appare;
alicui baptizando ipse sacerdos
& baptizaret cum maq solo cōsso
ctum formā vbo; vero elis vē
sit baptizatus solum q nō esset
baptizatus q̄z cum cōstat de certo
q baptizans nō h; intencōnē
rectam ut intendit salutē bapti^a
h; magis pdictorē et pcm bapty
ē iam baptizandus. Et co sptiua
sacer^a decto nob cōstat q demo
nō h; intenc; facundi, que pt
tenet ad salutē hominis h; sola
adco que sciunt adpdicōnem
hominis ecc^a de 2° articulo est
solum q cum baptismus sit sacerū
maqe nec^a is illud sacramentum
& cōsim admatz & cōsim admittitur
ē omib; aliis sacramentis inq

sanitatem vij. sed in articulo nec^a
omnis aq̄ ē vat in baptismū et
nō ingenie nāte ad dicendū
sacramenti hoc nō d; baptizari n^e
in aq̄ benedicta seu p benedictionē
sanctificata sit eodē mō cōsim
admittitur in articulo nec^a qz hoc
pt baptizare h; nō tīm ecc^e
necce solus sacerdos d; baptizare
ad honorem sacramenti et tam
sacerdoti cōvenit bapti^e cōtraut
eccēe officium hic aliis cōvenit
ex cōmissione iure poto tam
cum q aliqs baptizet² in aqua
nō benedicta & aliqs^o nō sacerdo
cum tam cōgsū possit hic sacerdote
qui cum baptizaret in aq̄ sa
scificata illa quidē esset bapti^m
vl esset rebaptizandus v dubi
taret² an forma vbo; sumissi
tam baptizans cōmuniter pcaret &
baptizatus si sunt capax ronis
& nomine scietum certe. De
3° articulo ē advertendum q efficacia
baptismi & totorum sacramentorum nouc
legis inhe cōsistit q medio; sacri
nob cōfert gra illud gr^o ē causa
efficacie sacramentorum q causa
gr^e h; ea pt intelligi dupli-
citer principal ē effectiva alio^o
in^t toria & dispositiua principio
sola voluntas diuina ē causa
efficacie sacramentorum et absque
principalis efficacie dependz ac
bonum inq h; 2° passio xpi est
ca huius efficacie qz xpc sua
passione meruit nob gram
inpna & glam infinita de qua
artic° ē advertendum q ut cōmu^d
dr ēpx ē pcas dimittendi pcta
s pcas autem cōtricio & ministrum
pcas autem ē quas aliqs sic
agit q nō i imitu² pccā aliqm

superioris potestatis excellencie est quod
aliquis sic potest quod nullius in virtute
potentis seu actionis alterius superioris
tamen virtute illius potestatis sed conveniunt cum
quadam prerogativa vel certo
quibus eadem potestas alicuius potest
convenire. Sed potestas ministerii impor-
tat certam potestatem qua quis disponit
ad effectum principalis agentis non
proprio ipso motu sed eo quod fuit
aliquod instrumentum a principali quo fit
effectus principalis agentis huius
primus ergo prima potestas auctoritatis di-
mittendi peccata non potest convenire
alicui creature quia potestas que est
propria solius dei non potest competere alicui
creature. Sed potestas auctoritatis est propria
solius dei, antecedens patet quia proprie dicitur
alicuius proprium quod soli illi convenit
tamquam est proprium et secundum suam naturam bonitatis
et pacis quod solus deus est sic
primum agens consequitur [illegible]
sua actione in virtute virtuti cuiuslibet
alterius cum vel omnia alia sunt
contra agencia in virtute virtuti divine
tamquam virtute primi agentis. Sed
huius potestatis auctoritatis non in virtute
alterius ut datum est. Ergo 2a potestas
excellencie vel sacramentorum est et
sacramentalem effectum licet conveniat
sunt ministri creature tamen non est
ipsis communicata quia quod soli christo est
communicatum secundum quod est homo licet aliis
non est communicatum licet ipsis sit quam similis.
Sed hec huius potestas excellencie
soli christo est communicata secundum quod est
homo. Antecedens patet quia hoc solum dicitur esse
quod non cum aliis primo prelato [illegible]
quod solum christo est communicatum hoc
nulli alii est communicatum sed eo ipso
quod solum est communicatum secundum quod est homo
sed quod ceteris hominibus sit communicabile
aliquis ut christus possit operari secundum

quod est homo. Secundo quia potestas excellencie
idem est quod potestas ministerii cum quadam
excellencia. Hec autem excellencia at-
tenditur maxime per hoc quod desto in
christo credatur esse quantitas primi
et quod in nomine alicuius hominis sacra-
menta efficaciam sortiantur et quod sine
sacramento ad similitudinem [illegible] sunt
[illegible] alicuius esse effectum sacramenti
secundum et quod sed liceat instituere baptis-
mi et ceterorum sacramentorum et sic quod
invocatione sui nominis aliquis bapti-
zetur [illegible] omnia competebant christo et
licet huiusmodi potestatem deus aliis
hominibus possit communicare hic tamen non
fuit conveniens primo ne certe
homines in aliquo pro homine
ponerentur spem suam salutis 2o
quia dicerent ut ille homo solus
qui a [illegible] divino in divinitate suppositum
est assumptum ipse haberet prerogati-
vam preter hominibus et hoc secundum
quod non est [illegible] complenda hic
sed solum est insinuatum quod quanto
aliquid excellentie non concedit cap
[illegible] quia ut [illegible]
tamquam [illegible] quod [illegible] [illegible]
ergo 3a potestas ministerii est
concessa ministris ecclesie quia ipsi
[illegible] sacramenta [illegible]
et homines que [illegible] instan-
tiatione sufficienter disponunt homines
ad remissionem culpe et recepti-
onem gratie [illegible] omnibus quo ad
[illegible] actu [illegible] questionis possu-
mus dicere quod nulli creature simpliciter
et absolute potest competere potestas
dimittendi peccata quia ad hoc
solum extendit se potestas auctoritatis
que soli deo potest convenire
ut patuit superius et potestas
excellencie non potest communicari creature

go m° potē q̄ diminuendi pecca
gratia p3 qr no minus potē est
rēale q̄ tūc g ac tes 3sancte
p3 p̄ bēm aug° 8z̄ conformi
ubi apt gratiam dei p̄ ēcciam
sit quedam vo d' rēnuit ut
illuminare aīas sz eius de e aīas
illuminare z tenebras peccatorum expellē
z illud q̄ no p̄t illuābi aūt no
p̄t sua actione i mēte pecca
diminuere qr illud q̄ pellit pecca
sua diluit sic ergo q̄ sua actione
contingat minora aīe nā sed
illa que corporaliter no tangunt
e corporaliter no agunt in patim
in degnācōe sic ut illa que
spiritualiter no tangunt spiritualiter no
agunt agēs n z patiēs ergo q̄
sunt sic sz ut p3 ex dictis sacro
nulla creatura sz solus deus illa
bit aīe rōli sp̄tuale
ddm qr dato q̄ ille qui ma
clam e no passit aliū imedia
dicte spiritualiter pt tū facere in cle
mysta ad tūm executione utq
dum condidabit sicut in medio
infirmum quam committit aliq̄ hoi
infirmo adquorum cōmittere utq
nē sanat illum hominem tum me-
dico manente infirmo sic e ipso

Utrum baptizati inlicite perficitur
puer existens in utero recipiat ka-
racterem z vr q̄ sic qr toto signo
q̄ p̄t gnūs ordem ad totum est
signata sz puer existens in utero e
p̄ mīra sz tūc baptizatus signa-
karactere ergo z puer signat-
aur p3 qr totum no e aliud ex
q̄ omnes sue ptes bte sedē-
teneat Contra ut recipit caracterem

ut ubi baptizetur sz puer in utero
manens no p̄t baptizari ut probat-
mus ergo sic e primo videndum
de karactere q̄ sit nisi contractione
2° m° sit sp̄tuale 3° aquo
sit/ efficitur ltu de quesito p̄ncipali
de primo videndum e de karactere
an sit. 2° q̄ sit. 3° q̄re q̄ sit
de primo dico q̄ karacter est
quedam entitas indelebilis
q̄ ho recipitur cum suscipit sacramentum
aīe q̄ no licz iterare sicut e
sacramentum baptismi confirmationis z
ordinis qr sunt tria sacramenta
que no licz iterare no dilinq-
uent aliquem effectum indelebilem
insupate huius sacramenta e ut
p̄sumptorum talium sacramentorum no
manet p̄ncipia distinctio eius qui
suscepit illa sacramenta ab illo
qui huius sacramenta nunq̄ susce-
perunt quia p3 z quis e a quibus
ut infra patebit 2° omnis vel
baptizatus cōfert aliquem realem effectum
corpore baptismi ergo recipiens
baptismum cū hono ... modo
vel baptizatur z no cōfert alium
effectum p̄t karacterem ergo etc z
p3 p̄ capitulum manes ubi dicitur
qui sicut accedit ad baptismum
karacterem recipit p̄ani impressum
z karacter ponitur ut deo confor-
metur z configuratur fidelibus
applicetur ab infidelibus separetur
ad usum ... deputetur z
iure illo caracter a dī ... q̄
gre p̄paratur z omnia sacramenta
e de sacramentis sed sanat rōna
cita ut ... ad abolendam
de ... de 2° inquirendo
q̄ prima karacter q̄re dicit
rem absolutam ... ad
primas duas ... qualitatem

quot dic

q(uod) d(icit) entitatem absolutam p(ri)mo q(uia)
illud q(uod) i(n) m(en)te continet entitatem
realem de n(atur)a e(st) eius abso-
lutu(m) s(ed) caracter i(n) m(en)te continet
entitatem realem a(d) (secundum) p(atet) (quia) ista
e(t) s(ecundu)m m(agistrum) p(ro)p(ositi)o(n)em hoc q(uia) q(uia)
u(bi)c(um)q(ue) diu(in)a agit actione reali
in a(n)i(m)a talis ho(min)is qui uere
baptizat(ur) s(ed) in eo qui ficte
accedit talis actio n(on) e(st) ergo
n(on) caracterem ut p(atet) ex p(re)dictis
g(ratia) et(iam) ex opp(ositi)o(n)e(m) contra s(e)c(un)d(u)m
qui ponit q(uod) caracter forte
sit c(ontra) quendam u(er)o q(uia) om(n)e
actus absolutum e(st) delebile
a(n)i(m)o s(ed) caracter n(on) e(st) delebilis
a(d) (secundum) p(atet) q(uia) actus e(st) q(uod) abest e(t)
adest hoc e(st) no(n) (contra) eos q(ui)
loquu(n)t(ur) de caractere (ad) illud
q(uod) e(st) essentialis signum h(abe)t f(acie)r(e)
e(st) u(er)us s(ed) caracter e(st) esse(ntialiter) signum
q(uia) signum ponit(ur) in diffinitione sua
q(uo)d g(ene)re ad p(ri)m(u)m d(icendu)m q(uod) a(d) no(n)
e(st) u(er)a l(itte)ra de n(atur)a rei q(uia) multa
s(un)t acc(id)ent(i)a que nat(ura)lit(er) nu(m)q(uam) de-
lent(ur) a(n)i(m)a sub(iecto) suo s(ed) a(n)te loq(ui)t(ur)
de p(otent)ia dei et plano c(on)cedo q(uod)
caracter e(st) delebilis ad (secundum)
q(uod) caracter dicit(ur) p(er) c(on)sequens d(icendu)m
ad illud q(uod) no(m)i(n)e caracteris
impo(rtatur) quedam relatio p(ro)p(ri)u(m) q(uod) est
de suo p(ri)ncipio n(atur)e alio(rum) g(e)n(er)o(rum)
p(ro)p(ri)u(m) ... ad id q(uod) e(st) de suo co(n)-
natu p(ri)mo(s) caracter d(icit) re(m)
absolutam (secundum) d(icitu)r no(n) sola(m) d(icendu)m
rem s(ed) plures ut s(upra) p(atet) ut
a(d) p(atet) q(uod) hoc e(st) f(alsu)m q(uia) n(on) est
essentialis signum s(ed) solu(m) (con)n(otat)
e(t) sign(u)m n(on) e(st) genus caracteris
s(ed) e(st) genus relationis q(ue) fundat(ur)
caracter et d(icitu)r absolut(um) s(ed) p(ro)
r(ati)o(n)e n(on) e(st) o(mn)ib(us) p(ro)p(ter) actus diuers(os)

res diuerso(rum) p(ri)ncipio(rum) q(uia) n(on) dic(un)t
absolutu(m) e(t) u(nu)m for(m)al(ite)r e(t) (con)s(e)q(uen)ter
sit e(t) p(atet) de s(e)c(un)do (secundum) q(uod) caracter
d(icit) entitatem absolutam de p(ro)p(ri)o
qualit(atis) q(uia) ipsu(m) fundam(en)tu(m) s(imi)l(i)t(er) (est)
e(st) de p(ro)p(ri)o qualit(atis) s(ed) entitas
caracteris u(er)o e(t) ip(s)e fundat(ur)
s(imi)l(ite)r a(d) p(atet) q(uia) ip(s)u(m) e(st) q(ua)lit(atis)
(contra) eam sic ut dissile d(ic)ta
h(oc) p(atet) q(uod) p(ro) caracter baptis(mi)
assilat(ur) baptis(mo) g(ratia) (secundum) caracter
baptismi reducit(ur) ad p(ri)mam sp(eci)em
qualit(atis) s(ed) caracter (con)firmationis
e(t) caracter ordinis reducunt(ur)
ad (secundam) sp(eci)em qualit(atis) p(ri)ma
p(ro)b(atur) q(uia) p(ate)t q(uia) illud q(uod) e(st) realit(er)
e(t) i(n) m(en)te a(d) sufficie(n)s disposi(ti)o
ad h(ab)itu(m) g(ratia)e h(oc) e(st) de p(ri)ma sp(eci)e
qualit(atis) caracter baptismal(is)
e(st) real(iter) i(n) m(en)te a(d) suffi(cie)ns di-
sposi(ti)o ad g(rati)am n(isi) uolu(n)tate
baptizati ponat obicem a(d)
p(atet) q(uia) g(rati)a e(st) de p(ri)ma sp(eci)e q(ua)lit(atis)
e(t) hoc p(atet) e(t) exp(er)i(enti)a (secundum) p(ro)-
b(atur) q(uia) sic illud q(uod) e(st) p(otest)as
adeo a(d) (con)tra aduersari(os) sp(irit)uales
operacio(n)es h(ab)et po(ni) ad (secundam) sp(eci)e(m)
qualit(atis) s(ed) caracter e(st) eiusm(od)i
instrume(n)to (con)firmatio(n)is e(t) or(dinis)
e(st) h(uius)m(od)i a(d) p(atet) q(uia) s(ecundu)m d(icto)s u(er)tutes
sp(irit)uales infuse sunt eiusdem
sp(eci)ei mag(is) s(ecundu)m ualent ... h(ab)itib(us)
n(atur)alib(us) e(t) acq(ui)sit(is) p(ro)p(ri)u(m) sunt de
p(ri)ma sp(eci)e qualit(atis) sic p(otest)as
sp(irit)ualis infusa e(st) eiusd(e)m sp(eci)ei
cu(m) p(otest)ate sen(sitiu)a p(otenti)a n(atur)ali hoc
p(atet) q(uia) ut (con)tra g(ratia)m (con)firmatio
caracter (con)firmatio(n)is e(st) que(dam)
ta(n)q(uam) p(otest)as ad defensione(m) fidei
s(ed) caracter ordinis e(st) q(uia) ip(s)u(m)
p(otest)as ad multiplica(n)d(u)m fidelium

Alii dicunt quod in nulla specie qualitatis
sit. Alii dicunt quod pertinet ad
3am speciem qualitatis quia est passibilis
qualitas circa eos. Sed illud non
valet quia passibilis qualitas est opera-
nata passione in sensu sensum; sed
caracter non est sensibilis ut aliqui di-
cunt ab eo. Alii dicunt quod caracter
sit de quarta specie qualitatis quia
caracter ut dicunt est quedam spiritualis
figura. Sed illud non valet quia ca-
racter non dicitur figura nisi metaphorice
quia figura est quia impossibile est
figuram proprie dictam esse vel intelligi
sine quantitate corporali; sed caracter
non infunditur in substantia corporali ut
patet. Et ideo respondetur magister ut supra per
illud quod in sententiis dicitur de ea alias
ipse esse in specie [illegible] et
capitulo etc. De 3o inquirendo circa
caracterem secundum quod [illegible] sit ubi tres
primis 3o possunt assignari tres
seu utilitates caracteris baptismalis
primo datur caracter propter dispositionem
2o propter assimilationem 3o propter distinctionem
quia disponit ad gratiam assimilat fi-
delem fideli seu baptizatum baptizato
et distinguit baptizatum a non
baptizato. De 2o articulo quo primo
caracter baptismalis subiective
est in essentia anime quia cum due
qualitates sic se habent quod una
immediate disponit ad alteram illa
sit mediate subiecto; sed caracter
disponit ad gratiam que immediate
fundatur in essentia anime; ergo ca-
racter baptismalis subiective est
in essentia anime. Sed forte dicitur quod
antecedens non est verum quia fides que est
in intellectu disponit ad dilectionem
que est in voluntate et ordinarie
[illegible] ad ordinatum

voluntate. Quarto quod [illegible] est doctor
communis [illegible] sicut [illegible] quarta
ponit caracterem baptismalem
primo esse in intellectu
quia ymago principaliter consistit in potentiis
[illegible] caracter principaliter
debet esse in intellectu [illegible] per tota
ymago debet esse in potentia intellectiva
sed in relatione [illegible]
[illegible] et intellectu [illegible]
[illegible] quia omne [illegible]
[illegible] omnium hominum [illegible] ymagi-
nibus sic in mente debet esse in illa
potentia in qua principaliter consistit ymago
sed caracter [illegible] debet homines
[illegible] ymaginibus quia caracter con-
figurat [illegible] in
[illegible] ponit
caracterem esse in voluntate [illegible]
[illegible] et in mente quia disponens
est mediate subiecto [illegible] ad
quod disponit; sed caracter est dispositio
ad gratiam que est subiective in
voluntate [illegible] cum
caractere qui est in mente [illegible]
voluntatis [illegible] quod licet
fides sit dispositio ad dilectionem
tamen non est dispositio in mente quia
non disponit subiectum dilectionis nisi
mediate subiecto [illegible] sed [illegible] in
ea procedit de dispositione immediata
[illegible] quia [illegible]
dignior ipsa anime principaliter
consistit ymago dignissime
[illegible] sed voluntas est dignior et
nobilior [illegible]
[illegible] quod
[illegible] assumpta est [illegible] quia ymago
est de essentia anime [illegible]
et non in intellectu quia ab essentia
anime oriuntur potentie tamquam propria
accidentia [illegible] ut [illegible] doctor

thomas qmo cd qm negat
hoc cpus ad hoc q dr gratia
esse in volunte et tn negatiue
penit supius doc 2m de 3o
arlo qo pma caritat penitentie
e ypolo deo qr omnis caritas
ypolo deo pt poni in de penitentie
ut patet supius dispositiue pma
qo 2m caritat dispositiue cau
sat sacramental qr no lz itaque
sacramenta que pe baptismus
confirmacio et ordo qr cognoscitur illa
sacramenta no debent itari omnia
elementa ordinauit ut effectum
stabilem et indelebilem haberent
in aia sit aut effectus no pt
eis opere penitentie et puparatur
igit opere eis dispositiue et
instrumentalis de his articulo
e adducendum q cpus e baptismus
s. flaminis sanguinis et fluminis 2m
hic pnt poni 3s conclusiones pma
e q puer in ventre matris pt bapti
baptismo flaminis qr pcurz mesa
dnacionis fecit hominem hz aiaz
rationalem que e capax gre sps
sti peccatum mesura dnacionis
pt bapti baptismo flaminis sz pu
angl sic natus est vero hz aiaz
ronem que e capax gre sps
sti ergo Sz quida doctores dicunt
contra q pu no pt bapti bap
tismo flaminis eo q no pt hre
vsum liberi arbitrii qui ut dicunt
necessario requirit in baptismo flaminis
ns 2a q adultus q dicit pt bapti
baptismo flaminis vnde cum vadit
sz et sufficientem cordis de omnibus
peccatis suis aliis cum ad liberationem
infusionem sps sti petit ecclesie
alicui ministerio et peccatorum gracia
ad eius sufficit pmos requirit

vsum liberi arbitrii 2oa na ut pz
de regime glosa prima et tolle
baptm qo 2m puulus adhuc qmo
in ventre matris pt bapti baptismo
sanguinis qr qui morte patit
pro fidei katholice dicitur q no
sit baptizatus baptismo flums cum
pro eodem o q baptize bapo
sanguinis Sz puuli in ventre matris
pt occidi pro katholica fidei
q herodes et infideles pnt contra
christe sicut aug narrat ne pple
xaug multiplicate g qo 3m q
pu manes in ventre matris no
pt baptizari baptismo flumis qr q
pmisso baptismi no pt attingi
flumie ille no pt bapti baptismo
flumis sz pu manes in ventre
matris no pt attingi flumie
ammisso baptismi 3e ysidorus
in libro de summo bono ait qui
no e natus ille no pt renasci
3e augus sed qui no vivunt
no pt iudi ita qui natus no
sunt no pt renasci 3e aug
q dni puuli primz ad vero
vterum bapti no pt 3 ppmissa
pz q ad hoc pt quidam aliquo
pt aliam de vita corporali p
quo qe no pt o pudere de
vita spuali ut in 1/oi cum
puulus esse sola natus extra vero
rum mris puis s capt ille
pt bapti baptismo flumis ut
doctores dicunt et hr ingloza
p nichilom est ut ppter patuit
sup dictam debitum debaptismo
consequentis pz ad puris questionem q
pu in ventre bapo mtare ut
pt recipe caritatem qr qui no
recipit caritatem baptismalem
ut caritatem pt recipe qr e

Qo s cap d cu ve

fundamentum recedo caracteres
sed puer invitus non recipit caracterem
baptismalem sed ipsum recipit secundo
dicitur. Ad tertium puer dormiens quia licet
puer in utero quia coniunctus est matri
corporaliter aliquo dicitur pro eius
[illegible] quod supponitur et cetera ut sit
non est pro matre et in aliam non
est coniunctus matri et ideo non est matre
ut illa quaerit primo quae quaerit
matri in aliam [illegible] Cathecismus
est idem quod instructio et dicitur a cathesis
graece quod est doctrina latine et in-
cathecuminus dicitur ille qui de
fide instruitur priusquam baptizetur.
Exorzizatio vero est quod adiuratio
et dicitur exorcismus graece quod est ad-
iuratio latine ut in speciali et
in dicitur exorcista ille qui facit
adiurationes super demones ut
sic ut angustiarum homines de-
sistant. Sequitur.

De sacramento confirmationis confirmatur
gratia [illegible] in confirmato et videtur
quod non quia aut illa gratia esset
alia ab ea quae confirmatur in
baptismo aut eadem; si alia non
potest esse alia quia tunc duo accidentia
solo numero differentia essent simul in
eodem subiecto; non potest esse eadem
quia aut esset eadem in eodem
gradu aut eadem in gradu in-
tensiori; non primum quia sic per gradum
est iterum quod non potest sit quod col-
latum est amplius conferri non potest;
[illegible] quia intensior sumitur in [illegible]
subiecto sumitur non potest [illegible]
[illegible] gratia et sacramentum simul et
[illegible] subiecto simpliciter [illegible] esset

[illegible] Confirmationem [illegible]
novae legis ritae suscepto et
[illegible] confirmatur gratia ut patet
[illegible] adultis per [illegible]
[illegible] prima confirmatio
est sacramentum novae legis [illegible]
[illegible] primo de eo quod quae-
ritur sacramento confirmationis
imprimatur caracter confirmatio [illegible]
sit [illegible] sacramenti
[illegible] de [illegible]
sacramenti [illegible] eius suscepto
sit necessarium ad salutem. De primo
[illegible] prima [illegible] facit [illegible]
[illegible] quia tamen datur [illegible]
[illegible] datur gratia [illegible] facies
[illegible] ordinatae suscipientia sacrum
confirmationis datur [illegible]
[illegible] dicitur in primo libro de pro-
fessione [illegible]
[illegible] qui dicit sic [illegible]
manum [illegible] sacerdotes
[illegible] datur baptizatis [illegible]
confirmatur in bono [illegible] gratiam quae
est gratia dei [illegible] sacrum
homo confirmatur in bono [illegible]
ut dicitur sacrum confirmationis [illegible]
[illegible] gratia confirmationis
est completiva et confirmativa gratiae
baptismalis [illegible] gratia
gratum faciens data infirmitate
non est alia per essentiam a gratia
data in baptismo quia [illegible]
caritas confirmati ad caritatem
baptizati sic gratia ad gratiam [illegible]
de gratia gratum faciente sed caritas
confirmati non est alia per essentiam
a caritate baptizati [illegible] patet
quia [illegible] caritas datur esse [illegible]

sic gratia dat esse gratum et sic [illegible]
et facit suscipiens ingratum et per consequens
sic et gratia baptismi probatur extra[vagantes] libro
primo distinctione [illegible] sed tamen sicut
morbi distinguntur sic medi-
cine morborum debent esse contra-
rie morbus peccati originalis cuius me-
dicina est gratia baptismi est essen-
tialiter distinctus a morbo pusillanimitatis
cuius medicina est gratia confirmationis
ergo et non quia sicut aliqui consideratores
dixerunt posset remedium dupli-
citer confirmari passionum non inde-
feriat oculum et mirabilem [illegible]
medio autem quia contrarius quam sic
valet dicendo et essentialem in morbo
et morborum tractantibus tamen in medicina
non est distinctio essentialis sed solum
modicum una et eadem medicina
alia et alterius autem dispo-
nitur causa et propter probationem
dictum quod in ipsa probatione est finita
quia per unum vel per plures vel per unum possessionem
illius scilicet quod multa alia possunt esse
medicina valentes per unum valet
in essentia [illegible] non sed non idem
gratia non est per essentiam propterea
dictio per duo vel gratia data in
confirmatione sit dignior seu perfectior
ea gratia que datur in baptismo et
quamvis per ipsum constat quod dicendo
quidam quidam dicunt quod gratia confirmationis
sit perfectior quia ordinatur ad effectus
excellentiores ut ad esse confirmatum
in fide et fidem publice confiteri
non obstante periculo mortis sic
perfectior quam gratia baptismi cuius effectus
est esse iustificatum et articulos
fidei credere sed alii dicunt quod gratia
baptismi quia ipsa datur contra peccatum originale

et contra omnes eius sequelas sed gratia
confirmationis datur contra pusillanimitatem
solum propter gaudia iniqua et adversa
quod gratia confirmationis per duplicem confir-
mationem potest includere gratiam baptismalem
prius sicut unus homo hodie baptizatus
recepit gratiam baptismalem ille statim
confirmatur et gratia confirmationis est
excellentior quam sola gratia baptismi
quia bona debita quae sunt digniora
bonorum semper includunt perfectiora
et includit sed illo tamen posito
et gratia confirmationis includit gratiam
baptismalem sicut forma intensa
includit formam remissam quod perfecte
[illegible] aut per quod quia imperfectione
et impedimento et amplius hic est magis
imperfectione sed perfectio includens
[illegible] includit de eadem et amplius
hoc dicitur patet secundo per confirmationem
gratia confirmationis in [illegible]
agitur baptismum prius [illegible] perfectio-
[illegible] ille quod dedit ipsa confirmatio
sit gratia baptismalis videtur esse perfectior
quia perfectio [illegible] vero a morte
vivificat et efficacior illa que
[illegible] sed gratia baptismalis
mortuum per peccatum vivificat quod
postea gratia confirmationis superve-
niens in vita [illegible] ergo etc.
et primo predicto in prima parte
secundo alias parte de v articulus quod
prima institutione confirmationis im-
primitur talis caracter et quid ista
[illegible] sit inquisitione in medio
[illegible] etiam adhuc [illegible] sic
quia [illegible] ab ordinato non
solum [illegible] qui sunt de [illegible] datur
signum quo omnes per
distinguntur ab adversariis in [illegible] 29 articulus

nota quod an gratia dacta in baptismo sit dignior quam data in confirmatione

extra operibus virtutum et meritorum
extra dominum iniustos apropriantibus
et dotes abutentes sed contra
inhabitantes ecclesie et hiis coniunctos
ergo contra dictum dominum non
solum sunt signati caractere baptismi
quo distinguntur ab adversariis et non
baptizatis et confirmatione pugne
pote signantur caractere confirmationis
et duces contra primum ordinum
et maiores sacerdotes signantur cara-
ctere ordinis ergo tertio caracter qui
in confirmatione recipitur habet esse subiective
in voluntate prout voluntas venialiter
apprehendit pro statu veris incipit
quod cum contra peccata eius et contra
et cetera ut dicitur primo de sompno
et vigilia sed caracter confirmationis
est quedam potestas seu pietas or-
dinata ad actum bellandi contra ad-
versarios fidei katholice qui actus
ipse operatur voluntate ergo qui venialiter
compositio veritate incipit statu
sic probatum est caracterem confirmationis
esse subiective impressam voluntati
sic similiter potest probari caracterem
ordinis esse subiective impressum
intellectui quia caracter ordinis
datur homini pro fidelium aliorum
doctrinam sanam sed actus doctrine
operatur homini ergo intellectu ergo
caracter ordinis qui est quedam
potestas homini collata pro exercicio
similis doctrine debet esse in intellectu
ergo tertio quibus istorum caracter sunt
subiective indelebiles in est quia ca-
racter baptismi esse aut caracter
confirmationis voluntati et caracter
ordinis intellectui quia si caracter
deleretur ut hic sit contrarietate

subiecti vel approximatione contrarii vel
corruptione principii essentiam ut primo
de celo contra essentia aut quod potentie
scilicet voluntas intellectus que sunt
subiecta caracteris sunt sunt
incorruptibiles ut 2° quod eciam
nec esse culpa et hoc non quia tunc
mali sacerdotes perderent caracterem
ordinis et per quod esse reordinandi
et mali eciam esse rebaptizandi
ut ignorantia et hoc non quia tunc
simplices qui sunt ignorantes non
reciperent caracterem ut 3° quod deus
nullum bonum spirituale destruit
in nobis in magis est bonum eciam
oppositum cum culpa ut ignorantia sed
ut iam patet caracter non habet
repugnantiam contrariam ut cog-
noverunt 2° sed impressio eius
non est contrarium indispensabile
sic impressio est sacramenta indelebile
et cum singulariter deo pensatur
imprimitur signum indelebile de 3°
articulo ergo primum est quod non
est sacerdos sed solus episcopus de
conferre sacramentum confirmationis quia
ad impressionem certa solum licent
apostolis hic solum licet episcopis quia
sed similiter presbiteri sunt successores
lxxii discipulorum sic episcopi sunt succes-
sores apostolorum ut patet in decreto dist.
xxi in novo sed impositionem certa soli
apostoli debebant sacramentum confirmationis
quia ut patet actuum actorum philippus
dyaconus non confirmabat eos quos
baptizabat sed illos eos apostolos
confirmandos ... patet quod presbiterum
consuetudinis sacerdotes non debent
confirmare nisi forte mandato de consue-
tudine quibus ergo tertio de privilegio
et dispensatione singulari summi

pontifex potest simplici sacerdoti dare
auctoritatem conferendi sacramentum confirma-
tionis quia auctoritate sua potest committi
sacerdoti auctoritas conferendi ordines
quo ad confirmandum [illegible] patet quia sacer-
dos cardinalis potest conferre ordines
minores [illegible] patet quia tamen potest committi
maius [illegible] potest committi minus sed
maius et excellentius videtur conferre
ordines quam confirmare 2o dico quod
[illegible] auctoritatem confirmandi generaliter
simplicibus ut patet de c. d. r. p. [illegible]
De 3o articulo quod prima susceptio
illius sacramenti non est absolute et
simpliciter necessaria ad salutem quia
illud sine quo potest quis salvari
hoc simpliciter loquendo non est necessarium
ad salutem sed non confirmatus potest
salvari iuxta illud Mathei ultimo
qui crediderit et baptizatus fuerit
hic salvus erit 2o omnes dece-
dentes in gratia dei salvantur sed im-
mediate decedens post baptismum
decedit in gratia dei ut patet ex
predictis quo ad tertium sed quia dicitur de consecratione
distinctione 5 [illegible] sic omnes
fideles per impositionem manuum episcoporum
post baptismum spiritum sanctum suscipere
debent ut plene christiani inve-
niantur sed non potest salvari nisi sit
plene christianus ergo sine receptione
huius sacramenti non potest salvari
quo ad hoc sacramentum est ad salutem
necessarium [illegible] illud obiecti
quod est susceptio confirmationis hominum
adultorum est necessaria ad salutem supposito
quod habeat plenariam oportunitatem
ipsum suscipiendi sine contemptu
quia non recipiens potest salvari sed habens
plenam et [illegible] oportunitatem

suscipiendi confirmationem et non
suscipiens et moritur sine ea vi-
detur [illegible] sacramentum quo ad tertium
hoc patet ad instantiam quia [illegible]
non est plenus christianus et ita loquitur
decretum allegatum [illegible]
[illegible] confirmationis indiget
aliquis [illegible] quia sacramentum est elemen-
tum [illegible] oportune
[illegible]
[illegible] sic [illegible]
et confirmatur quia [illegible]
[illegible] homini [illegible]
[illegible] non [illegible] sed per elementum
[illegible]
sed quod apostoli sola impositione manuum
confirmabant actuum 8o [illegible]
apostolorum signa visibilia [illegible]
[illegible]
[illegible] elementum [illegible]
in huius sacramenti [illegible]
[illegible] oleo et balsamo [illegible]
[illegible] quia pontifices de-
[illegible]
[illegible] sic in huius sacramenti
[illegible] patet [illegible] decretalem
[illegible] allegata [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] patet quia in huius sacramenti est
[illegible] significationem
actum [illegible] oleum i. olivarum
[illegible]
[illegible] balsamum [illegible]
[illegible]
[illegible]
sit robustior per susceptionem huius
sacramenti sed ponimus quod [illegible]
balsamo illud [illegible] exhibeatur
solo oleo [illegible]
dico quod non est perfectum sacramentum
sed est tamen sufficiens quo ad [illegible]

intante pertinuisti ut videlicet p(er)
missi passionis Ad aliud principale
dicendum q(uod) gr(ati)a dicta inefficacia(m)
q(uonia)m sit eadem cum efficaci
cum gr(ati)a dicta in baptismo aliud
differt ab ea primo q(ui)a addit
ad gratiam baptismi gradum intensiorem
non quidem gradum cum essentiam
s(ecundu)m [illegible] sed [illegible] e(ss)e [illegible]
libro primo [illegible] [illegible] 2o q(uod) [illegible]
[illegible] [illegible] aliq(uam) [illegible] q(uod)
non [illegible] gr(ati)a baptismi ut [illegible]
passione [illegible]

[illegible] [illegible] sit dignissimum [illegible]
sacramentum [illegible] q(uod) [illegible] q(ui)a q(uod) non
sacramentum [illegible] non e(st) dignissimum
sacramentum eucharistia non e(st) sacramentum
[illegible] [illegible] [illegible] p(ro)b(atur) p(ro) loco [illegible] ad
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] p(ro)bat(ur)
q(ui)a [illegible] e(st) unum sacramentum [illegible]
[illegible] [illegible] non e(st) sacramentum s(ed) eucharistia
non e(st) unum sacramentum [illegible] [illegible]
q(ui)a [illegible] e(st) aliq(ui)s [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
e(st) [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ut
[illegible] p(ri)ma [illegible] [illegible] e(st) [illegible]
q(ui)a unicus [illegible] ut e(st) [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
in eucharistia e(st) [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tamen sacramentum
e(st) dignius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] sacramentum e(st) nobilius
[illegible] eucharistia [illegible] Christus et [illegible]
homo quo nichil [illegible] esse no-
bilius [illegible] In ista [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] primo de [illegible] [illegible]
[illegible] 2o de eius forma [illegible]-
[illegible] 3o de eius [illegible] et [illegible]

et [illegible] de eius [illegible] et dignitate
[illegible] ad primum primo pono duas [illegible]
[illegible] prima illud [illegible] sacramentum non
debuit institui ante adventum Christi
q(ui)a sacramentum non debebat institui
p(ri)us q(uod) [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible]
debuit [illegible] s(ed) [illegible] [illegible] non
fuit ante adventum Christi ut [illegible]
[illegible] q(ui)a corpus [illegible] e(st) [illegible] [illegible]-
[illegible] in isto [illegible] [illegible]
et [illegible] e(st) sacramentum plenitudinis
[illegible] [illegible] non debuit institui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] instituendi istud sacramentum [illegible]
[illegible] [illegible] passione [illegible] q(ui)a
Christus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
membra eius et [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] illud sacramentum [illegible] [illegible] [illegible] cor-
poralis [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible]
membris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ista corporalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illud sacramentum [illegible] [illegible] vel
[illegible] valde [illegible] [illegible] [illegible]
corporalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] fideles [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentali
et [illegible] q(ui)a [illegible] sacramentum implenum
[illegible] q(uod) figuratum [illegible] magnus pa-
scali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q(uod) debuit institui
post [illegible] agni et [illegible] [illegible]
pascali ultima et [illegible] [illegible]
passionem Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible]
illud q(uod) [illegible] eius [illegible]
[illegible] [illegible] illud sacramentum e(st) [illegible]
[illegible] passionis [illegible] debuit
institui post passionem et non [illegible]
2o [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e(st) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud sacramentum [illegible]

signum passionis et processit autem
et facta passione debuit
cessare. Sed primum dubium ad argumentum
quod licet illud signum quo assignare
debeat signum rem quam signat
tamen quo ad institucionem potest precedere
postquam autem res fiat institutum
signum quod tempus rem signandam et re-
ducat ad memoriam, ut patet
quod instituitur sed per illo tempore quo
tempus res ista est verum est salvator
dixit discipulis suis et tunc dixi
vobis antequam fiat ut cum factum fuerit
credatis quia ego dixi vobis
etc. patet per racionem dictam quia licet signum
precedat quod prefigit misterium est tamen
tamen ut est futura cessat precedentem
significationem tamen non est verum de illo
signo quod licet cum instituitur tamen sic
instituitur ut debeat rem signare
postea sicut fuit quia anulus dum
datur est anulus suo postquam datur ad
signum dicens pro illud recorderis
mei cum ante receperis sic est in
proposito. Ergo restat de 2o articulo videlicet
est de forma consecracionis corporis Christi
et de forma consecracionis sanguinis eius.
De primo est plena concordia quod hoc
est forma quam sanctus petrus dicitur con-
dixisse tamen eatenus hoc est enim
corpus meum. Sed queritur quia Christus
verbis usus fuisse ista forma ergo ut
alii debent ea uti quia patet quia
non verba sacramentalia possunt
habere efficaciam in consecracione.
Et autem patet quia augustinus dicit ista
verba benedixit panem et fregit
et postea porrigendo discipulis
suis corpus suum apertius dixit et
postea sed antequam porrigat benedicendo
consecravit. Ergo verbis predictis non fuit
usus Christus forma consecracionis 2o exemplum

de forma consecracionis contra ...

[illegible] [illegible]

et ambrosius addit ex forma consecracionis
accipite et manducate. Ergo preceptis
verbis predictis non consistit forma consecracionis
quod patet autem per exemplum dicit
sic in visitacione fratres visibiles con-
vertit in suum corpus quod dicens
accipite et manducate hoc est corpus
meum et hec eadem verba ponit
ambrosius et habetur de consecratione dist. 2a.
3o nichil est ponit in forma consecr-
acionis quia non est de forma forme
secundum omnes doctores concordat quod hoc
quod non sic de forma forme
quo aliud pronomen hoc est pronomen
demonstrativum aut ergo demonstrat corpus
vel aut aliquid aliud aliud demonstrat
accidentia vel non primum quia tunc in verbo
non fuit consecratum vel ea quod
antequam verba proferrentur esset ibi corpus
vel ut 2um quia tunc esset locucio fal-
sa quia est aliud a corpore vel hoc
non est corpus vel forma ante facta
non potest consistere in locucione falsa
3o cum verba aliquorum verborum
sit consecracio ergo in illa locucione
non debent poni hoc verbum est
vel [illegible] alia consimilia et
illa verba debet exprimi cum verbo
facere actu practico et non cum
verbo sicut patet quia sed videre
predictorum verborum sit consecracio ergo
in illa locucione non debent
poni hoc verbum est. Sed primum dubium
quod est motum quod ista verba insinuant
sed de modo consecracionis quo Christus
consecravit suum corpus sum tradidit
discipulis fuit 3o opiniones una
prima dicit negative quam alius
dicit prima ei et istorum quod Christus
tunc hunc preter consecracionem corporis
sine verbis et absque forma verborum
consecravit sola virtute divina et postea

adp

opinio 2a

protulit verba cum quibus aliis formam conse-
crauit quia sicud xpistus sine verbis
baptizatus fuit et postea verborum
formam baptizandi tradidit sic verba conse-
cracionis. Contra illud non valet quia
credendo non sit verum quod loquitur
sine verbis sed xpistus dicitur baptizasse
ut patet Matthei ultimo septimo ut
est scriptum de baptismo. Tercia opinio quod
sicut credendum animus suppetere ratio
dicitur quod xpistus verbis consecrauit secundum
illam formam verborum quibus nos non consecramus
et ista verba non inueniuntur scripta
et ideo sunt nobis ignota. Contra illud
non valet quia ista opinio non confirmatur
auctoritate uel racione ideo eadem faciliter
negatur qua confirmatur. Quarta opinio
que communiter est concessa et ante indu-
cto quod xpistus eisdem verbis consecrauit
quibus et nos consecramus sed quod
dicitur quod eadem verba bis dixit
primo [illegible] quando xpistus consecrauit
2o quando corpus suum discipulis tradidit
et dixit verba aperte [illegible] ad
formam consecrandi. Contra istud non valet
quia frustra fit per plura quod eque bene
fieri potest per pauciora primo phisicorum
sed utroque [illegible] et formam consecrandi
tradere eque bene potuit semel [illegible]
huius verba semel sed si bis dixisset
[illegible] et natura nichil facit frustra
primo celi et xpistus qui erat verus
deus protulit verba aut iterum sed
[illegible] protulit [illegible]
[illegible] quod [illegible] non est verum [illegible]
[illegible] quod [illegible] ambo de-
fiunt quia xpistus antequam dixit hoc
est corpus meum ut [illegible]
fregit ut dicitur sed [illegible] verba
[illegible] benedixit fregit et dedit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

predictis verbis quia [illegible] hinc
ad omnia ista [illegible] ad benedicere
frangere et dare et ideo conclusio
verbis [illegible] predictis concedenda est prime
opinionis que ponit quod xpistus
predicta verba semel dixit solum et semel
[illegible] sic consecrauit et nobis
consecrandi formam tradidit sed tamen
quod Ambrosius et Eusebius non addunt
illa duo verba enim [illegible]
[illegible] pertinencia ad formam sed tamen
consecrandi sed tamen ad usum [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible]
non est de natura forme sic
[illegible] de [illegible] consecrandi [illegible]
[illegible] ad [illegible] verba
[illegible] est de natura [illegible]
quia si [illegible] et illam [illegible]
[illegible] [illegible] ille [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ita [illegible] et apparta [illegible]
usui tradit [illegible] [illegible]
[illegible] huius addicionis est quia [illegible]
de illa verba quia [illegible] [illegible]
[illegible] ponit ista [illegible] ad ex-
primendum [illegible] et ordinem
istorum verborum [illegible] verba [illegible] ad
[illegible] [illegible] Thomas [illegible] quod [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] adque
[illegible] determinate quia [illegible]
significatio locucionis [illegible]
[illegible] [illegible] significare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
determinate quia [illegible] [illegible] impe-
dire [illegible] [illegible] significacionis
illius locucionis [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] in ultimo [illegible] illius
locucionis [illegible] [illegible] [illegible]
illud quod est [illegible] [illegible] [illegible]
indeterminate sed ante [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

opinio 4a

subiectum ut in distinguitur tamen dicitur per
formas accidentales et substancias in
transsubstanciacione que est accidentalis
sensibilia que remanet dimissis
ante est sed cum corpus est hoc corpus
Christi sub speciebus est corpus meum hic
et vero doctoris qui de verbo ad
verbum. Sed istud non valet quia corpus
ut ipse ponit quod primum hoc demonstratum
nunc est illud quod est quod vere ad-
transsubstanciatur et quod que in transsubstancia-
tur est accidentalis sensibilia que remanet et
secundum quod licet hic demonstretur accidens et per consequens
non locutio verborum que est falsa quia
accidens non est corpus Christi. Si dicatur quod
prelatus quod intelligit quod ipse velit
concludere forte generacioni Christi sub speciebus
et dux apparet in illa prolacione
defectus quia et simpliciter. Et in vera-
te non ad propositum conclusionis quod inter-
posuit raciones quia dicit quod
quod vere demonstratur transsubstanciacionis
et accidens sensibilia que remanet 3o
quia adhuc non evadit difficultatem
quia cum tamen aliquis demonstratur sic quando
et non determinacione tamen quam adiungitur
ea primum demonstracionem et declaracionem
et singularizacionem autem quod 2o
subiectum non est vis ut indefinita
sumitur singularis 3 aliud idem demonstratum
quod subiectum inchoat proposicio qua dicitur
hoc est corpus meum ut est demonstratum
adstantium propositione ut per aliquo
alio et prolatur in voce sed apud
Alii dicunt quod cum sacerdos dicit verba
predicta et hoc primum hic nulla de-
monstracio fit quia non refertur ad
significacionem sed recitacionem et hanc
opinionem ponit Innocentius 3us in libro
de officio misse. Sed illud non valet
quia et verba ut dicuntur apud deum

non magis respicient primum substanciam
panis quam aliam materiam quia per se
primum licet absente et non
conficiuntur quia non accedit verbum
ad elementum ut per quod fiat sacramentum
quia quod verbum accedit ad
elementum fit sacramentum secundum Augustinum
ut per hoc evadat difficultas quia
saltem propter significacionem dicunt
ista verba ergo dicta propter hunc
verba hic aliquid demonstrabat et
videbitur tamen ut primus. Alii dicunt
quod ibi fit demonstracio non ad sensum sed
solum ad intellectum cum enim dicitur
hoc est corpus meum ille est sensus hoc signum
perfecte est corpus meum. Sed illud
non valet quia sic non conficitur
sacramentum tamen quia si proferatur est propter
et tamen vero hoc quod demonstratur fiat
sic ut in proposito placet praedicatorum
verborum conficitur sacramentum. Alii dicunt
quod ibi est demonstracio ad sensum quia licet hoc
demonstrat primo non tamen sumitur
sed primum quod est transsubstanciatum in corpus
Christi. Sed ut hic valet quia panis
transsubstanciatus non est panis ergo non
demonstratur panis ad sensum et dum
profertur hic hoc non dum est sive transsub-
stanciatus. Alii dicunt quod est demonstra-
cio mixta quia primum est ad intellectum
et primum ad sensum ut sic sensus hic
est corpus meum id est magis et illud
transmutandum consistit est corpus meum
et ista est via Ricardi de sancto
Victore in libro suo de eucharistie
et habent viam ad quas dicta
dico ad argumentum quod licet
hoc demonstrat corpus Christi non tamen
ita quod cum profertur demonstracio primaria
fit ibi sed quod ibi est tunc substancia
panis in ipsum transsubstanciata fuit

no hic

Ad cuius dictum quod verba predicta non pro-
feruntur recitative ex persona ministri
sed sicut in aliis sacramentis ex toto
ex persona Christi ideo forte istorum doc-
torum dicta [illegible] verborum [illegible]
sacramentorum primo quod non [illegible]
exprimendi [illegible] ponitur ministerialiter
quod cum hec verba tamquam in persona Christi
proferantur qui est verus deus ad
hoc ut intendit ut sit hic aliquid
in voce eius. Secundo quod verba in aliis
sacramentis proferuntur in persona ministri
ideo predicta verba debent exprimi actum
ministri et per quod oportuit ut ibi
ponatur verbum operativum sed hec verba
proferuntur in persona Christi ideo in eis non
debet poni verbum operativum exprimens
actum successivum ipsius ministri sed debet
poni verbum substantivum exprimens actum
ultimum et perfecte factum preteritum est.
De forma sanguinis quo ad pro-
cessionem sui primo ubi incipiat
et ubi finiatur diversi diversimode
loquuntur. Quidam dicunt sicut
precise forma consecrandi corporis
consistit in hiis verbis hic est corpus
meum sic sanguinis forma precise
consistit in hiis verbis hic est calix
sanguinis mei. Alii dicunt quod debet
addi novi et eterni testamenti mi-
sterium fidei. Alii dicunt quod
ad hoc totum [illegible] est qui pro
vobis et pro multis effundetur in remissionem
peccatorum. Que istarum opinionum verior
sit [illegible] non est certum tamen [illegible]
[illegible] forma sit precise determina-
ta non [illegible] [illegible] ex [illegible]
determinate certe apparet sicut pro-
fessa est 3a [illegible] opinio tutior et
securior esse videtur quia quando

[illegible] apponitur ad finem eadem
[illegible] aliam propositionem et huius [illegible]
videtur esse de integritate locutionis
expresse [illegible] propositiones sed omnia
[illegible] illa addita [illegible] et iam
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
determinantes [illegible] propositionis [illegible]
[illegible] per primam [illegible] igitur
videtur esse de integritate illius
locutionis et per quod ad formam [illegible]
una cum predicto [illegible] videtur
pertinere sed [illegible] ista forma
hic est sanguis meus novi testamenti
qui pro vobis et pro multis effusus in remissionem
peccatorum et est eadem in precedente
quo admixtum [illegible] aliquid [illegible]
quo ad [illegible] et [illegible] [illegible]
Dicendum [illegible] quod prima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mortis [illegible] [illegible] ne
[illegible] discedat [illegible] [illegible] quod
[illegible] sunt devotionis et [illegible]
[illegible] [illegible] non debent [illegible] sed
illud [illegible] est [illegible] sunt de-
votionis et [illegible] et illud
et [illegible] de [illegible] [illegible]
loquendo [illegible] quod ista [illegible] videtur
esse [illegible] [illegible] huius
[illegible] quod dominus in [illegible] Christus [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible]
illud [illegible] post cenam [illegible]
et [illegible] post cibum cene
dedit [illegible] apostolus prima ad
corinthios [illegible] de [illegible]
huius [illegible] de [illegible] ad
manducandum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corporis [illegible]
[illegible] [illegible] prima [illegible] est

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod solebam scilicet an anno fiat quam pertinge-
tenta dum fiat illud sacramentum
post aliud cibum. Solucio ad primum
dico quod institucio huius sacri non
est quia genera quod vere sed aliqua
valent ad generacionem rei quod non
valent ad eius conservacionem sicut aliqua
valent ad instruccionem quod non expe-
diunt ad generacionem et ideo inproprie.
Ad illud quod assumitur dico quod unum
est insensibilibus. Ad quartum adferam et
admittam hoc sacrum debere oportuit ini-
cium. Ad ultimum quod est quintum ad antiqua
sed sunt locum et tempus sed instituo non
incitamur cum instrumento baptismi
quo abluimur et quo ad tempus sed
cum dicitur aliquis quod apostolus loquitur
de quinquesitione post generacionem ut
potest dici quod locus adhuc cum prima
institucio quo ad tempus quod mitis (?)
minime est per cautum conspiracionem
oportet sed secundum dico quod tamen
ille abrogatum est sed et multi
alii de hoc articulo dico quod illud
sacrum est inter sacramentorum di-
gnissimum quia quodcumque unum sacrum aliud
precedit institucione cum excedit in
dignitate sed illud sacrum omnia alia
precedit institucione ergo etc. Ad secundum patet
quod eius dignitatis sacrum consistit in hoc
quod ut continuum ut confert sanctitatem
solum quia illud sacrum aut potest
sancte quod continuum illud quod est essen-
ciam et sanctitatem quod solum dicuntur
sanctum per quandam reddicionem conformen-
tur quia est signum sanctitatis ut quod est
est in sacramentis secundum inquantum alio
racione a bonis distinctio sed sacrum
eukaristie continuum ipsum quod inchoatum
est deus et sanctitas essencialiter cum

no q de dignitate huius sacramenti

quod est ipso licet inse eminente sa-
cramentorum, ceteri ad sacra sunt
solum signa sanctitatis ut cum consistit in
sacramento inquantum alio racione ab
ipso dicto principiis in hominem qui suscipit
sacrum. Ad aliud patet. Ad unum nec
licet ad plures nec cum licet
ad post ipsius dum quod unum nunc
potest sibi explicite fieri unum reddimisse
ut puerum fieri unum actum et post secundos
unum continuum vel alia unum actu
sed post multa zoo cum personali
integritate ut deus atque integritate
divisi resurrexit quorum est unum non
est forte aliquod et ipsorum significatum
sacramentum eukaristie est unum quod or-
dinatur ad unum spirituale refeccionem
que requirit signum cibum et potum
admonium tota refeccionis.

Utrum pacientes in morbis sumere
sacramentum eukaristie propter morbos
et videtur quod non quod videtur ut (?)
corpus Christi non patet morbis
ergo ut gustus quam vero quod eius
potest experiri est in tactu et visu
cum gustu quoque omnis primo de visu
quod inspicit in veram formam tamen
cum patet morbum possit cludere
inspiram et per quos videt corpus
et de tactu quod non est ut tangere
Christum realiter quod sacramentaliter sed
patres non fuerunt compleri ipsum
corporaliter tangere quod predicamus
nichil nudo ut apparuit quod videlicet
peccatorem tetigit pedes eius in domo
pharisei. Item tercio conte indigne
manducans iudicium sibi manducat
et bibit et reus erit corporis et

et perfectionis domini ut patet exodus capitulo
primo corinthiorum xi 2o. Sed mortalis peccator
est indignus assumendi tale sacramentum
ergo etc. Contra hoc secundo videtur primo
verus peccator mortalis non gerens hoc
confessus sumens sacramentum vere sumit
corpus Christi. Secundo iste sumendo verus
peccator mortalis quia verus vere gerens
aliquis sit confessus posset sumere peccato
sumere sacramentum sed verus sacer-
dos peccator mortalis dando sacramentum
ei quod sciat excommunicatum conficere
generat esse in peccato mortali. Dicendum
primo est advertendum quod sicut patet ex
doctrina beati Augustini et precipue
[illegible] distinguuntur duo seu modi sumendi
vel manducandi sacramentum corporis Christi
unum sacramentale et aliud spirituale 2us
Secundum hoc licet vere peccator in isto primo
casu duplex [illegible] vulgariter unus quidem
ad minus suscipere sacramentalem alius
quidem ad minus suscipere spiritualem.
Secundo hic pono duas conclusiones.
Prima est quod quamvis sit magnus
peccator si sumit sacramentum vere sumit
corpus Christi licet deficit [illegible] perfectionis
superioris quia qui vere sumit quamvis
sumit communicatum ergo quod communicatur
sumit [illegible] sed sub speciebus panis
que sunt sacramentum licet [illegible] sit [illegible]
sumit vere sacramentaliter continet corpus
Christi ut patet ante. Secundo hic infertur
ergo peccator sumens huius species seu
sacramentum vere sumit corpus Christi vere
sacramentaliter superioris. Sed quod istarum
[illegible] quidam dicebant quod [illegible]
in [illegible] peccatore corpus Christi non
ingreditur os eius etc. [illegible]

90

[illegible] sed in medio ut sacramentum tangit
a rabiis (?) peccato [illegible] ut ipsa dicunt
corpus Christi desinit esse sub speciebus.
Sed illud non valet quia ut [illegible]
tamen sed [illegible] [illegible] [illegible]
panis in corpus [illegible] cum dum
manet in [illegible] corpus sub speciebus
panis quod dum manet [illegible]
[illegible] [illegible] et quia huius [illegible]
[illegible] manet quod aliquis mortalem
non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] peccato [illegible] peccator
vere recipit corpus Christi et non [illegible]
corpus Christi [illegible] quod sumit sed sacra-
mentum [illegible] in peccato mortali [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
1a: Ego [illegible] nullus peccator mortalis sumit vere
corpus Christi licet deficit spiritualiter superioris
quod [illegible] illos sunt ille manet in Christo
et Christus manet in eo. Sed nullus peccator
mortalis manet in Christo nec Christus in eo
ergo etc. [illegible] patet quod de ista spirituali
manducatione [illegible] loquitur [illegible] [illegible]
ait cibus meus vere est et sanguis
[illegible] meus vere est potus. Qui
manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem in me manet et
ego in eo. Quod [illegible] beatus Augustinus
super Iohannem ait crede et [illegible] illud
spirituale [illegible] [illegible] et [illegible] po-
tu bibere [illegible] manet et Christum
manentem [illegible] [illegible] [illegible]
verba beatus Augustinus [illegible]
[illegible] fidelium ait qui non est
in me non manet nec ego in illo
[illegible] accipit [illegible] [illegible]
magnum tormentum [illegible] et pa-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] sed ait [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sed peccator
mortalis [illegible] et quod [illegible]
spiritualem 1a etc. [illegible] [illegible]

est distinguo quia contra inperito morbo
ut sic sit sic ex infirmus peto vi
necessitate primo peccat mortaliter si
sine contricione et confessione recipit
sacramentum communionem quia qui indigne
manducat et bibit et cetera iudicium
quo reus est corporis et sanguinis
domini. Sic autem manducando mortaliter
peccat. Sed peccator mortalis sumens
corpus Christi iudicium manducat
ergo et non dicit Bonaventura peccat
quia qui corpus Christi indigne man-
ducat sumens sibi iudicium manducat
ut patet prima Corinthios 11. 2o dico peccator
mortalis sciens se esse inperito
morbo indigne manducat corpus
Christi. Omnis autem qui non habet
vestem nuptialem indigne accedit
ad mensam domini. Quoniam ergo talis
peccator non habet caritatem que est vestis
nuptialis ut patet in glossa Mathei
22o. Ergo [illegible] aliquis sit sic [illegible]
[illegible] patet ex malis [illegible] et in [illegible]
illis ut patet peccat. Sed corpus Christi
[illegible] patet male uti ergo patet prima
[illegible] quia Augustinus de [illegible] [illegible]
[illegible] que sunt quedam bona sic
minima media et maxima
et ponit deum quod maximis bonis
nemo male utitur. Sed plenum est
quod Christus est maximum bonum. 2o in-
firmus accipit medicum medicinam
et medicinam sumendo non videtur
peccare. Sed peccator mortalis est in-
firmus et Christus est medicus et medicina
sine infirmus ergo patet. 4o dico
quod peccator infirmus sit patet quia ipsius
peccatorum [illegible] apud [illegible] me-
dicine quia infirmis [illegible] sana me-
dicina quod Christus medicus peccatorum sit patet
[illegible] ubi [illegible] me-
dicus [illegible] sed [illegible] valentibus

medicus sed male habentibus quod ipse sit
medicina patet Ecclesiastici 38 Altissimus
de terra creavit medicinam et vir
prudens non abhorrebit eam. Ad primum negatur dicitur quia
qui utitur corpore Christi contra [illegible] modo
quo tenetur eo uti ille abutitur
eo et per consequens male utitur. Ad 2m
dicitur quod Augustinus 1o [illegible] bona in-
telligit quibus [illegible] non patet
male uti quia sic sunt illud quo
[illegible] actu bonum utitur [illegible]
2o intelligit Augustinus cum obicitur
patet quod male uti puta si aliquis
superbit de suis virtutibus. Ad 3m
dicitur quod [illegible] non est [illegible] sicut in-
firmus non obedit medico ut velit
recipere primam et [illegible] disposicionem
prius quam recipiat recipiat medicinam
[illegible] [illegible] more infirmi
est recipere medicinam et non recipere
preparationem primam. Sed peccator est
inobediens Christo quia mandatum
[illegible] non [illegible] peccatorum suorum contricionem
negligit que est [illegible] dispo-
sicio prima peccatoris infirmi ad corpus Christi
sumendum ad salutem ideo non mirum
si [illegible] medicine Christi non cedit
ad vitam sed potius ad mortem
eternam. Si autem contra inperito
morbo sic ignorat esse inperito
morbo et [illegible] ignorancia vel
est venialis vel neglecta vel
est affectata primo contingit [illegible]
[illegible] 2m [illegible] et non [illegible]
3m ut [illegible] ut [illegible] [illegible]
sed potius aggravat [illegible] in
supradictis libro 2o dist 22a de
3o articulo est distinguendum quia
talis vel [illegible] ut patet [illegible]
et [illegible] [illegible] confessio et [illegible]
mortaliter peccat si [illegible] primus
quam [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]
sic [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]

in libro de penitentia ligandi et soluendi
ubi ait auditur deus si an ab
solutionem sacerdotis habet et q(uo)d
vel non potest habere copiam confessoris
et hoc dupliciter quia vel nemo quam (?) conuenit
pro quo forte est parrochialis sa-
cerdos et ille dic non potest sine
scandalo posse esse sine causa
vel quia est in aliqua recordatur de
aliquo peccato mortali quod numquam fuit
confessus vel quia layca persona cum
ipsa tempore communione recordatur
de peccato mortali non confesso in qua
et similibus casibus si talis dolet
de hoc quod tunc non potest habere confessorem
et intendit proximo pro tempore quam primum
confiteri cum poterit habere confessorem
et communicando communicet penitens
si autem sine scandalo potest communionem
differre donec habeat copiam confessoris
tunc debet facere et non differendo peccat
tunc. Si vero habet copiam confessoris tamen
non potest confiteri pro eo quod non potest loqui
vel est alterius lingua ubi sacerdos
non intelligit eum vel sit per aliqua
signa exprimere suum [illegible] vel si
[illegible] est [illegible] et [illegible] in minori
quia est in periculo mortis tunc potest communicare
cum [illegible] proximo confitendo
cum poterit confiteri si autem non habet [illegible]
communicandi tunc debet differre donec
valeat confiteri et si non differt tunc
peccat sed communiter dicunt doctores
Si est per culpam suam exprimere
sacerdoti per signa hoc debet facere
Augustinus [illegible] de [illegible] primo audiam
quia est magis tamen de neganda est
alicui sacra communio vel non denegando
propter peccata sua 2o quia est denegando
propter peccata aliena 3o audiat [illegible]
iuste denegatur alicui communio [illegible]
peccato vel alieno est primum est [illegible]

quod peccatum tale vel est occultum vel manifestum. Si occultum tunc vel peccator occultus
petit communionem vel manifeste. Si occulte
tunc si solum constat quod ipse non penitet
de peccatis et quod vult continuare peccare
tunc occulte petenti debet communionem
denegare quia si non fiat tunc non solum
ille accipiendo corpus Christi sed et sacerdos
dando ei mortaliter peccat Tamen quo
ad hoc debet sacerdos 2o ignem (?) 2o
custodiri in vero habet qui si lapsus
fuit [illegible] tunc peccata [illegible]
autem non obstante illa [illegible]
[illegible] petere communionis manifeste
potuit sacerdos tunc sacerdos non solum
non peccat ei dando sacramentum, immo
tenetur ei dare si non dare tunc
esset reuelator confessionis et non
solum mortaliter peccaret sed et ab exe-
cucione sacerdotalis officii perpetuo
debet suspendi et si aliunde nouit
culpam eius ad hoc non debet manifestare
negare corpus Christi ne sit proditor
occultorum scelerum et pro eo quod plures
scandalizarent et mortaliter peccarent
Secundo ad 2m peccatum manifestum
quod aliquibus hominibus absque propria culpa
eorum solum propter culpam aliorum
sacramentum corporis Christi non datur illud apparet
manifeste in locis suppositis ecclesiastico
interdicto ubi penitentiam divinorum
cum communicando primum propter peccatum
unius hominis qui solus debet communicare
interdicto Jure tamen dispensatur debetur
aliud enim de sacramento hoc [illegible]
3m pro [illegible] pro [illegible] quod aliqui
penitentiam sacram communionem non [illegible]
culpe sue vel [illegible] sed vel
[illegible] impietatis tamen sed impueros
qui propter minorem annos et insanos
qui propter amentiam [illegible] [illegible]

quod aliquis qui est in [illegible] communicet
cum [illegible] [illegible]

et est malus sicut in simili sed
nulla sed secunda individua ita quod
non vel sit [illegible] si daretur eis
corpus Christi quod sicut incredulitas sancto
et infidelis qui non infinitus vero
sit et contra dicunt que sumunt
vel et non aliquem corporalem [illegible]
sed de eo quod sunt [illegible] sua
pollui [illegible] que licet non sit
nisi agnitione [illegible] abstinere
debent tamen est advertendum sancti
sed primo [illegible] quod de duobus
tangitur manifeste scilicet de videre et
tangente [illegible] distincte videre
quem ad videntem nec quantum
et quem ad tangentem non [illegible]
ad primum quidem dico quod dico quod
dato quod [illegible] visu et gustu esse
[illegible] experientia tamen non est [illegible]
[illegible] quod visio sancti [illegible]
[illegible] et gustus [illegible]
ipso et quod aliquo [illegible]
[illegible] in [illegible] quod
[illegible] apparentie ad gustandum
[illegible] corporis quod tamen fide [illegible]
non [illegible] non est [illegible]
visione ipsius sancti vel alias sit
[illegible] sua cognitionis media
vel suspensionis [illegible]
quo [illegible] patet [illegible] aliquis
[illegible] si [illegible]
[illegible] tangere corpus Christi [illegible]
[illegible] per aliquid [illegible] in minutas
partes si non [illegible] quod [illegible]
in aliquo loco [illegible]
vel in igne vel [illegible]
[illegible] quod non [illegible] tangere [illegible]
[illegible] dico quod licet non
sit [illegible] tamen si [illegible]

[illegible] quo [illegible] sicut [illegible]
tangi potuit [illegible]
[illegible] tangere [illegible] appellere in
[illegible] quod [illegible] non [illegible] ad
[illegible] sicut [illegible] per modum
[illegible] que non [illegible]
infinitis [illegible] et quod in-
[illegible] non [illegible] me-
dia tamen [illegible]
que [illegible] est [illegible] dico quod
[illegible] Christi [illegible]
[illegible] sine [illegible]
[illegible] si [illegible]
sine [illegible] corpus Christi
[illegible] tangere [illegible]

verum corpus Christi [illegible]
sub speciebus panis [illegible]
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] sub aliquo non potest esse
[illegible] sed corpus Christi est [illegible]
[illegible] sunt ille species [illegible]
[illegible] patet [illegible] non
quod [illegible] panis et [illegible]
valde [illegible] magnum [illegible] sed
est Christi [illegible]
[illegible]
[illegible] suppositis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sed [illegible] primo
verum corpus Christi [illegible]
sub [illegible] speciebus [illegible] sub [illegible]
forma sua [illegible] generatur
3o verum [illegible] qualibet parte hostie
[illegible] esse totum corpus Christi
[illegible] ad [illegible] hostie [illegible]
[illegible] corpus [illegible] de primo et ad
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
et [illegible] hic [illegible]

[illegible]

prima est quod corpus Christi non generatur
realiter generatione locali sub speciebus
panis quia omne quod sic generatur
sic scilicet esse localiter in suo generante
sed corpus Christi non est localiter sub illis
speciebus ergo etc. antecedens patet consequentia probatur
quia illud quod non commensuratur ei
a quo generatur sic non est localiter
in eo sed corpus Christi non commensuratur
speciebus panis quia maius et minus non
se adinvicem commensurantur sed corpus
Christi est maius illis speciebus. 2a quod localis
generatio ab aliquo generante habet
fieri in generato configurato sed corpus
Christi non configuratur illis speciebus. antecedens
patet exemplo similiter terra si vas est
rotundum generatum ei infusum simi-
liter erit ut aqua efficitur rotunda
consequentia etiam patet. Nam si diceretur oppositum
tunc corpus Christi esset talis figure
correspondentis integre ut similitudinis
ipsa divisa per duas medietates

q. 2a 3a corpus Christi generatur sub speciebus
panis realiter generatione personali
quia quicquid inter ambo alicuius est
realiter presens sic generatur ab eo
generatione personali. Sed illius genera-
tionis datur etiam inter ambo ...
panis quasi in corpus Christi corpus Christi
est realiter presens ergo etc. antecedens patet
circa tenens fidem catholicam cum
... est concedendum. Sed quod conclusio
illa concedit prima quia cuicumque
corporali ... corpus Christi est realiter
presens in illa est localiter sub speciebus
panis que sunt realis ...
corpus Christi est realiter presens ...
2a quod generatur in eo locali-
ter oppositum ad primam antecedens patet quia
ubicumque est aliquod corpus realiter
presens ibi est sua realis ...
qua ... corpus commensuratur

ei cui est presens ... per quas ... locati-
... patet conclusione 2a 2o
si corpus Christi generatur sub illis speciebus
generatione personali tunc magis generatur
... corpus Christi est maius illis
speciebus. 3o eciam realiter distaret a se
ipso quod est ... quod ... non
... in lateribus oppositis. Sed distans
... adistante ... sic ...
ergo si ... distat a se ipso sequitur
quod idem ... sit oppositis lateribus
quod patet quia si corpus Christi est realiter
presens speciebus ... realiter distabit
a se ipso ut ... esse medio et in
est in uno altari distabit a se ipso
ut est in alio altari. Item corpus
Christi lanuatur dentibus et ... in
... hominis sic autem fieret
si generaretur ... generatione
personali. 3o motivis ...
... quod corpus Christi non
est realiter presens speciebus ...
significatione ...
... dicit sic est corpus meum
... vel significatione sed
... dicit ... sic ... vel
... signum ...
potest autem ... sed ... est
... dicit in parte
... sic ...
... fide catholica
... dicitur
quod corpus Christi ... realiter presens est
in ... patet ...
2a ... Berengarius ...
... non est ... ad ...
... corpus ...
... presens alicui
commensuratur et cui est presens ...
... si ... est ibi non
... non sic est impossibile quia ...
... suo ...
... corporis ... in illo ...

non est modo continuus quia est in medio
substantia et solum sed tunc substantia est alicubi
medie quantitate et substantia est in modo disli-
non obstante quod ipsa desinit sic
videri sicut quantitas corporis Christi in sacramento
est modo indivisibili quamvis ipsa desi-
nit videri. Secundo quod istud argumentum sit
impossibile est quantitatem quecumque opponi
illius quod est de sua ratione esse ergo
impossibile est quantitatem continuam esse
alicubi modo indivisibili. Antecedens patet quia
quanta quod de ratione esse quantitatis quae
est habere partes copulatas ad unum
terminum communem ut patet in predicamentis sed habere
partes et habere unum extendi modo in-
[illegible] sicut minime se repugnat.
Ergo impossibile est corpus esse actu
quin sit organicum et per quod con-
tinue partem ex partem [illegible]
obstantibus adhuc [illegible]
[illegible] adeo intellectum est [illegible]
[illegible] loco [illegible]
potest una medietas quae est extra
partem [illegible] et alia [illegible] quae
est extra partem [illegible] prima potest
medietas [illegible]
sic [illegible] posterior [illegible]
et per quod [illegible] videtur [illegible]
potest esse sine [illegible]
[illegible] nulla videtur posse esse
sine prima quia [illegible] posset
separari ab eo quod est [illegible]
[illegible] videtur [illegible]
primus potest separari [illegible] posterior
[illegible]
est posterior [illegible] sicut
est posterior [illegible]
[illegible]
non valet [illegible]
quod habere partes et habere [illegible] in-
[illegible] ordinem
partem [illegible] ordinem

[illegible] habere partes [illegible] ordinem
partem [illegible] et non [illegible] ordinem
partem [illegible] non implicat [illegible]
quia ut sic res illa est [illegible]
quo [illegible] quo ad [illegible] ut
sine partes [illegible] partibus [illegible]
ut ipsis [illegible]
quod corpus Christi in sacramento [illegible] est
animatum organicum et [illegible] partem
[illegible] partem [illegible] sed non
[illegible] unum [illegible]
quod corpus Christi [illegible] quod est in sacramento [illegible]
[illegible] ut [illegible] minus
illius partibus quod in ordine ad alias
partes non [illegible] ut [illegible]
partem [illegible] ad [illegible] partes ad
[illegible] quod non est [illegible]
[illegible] distare [illegible] magis
est [illegible] in aliquibus quae [illegible]
et [illegible] distant [illegible] sic [illegible]
in capite et in pede [illegible]
[illegible] ipsa distare [illegible] quod caput
et pedes [illegible] distant [illegible]
[illegible] est ipsa [illegible] sic [illegible]
De [illegible] quod [illegible] sa- [illegible]
cramentalium [illegible]
[illegible] sicut substantia corporis Christi [illegible]
[illegible] substantia panis [illegible] quantitate
est [illegible] qualitas et cetera accidentia
sine quibus non [illegible] esse corpus
Christi [illegible]
Christi [illegible]
[illegible] dubius
[illegible] manducatur
in sacramento et [illegible]
[illegible]
[illegible] illud quod [illegible]
[illegible] doctores [illegible] aliquem
[illegible] dicunt [illegible] sacramento
sit sola substantia corporis Christi [illegible]
[illegible] panis [illegible]
[illegible] corporis Christi

hec patet libro 4° hoste sit tota corpus

et non aliquis actus quo res 2° corpus christi
2m quod hoc loco tibi formale sic hoc
esse sub pane sed additur mechanice fuit
quantitas sed sola solet 3° sequitur quod
suscepitur huius panis sola actum
panis susceptiue in ea homo
ea quod est non est corporis tamen
corporis 2m quod sequitur istam opinionem
non solum aliquis impugnat esse primo
sed est impossibile quod corpus christi ex
inserto non est mortuum sed est viuum
tamen non sit organicum quia est ipse
est sine dimensionis sed licet ista
opinio sit sic dicta tamen non impugno
quod sit simpliciter impossibile quia deus si vellet
ponit corpus christi facere panis materia
sine parte quantitatis sed ponit opinio
est istius contraria patet libro 3° de
celo primo et illis sit passus
centrum motus reuersis opinionis
ad primum opinionem sic dicendum quod licet ad
nihil sit quantitatis panis sit in principio
quod tamen non habetur quia certa sunt
in continuum ad 2m dicendum quod licet
quantitas non sunt ad esse spiritale
tibi tamen sunt hic quod christus intangibiles
et non dimensum ut est et realiter est sensibilis
speciebus ad 3m negatur quia quod licet
ea homo non sit capax quantitatis
corporis christi accepto uno quanto tamen
hoc est capax eius sine illo modo
ut est corpus sub sacramento non habet
modum quantitatis per proportionem ad quod
in et deum est in ipso et ex ad
primum aliquis opinionis dicitur quod licet
2m viam non anima informans corpus
organicum et quod in mente tamen 2m
potentiam dei absolutam ipsa potest
informare materiam cum indiuisibiliter
organica tamen et quod in ipso ad 2m
dicendum quod esse sine dimensionis per
aliam dimensionem quantitatem ut non in
2° dicitur per se ad in 2° primo
corpus de sacramento quantitatis est sine

dimensionis 2° sola corporea sic
corpus in sacramento sub est sine dim
ensionis maxime longitudo non deradiu
sed deaperire quod patet est sub corpore
quod sit apta nata suscipere eamque
cum dimensione manere et illa
aperire deus potest si vellet actualiter
recipere due dimensionis sine
quantitate suspendere ex sit patet
ad 4m 2m dicitur 3° celo et addit
quod partes hostie per dimensionem recipere
alio ut sit in una separate a eo
ut in ipso toto sub omnia 2m hic
ponit quantitates primo longitudo
de partibus primo corpus christi est in magis
partem tamen et in pluribus partibus talibus
plures prima post ipsum quo patet
quod est omnibus fidelibus concedunt
quod corpus christi est sub istorum patet
quod ut tamen ut alius post eum sit
dicitur primum et habet intentum sicut
et in dimensione hostie dimidie
corpus christi et potius esse passibile
et mortale quod est impossibile dicendum de
corpore christi et de quibus alio corpore
glorificato ista est intento beati
augustini qui ait quod sicut fracto
speculo ymago que prius fuit
una in toto speculo post diuisionem
speculi est in magis partem speculi
sit dimisso sacramento ista est 2° et
in nocentium cum de depositum corporis
christi misterio credendum post quod patet
quidem ordinatur corpus christi prius
determinatur adhuc quod realiter prius
sunt speciebus panis ut in partes sacre
dimisse fuerint actualiter plures
unitas quo corpus christi cum partes
huius partibus plures et prius quod 2m
actum partes hostie 2° parte
ut sit quod in ipso toto et
corpus christi est in tota hostia et magis
partem tamen sed in ipsis partibus ut actu
signate non est plures sed semel

tum primam partem questionis probo si
corpus christi est sub tota quantitate panis
quasi in primo vel aliquo corporis est sub
qualibet parte ipsius quantitatis ante patet con-
sequentia patet et quia quod ad oppositum
quantitatis sequitur oppositum antecedentis aut vel
aliquid ponis sub qualibet parte
ut est totum corpus christi et hoc ipso
ut est post eius et cetera sequitur quod corpus
sit extensive quantitate sub sacro
quia patet quod ubi totum est sub toto
et post sub parte ubi est vera con-
tinentia et coextensio formalis quantitatis
patet consequentia 2a probatio quia probatur
quod partes nulla pars divisibilis non
habent esse actu et per consequens non sunt
dant distinctas virtutes actualiter
sed solum est in unita unitate actu-
ali que est unitas cuius sic
autem est impossibile et tamen corpus christi
non est ibi pluraliter sed tantum sub al-
terius unius unica una actualiter
in fundata quod est unitas continua
vel propter ita anima rationalis est continuato et
tota in qualibet parte corporis quod informatur
et tamen non est plures in illo corpore
propter unitatem corporis animato habet esse
primo impartibiliter in solum est in habet
ordinem eorumdem sic impossibile et cetera
quod prima partem questionis arguitur sic
si totum corpus esset sub qualibet parte
quantitatis quelibet pars christi esset sic cum qualibet
alia parte corporis christi quod patet sed in-
[illegible] dicitur que est falsum quod sequitur
contrario partem corporis christi quod caput im-
mediate sit cum pede tamen quod partem
corporis christi esse incedere sicut potest dupliciter
intelligi uno modo in ordine partem ad
locum alio modo in ordine partium ad totum
primo modo sic habet esse illos in ordi-
ne quod immediate caput compeditur
ergo sed 2o modo non sic sic mediate
sicut sunt prime sed sunt ordinatissime

[illegible]

grue sed primum articulum advertendum est
quod corpus christi moveri potest intelligi uno
modo per alio proprius Item movere
ad motum hostie potest dupliciter intelligi
uno modo temporaliter ita quod moveatur sic
et motu corporis christi alio modo talis
sed solum concomitanter Et tunc hic
pono tres conclusiones prima est
quod movetur hostia corpus christi aliquo
modo quod partes eius realiter pertinaliter
non commiscetur ibi tamen est prius hic
aliquo mutatur sed in motu accidentis motum
largiter proportionaliter mutatur sed quando movetur
hostia sub qua est corpus christi corpus
christi partes eius realiter prime que fu-
erunt in loco in quo fuit hostia
antequam movetur non commiscetur illi loco
ergo et cetera patet quod si a est realiter prius
ipsi b et hunc pertinaliter partes sunt
reversi ipsi b a b a sequitur mutatio
quod hic contingat proportionaliter reversi
ipsi a ab ipso b et cetera et partes eius
ad omnes suas partes Ergo quod si esset
verum et tunc movetur contrariis motibus
quod sit una hostia per motum sursum
alia deorsum 2o tunc corpus christi
sit movetur et quiescet quia patet
quod una hostia quiescente potest
alia hostia moveri 3o corpus christi
non generatur non augetur non corrumpitur
non diminuitur non alteratur sed manet
in eodem loco in quo non movetur
et primum tamen quod aliquis sit movetur
sursum et deorsum per accidens nullam
includit repugnantiam quod non est dum
sic fieri motus ... includit potentia
quod motus non habet ad invicem repug-
nantiam sed tamen per se motum
habet repugnantiam sed non potest contra
loca ubi sursum et ubi deorsum
quilibet non valet quod diu vigente
prius sic erit operatio ergo igitur
corpus christi ad motum hostie non movetur

qui dicitur ad motum hostie movetur corpus christi

per se sed solum per accidens ut probatur in
2a conclusione ut competit sed virtute natu-
rali sed divina ut probatur in 3a conclusione
secundi tractatus et eodem modo dicitur ad ... secundum
dictum quod quia non valet suppositio quod sit
in alio loco quia inquantum quiescit
in uno loco potest moveri in alio loco
ut patet consequenter quod corpus Christi
quod ut est in sacramento non movetur per se sed
solum per accidens quia motus unius loci de-
quo semper ad punctum loquor non
per se competere ei quod per se non est
in loco ~~in sua quantitate~~ nihil sed corpus
Christi ut est in sacramento non est per se in loco
cum sua quantitate nihil occupat de
loco ut patet consequenter quod est ipsum non
quiescit in medio per quod consistit cum non
sit per se in sacramento secundum tractatum quod 3a non
hostia corpus Christi non movetur ad ali-
quid tamen movere ipsum hostiam
quia illud quod attingit non attingit ali-
quid quod non per se ipsum movere sed utique
tamen movens hostiam non attingit
hostiam ut quasi sit panis secundum tractatum
autem patet per articulum in argumentatione hoc
quia nulla virtus tamen attingit aliquod
corpus attingit quod non est localiter
approximatum sed corpus Christi ut est in sacramento
non est alicui virtuti tamen localiter
approximatum quia non est ibi localiter
ut dictum est in 1o tractatu Sed quando movens
aliquam rem manet et illud quod est
motum ... sed corpus Christi est in hostia
et manente hostia manet corpus Christi
dictum quod autem non est verum quod aliquid
sit et in re mota quod ut est forma
eius ut potentia eius ut aliquid natura sive
ponderositas vel materia ei sed solum quia
... ei quodam libera voluntate con-
iunctum libere et coniungere se sicut
sed corpus Christi coniungitur hostie ex sola
libera voluntate divina Secundum autem in-
proprio est secundum quod ... mota hostia
corpus Christi movetur aliter divina quod de

quod movetur vel movetur accidentaliter tamen ut
divina sed hostia mota corpus Christi ali-
quando movetur et non accidentaliter tamen
secundum tractatum autem patet per sufficientem divisionem
hoc patet quod prima et 2a conclusio ... ...
... quod ... non obstante potentia
... quod postea hostia de loco ad
locum licet hoc non fiat sine speciali
actione divina cum non sit per nomen
miraculum patet quia decet movere corpus
Christi est sed est in nativitate hominis ...
... sed homine nascente in utero
non fit nomen miraculum licet non possit
fieri talis nativitas sine speciali actione
dei secundum quod est verum ad argumentum patet
est dictum est quod autem non est verum quod
... non ... communi
ut se habet non ... sed est impossibile quod

Quintum vero articulum sit unum signum
et unum quod non quia unum signum dicitur
unam materiam et unam formam sed ad
conficiendum eucharistiam concurrit duplex
materia et duplex forma autem patet dis-
tinguendo per alia signa hoc quantum
ad qualitatem materie simplicitatem et ad
integritatem materie eucharistie de natura
requiritur panis et vinum quod autem requiritur
duplex forma patet quia per alia verba
et quia sit conversio corporis et conversio
sanguinis 2a quantum est magis in ista
non ubi loquor de speciebus panis et
vini autem ut debet dicta duo signa
sed unum quia sub utrisque idem sumitur
scilicet primo verum quod sit debita
materia conveniendum in corpus Christi et quod
... secundo de pura questione
3o vero sub utrisque speciebus panis scilicet
et vini illud signum sit conveniendum
... ... vero sub utrisque
speciebus Christus in cena sumpsit sed ipsum
tradidit omnibus suis discipulis
... ... est de materia questionis

in corpus Christi et quo adhoc pono 3o
conclusiones prima est quod certa materia
est panis 2a est quod cum quinque declara-
tiones panis debet esse triticeus 3a quod hic
panis debet esse azimus et non fermentatus
prima quo patet quia illa est debita ma-
teria conficiendi corpus Christi quam Christus
usus est in conficiendo corpus suum
illud sacramentum instituit sed ipse sumpsit
usus pane ut patet Luce 22o secunda
2o quia illud sacramentum sed spiritualis
suum metonomice conferatur sed panis cor-
poris confirmat ut patet in psalmo
tertia [illegible] debitam materiam
illius sacramenti est sola panis et ceterum
[illegible] tangit glosa prima ad corinthios
non 2a quo patet quia ille panis debet
esse triticeus 3a [illegible] quod in triticeo
pane credimus Christum confecisse et usum
conficiendi de cetera ab apostolis recep-
tum in triticeo pane et non videtur
esse dubium quin sicut usum apostoli quo
receperunt in cena quando Christus confecit
confecerunt Sed quaeritur [illegible] aqua
ad baptismum sit panis ad illud
sacramentum sed Dominus instituens bap-
tismum non distinguit de aquis quamvis illa
sit aqua ut maris fontis et fluvius
sed omnis panis est aptus ad conficien-
dum maxime quia non legitur distinxisse de pane
2o quia genus speltae de [illegible] applicata
est sicut genus tritici et per quas videtur
quod de genere speltae possit corpus Christi
confici Ad primum dicitur quod Christus conficiendo
in pane triticeo licet non distinxerit
voce ut scriptum de pane tamen opere
suo nos instruendo quod sufficienter
distinxit et potest dici quod non est
simile de baptismo et eucharistia quia baptismus ma
est sacramentum necessitatis ideo materia eius debet
esse communis omnibus et est necesse eius
in [illegible] necessitatis sed eucharistia non est
sacramentum necessitatis [illegible] ideo non [illegible]

ut materia eius sit ita communis sicut
in baptismo Ad 2um dicunt quidam quod
genus speltae est eiusdem speciei cum genere
tritici ideo si conficeretur in missa panis
speltae vere conficeretur et Doctor [illegible]
et alii tenent. Alii dicunt quod super
significatio vocabuli genus speltae ut
[illegible] aliquod genus pro genere tritici
non conficit corpus Christi sed ut ille conficit
sacramentum qui habet aquam sive vinum
[illegible] quia sic habet conficit debitam
materiam conficiendi sacramentum Christi ita
ille deficit debitam materiam conficiendi
corpus Christi dicitur et quod speltae non
est eiusdem speciei cum tritico quia illud
sit per se habet quod unum numquam generatur
ex alio etiam non sunt eiusdem speciei sed
seminatus genus tritici numquam generatur
genus speltae ut ego [illegible]
est quod Christus [illegible] conficit se genus
tritici [illegible] in genus frumenti [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
sunt multa genera frugum multo-
[illegible] pro Christo in frumento [illegible]
[illegible] dolet [illegible] genus [illegible]
corpus dominicum et [illegible] allegat [illegible]
de [illegible] incomparatione
[illegible] pone [illegible] alio
[illegible] confecto corpus Christi Alii dicunt
quod [illegible] suo super [illegible]
[illegible] genus panis speltae sit
aliquid [illegible] in pane [illegible] quod [illegible]
[illegible] est species frumenti [illegible] si quis
pane speltae conficiat illo vere
conficeret corpus Christi Et [illegible] videtur
[illegible] ad [illegible] primum est quod
[illegible] conficit [illegible] corpus
Christi sacerdos [illegible] illo pane quod
omnes doctores [illegible] reputant quia
in corpus Christi [illegible] conficitur [illegible]
sacerdote [illegible] quod utitur illo pane
quod multi et magni doctores non
reputant quia sed omnes doctores

Panis reputatur pane tritici quia
et multa reputantur talia non quia sunt
tritici 2o dico quod cum dicitur quod non sufficit
probare quam vera quod ponunt sed
non esse .1o patriarchis sicut fuerunt sive
dicerent azimum pane quam tritici panis
mutatum et novum quod dicit ysydorus
libro ethimologiarum 10o capitulo 3o fer-
mentum amplius sed licet quod est tritici
purum in capitulo dicitur quod fermenta sunt
que habent aristas illa aut sic
non habent aristas appellantur fruges
et ideo ibidem dicitur siligo tritici ordeum
et multa alia esse de genere fermentorum
eo quod habent aristas et sic ut considerant
catholica ut experientia patet ut ex
fermento [illegible] possit plus habere de [illegible]
materia non quod panis in corpus [illegible]
divina ad [illegible] sed esse
[illegible] de vero fermento [illegible] non
dicitur quod [illegible] panis [illegible] dicat
negativum vere corporis [illegible] panis [illegible]
debitam formam verborum sic [illegible]
[illegible] de fermento [illegible] non
[illegible] doctorum [illegible] quod [illegible] non
[illegible] sunt [illegible] fermenti ut patet in
textu allegato [illegible] et [illegible] patet
ad [illegible] augustinum quod [illegible] addunt
sed aliud de decreto dico quod in
textu allegato ut in apparatu [illegible]
fermentato ita quod non in alio pane
conficitur ista in sua verba textus decreti
in sacramento corporis et sanguinis domini
nichil plus offeratur quam dominus tradidit
hoc est panis et vinum aqua mixtum nec
amplius in sacrificio offeratur quam de
vinis et frumentis et apparatus [illegible]
non excludit [illegible] aliquod fer-
mentum vero sed excludit [illegible] et [illegible]
[illegible] quod non sit vera fermenta
[illegible] forte [illegible] quod in
[illegible] ipsius [illegible] decretus est

in pane cocto [illegible] sunt primo
sed non sit [illegible] 3m decretum est
et quaeritur ut panis [illegible] sit azimus
quia prima die azimorum non debent
in domibus fermentum inveniri in domibus iudeorum
ut patet exodi 12o sed prima die azimorum
Christus comedit pascha cum discipulis
suis et [illegible] illud sacramentum instituit cum
corpus suum pane conficit ergo Christus
in azimo pane confecit et per consequens et
nos in azimo pane debemus conficere
hoc patet expresse mathei 26o marci
14o et luce 22o ad conclusionem
istam greci negant et dicunt quod panis
fermentatus de necessitate sit [illegible] ideo
dicunt latinos non conficere eo quod in
conficiendo utuntur pane azimo dicunt
et Christum confecisse in pane fermentato
quod non est verum [illegible] textus supra alle-
gatos et [illegible] dicere apparet
inde quod in pane azimo non conficimus
quia primo [illegible] confecerunt in azimo
et postea in pane fermentato ad [illegible]
[illegible] errores ebionitarum [illegible]
[illegible] non alius [illegible] quod maius
et tandem [illegible] illo errore et
[illegible] confecerunt in azimo [illegible]
[illegible] epulemur
in azimis [illegible]
[illegible] conclusiones prima
est quod in [illegible] alio vino quam de vite
vino [illegible] potest fieri confectio sanguinis
[illegible] vino [illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] conficitur ut patet matheo 26o
[illegible] primo [illegible]
quod de vino pomorum aut [illegible]
vel quorumcumque aliorum fructuum [illegible]
fructi [illegible] excepto non potest fieri
confectio sanguinis eo quod non [illegible]
sit vinum vitis 2o quod de vino aceto
non potest fieri confectio quia [illegible] mor-
tuus non est [illegible]
vinum corruptum non est vinum [illegible]

[illegible]

naturalibus qualibus eorum quod vinum naturaliter
calefacit et acetum naturaliter infrigidat
tamen si vinum sit acetosum seu disponatur
ad acetum tamen de tali vino potest
fieri consecratio sanguinis dummodo adhuc
habeat formam specialem vini et non
aceti cum corruptum quod de agresta
non potest fieri consecratio sanguinis quia
quamdiu res est in fieri non est in
specie sed uva agresta dicitur
comparative sermone ad hunc et infra
quo adhuc vinum sensum non est vinum
quo 2o quod tantum vino debet admisceri
aqua primo quod sic fecit Christum
consecrasse ut dicit Damascenus
libro 4o capitulo 14 quia quamvis consuetudo
esset et non bibere vinum non
sit lympatum propter fortitudinem
eius 2o quia aqua est defectivo [illegible]
ut patet de consecratione distinctione 2a calix
pro et calix in sacramento si tamen non
admiscetur ex simplicitate vel ignorantia
24 d. licet peccet tamen consecrat. De 2o
articulo dico ut dixi supra distinctione
octava in solutione argumenti
principalis ut addo aliqua ad predicta
3a breviter. De 3o articulo dico
quod licet in passione sanguis eius
a corpore fuit separatus usque ad horam
qua surrexit a mortuis et per
quo qui consecrasset in tempore medio
illo sub speciebus panis habuisset corpus
sine sanguine et sub speciebus vini
sanguinem sine corpore tamen
post resurrectionem eius sanguis semper
mansit unitus corpori et incorruptibilis
cum sit moriturus ideo qui post
resurrectionem consecrabit semper unam
[illegible] corporis et sanguinis Christi
sub utraque specie scilicet panis et vini habet
sanguinem [illegible] ideo quamvis ipse [illegible]
tudine [illegible] totum Christi corporis

vel sub qualibet specie panis et vini [illegible]
sit [illegible] ipsis

et sanguinis tamen corporis tamen sub speciebus
panis et hoc propter periculum vitandum
effusionis vel distillationis sanguinis
quod posset accidere si sub specie vini
rudi et imperitiori populo sacramentum
sanguinis traderetur. Quo 2o licet sub 92a
speciebus panis sit corpus et sanguis
[illegible] et cetera de speciebus vini quasi tamen
distinctius debet fieri consecratio corporis et
sanguinis quia istud sacramentum non solum
fiat gratiam nobis conferendam mentis
eius propter hoc sed et fiat nobis Christi
passione [illegible] sanguis fuit separatus
a corpore per effusionem. 3o quo verius
exprimitur [illegible] quod digne non
ducas corpus Christi sub speciebus panis
quod ille vere manducat eius carnem
et bibit eius sanguinem licet hoc non
fiat sub signo ita expresso sicut
si recipit id sacramentum sub accidentibus
vini quia sub qualibet specie panis
ut vini habetur totus Christus. Exemplo non de pref.
patet quod gratia [illegible] eisdem
ipsos corpus [illegible] sub speciebus panis
et vini. De 4o articulo pono tres et [illegible] vel sub qualibet specie
conclusiones. Prima est quod communione sacra- [illegible] sumpsit [illegible]
mentali Christus tradidit suis discipulis sumenda
ad manducandum ipsum et manducaverunt
et biberunt corpus et sanguinem suum
[illegible] licet non possit expresse haberi
ex verbis tamen potest haberi testimonio
sanctorum doctorum quia Jeronimus dicit
et habetur dist 2 de consecratione
calix non Moyses dedit [illegible] ipse
est [illegible] conviva et convivium ipse
comedens et qui comeditur. 2o
[illegible] octavo super illo verbo de
sanguine [illegible] dicit glossa [illegible]
sic primo [illegible] filii [illegible]
[illegible] quod Christus in cena proprium
sanguinem suum accepit de manu
apostolis suis dedit bibere eum et
de manu bibere dedit et [illegible] apparet

vero accidens potest esse sine subiecto vide infra

talis sumitur de sumptis sicut ipse
vidit vero patribus in cena cum ipsis sum-
ptis dicendo se tenens in manibus fe-
rebat ipse ibi, videtur quod essencial-
iter et in se quantitas et quantum
sed Christus non poterat ipsos essencialiter
differre, ideo assumens et assumptum
realiter differunt. Secundo dicitur ideo sunt
modi sumendi illud sacramentum,
sacramentaliter et spiritualiter. Sed dicitur secundum pri-
mum quod licet quantum essencialiter
et naturaliter differunt adiunctive realiter.
Licet enim non est nunc de quaestione
sacramentaliter et spiritualiter sic est hic.
Ad secundum dicitur quod ante non est dubium
de assumptione sacramentali et spirituali.
Ad tertium dicitur quod veraciter non est contradictio
[illegible] et [illegible] sacramentaliter
sumpsit se primo. Sed secundo sumpsit se
spiritualiter sine augmento gratie
quia non indiguit eo quod erat plenus
gratia et veritate. Christus omnibus discipulis
suum tradidit sacramentum, patet Mathei
26: accipite et comedite, et Luce
vicesimo secundo: et biberunt ex eo omnes.
Et si aliquis non sumpsisset, licet Judas
indignus, sed ipse recepit corpus Christi sub specie
panis, de consecratione distinctione 2 talis
et sancti et dicit Augustinus, et quod sub
speciebus sanguinis patet per illud quod super-
ius allegatum ad argumentum principale.
Dubium est et distinctio sacramentalis.

Queritur vero in isto sacramento utrum
omnia accidentia subsistant sine subiecto,
et videtur quod non, quia sicut se habent relationes
ad esse sic se habent accidentes ad inesse;
ergo impossibile est esse relationem que
non consistit, ergo impossibile est esse ac-
cidens quod non insit. Consequentia patet quia
relationis differencia per esse ad aliud

ut patet in predicamentis. Antecedens patet quia sed
relationis esse est ad esse, ut patet
septimo metaphysice. Sic autem esse
est in esse, ut patet eodem libro.
Contra sunt panis et vini quantitates
corporis et sanguinem permanentibus
eisdem accidentibus sicut tamquam accidentia
absque subiecto. Item patet per experimentum
quia sicut patet quod accidentia non mi-
grant de subiecto in subiectum. Licet se-
cundum veritatem primo vero videtur quod una
quelibet actio possit esse sine
subiecto. Secundo vero omnia accidentia men-
surata apparencia de facto sunt sine
subiecto. Tercio vero talibus accidentibus
sine subiecto existentibus quemadmodum
aliqui actus. Quarto vero accidentia tamquam
passiunt in actionem in quam naturaliter
poterunt quando in subiecto sunt fuerint.
(ad primum) De primo quod prima quod omne accidens
potest esse videtur una sine subiecto
quia illud quod formaliter dicitur relativum hic
non potest hic esse separatum. Secundo
accidens dependencie relationis
formaliter dicitur relativum. Sed dicitur ad quod
quod formaliter dicitur relativum hic
dependente genere fundamentum
tamquam illud in quo est et terminum
secundum eius. Item illud ad quod est, ut patet
secundo metaphysice et in predicamentis. Tamen
relationis esse consistit in habitudine
unius ad alterum per Boecium in de trinitate.
Sed dicitur quia patet quod cuius esse
consistit in habitudine unius ad alterum
hic non potest esse separatum, sed non
est appositum. Quia hic supponitur quod illud
secundum esse quod non est habitudo
unius ad alterum, et est conductio
recipiendi et subiectum secundum tamen
pro fundamento eius esse formam
et extra subiectum non est accidentis
ad absolutum et relativum patet quod multa

ymo accidens ~~[illegible]~~ relativum non potest
sine subiecto ~~separari~~

sit actiua quod nulla potentia potest actio sine subiecto separari. Contra quia si separari actio sine subiecto relationi repugnat relationi ut repugnat virtuti infinite actiue ut infinitum relatio non infinitum actiue quia non repugnat omni accidentia et oppositum patet de accidentibus facit aliquis ut infinitum relatio quia non potest esse repugnat omni relationi cuius oppositum patet in diuinis ubi sunt veritas relationes et tamen sunt potest esse cum quibus etc. sunt formaliter infinita quia relatio diuina est realiter idem quod essentia diuina et quia relatio diuina potest primarie et principium productum persone infinite puta filii patris quia diuinum est infinitus quia dicere quod esse potest non repugnat relationi propter infinitum actiue ut per se infinitum relatio est sed ratione relationis sit potentia infinita et talis relatio que est actio et sunt assumitur quod nulla diuina relatio sed esse potest per potest esse dicit esse separari a fundamento quia est impossibile est relationem realem existere quod sunt fundamentum sit cum impossibilibus et nominis [illegible] sunt assumitur [illegible] improbatione quod diuina relatio sit formaliter infinita nec cum infinitas [illegible] competat ratione qua est eadem diuine essentie igitur dato quod esse [illegible] infinita cum exclusione non [illegible] quod sit formaliter infinita et confirmatur quia nichil quod est formaliter infinitum deficit alicui diuine perfectioni et nulli diuine persone deficit aliqua relatio etc. patet quia omne illud quod est formaliter infinitum ut dicit infinitam perfectionem ut [illegible] dicit aliquam perfectionem sed quelibet diuina persona habet [illegible] perfectionem et illud quod est formaliter infinitum non potest deficere

alicui persone diuine patet et hoc quia principalis non est infinitus ut filiatio et imperfectior ut aliqui [illegible] ipsum sed [illegible] sunt assumitur de principio producti quia quod est diuina essentia et non relatio

¶ 9o 2o omne actus simpliciter absolutum potest esse sine subiecto virtute diuina quia deus potest quodlibet creaturam absolutam in esse producere et productum conseruare sine quibuscumque [illegible] causis secundis sed [illegible] est causa [illegible] ipsius accidentis [illegible] quia licet deus potest suam dignitatem non [illegible] supplere [illegible] tate materie et forme ut materia perficitur et recipit formam et forma recipitur et perficit materiam quia ut sit non potest causare vel conseruare non [illegible] deus posset producere hominem sine materia [illegible] et sine forma [illegible] per se producere hominem sine sole quod sol et causalitas [illegible] causare conseruare deus posset [illegible] supplere hoc et patet quia licet materia [illegible] sit causa materialis [illegible] materia [illegible] et causa [illegible] quia si non esset causa [illegible] et facere [illegible] per essentiam in ipso accidente et per quod homo albus non esset [illegible] per actus quod est [illegible] et [illegible] Contra quia si actus posset esse sine subiecto [illegible] diffinitum potest esse sine diffinitione quod est [illegible] patet quia secundum [illegible] diffinitionem accidentis [illegible] sit diffinitur actus est quod adest ut abest et [illegible] ponit [illegible] ingredi diffinitionem accidentis — nota de diffinitione

¶ 2o si actus potest esse sine subiecto [illegible] actus est [illegible] quod omne est impossibile [illegible] et [illegible] quia quia illud [illegible] subiecto — 2o

[illegible]

vel sic acc[iden]s applicat t[ame]n i[n] eucharistia
sunt sine s[ub]o

sit e[st] s[ub]a b[ene] s[ed] accidens q[uod] esse
sine s[ub]o et a q[ua]c[um]q[ue] sic esse
3o q[uod] e[st] g[ener]atas sic p[er]f[ec]te 3o q[uod] aliq[ui]s
p[er] essentialis ordinata 2m p[ri]mo
& posteri[us] et imp[er]f[ec]te e[st] esse posteri[us]
no[n] q[ui]c[um]q[ue] p[ri]or[ur] v[e]l o[mn]e esse li
s[ub]a e p[ri]or acc[iden]te a[ut] p[ro] a[n]i[m]o
m[od]o talis de p[ri]ori v[e]l e pa[r]
p[ri]mo m[od]o q[uia] s[ub]a e prior
ad p[ri]m[u]m acc[iden]te q[uo]d [est] diff[er]e[n]c[i]a & c[ontr]a ...
p[ri]m[um] d[ict]um e[st] ut pa[te]t p[ri]mo m[od]o
du[pl]ex e diff[eren]cia una q[uia] dat[ur]
p[er] ea q[uod] e[st] s[ecundu]m m[od]u[m] vel alia
dat[ur] p[er] c[on]t[ra]ria & p[er] addita[me]nta
& istam[od]o 2o diffinit[ur] acc[iden]s s[ed]
p[ro] ibidem & la 2do diffinicio
q[ui]b[us] p[otes]t e[ss]e v[e]l i[n]t[e]r d[i]u[er]sa sine
illa diff[eren]cia que ei q[ui]c[um]q[ue] 2m
e[ss]e talem q[uia] eius absoluta
sup[er] v[e]l i[n]t[e]r d[i]u[er]sa p[otes]t absolui
ad 2m ab omni eo q[uod] no[n] est sibi intrinsece
tans accidentia suam ...
q[ua]nt[it]atem ... qualitate ...
...
s[ecundu]m p[er]f[ec]te cu[m] de f[ac]to p[otes]t existe[re] no[n]
conveniunt sibi ita ... q[ui]a ...
sit separ[ar]i s[ed] p[er] in...
v[e]l q[uod] e[st] p[er]f[ec]ta s[ub]a & in ... do
t[ame]n m[od]o div[in]o supposito & dato ...
de f[ac]to faciat acc[iden]s absolut[e] p[er]
existe[re] manente ...
... app[ar]e[n]t ad ...
... p[otes]t ... no[n] ...
ad 3m ... acc[iden]s ... s[ub]am ... 2m
... ad ... q[uod] ... p[er] c[om]parac[ionem]
ad ... s[ub]a sit prior
... o[mn]e ... & ... seu
... p[er] c[om]parac[ionem] ad ...
... no[n] e[st] ... ut
... p[er] ... &
q[uia] s[ed] ... potu[er]it ...
... p[ro] q[uod] ... & s[ed] ...
... destructa ... s[ub]a ...

ip[s]e passi[on]e accidentia q[ua]lia ...
... no[n] loquim[ur] de acc[iden]te
... s[ed] ... ad
24 d... q[ua]ntitate ... / de 2o ...
e advertend[um] q[uod] ... d[icitu]r duplex
e s[ub]m p[ri]m[u]m ... p[ri]m[u]m e s[ub]a ...
... p[ri]ma ... s[ed] illud ...
... in m[od]o ... acc[iden]s ut
superficies ... colori
... & qualitas ...
& 2m ... pono duas c[on]clusiones
9o p[ri]ma e q[uod] o[mn]ia accidencia appa
rencia in eucaristia s[un]t sine
s[ub]o p[ri]mo q[uia] nu[ll]um istoru[m] acc[iden]cium
inh[er]et alicui s[ub]o ... o[mn]ia acc[iden]cia
in euka[risti]a appare[n]cia s[un]t sine s[ub]o 9o 2u
p[ri]mo q[ui]a pa[te]t ... de ...
... q[uia] si inh[er]ere[n]t alicui s[ub]o
ut ... s[ub]a panis ut ...
ut s[ub]a corp[or]is x[risti] no[n] p[ri]m[u]m q[uia] ...
... e s[u]p[er]i[us] ... d[ic]ta ...
... p[ri]ma ...
ut 2m ... s[u]p[er]i[us] ... e ...
... c[on]clusione ...
p[ri]mo corp[us] x[risti] no[n] ... aliq[ua]s
... modo ... & ...
... no[n] p[otes]t e[ss]e s[ub]m istoru[m]
accidencium que ... apparent
... & ...
... ponens ... ut
... d[icitu]r q[uod] ...
... confuse ...
... e ... q[uia] ae[r] ...
... no[n] p[otes]t e[ss]e s[ub]m colori[s]
... & ... vel ...
alioru[m] accidenciu[m] que apparent
... e dimensiones aer[is]
vel dimensiones panis ... sit
in eodem loco & sic no[n] esse[n]t
... q[uod] accidencia panis esse[n]t
sine s[ub]o ... e opinio
q[uod] ... acc[iden]s ... e ... sine
s[ub]a ... p[ri]mo q[uod] ... nichil

pt dependere tali dependenciam
qualem determinat sed omne accidens
dependet dependencia speciali que
dependencia proprie determinatur ad subiectum
et ideo accidens pt esse subiectum et per
quem omnia sunt sine subiecto Item quod
dictum est vltimo quia causa de-
pendet adeo magis causa efficiens
et in ista causa que emanant
illud genus dependencie quia sunt
substancie 2a pars sed sic materia dicit
quod accidens non dicit accidit accidenti
nisi quia ambo accidunt eidem subiecto
in magis sicut ibi quia illud est accidens
Solucio patet loquitur ibi naturaliter
aliud pt esse supernaturale 3o ex-
cepta sola quantitate aliud accidens
remanens in sacramento post consecracionem
panis et vini est sine subiecto primo
dico autem excepta quantitate quia corpus
quod continens via naturali per se et in ea
habet subiectum eo deum et subiectum suum
proprium ipsius quantitatis et per quod quidem
corporis separatum absque separatur
absque primo et proximo circa vero
accidencia in subiecto aliquo media
quantitate quorum est aliquod sicut tamquam
in subiecto proximo fundatur in quantitate sed
apparet de colore quia quantitas est sufficiens
primo loco coloris patet et de figura
et sic de motu nam si moueretur quantitas
tota motum est sicut sed esse in
quantitate seu magnitudine ipsius
hostie et de pluribus aliud aliquid
est accidens quod se respiciat fun-
damentum in suis fundamentis tamquam
in subiecto proximo de 3o articulo est
dubium quod licet aliud quod peteretur in isto
articulo ab aliquibus videtur in dubium
tamen non facient absque iniuriam
quod dubiam peterent sumptione vero
accione agunt in corpus per circuitum
sed illa accidencia que sunt

non tibi accidit quia si sine subiecto dicuntur

separata absque sicut vere remanent
est aliud quod spectat ad dubium post
sumpcione quia quilibet sensibiles sentiuntur
sapor quando gustate et per quod
actualiter possunt agere in ipsum non
licet sensibile per totos non passi-
onem actualiter ista sunt sensibilia
quantum per sine magnitudine quia albedo
separata a magnitudine esset indiuisibilis
ut cetera sensibile que sunt sensibilia sunt
in quantum magnitudo et figura
que sunt sensibilia communia separata ab
omni quantitate possent immutare
sensum quia ut sic essent res in se
immaterie et abstracte sed accidentibus
in quantum ista sic sicut quantitas et non
possunt agere in ipsum sensum sed conue-
niunt illa agunt in vice et pacientur
ab vice que quantitatem et materiam
sed ista accidencia ut nulla re cor-
porali quantitatem et materia tamen sunt
animata separata tamen ad partem
primo de quantitate nam suppositum
quod determinatur circa supra allegata
qua dicitur quod species panis et vini
quantitas in corpus et sanguinem ut est
secundum dubium quod ante istud articulum non valet
in isto proposito quia ipse non concedit
accidencia esse sine subiecto primo cum
sibi concedit ipse tamen dicit quod
ad agere et ad pacienciam sufficit quantitas
et materia cum aptitudine tamen autem
quantitas est imposita de sed sic
dubium quod accidencia separata vere dimensiua
possent mutacionem operacione magis
potencie cum fuerint separata sunt
quanta quia si non esset cum proprio
sensibili possent corrumpere seu generare
species panis esse consumpta in corpus
vel sanguinem quod patet quia sola fide
tenemus corpus esse sub illa apparencia

quod dicitur quod accidencia separata possunt in sensus operaciones

panis quam est prius quia si diuersi essent
accidentis eiusdem separata non possent
mixtionis operationes, nisi cum accidentibus
ponerentur et ut sic se contingeret sua
accidentia ut quando est et quando non simpliciter
et coniunctionis eiusdem generis
tria accidentia cause sub speciali et
species ubi esse corpus Christi magis contingens
sub esse ipsius si vero et tamen
impedimentum operationis non enim
vere separationis accidentium quia ad
uniformem passionem cause videntur
debent pariter affectus secundum modum
accidentis eucharistie separatur accidentia
panis consecrata sub panis con-
secrata sub in corpus Christi et cetera
particulare dicitur quod solo dicitur modo
accidentis quam ad accidentale inhe-
rentiam et actu non est vera quia
ad esse respicit formaliter accidentis
inherentia quam actualiter in esse respicit
actus absolutum secundum loquendo de esse
accidentis vero aptitudinale inhe-
rentiam et contra ista argumenta
non est ens ea quod dictum est in missa questione

Quilibet vero sacerdos desinens di-
cere verba consecrationis in intentione
consecrandi sub panis vere consecrat
in corpus Christi et ut quod non quia quam non
potest benedicere talem non potest aliud sacram-
entum consecrare ut patet quod sacram panis in
corpus Christi quam sub sacerdos defunctis
in modo ut mysterio non potest benedicere
et ecclesia actu patet per Christum quia qui
maledicus est ibi non potest benedicere
secundum talis sacerdos est maledicus et ecclesia
magnum ut esse angelum qui aut
... canonem consecrationis in mysterio
corporis et sanguinis Christi magis a
bono malo ut a malo consecratur

sacerdote quia non in verbis consecratis sed
in verbo Christi consecratur et in virtute sua
sacramentum In ista questione sic procedendum
primo intelligitur nomine corporis quod
sub panis debet quod in corpus Christi et
de possibili quesito 3o vero sacerdos
solo sit de verbis consecrationis et secundo
vero intelligitur consecrandi intelligitur
ubi sit ut sacerdos consecrat sacramentum
est primum et aduertendum quod corpus Christi potest
esse ... unio potest et de prima
quantitatis et per se dicitur una dimensione
alios potest et divisibile impedimento
sub et panis accidentalis ...
et de aliis rebus corporeis divisibile
impedimento sub ... et dicitur
... extensionem ...
sub 2o potest in rebus ... dicitur
alteram partem ... quod ... 2o
quod aliter possibile ... est
... corporis et dicitur ... non
... modo secundum modificationem quam
per ... extensionem ... et
ut est dicitur impedimento secundum per
... quia per esse ... ad
predicamentum ... ut predicatur
accidentalis ... quia per non
predicatur accidentalis de suo toto
et quod ... modis ipsius corpus
in ... ad ... alia
... corporis ...
... est ... sub
panis ... in corpus Christi et nomine
corporis non intelligitur corpus ...
... quia si ... corpus quod
est de ... et sub corporis
Christi ... mente ...
... secundum ...
est ... ...
... ad ... vnde
... quia sicut
... Christi sic in
sacramento non est ... ea quod

geometrice est in recta linea que descr-
et indivisibilis sic ergo principaliter
esset 1° quantitas linea geometrice recte
quantitate et linea capere 1 medium quantitas
et esset in divisibili eo quod quantitas sit
descripta divisibilis et quod quantum aliquod sit per-
spicue quod sunt eadem indivisibilia realiter
quod quod realiter quemlibet 2m et alterum
2 corpus quod est de puncto quantitatis quantitas
iuxta et realiter idem cum linea corporis
et si linea panis quantitatis in corpore
ut dicti est prius quod quantitas inquantum
corporis quod est dicere quod conclusione
actor patet 2 licet prius quod omnem rem
potest alia deus potest facere sine suis
et passionibus descrete non mutando
localiter rem potest 2 si quantitas
dicitur realiter absoluta et quantitas esset
superior linea et videtur divina de-
struenda quantitas potest manere linea in
mutatione locali sicut accidit patet et
et locum occupabit sed prius et
pergens est quanta et quanta 2 quanta
realiter absoluta quanta et [illegible] sed etiam
eadem quod licet est forma et potest eadem
quod linea potest dupliciter considerari uno
modo sicut est prior quantitate alio
ut locum occupat et non est
prior quantitate et sic quod [illegible]
[illegible] sive recte quantitate et
ad formam argumentandi quod licet
actor sit verum si illa res que dicitur
esse prior sit prior illa 2m esse
locale cum effectu illius posito et
actor est [illegible] ad libitum et quod linea
non est prior quantitate quantum ad esse
locale 2m quod locum replet et
occupat locum sicut enim 2m se
est indivisibilis exposito quod est sibi in [illegible]
per divisibilis sive [illegible] quantitas et [illegible] 2m
se sicut ut replet ut occupat in
recte [illegible] que partem infert
patet et quod si recte accipitur [illegible]

per una premissarum est falsa quia si in
ambabus premissis accipitur prius 2m esse
simpliciter licet actor sit verum cum actor
est falsa si autem accipitur prius 2m esse
locale licet actor est falsa si vero in an-
tecedente prius 2m esse locale et in
alia 2m esse simpliciter et medium
mutatur et sylogizatur in 4or terminis
et per quod in illis concluditur [illegible]
4° corpus Christi demonstrans supra quantitatem
questionem patens non est corpus Christi
eadem sicut corpus quod est demonstratum et
forma linea quia si sic et alia Christi
esset ministrans ex eo sicut 2 quod
est sibi quod omnis corpus Christi sit
sed sunt forme communes sicut
in ut quidem ponitur alia solum
in geometrica quia prius quia enim in
Christo sicut in quolibet alio homine
non sit nisi una forma substantialis que
est anima intellectiva si questio primo fieret
in substantiam corporalem existentiam et
forma specialis et tamen questio fieret
in recte et animam et 2 enim post
angelica omnes et quidam physici
sicut in corpore et in quolibet alio homine
sunt plures forme speciales et per quas
ponitur quod potest questio sit in corpore
et ut est res composita ex materia et forma
specialis quam formam appellant formam
corporeitatis postquam ipsi probant
sic embrio primo vivit vita ve-
getativa deinde vita sensitiva et ultimo
vita humana et ante infusionem
anime intellectivae et in embrione est
anima vegetativa et anima sensitiva [illegible]
[illegible] anima intellectiva ut illi corrumpit
ut non sit non et per formam corpo-
reitatis essent in quolibet homine iste
tres forme speciales sive vegetativa
intellectiva et sensitiva et dicitur quod cor-
rumpatur licet est impossibile quia dispositio

non [illegible] physici [illegible]
de [illegible] forma in [illegible]

Si [illegible]
[illegible]

disponens aliqua forma non corrupti-
adueniente tali forma scilicet vege-
tatiua et sensitiua disponunt ad intro-
ductionem anime intellectiue ergo manet
illa eadem materia Secundo patet non valet
quod ex duobus compositis in actu non
potest fieri vnum essentialiter sed quelibet
forma est aliquid in actu cum materia
igitur si informarent vel inciperent alia res
essent plures forme substantiales et
illa res esset ens per accidens quod non
dicerent vnam compositam etc patet per processum
septimo metaphysice Tercio et principaliter pendet
de physicis secundum eum in generatione quidem
quod quando recipitur vna forma substantialis
in aliqua materia et corrumpitur alia
que prefuit in eadem materia vnde
sicut licet dei potentia possit fieri oppositum
tamen vna naturaliter illud est naturaliter quod vna
naturaliter sit generacio vnius et corrupcio
alterius sed si prima forma substantialis maneret
veniente secunda et esset generacio sine
sine corrupcione quod est impossibile
via naturali secundum ipsum dicendum quod in intro-
ductione noue forme substantialis desinunt
disposiciones priores quia ylem est principium
solum generacionis primo de generacione
et lo in instanti generacionis quando
res noua generatur et noua forma
substantialis introducitur et fit resolucio
vsque ad materiam primam et prioris
forme substantialis precedens in materiam de-
seritur de opposito et ylem non esset
solum generacionis sed res composita actu
ens et perfecta forma substantiali quod tota philoso-
phia negat Quarto dicitur quod noue corpus
sunt corpus quod continet quantitatem potest
duobus intelligi materia extensa siue
materia in quodam modo quod fit
ad quantitatem 3a ergo patet contra
existens quod omne corpus vel est perfectum
cum dimensio vel compositum ex materia
et forma substantiali vel est materia extensa

et quantitas sed corpus quod continet
quantitatem potest intelligi dupliciter corpus pro
in primo modo dicens inclusione prima
vel 2o vt patet modo dicens in Magister
Sed quantum tenet scilicet quia aut iste
modus continuus est preter actum forme
materie aut non si sic et quantitas
fiet ipsam materiam quod negatur
ergo sola in materia non est corpus
si est aliud a materia vel est
forma substantialis vel accidentalis Si primum
et hec opinio quod fiet quantitas mediante
compositum ex forma substantiali si 2m
et fiet quantitas in aliqua accidentalis
quod negamus 2o nichil est apostiori
ut esse idem realiter priori sed ille
modus continuitatis quantitatis est
posterior materia ergo iste modus
non potest esse idem realiter quod dicitur
sed in ponitur antecedens patet quod nichil
realiter idem priori ut dependens
a posteriori sed etiam secundum priorum dicendum
si appellat illud preter idem quod
materia quod nulla alia res est
a materia et ille modus est per se
sufficiens idem quod materia quia
ille modus non est aliqua res addita
diuersa a materia quod sed partes a-
se ipsa et non mediante aliqua re ab
ipsa diuersa extendit materiam sic
materia se ipsa extenditur et ideo
sicut modus conclusionis actiue
non dicit aliam rem ab ipsa
parte sed est idem ipsum quod partes ex-
tendens sic modus extensionis
passiue non dicit aliam rem a materia
sed est idem ipsum quod materia extensa
et sic partes extensae non est
aliud quam partes sic materia extensa
non est aliud quam materia secundum ipsum
dicendum quod hic ponitur quantitas non fiet
in sola materia inquantum sed solum
excludit noue et vitacionem corporis

quia materia extensiue extensa ut
dicitur corporis eo quod actualiter subiecta
sit sue dimensioni si autem hoc
[?] appellato passiuissime tunc ma-
terie quidem ei tamen sit sine quan-
titate omnis vel corporis Et iste modus
non est passiuissime tunc quod materia
quod materia sit modificata quantitate
quantitatem actu realiter distante per se
in distantem non sequitur quod ille modus
sit solummodo realis ut certum est quoniam
sic deus posset separare de illa re quanta
[?] quod aliquis causalis potest
intelligi dupliciter uno modo quod ipsum causatum
sit res vel [?] dicta alio quod ipsum
illud quod dicitur causatum non sit res tamen res
vel [?] dicta sed magis rei modus
primo modo credo verum sed secundo nega-
tur quia si modus causatus separaretur
impossibile est res diuina accidit [?] et
ille res causata causatur aliquam
et est processus in infinitum vel dicitur
aliquis modus causatus accidit posterior
qui sit medius realiter accidit priori
et tunc in aliquo apparebit [?] istius
processus quod modus et causalis non est
processus in infinitum ut [?] 20 methaphysice [?]
priori et validiori ratione secundum dictum
in primo libro et eodem quod ille modus
non differat realiter accidit priori quoniam
est causatum accidit posteriori De 29 [?]
[?] dicitur quod omnis sacerdos proferens
debitam formam verborum super debitam
materiam panis et vini cum intentione
consecrandi saltem cum intentione sacerdotis
illud quod potest quo ad hoc fieri instanti
ille vere conficit sacrum corporis et san-
guinis Christi non obstante quacumque ma-
licia uel spirituali ligamine sacerdotis
quia sacerdotalis caracter est semper
manens et indelebilis sed potestas consecra-
di per caracterem sacerdotalem
[?] quam magis est intrinseca

29 ar- q

2a est prima conclusione et dicitur quod sacerdos
degradatus non habet potestatem consecrandi
quoniam habet potestatem ligandi bap-
tizandi et sic [?] potestati sacerdo-
talis priuilegium [?] quem
[?] potestate ablatum [?] per pri-
uilegio ut priuilegio [?] dicitur quod
magis non tenetur [?]
[?]
ut [?] posse quoniam [?] et sine [?]
[?] quod [?] sacerdo-
[?] sacerdotis sed [?]
[?] potestas spiritualis ut est [?]
sacerdotalis [?] potestas quod non
posset tradi [?] sacerdo-
sed est ex priuilegio speciali [?]
[?] quod priuilegium perdit degradatus
[?] sui [?]
[?] quod licet tales perdant priuilegium
[?] defensionis [?]
non perdunt sacerdotalem potestatem [?]
[?] potestas non est priuilegium sed est
gratia [?] data non [?]
[?] quod [?] caracterem
indelebilem [?] ablatam non [?]
[?] per [?] humana [?]
[?] quod soli sacerdotes
possunt conficere seu consecrare illud
sacrum quod Christus solis sacerdotibus
[?] misterium [?]
[?] dicitur sic [?]
[?] nemo potest
conficere nisi sacerdos qui [?] fuerit
ordinatus [?] claues [?] quas
[?] concessit apostolis [?] successoribus
[?] corporis Christi
[?] sacerdotes [?]
[?] quam [?] dignius
est corpus Christi [?] indigenti
porrigere ut [?]
[?]
[?] consecrandi

magis vel [?]

requisito consecratione ad hoc quod vere
conficiat et ut impriori ut sileam
in vel verum Ambrosius alleguens
sacerdote de confectione corporis Christi
ait cum intendis tunc facis Et
quod illud repugnat dictis in eodem capitulo
quod ibi dicitur est quod hereticus potest conficere
Et hereticus non habet intentionem conficiendi
quia intendit conficiendo non potest conficere sine
fide Sed hereticus non credit quod
consecratur conficiatur corpus Christi ergo
confici tale sine hereticus quod nullomodo
intendat conficere et impossibile conficere
dicit ut allegavimus est Et ideo notandum
dicit Ambrosius cum intendis
tunc conficis Sed si intendit imprimis prius
quia non credit quod dictis verbis conficitur
corpus Christi panis sit corpus Christi tamen
si intendit in verbum prius quod intendit
dicere illa verba ad illum finem ad
quod Christus instituit esse ipsius verba di-
cenda et ut facit quod dicunt
doctores talis conficit corpus Christi licet
credit peccet ingerendo ad tamen
predicta dictum quod licet non est verum ad
hoc dicit quod licet aliquis ipse sit
maledictus tamen si est ordinatus ad
hoc quod benedicat et potest benedicere quod
non ipsius benedictio dei ipsi possit
esse maledictio quod virtus ipse sanum
et bonum infirmus potest esse mortifer
tamen sed bonum donum quod per malum et
benedictum sanum est immutare donum et
benedictum donum sit tota etiam et
appetit per suum illud benedictum sanctum
quod benedicit et conficit ... male
dictio sacerdotis et nichil sanat sua
benedictio sacramenta sic consumatur et cetera

Quartus vero pena sit verum morale
et videtur quod non quia pena non est verum
ergo non est verum morale Ans[illegible] quod

quod illud quod est passio habens cor-
poralem et innatam et non dicitur per
hoc non est virtus Sed pena est ...
actor per hoc casus Ubi dicit
posito duo probat verecundia non esse
virtutem quia virtus non est passio habens
corporalem et innatam et sed disposicio
perfecti boni est patet quo ad primum quod
penitentia dolorem habet dolorem anxiam
et quo ad secundum quod penitentia est dispositio
incipientium qui tenentur inferiorum et
imperfectissimum statum corporis quia sic in-
via salutis Contra penitentia est
iustitia ergo penitentia est virtus
moralis quia patet apostoli ...
quod sine ideo verbo penitentiam sanctificatur
Dico sanctificatum inspiciet dicit glossa
quod iusticia committit hoc sine penitentia pena
quod aliquis incurrit patitur penitentiam
per penitentiam satisfactione deo corporali
... Secundo videndum primo de eo quod
queritur et de suis penitentie parte
in quo habet esse sublimare 3o de
penitentie iteratione si vero vera
penitentia possit iterari Secundo videndum
est de causa penitentie et quia
secundo effectus penitentie Circa ad primum
primo videndum est quid sit penitentia
et quid sit etc et 3o ex hiis apparebit
de questione quo ad primum dicitur com-
muniter quod penitentia est gratia secundum
virtus qua commissa mala cum proposito
emendationis plangimus et commitere
et plangenda iterum committere nolumus
et accipitur ista descriptio ex dictis
Ambrosii et Gregorii Ambrosius
dicit sic penitentia est preterita mala
deplangere et plangenda iterum
non committere Et Gregorius ait
penitentia est mala ante acta flere
et flenda iterum non committere Et
Augustinus in libro de penitentia ait

penitentia est quedam vindicta
dolentis puniens in se quod dolet com-
misisse. Iste diffinitiones satis videntur
ordinate nam in qualibet istarum diffinitur
penitentia per genus obiectum et actum
in diffinitione enim data primo
tangitur genus penitentie cum dicitur
virtus obiectum cum dicitur commissa mala
et actus [illegible] in diffinitione
augustini tangitur genus cum dicitur
dolentis vindicta actus cum dicitur
puniens obiectum cum dicitur [illegible]
in se quod dolet commisisse et licet vera
diffinitio sit bona tamen augustini est
[illegible] melior quia dicitur [illegible]
quod penitentia non est quelibet virtus sed
est virtus vindicativa. Secundo [illegible]
est dolor de peccatis preteritis. Item penitentia
non includit planctum vel dolorem
de peccatis commissis [illegible] oppositum assumit
vera diffinitio [illegible] quia magis
est [illegible] dolere debet impossibile
est aliud scilicet [illegible] impossibile est et
[illegible] implicat [illegible] non fuisse
[illegible] quia si dicitur oppositum [illegible]
[illegible] et sic penitentia
est [illegible] non est virtus quia
omnes virtutes morales habent
prudentiam annexam ut probatur
in libro 3o [illegible]
quod [illegible] duplex intelligi
[illegible] ut [illegible] et alio modo
ut delinquens [illegible] oppositum [illegible]
quod quis sit verus de peccato primo
non tamen est verus de peccato secundo quia
si effectus talis damnabile est
et dolorosum prudens est et non [illegible]
qui dolet de tali peccato ut [illegible]
in isto primo malo sed [illegible] est
ita quod peccatum commissum sit [illegible] tamen
per ipsum peccatorem incurrit [illegible] mala
scilicet maculam ac offensam dei et obligationem

ad penam eternam potest et dici
quod licet prudens non doleat de eo
quod impossibile est aliud [illegible]
absolutum tamen quod potest facere volun-
tarie [illegible] prima sit dolet quia
si non esset factum ipse amodo
non faceret tamen signum est quod
semper debet [illegible] tamen [illegible]
[illegible] in se est [illegible] patet quod si
esset possibile tamen factum non esse
factum [illegible] placeret de re [illegible]
[illegible] supposito dictis
de virtutibus libro 3o [illegible] 33 et
[illegible] 36 [illegible] tangendo
quod [illegible] de virtute [illegible]
dicitur diffinitio quod [illegible] tam [illegible]
[illegible] de quibus [illegible]
[illegible] duas [illegible]
[illegible] 2o [illegible]
[illegible] est virtus et que [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] ponit boetius libro 2o
de libero arbitrio dicens virtus est
bona qualitas mentis qua recte
vivitur qua nemo male utitur
quam deus in nobis sine nobis
operatur. Quarum diffinitionum prima est
[illegible] quia convenit virtutibus tam
infusis quam acquisitis et est
specialior quia convenit plus virtutibus
[illegible] infusis [illegible] quod
prima [illegible] per genus sunt
qualitas tamen [illegible]
[illegible] diffinitio [illegible] virtutes infusas [illegible]
omnibus cum quibus [illegible]
[illegible]
bona diffinitio [illegible]
qualibet [illegible] qualitatibus
corporalibus [illegible]
dispositionibus quibus [illegible]
habundant [illegible] vera [illegible]

caveant ut patz 7o ethicorum
p li nec male vive differt
apotecaris cum quelibet bene
sint tamen mali homines ipsis propter
male vivere p li quia deus differt
ab omnibus variabz artificibus humanis
actibz quas deus in nos medibz
nos operatur hic sumitur contra
concludere vitas principal quesiti
s quod penitentia sit virtus quia quantumcunque
conveniunt aliqua quanto differunt
eadem conveniunt differunt sed supra
probata differentia convenit penitentie igitur
etc ad 2m patz per maiorem super qua
fundatur licet adiffinitione hoc patz
quo ad primum dicitur differt quia penitentia
presupponit penitentem et sic opus
sint bonum et meritorium patz secundum
quo ad 2m differt est enim bona
bona qualitas quia mens ipsa efficitur
bona ipsa et recte vivit et
non ea male vive quia omnis vere
penitens recte vivit et bonum usu
habz quia vere penitens est informatus
gratia et caritate et nunc necesse
est ut recte vivat et bonum usu
habeat et effective est solo deo
quia non sumus sufficientes cogitare
ex nobis tanquam ex nobis sed suffi-
cientia ex deo est ut dicit apostolus
Sed quidam ponunt contrarium quia quod est
sacramentum non est vera penitentia
est sacramentum ad 2m patz quia virtutes
realiter distinguuntur a sacris hoc
est patz quia penitentia est unum de
septem sacris Sed quod illud non
concludit quia actus interior et laudatur
est actus virtutis sed actus vere peni-
tentie est actus interior et laudatur
penitentia est virtus ad arguendum igitur
dicendum quod penitentia est virtus et

nos sacrum primo quod homo primus
quod confitetur et sacerdoti absolvatur
ipse sufficienter gratiam de propriis et in-
deus infundit ei in gratia et caritate
habent donum quod appellamus peniten-
tiam et ministerio predicto dato quod
iste moreretur antequam confiteretur divino
ipse salvaretur etiam propter confitendi et
satisfaciendi ipse esset instrumentum sal-
vandorum Sed quando hoc de suis peccatis
actus confitetur sacerdoti habenti auctoritatem
absolvendi ipsum et sacerdos ab-
solvit ipsum secundum modum et formam
ecclesie tunc est in penitentia que vere
dicitur sacrum Ex quibus patz quod prima
ut est virtus sed secundum ad penitentiam
ut sacrum est sicut sed sicut baptismus
flaminis ad baptismum fluminis alii
dicunt quod penitentia non est virtus specialis
sed est generalis per conditionem aggrega-
tionis virtutum que comprehendit
totas virtutes sicut una linea
comprehendit multas virtutes et una
cythara comprehendit multas cordas
unde quod quis detestatur et emendat
hoc peccatum luxurie tangit cor-
dam temperantie et castitatis quando peccatum
superbie tangit cordam humili-
tatis Sed illud non valet quia sicut
magnanimitas sic opus cuiuslibet virtutis
est tamen virtus specialis eo quod habet ma-
teriam specialem puta se
habeat recte ut sit dignus honore
ut patz 4o ethicorum Sed quoniam
virtus quod dicitur penitentia declinat
ab omni malo tamen hoc sic se habet
specialiter recte ut mediante homines
adversa emendari per deum
de omni offensa et hoc ut absolvente
ut predictum ut dictum est
ideo penitentia est virtus specialis
unde non obstante virtus oblit

vocali super si quis sibi aliquid reputet
eam ipsum sibi voce spali ille sibi
paciat esse vim etc. et non
solum aggrediatur ut ista assumimus et
patet patz ad argumenta etc.
Alii dicunt licet penitentia sit
virtus tamen non est virtus distincta a
caritate quia penitentia et caritas ut
dicunt sunt eadem res quia
racione dicitur quia eadem virtus est
amicus deo et testari ea que
separant a deo Sed caritas vincit
deo penitentia detestatur peccatum quo
separamur a deo ergo etc. Sed illud non
valet quia sibi pro obiecto est proprios
obiectales Sed illud est obiecti
et ratio obiectalis caritatis et penitentie
ut patet ex dictis ergo sunt sibi spaliter
distincti Item arguitur contra quia communis
caritas detestatur ea que separant
a deo tamen hec sunt alia racione quam
tenetur ea penitentia Item 2o arguitur
dicendo quod virtus que est penitentia
est subiective in voluntate Sed
ut patet ex dictis penitentia est contra
iniuria Sed contra quidam dicunt
quod penitentia sit in irascibili quia
in habitu quod vindicative spectat ad
irascibilem Sed cum beatus augustinus
penitentia est quedam vindicta Sed
illud non valet quia licet actus ipsius
irascibilis se possit extendere ad
detestacionem mali sensibili tamen non
extendit se ad detestacionem mali
spiritualis dei opponitur et extenderet
se ad illud quod extendit sibi obiectum
adequatum Item arguitur contra quia
sed intellectus sicut et appetitus
concomitatas sensitivas sed ratas
ad appetitivas Sed quod quia primo potest
cognitive sensitive primitus actu
sit tamen per intellectum compelle

possunt sibi actu quia que sepa
rant a in inferioribus sunt vincta in su
perioribus per continuacionem de causa quia
vindicative irascibiliter concupiscibiliter et
actus competentes irascibili et con
cupiscibili appetitui per sensitive
pro ipse appetitu intellectivo sive vo
luntas competentes per ipsam
Alii dicunt quod penitentia subiective
est in concupiscibili quia opposita apta
nata sunt fieri circa idem subiectum
Sed dolor et delectatio gaudium con
traria sunt opposita cum igitur gaudium
et delectatio sunt in concupiscibili
sequitur quod penitentia que consistit
in tristicia et dolore sit in concupiscibili
subiective Sed illud non valet quia
argumentum istud concupiscibile non respicit
dimittere offensum subiective sed pe
nitentia non est in ea ponenda sub
iective cum patet quia penitentia
principaliter ordinat actus suos
ad emendandam satisfaciendam deo of
fenso pro peccatum cum patet quia dimittere
offensa non potest proprie obiective
ab illa vi manum obiecto ad
esse non excluditur deus Sed infra
obiectum adequatum concupiscibilis
non clauditur deus ut patet ex dictis
ergo etc. Item arguitur contra quia dolor
et tristicia ut sunt in concupiscibili
sunt sunt passiones et per quos non
est penitentia de qua loquimur
quia illa est virtus passio autem non
est virtus virtus sed pena audire illata
racio non est iusticie vindicativa
communis aliquis sit effectus talis
iniuste sit infusio Alii dicunt
primam subiective esse in racione sive
intellectu quia penitentia est quedam
iudicium ut patet prima ad corinthios xi
2o ubi apostolus cangens actu

penitentie aliquis si nos inspicias me-
dicatum non utique medicamentum
sed iudicium propter ad maliciam. Sed
illud non valet quia licet iudicium
dictamine spectat ad rationem cum iudicium
dictum autem executionem mandatur
spectat ad voluntatem. Sed cum prima quia
est vera non consistat iudicamine
iudicii sed in valida executione con-
quia talia bene dictant qualiter debet
sed prima quam tamen cum non executio-
tantum ista dicitur prima. Secundo ad-
dunt quod penitentia non est iudicium
dictamine sed magis executio et ideo
pertinet ad appetitum. Alii dicunt quod
prima est iniquitatis potestas anime quia
vera vel saltem est ubi agitur sed penitentia
agit magis potentiam anime cum qualibet
expellatur peccatum. Sed nec illud valet
quia sicut est vera actus est in pluribus
subiectis sicut quamvis pax probatur quia
quia vera penitentia est in uno subiecto
tamen actus sed in uno homine sed
plures potentie anime distantes. Ideo ad-
dunt quod virtus activa est attribu-
itur duplex rationis subiectum alias
activitate primo et magis vel 2o
imperative quia tamen sed penitentia aliquo
agatur magis potentiam anime motive
voluntatis et subiectum est in aliis po-
tentiis est solum activitate. Alii dicunt
quod penitentia est in sinderesi primo ipsi
sinderesi quoniam ipse dolet pro peccato
2o quia sinderesi ipse quoniam detestatur
peccatum. Sed illud non valet quia sicut patet
ex dictis libro 2o quoniam 39a distinctio 3o
sinderesis non est nisi ut potentia anime
sed est habitus qualitas anime et ideo non
potest esse subiectum penitentie quia unum
habitum non subiectatur alius habitum quia
hic quoniam potentia. Ideo melius dicunt
quod gaudet de peccato et detestatur peccatum

quoniam anime intellective propriam sinderesim
et hic quoniam anime voluntatis propriam
Secundo arguitur cum queritur utrum penitentia
possit iterari ut potest deponere penitentia
ut vera et ut est sacramentum est primo
pie creditum et quod tociens quis laudabi-
liter utitur quotiens peccator vere
recordatur de peccatis in que lapsus est
ut quod dicit extra de quam quantumque sua
ingentium peccatis saluum est. Sed
peccatum de penitentia ut de sacramento
adiutorum est quia tres sunt modi generales
penitentie sollemnes secundum prima dicitur
privata alia publica 3a sollempnis
penitentia privata dicitur illa que a
sacerdote imponitur confitenti pro peccatis
occultis. publica que impo-
nitur et magnis peccatis sicut
nudis pedibus peregrinari ut [illegible]
[illegible] sic [illegible]
penitentiarum sicut penitentia prima
sollempnis est illa que imponitur
pro manifestis sceleribus quibus
pro tota civitate urbis vel
ut [illegible] scandalizavit sicut est
[illegible] [illegible] et sicut ne-
phanda peccata et horrenda de-
primis duobus modis non est dubium
apud ecclesiasticos doctores quin iterari
possunt et dictum patet quia iterantur in ecclesia
sicut patet per ingressum in libro. Sollempnis
autem penitentia non iterum nunquam non est
iterari quamvis non consuetudines
aliquarum ecclesiarum et ideo et si
talis relapsus fuerit in scelere ut in magnum
peccatum tali iniungenda est grandis
et magna penitentia sed non sollempnis
ne confracta videatur talis sollempnitas
minus et potest modus istius penitentie
et talis incipit quadragesime
penitentia videlicet ante sacerdotes pro-
cessionis et veniat cum talia et petat
[illegible] in capite illa die celebrabit
[illegible] eos episcopus cum fratribus [illegible]

et dz esse medici patris et medi pe-
dibus rasis capitibus d(icitu)r vel sunt
de qua capitula patet inferius quos
epus introducit in eccl(esi)am cum toto
clero suo dicens septem psalmos
penitentiales postmodum eis manum
imponat aqua benedicta asperge(n)s
cinerem capitibus eorum imponit sa-
cilicio colla eorum cooperit et voce
lacrimabili eis denunciabit quod sicud
adam propter peccatum suum eiectus fuit
de paradiso sic ipsi eiciendi sunt de
eccl(esi)a quo suo precipit officio ministris
ut eos expellant de eccl(esi)a et ipsos
euntibus clerus eos prosequatur cantando
hoc responsorium In sudore vultus
tui etc maneant autem extra usque
ad diem cene domini qua die presen-
tabunt se ad fores eccl(esi)e suo pro-
chiali et iterum introducantur in eccl(esi)am
per suos presbiteros prelatos et iacebunt
eis ibi extra divino officio usque
ad octavam pasche ita cum quod non
cantabunt nostris pacem accipiant
et ab illa die iterum manebunt
extra eccl(esi)am usque ad diem cinerum
et sic de eis quolibet anno donec
penitentiam suam compleverint dispen-
satur. Sed iste rigor propter tepe-
ditatem prelatorum iam raro servatur
et ideo mala multa contingunt
De 3o articulo petitur de duobus
primo de causa penitentie 2o de eius
effectu sed circa primum ut patet
est sciendum quod causa principalis
et sacerdos seu minister est causa
instrumentalis sed in aliis partibus sicut
sed circa primum partem est sciendum
quod deus est causa effectiva
quod cum sic deus infusa et propter
eam deus solus per eam efficien-
ter operatur quod ipse solus creat sed
causa eius dispositiva est voluntas
et ideo adiuvandum est quod penitentia est
quasi quedam hominis opus ad

decem ad quod dz attende et ad hoc
disponere potest fidei informis
2o notandum est eius generis velut ab
alterum pena et ad hoc disponere
unusquisque debet penitentie per peccato quod
timor servilis appellatur liber 3o
dist. 3a 3o queritur talem quere
est ad similitudinem quo inclinat
ad ipsum et quo ad hoc disponitur
servilem informem et penalem
dolorem et appello hic informem
quem illud quod constat in ani-
ma caritate infusa que iam
venit ei esse forma eius ut
eam perficit illud accidens et adiutrix
quod efficiens penitentie sicut intra et glosa
quos sit in una auctoritate contingit
capitulum inquodam simile sit
dicens de penitentia quod penitentia impe-
rante deo penitentia vinculis pa-
disi reserans cor gentium penas
tristium consolatus advitam de
ineffabili vinculis statum instan-
ras honorem innocentis fiduciam
reformans gratiam per contradictorem
revocans quod penitentia quod dicit reparans
animam ligatam et solvens animam
solutam et reparans cadentem et mi-
tigans confusa et lavabis desperata
et animas corpora et vivificantior
auro splendidior sole quam
ut patet vincit ut afflictos
supat ut desperatos deicit penitentia
respuit avariciam horret luxu-
riam fugit furorem formidat
invidiam calcat superbiam gloriam
ligwam motus componit odit
maliciam spoliat invidiam per
pena penitentia cogit animam per liberam
viam pauperiem mysteriam per
altiam superbie simplex et imperio
persequi intus degens mori effe-
ssio mope cura humilitas hoc
est pena et fructuosa penitentia 3o stato

gloriosissimorum effectum passionis dispositionem
et eius distinctam veritatem ea
brevius diligentius annotavi licet
ad argumentum principale dicendum quod ante
non est verum. De prima passione patet
dicendum quod vocatur de prima quia
est passio et imperfecta persona et
quod est vera passio imperfecta
de qua ad principale locutus est. Non
illa passione [illegible] imperfecta persona
tamquam in sua quod offert deo pro
emenda [illegible] placationis
dicendum quod licet maiores non sint passiones
passione excellentia et [illegible] passionis
passione sufficientia etc.

Cum queritur utrum Christus carens caritate
possit satisfacere deo de aliquo
peccato mortali et videtur quod sic quia non
minus est deo amicus in acceptatione
satisfactionis de statu quam homo sed
hoc quod acceptat sicut de statu
de debito deo [illegible]. Contra Apostolus
[illegible] caritate non valet [illegible] et alia
opera satisfactionis valent. Prima ante
sed contra Apostolus prima ad Corinthios xiii
si distribuero in cibos pauperum omnes
facultates meas et si tradidero
corpus meum ita ut ardeam cari-
tatem autem non habeam nichil mihi
prodest. Quia patet quod caritas est
principium satisfactionis. Hic primo videndum
est de mortali peccato sic possit satis-
facere 2o de modo satisfaciendi
[illegible] et patebit ad principale questionis
3o de partibus satisfactionis [illegible] de
[illegible] restitutionis [illegible] ad
[illegible] primo [illegible] requiritur
restitutio rei aliene iniuste
detente de primo et adultero
quod homo satisfacit deo [illegible]
pro [illegible] omnis sine
actionis absolute et [illegible] acceptare

et non potest hic deo satisfacere de peccato
peccato mortali quod offensa capit [illegible]
cogitatione [illegible] qui offenditur [illegible]
[illegible] sive deus qui offensus
est per peccatum est infinita [illegible] offensa
quodammodo est infinita et per quas
omnis actus [illegible] non potest acceptari
minime esse condigna ad sufficientiam
[illegible] offensa [illegible] potest [illegible]
actus [illegible] ut gratia dei et caritate
informatur cooperante [illegible] meritis
passionis Christi potest hic satisfacere
deo quia si sic agit quod actus sua
est gratia et accepta [illegible] que offe-
debat ille sufficit ut satisfaceret
potest de offensa sed actus hominis
accepta [illegible] peccato est gratia et acceptus
deo [illegible] patet quod [illegible] persona
gratia et accepta [illegible] manet
offensa et per quos [illegible] qui offendit
emenda potest [illegible] patet quod
quasi [illegible] est quod actus gratia et
caritate informatur sive agitur
et caritate preparatus non esse gratia
deo et [illegible] passionis Christi qui est
[illegible] per peccatis [illegible] est deo gratum
[illegible] quod [illegible] passio
[illegible] cooperatur placatur
deus et per quos acceptat deus
opera sufficientia que [illegible] penitentia
[illegible] patet [illegible]
[illegible] quibus persuadetur
quod [illegible] potest satisfacere deo de peccato
mortali [illegible] 2o [illegible] prima [illegible]
hic carens gratia et caritate potest satis-
facere deo de peccato quod opera hominis
carentis gratia et caritate non sunt
deo grata [illegible] sive accepta
ergo hic carens gratia non potest deo
satisfacere de offensa [illegible] patet
quod [illegible] non [illegible] nec
acceptat [illegible] sed homo
sine caritate est [illegible] dei [illegible]
dei actualiter est [illegible] quia

omnes nascimur nati filii ire sed
ait apostolus quia est peccatum quod deo
satisfacere non possumus nisi magis nos pre
[illegible] et glorificat illud medium
quod fecimus Exis[illegible] quod iustificat concurrit
opinio est fratrum que ponit quod homo
permanens in uno peccato mortali
possit digne satisfacere deo de
alio quia sic ut tunc homo sit simul
amicus et inimicus dei amicus simul
quia cum caritate homo possit satisfacere
ut patet est caritas que facit amicum
et simul inimicus dei quia contemptor
precepti divini quod supponitur esse in peccato
mortali sed contra illa quia sic sunt
opinio sed adinvicem [illegible] de
talibus per totum unum alius in materia
et per quas de uno peccato satisfactio
si satisfacere alicui sed unum peccatum
mortale non habet necessitatem [illegible] cum
alio et prima morbus corporalis tollitur
sine alio [illegible] neque breviter
maxime [illegible] de peccatis que sit ut
medicum [illegible] admissorum [illegible]
quia nullius peccati mortalis remissio
sit nisi per infusionem caritatis et gratie quia
nulla infusio [illegible] omnis remi
ssio mortalis peccati et ideo infusionem
presuppono satisfactio de peccato mortali
quod si datur quod tollatur unum peccatum
et non alterum ut [illegible] remissionis
unius peccati tunc homo habet caritatem
sed [illegible] alterius peccati remanentis
non potest habere caritatem et habet
caritatem et non habet caritatem quod est
contradictio et ideo de satisfactione quia
deo non sufficit sine operibus omnis
sed sine caritate non est [illegible]
dicitur quod non est simile de morbo cor
porali quia alio et alio medicamento
curatur sed spiritualis solum curatur uno
medicamento scilicet infusione pure
cum gratia et caritate [illegible] dimissa

satisfactio ordinatur penitentia [illegible]
[illegible] quod non est simile quia [illegible]
non infundit virtutem in absolutione
que sit in corpore cum alio [illegible]
sed deus non absolvit nisi infundat
[illegible] cum caritatem quod illa opinio
est fratrum que ponit quod bona opera
que facit homo in peccato mortali [illegible]
non sunt satisfactoria durante illo peccato
tamen postea sunt fructifera et satis
factoria cum homo gratiam est [illegible]
[illegible] de illo qui ficte recepit
sacramentum baptismi cum tamen incipit post
baptismum recipiente [illegible] fictione
sed ut illa ficto [illegible] quia [illegible]
[illegible] per supervenientem gratiam
non [illegible] non [illegible] presuppo
cum [illegible] sed illa opera cum sunt
tanta sunt penitentia cum illam sup
venientem penitentiam [illegible]
[illegible] per primam non oriunt
[illegible] et non est simile de baptismo [illegible]
imprimitur caracter imprima non [illegible]
[illegible] patet satisfactio opinio
que ponit quod satisfactio [illegible]
et [illegible] [illegible] et que fiant
sine caritate [illegible] cum [illegible] quod sunt
[illegible] penitentie [illegible] in peccato mortali
sit sufficiens est [illegible] per quam
sine caritate [illegible] quia [illegible] ille quod
tenetur dare alicui [illegible] unum si
dare [illegible] [illegible] et [illegible]
non satisfaceret creditori sit [illegible]
[illegible] est operibus [illegible] sine
caritate [illegible] de [illegible] [illegible]
illud [illegible] iustitie [illegible]
[illegible] in [illegible]
de [illegible] est [illegible] quod pro
satisfactione [illegible] [illegible] unus
[illegible] principalibus alios partibus
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
satisfactionis puta elemosina ieiunium
et oratio et hoc [illegible] quia [illegible] satisfacere

sed contra circumstancie peccandi sicut alie
cause peccandi secundum tres sunt partes
prima Johannis 2o omne quod est in mundo
aut est concupiscencia carnis aut concupiscencia
oculorum aut superbia vite ergo contra
quibus satisfacere debet debent esse
tres et quia contraria contrariis curantur
ideo partes satisfactionis quodammodo
contrarie debent ordinari contra peccata
causas culpe et vitabitur dampnum
augmenti satisfactione est in peccato
contrarie ergo ieiunium ordinatur contra
carnis concupiscenciam elemosina contra
concupiscenciam oculorum que est avaricia
et oracio qua humiliamus animas nostras
deo contra superbiam et iste partes
satisfactionis tanguntur Thobie
12o ubi dicitur bona est oracio cum
ieiunio et elemosina sed si loquimur de
partibus satisfactionis minus principalibus
reducibilibus ad tres partes predictas
tunc possunt esse plures puta peregrinaciones
discipline vigilie genuum flexione
et vestis aspera que omnes contingunt
penitentibus et in sufficiencia reducuntur
ad predictas 3es partes quia omnia alia
vel sunt spirituales oraciones et ita
reducuntur ad oraciones vel castiga-
ciones corporales et ita reducuntur
ad ieiunium vel beneficia proximorum
et ita reducuntur ad elemosinam se-
cundo dicendum est advertendum quod restitu-
cionem rei aliene pertinere ad satis-
factionem potest dupliciter intelligi uno modo quod
huiusmodi restitucio dicatur esse pars
satisfactionis alio modo quod pertinet ad ipsam
tamquam sine quo non potest fieri suffi-
ciens et vera satisfactio et iuxta hec
duo membra illius distinctionis
pono duas conclusiones circa
restitucionem movendo quasdam
questiones casuales quarum prima
restitucio non pertinet ad satisfactionem

tamquam pars eius quia illud quod homo te-
netur sub pena mortali sufficit potest perficere
licet non est pars satisfactionis sed omnis
sub pena mortali sufficit et tamen potest
facere restitucionem de re iniuste
possessa ut patet quia videmus quod
paganus manens in sua infidelitate
potest tamen iniuste possessa re-
stituere alteri et patet quia nulla pars satis-
factionis potest sufficere complere in pena
mortali sed peccatum est supergressio
alia 2a est quod restitucio pertinet ad
satisfactionem tamquam illud sine quo
non potest fieri vera et sufficiens satisfactio
quia ut patet est peccatum nullus tenetur
sub pena mortali potest satisfacere sed ut
patet in questione precedenti non dimittitur
nisi restituatur ablatum secundum Augustinum huius
primum est restitucionem potest fieri
ex parte questionis super hoc capitulo
... quinque ...
... sine quo ... prima
... quis teneatur faciendam ...
... solum faciens dampnum ...
... multi alii qui comprehenduntur
in duobus versibus iussio consilium
consensus palpo recursus participans
mutus non obstans non manifestans
per hos autem qui actione propria
principaliter fecit dampnum iste nomine
persone tenetur ad restitucionem in
libros ... consentiens scilicet qui
consentiens affectu aut opere
cooperatur palpo id est adulator
puta cum aliquis dicit predones
esse viros fortes et per hoc
allicit eos ad spolia facienda
que non facerent scilicet tales adu-
lationes huiusmodi ... non
commendacione ... ille qui
... sine ... potest
huiusmodi dampnum prohibere scilicet qui
sine suo periculo posset et tenetur
ex officio clamare sed ...

incorp° & alias ad custodia deputis
no obstans sic ille qui non
resistat & tm sine suo pculo pt
phibe ne fiet talia mala &
mag° incu' d' eo qui ex ofo
vel officio tenet resiste huius
mal hominibus no manifestans
tenetur adresta qui scit ubi
res e furtiua vel alias iniuste
ablata vel sit quis obstabit
& tm peccabit no vult mederi
tn qui hoc facere potest sine pculo
suo omes pdc tenentur ad
restitucione dampni qui si unus restituit
integre ceti sunt absoluti quo ad
illum maxe cui restitucio fieri
debz 2a questio cui debeat fieri
restitucio dicitur aliquo sit e ablato
sine iure & si mortuus e vel
no pt hri suo proximo heredi vel
cui ordinauit in testamento si
tales no sunt et de scitu & li-
cencia dyocesani talia bona sunt
in pios usus conuertenda 3a questio
quando restituet adeq inde e ad
attendendum qd quando res iniqua qs
dampnificatur no pt restitui in
sua forma puta cum aliquis incendit
domum vel villam vel castrum vel
occidit hominem vel enormiter vul-
nerat vel impedit maliciose ne
d' aliquo beneficium conferatur vel in quo
ledit famam hominis scienter vel
maxime dicitur quod in hiis & similibus
aliis casibus no pt poni regula
quis quia quando talia fiunt aut sunt
quando ponderando fuerunt & inde-
liberate quando deliberate & ex pura
malicia puta cum peccator in
tantum vel adeo dedit qd
quod dampnificatum debuit quando
sunt deliberate sed ex odio & iniusta
causa suadente pensabit huius

& similibus confinibus tamen a generalibus
qd a solempnitatibus debz sit restitucio
p alia bona huius dampni illata
recompensantur vel debuerunt bona
vel vel bonorum videtur qui huius
cimpsas & qdrates tm generaliter
qd solempnitates fiant ordinate &
debito pondere sed questio est
quando & hoc dupliciter pt intelligi vno
qd restitucio debz fieri pauperi inuenienti
qui dum tamen bonis suis que
si habuisset multa alia bona cum istis
lucratus fuisset & forte interim
soluit usuras quas no soluisset
si bona sua dimissa fuissent
vel debito tpe soluta & idem
dum lz locum de illis qui creditoribus
tpe statuto no soluunt dicitur
qd huius dampnum certum & euidens
e & tm dampni parcis est puta
qd soluit usuram quam no sol-
uisset si vel cum raptor sufficit
debz de toto dampno sz qd dampnum
vni e incertum sed deberet et sciatur
de arbitrio boni viri si aut ille
talis cum abnoxius e qd omnia
bona d' no sufficiunt tc tenetur
cedere bonis vel vendere & inspz
ad mediocritatem paupertatis vel dicit
hostiensis sz cum i' vide 2a questio
d pcone ubi sciunt qd quando
igitur pena que fecit dampnum
& id qd pculum honoris sui no
possunt se ipm manifestare & p quis
mt habz restitucionem facere mt
alia psona id qd quidem pone i.
mete quo dicitur qd p confessorem
sum vel p alium ydoneum virum cui
confidit sed qua quo qua confiteri
prauo inuenio qd modum congru-
i tenere quo restitucio fiat quando
est difficile valde sed p3 d' inclere

que concepit in adulterio sum quem heredem filium censent in quo casu dicunt quidam quod mulier tenebitur hoc marito suo sed hoc est incertum et in laborem adhoc ut ingrediatur religionem vel non sit capax hereditatis et si non vult ingredi tenetur dicere filio. Septima questio est quis et quo tempore tenetur quis restituere et illa questio potest explicari intelligi vno modo de illo qui nunquam fuit possessor bone fidei et iste in mente tenetur satisfacere inquantum potest. Alio modo de illo qui quamvis fuit possessor bone fidei in principio cum tamen cessat tenere possessionem sufficienter informatur de hoc quod iniuste aliquid iniuste possideat et sciat cui talis res debeat reddi tunc talis in mente et absque vlla dilatione debet facere restitutionem.

3o per istam questionem intendunt quod tenens prescriptionis que erat in presentibus spacio 10 annorum quoad presentia laborantem et pluralitatem quoad absentes 20 annorum et plures dicunt habitantes in eadem provincia absentes in diversis provinciis quoad eorum spacio 30 annorum excepta ecclesia romana et diversis prescriptionibus abusucapione que prescriptio currit super rem immobilem sed est de iure quod villa [illegible] sed usucapio currit super re mobili sed pecunia [illegible] liberi [illegible] complete prescriptione tenens eam [illegible] sufficienter quod iniuste detinet ad eam non quesitum vero tenetur ad restituendum hoc quidem videtur quod de iure civili et humano non tenetur ad restituendum sed iure divino tenetur ad restituendum ego autem dico quod non tenetur ad restituendum quod cum ius canonicum et illud divinum [illegible] in prescriptione possidens ille non tenetur restituere sed [illegible]

omnibus conditionibus ad prescriptionem requisitis et lapso tempore prescriptionis tamen illud civile quod illud canonicum [illegible] divine passionem ei qui prescribit [illegible] sed eciam principale [illegible] quod non est simile de decimis vel [illegible] et de decimis successionis personalis non absolvendis debita vel [illegible] sufficiat respondere vel [illegible] qualiter iniuste sed ad sufficientem personalem [illegible] requiro [illegible] amicicie que impedit [illegible] dei et honoris nequaquam potest esse desiderio in homine divina gratia et caritate.

Consequenter queritur vero quando confessio et professio sunt partes penitencie et videtur quod non quia si essent partes penitencie tunc vel essent partes integrales vel subiective non integrales quia tunc [illegible] de [illegible] sunt partes [illegible] predicatur [illegible] hoc est hoc [illegible] de vna [illegible] vel subiective quia tunc [illegible] integralibus sunt partes [illegible] sed partem penitencie in [illegible] si illa partes separatim ab aliis duabus [illegible]. Contra illud est quod aliquid quod includitur [illegible] integrale integritas penitencie sacramentalis includit istam tamen quod quocumque istorum deficit non potest esse integritas penitencie sacramentalis ut patet [illegible]

Hic primo videndum est quod quando confessio et satisfactio sunt partes penitencie sacramentalis 2o de circumstanciis quibus penitentes tenentur [illegible] penitere 3o de impedimentis [illegible] penitentie a quibus penitentes debent [illegible] vero penitentia [illegible]

venialibus nate sit dolere de primo
sit peccatum simo sit peccatum
primo dicitur quod quando confessio
est sufficiens respiciunt primam ut
est factum 2o quo respiciunt
primam ut est utique quod prima potest
esse sine confessio confessio sufficiens
confessio sed peccatis mortalibus prime
ut est factum quia quae sit habita
quod ipsis patet factum prime quia
esse positum illa dicitur peccatis mortalibus
les prime sed potest eadem parte
ebus licet posita factum prime et
quoniam eo oio desit sine tamen
esse quod in voluntate ponitur non
habet factum prime sed etiam 2m contra
inultu istorum cum est pos secunda prime
ut est factum quia magis post secunda
sunt posita ro totum talis est posita
completa ro prime non sunt
in aliquo istorum cum prius posse supra
quoddam aliis duobus sed etiam 2o
tamen vbi sunt peccatis secundas non
est unum nisi sed factum prime in
hoc quamvis ebus est unum non re
et quod 2e peccata tota non sunt peccatis
potes quia peccatis potes non
sed utique eliciti sed sed elicit actum
sed peccata esse sed utique elicitiva sed etiam
esse quod peccata esse non sed peccatis
prime ut est utique quia vita generalis
pes non pt esse peccatum sine tota
sed ista esse sed prima prima quae est
utique aor pz quia tamen consentiunt
eo parabus sed presupposito peccatis sed
quia prima quae est utique infundit
in baptismo imprimit et baptizatus in
dam est supius sed hoc esse sed prima
baptismo fieri dicit quod cum hoc esse
sed de genere bonorum et utique meritorum

quia quod pertinet ad aliquam virtutem sed
non est quod ad aliquam aliam virtutem
dicitur spectat quando ad virtutem quae
est prima Secundo hoc dicendo quod pertinet
ad virtutem prime sed consistit iusticie
quod pertinet ad eam sed peccatis eius
esse facta quibus quia pertinet ad eam
sed actus eius et hic ut eliciti ut
imperati de 2o actu est advertendum
quod circumstantia ut aggravat peccatum ut
mutat speciem peccati sed furari
manu dextra ut sinistra ut de opere
ut de mane ut in foro ut in domo
quod aggravat peccatum tamen non mutat
speciem sed furari multum et modicum
peccatum tantis pluribus quia furari per
quia magis recedit ab equalitate
iusticie tamen non variat speciem quia
semper manent infra speciem simplicis
furti sed quedam sunt quae tamen
hic quod aggravat et mutat speciem
sed furari rem sacram ut sacrum
non mutat imperium simplicis furti
sed existit imperium sacrilegij Exemplo
in eum et peccatis sacrilegij sine primo
furti ut spolij tollere sacrum de
sacro sed calicem de ecclesia
ut sacrum de non sacro sed tollere
calicem de domo non sacrata ut
tollere non sacrum de sacro sicud
violenter rem non sacram tollere
de ecclesia et 2m hic pena quae
prima non est nata ut est forte
populus hoc specialiter penitere de
diversibus circumstanciis primo dicendum
ita eo ipso quod tales circumstantie
ut agravat ut mutat peccatum ideo
non apparet aliquod necesse confiteri
oportet ea ipsas specialiter penitere
2m 9o valde dicitur est expositum
de circumstanciis 2o duo specialiter

De circumstanciis
Adam
pa 9o
2 9o

penitens et confitens cum sit non est,
simpliciter necesse ut dicunt doctores
communiter sufficit autem ut ipsi dicunt
quod peccator in confessione exprimat
peccata [illegible] ipsi genus suum oppositum
in virtutibus contra alterius(?) et
aliis circumstanciis quod circumstancia cum non
aggravat peccatum et non est de ea
facere confessionem specialem quia si ad
[illegible] mercatores(?) animi non
sufficeret ad salutem si simpliciter confiteretur
se accepisse rem alienam quia hoc
intelligi posset de uno de-
nario quod est istorum apicium(?)
sic videtur tamen non dicto sed re est
sentiendum et magister confirmans dicit
3 4o augustinus 3o quod de circumstantiis 3o
dicit unde est et sequitur specialiter confiteri
quod admittendum confessionis nunc
est exprimere genus peccati specialiter
Sed talis expressio non sufficit si non
exprimitur huius circumstancie vel cum
quando sit circumstancie velat genus peccati [illegible]
est quod ille circumstancie tamen [illegible]
[illegible] sua quarum aliquo mutat
speciem peccati alia non mutant speciem
licet augeant quantum peccati que
comprehenduntur hiis versibus [illegible]
[illegible] locus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mora copia causa et modus
[illegible] [illegible] alia [illegible] pu-
silla de 3o [illegible] et [illegible]
de impedimentis penitencie quod licet valde multa sunt que
penitentie impediunt primam tamen alia
impedimenta penitentie tamen [illegible] augustinus
[illegible] et alii gregorius [illegible] quod
tamen augustinus est ypocrisis et [illegible]
assignatur quod vere penitens non
potest [illegible] sed est [illegible] debet
[illegible] opera satisfactionis quibus operibus [illegible]

nota de [illegible] ludo

descendit [illegible] se ypocrisis ut penitens
debet caveat [illegible] se [illegible]
[illegible] vel sit alia opera in habitu
vel penitentie si se [illegible] [illegible]
talia facere non propter [illegible] penitentie sed propter
[illegible] super erogacionis ut ab [illegible]
[illegible] videntur tales virtutes pura
esse in animo [illegible] quod ibi esse
ypocrisis phariseorum in superbia ad
[illegible] que bonis operibus insidiantur
ut appareant [illegible] augustinus [illegible]
et ludus et ludus est duplex
quidam sunt [illegible] [illegible]
et [illegible] hominis ad peccatum [illegible]
[illegible] sit [illegible] et a quibus est
abstinendum et alii sunt bonum
[illegible] qui fiunt in resurrectione
vel in passione vel in ascensione
domini a quibus non est abstinendum
alii sunt [illegible] quos si bene
[illegible] sunt puri [illegible]
[illegible] [illegible] in eis est [illegible]
que de [illegible] [illegible] sunt
in [illegible] ad [illegible] homines
in quibus est [illegible] [illegible]
loquitur de isto [illegible] abs-
[illegible] sed de isto [illegible] licet [illegible]
sive licita [illegible] debes abstinere
et in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et spectaculum [illegible]
spectacula ut [illegible] solet fieri
[illegible] ludos [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
tamen [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ista se [illegible] sua [illegible] miles
vel negociator vel aliorum officio
dedicatur quod sine peccato exerceri non
possit vel qui bona alterius
detinet iniuste vel qui odium
in corde gerit et [illegible] se
[illegible] [illegible] non posse [illegible]

n^t negocium relinquat vel officium
deserat et eciam excercendo dimittat
et bona que iniuste abstulit
restituat sicut ille sicut vlterius au
ctoritas quo ad cetera vltra patet. Sed
de milicia et negociacione videndum
est quando aliquis actus sive de milicia
conversacione qui sunt contra preceptum
sive minus caute sive contra tormen-
mentum et aliquis contra preceptum dei
sive oppressio pauperum aliquorum licet
et honestum sive defendere orphanos
pauperes et viduas pugnare
pro publica in causa iusta. Sic
negociatores qui mercancias exercent
cum mendacijs et decepcionibus et hic
eos aliquibus emunt et aliquibus vendunt
fraudes molitentur multis omnibus
faciunt contra preceptum dei vel eciam
tenentur qui contra dei preceptum in die
dominico vel contra preceptum ecclesie alio die
festivo vendunt et emunt. Sed qui
exercent suas mercancias salvis
preceptis dei et ecclesie. Sed sic multi
sunt gregorij de militibus et merca-
toribus quorum ad actus eorum illicitos
et non quorum ad licitos et honestos
et vide exemplum qui similiter sine
loquitur de mercatoribus. De secundo
articulo dico quod dolere seu penitere
de peccatis venialibus dupliciter potest
intelligi vno modo quantum aliquis ab
solute et sine medio et sine quo
non potest esse salus alio modo quantum
aliquis expediens et penitenti prestat
et cum sic sit ergo prima propositio
non tenetur homo penitere de peccatis
venialibus quia omnis qui absque
peccato moritur in gracia et caritate
ille salvabitur. Secundo dico quod aliquis
decedit cum peccato mortali in gracia

et caritate quia sola venialia non
excludunt caritatem et graciam tunc si
in alia vita non sit pena sacial
sic tale salvabitur. Secunda prima propositio
de peccatis venialibus. Sed quia
necesse tenetur maliciam sine caritate
necesse tenetur removere omnia impe-
dimenta contradicentes illius finis. Sed
quibus homo tenetur suo desiderio tendere
suo desiderio peccata venialia
prestant impedimentum. Ergo homo
tenetur talia removere et hoc non
potest nisi per penitentiam. Secundo de quolibet
offensa dei homo tenetur penitere.
Sed per peccatum veniale homo aliquid
offendit deum quia quod dei puniat
ille offenditur. Sed peccatum veniale
deus punit in purgatorio. Tercia secunda
propositio videndum quod licet autem sit verum
loquendo de impedimentis perpetuis
tamen non est verum de impedimentis qualit-
ercumque contrarijs. Ad hoc
videndum quod veniale non prestat
impedimentum perpetuum quia dato quod
de ipsis nulla agatur penitencia in hoc
mundo tamen delebitur in purgatorio
et ob hoc purgacio et consequitur
finem de quo loquimur. Ad argumentum
videndum quod licet potest negari quia
offendens per eodem non manet
in gracia et caritate ipsius offensi.
Sed venialiter peccans manet in
gracia et caritate dei. Ad improbacionem
videndum quod sepe potest displicere
filium quem diligit deus quia filius
non cum abominacione quem peccatum
offendit. Tercio ergo ecce homo
tenetur penitere de peccatis venia
libus quia hoc est contrarium in hac
vita et in futura. In hac vita
quia penitendo de venialibus melius
facit se disponere de mortalibus

infusiua vita quod sit debitor
penitendo potest deuitare abyssum
purgatorium futurum quia nunc est ita
modicum peccatum quod infinito homo
pro sustineat purgatorium si
in hoc mundo non fuit deletum sed
argumentum principale dicitur quod sunt
pro irregulares ad probationem
dicitur quod quia non pena enorme
de se sine significatur actualiter vel alium
consensu et contritio confessio et satis-
factio non dicuntur pena sed pro pene
quamquam actualiter patitur iam de eterna
et quia illorum [illegible] dicitur pena
actualiter et pena [illegible] passione annexa
actibus [illegible] que est ipsa pena
et peccata [illegible] non [illegible] pena sed
dicuntur habere penitentiam annexam

Contra quintum vero dolor contritionis
de necessitate requisitus in sacramento penitentie
debet esse maior omni alio dolore
[illegible] quod sic quia cum omnis dolens
non doleat propter priuationem boni
vel propter [illegible] mali sed quod de
illo maior dolor debet quo [illegible]
tur priuabitur summo bono et affligetur
maiore malo ex peccato et hinc
quia propter peccatum priuabitur homo eterna
beatitudine et deputatur infernali
Contra videntur quos [illegible] esse
instrumentum salutis maiorem dolorem
[illegible] in morte pueri et amicum
quam faciat in confessione suorum
peccatorum sic [illegible] videndum primo
quid sit contritio 2o vero de quolibet
peccato mortali sit habenda specialis
contritio 3o de principali quesito
[illegible] vero confessio soli deo facta
sufficiat ad salutem Contritio
diffinitur sic contritio est dolor volunta-
rie assumptus pro peccatis cum proposito
confitendi et satisfaciendi et per hoc
quod dicitur voluntarie assumptus differt
contritio a dolore naturali et violento
per hoc quod dicitur pro peccatis [illegible] contritionis
[illegible] et contritio distinguitur
a dolore [illegible] alia re-
[illegible] et per hoc quod dicitur cum
proposito confitendi et satisfaciendi dif-
fert ab attritione et [illegible] displicentia
peccatorum que [illegible] non includit
et dolor [illegible] [illegible] et
residuum [illegible] ex quo contritio
[illegible] non assumitur
voluntarie 2o contritio salvabatur
homines in veteri testamento sed
tunc non dum fuit instituta confessio
ergo de ratione contritionis non videtur
esse propositum confitendi ad primum
dicitur quod licet sola gratia dei non
possunt sic salvificari contritionem
in actu contritionis et libera voluntate
[illegible] et ideo bene dicitur voluntarie
assumptus ad 2um dicitur quod cum insti-
tutio confessionis potuit esse
contritio [illegible] et actu pene ut pena
et [illegible] sed non [illegible] pene
ut pena et [illegible] quod [illegible]
includit propositum confitendi de
2o articulo [illegible] pena [illegible] contritio
quam [illegible] sit et [illegible] contritio
de omnibus peccatis sine quibus [illegible]
et [illegible] voluntatem
offendit et necessaria ad hoc quod peccata
remittantur et gratia dei et caritas
infundantur quia sicut pars corporis
[illegible] non [illegible]
sit [illegible] necessaria et [illegible] contritio
de omnibus peccatis ad hoc quod fiat
remissio peccatorum 2o illud [illegible]
[illegible] contritio [illegible]
[illegible]
et [illegible] frangere quasi sit

continue et ideo si voluntas manet
inclinata vel alicui peccato mortali etc
non est vera contritio licet in mente homo
non possit sic sicut convenit ad sin-
gula peccata cum distinctione recor-
dari ideo necesse est quod in momento
quo adest inspiratio habeat etiam
displicentiam de omni peccato mor-
tali. Secundo quod quamvis generalis sententia
contritio concepte penitentie sufficiat ad
suam inspirationem puta ad remissionem
peccatorum et infusionem gratie dei quod
sed apud peccata vult posse vivere
non vult deus illa inquit sed
iam dictum est hoc non potest quis sic
displicentiam de quolibet peccato distincte
generalis in actu meritum ubi non potest
quis distincta considerare peccatorum nec
per quos distincta detestatio detestatio
sufficit displicentia detestatio
vel ex quo videtur dicere glossa super
illo verbo psalmi lavabo per singulas
noctes lectum meum etc glossam
per singulas noctes idest singula
peccata super quibus singulis flere debet
et sicut in lavatur lectus qui est conscientia
hominis etc videtur quod illa glossa probet
displicentiam meritum vero quorum
in mente est per ipsum confusionem
dicendum potest intelligi illa glossa de
ipse peccati sufficientia contritionem nam
aliquis homines sunt ita inflexi
aliquibus peccatis quod licet aliqua peccata
detestentur tamen non habent veram displi-
centiam circa suorum peccatorum quia
illa quibus in dicto spaliter inflexa
inflexi sunt et illorum non poenitent
adhuc dimittere et istis hominibus necesse
est ut tamen dum lavatur per singu-
la peccata dicunt ad peccatorem dico etiam
et omnibus inclinant contritionem displicentiam
et vel illis motus voluntatis quo etiam
displicent quibus deus offenditur et
primo dicitur contritio quia rei non contritio

ut qua resolvitur in rebus in partes
ex illorum loco methodi sed quod dum vo-
luntas manet inclinata per affectionem
unius peccati tamen dum non est interna reso-
luta cum talis motus fiat contritio
quo quis sufficienter recedit de
displicentia unius peccati ad displicentiam
alterius peccati ipse loquendo vocatur actus
quod tali motu recedit homo de
uno ad aliud voluntatem suam
tollendo et frangendo et sunt et quod
dicitur quod dicit quod actus ipse
informis sicut est sine caritate quia quod
dum ipse non curatur voluntas de
aliquibus et non de omnibus tamen dum
tamen vane desistit tantum sed
contritio per se formata sicut est caritate
associata quod vera contritio que est
vel displicentia omnium peccatorum numquam
est sine caritate. Alio potest dicta glossa
intelligi per ipse respectu veram contritionem
quod dicitur quod hoc per gratiam gratificata
tamen cito et sine magna difficultate
generatur de omnibus peccatis sine inequali
qua contritione cognoscitur remissionem peccatorum
per gratiam quam fecit tamen conscientiam
recipit gratie valde et necesse tali
homini ut actum contritionis in ipso
formetur et quod de singulis peccatis quorum
potest habere memoriam singulariter
contristetur. Nam infusa gratia in prima
contritione licet expellit peccatum tamen non
expellit inclinationem ad peccandum
et ideo in homine incipienda indurato
collatur per preceptiva displicentiam
qua cor gemit singula peccata singula-
riter deplorat de facili penitens
redundabit imperium et erit novissime
homine illius peyora prioribus sicut dicitur.
Luce xi° De 3° dicendum est advertendum
quod dolor contritionis dicitur potest accipi
duobus modis est in proprie intellectiva (?)
aut alio modo est in proprie sensitiva
primo modo est displicentia voluntatis de peccatis

29 nec 4 dist glo

39

pctm detestatur et ystomo dolor qui
est ipa contritio essencialiter ut saltem
est de essentia contritionis / 2o est aliqua
afflictio sensitiva in sensualitate et
sic ut concomitans sequela virium inferiorum
superiores ut quandam redundantia
cum quod generatur in viribus superioribus ad
vires inferiores ut est 2o exemplo
voluntatis dolentis pro quam sensualitas
incitatur ad dolorem et passionem / Iste
dolor contritionis in sensualitate non est de
necessitate absoluta ipsius contritionis et quam
potest esse vera contritio composito dolore
sensitivo in voluntate detestante pctm
Dato quod eius dolor qui sit insensibiliter
quia talis dolor non potest est in potestate
hominis ut omnia nam usque ad illum
dolorem non limitat vera contritionem
et cum huius dolor dispositione contri
tionis quia qualitas pluribus modis
dolet hic de quinque peccatis tanto tantis
prius ipsius et contritionis Item primo
2o prima dolor sensualis ipsius contri
tionis prima dolor contritionis primo modo
acceptus 3o esse maior omni alio
dolore quia contritio alicuius boni quod
magis debet placere tanto separans
a tali bono magis 3o displicere
Sed nunc ait cum deo qui est summum
bonum 3o summe placere et talis
quando impeditur per pctm quia omne
pctm mortale separat adeo ergo pctm
mortale 3o homini maxime displicere
huius autem displicentia est dolor contritionis
secundum sic 2o quando tenemur aliquid
magis diligere tanto de eius amissione
tenemur magis dolere Sed deum tenemur
diligere super omnia ergo de pctio
nec aliquis deum offensum nobis
amictimus tenemur maxime dolere
3o Ieronimus super librum Luce unigenita
fac planctum amarum ubi glosa
penitentium 3o quia si illud esse
vera et vna ad hoc hec vero

contritionem de sinis pctis quia vano do
hic sentit misericordie cum dolorem ut ma-
iorem propter pctis quam sentiunt de vin-
dicanda si esset moriturus ex hoc
aliquis dolor est minus permixtus gau
dio tanto est maior Sed sepe gaudium
quod de prudente ut temporalium tales do-
lores qui sunt minus permixti gaudio
quam dolor contritionis secundum sic 3o minus gay
sufficit ad dolendum omnem mortalem
culpam secundum de necessitate salutis non
oz dolorem contritionis esse maiorem
omni alio dolore quia patet et ante
quia contritio non est sine gratia Sed quidem
caritas gratie excludit omnem mor
talem culpam secundum sic Iste dolor
contritionis est displicentia voluntatis de
pctis Sed magis displicet unumquodque
homini pena inferni quam pctm ergo dolor
contritionis non est maior omni dolore
3o prima ratio quia non est necesse quod dolor
contritionis sit sensibiliter maior omni do-
lore sufficit enim quod sit displicentia
maior prima si inter duo mala omni
sponitur homini sustinere malum mortis
culpe ut mortem vindictam magis
eliget eorum prima primum et per quod magis
displicet pctm quam … Ad 2m dicendum
quod licet non sit vera loquendo de gaudio
tali quod est dispositionem doloris tamen sunt
est prima loquendo de tali gaudio quod
est consequens dolorem Sed gaudium a
nexum dolori contritionis non diminuit
3o propter consequens huius dolorem Nam
cum aliquis gaudet de actu quem
elicit ut propter huius gaudium non debi
litatur talis actus Sed fortificatur propter
sic est in proposito quia sic debitatur in
peccatore inimicus ipsius est penitens
gaudet secundum dolet de pctis quibus
offendit deum gaudet et pro dolet
tali dolore quo merebitur reconciliatione
dei et … Ad 3m dicendum
quod sic minus gradus caritatis includit

maiorem amorem quam quis diligit qua
diligentia recta creatura aliquos quam est
incubare quia quolibet gradu caritatis
deus amatur super omnia creata. Secundo
quia contritio includit maiorem do-
lorem loquendo de dolore qui dicitur
displicentia voluntatis de peccato quamvis
sit quandoque dolor quo ipse contritus
displicet quamvis dampnum vel periculum
temporale comparando deo est formaliter
tamen actualiter aliud virtualiter contritionis in
caritate semper maiorem amorem
de re creata quam de deo sit [illegible]
Consequentia patet quia quanta est necessaria sed primum
quod pena inflicta eterna includit
penam mortis et sic per consequens solum
quia maior erit dolor quam pro penis
mortis vel [illegible] Tertio
[illegible] contritio potest esse sine dolore
sensibili quia [illegible] sit imperfecta
contritio licet [illegible] ipsius contritionis
in [illegible] tamen quia sic solo
actu voluntatis possumus offendere deum
ergo solo actu voluntatis possumus ad
[illegible] possumus re-
conciliari deo [illegible] patet per hoc quod
deus non est minus pronus ad misericordiam
quam ad [illegible] Et quod contra contri-
tionem [illegible] sed quedam peccata sunt cum
delectatione sensibili ergo [illegible] per con-
trarium sit cum dolore sensibili. Secundo angustie
[illegible] sit culpabilis [illegible] qui
deflet dampna temporis et mortem
amici et dolorem peccati non ordinat
[illegible] quia displi-
centia voluntatis informata gratia dei
qua [illegible] peccatum detestatur illa
[illegible] sensibili delectatio
[illegible] culpabilis est et pro huius dis-
plicentiam [illegible] contritio culpa
[illegible] que sit cum delectatione
sensibili dolor [illegible] licet [illegible]
[illegible] sensibili [illegible] non [illegible]

[illegible] minimum [illegible] cadit sub
ipso [illegible] et [illegible] quod illa
[illegible] angustia culpabilis non debet
intelligi de culpa actuali sed
[illegible] dispositive et [illegible]
[illegible] qui imperfecta contritio maiori
dolore tangitur propter dampnum temporale
quam propter offensam dei quod [illegible]
commissione peccati mortalis et si
[illegible] dei sit [illegible]
tamen valde imperfectus adhuc videtur
esse [illegible] quia si esset perfectus et
completus voluntatis et in [illegible]
[illegible] maior dolor
[illegible] culpe quam [illegible]
[illegible] temporalis [illegible] vel [illegible]
sed quando [illegible] est minus perfectus [illegible]
[illegible] est [illegible] et disponit ad
culpam [illegible] talem esse
culpabilem [illegible] dispositive
sed [illegible] est [illegible] sufficit
[illegible] quia ille qui soli deo
corde contrito confitetur vel potest sacer-
doti confiteri [illegible] moriatur vel non
[illegible] quia morte preventus [illegible]
[illegible] confessio non sufficit ad sa-
lutem quia rebellio mandati ecclesie
non est [illegible] sed potest [illegible]
[illegible] confiteri sacerdoti [illegible]
moriatur et non confitetur est rebellio
mandati ecclesie sed patet de pe. et
re. c. omnis. Secundo [illegible] si [illegible] confitetur
deo corde contrito [illegible] vellet
confiteri sacerdoti et non potest sed
moriatur huius confessio sufficit ad
salutem quia quantum [illegible]
[illegible] et gratia ille salvabitur sed
[illegible] contritio [illegible] confessio
[illegible] est gratia et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] quacumque hora peccator
ingemuerit salvus erit sed [illegible]
confitetur deo [illegible] corde [illegible]

non sufficit ad confessio soli deo
facta sufficiente ad salutem

Ad primum dicendum quod licet concludit de
dolore qui est displicentia voluntatis
non quo supra dictum est. Secundum etiam
in quibus procedit de dolore contritionis
in viribus sensitivis movetur. Unde huius
modi in iuste aliis sensibilibus et
non tantum et vehementius valescat
dolor propter peccatum talium rerum
sensibilium quam spiritualium

Circa quintum queritur utrum homo de necessitate salutis
teneatur confiteri omnia peccata sua
mortalia. Et videtur quod non quia confessio
est manifestatio peccatorum. Ergo non tenetur confi-
teri omnia peccata sua antecedens patet dicit
Augustinus qui dicit confessio est per quam
morbus latens spe venie aperitur
quam probatur quia illud per quod manifestum
est hoc non est manifestum per aliud manifestum
sed aliqua peccata sunt de se manifesta
ut patet circa adobservacionem illius
quod est iuris naturalis tenetur quilibet homo
de necessitate salutis sed confessio omnium
mortalium peccatorum videtur esse de iure
naturali. Patet quia sicut dicit quod medium superat
naturaliter extremis sed contritio et confessio
sunt de iure naturali. Iusticia naturalis hic exigit
ut ante victum peccatum displiceat
ut emendetur. Tunc est confessio sit medium
inter contritionem et satisfactionem et est
hic primo videndum est de principali
quesito. Secundo quomodo tenemur
ad confessionem. Tertio cui facienda sit
confessio et quarto quotiens et quo
tempore sit facienda. De primo sciendum
est quod unum supponitur et aliud queritur.
Supponitur enim quod teneamur ad confessionem.
Circa suppositum quidam heretici dixerunt
quod omnes de peccatis non obligantur ad confi-
tendum huiusmodi peccata. Quod arguunt sic
Maria Magdalena Petrus Paulus
et multi alii post multa peccata per

contritionem solam sine omni confessione salvati
sunt confessione. Secundo turpia non dicenda
sed ut sciendum. Sed mortalia peccata sunt
turpia. Ergo ista non confitenda ut patet
exemplo que dicit Augustinus confitenda
peccata ... generaliter prima ...
primum dicendum quod tempore quo penituit
Maria Magdalena Petrus et Paulus
non dum fuit instituta confessio sa-
cramentalis sed et nunc instituta est
dato quod aliquis non fuit instituta
tamen adhuc non fuit publice predicata
et omnia sacramenta predicata tamen proprie
predicatur. Illius temporis non sunt scripta
sed patet ultimo quod non est bonum
quia inscriptum non ... confessionem
illorum ... sed non sunt confessio.
Ad secundum dicendum quod sed turpia non sunt cogi-
tanda ita ut placeant tamen ...
de ipsis debemus cogitare ut dis-
pliceant sic non sunt dicenda ut allec-
tent et inficiant. Sed cum in confessione
ipsa debemus exprimere ut purgentur
et corrigantur defectus vel peccatum
et quia ex confessione turpium nichil
sequitur bonum illi qui facit ea sed
solum malum. De quesito quod est pena
exponenda ... in ulo modo dicendum
quod tantum est per distinctionem. ...
in ... confessionis precedentis quia
de quibus peccatis mortalibus tenetur homo
facere integram confessionem primam quam
inceptum est hic et si habuit tempus
faciendi. Sed sine confessione non
est integra prima tamen per magistros
patet sit confessio. Secundum quod emendata
peccata ... facta ... clamore
non indiget accusatore ut non est
quod aliquis sit ipsum accusator quam peccatum
suum non est manifestum. Secundo dicitur
de ubi peccatum ... sit ...
quod peccatum ... ut ...

actum est sed in sola voluntate sicut
et mortificatio peccati inferius voluntatis
sicut enim contritionem simone sed primo
sicut quod gregorius loquitur de satisfactione co-
tionis et contritionis et non de forma
confitendi de qua ad presens loquimur
ubi venia queritur et ideo culpa est
recognoscenda et potest dici licet aliquis
sit aliquis notum medici sicut tamen non
sufficit admittendum ut fiat ei
notum infirmi medicum sed secundum doctorum
quibus quibus peccatum tollitur infra vo-
luntatem propter sufficientem contritionem tamen ad
repellendum eius pacem (?) est volumen
per particularem confessionem ut expo-
natur morbum curanti nota
repellenda non dicitur de 2o articulo
advertendum quod confessio explicata potest
sic uniformiter mentalis aliquis vocalis
mentalis 2o vocalis 3o et tempus
potest accipi secundum triplicem legem
primam legem naturae legem mosaycae
et legem evangelicae ergo prima confessio
mentalis est de lege naturae quod ad quam
tenebatur adam sicut fuit de lege
naturae sed admittebat confessionem non
tenebatur ad quod tunc adhuc non dum
fuit lex mosayca ut exstat (?)
quod super illo verbo domini genesis
3o adam ubi es dicit glossa verba
sunt non ignorantis sed increpantis et
ad confessionem monentis sed secundum apostolum
deo omnia aperta sunt et omnis voluntas
loquitur ergo non videtur quod deus adam mo-
nuit ad confessionem vocalem sed solum
admentalem 2a ergo confessio ceri-

monialis puta mariae sicut partis
alicuius statuto et decimato sacrificio
fuit de iure legis mosaycae quod
sicut patet levitici et 7o capitulo homines
illius legis secundum diversa genera peccato-
rum aliter offerre diversa sacrificia
et ideo in talibus sacrificiis videtur fuisse

ceremonialis confessio communis non vocalis
et specialis sacerdos peccata manibus
suis super caput hirci confitebatur
omnes iniquitates filiorum israel
ut patet levitici 16o 3a ergo sola 39o
tempore legis evangelicae homines tenentur
ad vocalem confessionem suorum peccatorum
quod nullus tenebatur ad confessionem
vocalem antequam esset precepta vel
instituta sed confessio sed huius confessio
non tempore legis naturae non tempore legis
mosaycae sed solum tempore legis evangelicae
fuit instituta et cetera antecedens patet quia
primo vocalis confessio fuit instituta
quam hiis qui audire debent con-
fessionem fuit auctoritas absolvendi
commissa sed illa auctoritas fuit sacer-
dotibus commissa tempore legis evangelicae et
non ante et cetera minor patet quod confessio
sit propter absolutionem sed quod ut scriptum
est petro commisit istam auctoritatem
cum dixit matthei 16o et dabo cla-
ves regni celorum et quaecumque ligave-
ris super terram et cetera ut quod aposto-
lis et mediatoribus ipsis ceteris sacerdotibus
dixit Io. 20 quorum remiseritis
peccata remittuntur eis sed opponitur
dicit glossa de pe. di. 5 pe. certum puto
confessionem esse institutam quandam
vel institutionem ecclesiae potius quam
ab auctoritate novi vel veteris testamenti
quod prius confessio non est necessaria
apud grecos et potest de confessione
non est de auctoritate sacrae scripturae
quia si esset auctoritate scripturae sacrae
scripturae tunc esset necessaria apud grecos
cum presupponatur sacra scriptura
et reputatur sicut ad eius observantiam
obligatos / sed illud non valet quia ut ¶
apparet dicit duobus auctoribus ma. 16o
16o et Io. vicesimo ut confitentur
indirecte quia infra confiteri peccatum
apertius absolvere et confitentur sicut confessionem

quam patet quia si non fiet confessio co-
ram sacerdotibus ut comprehensum antequam
absolvenda. Hic autem in summa mirandum
dicere potest. Sed arguo nego autem quia
Greci non tenentur ad confitendum
peccata sua sed et alii homines licet
facere sacramentaliter confiteri non ita
confiteri consueverunt. Sed illi qui
obediunt Romane ecclesie patet de
re. capitulo quod prima hs inferius intra
et tenentur facere confessionem sacerdoti
propriorum suorum quia ille tenetur reddere
hoc confiteri peccata sua qui potest absolvere
apertis sed solis sacerdotibus ut legitur
dedisse potestatem absolvendi de
peccatis ut patet exponens ibidem quia salutem
nostram potest quibus hoc confitere sed prima
est salutem nostram et confirmatur per abso-
lutionem sacerdotem confessorem. Ratio
patet exponens autem prima quia confessio
hoc salutem baptismi potest quibus homo
confitere quod est salutem nostram. Ideo
adhuc sit confessio ut per audiendum
confessionis tenetur emendam satisfacto
per confessionem peccata sed talia qui non sint
sacerdotes ipse sua prudentiam
intelligunt sumit hos tractatorem quia
multa sacerdotes qui minori vigent
prudentie et discretione. Sed primum
quod salutem eius nostram potest duplicem
intelligi. Unus sicut et absolute
alius supposita oportunitate primo
modo aliquid est verum. Sed minor
falsa quia votis confessio modo
nostram. Ubi hoc vel non potest confiteri
vel non habet copiam sacerdotis cui
confiteatur potest supplere per mentalem
confessionem cum proposito volente confitendi
cum opportunitatem habuerit confitendi.
Ideo et omnis homo sit verum cum autem
est patet ut sit illo sensu quia quod baptismus
sit salutem absolute et inevitabilis

nostram salutem sicut quibus non vis
adipisci modum ipse volunt quod
per baptismum flaminis supplendum
baptismus fluminis. Sed ex eodem quod
confessio salutem nostram non solum sed est
satisfactione emende reparatione
sed est per absolutionem que sacerdotalis
auctoritate requirit. Ratio quo non omnium
sacerdoti sed ipsos hoc tenentur confiteri
quia quibus tenentur obedire propter
remanendum secundum utrius ecclesie. Sed circa
preceptum quod quibus homo semel
in anno confiteatur omnia peccata sua
proprio sacerdoti intelligo omnis utriusque
sexus proprius sacerdos est qui ex
ordinaria iurisdictione sed sacerdos
proprius primum ad eos qui propter
suam inhabitant diocesanum quoniam
ad eos qui diocesim suam inhabi-
tant et tertium primum ad omnes personas
communitatis propriam inhabitant et
hoc ratione curam specialem tenentur
impendere ad quas ab aliquo sacerdoti
cum sit iurisdictionem delegatam sacerdoti
quibus est proprius sacerdos ut religiosi
privilegiati et putari per pronunciationem
eas clavis. Ratio 2. quod magnum
presumpsit notum quod de populo
qui compulsi sunt renovare propriis
habitantibus et parochianis quod unum
teneatur plebano suo confiteri
semel in anno non obstante confessione
facta religiosis talibus de hoc dato
quod prima cum est quoniam non
teneor hoc confiteri peccata sua nisi
semel in anno et eo tempore quod respiciat
festum pasche quia cum est quoniam
hoc tempore teneor confiteri et talia
tempore quotiens et qualiter tempore in ve-
ritate quorum tamen. Sed hoc non inve-
nitur semel in anno et hic circa festum
pasche ratio et autem non habet quia in me

no in yonne dicit preceptum ut in illa
decretali omnis utriusque sexus de penitentiis
etc. et in illa decretali non precipitur
nisi semel in anno et circa festum pasche
dixi autem notanter 2m sensum quia
quia in aliquibus est casibus non tenetur
[illegible] quia [illegible] cum hoc vult
recipere corpus [illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ut debens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mortale
[illegible] [illegible] sine [illegible] tunc
circa festum pasche non passum
[illegible] sacerdote [illegible] si omnino se
videret ad esse obligatum ad [illegible]
ut [illegible] confiteri et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] confiteri [illegible]
sufficere [illegible] sine [illegible] quod alia
[illegible] [illegible] non obligat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obligant [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] defficienda [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] loci et temporis ad
confitendum [illegible] aliquis [illegible]
se esse [illegible] mortali sine [illegible]
[illegible] copiam confessoris [illegible] [illegible]
morbum [illegible] [illegible] si non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] periculum
mortale [illegible] [illegible] morbo [illegible]
[illegible] copiam sacerdotum qui est
[illegible] [illegible] statim tenetur
requirere [illegible] [illegible] [illegible] quod locum
et tempus [illegible] [illegible] propria
[illegible] [illegible] [illegible] capi [illegible] [illegible]
[illegible] alios [illegible] [illegible] [illegible]
non observans loci et temporis non peccat
[illegible] [illegible] [illegible] 2m sensum quem [illegible] tenetur
confitendi [illegible] et festum pasche
[illegible] [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
illius morbi [illegible] [illegible] ipse [illegible]
morbum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod non [illegible] [illegible] [illegible] differendum
actualem sacerdotem [illegible] confessionem

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tenetur se reconciliare deo et sufficere
de offensa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et tenetur [illegible]
confiteri [illegible] quod reconciliatio [illegible]
et satisfactio [illegible] [illegible] confiteri [illegible]
ut sunt de lege [illegible] et de ea
statim tenetur [illegible] confiteri et
talis reconciliatio et satisfactio [illegible] [illegible]
ad quod statim obligatur [illegible]
alia [illegible] confiteri [illegible] confiteri habet
[illegible] 2m modum et formam [illegible]
et [illegible] obligatur [illegible] [illegible]
in anno 2m quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] confiteri et [illegible] anno
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] confitendo et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
si [illegible] [illegible] in anno confiteri
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] in
[illegible] [illegible] non sufficit ad
[illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] et
informata [illegible] sit in [illegible]
[illegible] non sufficit ad absolucionem
[illegible] si sacerdos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] informata
[illegible] [illegible] [illegible] voluntaria confessio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
illo [illegible] alio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] quod licet [illegible] et satisfacio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt de lege [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] confessio [illegible] [illegible] confessio
et satisfactio [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] licet [illegible] confessio [illegible] [illegible]
deo sit aliquis de lege [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de lege [illegible]

ing̃ p̃ute sacrum dimostrat in-
stitutu ẽt p3 questio ḡ alia

Com̃ qũ vero p̃tas clauiu
extendit se ad remissio3 culpe
& pene & vr q' sit q' vtraq3 clauiu
extendit se ad opatione celi
l̃o extendit se ad remissio3 culpe
& pene quã patz q' nulli apl
tetlr ñ sit absolucõ a pena
& culpa ut p3 mathei 16o
vbi dns claues regni celoz
comisit bto petro & in eo ipo ceteris
sacerdotibz Com̃ vtraq3 similiter no
extendit se ad remissionẽ effectu3 B
culpa mortal' quodamo e infinita
inq̃m implicat offensa dei infin
da & pena ẽ dbita e eterna &
p que infinita c̃ ecl. Ite pmo
videm̃ e de clauibz esse an se
2o quo p̃tas hui9 clauiu se
extendit ad clares pene 3o quo
se extendit ad remissio3 culpe & sco
q' remissio culpe no pt ẽ sine
infusione gr̃e io videm̃ est
de remissione gr̃e & remissio culpe
sint sil in eodem instanti sc3m
ordinẽ cã se videã pmo an
sint hui9 claues 2o quot sint
& 3o que sint. De pmo dico
De clauibz q' certum ẽ hre claues ligandi
& solvendi no possim negare
cu' ht prole tam expressiu q' vo
glia mathei 16o vbi capiti ecce
bto petro xpc hui9 claues legit
comississe & ista comissio mete
petri descendit in alios sacerdotes
quas significat tunc pta sc'm medium
unguenti dicitis orationes vnguentu
in capite q' descendit in barbam
in barbam aaron q' descendit
in oram vestimenti eius vbi per ca
intelligit xpc a quo p̃tas ligandi
& solvendi descendit in barbam hic
& in barbam petro & demu in barbam
aaron .i. in grẽ epm seu maiores
platum & vlterius in oram vestis
.i. in grẽ sacerdotum simplicem.
De 2o sunt aucte dom q' sanctus
Tho. anglicus sup illud mathei
secundo quodcumque ligaveris esse claues
esse sic diffinit clauis ẽ p̃tas
ligandi & solvendi qua ecclasticus
index dignos recipe & indignos
excludere a regno celoz que
diffinicio satis ordinata vr esse
dicta ra tn dr p̃tas cangitur
ipa esse certa aut sc' aliquomo
expressiua dicto q' in diffinicõe
actual' sepe ponit sbim loco dre
q' tangit q' ut dr ecclasticus index
3co patet diff'a pactis 2o dic
ita & alie pertinent ab alia
tn ẽ clauis sic quedam potestas
spualis p'ut sunt p̃tas i in sua
diffinicõe ponit alie sunt tn
dicit dignos recipe & indignos
excludere ponit & ob hoc illa alie
cum vltimo addit a regno de
3o publi dom q' dicuntur se claues
in vñe seu opatione & una
in ratione sed equaliter ẽ eadem
q' sicut in igne ps calefaciendi
& ps liquefaciendi radicalis
ẽ una in esse tn multiplicat'
sic radicalis ẽ una clauis spual
ẽ vnificata tn in effecti na
in dom & pmo dom clauis ẽ
p̃tas certi iudicii B ad petentem
iudicandi duo requirit f p̃tas
discernendi qm ad decimãez
cause discernendo nocentem
ut absolvendi a nocentia / prima
p̃tas vocat clauis scie altera
appellat clauis pe / Scdo patz
solucõ illoz sophistarum & scdd

doctrina accipitur duplex uno modo pro sui
doctrinali alio modo pro malitie doctrinali
sit ergo ista primo non est clauis
scientie sed De 2o articulo est aduertendum
quod duplex est pena culpe scilicet eterna et
temporalis et temporalis est duplex quedam una
est desponsio penalis sed pena satis-
factoria alia inferens medicinalis sed
expiatoria que et est pena quam unus
debet infligi in proprio morte quorum
cum aliquis accedat sine culpa quia
si non compaciatur et transeat per ma-
nus suis iudicis et exterminatur
purgatoria que in puniret mortali
culpa et ista pena dicta impropria
distinctione de primis duabus penis
est aduertendum quod sed quia dicit
actus seu potentiam clauium quod
in absolutione que sequitur confessionem
et virtus diuina delebit culpam
in ipsa gratie et pena eternam
commutat in temporalem et ideo patet dictum quod
virtus clauium se extendit ad
pene temporalis remissionem magis
virtus diuina remittit penam eternam
Sed quia pena temporalis manet post
absolutionem que fit virtute cla-
uium ergo non remittitur virtute clauium
quia patet quia si absolutus moriatur
ipse tenetur ad satisfaciendum si ante
mortem et purgatorium sustinebit
et quia 2o virtus clauium ligat
hominem ad penam temporalem ergo non
tollit penam temporalem quia et
quia patet ad primum dicendum quod quia
non valet quia quamuis manet non
tamen manet tanta quanta fuit ante
absolutionem sacramentalem que fit potestate
clauium unde si homo contritus esset dum
veniret quod absoluitur virtute clauium
et absolutus in morte moriatur ipse
inmorte penam sustinebit in purgatorio
quam si fecisset absolutus et cetera magis
[illegible] quia confessio tollit aliquid pe-
ne obligat ad utrumque De 2o
articulo est aduertendum quod virtus clauium
potest duplex considerari uno modo ut est
in sacerdote ponente potentiam considerando
et absolutionem considerare quantum
ad formam et cetera alio modo ut generaliter
articulorum qui locutione verborum sacerdotis
absoluentis primo fit inclinatio
et dispositio ad remissionem peccatorum
et infusionem gratie quod principaliter
fit virtus diuina ex qua non verum sacra-
mentis quo deus est super distinctione
2a questione prima articulo primo 2o
attendo virtutem clauium et quia
non fit ad remissionem culpe quia
presupponitur iam esse remissa per
contritionem quorum cum fit ad quem
gratie iam recipere et acumulatorem
[illegible] infusionem et perhanc [illegible]
potest videri ad obiectiones diuersarum
opinionum quibus aliqui probant quod
solus deus dimittat peccata et per quod
virtus clauium non extendit se ad
remissionem peccatorum Alii econtra
quod sacra nouae legis efficiunt con-
firmantes ideo virtus sacramentorum que est
virtus clauium extendit se ad re-
missionem culpe et infusionem gratie
De 3o articulo ergo prima remissio
culpe et infusio gratie fiunt in mo-
mento quia si in instanti et tunc non quod
duo instantia cadant tempus medium
esset dare aliquod tempus quo homo
esset in gratia cum tamen culpa non esset
dimissa ut ergo aliquod tempus homo
esset sine culpa et tamen carens
gratia quorum utrumque est inconueni-
ens [illegible] quod [illegible]
instantem Sed quia illa que sunt
se habent quod unum non est prius

alterius non potest esse in eodem instanti
sed expulsio culpe est prior infusione
gratie secundum istos arguitur probatur sic quia gratia
non datur nisi digno sed nullus est dignus
gratia dei cum immundicia contra istud non
concludit quia in eodem instanti quo lucem
corporale corrupitur aer infunditur
tenebre expelluntur sic in eodem instanti
quo lucem spirituale anime infunditur
tenebre spirituales ab ea expelluntur
lux gratie est lux anime rationalis et
peccata sunt tenebre sicut lumini
spirituali opposite. Ad argumentum dicitur
quod aliquid esse prius altero dupliciter
intelligitur uno modo prioritate qua alios
prioritate non sine in alia prosecutionis
de primo maior est vera sed non de
secundo quia una pars aeris naturaliter sine
prioritate nec est prius illuminata quam
alia cum sol per totum aerem simul
illuminat in eodem instanti et com-
prehendit ut patet secundo de anima sed secundo modo
est vera quia prior sit tempora nam
deus demittendo culpam et imper-
tiendo gratiam dando gratiam ex-
pellit culpam ratione conclusio ex-
pulsio culpe et infusio gratie non
sunt una mutatio sed alia quamvis sint
in eodem pro quia illa que sit sic
sicut quod unum reale multiplicat alterum non
multiplicato illa non sunt sed alia
una mutatio sed expulsio culpe mul-
tiplicatur non multiplicata infusione
gratie patet quia contra hoc quia cum multe
peccatorum multiplicatur expulsio ergo sed
quando aliquis peccavit sibi expellitur
multa peccata tamen tamen una gratia infunditur
contra quod est quod una dicitur alia
intellectum quidam dicunt quod sunt
simpliciter una mutatio quia si expulsio
peccati esset alia mutatio ab infusione
gratie aut talis mutatio esset acquisitiva
aut corruptiva aut deperditiva aut privativa

non primo modo quia nichil positivum est in
anima primo post expulsionem culpe
nisi gratia ad quam terminatur infusio gratie
sed mutatio non dicitur corruptiva nisi per
terminatur ad terminum positivum si expulsio
peccati esset corruptiva esset quia terminatur
ad gratiam sed quod sit eadem mutatio
cum infusione gratie que terminatur
ad gratiam quia unius termini arguit unam
mutationem nec secunda quia si expulsio peccati
esset mutatio privativa tunc oporteret
quod terminaretur ad aliquam privationem
quia mutationis privative terminus ad quem
est privatio sed hic est falsum quia quantum
de mutatione eius aliquo est privativa
terminus ad quem non potest esse privatio
sed peccatum quod est terminus a quo expulsi-
onis est terminus privationis ut dicit
pars una cum omne peccatum sit actus
vel privatio non dicitur privatio privationis
ipsum esse actus quod est falsum contra istud
non concludit quia si esset una mutatio
tunc unquam potest esse infusio gratie
nisi esset expulsio culpe quod tamen
sunt de anima Christi et beate virginis
cuius patet quia una sine alia mutatio
non potest esse ipsa separata Ad argumentum
dicitur quod expulsio culpe aliquo
potest dici mutatio acquisitiva et aliquo
privativa et probatur illa quod oportet
peccatum et contra illas probatur ad terminos
illius rationis Aliud quidam non in-
dicunt sic quod peccatum contem-
ponitur nisi quod expulsio et infusio
gratie sunt due mutationes non tamen
ambe reales sed una in dicuntur
realis est per infusionem gratie et alia
rationis puta expulsio culpe est po-
nitur in ipsa quod nichil manet in
anima per actum peccati postquam tran-
sit talis actus nisi obligatio ad penam
que est istis rationis in anima magis
intelligitur adeo in ipso obligatio ad
penam eternam per actum voluntatis

dicitur de expulsio peccati est motus
contrarium. Et quod sindarum aliud ar-
guitur sic si aliud esset verum tunc id
quod esset causa quare sunt dam-
pnati pene infinitalis stamus
reatum sed quod est in gustio probare
quod quod ignis infernalis non agit
in spiritum nisi quatenus peccatum sed circa
sed contrarium ipsum doctorem postquam est
actus peccati mortalis remanet deputo
in ad pravitatem vel vitio quod est
in advertendum quod existente actu mo-
rtalis peccati et per illam obligatione
de qua loquitur iste doctor manet
in anima expulsus perfecta malicia
aliquis scilicet probatione ac et dispo-
sitio potentie depravatae pax quod
ex his actus peccati non corrumpet totaliter
natura in se vel naturalem eam et in
materia in ea habilitatione ad opera
virtuosa et tollit gratiam dei et
totus deum ut pax inspiritualia
contra hunc de assentire peccator
sed medicina hominis descendentis
dictum in peccato positum esse
et ideo quod adhuc peccator non est
moraliter sed peccatum quod et actus
peccati relinquit aliquam potentiam pax
quod in mortali peccato ideo solum est
aversio ab incommutabili bono sed et
conversio ad bonum commutabile ratione cuius
quod stratus derelinquitur in anima pecca-
tio affectio ad huius bonum commutabile
que affectio ut patet est mansiva in
peccatore per modum dispositionis et
sic si actus illius peccati sunt frequentes
et non quod probationes assumptas in
ratione opinionis precedentis possum
dicere quod expulsio peccati est motus
potentia magis inter appetitionem
alicuius gradus habilitatis ad actus
virtuosos et ordinatur ad potentiam
eiusdem gradus contra sed non pe quanti

peccatum mortale vel aliquis debitus
habilitate minuatur. Et non sit
expulsio mortalis peccati vel aliquis
debitus habilitatis acquiritur vel
recipitur per et huius per expulsio
aliquis dicitur motus praeteritum magis
incipit opposita viciosa inclinatio et
et qualis potentia et ordinatur ad
peccatorem eiusdem qualitatis et hoc
vel contrarium se totum vel contrarium aliquis
gradum sui quod sed imperfectione
mortali peccati sed generatur aliquis de-
bitus viciosa qualitate sic in expo-
pulsione huius peccati sed aliquid
tollitur de tali qualitate. Ex his
patet quod opinionem prima quod expulsio
peccati est motus alia ab infusione
gratiae et per aliquod prius naturaliter
ratione antequam dicitur praeteritum et
dispositum patet et quod contrarium opinionem
quod non est motus realis eam sed realiter
sed circa principale patet quod ea que
dicta sunt in 2o articulo et 3o unum quia
dicitur nec quod quibus verbis clavium ex-
tendit se ad remissionem culpe pena
et imposito pena et in hoc sit
presupposita confessione facienda que
exprimitur ante clavium applicatione
absolutionis sacerdotis sed circa in
oppositum eiusdem quod actio nec est valet
loquendo de virtute instrumentali agentis
dato quod sit valet loquendo de virtute
principali agentis sed eam in casu
tali quod potentie dei qui est virtus
infinita est principalis agens ideo et

Tertium queritur utrum soli sacerdotes
habeant potestatem clavium et videtur quod
non quod excommunicare et absolvere ab excommunicatione
absolutio ad potestatem clavium pertinet
sed multi possunt excommunicare et a vinculo
excommunicationis absolvere qui non sunt

sacerdotes sed apostolis de officialibus
inferioris generis certum solis
apostolis et eorum successoribus sunt claves
date ut patet ex predictis. Ergo solis
sacerdotibus quia patet quod soli sacer-
dotes sunt successores apostolorum quantum
ad eorum dignitatem circa quam patet ex
dictis superius. Sed contra primo videtur
quod viri non sacerdotes habeant claves
ecclesie. 2o videtur quod sacerdos habet huiusmodi
claves. 3o videtur claves possunt colli
ab eo qui habet eas. Ad ista. Ad primum
argumentum videbitur aliquid circa finem
excommunicationis et eius absolutione.
De primo advertendum quod de clavibus
ecclesie possumus dupliciter loqui. Uno
prout extendunt se ad forum conscientie.
Alio prout extendunt se ad forum
exterius iudicii. Quod prima claves
ecclesie primo accepte conveniunt solis
sacerdotibus quod illis solis conveniunt
claves ecclesie extendentes se
ad forum conscientie quibus coordinate
quod ipsi possunt esse iudices conscientie
sed hoc non convenit sacerdotibus ergo etc.
Ratio patet quod claves iste dantur ad
iudicandum interiorem conscientiam et per conse-
quens debent convenire personis qui
possunt esse iudices conscientie et patet
quod de conscientia hominis non possumus
iudicare nisi quantum homo possumus
dicere [illegible] confessione. Sed secundum
ordinationem solus sacerdos est competens
auditor confessionis sed patet exposito
et ultra 2o genus loco de clavibus
ecclesie sic claves possunt competere
qui non est sacerdos quod sed inferioris
conscientie iudex est mediator inter
deum et hominem. Sed in foro exteriori
conscientie iudex est mediator inter
ecclesiam et hominem. Sed hoc primo
iudicii mediatur inter ecclesiam
et deum soli sacerdoti conveniunt

cum mediante primo modo iudices inter hominem
et ecclesiam est non sacerdoti potest convenire
sicut legatus prelatis mediante et auctoritate
dispensata inferioris exterioris conscientie
que dicitur claves inferioris deus eo
quod conceduntur ab eo qui potest huiusmodi
iudicium et iurisdictionem conferre potuit eadem
convenire illis qui non sunt sacerdotes
dum tamen ipsis huiusmodi iurisdictio iniungatur
conceditur. De 2o dico primo quod
quasi correlative se habent exponitis
prima longitudo de clavibus respicientibus
forum interius conscientie sicut quibus sacerdos
habet claves ecclesie quod sed iam dictum
est huiusmodi claves quod conferuntur cum
ordine sacerdotali sed quibus sacerdos
habet huiusmodi ordinem sicut quibus sacerdos
habet tales claves. Sed quod qui non
potest aperire seu absolvere non habet
claves. Sed quibus sacerdotes qui sunt
suspensi excommunicati heretici scismatici
vel degradati et multi aliorum per
regulam aperire vel aperiens absolvere
sicut multi illorum habent claves. Etiam
quod actor concedit quod sed huiusmodi claves
in istis non potest aperire sicut habent multi
ligaturas vel si sera sibi habetur est
sic impeditos quod quibus eorum habent
vel habeat claves cum ipsi eorum
et inmediate non valent clavem
vel aperire. Et in Actibus i ipsius qui
primus fuit et (?) [illegible] ...
eo non competat et spiritualiter actu in
ea qualiter competebat primus [illegible]
est suspensus vel iniunctus. 2o
quod claves ecclesie fori iudicii
exterioris respicientes non conveniunt
omnibus sacerdotibus quod tales claves
non conveniunt alicui nisi ut ipse
sit iudex aliorum. Sed multi sunt sacer-
dotes qui non sunt iudices. 3o
est dico 3m articulum primo 3o quod
conformes iam dictis duobus articulis

scilicet prima est quod claues respectu
sacerdotis quantum ad hoc non possunt tolli quantum
ad essenciam suam ab eo qui semel
recepit eas quia iste claues sunt
idem quod sacerdotalis caracter uel
saltem inseparabiliter sequuntur ipsum
caracterem sed caracter est indelebilis
ergo claues non possunt tolli ab eo qui
recepit eas propter quod sanctus thomas dicit
tamen actor patet et communi doctorum concordia
quo addit hoc est pars conclusionis
supra distinctione 18a 2o si ab
aliquo tollitur sicut maxime uidetur de
sacerdote degradato uel deposito
ab officio et beneficio sed sic non
quia posito quod aliquis illorum restituatur
ad pristinam dignitatem de nouo iterum
non conferuntur ei claues sacerdotum
ordinis ut dictum est 2a quod potestas
clauium sacerdotum potest tolli et quantum
de facto tollitur quantum ad usum et exe-
cucionem quia ab illo sacerdote qui
non potest soluere inferiorem quantum ad hoc et si
de facto absoluit sicut quis dicit
absoluo non est absolutus ab illo
illo aliquo ablata est execucio
iam de peccatis sed sacerdos ex-
communicatus cum quis de iure non potest
absoluere et si de facto dicit uerba ab-
solucionis conferens tamen non est absolutus
ut dictum est 3a dicitur hoc quod nullus
dum actu peccat et est alia causa
mortalis peccato absoluitur ante partem
peccatis absolucionem ab eo quem
nouit esse excommunicatum actu quo
peccat peccatum et est ibi aliquo peccato
causa mortalis peccati [illegible] hoc est
pars quo ad partem suam pertinentem quia
petendo absolucionem ab excommu-
nicato excommunicato contra mandatum
ecclesie et per quos peccat patet et quod
eciam peccatum quia absoluens
mortaliter peccat quod peccatum non committeret
si iste absolutus non peteret

sed quia est usus et effectus spiritualis potestatis
innititur uel impeditur propter culpam quod
per penam sed culpa mortalis non
tollit usum clauium ut patet communi-
ter [illegible] 4o in excommunicato quo
dicit non est culpa sed pena 2o illa
que equaliter dependent ab aliquo
equaliter se manente illa manente
a quo dependent sed potestas conficiendi
corpus christi et potestas absoluendi equaliter
dependent ab ordine sacerdotali
et per excommunicacionem non tollitur caracter
usus conficiendi sicut excommunicatus cele-
brans uere uel conficit quamuis
celebrando peccat sic sacerdos
audiens confessiones uere uidetur absoluere
dato quod peccat absoluendo et
per quos non uidetur quod possint tolli
claues quantum ad actum execucionis
sed primum dictum dato quod actor aliquo
posset concedi loquendo de tali pena
que non includit secum presuppositam
culpam tamen non est uera de tali pena
loquendo que presupponit culpam sed
est excommunicacio et hoc non est uera supposito
quod culpa sine tali pena non
sequebatur [illegible] sicut est impossibile sed
2m dictum quod actor non est uera
equaliter manente manere contrariam illi
dependet peccati sed sic non est impossibile
quod concedens sacerdos sit excommunicatus
sicut sunt sub pane et uino sic non
est de contraria malicia contrarius
peccati conficiendi sed contraria est
de iure contrarius peccati absoluendi
unde sed sacerdos defectum panis
non potest corpus christi conficere sic ex-
communicatus non potest absoluere quia de
contraria est iure per ipsum absol-
uenda 3m uero quia potestas cla-
uium qua mediante [illegible]
[illegible] inferiori [illegible] potest tolli non
solum ad usum et execucionem uerum
eciam quantum ad essenciam tollitur clauium

quia iurisdictio quam quis habet super subditos
competit tamen potest tolli per suum superiorem
sed potestas clavium non potest tolli et quantum
ad usum et quantum ad effectionem quantum
quia huiusmodi claves non possunt aliter
competere sine iurisdictione ut patet ex
predictis. Ambo patet quia omnis spiritualis
iurisdictio vel est annexa officio
vel beneficio sed dimittitur quoniam ab
potest inferior a suo superiore privari
quibus beneficio et officio exemplum patet
quia si quis ille qui est papa efficeretur
hereticus tunc collegium cardinalium
esset superius eo et talis papa posset
deponi et privari officio et beneficio
2o quia tunc iudicare possent
esse absque clavibus de quibus
locuti sumus in conclusione ista
De 3o articulo est advertendum
quod secundum generalem divisionem duplex
est excommunicatio scilicet maior excommunicatio
et minor excommunicatio. Maiorem excommunicationem
aliquis incidit vel per sententiam iuris vel
per sententiam iudicis. Et incidit per
sententiam iuris quando ad aliquid facit quod
expresse prohibitum est et per sententiam
statutum sub pena [illegible] late
sententie [illegible] et incidit per sententiam iu-
dicis quando vel ammonitus excommunicatus
denunciatur vel contumaciter se habet
contra ammonitionem et preceptum iudicis va-
lidam latam sub excommunicationis [illegible]
scilicet per sententiam iuris [illegible] incidit
[illegible] et vel superiori est reservata
absolutio puta si [illegible]
quod ab huiusmodi sententia [illegible] absolvere
nisi papa vel nisi episcopus et inferior non
potest talem excommunicatum absolvere [illegible]
aut absolutio non est reservata alicui
superiori et ille qui [illegible]
potest huiusmodi excommunicatum absolvere [illegible]
et potest ipsum absolvere [illegible]
quibus [illegible] in c. [illegible]

sic 2o scilicet quod per sententiam iudicis incidit
et tale excommunicatum absolvi non potest
nisi ab illo iudice vel a superiore illius
iudicis vel alio [illegible] puta si ille
iudex moritur vel desinit esse iudex
et a suo superiore vel successore potest
huiusmodi excommunicatus absolvi. In minorem
vero excommunicationem incidit quis ex eo
quod contra mandatum ecclesie communicat ei
qui excommunicatus est excommunicatione maiori
supposito tamen quod non communicet ei in crimine
et quod ipse communicans non sit
de numero exceptorum notatorum et quoniam
istorum [illegible] et [illegible] excommunicatum
excommunicatione maiori. [illegible] quod talis non
potest absolvi nisi ab eo quo absolvendus
est ille cum quo ipse communicavit quia [illegible]
[illegible] par pena constringit
[illegible] patet in c. [illegible]
excommunicatione contracta per simpliciter [illegible]
potest quis absolvi a quolibet sacerdote
qui [illegible] potest absolvere [illegible]
[illegible] et mandatum ecclesie
ut patet in c. [illegible] Secundum autem alios dicitur
[illegible] excommunicatus qui contra
mandatum ecclesie [illegible] excommunicatis
quia cum aliquibus personis [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pena que mediante excommunicatione
ad absolutionem [illegible] que [illegible]
debitum ab excommunicatione [illegible]
[illegible] legitimam [illegible]
[illegible] puta filii [illegible]
[illegible] et filii familias et non de
emancipato [illegible]
[illegible] puta [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ea que data sunt [illegible]
[illegible] in [illegible]
est quia [illegible] non [illegible]
[illegible] clavis ordinis [illegible]

sacerdotes episcoporum et clavium ministerio
que preterit quemcumque talibus qui non
sunt sacerdotes sed per oppositum quod licet
soli sacerdotes sint successores
apostolorum in officiis que eis [illegible] dignitatem
receperunt clavium ordinis tamen aliqui
qui non sunt sacerdotes possunt esse suc-
cessores apostolorum quantum ad ea que
receperunt eciam dignitate [illegible]
ministeriorum et patet conclusio

Conclusio quarta vero ad sit absolutus
ab omni pena purgatorii qui complevit
penitenciam a sacerdote sibi impositam pro
omnibus peccatis suis suppositis quod non
tamen sub condigna penitencia et [illegible]
quod sit quia ignorancia in [illegible] [illegible] exponit
[illegible] in [illegible] est libro 2o [illegible]
[illegible] peccatis [illegible] sed ignorantes
debent quod peccata sua indigeant maiori
penitencia quam sit illa que [illegible]
est iniuncta [illegible] Conclusio [illegible]
sic exigit illa que [illegible]
ut [illegible] meritum delicti fiat plagarum
modus hic primo videtur [illegible]
[illegible] articulo mortis possit dari
[illegible] penitencie [illegible]
[illegible] possit satisfacere [illegible]
[illegible] per indulgencias
[illegible] ab episcopis largitas homo
possit [illegible] sine contingencie
absque alia satisfactione quantum ad
[illegible] primo [illegible] in [illegible]
articulo mortis potest [illegible] salutiferam penitenciam
quia quamdiu homo [illegible] vita potest
[illegible] tamdiu potest de peccatis [illegible]
penitencie [illegible] in [illegible] articulo mortis
suppositis [illegible] quod [illegible] ad [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] prior est [illegible] vita
[illegible] ad [illegible]
[illegible] solum [illegible] fuerit [illegible]

quantum ad [illegible] peccata non [illegible]
[illegible] et influendo virtute salu-
tifere penitencie [illegible] si fecit
[illegible] quantum ad [illegible] [illegible]
quo [illegible] potest [illegible] parum
[illegible] libro 2o [illegible] articulo [illegible]
et 2o [illegible] et patet quia [illegible] quod [illegible]
[illegible] non possit [illegible]
[illegible] potest [illegible] quia potest
velle se posse [illegible] 2a [illegible]
[illegible] penitencia qui [illegible] laborat in
[illegible] non est satisfactoria penitencia in-
iungenda quia [illegible] impari [illegible]
quod [illegible] potest [illegible] homo
[illegible] potest [illegible] aliquod opus satis-
factorium 3a quod [illegible] in [illegible]
penitenti non sit satisfactoria penitencia
iniungenda [illegible] est [illegible] penitencia
sacerdos [illegible] si [illegible] esse
[illegible] confessione pro [illegible]
[illegible] quia [illegible]
non potest solo rogare deum [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] deus
[illegible] liberaliter [illegible] et [illegible]
[illegible] potest [illegible] ad [illegible]
et [illegible] que
tanta posset esse quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
purgatorii [illegible] supportaret
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] de 2o articulo [illegible] — Du[illegible] [illegible] potest satisfacere
quod penitens satisfacit [illegible] potest
[illegible] vallem efficit
[illegible] que est [illegible]
[illegible] aliquam [illegible] est penitencia
debite solucionis et [illegible]
[illegible] 2o [illegible]
[illegible] 9
Conclusio penitencia quantum ad [illegible]
[illegible] non potest satisfacere
[illegible] loquendo de satisfactione

no ſtie

qr tal mala moles no tollit nec
diminuit r nobis ii ꝑ aliqua bonam
dispatoꝫ i nobis formalis contiam
ſꝫ ꝑ actum ſtiſſtas ab vno homine
eliciti no e malis homine alis
dispoe vna formalis go et
dixi aut ꝑe loquendo de ſatiſfone
ut ꝑmom unde ꝑt vnus bonus ho
alteri suis ſabꝫ et aliis donoꝫ
opibꝫ augmentum gre obtinere
que quidem gra e bona dispone
meis qua minuit i nobis inclia
ſon ꝑuitas ad pecandum ſepe
in dina ꝑdestinato cplet imp
desiuacs moꝫ ſtezo ſabꝫ ut
pꝫ ꝑdas libo ꝑ q oc ſi arlo
3o 2m ꝑtus loquendo vos decunte
ſatiſfone ꝑut ſatiſſio e ſolius
ſaj ꝑcatum ꝑat et ita ꝑom
rouale vnus ho ꝑt ꝑ alio ſatiſfe
tam aut rōlem aplis qm ꝑoꝫ
cerit ꝑmo qm ho qui tenet
ſatiſfre ut ſibi no ꝑt ſatiſfre
ut ſaltē no ꝑt ꝑmode vo hic
qui accipiat huius ſatiſfoꝫ inſe
ſit potens cōplere tam 3o q
vtrsꝫ istorꝫ ſit meritatuꝫ ſed
ꝑista quinus ſiat tal ancte
ſacerdoꝫ qui noscit ꝑstam vtriusꝫ
istoꝫ ꝑſuppoꝫ et vnus hs ꝑt ꝑ
alio ſatiſfre ꝑr ſit qr vnus e
benignior in offense reconſiliat
q hs ſꝫ ho accipiat ſatiſſone
ſtam ꝑ alio homini qui no offendit
ſuppoito q ille qui offendit no poſſit
comode ſatiſfre hic e vr cōe
mentis pauli ad galatas 6o
vel aut alt altius onera portate
et adimplebit legem x ꝑꝫ
qr ſi vnus ꝑt ſatiſfre ꝑ alio et
ſi ille ꝑ quo alt respondit ſatiſ
facere moritur ipe i mente advitam
euolaret ſine omni pena ꝑꝫ

quo e ſrm q ut amicus cedunt
ſe et ambo ꝑo quē qr moriens
quis no e obligatus ad aliquam
penam ille i mente euolat ad
gliam beatam ſꝫ ſi vnus ho non
poſſit ſatiſfre ꝑ alio et poſtq
ille poteꝫ ſatiſfre moritur ſatiſ
ſtiōe ſuꝑ ſe accepiſſet ille mori
ens liber eſſet absqꝫ ſatiſfone
et ꝑfirmar qr ſi iste moriens
penitet et e iste ſatiſſiciens et
debiti ꝑ eius pmc et dons
eis indicaret in aſpcu et apponit
ho namque 2o cul adꝑ ne
qua reꝑoꝫ ddm q aoꝫ no est
vā qr ille moriens tamdiu ma-
net obligat quamdiu ipe ille qui
ꝑ ipo respondit cplet no ſatiſfecit
ad ꝑfirmacoꝫ ddm q hic ambo
puniunt et deus no indicaret eis
in ꝑpus qr hic ille puniret in
ꝑgatorio tm et cum pena breuia-
ret qm iste in hic ſacto cplet
ſed ꝑſicet de ultra pena
de 3o arlo e aduertend q corpore
dine institutione multꝫ culpe e pena
decedimatꝫ qua ꝑ aliq modum
ꝫ corporal ut hic impunii ſecto ut
inſuturus purgatoris et io ſi non
e condigna pena ꝑ ſacerdote imiuncta
et ꝑſic ipe cpleti illius pnie
no absoluit penitens a purgatorio
igne / ista e intentio magri in
lra ſit dicentis q ſi no ſufficit
dolor interior cum pena iniuncta
et deus addit penam ꝑꝫ qr
ſi ſacerdos i iungit maiorem penam
qr ſit pena condigna penitens
tenet tam totus cple i si
i iungit minorem no vr q ipe
teneat ad aliq pena vltioꝫ
qua poꝫ qr ſi qm admiuq e
ſtandu iudicio ſacerdos et e ſtandu
ſuo iudicio q in adminus / 2o ca

pena purgatorii sit acerbissima ni-
mis periculose et dampnabiliter de-
cipiuntur penitentes a sacerdote si sim-
pliciter in igne purgatorii totum
illud quod sacerdos iniunxit et minus
a condigna penitentia sed per eundem quod
licet aliquando sit verum quantum ad forum ecclesie
tamen non est verum quantum ad forum dei
quia dato quod ille non maior penitentia
est in infinitum [illegible] in illo instanti
in quo exigit condignam penitentiam ipse
ultra nullam sustinet penam
sed quorum intelligentiam est advertendum
quod dupliciter possumus loqui de quantitate
pene satisfactorie uno modo quantum ad
forum dei et [illegible] modum delicti
[illegible] modus ut dicitur deuteronomii
xxv° ita quod pro maiori peccato debetur
pena maior alio modo quantum ad forum
ecclesie et quamvis sit ergo quod maiori
peccato in foro ecclesie debetur maior
pena et minori peccato debetur maior
pena sed fornicatori sacerdoti de-
betur maior pena quam voluntario
homicidio pro [illegible] peccato quia pro
peccato penitentia decem annorum
in rigore maior [illegible] homicide
penitentia septem annorum et [illegible]
est quia in foro ecclesie non solum respicitur
penitentia ut est emenda peccati sed
[illegible] et cautela futuri peccati
[illegible] quantum [illegible] peccata
et [illegible] et quedam spiritualis cu-
stodia vitandi scandali quod ex peccato
possit oriri sed in foro dei non est
tamen deficit peccato in [illegible]
[illegible] in foro dei homicida
supplex [illegible] in foro ecclesie minus
sine [illegible] et bonis operibus
[illegible] ultra [illegible] satisfaciat [illegible]
[illegible] quod si sacerdos quamvis [illegible]
[illegible] maiorem penitentiam
quam exigit rigor iuris [illegible] penitentia

sit tamen quod si magnam penitentiam in-
iungit penitenti desperans et salu-
tem ei indicans quantam penam debet
de iure sustinere et propterea debet
exhortari quod post hanc penitentiam ex-
tat se in bonis operibus ad purga-
torii sui extinctionem sic quod
non decipiet eum sed poterit cum
bono medamine reducere eum ad
viam salutis eterne [illegible]
[illegible] quomodo petitur utrum homo per indul-
gentias possit purgatorium suum
extinguere absque alia satisfactione est
advertendum quod [illegible] absque [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible] satisfactionem
que iniungitur a sacerdote ut con-
cludit communis [illegible] quod [illegible]
[illegible] pena [illegible] et [illegible] sic
quod prima [illegible]
purgatorium hominis per [illegible]
absque alia satisfactione quia [illegible]
[illegible] ipse [illegible] ille
ultra non obligatur sed [illegible] sint
homines quibus plangitur [illegible]
indulgentiam [illegible] quantum [illegible]
emendationem [illegible]
tales mediante [illegible] qua [illegible]
satisfactionem a sacerdote [illegible]
[illegible] sustinebunt purgatorium
[illegible] non [illegible] quia [illegible]
quod aliquis teneatur penam sustinere
decem annorum et non minorem
[illegible] sine [illegible] a sacerdote
[illegible] ad [illegible]
[illegible] confesso [illegible]
decem annorum indulgentiarum vel
plures quibus [illegible] moriatur
eadem die [illegible] penitentiam
iniunctam a sacerdote et plenam
est quod per indulgentiam totum purga-
torium illius hominis delebitur

[illegible]

9a [illegible]

qr tot annj d'rimittunt ad q
duos ipe obligat ut patz ex
supposito Sz quo q̄ est prima opinio
que ponit indulgentias nichil valere
quia spuale non pt pro tpali quam
sine symonia Sz si indulgentia ad
valet ut mrt spuale pro tpali
illis dat indulgentia qui porrigunt
manus adiutrices Sz illud non q̄
quia illis etiam non errat non
errat sed patz in glosa sup illo
verbo luce 22o ego rogo pro te
petre ut non deficiat fides tua
Ad arm dum quod hoc non est vnd
ad prim dum quod indulgentia non
datur pro tpali sistendo vnpa
re tpali Sz datur pro tpali in ordine
ad spuale puta porrigentibus
manum adiutricem ut construatur ecclesia
ad spiracionem mea dum offrtur et
terra ad laudem plantaria vel datur
quibus adimplendum esse ut fideles
pacifice puniantur 2a opinio ponit
quod quinus indulgentia valeat ad tol
lendam penam ad quam sustinendam
nichil minus sacerdos obligauit
penitentem tamen non valet ad ex
soluendam penam quam quis meretur
pro infracione mandatum dei
Sz ista ignorant quomodo notare opus
vang tenetur credere quod pena suf
ficienta vel iniuncta a sacerdote quamuis
debetur pena purgatorij ... vel
in toto si fuerit condigna diuine offense
vel saltem in parte si fuerit citra
condigna 3a opinio ponit quod quinus
diuine indulgentie valeant ad satis
faciendum de iniuncta pena a sacerdote
et non ad delendum purgatorium tamen non
... tantum quantum enunciatur et predicatur
vale Sz vnumquodque tantum valet quantum
fides et deuocio sua exigit Sz
illud non valet quia etiam non

excusaret annedacio quod est valde
periculosum Sz dum est quod indulgencie
tantum valent quantum sonant diuino sta
tuente ... expresse dantis ancte
exprecie suspicientis caritas et expre
cause congruitas seu racionabilitas
et appellat ut causa propria indulgentia
datur vel est opus quomodo ... honor
dei et utilitas ecclesie 2a quod homo
per acquisicionem indulgencie non pt tam
purgatorium suum extinguere absque satis
faccione pro ut hic absque diuinam ...
dicit omitt ... ... que ...
tur seu diminuitur pena debita
pro peccato quia ut pt collinatur illud quod
... presuppon Sz remissio que
per indulgentiam vel quod remissio que
fit per indulgentiam presupponat contricionem
qua peccata mortalia sit capax in
dulgencie vel quod remissio que fit per
indulgentiam presupponit contricionem
qua peccata mortalia iustificantur et
per quos presupponitur aliqualem remissionem
seu diminucionem pene debite pro peccato
quia sed patz ex dictis superius magna
pars pene remittitur in vera contricione
Ad arm pulc dum quod licet ignora
tum ... excuset a culpa et a pena
eterna tamen non ... excusat a pena
tpali data dicitur .a. quod homo ex
dit obliuioni et ignorantiam totaliter
secundum de multis mortalibus peccatis que
diebus suis commisit ut dum non
erit cum eternalibus penis pro
ista pena tamen non obstante hoc
obliuione deum punire eum pro quinus
peccatis inpurgatoria pena tpali si
nichil minus non satisfecit pluri
gitas indulgencias et alijs bo
nis actibus et operibus pietatis O
ritur vna alia questio s. illa

Contra quintum dicendum quod sacerdos illud quod
scit per confessionem tenetur magis celare
sub periculo tonitrui et videtur quod non
quia ad hoc non obligatur quod non potest
observare sine peccato mortali sed magis
tamen sacerdos peccaret mortaliter si illud
quod scit per confessionem non revelaret secundo
dicitur ad quintum nullus obligatur de materia salutis
ad illud quod necessario implicat mortale peccatum
tertium probo sic ita ponatur quod aliquis
tyrannus sciat per experientiam intentionem sacer-
dotem de villa tradenda quia
noster super hijs quo quando ab eo
quo scito querat tyrannus ab eo utrum
ipse sciat quis interfecerit hominem
qui tali die fuit factus occisus
non pono quod sacerdos hoc sciat in
confessione si non revelat tunc eidem
penitenti et penitentis mortaliter peccabit
In oppositum est magister in littera et quis
doctrina sanctorum Hic primo videndum
est de primo quesito an adhuc va-
leat generalis confessio 2o videndum est
quedam de igne purgatorio et
de eo quo aliqui vindicantur in alio
mundo de omnibus istis tangitur hic
hic modo respondendo de primo dicen-
dum quod aut sacerdos illud de quo
queritur percepit noscit per sacramentalem
confessionem vel forum aut non percepit
pro ea quam noscit per confessionem et
alio modo si percepit per confessionem tunc
aut habet licentiam vel consentientem quod
illud possit revelare aut non
habet huiusmodi licentiam et in isto illa
membra pono conclusionem prima quod
est hec quod sacerdos percepit et
non aliud noscit quam per confessionem

hoc non potest revelare sine peccato mortali
quia quod aliquis est quod non est quod est
legi divine et quod statutum sancte
matris ecclesie hoc non potest facere sine
peccato mortali sed revelare illud quod
per confessionem notificatum est sacerdoti est
huiusmodi igitur etc antecedens est clarum et probatur ad omnes
suas partes quod prima pars probatur
sic illud quod tollit ubi bonum commune
quantum pollicitum peccatum est contra legem
nature revelator secretorum que sibi
sub sigillo secreti panduntur est
huiusmodi igitur etc maior patet quia illud est
destructivum totius quantum pollicitum
quod nullus de alio potest confidere sed reve-
latio illius quod sub sigillo secreti pan-
ditur aliquem generat diffidentiam
inter omnes homines ita quod nullus alteri
committit aperte que gerit in corde
suo et tamen probatur minor quia sicut
revelator confessionis facit quod secreti
confessionis committitur peccat contra
legem divinam secundum eadem ratione pars
quia potest revelare homines
timeret infamiam et per quos si
fieret huiusmodi revelatio nullus vellet
confiteri quia est patet quia quomodo
sit quod presumitur illud quod est contra
legem statutum ille peccat contra
huiusmodi legem sed secretum confessionis
est statutum auctoritate legis ecclesie
ut patet supra extra de penitentiis et remissionibus
in capitulo omnis utriusque sexus 2o et 3o patet per multas
partes quia huiusmodi revelatio destruit
prohibetur in multis capitulis ut patet
de causa omnis utriusque sexus de penitentiis
et remissionibus ex hoc quod de hijs que sacerdos
audivit in confessione libro quarto
pater conclusio igitur non est magis alio
tenetur secretum illud quod sacerdoti per
confessionem est detectum unde patet

p[ro]p[ter] d[e]c[re]talem iam allegatam q[ui]a
p[ate]t et q[uod] no[n] l[ice]t [con]siliu[m] pet[er]e s[e]c[un]d[u]m
eo de quo petit[ur] sed tenet[ur] tac[er]e
R[espon]d[e]t[ur] q[uod] tenet[ur] secretu[m] illud q[uod] in
[con]fessio[n]e e[st] detectu[m] p[ro]p[ter] intelligi[tur]
dupl[icite]r vno mo[do] p[ro]ut ad s[ecretu]m de quo
e[st] [con]fessio in q[uan]tu[m] aliq[uo]s ingrali
p[ro]ut i[n]tellect[us] illi[us] s[ecundu]m exp[ri]mit[ur]
vel dat[ur] intelligi p[er]sona [con]fitentis
vel alt[er]i[us] p[er]sona q[ue] tangit[ur] h[uius]
s[e]c[un]d[u]m actiue vel passiue dicte
vel indicate p[ri]mo mo[do] q[uo]d q[ua]nt[um]
nam l[ice]t pet[er]e [con]siliu[m] tam[en]
tam[en] q[uo]d sacerdos audiuit in [con]fessione
d[icitu]r q[uo]d s[i] possit absq[ue] om[n]i no[tatio]n[e]
p[er]sone [con]fitentis et alia[rum] p[er]sona[rum]
q[ui]bus tam[en] h[uius]mo[d]i [con]siliu[m] vt p[ate]t in
talis officii de p[ri]mo [illegible] [illegible]
neg[otium] q[uo]d [con]tinet[ur] in [con]silio sit
p[er]sonaru[m] [illegible] i[n]dicat[ur] e[st] pe-
tendu[m] q[uod] aliqua [illegible] p[er]sona[rum]
p[ro]d[ucunt]ur et [illegible] e[st] [con]fessionis
q[ue] vincla[n]t p[er]sonas q[ue] tangu[n]t[ur]
in [con]fessione et si penitentiam
[illegible] q[ui] s[ecundu]m ep[iscop]us penitent[is]
enormia p[e]cc[at]a d[icitu]r illi i[n]iu[n]gat
satisfacere penitentia illud fiat
de p[e]cc[at]is manifestis de quibus penitens
indiget testio [illegible] [illegible] q[uo]d
sit absolutu[s] et si p[ri]mariu[s] [illegible]
[illegible] penitentia desc[re]t[ionis] p[e]cc[at]is
[con]fessis d[iui]nis d[icitu]r [illegible] h[abe]t [ip]se no[n]
2° 9° esse p[e]ccator secretor[um] illor[um] 2m
q[uo]d sacerdos de iussu [con]fitentis p[otes]t
alt[er]i reuelare illud q[uod] audiuit i[n]
[con]fessione supposito q[uod] ca[usa] illi[us] reue-
lationis sit honesta et q[uod] reuelatio
possit fi[er]i si[n]e scandalo et si[n]e
iniuria alt[er]i[us] ho[m]i[ni]s p[ro]ut d[ic]t[u]m e[st]
illi q[uo]d multi noc[e]t et alteri p[ro]desse
p[otes]t vt obuiat alteri i[n] ho[n]e-
state p[otes]t si s[ecundu]m reuelatio[n]e illi[us]
q[uod] q[ui]s audit in [con]fessione ad

s[ecundu]m p[re]d[ic]tis [illegible] [illegible] e[st] h[uius]mo[d]i vt
de se p[ate]t s[e]c[un]d[u]m q[ua]e [con]tinet [con]fitens
possit reuelari i[n]t[er] si[n]e ei[us] h[uius]mo[d]i
reuelatio no[n] p[otes]t tol[er]ari nec ordo
[illegible] et [illegible] [illegible] s[ed] nec p[re]p[osi]t[us]
[con]fessor[em] esse reuelandu[m] no[n] solu[m]
e[st] institutu[m] ad co[m]modu[m] [con]fitentis
s[ed] ad [con]modu[m] d[e]i [illegible] et [illegible]
[illegible] vt p[ate]t p[er] rac[i]o[n]es p[ro]bantes
[con]clu[sione]m p[ri]ma[m] i[de]o l[icen]cia [con]fitentis
no[n] suff[icit] ad reuelatio[n]e[m] [con]fessionis
R[espon]d[e]t[ur] q[uod] [con]tinet ad co[m]modu[m] et vtilit[atem]
[illegible] [illegible] sit institutu[m] celat[io]
[con]fessor[is] vt p[ate]t [illegible] n[ost]ra
q[ue] h[abe]t[ur] i[n]f[ra] de [con]fessione s[ed]
t[ame]n no[n] obstante s[i] [con]fitens h[abe]t
q[uod] p[ro]p[ter] [illegible] e[st] s[ub] sigillo [con]ti-
nentis sacerdos alio[rum] q[uod] p[er] [con]fessor[em]
ip[s]e [illegible] h[abe]t talib[us] p[er]sonis reuelac[ione]
q[ui]b[us] [con]fitens voluit ad h[uius]mo[d]i [illegible]
[illegible] p[re]d[ic]tis [con]dic[i]o[n]ib[us] p[ro]uta q[uod] ca[usa]
3 9° sit honesta 3m q[ue]stio s[i] illud
p[e]cc[at]um q[uo]d sacerdos audiuit in [con]fessione
nou[er]it an [con]fessor[em] [illegible] s[ed] nu[n]c [illegible]
reuelare illor[um] post [con]fessor[em]
[illegible] s[i] cog[nitio]n[em] [illegible] s[uu]m sup[er]ior[em]
ip[s]e tenet[ur] dic[er]e illud q[uod] nou[er]it
de h[uius]mo[d]i p[e]cc[at]o ext[ra] [con]fessor[em] q[ui]
[illegible] [illegible] a suo sup[er]iori deb[et]
[illegible] aut[em] s[ecundu]m vide[tur] s[ed] ille
i[n]quisit[ur] s[ecundu]m [illegible] [illegible] [illegible]
et s[ecundu]m dic[tu]m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q[ui] [illegible] s[ecundu]m illud [illegible] [con]fessor[em]
q[uod] e[st] nou[er]it illud no[n] solu[m] vt
[illegible] d[e]i tenet[ur] d[icer]e s[ed] nou[er]it
et vt e[st] h[uius]mo[d]i [illegible] p[er] q[uo]s tenet[ur]
debet [illegible] d[icer]e [illegible] [illegible]
[illegible] p[otes]t ei [illegible] vt e[st] [illegible]
[illegible] et p[re]sumat [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
s[ed] q[ui]a h[abe]t e[st] [illegible] [illegible] [illegible]
[con]fitens alia p[er] [con]fessor[em] [con]tinet[ur]
h[abe]t an [con]fessor[em] s[ed] nu[n]c vt p[otes]t

audiat ex confessionem ab aliis non
non licebit sibi adhuc propalare
que peccata confessionis vel est prestand*a*
sed illa verba nolle tenere sub sigillo
secreti sed illud non valet et si amo
et dolus est eadem homini impedimentum
tamen sed hic est et querens quod que
quod hic dolosus solum confitetur et qui
nomine peccatum suum ne ipsum accipiat
ut faciat tempore quod cum est de
peccato toto suo confessore pro audacia
confirmat et valere quod simul per ipse
confessor nichil presumet cum circumstancie
peccatis notitiam illius peccati an vel
post confessionem generalem non valet illa
fuga dicunt quod sacerdos sed prestand*a*
est quod ut illam prestationem faciat
antequam ille confitetur verba confessionis
quo intelligere illud peccatum ut
post non pro dicta quod cum est in illo
post sacerdos ignorat de quo iste
velit confiteri si post ea facta est
confessio dicto nichil valet sub spe
prestare De 2o articulo quod prima
confessio generalis devote placita
valet ad delendum peccata venialia
alia quod nichil fruste est instituta
iusta circa dei sed facta generali confessione
fit dicta in prima et in completorio
sacerdos supplicant ut confessis peccata
dimittantur ut patet in illa oratione
dei misereatur vestri et cetera et in illa in-
dulgentiam et cetera sed cum non mortalia
est valet venialia remittuntur
nichilominus confessione et ista generalis
confessio est sermonem cum post confessionem
in speciali circa sacerdote ipse in
generali confitetur ut sacerdos predict*a*
generalem confessionem et cetera delet*ur*
venialia peccata non solum cogitatione
confitentis sed etiam clavium sed confessio
generalis non est sacramentalis quam sacer-
dos post predicationem predicit populo
vel in prima vel in completorio vel in missa

sic et per hanc generalem delentur veni-
alia peccata cogitatione generali ipsi et
supplicatione sacerdotis ut super ipsa
dicit oracionem misereatur vestri et cetera et in
hoc etiam clavium quod non sub iungit
absolutionem ut sub iungit sacerdos
2o quod hunc generalis confessio valet
ad delendum peccata mortalia dicitur
quod sit oblitus est quod ex ipso intelligitur
per hanc mediam confitendo liberant
alia peccata confitetur in speciali si posset
ex hac mediam specialem quod deus
non requirit ab homine penitente in
quo est impossibile sua et omnes
vice cum concedunt hunc peccata hoc
intellige per confitendum in speciali sed
solum in generali et de talibus peccatis
deus non requirit ab homine in confessionem
generalem in generali confitendo adhuc
quod hunc peccata mortalia gratia dei delentur
De 3o articulo de igne purgatorii
possunt moveri questiones per ordinem
primo an sit 2o quid sit purgatorium
utrum sit eadem species cum isto igne
elementali ut non 3o quidem sit pur-
gatorium sit tantum quod posset agere in
spiritualem naturam et loco quare
sit pena utrum sit summe afflictiva
ita quod pena eius excedat omnem
aliam penam sicut sancti doctores
dicunt quod dicitur 5o ubi sit purgatorium
in inferno vel in alio loco et quod quo
ad 2am et 3am questiones eadem
est difficultas de igne inferni in
inferiori ergo differendum usque ad locum
ubi inquirit tractabitur de igne
infernali de aliis vero quatuor breviter
videbo verum ad primam dico per
conclusionem primam quod catholicus confitendo
tenetur aliquem locum esse purga-
torium aliquorum post hanc
mortalem vitam quod non est dubium quod

aliqui homines morientes sunt
non penitentes et propter insolli-
citudinem abhac vita decedunt
quod penam non sustinuerunt quam susti-
nere debuerunt tales et ipse viuen-
tes tractatur et gratia qua deo conformetur
nam statim dampnatur ut solutur
in morte ipse obligatur pene igi-
tur est quod purgentur aliquo determinato
tempore ad predestinationem et eandem ergo
post hanc vitam aliqui saluandi
sustinent purgatorium unde patet
2 machab 12 sancta ergo et salubris
cogitatio pro defunctis ut a peccatis
soluantur et gratia lectio patet 3m
ergo tercius est questionum pena pur-
gatorii excedit omnem penam
temporalem presentis vite mortalis vita
quod 2m pro dolor non est lesio
sed est effectus propter lesionem ...
2m quod ... in aliqua maior potest
ut dolor 2m quod ipsum est magis
proprium doloris sunt et quod lesiones
contingunt in partibus magis delicatis
in quibus effectus ... magis vigent et
maiores dolores quam sunt in partibus
minus delicatis sed anima post vitam
hanc est maior proprietas ... sensus
fons a quo fluit omnis propor-
tionalis in corpore ad partes quando aliquid
lesum est ... post hanc
vitam ut probabitur ... ...
... quod anima patitur maiores
sed forte dicetur quod pro venialibus
non tam intensa pena sed purgatorium
diu ordinatur quod peccata venia-
lia ergo pena purgatorii non debet
esse acerbissima seu maior ... quod
illa pena est maior ... ...
... patet in ... ... ardua et
... magna grauius patitur 3m
ergo tercius est questionum 2m locum
... loci purgatorii est adiunctus
loco inferni et ... ... non

... ...
... sepulture ... ... sit
... ... incarnatorum
... sunt ... inferno ergo ...
et loci purgatorii ... ... apostolorum
quod descendit ad inferna et est in
simbolo athanasii quia patet quod
non apparet ... ... cum non
... ... membris quasi ...
sunt purgandi ut apparet in ...
et ... ... qui ... ...
credebant ... loci ...
esse debet quod ... qui post
mortem ... sunt ... sunt ...
... sed ... illud sunt
due opiniones quarum una ponit
quod 2m legem ... ... sustinet
purgatorium in locis ... de-
merverunt seu peccaverunt ut
vult dicit gregorius et hugo de sancto
victore sed illud potest esse de
speciali gratia de quibusdam animabus
Alii dicunt quod sicut infernus sit in-
fra nos ... loci purgatorii est supra
nos quod sicut nos tenemus statum
medium inter dampnatos et eos qui
purgandi decedunt abhac vita
ita locus ... debet esse super locum
dampnatorum et infra locum saluatorum
et purgandorum ... quod sicut ...
non est ... loca sed ... vite ...
... purgandi ... ...
... non ... et dampnati ...
de ... ... nobis ... ...
... de ea ... ...
non ... et ita ... ... est
... non ... loca sed ... vite
... inter dampnatos et ... illos
qui purgantur ... ...
... ... quod peccata venialia
remittuntur in alio mundo post
hanc vitam aliquibus ...
quod ... aliquorum ... salutem

capitis ut patet 2o machabeorum 12o ubi
dicitur sancta ergo et salubris cogitacio pro de-
functis ... aliam vitam post hanc vitam
peccata venialia remittuntur quamvis
...cum illa scriptura non possit in-
telligi de peccatis mortalibus quia illa
non remittuntur in alia vita nota
et quod intelligitur de peccatis venialibus
illud patet et augustinus in libro de civitate dei
... quod quedam leves culpe in
futuro remittuntur et gregorius in
4to libro dyalogorum ... ...
... ...
quod non efficitur ... quia ...
et illud quod ... ...
sunt non ... ... ad ...
illud quod sit ... quod ... et ...
notandum ... ut locum dei
... ... et illud quod ...
sit pro ... ...

Contra quidem vero peccata dimissa
per penitenciam iterum redeant propter
ingratitudinem recidivantis postquam
dimissorum in aliquo peccato mortali
et videtur quod sic quia leges civiles
liberum seu ... ...
quo ... ... ingratitudinem
quia non recognovit beneficium ...
impensum ... et ...
... sed per ... penitencie ...
... ...
... ... gre 1a ... ...
... ...
... peccat peccato mortali ...
... ... et
... redeant peccata quibus ...
... dyalogorum 4o que ... ...
... ... illa per ... ...
seu ... aliquis ... ...
... ... ad esse sed ... ...
... ... gracie peccata dimissa
... ... ingratitudo

que ut est quedam actus ... ...
ut quedam defectus actus ... ,
non potest esse causa ... ...
... ... primo videndum est utrum
peccata dimissa per penitenciam redeant
quo ad culpam recidivante ...
penitente 2o utrum redeant
quo ad penam 3o dato quod aliquo
redeant utrum cum ... redeat
sit ingratitudo 4o quid sit ... ...
et quid non ... ...
de primo est advertendum quod peccata
dimissa ... ad culpam seu maculam
redire potest intelligi ... ...
... esse ... et ... ...
maculam seu infeccionem ... ...
... ...
et ... quod ... peccata non
redeant primo quia si peccata dimissa
... ...
maculam ut ... ...
ut actus dei non ... quia ...
... ...
... idem ... esse ...
... ... augustinus de ...
... ... et ... ...
... ... causa peccati ... est
... ... sed ... ...
... ... causa ... ...
... ... patet ...
... ... quia ... ...
... 3o opiniones antiquorum ...
absolute seu distincte ...
quod penitenti ... ...
omnia peccata que per penitenciam erant
deleta quia ... sit mortalis
... ... et ad mortificandum
... ... caritas ad vivificandum
... caritas sit vivificata ...
... ... mortificatio
que ... ... mortalis peccati
materia ... illa deleta
peccata quibus ... ... mor-
tua ... ... augustinus in libro

de visionibus quidam ponit sic quod
recedit corpus et alienatur agitata
venit aliquis [illegible] qui in impedimentum
cadit sed non in ea consummatur
et redit secundum tertium dictum quod confessa
mentio et ratione non repetuntur quod
que mortificata sed secundum illa quod mortalis
culpa ducat ad mortem etiam vivi-
ficata que quasi fuerunt mortua et
hic quod est vera quia culpa mortalis
sequens primam mortificat vita
vivificata per gratiam penitentie quod
2 prius fuit mortificata per culpam
primam precedentem. Secunda opinio ponit
quod peccata per primam deleta non rede-
unt quantum ad culpam per mortale quo
penitens recidivat sed solum quoad
[illegible] quorum unum est superius dictum
de apostasia a fide tertium [illegible]
[illegible] peccata prima peccata si-
[illegible] si penituisse de preteritis peccatis
quia illud quod conceditur dimitti hic
non [illegible] remittitur et non
intelligitur esse dimissum sed deus
non dimittit peccata nisi [illegible]
ut ille cui dimittit peccata vitet
peccata [illegible] ergo si [illegible]
[illegible] peccata redeant [illegible]
[illegible] quas [illegible]
[illegible] fuit quoad
remissionis complementum fundamentum
et [illegible] illius peccati ut non di-
mittatur ut si dimissum est revertitur
sed [illegible] fuit quoad remissionis
complementum peccata quoad caritatem
que opponitur peccatum apostasie a fide
fuit quoad remissionis fundamentum scilicet
quoad fidem sed [illegible] et pe-
[illegible] penituisse fuit quoad re-
missionis [illegible] quia confessio [illegible]
[illegible] prius que est remissionis
[illegible] ista opinio fuit [illegible]
quod [illegible] non [illegible]

[illegible] quia [illegible] dicunt peccata
[illegible] ut intelligit quod redeunt eadem
numero et hoc est impossibile quia primum
[illegible] sed [illegible] ut [illegible]
quod non redeunt eadem numero sed [illegible]
[illegible] sic ista peccata de-
non esse [illegible] deus [illegible]
[illegible] et hoc non quia [illegible] fuit peccatum
[illegible] est peccati [illegible] et hoc non quia
[illegible] licet
non [illegible] peccati
[illegible] et [illegible]
[illegible] peccatis que per primam [illegible]
[illegible] dimissa et per primam [illegible]
[illegible] licet non est verum quia deus
dat gratiam et caritatem que fortis
[illegible] ad omne peccatum
mortale et [illegible] absolute [illegible]
[illegible] omne peccatum mortale [illegible]
[illegible] cum gratia et caritas infunduntur
et [illegible] sunt et non [illegible] per
[illegible] peccata [illegible] vera et [illegible]
[illegible] homines [illegible]
et [illegible] quod vita spiritualis per gratiam
[illegible] penitentia [illegible]
[illegible] omne peccatum mortale et
non solum [illegible] licet [illegible] ista
loquuntur [illegible] tertium dictum quod licet [illegible]
et [illegible] sunt [illegible] quod est [illegible] quia
[illegible] illarum [illegible] non [illegible]
gratia forme [illegible] distincte
[illegible] quod peccata dimissa redeunt [illegible]
[illegible] opinio intendit [illegible]
[illegible] ista [illegible] ut [illegible]
non dimittuntur ut si dimissa [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] est tertium quod [illegible] post primam
peccata dimissa non redeunt [illegible]
[illegible] [illegible] sed redeunt
[illegible] equipollentiam quia [illegible]
et adeo elongat [illegible] mortale
peccatum non [illegible] si peccata
[illegible] non essent dimissa et [illegible]
intelligunt illud Jacobi qui offendit

[illegible]

in uno fine est offerens sed ista
spes est inutilis quia contra cum sequitur
quod peccatum simul formaliter quo ille
reconciliatur qui primo penitet de
centum homicidiis eque illi homi-
cidiis [illegible] et adeo elongatur sicut
[illegible] illa centum postquam penitet
quod est absurdum et contra verbum sancti
Jacobi non est adoperatum [illegible] quod sit
intelligi quantum ad compellacionem
[illegible] et offensionis dei sed quantum
obligacionem pene dampni que est
[illegible] detestabilior [illegible] impetu [illegible]
sive gravior sive levior [illegible]
hominem est de pena [illegible] que est in
equalis 2m quod peccata dimissa per
redire non incipiunt sed incipit peccatum
equali aggravacione [illegible] tale [illegible]
ingratitudinis aggravatur aliquod peccatum
reconciliacionis et de istorum [illegible]
modi [illegible] intelligi [illegible] quod ingratitudinis
prima [illegible] [illegible] [illegible] in illa
de 2o articulo quod prima pena de-
missa non [illegible] tota [illegible]
quia ipsa non requiritur debitum primo d-
missum quod [illegible] debitum [illegible]
[illegible] ut [illegible] ante pacem quod in [illegible]
[illegible] quod obligacio sicut [illegible]
amplius non [illegible] quia est pax
quod non [illegible] [illegible] est [illegible] quod homo
ut [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible]
quia lex divina 2o culpa dimissa
non redit 2m [illegible] sicut pena
ante pacem [illegible] prima quia non
est quod pena [illegible] culpam [illegible]
pena [illegible] loquimur 2m [illegible]
si penitenti non fuit [illegible] pena de-
missa [illegible] reconciliatur [illegible]
[illegible] dimissa non [illegible]
[illegible] residuum de [illegible] pena
totaliter [illegible] quod [illegible] [illegible]
divina iusticia quod [illegible] malum [illegible]
at [illegible] malum [illegible] culpe non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penam
et [illegible] non esse [illegible]
si aliquam malo culpe non [illegible]
malum pene de 3o articulo [illegible]
et quod sit ingratitudo 2o de questio
[illegible] primo quod ingratitudo est
hominis [illegible] qua voluntate
[illegible] quod gratis [illegible] [illegible]
[illegible] negligit [illegible] [illegible] [illegible]
impedit [illegible] aliquo libere beneficium
[illegible] accepit [illegible] distinguitur
[illegible] gradus ingratitudinis quia aliquis
sicut qui accepit beneficium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut qui
[illegible] [illegible] beneficium
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] sicut qui [illegible] [illegible]
[illegible] beneficiorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible]
quo [illegible] et de [illegible] [illegible]
quo [illegible] et quo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est de questio in
isto articulo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod ingratitudo est causa
[illegible] peccatorum [illegible] dimissorum
[illegible] quo [illegible] redire [illegible] peccata
quod aggravacione [illegible] [illegible]
reconciliacionis [illegible] [illegible] [illegible]
est ingratitudo de [illegible] beneficio quo
deus [illegible] [illegible] [illegible] sed dimi-
ssa peccata non [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] peccata aggravacione [illegible]
quod quanto maior [illegible]
fuit ingratitudo tanto [illegible] [illegible]
peccatum [illegible] aggravacio [illegible]
et pacem [illegible] [illegible] [illegible]
de 4o articulo est [illegible] quod in
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et peccatum
[illegible] et [illegible] [illegible] pena [illegible]

gestior penitentia est quia penitentia gratiam ad
actum exhibet quam sit actus contritionis
et actus sacerdotis absolventis et satis
factionis iniungentis sacramentum tamen
2m quod est quia peccati remissio est
res sacramenti tamen 3m quod est quia interior
penitentia sacerdotis et sacramentum et remissionis
et est res simul et sacramentum actus
contritionis qui est absolventis 3us non
impedit quia sacramentum assignatur ultra [illegible]
tamen principale effectum quod non est solum de
primo mancipio et quia maior
[illegible] et lex divina qua humana
ut patet dicta sed mancipio peccatum
quod etiam sine non [illegible] invenitur
sacramentum unus secundum sic ut excedentem
causa quam primo secundum exhibita ea
penitentia commemorantur quo offendit
deum sunt sic redimatur et habitur
in [illegible] peccati non [illegible] incidentem
unde in qua penitentia esse actus potest
ut excedentem causa secundum ex parte
gratie devotionis perfecte et id non
est [illegible] huius sacramenti reducitur pena
que post sunt demissa. Et sunt
de penitentia sequitur

Contra quod dicitur 6a communa unctio
sit sacramentum et videtur quod non quia quodlibet
sacramentum habet unum determinatum effectum
secundum communem unctionis non est unus effectus
sed duo quia exhibite effectus ar-
guitur unitas cause 2o quia non habet
unum effectum spiritualem non est unum
sacramentum et per quod non est sacramentum quia
[illegible] omne quod est id est quod
unum nisi est habet quia duo sunt effectus
valde diversi communis unctionis
ut apparet Jacobi v° talis ut alle-
viatio infirmitatis corporalis et remissio
peccatorum. Contra illud quod est spiritualis

medicina ordinata in remedium peccati
sicut videtur est sacramentum communa unctio
est huius quia patet ex dictis singulis
dictum videtur habet et apparet ex dictis
sancti Jacobi v° capitulo Sicut primo videndum
est de principali quesito et determinatum com-
mune unctione 2o de eius effectibus
3o de eius ordinata dispensatione
de primo quod prima communa unctio
videtur est sacramentum quia illud quod est et
in medicinam ordinatur ad mitigationem mor-
bi spiritualis sic non est sacramentum et
non solum sacramentale communa unctio
est huius ut apparet quia multa et
patet quia licet illud quod ordinatur ad
sacramentum et medicinam sacramentum ordina-
ad huius medicinam non sit sacramentum
secundum tamen sacramentale sed apparet sic
de exorcismo et cathecismo qui
medicine baptismo ordinatur ad
regenerationem hominis et adiuvatur
morbi spiritualis propter quod non dicun-
tur sacramenta sed dicuntur sacramentalia
tamen illud quod in se et in medicinam or-
dinatur ad eam medicinam sicut videtur est
et sacramentum 2m quod communa unctio
est sacramentum quia si essent plura sa-
cramenta et non essent tamen septem
sacramenta quam patet quia preter communa
unctionem sunt sex sacramenta ut supra
declaratum est contra quod est patet
eorum doctrina que tenetur iusta
[illegible] et si non esset unum sacramentum
sic esset [illegible] quia in illud sacramentum
committitur et sunt plures [illegible]
secundum hic non obstat quia per [illegible] in-
[illegible] baptismum non erit unum
sacramentum de eo etiam per se videndum
3m quadruplex genus cause et
primo de genere cause efficientis
sed institutis illud sacramentum et quando
adhuc dicitur quia Christus per se ipsum
instituit illud sacramentum quia ut

am declaracionem ille instituit aliqua
sacramenta nove legis qui insti-
tuit illud sacramentum quia patet quod
illud sacramentum est unum de sacramentis
nove legis antequam sit illorum in-
stitutor que principaliter respiciunt
aliquam legem principaliter spectant ad
legislatorem illius legis sed septem
sacramenta de quibus [illegible] in isto [illegible]
principaliter respiciunt novam legem
seu evangelium cuius legislator est Christus
ergo etc. Secundo quia in eius sit mencio
de istis sacramentis que Christus per se ipsum
instituit sed de illo sacramento non
fit mencio [illegible] ergo etc. Et Christus per se
ipsum non instituit illud sacramentum sed
commisit apostolis instituendum ut dicunt
magistri in litera. Sed illud non valet
quia quod quis per alium facit per se ipsum
fecisse videtur ut patet in multis locis
iuris canonici et civilis. Secundo dico quod
Christus per se ipsum non instituit illud
sacramentum et tamen instituit per apostolos et
[illegible] impleri. Ad primum dicendum
quod non est bona quia quia instituit
aliquid esse [illegible] quod non est
scriptum in eius ut patet per [illegible]
multis de celebracione missarum
et postea ultimo. Ad secundum dicendum
quod magister non est contra opinionem quod
apostoli instituerunt illud sacramentum
instrumentaliter et [illegible] et non
principaliter. Secundo queritur de materia.
Quod prima oleum non qualecumque sed
oleum olive est materia illius sacramenti quod
[illegible] oleum sit materia sacramenti patet Jacobi
quod autem olive patet quia [illegible] liquores
[illegible] olei oleum olive [illegible]
principaliter et [illegible] instituitur [illegible]
oleum [illegible] addicione [illegible]
oleum olive [illegible] liquores olei
proferuntur cum addicione ut oleum [illegible]
oleum papaveris. Tercio queritur de forma

formali illius sacramenti et unum usum
forme est sacerdos inungens dicens
sic dicendo per istam sanctam unctionem et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi deus
quicquid oculorum visu deliquisti et ea-
dem verba repetit ungendo nares
addendo quicquid narium [illegible] de-
liquisti et de aliis membris ungendis
scilicet manibus pedibus auribus et renibus
et forma aliorum est deprecativa
oracio et non indicativa quia suscipiens
illud sacramentum est destitutus propriis viribus
indigens aliorum de precibus et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] indiget [illegible]
[illegible] deprecative et suppliciter [illegible]
sit tamen finalis illius sacramenti
apparebit in 3° articulo quia effectus eius
sacramenti est [illegible] in medicinam
De 3° articulo dicendum quod [illegible]
[illegible] concludo [illegible] probabi-
liter quod effectus illius sacramenti est
[illegible] et remissio peccatorum [illegible] et alle-
viacio corporalis infirmitatis istorum primum
[illegible] sacramentum respicit [illegible] principaliter
[illegible] respicit [illegible]
[illegible] conclusiones prima quod
sacramentum valet ad spirituale [illegible]
eius qui suscipit ipsum quia illud quo
peccata remittuntur et [illegible] peccatorum
aliquo [illegible] valet ad spirituale [illegible]
[illegible] hominis illud sacramentum est
[illegible] ut patet [illegible] et patet
[illegible] ad [illegible] eo dicto Jacobi
[illegible] et si in peccatis sint remittuntur
ei patet et quo ad [illegible] quia
[illegible] homines [illegible] et infirmus
tempore [illegible] illud sacramentum quod
[illegible] [illegible] quod
[illegible] salve et illud [illegible]
[illegible] peccatorum [illegible]
et [illegible] illud sacramentum
non [illegible] aliquid [illegible] quod
et [illegible] illud sacramentum

valet ad recuperandum sanitatem corporalem
maior est corporalis sanitas corporali non
impeditur sanitas spiritualis prima patet
quia sacramentum extreme unctionis non est sed extrema
sacramentum extreme Jacobi 5 ubi plura continentur
illud sacramentum ait oratio fidei salvabit
infirmum et alleviabit eum dominus et cetera
post illius conclusio patet quia ut plurimum mo-
riuntur homines postquam susceperunt illud ergo
ad salvandam veritatem sacre scripture
exponendum illam auctoritatem qua dicitur quod dominus alle-
viabit infirmum accipe sic illa oratio
quod corporalis alleviatio sive sanitas
non derogat spirituali 3a conclusio
sanitas spiritualis est principalis effectus
illius sacramenti et sanitas corporalis
est eius effectus accessorius et quasi
contingens quia sacramenta nove legis
sunt principaliter suum effectum sunt in
eo qui digne et non ficte recipit
huius sacramentum sed multi sunt qui recipientes
illud sacramentum corporalem de se
ex hoc dico sic videlicet primo quod
sit idoneus et debitus minister conferendi
illud sacramentum 2a vero deinde homo
in pluribus infirmitatibus et in eadem
diu durante licite possit illud
sacramentum sepe recipere prima quia solus
sacerdos est idoneus dispensator istius
sacramenti quia confert sacramentum cum effectu
et remissio peccatorum solus sacerdos
conveniunt sed effectus illius sacramenti est
remissio peccatorum ut patet supradictis igitur
etc. contra quia oratio boni laici est
efficacior quam mali sacerdotis sed effi-
cacia illius sacramenti consistit in oratione cum
eius forma sit deprecativa oratio sed
dicitur est in 2o articulo quod boni laici
est melior et magis idoneus dispensator
illius sacramenti quam mali sacerdotis dicitur
quod de oratione possumus loqui dupli-
citer uno modo ut est publica que alicui ex
officio suo alio modo ut est privata que

alicui committitur unde primo modo dicitur est
sed licet non sit mala et ex impositione dicitur
est negandum quia sacerdos dicens illam
orationem qua confert illud sacramentum que
orat de [illegible] confessio ille actus impetra-
torius est [illegible] sic oratio eius est
efficacior oratione cuiuscumque laici quia laicus
orat tamquam persona privata et singularis
2a ergo illud sacramentum licite potest
iterari quia sacramentum non derelinquens
effectum perpetuum et indelebilem licite potest
iterari sed illud sacramentum non effectum inde-
lebilem imprimit ut patet ex hoc quia
solum illa que caracterem imprimunt quarum
caputum [illegible] non iterari quia
in illis est sacramenta sunt caracterem imprimentia
caracter indelebilis ut patet supra dictis
sed quia unctio eius sacramenti non est conte-
rrenda respectu ut omnes qui
recedunt ab illo sacramento de homine
dicitur in eodem unde sic ut dicitur
communi homines reputare et ideo si
aliquis unam infirmitatem diu continuam
vel quod sepe recidivet debeat separari
bus in distanciis temporis iterari potest
plures in unge et de diversis infirmitatibus
non est dubium et deinde articulo dicendum
licet minor sit vel longe de effectu
principali cum nichil repugnat quod
unum sacramentum possit habere unum effectum
principalem et alium vel contingentem aliquando
sicut est in tractato ut patet supradictis

Contra quintum 2a vero ordo sit sacramentum
et utrum quod non quia ordo non est recipitur
in anima quia ordo non est sacramentum
ut patet supradictis libro 2o distinctione
6a quia patet quod illud non est sacramentum
quod non recipitur in eo angelus nullus
est sacramentum sed in anima nulla recipitur
sacramentum quia ipsi non sunt unice
ante ... sed peccatum ...

corpore autem sacramenta sola que et
dignioribus in certa similitudine sed
quia ista est vel sacramentum quo certa
sacra conficiuntur et consecrantur et dispen-
santur sacramentum ordinis est. Sumptum enim
quia prius quam una pars ecclesie distinguitur
ab alia et patet quia sacerdos sine ordine
sacerdotalem conficit eucharistiam
utpote ut certa sacra dispensat
sic primo videndum est de ordine
quantum ad suam diffinitionem et quantum
2o quantum ad suam distinctionem et
pluralitatem 3o quantum ad suam actionem
et impositionem 4to quantum ad suam
perfectionem et dignitatem. Primo videtur
cum ordo de quo loquimur sit ad
2o quod sit 3o [illegible] videtur
de quo sicut principali sicut ordo
sit sacramentum. Et inde sic enim omnes
tres gradus primi non plures
in quibus non de quibus locuti sunt
pro vero est in quibus ecclesia distinguitur
locuntur [illegible] vel est duc [illegible]
quia [illegible] est [illegible] in [illegible] inclusive
[illegible] potestas et dignitas alia
est [illegible] ~~quia [illegible] est [illegible]~~
~~[illegible]~~ sed [illegible] certa est
[illegible] sunt [illegible] quia [illegible]
gradus distinctos manifestant et
potestas non potest esse sine ordine
bene quia sed patet [illegible] superioribus
distinctionibus in certa est [illegible] enim
qui [illegible] per baptismum est [illegible]
[illegible] in [illegible] corporis
[illegible] et alia [illegible] et de
multis aliis actibus ecclesiasticis de
quibus dicam est supra 2o [illegible]
et [illegible] sine [illegible] est ordo
sed sic et [illegible] ecclesiastici et [illegible] et
que [illegible] ordinata [illegible]
[illegible] sed ut patet [illegible] certa quam
est [illegible] sunt est [illegible]
[illegible] 2m quo loquendo de diffinitione

et [illegible] certa [illegible] [illegible]
sic [illegible] ordo est [illegible] quidam
[illegible] quo spiritualis potestas
ordinatur ad officium eiusdem [illegible]
per [illegible] de [illegible] et
[illegible] est quia ordo sic [illegible]
quantum ad actum [illegible] sing-
[illegible] et quantum ad officium [illegible]
[illegible] spiritualis potestas et quantum ad [illegible]
illius potestatis [illegible] ordinato et
quantum ad [illegible] eiusdem potestatis
[illegible] et officium et [illegible]
ordine est [illegible] [illegible] agit
[illegible] et illud est sacramentum
[illegible] et caracterem qui est sacramentum
et res et gratia que est res. Ex hoc
patet quod ordo [illegible] est sacramentum [illegible]
[illegible] manus [illegible]
aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] est tamen non
[illegible] sed est [illegible]
3m [illegible] ordo [illegible] est sacramentum
quia [illegible] diffinitio sacramenti
illud [illegible] est sacramentum sed [illegible]
[illegible] diffinitio sacramenti qua [illegible]
[illegible] liber sacramentum est
invisibilis gratie visibile signum seu
visibilis forma ita ut [illegible]
[illegible] et tamen [illegible]
[illegible] de ordine [illegible] accipit [illegible]
[illegible] que [illegible]
qui ordinatur [illegible] sic est visibilis
forma seu signum visibile gratie
[illegible] illius qui
ordinatur. Si quis autem volunt [illegible]
diffinitionem [illegible] caracterem qui
est res et sacramentum et ubi [illegible]
diffinitione ponitur visibilis forma
[illegible] ponitur invisibilis forma quia
caracter [illegible] oculo cor-
porali de 2o articulo quo forma [illegible]
loquendo de ordine [illegible]
[illegible] quorum [illegible]

Scriptum de ordine.

De numero ordinum

gradus non dignior est ordo hostiarii
2us ordo lectorum 3us exorcistarum 4us
accoliti 5us subdiaconi 6us diaconi
septimus sacerdos seu presbiteri. Exponit
istorum vocabulorum et racionem impositionis hic
prosequitur ostiarius primo et iterum
complete ... ubi ysidorus probat
magistrum ... quod non est ... de
quibus sermo est. Sufficiencia autem istorum
ordinum sic potest sciri quia omnes gradus
certi ordinis ordinantur ad sacramentum
altaris quod est sacramentum unionis quia
fideles isto sacramento uniuntur christo ad
quam unionem duo requiruntur primo
approximatio ad illos qui sic per
consecracionem sacramentum eucharistie et ad istud
deserviunt tres sacri ordines scilicet
presbiteratus dyaconatus et subdyaconatus quia subdyaconus
ministrat preparando calicem in
vino et aqua et patenam cum
hostia consecrandi. Habet autem parcium
dyaconus officium sacerdoti sacerdos autem
accipiens dyaconatus officium ... consecrat
ministerio diuinorum verborum. Secundo ad
unionem predictam requiritur ut nos
ipsos interpretemur et sic fit per illud
sacramentum debitam communionem
quia ... quidem manducabant
... ut patet iohannis sexto
qui manducat meam carnem et
bibit et cetera. Sed adhuc ut ista manducatio
fiat ordinate alii per
ordines deseruiunt qui diuiduntur
multiplex sed ... ad hoc sacramentum
dignitatem propter vnum perremouere
prohibentes alios proteccionem dispo-
nere primum sic duplex vno re-
pellendo hostes visibiles et ad
hoc deseruiunt hostiarii qui custodiunt
portam ecclesie ne infideles intrent
eam ut per eorum tumultum et infideles
fideles non impediantur deuotos

corpore sacri communicare. Aliud expellendo
hostes invisibiles et ad hoc deseruiunt
exorcista cuius officium est facere conuersa-
tores in demoniis abhominibus et
curare qui eos qui virtute conue-
niunt diuini viuunt. Proteccione dispo-
nere et hoc dupliciter quia ut hominis di-
sposicio valet ad informacionem intellectus
et ad hoc deseruiunt lectores cuius est
legere prophetias ut ad reclamacionem
affectus et ad hoc deseruiunt acolitus
cuius officium est accendere candelas
tempore quo legitur ewangelium et elevatur
sacramentum. Sed quia si dicitur quod isti
septem ordines sunt vnum sacramentum
tunc ... deus clamat episco-
porum qui dicit quod omnes isti septem
ordines sunt vnum sacramentum. Omne
genus non est sicut vnum sacramentum
vniuersale. Primo quod prima diuisio sacra-
menta quo diuiditur in septem sacra sacra-
menta est in species speciales et cetera in omnibus
ordo sic ... membris istius prime
diuisionis quibus sacramentum diuiditur
in septem sacra sacramentum
ordinis vnum in quantum continua
... ipse et ... istam opinionem
est quod septem ordines sunt septem
sacra speciali ... quia sic non
est per ... multa ... in multa
simpliciter quia essencialiter per ... deter-
minari ... sacramentum ... et
... de ... ordine sed simpliciter
de infinitis ... multiplicatio ordinis
... priores numeri septenarium
... eiusdem numeri multiplicabile
sacramentum et ... est sacra
... ordo quod est sacramentum diuiditur
in septem ordines aut ista diuisio
est in partes integrales aut in partes
essenciales ut patet in primo quia totum
diuisum non predicatur de ipsa parte

[illegible] maior quam partes sunt dissimiles
et ergo [illegible] dubitatur utrum [illegible] in istis
septem ordinibus quemadmodum septem
distincti caracteres sicut septem
sacramenta [illegible] alia opinio ponit
quod episcopatus et psalmistatus sunt duo ordines — Jnsup[illegible]
[illegible] et erunt novem ordines
et non solum septem sed de primo [illegible]
[illegible] signatus qua dicitur
prima tonsura [illegible] esse
ordo quia [illegible] gaudet privilegio
clericali [illegible] aliquem ordinem sed
[illegible] primam tonsuram gaudet privi-
legio clericali [illegible] ecclesia
sunt non plures ordines quam tres
scilicet episcopatus presbyteratus et dyaconatus
ad primum dicendum quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] esse talis comparatio seu divisio
inferiorum ad [illegible] sed superius ad
inferius quia non est impossibile quod
ordo [illegible] dividatur in septem
ordines [illegible] totum potestativum in suas
partes potestativas sed [illegible] dividitur
in ordines [illegible] totum uni-
versale [illegible] partes subiectivas ad secundum
[illegible] maior [illegible] est divisio totius
potentialis in suas partes potestativas
que aliquid conveniunt cum utroque
divisione licet [illegible] loquendo dicatur
ab utroque quia conveniunt cum divisione
totius integralis eo quod sicut totum
integrale resultat ex unione
partium inequales dividitur sic totum
potestativum sed [illegible] quia totum potestativum
[illegible] de qualibet sua parte et non
totum integrale quod [illegible]
totius universalis quia [illegible] de qualibet
sua parte sed [illegible] quia totum
universale [illegible] de omnibus suis
partibus sed totum potestativum de una parte
[illegible] et de alia [illegible]
[illegible] partes est [illegible] totum potestativum

[illegible] importare potestatem regis
et omnium regalium officiorum [illegible]
[illegible] et ceterorum aliorum officiorum regalium
et tamen [illegible] magis et minus [illegible]
quod unum officium magis [illegible]
[illegible] et aliud minus [illegible] ordo [illegible]
[illegible] de quibus ordinibus [illegible]
[illegible] presbyteratus
[illegible] plenam [illegible]
[illegible] magis [illegible]
quod unus ordo magis appropinquat ad
ordinem presbyteratus et alius minus et [illegible]
[illegible] quod [illegible] ordinis est unum
sacramentum et non plura sacramenta quia sicut
regia potestas [illegible] est unum [illegible]
[illegible] habeat plures partes sic
[illegible] ad tertium dicendum quod
[illegible] ubi unum sacramentum [illegible]
[illegible] caracteres [illegible]
potuit [illegible] diversi caracteres ad
[illegible] dicendum quod episcopatus non est novus — An episcopatus sit ordo et psalmistatus.
ordinis sed dignitas et [illegible]
[illegible]
septimus [illegible] largo modo de
ordine [illegible]
officium et dignitas [illegible] psalmistatus est non
non ordo sed officium ad [illegible]
[illegible]
gaudet privilegio clericali et tamen non est
[illegible] ordinem ad [illegible] dicendum — An omnes ordines fuerunt in primitiva ecclesia
quod omnes septem ordines fuerunt
in primitiva ecclesia quamvis non essent ita
expliciter [illegible]
apostolorum sed sunt postea quia [illegible]
dyaconum [illegible]
inferiorum ordinum quia [illegible]
apostolorum [illegible] non solum ordo
dyaconatus sed et omnes ordines
inferiores et postea multiplicatis fide-
libus [illegible]
distincti ordines distincte ab
episcopis [illegible] quia isti ordines

lis sit probatum quod sit prior presup-
ponat inferiorem etiam secundum
esse in huius ordo presuppositionis non
est in ceteris similiter et consimiliter quia si
ordo sacerdotalis essentialiter et non
presupponeret alios ordines et clericus
recipiens ordinem sacerdotalem sine
aliis ordinibus precedentibus non esset sacerdos
nec secundum quod sacerdos ordinaretur quod
patet quia in aliis illis qui essentia-
liter ordinibus presuppositis non potest esse sine
presuppositione in ceteris predictis stilo patet
quia clericus per saltum ordinatus non est
reordinandus quantum ad illum ordinem
quem per saltum recepit sed solum est
supplendum illud quod defecit sibi
de ordinibus quos non dum suscepit
sicut patet de clerico per saltum promoto
extra tue litere et 2m capitulum eodem titulo c. solli-
citudo. Ex isto patet quod non tamen
quoscumque presbiteratus ad dyaconatum sed
ad sacramentum baptismi quia baptismus est
fundamentum ordinum sine quo
nullus recipit quod vere est desertus
nove legis ut patet in c. si quis presbiter
et in c. veniens de presbitero non bap-
tizato eodem titulo et eodem quod
virtuositas illius sacramenti [illegible] quod
in veteri sacramenti nove legis quia aliquo
est causa gratie quam significat quia supe-
naturalis divinis ordinum hic sacris quod
sacramentorum sacramentaliter gratiam spe-
cialem significat seu figurat et igitur
sacramentum nove legis efficiunt quod figu-
rant et sic patet quod septem ca-
racteres conferuntur et quod illud sa-
cramentum complete recipit etiam septem
gradus seu ordines virtuositatis et
modos agendi illius sacramenti differenter
animo etiam sacerdotes ceteros quia
taliter ceterum aliud sacramentum ut non
confertur caracterem ut si confertur solum unum

ut patet supradictis etiam una opinio
dicit quod solum in ordine sacerdotali
imprimitur caracter. Alii dicunt quod in minori-
bus non imprimitur caracter sed in maioribus
et in sacris. Sed illud non valet quia
omne sacramentum unius non imprimitur ca-
racterem est iterabile sed nullus ordo est
iterabilis circa eandem personam ut patet
in decretis prius allegatis de illo qui
per saltum est promotus et nomina illarum
opinionum cum breviter deinde de-
clarando dico breviter quod etiam septem
ordines supradictos septem possimus
nominare gradus personarum et dignitatum
in hiis sacris ut sic gradus possidere
est dignior potestate et per quos dignissimi
gradus quantum ad hominem racione ordinis
est ordo presbiteratus seu status sacerdotis
sed racione officii super presbiteralem dignitatem
invenimus in ecclesia quibus gradus
sunt digniores quorum primum tenent
episcopi etiam archiepiscopi etiam primates
sive patriarche etiam quos summus romanus
pontifex capud ut monarcha
residet tamquam a bono principe
velut in medio qui preest super
omnes et singulos etiam [illegible]
existant quemcumque gubernatur
ad aliquem publicum bonum quod quia non
valet sacramentum ubi ubi nec in
questione de eum ordine si autem
in questione ordo sit restringitur presuppo-
situr quod ordine angelorum ierarchie
ecclesiastice conveniant ad propositum quia
non plus loquitur in questione et omnes
possunt non quod ordo qui est in angelica
natura non sit sacramentum et exposita non
sequitur quod ordo in ecclesia ierarchya
non sit sacramentum quia cum signum sensibile
sit de racione sacramenti et ordo angelorum
careat sensibili signo et ordo ecclesie
non careat huius signo, in nostro
obstante quod ordo angelorum non sit

sacrum tamen ordo ceteri vero sacrum
est eo quod datur et per ista premissa
Et sic patet questio decima.

Consequenter queritur utrum ordinator exigens
pecuniam ab ordinatis sit symoniacus
dicitur quod non quia sollempnitates spiritualia
dari non debent gratis quia ergo episcopus
dans ordines sollempniter spiritualia dat ergo
ad hoc patet per apostolum primo ad corinthios
decimo quarto omnia et patet quia sacrum ordinis
est res spiritualis Consequenter quandocumque
ex pacto datur res spiritualis pro tem-
porali est symoniacus talis ordinator
ex pacto dat rem spiritualem pro tempora-
li et committit crimen symonie quod multum
ponitur hoc et patet quia materia ex
utraque parte continet spiritualem partem
hic primo videndum est de pecunie
ordinatoris secundo de habilitate ordi-
nandi tertio de qualitate ordinatoris
et loco videndum sunt alia de symoniacis
primo de primo quia prima solum episcopus
debent cum sit ordinator seu sacrum
ordinis conferre quia non requirit
maiorem potestatem ordinandi quam confirmandi
sed solus episcopus confirmat ergo solus episcopus
debet ordinare sufficit ad conferendum
sacrum ordinis habere super mysticum corpus
potentiam et consecrare vasa ad admi-
nistrationem pertinentia non requirit maiorem
potestatem quam ministros conferre sed solus
episcopus consecrat vasa puta calices
etc. Ex quibus sequitur quod simplex
sacerdos potest in mayori licet non possit
in minori ut conferre corpus Christi licet non
possit consecrare vasa quia hoc maius
tamen non potest eligere votis et est fides
in talibus quia non potest intelligere quod
non potest tamen voluntate secundo quod simplex
presbiter non potest conferre episcopum quia nemo
dat quod non habet cum autem in talibus
ordinibus sed simplex presbiter non habet episcopalem
dignitatem ergo per consequens non potest eam
dare et hoc est ista quod ex opposito dicitur
quod episcopus est et habet ad hebreos
septimo sine ulla contradictione quod minus
a benedicitur a maiore sed simplex presbiter
est et sacerdos minor hic sed confere
patet seu cardinalis sic competit
dominus papa ordinatorum ipse et alium car-
dinalem et tamen inpossibile est eum
a pergens ut sit maior non benedicitur
a minore sed est hic maior simplex
consequendum de secundo articulo ordinandum
quod aliquis potest esse inhabilis vel alienus
ut esse corrigendum duobus modis unde
quia non potest esse actu licite et
et secundo sic posset quod inpossibile
posset alius absolute et simpliciter
quod nihil potest efficere dato
quod tamen fiat quod impossibile est quod prima
est heretica ut alias sententia pene
canonice ut etiam est esse
inhabilis ad conferendum sacrum ordinis
primo tamen dico quia illud quod non
potest conferri sit pro modo tamen
conferendi quod eius quam confert hic non
conferret impossibile ut licite et pro quo
conferens vel illum tollens secundo inhabilitas
primo tamen dico sed sacrum ordinis
non potest conferri ab episcopo heretico ut
a canonibus pene sententia puta
ab episcopo suspenso excommunicato in-
terdicto inregulari deposito et degradato
sine pro modo conferendi et est in-
proprie dicitur quia quod impossibile et licite
fit hic sine pro fit ad et patet
quia temerarie faciens quod proprium
est committit peccatum mortale sed pro-
dictis causis posset tamen conferens
conferens ab eo recipiens patet quod
prohibitus est quia peccatum committit
in manu canonicis quilibet potestatem pro-
hibitam abeo ... suum officium mo-
do aliquo sacerdos excepto bap-
tismo in articulo mortis ista quod patet per magnum

in littera autem in Innocentii capitulum quoniam
personam et leonis 2a conclusio
[illegible] dissimilis et in peccato non
est inhabilis ad conferendum sacramentum
ordinis supposito quod servet in ordine
formam ecclesie catholice et inten-
dat conferre sacramentum ordinis sicut
intenditur in ecclesia quia sicut se habet
sacerdos ad potestatem conficiendi corpus
Christi sic episcopus ad potestatem conferendi
ordines. Sed quilibet sacerdos quantum-
cumque sit hereticus vel peccato penis servatis
vere retinet potestatem conficiendi corpus
Christi et vere conficit si servat formam
ecclesie et intendit conficiendo formam
verborum super quibus [illegible] intendit
ecclesia sed patet consequens [illegible]
3a arg. 2o quod episcopus quantumcumque sit
hereticus vel canonice penis servatis
vere confert sacramentum ordinis [illegible]
sibi forma ecclesie et intendit quod
intendit ecclesia. Secunda conclusio
si ordinando tenetur servare ecclesie
et intendere quod intendit ecclesia et
ipse non esset hereticus et nego quam
quia quamvis intelligit cum non esset hereticus
tamen in multis aliis posset esse hereticus
et ab ecclesia precisus et depositus etc.
Sed quod in peccato potest conferre sacramentum
penitentie ut patet ex dictis supra dist.
cu// 15 articulo 30 conclusione 2a 3o in p-
eccatorum potest sacerdos ordinare quia
potestas quam dans ordinem sacerdotalem
dat auctoritatem conferendi primam
[illegible] dat quando [illegible] si ipse
non potest absolvere et potestate absol-
vendi non potest alteri tribuere nec
per quos potest ordinare [illegible]
quam ad presens [illegible] quod posito
quod aliquis peccator ordinando sacer-
dotem aliquo det potestatem conferendi
sacramentum penitentie tamen non dat liberam
sed ligatam sed ipse habet huius-

potestatem ligatam et in [illegible] huius-
potestatem non ligatam et dare quod
non habet quod est impossibile cum [illegible]
ordinatus ad aliquem peccatorum et suspensus
ab executione potestatis sed collatione [illegible]
nec sine dispensatione tamen super eo quod
quo prohibetur esse ab aliquo [illegible]
[illegible] presupposito ordinis [illegible]
[illegible] dicitur sed in quolibet peccato [illegible]
absolvendi est ligata sicut [illegible]
et potestas ligata ordinandi sed quando
ligatur potestas absolvendi ipse non
potest absolvere et si absolvit tantum
confert [illegible] quod [illegible]
absolvit non est absolutus sed quando
ligatur potestas ordinandi ipse non
potest ordinare et tamen quod ordinatur [illegible]
[illegible] ab eo ordinatus non est ordinatus
[illegible] quia [illegible] potestas [illegible] intelligitur
esse ligata quod eius executio est
ei ipso iure prohibita [illegible] est executio
[illegible] concessa [illegible] quod [illegible]
peccatorum [illegible] cum potestas absol-
vendi quam potestas ordinandi sit ligata
[illegible] prohibitione [illegible] ad executionem
tamen potestas absolvendi [illegible] conferendi
sacramentum penitentie [illegible] ut [illegible]
[illegible] ligatur [illegible] prohibitione quam
potestas ordinandi ut [illegible] adpositum
conferendi [illegible] in [illegible] aliud sacramentum
tamen est [illegible] [illegible] sacramentum
et [illegible] quod possibile aliquem
recipere [illegible] sacramentum quod [illegible] non
recipit utilitatem primam gratiam ut
[illegible] sacramentum penitentie vitalis
et [illegible] non potest [illegible]
[illegible] et vitalis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod non est [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] non recipit
sacramentum penitentie [illegible] recipiat alia
sacramenta quia in aliis non est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sed
est [illegible] penitentie [illegible] est [illegible]
[illegible] in libro [illegible] de penitentia

ubi loquitur quod clerici ab ecclesia possessionem
aut nulla iam questio est. Secundo est
certa quia ponendum quod potestas collata
ecclesie presertim quantum ad ... triplex
quia quedam est media soli ordini ut potestas
conficiendi corpus eukaristie quedam
est media ordini cum aliqua dignitate
vel ... ut potestas ordinandi vel
confirmandi quedam est media soli iurisdictioni
sicut potestas excommunicandi quedam est media
tam ordini et iurisdictioni ut potestas confe-
rendi sacramentum penitentie sed penitentie su-
per distinctione dicta septima questione
... articulo 3o quia non sufficit habere ...
clauis ecclesie ad hoc quod aliquis
[illegible] ecclesie possit absoluere ...
est requiritur quod habeat iurisdictionem delegatam vel
ordinariam vel delegatam super illos
quos absoluit de 3o articulo quo quia
de qualitate ordinatorum est sciendum
quod de illis que requiruntur ex parte
ordinandi ... possumus loqui
quia quedam requiruntur non de necessitate
sed solum de congruitate seu honestate
alia vero requiruntur de necessitate
... quia quedam requiruntur
de necessitate sacramenti puta illa sine
quibus ordinandus non recipit sacramentum
ordinis quamvis ... ipsum fiat ex
... quod etiam ordinandum debet
post ordinationem alia vero requiruntur
de necessitate precepti quamvis non requirantur
de necessitate sacramenti puta talia que
[illegible] ut ... in ... populi
ut ... corporis ordinandi ...
sexus ... prima est quod
ordinandus attingat annos discretionis
et habeat usum rationis ... [illegible]
ordinum et requisita non de necessitate
sed de honestate sacramenti quam recipit
[illegible] quia illud quod ... et ...
[illegible] et quibus ordinandus sit
[illegible] esse requisitum et si non
de necessitate saltem de honestate ...
[illegible] et ... est ut quod recipiens
sacramentum ordinis congruat et [illegible]

[illegible] ... illius
sacramenti sit quod si non ... aliquid
aliquo attingit annos discretionis
primorum sunt admittendi ordines cum
sine ... in eis ... postea
[illegible] ... quod ordinandus
sit sexus masculini sit est de necessitate
quia ista persona ut ille sexus non
est capax sacramenti ordinis cum ...
apta ... ordinatione ...
est ... et cum ... capitis
... quia ... in ecclesia est
... sexus ... et ...
... de necessitate sacramenti est ut ordi-
nandus sit sexus masculini ...
... quia ordinatio ... in
ecclesia et ... si est sacerdos
vel dyaconus vel ... si est in maioribus
ordinibus ... apud quia
... capite
... quod
apud ... in ...
... in ecclesia non ...
[illegible] ... et si ... quod potestate ...
[illegible] ... non ...
[illegible] ... si aliquis ... dya-
conissa ... non est ... dyaconus
sed quia ... legendi ome-
liam et presbitera vocatur vxor in
regno grecorum et abbatissa presbitera
vocatur in regno romanorum ... quod
de necessitate precepti quamvis non de ne-
cessitate sacramenti est quod ordinandus non
... aliquo precepto canonicam
... irregularitatem puta
quod non sit suspensus excommunicatus
... irregularis ... infamis
... vel degradatus que
omnia patent ...
... quas ... breuiter
... de ... articulo ...
... quod sit symonia ...
... in omni ... et venditione
rei spiritualis committitur symonia

signis ad primum dicendum quod sicut tenent
doctores communiter habetur [illegible] symo-
niam diffiniendo symoniam symonia
est studiosa voluntas emendi vel
vendendi aliquid spirituale vel annexum
spirituali. Ista descriptio data est per
venerabilem [illegible] quod sicut [illegible] virtuosi
consistunt et ex quibus differunt per
actus suos et actus per obiecta sic
et [illegible] viciosi et ideo in proposito symo-
nia prima hic diffinitur per actum
interiorem in quo consistit studiosa voluntas
2o per actum exteriorem cui adiungitur emendi
vel vendendi 3o per obiectum
cum subiungitur aliquid spirituale vel
annexum spirituali. Ex quo sequitur symoniacus
magis ille proprie voluit emendo
spirituale ut patet actum 8o 2a voluntas
vendendi sive emendi spirituale
non inducit in [illegible] ergo et [illegible]
voluntas [illegible] est symonia aut pactum
quod voluntas talis potest [illegible]
per primum absque dispensacione placiti
superioris quod non posset fieri si [illegible]
induceret quando quod symonia in-
ducit [illegible] 3o cum quibus vel
obsequiis ordinatur vel beneficium
acquirit ille symoniam committit
sed ille non emit nec vendit ergo
[illegible] non [illegible] ad primum dicendum quod symo-
niacus voluit emere predictum spiri-
tuale vel [illegible] vendere [illegible]
[illegible] et [illegible] symon
voluit emere et [illegible] vendere vel
pactum [illegible] ad 2um dicendum
quod voluntas emendi vel vendendi
spirituale potest dupliciter accipi uno modo
[illegible] sine opere exteriori [illegible]
alio modo cum [illegible] aliquo [illegible]
puta quod [illegible] et [illegible]
quod [illegible] in signo [illegible] in
[illegible] primo modo non inducit symo-
niam [illegible] [illegible] apud deum
sed 2o et sic [illegible] in isto modo

[illegible] studiosa ad 3um dicendum quod [illegible]
[illegible] a [illegible] ab obsequiis et
quoniam [illegible] cum [illegible] potest committi
symonia et potest etiam non committi
[illegible] ad cuius [illegible] in isto [illegible]
[illegible] et [illegible] quod aliquid dicuntur spiritualia
dupliciter uno modo quod ordinantur et referuntur
ad spirituale [illegible] puta ad [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] non committitur symonia sed
alios [illegible]
[illegible] alio modo quod ordinantur ad spirituale
[illegible] et sic dupliciter quod non [illegible]
spiritualia [illegible] sicut sunt dona
[illegible] et [illegible] non potest committi symo-
nia vel [illegible] vendi
[illegible] sunt spiritualia [illegible]
sunt [illegible] aliquo [illegible] causa
spiritualia [illegible]
quod [illegible] et [illegible]
symonia committi quod non [illegible]
[illegible] vendi [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] sic [illegible] de [illegible] absque
symonia [illegible] spirituale et
[illegible] pecunia [illegible]
[illegible] 3o [illegible] spirituale
vel [illegible] non committitur
symoniam [illegible] spiritualibus
[illegible] spiritualia [illegible] ad primum dicendum
quod [illegible] in [illegible]
[illegible] que [illegible]
ad 2um dicendum quod [illegible] potest dari
pecunia et non [illegible] ad 3um est
dicendum quod [illegible] que [illegible]
spirituale [illegible] temporale et
non [illegible] ipsum [illegible]
ad [illegible] pactum [illegible]

Contra quidem [illegible] sic
[illegible] quod non [illegible] medicina
[illegible] morbi [illegible]
non [illegible] aut pactum quod [illegible]

non est opus valentibus medicus sed male
habentibus sic ut medicina est propter
2m quod medicina [illegible] in mor-
bi [illegible] ipsam medicinam [illegible]
qua patet quod omne sacramentum est quedam
medicina contra morbum peccati ut patet
concedentibus. Sed matrimonium fuit adeo in-
stitutum ante omne peccatum [illegible]
in statu innocencie [illegible] fuit in
deliciis paradisi ergo si matrimonium esset
sacramentum et medicina precessisset mor-
bum. Contra dicta opponitur et non
essent septem sacramenta nove legis
tunc opponitur patet concedentibus. Hic
primo videbitur de primo quesito
2o de matrimonii institucione 3o
de eius obligacione. Prima pars [illegible] homo
de necessitate precepti teneatur ad con-
trahendum matrimonium. Ergo videbitur in
de matrimonii significacione. Quantum ad primum
pono duas conclusiones. Prima est quod
matrimonium est verum sacramentum quia sacramentum
est sacre rei signum ut supra patet
[illegible] sed sacramentum non solum est
signum gracie [illegible] sed eciam sacra-
rei est signum coniunccionis [illegible] eciam
que fit inter Christum et ecclesiam [illegible] apostolus
ad Ephesios 5o loquens de matrimonio
ait sacramentum hoc magnum est ego autem dico
in Christo [illegible] matrimonium [illegible] absque
unitate [illegible] matrimonium non est sacramentum
[illegible] quod [illegible] sunt et
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible]
ut patet [illegible] singula sacramenta
nove legis [illegible]
[illegible]
quod absque [illegible] sacramentum non
potest esse [illegible] de [illegible]
[illegible] quod sacramentum est [illegible]
significans [illegible] sacramentum efficit quod
significat ut patet [illegible] Augustinus
[illegible] ~~[illegible] matrimonium~~ [illegible]

gratia sed sacramentum non efficit gratiam
vel causat quam significat ut deside-
ratur 3o [illegible] sacramenta que sunt
[illegible] quam [illegible] ad
passionem sed matrimonium [illegible] habet
conformitatem ad passionem Christi quod [illegible]
[illegible] non est corporalis afflictionis
sed magis delectacionis ergo non [illegible]
[illegible] efficaciam ut patet quod
[illegible] esse sacramentum [illegible]
[illegible] quod [illegible] non est verum [illegible]
[illegible] quod matrimonium possit [illegible]
absque [illegible]
sit absque [illegible]
generis primo de primis parentibus matrimonium
[illegible] ad deum dicens
crescite et multiplicamini [illegible]
[illegible] matrimonium
[illegible] magis
[illegible]
ista ipso sacramentum efficit quod significat
non est [illegible] ad omne illud
quod significat sed est [illegible] ad gratiam
quam significat [illegible] et effi-
[illegible] quo [illegible] est [illegible]
[illegible] quod si maior [illegible]
[illegible] si autem [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] non
est [illegible] ad afflictionem
matrimonium non habet conformitatem ad
passionem [illegible] conformitatem sed [illegible] ad
delectacionem que [illegible] ad
suscipiendum passionem et [illegible] ad
[illegible] qua eciam [illegible] fuit quedam
[illegible] passionis
nam in [illegible] esse [illegible]
[illegible] coherent et fideles
[illegible] in ipso sacro [illegible]
quibus [illegible] matrimonium
[illegible] obligat [illegible] sacramentum tamen
sed gratia deo data talibus [illegible]
[illegible] eciam [illegible] matrimonium
significata [illegible] sacri [illegible] sed [illegible]

obligatio perpetuo continentie et
munditie est sacrum et ideo sacra-
mentum 2o actum coniugii qui sunt
sacramentum unum ista obligatio est ideo
sacri secundum quod quamuis [illegible] in eterna
qua fiat et 2o [illegible] qua efficit
est sacrum 3o ergo uerum matrimonium et
ratum potest esse inter personas legitimas
non obstante quod uirginitas utriusque
coniugum maneat illibata quia si
diceretur oppositum tunc inter Ioseph et Mariam
non fuisset uerum matrimonium secundum predicta
illius contra partem per omnes doctores
fideles qua est pars quia fides
sancta ecclesia sacra tenet et
predicat uirginem dei matrem pro
immaculatam uirginem principaliter
secundum quod non potest esse uerum
matrimonium inter duas legitimas
personas permanente in perpetua uirginitate
eadem ratione et manebit manente
in uirginitate [illegible] et quod matrimonium
coniugum tres gradus habet primus
quod fit contractu coniugii per uerba de
futuro 2us quod fit per uerba de presenti
3us quod fit per uerba matrimonium consum-
matum sequitur carnalis copula primus
gradus dicitur matrimonium initiatum secundus
uero uel ratum quia dicitur non initia-
tum quod adhuc non habet esse in isto
in gradu [illegible] habet esse sponsalia
et non matrimonium quia sponsalia sunt matrimonii
secundum dispositionem ad matrimonium 3us gradus est
matrimonium uerum et ratum et consummatum
consummatum secundum quod gradus [illegible] fit matrimonium
consummatum dicendo [illegible] quo ergo prima
matrimonium est prius [illegible] institutum
quam omne sacramentum et adeo matrimonium
est sacramentum [illegible] quia si aliquod
sacramentum prius esset ubi aliquo primo
homine institutum tunc posset ab homine
re[illegible] secundum quod sacrum quod est
[illegible] dicitur [illegible] est pars [illegible]

2 ar[ticulus] an q[uando] matrimonium sit institutum

Sed contra illud quod per primam consensum efficit
illius prius institutor est ipse et non
deus secundum matrimonium quantum ad consensum fit
[illegible] ut probatur infra [illegible] tunc primum
fuisset institutum cum deus et hic non
est [illegible] quod [illegible]
[illegible] secundum illa sunt
uerba ubi homine ut primum genesis
2o et 3o non [illegible] quod deus de-
[illegible] sit [illegible]
genesis primo dixit primis hominibus
crescite et multiplicamini et reple-
te terram secundum quod non uidetur consensisse
matrimonium quia [illegible] uerba dixit [illegible]
et aliis [illegible] de suo
[illegible] matrimonium [illegible]
matrimonium [illegible] quantum [illegible]
[illegible] non fit in conclusione [illegible]
[illegible] quia illa conclusa [illegible]
quantum sufficere [illegible] uero
[illegible] matrimonium [illegible]
quod [illegible] illa uerba esset [illegible]
[illegible]
et institutionem dei [illegible] eadem
uerba [illegible] ad institutionem
matrimonii [illegible] dei [illegible] tamquam
[illegible] et illa est
[illegible] Mathei [illegible] ubi [illegible]
matrimonium [illegible] et non [illegible]
[illegible] qui fecit homines ab initio
masculum et feminam [illegible]
[illegible] non est [illegible] in parte [illegible]
[illegible] ergo [illegible] ad [illegible]
[illegible] matrimonium est [illegible]
institutione quia illud quod est [illegible]
[illegible] est [illegible] institutione
quia illud quod est [illegible]
[illegible] institutione secundum
[illegible]
est [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] gradum [illegible] cognationis
in [illegible] talibus [illegible].

34 [illegible]

qui per dispensacionem contraxit pariter quod
oportebat tales prohibitos et limitatos
ut evitarent et desponsi videbantur
quam arcebantur de impedimento matrimonii
Contra arguo quod prima homines quam
tenebantur de necessitate salutis contrahere matrimonium
quia quilibet de necessitate salutis tenetur implere
et tenetur observare illud quod deus
precepit precepit primis
hominibus ut crescerent et multiplicarentur
genesis primo et eodem modo precepit
Noe et filiis suis genesis nono de
quo sequitur implere precepit hominibus
illorum temporum contrahere matrimonium quia non
poterant adimplere crescite ut primo
matrimonium nam tunc tempore sine
matrimonio esset fornicacio et per
quod non ordinatum et quia preceptum affirmativum
matrimonium non obligat semper et ad semper
ut preceptum negativum sed tamen obligat
pro tempore congruo et opportuno
loci et temporis et abstinendo sine
turpitudine illud preceptum licet matrimonium
non contraxit quia [illegible]
tamen non invenit ad tempus congruum
et opportunum secundo quod in modernis temporibus
[illegible]
tenetur [illegible] obligatur ut desisteret
contrahere matrimonium quia si non desisteret
necesse [illegible] preceptum affirmativum
matrimonium et multiplicacionem eo tempore quo
prius non indiget filius non tenetur
desistere [illegible] sic omnis
de multiplicacione hominum et per quod
[illegible] dei debet preceptum
affirmativum tamen quia omnes tot homines
sunt qui voluerunt matrimonium contrahere
[illegible] et impleri continue
ut ille qui volunt abstinere quando
non tenetur contrahere et dicitur [illegible]
[illegible] hominibus [illegible]
quod possunt [illegible] tanta mortalitate
hominum etc. Ad secundum arguo sic contra

contraxit secundo per hoc quod matrimonium
signum gracie et est aliquis [illegible]
sed dicitur et supra et per quod sit
[illegible] ante in deo que
sit per graciam et caritatem et unionem
[illegible] ad
primo non [illegible] quia forte alibi
[illegible] aliquem [illegible] sed
[illegible] per dictum [illegible] quod [illegible]
et verum quia licet medicina curativa
vel restaurativa non precedat morbum
tamen medicina preservativa et
similiter confortativa potest precedere morbum
et non presupponit morbum sed
per dictum quod [illegible] ubi [illegible]
intelligenda de medicina curativa
morbi vel restaurativa deperditi
et non de medicina preservativa et
confortativa potest [illegible] qua sed
per dictum datur quod omne sacramentum
sit contra medicina contra morbum
peccati tamen non est necesse esse sacramentum
esse medicinam curativam peccati
iam commissi quia potest esse medicina
preservativa peccati ut est [illegible]
sacramentum matrimonii quod sua virtute
[illegible] peccatum quod esset mortale
[illegible] sed [illegible] non peccatum
matrimonium etc. patet questio etc.

Consequenter queritur utrum post sacramentum matrimonii
per consensum expressum sufficit unum [illegible]
[illegible] alter possit intrare
religionem et utrum quod sic quia consensus
sed astringit [illegible] voto [illegible]
cum sit maius alter [illegible]
[illegible] absolute [illegible]
[illegible] si uxor sed non [illegible]
[illegible] sed votum religionis [illegible]
[illegible] maius quam votum matrimonii
[illegible] quia [illegible] licet
[illegible] de uno religione

49 [illegible]

ad aliam suppo[sitionem] q̄ tñ sciat ad
acc[i]o[n]e[m] iglam h[oc] q[uia] q[ui]a illud
q[uo]d ē sp[irit]uale et diuin[um] ē maioris
ualoris q[uam] q[uo]d ē corporale et huma[num]
sz status religionis ē sp[irit]ualis et
diui[nus] et status m[at]rio[nii] ē corporalis
et humanus [igitur] etc. Cont[ra] nulli
dz attemptare illud dissolue[re]
q[uo]d eccl[es]ia instituit ē dissolu[bi]le
m[at]rimo[niu]m et humanū [igitur] etc. dz h[oc] q[uia]
q[uia] illud cū dissolui[tur] q[uo]d libe[re]
sit vbo vel f[a]cto h[oc] eccl[es]ia
instituit u[er]o e[ss]e indissolubile
dz vides s[ecundu]m p[ro]p[osi]tum loquens de
m[at]rio m[at]h[e]us ipe ait quos d[eu]s
[con]iunxit h[om]o n[on] separet h[oc] [con]s[ider]a[n]-
dor videa[mus] p[ri]mo q[ui]d sit m[at]rimo[niu]m
2o qual[ite]r sit illic [con]s[ens]us q[ui] e[ss]e[n]t
m[at]rimo[niu]m 3o de p[ri]ncipali questio[n]e
s[e]c[un]do videm[us] ē circa sept[em]nium
i[d est] septi[mum] ante annos sit m[at]ri[moniu]m [con]iun-
ctio ad gi[n]gnendu[m] sponsalia de
p[rese]nti m[atrimoniu]m [illegible] m[at]rimo[niu]m
ē vel t[ame]n [illegible] quod maritalis
viri legitimas p[er]sonas indiuidua[m]
vite [con]suetudi[n]e retinens In ista
descriptione q[ui]d [con]tinet [illegible]
[et] [con]iunctis ut p[atet] inuenta dz
[i]sidorus q[uo]d libro ethimolo[giarum] m[at]ri[moniu]m
dicitur a m[atr]is et p[at]ris nois m[at]ri[s] q[ui]a
ad diff[erenti]a[m] ait m[at]rimo[niu]m d[icitu]r quasi
m[at]ris muniu[m] i[d est] officium eo q[uod] m[at]ri[m]
m[at]rio plus ē de officio m[at]ris
q[ua]m p[at]ris dz q[uod] vinculum quo
aliqui [con]iunguntur n[on] ipsa [con]iu[n]ctio
[et] m[at]rimo[niu]m ē vinculum indissolubile
quo facta [con]iunctio viri et vxoris dz
q[uod] ca diffi[nitio] traditur a suo effectu
s[ed] vinculum [con]iugale ē cā quia cō
hz dicit vel sit m[at]rimo[niu]m e[ss]e contrac-
maritali ut no possit e[ss]e m[at]rimo[niu]m

sine carnali copula sp[iritu]s q[ui]d p[ro]p[ter]
expressione p[er]ti[net] q[uo]d q[uia] [con]iunctio
maritalis ut ē maritalis copla vel
ut [con]d[iti]o [con]ue[n]it [con]iugi copla[m] 3o m[at]rimo[niu]m
p[otes]t dissolui ca fornicacionis q[uo]d
n[on] i[n]t[ur] indissolubile[m] s[e]c[un]d[u]m indiuid[ua]m
[con]suetudi[n]e vite s[ed] p[ri]m[u]m dicitur q[uo]d
ligari aliquo vinculo p[otes]t dupli[citer]
intelligi vno[modo] effectiue ut ma[ter]
ē vxo[r] s[ed] hoc ē p[ro]u[t] filios for[tur]
et [con]iungens mo[do] sit vir q[ui] m[at]rimo[niu]m
ē illo vinculum q[uo] [con]iunges for-
mal[ite]r e[ss]e ligati nec t[ame]n e[ss]e-
ca q[uo]d vinculum quo aliq[ui] f[orm]al[ite]r
ligantur no ē aliud q[uam] ipsa ligatio
ad pos[itionem] dicam q[uo]d ac ē ca loq[ui]ndo
de causa formali q[uia] effectus cā
formalis no dicit rel[ati]o[n]e a forma
s[ecundu]m rem nec q[ui]a ad pos[itionem] dicam
q[uo]d lz maritalis [con]iu[n]ctio gerat carnale[m]
copla[m] aptitudine t[ame]n no [con]ueniunt cum
ac[tu] aptitudo uo ad carnalem
copla[m] p[otes]t e[ss]e int[er] p[er]sonas p[ro]f[it]-
entes virginali castitate s[ed]
3m dicitur q[uo]d indiuiduitas m[at]rio[nii]
p[otes]t dici q[uia] [con]s[ens]us unus cum alter[o] ad vinculum
alio[rum] quo adulterari et thorus
p[at]rimonio no tollit[ur] indiuiduitas
m[at]rio[nii] q[uia] p[at]rimonia celebrata
ca fornicacionis cu[m] p[er]sona potest
separari [con]iugi fornicante non
exclud[itur] unde n[on] s[e]q[ui]tur [con]iunctio
q[uod] totu[m] p[otes]t separatis casto viuere
h[oc] s[ecundu]m lz [con]iugis t[ame]n alia viuere
[con]iuge fornicante et si volunt
pariter eade[m] m[at]rio[nium] r[e]sistere conti-
nere ut talo o[mn]i[n]o de sponsalibz
et vita Ex quo p[at]z q[uod] p[at]rimonia
celebrata no tollit[ur] vinculum
m[at]rio[nii] lz sit indiuiduitas m[at]rio[nii]
p[otes]t tolli ca fornicacionis et sic
diffi[niti]o m[agist]ri soli [con]uenit m[at]rio

fidelium et infidelium consummato per car-
nalem copulam frequenter alias
quod etiam tenent doctores in speciali in po-
sitivis prima est si fuerint duo con-
iuges infideles uno converso ad fidem
alio non et converso ad fidem potest contra-
here fidelem maxime si infidelis blas-
phemando deum vel fidem in-
ducat coniugem ad peccatum secunda in speciali
de matrimonio rato sed non consummato inter
duos coniuges si intrante religionem
reliqua contrahit matrimonium si vult in
matrimonio corporali copula de qua questione prin-
cipaliter de secundo articulo quo prima
Consensus // verum matrimonium non potest fieri absque consensu
contrahentium quod nullus accipit le-
gitimam potestatem in eo quod est liberum
alterius absque consensu eius sed vir et
coniunx accipit potestatem legitimam
in corpus alterius ut patet ad corinthios 7 vo
quod corpus ante matrimonium fuit liberum
in potestate alterius secunda quo verum secundo
nichil potest fieri sine sua causa
efficiente et causa effectiva matrimonii est
consensus ut patet per auctores in libro et
in contractibus contractus obligatorius
potest esse verum non inveniat consensus
legitimus contrahentium sed matrimonium est
contractus obligatorius igitur etc. secunda quo
2a q° consensus non est per se causa sufficiens matrimonii
quia per se sufficiens causa non est magis
variabilis suo effectu et non divina institutio
consensus coniugum non posset causare
matrimonium sed consensus est magis variabilis quam
matrimonium igitur quo vero Contrario sequitur
Ficto // quia consensus exterior fit magis quam verum
matrimonium quia consensus fictus non est consensus
quia est in hoc parte deficit et tamen
requiritur maxime sacramentum sed consensus exterior
fictus mentis non valet contrahendi
matrimonium sed potius decipiendi igitur etc.
et illud est patet in c. tua nos de
sponsalibus et matrimonio Et in multis fictione

post verba contractus per verba de presenti
sufficit ipsa copula igitur etc. Et si demonstrante
fictione sed prima contractum est secunda
esse vir et uxor eius et ponitur pars
contraria eventus secundo 3a quo adhuc vel
consensus efficiat matrimonium verum non est
vel exprimatur per verba de presenti saltem
patiens signa huius verbis equipollentia
quia si non fit vel esse per verbum consensus
verum tamen et tacitus sufficit vel consensus
expressus per verba de futuro sufficiens
ad efficaciam ratam matrimonii sed neutrum
sufficit igitur etc. ad expressionem sufficit
quia consensus ad ambas sui partes per
quod in omni contractu obligatorio non
est inveniatur tamen expressio per qua
contrahentes potest consentire se esse ob-
ligatos sed in matrimonio contractu valde
obligatorius est consensus manente tamen
nulla fit expressio per quam contrahentes
potest consentire se esse invicem obligatos
igitur etc. confirmatur quod adesse tamen
requiritur aliquod signum sensibile sed consensus
manente omnino tamen nullum apparet
sensibile signum illius patet igitur etc. secun-
do sic probatur sic si aliquis consensus ex-
pressus per verba de futuro posset efficere
verum matrimonium hoc maxime esset ille
qui firmatur addito iuramento
sed iste adhuc non sufficit igitur etc. ad
bene quod consensus est hic verus ergo non
esse quod esse cum iuramento adiunctum
verbis de futuro significabit consensum
non mutat significationem illorum verborum quo
non obstante iuramento consensus etiam
significatus magis habet non esse quam
esse sed quod non est nichil efficit
quo consensus expressus per verba de futuro
non obstante quod sit iuramento
vallatus non potest efficere verum
matrimonium et si promissio de futuro

De sponsalibus quid sunt et de diversis speciebus eorum et quibus modis contrahuntur ... et quomodo contrahuntur

De ingressu religionis

[illegible] sacramento facit verum matrimonium
ut si alteri illarum personarum contraheret
cum qua tamen non tenet sed quod est factum
in parte ... et post consummationem de futuro
cum ... consummationem de primo ... debet
esse verum matrimonium. De 3o casu est
dicendum quod ubi inter aliquos contractum est
matrimonium consummatum per actum carnalem
tunc ubi non si primus est non licet
uni conjugum intrare religionem sine
consensu alterius et si de facto intraverit
debet alter vel vir debet ... per
revocare ... alii conjugi
... et ... reddere debitum quia
petit licet ... amisit ...
votum religionis ad ... in matrimonio
inter sunt ... et si uxor ...
tua ... de ... non
tenetur redire ad religionem ...
... vel ... et ... in-
... quod ... impedimento ...
... voto castitatis et religionis
quod ... inter sunt ... ...
patet de ... conjugatis ... casu
primo et casu ... tamen ...
... et casu ... auctoritate ...
et ... et ... si 2o ...
si matrimonium ... per verba de presenti
... contractum ... non est consummatum
per carnalem copulam ... uni conjugum
... intrare religionem ... approbatam
... et non ... et ... infra
... si voluerit ... alia
persona contrahere matrimonium ... sunt
... probatum et non ... quod ... matrimonium
matrimonium tamen ... quod ... vi-
... religionem non est ... pre-
... ...
... ...
... ... et alia religionibus
approbata ... de ... consumatio ...

... copulis et casu ... contra
et deliberabit inter duos ...
post matrimonium contractum de ingressu
religionis ... copulacionis. De
... casu ... ... videndum primo quid sunt
sponsalia et unde dicuntur. 2o qua
etate et qualiter contrahuntur et 3o ...
quibus causis et qualiter quando dissol-
vuntur. De primo dico quod ... ...
quod ... sic describuntur sponsalia
sponsalia sunt futurarum nuptiarum pro-
missio et ... sponsalia ... spon-
... dicuntur quod ... et ... ...
... ... sponsalia ... matrimonium
... quod ... matrimonium implicat ...
... et sponsalia ... de futuro
... quod matrimonium sic ...
sponsalium ... matrimonium ...
... quod ... sponsalium ...
De 2o dico quod ... contrahunt
sponsalia ... ... septem
annorum quod ... ... placere
sponsalia ... ...
... ...
aliqui ... sponsalia ...
... ... non valeat
... ...
... quod ... placuit ... ...
... ... sponsalia ... ...
... ... ubi non
... contrahuntur sponsalia ... modis
primo ... ... per verba
de futuro ... ... ego
accipiam te in meam uxorem et
puella dicit ego accipiam te in
meum maritum ... ... alia verba
... ... 2o ... ...
... ... sponsalia
... ...
... ...
... ...
... ... debeat esse
... ... 3o ... ...

[illegible] alicuius. Item quando promissio
desponsandi mutuo firmatur iuramento
vel interposita fide et [illegible]
[illegible] absolute quia
simpliciter et absolute obligantur ad obser-
vandum illud quod promiserunt [illegible]
[illegible] et conditionalem [illegible]
dicitur quod vel conditio est honesta ut si
dicat masculus femine [illegible] quod stim-
ulat [illegible] meam si placuerit
patri meo vel et patri tuo vel si dederis
mihi 100 marcas et in statu con-
ditionis stat promissio et rata sunt spon-
salia et non statim conditione non
stat promissio vel dispensatio alicuius
[illegible] vel conditio est [illegible] et in-
honesta et [illegible] quod vel est
contra [illegible] bonum finale matri-
monii [illegible] puta si [illegible]
[illegible] ego [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible]
vel aliquod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible]
dicta [illegible] sit in honesta [illegible]
[illegible] bonum matrimonii ut si dicat ac-
cipiam te in uxorem si [illegible]
vel rapinas [illegible]
[illegible] et tunc valet promissio [illegible] non est
[illegible] dicta [illegible] sit promissa
[illegible] promissio [illegible]
[illegible] vero [illegible] dicta [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] parte [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] quibus sponsalia
[illegible] sponsalia [illegible]
[illegible] [illegible] sponsalia
[illegible] quorum primum est quando una
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] vel
[illegible] [illegible] carnali [illegible]
[illegible] [illegible] et primo [illegible]

[illegible] alteri [illegible] se ad
[illegible] aliquas [illegible] [illegible]
[illegible] alteri [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] corporis
[illegible] supervenit affinitas [illegible]
si post contracta sponsalia [illegible]
[illegible] sponsa vel sponsa
[illegible] [illegible] alteri
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
se absolvunt [illegible]
[illegible] [illegible] aliquando
[illegible] puta si una [illegible]
[illegible] [illegible] quia
veniens ad [illegible]
non [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipso [illegible] non
potuit [illegible] sponsalia [illegible]
[illegible] [illegible] que dicta [illegible]

[illegible] [illegible] conditione voluntas
matrimonium impediat [illegible] quod non
quia non [illegible] repugnat matrimonio [illegible]
[illegible] [illegible] non impedit
matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible] si [illegible]
impedit [illegible]
[illegible] [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible] affecta
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] probat
[illegible] non [illegible] matrimonium
[illegible] probat quod [illegible]
[illegible] impedit matrimonium
[illegible] [illegible] matrimonium
impediatur violenta coactione

Utrum metus impediat violenta coactio

2o vero pr(obatur) possit demonstrare ad q(uod)
h(abe)nd(um) metum filium cogere vel
filiam compellere impedire eius quo
adquiescere 2gar 3o utrum metum
impediat fraudulenta deceptione
secundo ipse dam(?) magister multa videlicet
si aliqua cum metum compellit
Joseph cum Maria que ad q(ua)ere(?)
3m de primo advertendum quare
primum 3o ecclesia dupliciter violentum
unum simul et alterum mixtum appellatur
autem p(ro)p(ter) violentiam simul eum ad cogere
absolute puta cum ecclesia vel pertrahit
aliorsum quoniam cuiusque voluntatis fiunt
et violentum mixtum vocatur illud
quod quis cum se non placeat hoc
tamen in ipsum consentit ne veniat
maius malum ut homo puta metus
a malo ne totus pereat navis sequitur
tempestatem eandem disponit mercantur
doctores quoque cum dicunt quodam
et coactio quidam absoluta et quedam
conditionalis quod autem p(rimo) appellat vi-
olentum simul hic ipsi appellant
coactionem absolutam et quod ipse ap-
pellat violentum mixtum hic ipsi appellat
coactionem conditionatam eo quod homo
non consentiat nisi sub ista
illa conditione ut possit evitare
maius periculum et quod cum incidat
metum et metus conducit eum in
constantem et fortem puta apud quod de-
intellexit iuriste proinde quod
theologi per coactionem conditionatam
3o ex advertendum quando metus
unus cadens in constantem virum cum
dicit metus continentur(?) tunc quod alium
inducat aliquem ad faciendum sub
tali conditione si non facit eos quod
patiatur semper 2o quod patiatur
magis preterea simul 3o quod patiatur
supplicium tunc sui erit si non

Nota quod metus qui cadit in constantem virum

fecit deducere ad periculum mortis 3o sed
per periculis timendis metum cadit
in constantem virum ut patet de his que
vi metusve causa fiunt in glosa super
talis alia et ff eodem talis lege
ut tenetur vim vi(?) tamquam metum
quando fiat formidinis causa Semper
sine scitis nobis(?) metus qui
causa de consensu cum ipse generaliter
semper scitis vobis metus cum est
metus qui non cadit in constantem virum
qui non habent ista(?) fortis causas
etc. Sed si aliquis dicit si non
facis hoc ego non habeo gratiam cum
ut ego non diligam te vel nolo
tibi te in rebus tuis capitibus quibus
non necesse et impedia 3o sed p(re)ssus
quod prima coactio absoluta non im-
pediat conditionem(?) metum quod quibus homo
non potest absolute cogi quod coactio
absoluta non potest metum impedire
quare quod non cuiuslibet causa coactio
quod metum impediat vel perturbat quod
coactio consensum causat libertatem quae
in consensu matrimonii necessaria requisita cuius
probo quod consensus homines possit absolute
cogi te voluntate non esse voluntate
quod et impossibile quoniam quod per cuius
causa autem voluntas per consensum ille
actus a quo et voluntatis quod consensum est
ibi de consensu cum et primo de voluntate
sed quod quis absolute coactum(?) hoc non
et voluntate 1o etc. Consequens quod illud
quod omne peccatum mortale pena
hoc non potest esse cogi absolute
sed humano consensu omne peccatum hominis
pena etc. quod si dicatur oppositum et
hoc absolute potest cogi ad faciendum
peccatum mortale quod et ipse Augustinus qui
dicit quod omne peccatum adeo est
voluntarium quod si nullo modo voluntarium
non esse peccatum 2o quod eandem auctoritatem
patet hoc 2m quod coactio conditionata

pure incidat metum cadentem in
constantem virum impedit matrimonium
quia illud non consentit. 2° consensus ex-
torquetur et cogitur alio matrimonium impedi[re]
sed coactio conditionata que incidat
metum in constantem virum cogit
eum consentire ut de spon. c. veniens (?) [illegible]
in loco. Sed quia vir prudens et constans
prius sit quod videt in eventione consentit
malum quam cum sine et obprobrio vel
supplicium et per quod ut vitet aliquod
peius vel adequatum consentit in
matrimonium consensu coactio conditionata
coactive. Sed quia predicta predicta sunt
due opiniones quarum prima ponit
quod excepto hoc metu coactus non consentit
nisi ut effugiat penas predictas et
sufficit effugiet verba exprimat
sine mente consensu. Si autem aliquo consentit
animo intus et non consentit ex
metu et per quod iste consensus est liber
et non coactus et tunc tenet talis
consensus obligat et fit verum matrimonium
et addunt isti quod consensus nullo modo posset
cogi quamvis homo posset cogi ad
dicendum verba per que solent exprimi
huiusmodi consensus. Sed ista opinio non valet
quia omnes moventur istius opinionis
tamen concludant consensum non posse cogi
coactione absoluta non tamen concludunt
de coactione conditionata. Alia opinio
est quod cum quis profert verba quibus
non consuevit contrahi matrimonium sine
adhibitis consensum contrahit huiusmodi consensus sit
coactus intelligitur et verum matrimonium
quantum ad deum licet non sit in quantum
ad ecclesiam que presumit ibi metum
fuisse consensum [illegible] metu
incidente. Sed ista opinio non potest
stare quia coactus et violentus consensus
maxime ut quando metum cum [illegible]
per cadit in constantem virum repugnet
indissolubilitati matrimonii tamen quo

ad ecclesiam quod quo ad deum 3° dicendum
quod coactio levis et levius metum preveniens
non impedit matrimonium quia coactio aliis
debilis et parva potest debet dici
non est coactio quia coactio est quando
aliquis sit inductus cum non est sufficiens
De 2° articulo dicendum quod pater non potest — utrum pater possit dominus cogere liberos suos ad contrahendum
de iure liberos suos cogere ad
contrahendum matrimonium quia inter parentes et
liberos potest sit ad religionem transire
sed pater non potest eos cogere ad matrimonium
quia patrem deserere et etiam quia pater
non potest de iure prohibere liberos
[illegible] eorum spiritualium 3° secundum et patrem
despondere impuberem tales primo. Sed quia
pater spiritualis potest cogere filium spiritualem
ad contrahendum matrimonium spirituale sic et pater
corporalis potest cogere filium corporalem
ad contrahendum matrimonium carnale quare
placet amorem [illegible] quia coactio
unus vir cum inseparabilibus quam
incorporalibus nos patrem quia [illegible] potest
pape [illegible] accipere [illegible]
quod aliquis negaret nos quia 2m
eos non potest cogi ad contrahendum matrimonium
Sed sic cum [illegible] dictum quia sit
ecclesia militans possit corporaliter negligi
et evangelice quia quibus possit se
munia magis [illegible] gressus
autem [illegible] quia ad patrem dicendum quod
duo est coactio una per quam quis
cogitur vel inclinatur et sepius
peccare prima [illegible] habet locum
inseparabilibus quam incorporabilibus et
est de 2° prima coactione aliquis
rationabiliter potest cogi quia ex tali
coactione non generatur aliquod preiudicium
ipsi coacto sed non 2° De 3° articulo
est advertendum quod deceptio solum impedit
matrimonium error impedit qui oritur
ex deceptione error autem potest duo
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] error
[illegible] inseparabili [illegible]
3° articulus utrum matrimonium impediatur per fraudulentam deceptionem

dic' contrahere ad aliquam declinationem
ma[illegible] et qua erra' Et ideo sit
pono conclusiones prima error in
re qualitatis non impedit matrimonium
quia non omnis error impedit matrimonium
ergo error in re qualitatis non
impedit matrimonium quamvis quia illud
[illegible] re qualitatis sit quod omnibus
[illegible] sic tali qualitate [illegible] sed
ipsa in qualitas solum [illegible] quod
[illegible] quia si aliquis contrahit
cum aliqua quam credebat esse nobilem
dato quod illa non esset non [illegible]
matrimonium esset [illegible] et eodem
modo si credebat ipsam esse divitem
et ipsa esset pauperrima vel credebat
ipsam esse virginem et ipsa esset
corrupta et de aliis pluribus
similibus erroribus qui in ista
non impediunt matrimonium contractum [illegible]
[illegible] deputata 2a ergo error persone
et error conditionis [illegible] cum conditio
[illegible] [illegible] personam impediunt matrimonium
quia [illegible] contractum impediunt [illegible]
que sunt [illegible] in hoc contractu sed
error persone et conditionis [illegible]
[illegible] personam sunt [illegible]
sponsalia [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible]
sunt propria [illegible] ergo persone con-
ditionis sunt [illegible] matrimonii [illegible]
[illegible] contrahentium probat [illegible]
matrimonium ergo error persone et condi-
tionis [illegible] personam [illegible]
error sive qua [illegible] [illegible] persona
[illegible] impedit et error [illegible]
[illegible] ipsum matrimonium et [illegible] talis
error impedit matrimonium et [illegible] ne-
[illegible] [illegible] personam quia
in [illegible] [illegible] [illegible] applicat
[illegible] [illegible] dato quod aliquis
contrahat cum aliqua quam credat esse [illegible]
[illegible] et ipsa sit libera [illegible] non

impedit [illegible] quia conditio
[illegible] non [illegible] [illegible] personam
sed [illegible] et [illegible] et quod error persone
impediat matrimonium sic probat [illegible]
sit sufficienter et quod error conditionis [illegible]
[illegible] impediat sic patet [illegible]
persone et in [illegible] ad [illegible] de qua [illegible]
De [illegible] [illegible] quo prima inter Joseph et
Mariam fuit matrimonium [illegible] quia [illegible]
[illegible] non dicitur aliqui coniuges [illegible]
sic [illegible] [illegible] [illegible] aliquas [illegible]
sunt contracta sponsalia cum [illegible]
non dicitur coniuges sed Joseph et Maria
[illegible] dicebantur coniuges [illegible] Mathei
primo dixit angelus ad Joseph noli
timere accipere Mariam coniugem tuam
2a ergo Maria et Joseph licet fuit
[illegible] tamen [illegible] fuit [illegible] [illegible]
matrimonium [illegible] non [illegible] [illegible] cum
[illegible] virginitate sed virginitas Marie
mansit [illegible] [illegible] [illegible] quia matrimonium
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia omnes [illegible] [illegible]
[illegible] Marie [illegible] [illegible]
virginem [illegible] [illegible] et post [illegible]
[illegible] virginem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] error persone [illegible]
[illegible] virginem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
non [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible] quod non fuit matrimonium
[illegible] [illegible] [illegible] qua [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse de-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit
matrimonium [illegible] primo [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qua contraxit cum [illegible] matrimonium
[illegible] [illegible] [illegible] quia postea
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et sic patet questio

Contra quidem vero actus coniugalis
quibus sufficienter excusatur. Respondeo dicendum quod
tria bona coniugii que magister as-
signat in littera et vera sunt quod actus
coniugalis quibus per illa bona non
excusatur ab omni erubescentia quia
non excusatur totaliter. Respondeo dicendum ad
partem quod penalem erubescentiam quam
homo habet et in legitimo thoro
existentes se abscondunt ab aspec-
tu [illegible] primi actu [illegible]
[illegible] per damascenum quod
[illegible] non est in deceptis actu
Contra quod [illegible] doctrina [illegible]
dicto actus coniugalis [illegible]
quod per bona matrimonii excusatur. Respondeo
sicut primo videndum est vero ista tria
bona scilicet fides proles et sacramentum sint
de necessitate matrimonii. Secundo vero sicut
tria bona sufficienter excusant actus
matrimonii copule. Tertio vero quis illorum
bonorum assistentibus actus car-
nalis copule sit meritorius. Quarto vero
[illegible] bonis deficientibus tam duas
actus sit [illegible] demeritorius. De primo
videndum sit primo [illegible] de-
claratio dictorum. Secundo [illegible]
unam distinctionem. Tertio [illegible]
illam distinctionem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
quod per bonum fidei sit [illegible] [illegible]
[illegible] propriam uxorem et nullam
alienam et uxor [illegible] [illegible] maritum
et nullum alium. Per bonum prolis quod
debeat intelligi partus [illegible]
per bonum [illegible] sacramentum intelligitur
inseparabilitas coniugii et [illegible]
[illegible] illorum quod bonum [illegible] et [illegible]
[illegible] per bonum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] simplici-
ter [illegible] bonum honestum et bonum [illegible]

vere tria bona matrimonii scilicet fides proles et sacramentum
sunt de necessitate matrimonii

[illegible] utile et delectabile et fides
de qua sit [illegible] ad bonum
honestum quod [illegible] magna honestatem
[illegible] quod coniuges in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad bonum utile quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacramentum [illegible]
ad bonum delectabile quod [illegible] delecta-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] indissolubilis
[illegible] coniugii sit sacramentum [illegible]
que [illegible] est [illegible] quod
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad bonum
delectabile et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
amicitia que est inter virum et uxorem
est [illegible] et [illegible] [illegible] honestum
utile et delectabile. Est et [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod illud [illegible]
bonum coniugii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
puritate [illegible] [illegible] in [illegible] in-
[illegible] et [illegible] [illegible] post lap-
sum primorum parentum illud [illegible] bonum
tria bona matrimonii valde a
sua puritate [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honestas
fidei [illegible] [illegible] [illegible]
prolis [illegible] et delectabilitas [illegible]
laboribus et [illegible] et illud non
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] pos-
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
quod predicta bona matrimonii [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et quod sacramentum [illegible] indissolubilis
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ista pars [illegible]
[illegible] [illegible] ista indissolubilitas

Consistit formaliter matrimonium quia semper
est de essentia matrimonii et ista est mentium
coniunctio quam Augustinus in libro de bono coniugali
appellat sacramentum vel inseparabilem coniunctionem
ipsorum ut sine illo esse non valeat
2m quod fides et proles quinque primis
duobus modis sunt ut cadunt in intentione
et in usu seu operatione sic debent
esse matrimonium sed non sunt de natura
matrimonii quia sine eis potest contrahi
matrimonium et contractum manere sic in bonis
prolis esse de natura matrimonii probatur
duobus modis et persone steriles
que tamen possunt carnaliter commisceri
non possunt contrahere matrimonium quod est falsum
quia matrimonium non solum est institutum
in officium ad generationem prolis sed est in
remedium ad vitandum fornicationem
et ideo persone steriles omni spe
prolis carentes possunt vere matrimonium
contrahere pro vitanda fornicatione et
si fides in intentione vel operatione
esset de natura matrimonii tunc homo
contrahens cum una intendens fornicari
cum altera non contraheret matrimonium et
si desisteret post contractum matrimonium com-
mittere adulterium non maneret matrimonium
inter contrahentes quorum utrumque est falsum
2m quod quia 3o [illegible] pura ut cadunt
in obligatione tunc non solum bonum
sacramenti sed et bonum prolis et fidei
sunt de natura matrimonii quia in omni
vero matrimonio coniuges non solum ob-
ligantur ad individuam [illegible] que hic
sacramentum appellatur sed et obligantur
ad mutuam fidem servandam et ad
prolem generandam et educandam
si fuerit deus et ipsis cooperantibus
fecerit [illegible] [illegible] sequitur
tale verum quando persone contrahen-
tes in ipso contractu apponunt aliquam
conditionem semper repugnantem alicui
eorum predictorum bonorum tunc nullum est

eius persone contrahentes matrimonium puta
dicendo contraho tecum ut sis uxor mea
duntaxat quinque annis et non ultra
vel accipio te in meam uxorem ita
quod tu [illegible] tenearis servare fidem et
liceat mihi fornicari cum altera vel
accipiam te in meam uxorem hac
conditione addita quod proles veniens
occidatur primum repugnat bono sacra-
menti 2m bono fidei et 3m bono prolis
et ideo cum istorum sunt contraria quia
ex eo predicta cum ut cadunt in obligatione
sunt de natura matrimonii sed quando quis
vult in ipso obligari apparet ille non
contrahere matrimonium sed quando in ipso contractu
addit conditionem repugnantem alicui
istorum bonorum ille non vult obligari
ad huius bonum de 2o arguo quod propter
predicta bona coniugii actus carnalis
copule potest sufficienter excusari a peccato
quia omnis res bona potest esse sine
peccato vel [illegible] sed matrimonium accipiens tamen
inclusione predictorum est res bona sed [illegible]
quia res que non coniungit bonum
vel non est bona sed quia matrimonium in
inclusione predictorum est adeo institutum
sed omne adeo institutum est bonum quia
vidit deus cuncta que fecerat et erant
valde bona 2o deus [illegible] precepit
aliquid quod adimplere debitum constitutum
hoc non posset adimplere sine peccato
sed deus precepit hominibus carnalem
copulam et iste actus licite [illegible]
[illegible] [illegible] seu [illegible]
[illegible] et proles [illegible] quod hiis [illegible]
[illegible] [illegible] precipue actus car-
nalis copule [illegible] peccato ista est
et [illegible] [illegible] in libro de bono
coniugali [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible] quo sufficienter excusatur
sed actus carnalis copule est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est
in [illegible] passionum [illegible] et [illegible]

Et patet

et peccatum sed actum carnalem copule
est immoderatio passionum seu delecta-
tionum ut dicit questio 1a arte 2o Contra
suspensio dampni maioris boni quam est
minus bonum illa peccatum sed qui coniuges
carnaliter coniungi volunt propter
bonorum amissionem et sustinent dampnum
maioris boni quam est minus bonum quod
bene in vero quod impeditur per actum
carnalis copule et magis bonum quam
predicta bona amissionem 1a arte. Preterea
[illegible] maioris quia sepe homines [illegible]
tendantur de aliquibus naturalibus
delectationibus quam tamen possint homini convenire
in plena sua innocentia. Ad primum
dicendum quod actus non est [illegible] sed illa in-
moderatio [illegible] ex-
cessus [illegible] sit et immoderatio in
illa passio [illegible]
puta [illegible] bonum finis
in generatione prolis et observationem
fidei potest esse dicit quod licet illa passio
seu delectatio sit immoderata ex
parte ad alias delectationes cor-
porales [illegible] potest esse mo-
derata [illegible] debilitas [illegible]
[illegible] quas [illegible] bonis
amissionem. Ad 2m dicendum quod actus non
est [illegible] supposito quod [illegible] aliud
aliud bonum coniugis [illegible]
[illegible] generatio sit [illegible] bonum
quod contemplatio [illegible] veniens
[illegible] ad quam [illegible] et quod
[illegible] coniugali reddere
debitum 1a arte. De 3o articulo [illegible]
[illegible] affirmativam supposito quod [illegible]
sit [illegible] sine qua nullus actus
potest esse meritorius de condigno quia
omnis actus qui non est peccatum procedens
a caritate potest esse meritorius sed actus
carnalis copule potest esse sine omni
peccato et [illegible] potest a caritate procedere
[illegible] potest esse meritorius [illegible] quo
ad [illegible] in [illegible]
[illegible]

vero quibus bonis assistens actus carnalis copule sit meritorius

quia non [illegible] aliqua [illegible] actus
qui est sine omni peccato non posset sine
omni peccato procedere. De [illegible] articulo
est advertendum quod ille actus [illegible] in
dependet [illegible] articulo [illegible]
[illegible] quo ista bona [illegible]
[illegible] et quo aliquis istorum [illegible]
[illegible] esse [illegible] et [illegible] bo-
[illegible] quo [illegible]
[illegible] et quod actus carnalis
copule [illegible] mortale peccatum quia [illegible]
[illegible] quod [illegible] coniugis
[illegible] non sit [illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] esse
mortale peccatum quia [illegible]
fides [illegible] non [illegible]
[illegible] supposito
[illegible] quod iste persone que carnaliter
coniunguntur sint legitime coniuges et
[illegible] intelligi debemus
prolis et fidei [illegible] deficiunt [illegible]
[illegible] dico quod
siquis coniugum [illegible] actum carnalem
copule non intendat prolem [illegible]
generationem si [illegible] reddere debitum [illegible]
[illegible] coniugi [illegible] fidei [illegible]
[illegible] actum [illegible] peccatum
mortale [illegible] veniale [illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] libidinem [illegible]
[illegible] post lapsum [illegible] illud [illegible]
non [illegible] in officium
generationis [illegible]
[illegible] coniugi [illegible]
sua [illegible] ab [illegible]
[illegible] libidinem [illegible] non cum sua [illegible]
et cum alia [illegible] copiam [illegible]
[illegible] libidinem explere et
[illegible] mortale [illegible] quod sua [illegible]
corpus coniugali [illegible]
fidei [illegible] cum sua legitima et cum
nulla alia implet et vult implere

vero [illegible] deficiente [illegible] sit semper [illegible]

et est in quibus libidinem et tunc
in quantum est non petunt mortaliter
quando petunt venialiter et illud sic
tenet deum [?] tamen quia non est verum quod
in expletione petere libidinis quia
aliqui homines insatiabiles abbreviant
vitam et minus vivunt et corrumpunt
vires corporales quia efficiuntur pa-
ralitici quia epilentici quia leprosi
sed tunc petunt amplius [?] ut sic expo-
nunt se propter explendam libidinem
suam non petunt corpus suum aperte mortaliter
et in huius libidine effrenata quia
acceptat alias in illicite admi-
nentes qui sic in tempore et mo-
rantes quod in esse petunt corporum a-
perte. Sed [?] dicunt pro illo nego quia
ad potestatem debitum quod quando vendidit
non sic in decipe [?] tamen huius tempore non
ipsum est culpa sed quia est pena et
ista ratio est in ipso quod huius corrup-
tio que est in actu coniugali est
pena delicti et originalis peccati
sed in hoc matrimonio vel solum in non
et ipse actus non sufficit temporis nec
verecundia — sequentium [?]

Tertium quidem uxor non obstante
unitate [?] coniugii absque
licentia alterius possit inire seu
continentiam et est quod sic quod sine
licentia uxoris potest vir votum assu-
mere et tunc nisi [?] ... sed
potest sine licentia uxoris seu castitatem
... [?] ... [?]
redderet ... quod in huius [?] ...
... sed potest permanere et pro quo
potest se continere [?] ... [?]
et apostolus prima ad Corinthios 7° capitulo
ubi dicit nolite vos fraudare nisi
forte ex consensu usque ad tempus
Primo videndum est uxor reddere

debitum coniugale quamvis sit
... 2° circa prima questionem quo
ad distinctionem [?] 3° videndum est
... antiquorum primum sed de
... virginitatis [?] ... —
De primo arguo [?] est distinguendum quod
quando coniux [?] ... ut pro
suo [?] sine persona reddere debitum
vel non potest quod visibilis tamen si
reddit debitum ... aliqua [?] infirmitas vel debilitas
corporis sui ... pericula [?] sine
periculo vite sine corporalis per reddere
debitum non tenetur reddere magis
si exigens ... vult pro
illo actu ... quod quia tenetur
... vel reddere uxori
... super quam legimus [?]
ut patet ex dictis supra ... multi
de natura salutis tenetur ad illud
pro quo ... quod ...
reddere debitum carnale ...
... quod a-
... salutis non debet excludi
... an illud [?] ...
tenetur ... de natura salutis
... qui dicit [?]
uxori debitum reddere ... non
potest ... agit [?]
2° quod ... non tenetur reddere
quando possit fieri sine periculo
corporis sui sed non semper tenetur
reddere ... quod potest sine periculo
corporis sui ... per Augustinum
in libro [?] ... veteris et novi
testamenti ubi dicit ... cum
uxore sua ... tenere et ...
non ... 3° tempore menstruorum
non licet debitum reddere ... sed
... post partum ... parturiens
... non tenetur debitum
reddere ... non tenetur ...
si ... coniugum ... adulterium

petit ei reddi debitum alter non tenetur
ei reddere et cum hoc possit sine periculo
corporis sui et cetera. Secundo primum dictum quod
hoc est acceptum non est verum secundum
post dictum quod 2m quem doctrina doctorum
patet debet intelligi non de coniugibus coniugatis
sed solum de hiis qui se invicem contra-
stancia gerunt aliqui presbyteri
habent legitimas uxores qui prohi-
bentur a[...] coniuge .i. a celebratione
misse [...] die qua sine [...]
debitum reddiderint. Alii autem secundum
alias sunt uxores non debet
[...] tamen prohibere [...] quod debitum
coniugale sibi coniugibus reddiderint
sed potius [...] sunt sine [...] dentur
et [...] relinquendum. Secundo 2m negatur
aliquis ad post dictum quod [...] non est
[...] potest intelligi dupliciter uno
quod est quasi prohibitum alio quod est quasi
dissuasio. Et illo 2o intelligendum est
dictum Augustini et non primo. Secundo 3m
negatur quia quod tale [...] non est
sine periculo corporis ut patet [...]
[...] 2m [...] quando [...]
quod si vir non vult tamen tenetur
reddere et non [...] dicit [...] illo
[...] convenientem in actu carnale
[...] nulla [...] [...] in [...]
et [...] reddere. Secundo [...]
[...] si vir non vult et illo
actu [...] et uxor tamen quod [...]
[...] ut adulterium
et ad dicta 3o [...] si [...]
et 3m [...] dictum
sed persuasiva est si vir prohibe-
[...] verba ne [...] si quasi
[...] prohibitum [...]
[...] verba non [...] prohibita [...]
debitum [...] reddere debet [...]
potest [...] ad [...] de [...]
[...] dictum quod [...]
[...] quasi [...] quod illo

[...] puncto [...] quod uxor [...]
[...] in [...] et [...] maritus
est absolutum [...] interest
ligno sit absolutum [...] con-
iugali sed quod est [...] de talibus
coniugibus qui ut [...] ut
[...] coniugali [...] absolutum [...]
[...] Ergo si coniux sine periculo
corporali sive [...] non potest reddere
debitum [...] et non tenetur ut
obligetur ad reddendum debitum quod [...]
actibus naturalibus [...] de [...]
ad illud [...] omnia [...] sed actibus
[...] corporali et actibus valde [...]
et [...] inclinat [...]
[...] ad defendendum [...]
[...] in esse [...] actum [...]
[...] nullus coniugum tenetur
reddere debitum cum periculo sive [...]
[...] in esse [...]
[...] et si unus coniugum [...]
[...] alter [...] [...]
tenetur reddere debitum [...]
[...] nomine
de coniugio [...] ut [...]
potest reddere debitum [...]
[...] corporali ut non [...] [...] de [...] preter

[...] est [...] de [...] quod
[...] corporale
debitum et non [...] coniugum ab
[...] voto [...]
[...] petat debitum ut reddat
[...] quod [...]
[...] quod fuit [...]
[...] sua sit [...] et [...]
[...] quod fuit [...]
re quo non est [...] petere sed
ut [...] potest [...]
coniugi [...] corporis sui sed
[...] corporis alterius [...]
[...] ad actum carnalem [...]
[...] potest [...] voto [...]
[...] alteri coniugi

cum reddendum debitum carnale
tale ut ille [illegible] suo de-
nonam continentiam licite reddendo
Secundo quia impedit bonum spirituale
est peccatum mortale. Sed votum continentie
est bonum spirituale ergo etc. Respondeo quod licet
ipse per impedimentum bonum spirituale
quod quis velit facere absque pen-
dere actualiter impediens tamen non
potest impedire bonum spirituale ipse
sed debet reddere indebitum et impen-
dere sed castitatem carnem et dam-
nationem de bonis aliis sicut est
impeditur ergo etc. Tertio quod unus coniugum
alteri non requisito potest vovere continentiam
cum adhuc quod non petat sed debitum
reddat quia coniux eius non possit
licite facere votum dispensando
contra illum nisi quod coniux dimittat
eum licite potest votum emittere dis-
pensando contra illum quod dependet
ex libera voluntate. Contra. Sed adiciendum
debitum mutuo coniugali de matrimonio sed
petere et reddere debitum est in sua
libera voluntate ergo coniux non possit
vovere continentiam cum adhuc reddere
tamen licite potest vovere continentiam cum
ad non petere debitum. Contra. Cum com-
munis (?) sententia [illegible] quod petere debitum
est aliquid voluntarium et illud sem-
per voluntarium quod debet esse duo-
rum manentium super una re sicut
aliud emitte votum de debito non
petendo etc. Quod magis [illegible] va-
riandum uxor cum non petat coniux
indigeat ergo si vir non petat
[illegible] quod fuit de non petendo
et uxori [illegible] votum maneat sepe
posset peccatum ~~fornicatio~~ fornicationis
vel immunditie. Sed illa non [illegible]
quia cum aliquid est licitum alium sine

votum sicut [illegible] votum admittit non
efficitur illicitum. Sed non petere sed reddere
debitum carnalis copule sicut licet
utrique coniugi aliquo debito facere
aliquid votum ergo datur quod si fecerit
continentie votum non erit illicitum.
Secundo quod peccatum negatur maior cum petere
debitum non est voluntarium [illegible]
debitum petere. Sed cum reddere et petere est
communis (?) causa quia reddere et aliquid
impedit petere ut est petere alias
cum propter reddere et si
si non esset in aliquo tempore sicut esset
quia ille aliquid petere non proponit
reddere illud quod petere [illegible]
[illegible] tenere se ex parte
[illegible] quod [illegible] quod [illegible]
quod si mulier aliquid peccatum vel immunditie
[illegible] quod non petit cum indiget
sicut non esset imputandum viro. Sed
mulier vel vir non potest ... se-
cundum mulieris et [illegible] [illegible]
quod petere unus alterius exposcere [illegible]
signis et per [illegible] modum [illegible] vel
tardatur mulier de tertio modo duo
sunt videnda. De pluralitate uxorum
et utrum vir [illegible] de libello repu-
dii. De primo quod prima uxor licet
uni viro plures habere uxores
absque divina dispensatione quia illud
quod est contra ius naturale sicut non licet
absque dispensatione divina. Sed vir
unus habere plures uxores est contra
ius naturale ergo etc. Quod de lege naturali
est illud preceptum quod tu non vis fieri
alteri ne feceris. Sed nullus vellet quod
uxor sua cum alio haberet. Ergo contra
legem naturalem est quod vir ipse ante
plures uxores accipiat. Contra. Et preterea
quia illud quod inductum est [illegible] apud
sanctos licitum est et de iure naturali.
Sed unum unus habere una uxor

Utrum licet [illegible] uxores habere et [illegible] viri
et in de libello repudii

e homini indictum apparuit sive tales
ut patet gen. ij. 2m quod eadem
dispensatione unius viri potest licite habere
plures uxores quia contra legem
potest imperator legis dispensare maxime
si talia sint que inequaliter dispensatione
non derogant honori dispensantis
sed deus est conditor legis nature
et dispensatio super pluralitate uxorum
est unius viri non derogat divine
honori 2o non obstante quod unam
uxorem esse unius viri sit de lege
nature tamen cooperante divina dispen-
satione unus vir potest licite habere
plures uxores sed et hoc contra
ad partem suam primam quia eadem sit
contra nature et ipse solus est conditor
legis nature patet et contra ad 2m
primam quia non apparet aliqua de-
rogatio divini honoris ex hoc quod deus
dispensante plures uxores esse
unius viri sed contra quod prima nature non
capit dispensationem ita ut ait augustinus
contra nature non sunt contra naturam sed si
unum virum habere plures uxores est
contra legem nature iure 2o contra eadem
hec augustinus sit lex iuris naturalis
est eadem apud omnes sed de una uxo-
re quidam ab uno viro non fuit
servata eadem lex apud omnes quia sancti
patres veteris testamenti habuerunt
plures uxores ut patet de abraham
jacob et david et quibusdam aliis
viri illius testamenti habuerunt plures
uxores sed primum verum modo est lex
de talibus in quibus dispensatio non est
contra divinum honorem ad primum dicendum quod ma-
trimonium potest considerari duobus modis
esse eius scilicet per naturam aliquo
modo per accidens et de isto 2o modo
intelligendum est dictum augustini et non de
primo quia contra naturam quantum ad eius primum

obligationem de quo magis fuit si naturalem
quoniam nec deus perfecit quia consumavit
pueros illesos in igne et deus in
naturam assumpta genitus fuit de virgine
Ad 2m dicendum quod ius naturale quantum ad
prima principia consistit in eadem recti-
tudine ita quod idem est de lege nature
sed de iure naturali quantum ad secundaria
et ista sunt determinata que in multis deficiunt
recte rationis sed et de ipso iura
fuerunt contra legem nature et ista lex
lex naturalis sic eadem 2m se apud
omnes tamen non omnes operantur secundum
legem nature et hoc quia lex nature est
obfuscata in mentibus aliquorum propter
peccata ipsorum ut quia si precepta ea que
legis sunt ex certa inductione fiunt
contra legem propter quod ut paganorum
et gentilium tenent plures quam
hec fiant contra legem nature et multos
fuisse patet et multi usque licet
sit habere plures uxores ubi cum sint
ex divina revelatione concessa ut in-
tales gaudentes [illegible] propter hoc
patet ad arg. et illis patribus fuit
concessum ex dispensatione divina de
libello repudii et [illegible] quod non
licebat in veteri lege repudiare
uxorem nisi ex aliqua causa con-
veniente post contractum matrimonium ut
videtur dicebat propter causam con-
venientem sed solum propter tales
causas quibus bonum prolis potest
aliqualiter impediri et hoc ut quantum
ad corpus puta si uxor appareret sterilis
ut fuit maculosa ut aliqua alia
fedidate vel maculata ut quantum
ad animam puta si fuit uxor mali
moris quia propter [illegible] plus
tamen nunc ut patet sequitur plus
moris uxoris et quia hebrei fuerunt
duri cordis ideo ne propter morte

Nota de libello re-
pudii

dm̄ ipi ecc̄e ecclesie ipso p̄ desim ipi ondent uxores pmisit moyses. dicendū q̄ inter matrimoniū et inter declaratur causa pōnis et in libello ꝯsepti qui libellis respondit dicebat. De sc̄o articulo essent duo videnda primo utrum virginitas sit melior 2o utrum bonum matrimoniale sit melius virginitate. De primo n̄ dicta ab alijs celebratur. de 2o advertendum q̄ virginitas et matrimoniū possunt dupliciter ꝯsiderari et adhuc ꝯparari uno modo tempore pacientie virgines maria alio modo tempore scientie et mat. modo tempore gratie primo vitio extra sunt divulgata quod prima incipientia matrimonium sunt nobilis virginitate q̄ illud quod divinum preceptum implebatur et nobilis eo q̄ non cadit sub precepto ut sub consilio. sed in veteri lege et incipiente populo virginitas magis per matrimonium implebatur divinum preceptum et toto illo tempore virginitas non cadebat sub precepto nec sub consilio maior et non bonus. patet ex dictis supius quod secundum ap̄lo 2o 2a quod pre sequitur et spaliter qui sub lege et tunc fuit divulgata et virginitas fuit maior et ꝯmendabilior matrimonio q̄ illud p̄ in lege expressa ꝯsulitur tamquam ponens ad statum superne perfectionis hic et perfectius et nobilius eo q̄ in divulgata tamquam ponens ad statum vite eius. sed in lege expressa virginitas ꝯsulitur tamquam ad statum sue perfectionis ponens et matrimonium indulgetur tamquam ponens ad statum vite ꝯmunis. maior et non bonus paganorum iteratum apud pa. adeo eo pro id esset patet per apostolum de virginitate qui ait fles et iste et pro ceterum pulchre nec quando ad pro bonum q̄ si inter volunt et pro ceterum utrum

et in mine et delictis morali magis pro a vid suo ꝯiugi debitum et hoc tenere reddere suppeditare ei pro pre sui possibilitate et quando debita ꝯsuetudine putat q̄ talis loco tempore reddat ut ex huiusmodi redditione nullus scandalizetur. Et patet questio

Circa questionem utrum aliquod impedimentum dissolvat matrimonium iam ꝯtractum et videtur q̄ non q̄ q̄ de sui natura est indissolubile hoc nullo impedito dissolvi potest. sed matrimonium de sui natura implicat indissolubile vinculum ut patet ex dictis supius secundum articulum 2um quam sunt mota causa que assignatur contra impedimenta matrimonij ut possunt impressum ei ꝯditionis sunt lor sic videndum primo de impedimento matrimonij inigualiter 2o impossibili de impedimento tenendi 3o de causis sunt si homines ad ꝯtrahendum sive decipere accidente ꝯiunctio matrimonij hoc De primo advertendum est q̄ quedam sunt impedita que que prohibent matrimonium ꝯtrahendum et et dirimunt ꝯtractum prima impedita sunt duplicia inigualia quedam ei dirimunt prohibitionem ceterum alia dirimunt serie et illud ꝯprobatur hic usu impedimentum sed non dirimunt ꝯtractum serie q̄ Rameraliam primum impediri sunt dictum vetitum i prohibitum et adulterium q̄ etiam quando prohibet pro matrimonium sacrum inito omne illud q̄ in ꝯm acceptabatur et non dicitur impediri prohibita q̄ talis prohibita non solum impedire matrimonium ꝯtrahendum sed et dirimit ꝯtractum sed q̄ dum prohibet ne aliquis ducat sua ꝯsanguinea vel affinem in uxorem quando autem prohibet prohibita simplicia sit irritatione eius q̄ fit contra ꝯm sed de pe. et c. prohibentur

ille qui accedit sacerdotem me-
diocri contrahat matrimonium quibus diebus
interdictum sit contrahere et quod dare
quod quamvis simpliciter prohibitum homo
contrahat matrimonium et consummatum sit contractus
post modicum tamen ut in extra apostolica
papa in matrimonio manet ratum
et non dirimitur institutum Eo modo
est impedimentum scilicet de feriis cadentibus
scilicet dies feriati sunt certis
temporibus ut patet 33a questione quar-
ta capitulo non oportet et capitulo 32a tale
scilicet ab adventu domini usque ad
epiphaniam et a septuagesima usque ad octa-
vam pasche et a rogationibus usque
festum iohannis baptiste que tres septima-
ne nunc tribus diebus ante ascensionem domini
et semper in octava penthecostes ut
decimam et ita de aliis
de feriis Et nota quod predictis diebus
non prohibentur contrahere sponsalia vel
matrimonium sed prohibentur solempnizare
matrimonium per sacerdotale benedictionem ac
consumare matrimonium per carnalem
copulam ut patet 33a questione quarta capitulo
nec et duobus sequentibus et
doctores theologie et iuris unde
sunt causes et ratio illius prohibitionis
assignatur quia in illis temporibus
festivis scilicet nativitatis domini pasche
et penthecostes omnes debent se parare
ad recipiendum sacramentum quoque eo
circa illa tempora debent se tamen a
talibus mundanis negociis quibus
plus modo occupantur homines
in solempnitatibus nupciarum Sexta impedimenta
sunt que dirimunt matrimonium quod iam est
contractum vero sunt 12 Et usque
versibus comprehenduntur Error conditio
votum cognatio crimen cultus disparitas
vis ordo ligamen honestas di-
sparitas affinis si forte coire nequibus

si peracta vetant coniuncta retrac-
ta retractant votum sollempne et non
privatum dirimit contractum sed privatum
contrahendum impedit ut patebit 38a
distinctione Cognatio est triplex una
carnalis et de hoc videbitur infra
dubio 2o spiritualis et 3a legalis
et de istis duabus [illegible] est alia
puta impediunt matrimonium contrahendum
et dirimunt contractum aliqua vero
non dirimunt contractum quamvis prohibeatur
contrahendum ut patebit infra dubio
2o articulo primo et in sequentibus crimen
infra et de hoc patebit in dubio
39a cultus de quo dictum est dubio 2o
articulo primo ordo non solum sed sacri
ordines prohibentur et dirimunt ut patebit
dubio 3a ligamen puta si habet
legitimam uxorem vivente et contrahat
cum alia quamvis nunc non valet una de
esse uxor unius viri ut patet 33a
dubio et de illo patebit dubio 3a
honestas id est publice honestatis iusticia
de qua dubio [illegible] affinis sunt
si forte coire nequibus de impotencia
coeundi sunt in articulo sequenti de-
2o articulo accidit quod huius impossi-
bilitas per accidens unde coeunt
nunc [illegible] ex parte mulieris et 3o ex
parte utriusque ex parte vero utriusque
ex frigiditate naturali complexionis sive
2o ex complexione accidentali puta ex lesione
vel in membris genitalibus quoniam
non valet est actum carnalem co-
3o ex parte sortilegii puta si
[illegible] ut maleficiatus
ut maleficiatus si primo ut illa
frigiditas est temporalis ut consistoria
sit perpetuum impossibilitas complexionalis frigiditatis
contrahere non est dimittenda matrimonium
celebrandum si autem huius frigiditas
est perpetua et tunc cum prohibentur matrimonium
contrahendum et dirimit contractum et quod

via ure sit impote tantum specialiter
dicti carnalis tale reddit aliam
mulierem dampnatam ei moneri ad tenendum
in viro laudabile de frig. et malef.
si 200 ut fm sn declarat ipso i
muliere pt licetiam ut coniungat cum
alio viro si a primo percat et
volunt contra et vir permane
quamdiu est matrimoniali coniugio
ff 300 fuerit e eodem studio
predictum est desingit nulli et p
eandem dispensacionem quod maleficium
reputatur propter quod coniuges concordare
potuerint et aliquis pt esse male-
ficiatus ad unam mulierem quam non
ad omnem et ita pt in alia coniunge
si aut corporaliter mulier accidit predicta
impedimenta puta quod mulier e arta quod
vir non pt ei carnaliter coniungi
lt pt esse dicendum quod ut illa mulier
sine periculo sui corporis pt per arte
medicine vel qualicumque absque morali
periculo tm adaptari quod vir possit
ipsam carnaliter cognoscere tunc
quod contractum contrahit et ita non e dirimendum
matrimonium contractum vel hunc persone
ut non pt illud mulier impedimentum
curari sine periculo corporis sui ut e
sine periculo mortali et est suffi-
ciencia hunc monabilitas si vir
petit divorcium debet adiri separari
et licentia e coniunge matrimonium cum alia
mulier illi vir mulier vel de conjuncta
permane si tum coniunget cum
alio et ab illo fuerit cognita car-
nalis redibit ad primum ut in c. fraternitatis
de frig. et malefi. Sed in tercio primo
quando vir impotens coniungit cum muliere
nimis arta et sit debet cohabitare
sed super e sic e et soror quia illud
consulit quando impedimentum e corporale unde
cum ergo mulier impediens e hic perpetuum
quod impedimentum e corporale voluntatem

quia pz ante c. in titulo consultatio
de f. et malef. et illud tale est
perpetuum et non temporalem quod si coniugatum
maledictum vir tale coniunge cum alia
maledictum cum casu quaeritur ut plura super
mulier de 30 vero ē spem quod furiosi
vel hys aliquis lucida intervalla
et ut pro tempore quoque libero consensu
raro pt contrahere matrimonium quod pertinet
tempore pt se obligare ad ea quo
ad vero matrimonium requiruntur et furor
e quod quidam aliquis cum lucido intervallo
et ut non pt contrahere matrimonium hunc
furiosus durante et dato quod coniungat
cum hunc contractus non obstante quod
hunc personis quod dissentire liber
consensus non contrahitur matrimonium Sed talis
furiosus non pt hinc libero consensu
et non pt contrahere matrimonium ut
dicitur doc. 29 q. vero 2 primo Sed quod
perpetuo carnaliter desistat usque rationis ut
quia in aliquid actum volens pt
esse lib vic Sed casus contra si quod
te carnaliter desistat usque rationis per
ut et illud impedimentum requiritur ad primum
impedimentum vero f. ad crimen quod contractus
usque rationis erat in primo contractu
et si non sit non e consilia necessaria
Sed parentis et clamare de hoc
vero scitum quod incestus dicitur pt
constituendo racione cuius quo coniunctus
inficitur et prohibitum matrimonium coniugium
licet non dirimat contractum et hunc
prohibitorum aliorum racione affinitatis
quod medium incestuosum acquirit et
non solum prohibitum matrimonium coniugium
Sed et dirimitur contractum et hunc prohi-
bitorum et scito per declaratur
doc. 31 ubi agitur de impedimento
criminis 27 doc. s. ubi agitur de
impedimento affinitatis et ibi declaratur
istorum ad primum non impedito ad
tercium principale ad primum ad indicem quod
matrimonium in ecclesia personas legitime

non separetur tamen in quibus ... adulterium coniugis non fit separatio et ... fit separatio quo ad thorum sed non quo ad vinculum

et uel contractum et carnale consummatum
sit indissolubile tamen quocumque istorum deficiente
non compleatur tamen non est indissolubile Si
enim unus coniugum ad fidem conuertatur
altero manente infideli tamen potest
dissolui matrimonium ut infra patebit extra de
diuortiis Et si matrimonium est ratum et non
uero sed legitimum tamen consummatum
matrimonium potest aliquis istorum impedimento
dirimente Et quamuis uero sit matrimonium
tamen si carnale copulam non est
consummatum et religionem uoto consequente
infra duos menses a tempore due
gratie post matrimonium initum ut
patet extra de conuersione coniugatorum c. 21 et c. 30

Cum quidam uero separatur a suo
coniuge causa fornicationis utrum
alter uiuente possit alteri contrahere
matrimonium et uidetur quod sic quia
persone separatur a suo contrahente
fornicante licet tamen alijs personis contrahere
quia licebit sibi separatur a suo contrahente
fornicatione autem quia quando ipse errore
contrahens illi quem credebant esse
coniuges a se separantur et uterque potest
contrahere contra hunc errorem sed licet
contra et patet quia fornicans magis destruit
esse contrabonum matrimonium quam error
faciat Sed contra ipse dominus dicit
causa fornicationis non nisi absolute
uiuentibus ab alio quam per separationem
tantum ipse errorem contrahens et nisi
est tempus dei quod uocatus apostolus per
doctorem est per dominum facio non ego
sed dominus uxorem a uiro non discedere
Et si discesserit manere innuptam
sicut primo uidetur de per solutionem secundo dato
quod coniuges a se separentur causa
fornicationis uiolari ualeant
uel ... quo ad ... 37 ... et
uidea ... aliqua de consensu simplici

et quo de eadem persona quo ad
... 36 ... de primo aliqui supponit
et aliqui contrarium presupponit ... concordia
fornicationis licitum sit si dimiserit
... coniuges et quando uero
... primo licet est uxor quando di-
miserit uxorem fornicantem ... nisi
quod peccat in illo ... de iure pu-
nitur sed ... adulterio peccat contra
fidem matrimonij quod uir non tenetur
ei fidem obseruare et per quas potest
iuste ab ea separari ut sit uisitatio
illud poenam frangenti fidem fides
frangatur eidem et dixi quod contra
non omnis fornicatio sufficit ad di-
uortium sed patet in septem casibus
primus est si uir contrahat quod est ipse fo-
rnicator est ut nunc uir et uxor for-
nicantes ad paria iudicantur 29 est
si uoluntate ui ... de ... c ...
fornicatur uel 34 est si reddat
uxori debitum postquam manifeste
cognouit eam fornicatam fuisse
quod ut patet ... accusationis uxoris
de fornicatione quartus casus quando uxor
credens maritum suum esse defunctum
nupsit alteri ... in ... ...
sit postquam cognouit maritum ... ...
... 79 casus est si aliquis
... accessit uxorem suam ... ipsa
ut filium ... suum et ipsa consentit
credens [illegible] consentire uiro
suo ipse tamen excusatur propter ignorantiam
... est si uxor aliqua sine ab
alio ui oppressa et compulsa
ipse in potestate ... est si aliquis
... fidem ... reprehen-
dit uxorem suam siue ... sine
fornicatione ... ...
siue recipit ... uerum et postea ...
... uir quod uxor illa ...
ad fidem ... et ipse ...
est quod ipsa ... ad illam uxorem

p[rim]o c[asus]

no obstante q sunt alii copulata
pecunia repudiatus fuit 2m qo
no obstante adulterio cum divortium
no dz fieri ante eorum [illegible] h debz
fi' nedum [illegible] q inter eos [illegible]
no dz medeū causa [illegible] esse
actor et reus ut et reus et [illegible]
h qua causa fornicationis agitur de
faciendo divortio ante [illegible]
[illegible] et actor seu accusator
et persona notis et rea seu accusata
[illegible] persona pt esse
[illegible] divortium fieri
et p quos defenditur et [illegible]
[illegible] testibus et ad ipsos
[illegible] causa [illegible]
[illegible] 3m qo [illegible] uxor pt d
[illegible] sed vir uxorem q 2m
[illegible] in causa divortii
vir et uxor ad pia [illegible]
et sit [illegible] q [illegible]
[illegible] causa uxor [illegible]
sup corpus [illegible] vir [illegible] sup
corpus [illegible] 9o [illegible] divortio
[illegible] alia
[illegible] alia persona de novo
[illegible] divortii
[illegible] se [illegible]
[illegible] et [illegible] no [illegible]
se ad [illegible]
[illegible] ligamen [illegible]
[illegible] de novo
[illegible] et [illegible] ligamine [illegible]
de illis 1 12 impedimentis supra
[illegible] 30 de 20 [illegible]
qo prima [illegible] divortio causa for-
nicationis [illegible]
[illegible] notis [illegible]
[illegible] delicto q [illegible]
divortii divortium dz [illegible] si
fornicatio notoria et causa divortii
[illegible] 2m qo manifeste apparet
signis [illegible] notis [illegible] ad

[illegible] notorie [illegible] pt [illegible]
[illegible] q [illegible] dz [illegible]
[illegible] q [illegible]
et [illegible] fuit
[illegible] si absque scandalo et periculo [illegible]
[illegible] pt [illegible] divortium
et [illegible] infamiam [illegible] in
notitia persone et [illegible]
infamiam [illegible]
q [illegible] seu [illegible]
absque scandalo et periculo [illegible]
[illegible] si [illegible] petere
de [illegible] et [illegible]
[illegible] 9o
no obstante q [illegible] sit divortium
pt et dz [illegible]
[illegible] ex lege
[illegible] q [illegible] in-
[illegible]
no dz de 30 [illegible] q error
[illegible] et ignorantia
[illegible] si [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] in
[illegible] prima [illegible] error
[illegible] et error
[illegible] q [illegible]
[illegible] qo [illegible]
[illegible] 35 [illegible] 2m et ad [illegible]
[illegible] qo [illegible]
sit ignorantie [illegible] ad [illegible]
debitum [illegible] impedit [illegible]
[illegible] h [illegible]
et error [illegible]
[illegible] 30 [illegible] 2m [illegible]
et [illegible] ut [illegible]
no [illegible] ut [illegible]
[illegible] quare
[illegible] q [illegible]
[illegible] debitum reddi [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad
[illegible] ut
[illegible] in aliam [illegible] longe
[illegible] 2m qo [illegible] no pt [illegible]

no hic infra continetur duos prohibentes sunt supra

denuntiatur inhibere ne contrahat matrimonium
et dato quod de facto inhibeat si tamen
super contrahit contra huiusmodi prohibitionem valet
contractum quia huiusmodi non excludit
separatim ab aliquo sancto certo sed
matrimonium et solum etiam ut patet ex
dictis supra et est arguendum patet ad galli
secundo ubi quidem ad sanctam quem in
ex parte primum apostolus in opposito
usum non est super hoc libro ex quo
patet hic super tenetur obedire domino
temporali in operibus mandatis non tamen
tenetur ei obedire in operibus naturalibus
quia si proprie non dominus non pertinet
non tenetur in opere inferre liberare
quod est opus naturale ut patet 2a de rea non
tenetur ad hoc de pro anno bene
et idem quod masculus ad hoc quod possit
contrahere matrimonium debet esse 14
annorum de lege etc et femina 12
quia quam hoc tenetur non reputatur hic
dispositio que requiritur ad finem matrimonii
malo contrahere ut habetur post contra
que requiritur ad reddendum matrimoniale
debitum ut patet ex supra dictis sed
tamen puella non quarum sed post
debitum post quod fornicatio sit iungit
quibus matrimonium qua contra sunt
tamen propter aliquam separare non huiusmodi
contrahens potest aliud contrahere et non
ille qui separatur causa fornicationis
quia iste qui separatur causa fornicationis
tenetur vero matrimonium et ideo separati
quibus corpore vivente alio non sunt
contrahere sustinent hoc impedimentum
quod supra dicebatur ligamine si separare
tamen quod dicatur ut tenetur vero
matrimonium et ideo post separationem
non remanet ibi verum impedimentum
et propter hoc de novo potest contrahere matrimonium

Cum quaeritur utrum ordo vel votum

sequitur impediat matrimonium et videtur quod
non quia ordo et votum non prohibent ma-
trimonium contrahere quia non debet prohiberi matrimonium
quod dei instituit contra huiusmodi matrimonium autem
patet quia sepe contingit quod habentes
ordinati vel voto astricti patiuntur
magnas tentationes carnis tunc habent
qua est patet quia non est venale
quod in matrimonium habeat impedimentum ubi matrimonium
absque impedimento potest habere licentiam in
quam est imago quam in iste dicatur
dispositus ponit hoc impedimentum
matrimonii puta ordinem et votum et
post contingit de quo hic hoc
aliquis et videndum primo de impedimento
ordinis 2o de impedimento voti simplicis
ad quod 3o 3o de impedimento voti solemnis
de impedimento facto contingit quo ad hoc
3am de primo et certum quod propter
sacros ordines quorum hoc dicitur ordines
maiores sunt ultimum maiores per
ordines sacri ut patet ex dictis supra
2a arguendo 2o et 2am hic pono duas
conclusiones prima quod in ordo de
hoc modo impediat matrimonium contrahendum
quam in minores autem contrahit ordinem
dicitur quam in minores ordines quibus
non impediunt matrimonium contrahendum autem
et non quia patet quia ille qui est hoc
autem non debet astringi voto continentiae
et propter hoc tamen votum ad annos discretionis
post contrahere matrimonium 2a quo
iste sacer ordo impediat matrimonium contrahendum
et dirimat si post fuerit per sanctum ordinis
sine gratia quia in parte matrimonium
contrahere contra hoc sanctum esse quod
mittat quod non suum accep-
tum sed quibus potest in sacris ordi-
nati sanctus prohibetur matrimonium con-
trahendo 12 est arguendo et declaratum
supra de 3a etiam patrimonium
et si sanctus suppositus licet declarat
contingit tale primo et in sancto ex
posse sumitur ambo iste conclusiones

[illegible] sed contra apostolus primo ad thimotheum
3o dicit diacones sint unius uxoris
viri qui suis filiis bene presint
et suis domibus qui si bene ministraverint
non prohibent ministros continentes habere
uxores sed et elimosinas dare et
pro quibus non videtur quod circa hoc tenuatur
valeat prohiberi hic est contra
quod in sexta synodo statutum fuit
quod nullus eorum in sacris ordinibus de-
novo contraheret matrimonium et in illa
synodo nichil de continentia fuit
preceptum et ideo si qui contraxerunt antequam
essent in sacris ordinibus illi non
tenebantur ad continentiam quamdiu vivebat
uxor sua et post mortem tenebantur
ad continentiam quia non licebat eis secundo
contrahere tamen quia secundum hoc statutum
[illegible] tamen quia secundum bigamiam
et [illegible] ut [illegible] post in sacris
ordinibus [illegible] tamen quia secundum hoc
ordinavit apostolus quod dicit quod episcopus esse
unius vir unius uxoris ut patet prima ad
thimotheum 3o et quia contra in omni
ordinaria in predicto synodo consuetudine
ideo istum modum observat usque ad ho-
diernum diem Sed postea per multos
annos a [illegible] consuetudinem
omnibus de certo ordine [illegible]
tamen de certa [illegible] statutum fuit
quod omnes in sacris ordinibus non
solum non possunt matrimonium denovo contrahere
sed et quod tenentur perpetue continere
et ideo omnes de certa latina
seu occidentali per illud statutum sacris
ordinibus [illegible] obligati ad conti-
nentiam [illegible] et patet quod dominus
apostolus et ad [illegible] per multos
annos postea primo habuit certum
statutum circa [illegible]
continentiam omnibus in sacris ordinibus
constitutis de parte [illegible] occidentalis
[illegible] in illud statutum [illegible]

unanimiter consensum Et illa verba
apostoli non sunt precepta sed solum permissiva
ideo licuit ecclesie ad statuendum de-
inde [illegible] contra Ad 2m [illegible] aliquid
prohibet matrimonium contrahendum et dirimit
contractum alia vero solum impedit
contrahere et dirimere contractum
et quod [illegible] prima est
dispositio 2o quod aliqua vero solum
solum matrimonium contrahendum prohibet
de primo est [illegible] de quo solum est dicendum
unde matrimonium contractum dirimitur primum
est adulterium post mortem uxoris legi-
time illa vivente ut contrahit matrimonium cum
alia adultera vel adultera post
mortem mariti sui ut vel contrahat
cum adultero et iste duo premissa
conditiones per verba de presenti contrahant
matrimonium tunc peremptorie legitime
ut [illegible] 2a [illegible] quod si quis
vivente [illegible] et si adulter
vivente uxore sua dat fidem
adultere de matrimonio contrahendo cum ea
post mortem uxoris sue vel post
mortem mariti ipsius adultere ut
[illegible] 3a [illegible] talis [illegible]
[illegible] si adulter cum adultera
de facto contraxit matrimonium per verba
de presenti vivente uxore alterius ad-
ulteri vel vivente marito adultere
et [illegible] est quod sit adulter cum adultera
per matrimonium alias non est matrimonium
dirimens [illegible]
qui dirimit [illegible] matrimonium quod [illegible]
[illegible] possunt [illegible] patet [illegible]
[illegible] sine fide [illegible]
[illegible] premeditata morte
[illegible] dimidia Sed septem
assignantur [illegible] que prohibent
matrimonium contrahendum non tamen dirimunt
contractum [illegible] et [illegible]
de isto [illegible] 3a [illegible] si [illegible]

viduam et talis qui dormierit 2m
est raptus sponse puta si aliquis rapit
uxorem vivam alteri desponsatam et
hic habetur 27 q 2 et talis penitentia 3m
est uxoricidium puta qui uxorem suam
occidit dampnose zelo prurientie et
de hoc habetur 33 q 2 admonere et
4m est susceptio proprie sobolis de sacro
baptismo instante ingenio ut si reddat
debitum carnalis copule ut habetur 30
q prima et est talis qui prolem
suam coram episcopo vel aliquo suscipit
sollempne pena ut habetur 33 q 2
talis de hiis autem est si quis scienter
accipit monialem in uxorem ut habetur
27 q 1 et pena talis sicut qui uxorem
interfecit rapto sponse et uxoro-
ricidio susceptio proprie sobolis uxorem
probat ut si peniteat sollempniter
vel monialem accipiat prohibentur
hic coniugium sortiendi de 3o articulo
est ad videndum que votum impediens
matrimonium est votum continentie sollempne
et illud est votum simplex quod quidem autem
votum continentie dicatur esse so-
lempne quando debet fieri vane
[illegible] apud peritos [illegible]
doctrinam [illegible] et maxime
peritos solempnitur duobus modis
votum continentie sollempnizatur sive per
ordinis susceptionem et per approbationem religionis
professionem vel manu eius qui potest recipere
huius professionem puta manum prelati
illius cui professus est vel vitam eius
gerit vel si mansit in religione
vel autem si quis alio modo con-
trahit quam hiis duobus modis hoc
dicitur votum simplex et alii addunt
alios modos sed reducuntur in
istos quo prima sollempne votum
continentie prohibet matrimonium contrahendum
et dirimit contractum quia sacer ordo
et approbata ordinis professio prohibet

contrahendum et dirimit contractum sed
sollempne votum continentie vel est ad
annexum sacro ordini vel approbate
ordinis professioni [illegible]
quod sacer ordo impediat matrimonium con-
trahendum et dirimat contractum patet in primo
[illegible] professio
prohibeat et dirimat habetur [illegible]
[illegible] qui clerici vel sanctos [illegible]
coram [illegible] et habetur 27 que talis
[illegible] et est habetur 27 q prima q
in [illegible] 2m quo
votum continentie simplex prohibet matrimonium
contrahendum quia si in aliquo casu votum
continentie non impediret matrimonium con-
trahendum hic maxime est qui post huiusmodi
votum aliquis contraxit matrimonium [illegible]
[illegible] iuramento non obstante [illegible]
[illegible] in omni alio casu impedit con-
trahendum [illegible] superior [illegible]
[illegible] dispensatum [illegible]
[illegible] qui clerici vel sanctos [illegible]
2m quo simplex votum continentie non
dirimit matrimonium contractum quia ad
[illegible] obstante verba
de presenti matrimonium [illegible]
[illegible] sunt vero matrimonium hic
non dirimit matrimonium contractum sed non
obstante [illegible] verba de presenti
[illegible] vero matrimonium ut patet 27 que
[illegible] si [illegible] [illegible]
ut patet [illegible] ligamine [illegible]
vinculum matrimonium [illegible] dirimit matrimonium
[illegible] si unus coniugum
[illegible] religionem [illegible] matrimonium
[illegible] ut [illegible]
[illegible] baptismi [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] manente [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] vitam [illegible]
[illegible] vitam
[illegible] et [illegible] omnibus est [illegible]
[illegible] [illegible]

duo dubia circa illam materiam sunt
declaranda. primum est dato quod vir vo-
cetur ad uxor vir longo tempore pro-
ditus vir possit contrahere denovo
matrimonium et dato quod contrahat quan-
tum illo 2o coniugi debeat se con-
iungere per eam tali dicto de 2is
nuptiis. 3m est dato quod de morte
suscitetur vir teneatur uxorem quam
prius habuit quia mortua et ipsa
an ut ambo sunt absoluti circa
quod est accidens quod aliquis suscitetur
mortuus potest intelligi dupliciter uno
modo alias appellatus [illegible] sicud re-
uiuit pia [illegible] medicina quedam
infirmitas eciam habens [illegible] [illegible]
[illegible] hic est per [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] vir esse mortuum [illegible]
[illegible] de ista infirmitate [illegible]
prima si ad [illegible] sunt vel mortuus
suscitatur et uxor eius post mortem
suam contraxit matrimonium cum alio illo
vivo [illegible] debet manere cum 2o et non
[illegible] [illegible] [illegible] qui a morte est
resuscitatus quod quod legitime contraxit
est hic non est dimidium [illegible] illa
[illegible] contraxit legitime cum illo
vivo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] super [illegible]
questione de 2is nuptiis 2m [illegible]
dato quod non contraxit cum alio [illegible]
non tenetur de morte recipere illum
virum a mortuis resuscitatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tenetur [illegible] denovo
contrahat cum eo quia vinculum matrimonii
dissolutum fuit in morte illius [illegible]
[illegible] post mortem uxor non mansit
illi vivo in aliquo obligata [illegible]
illam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad ubi ait [illegible] [illegible] et lege
quanto tempore vir eius vivit [illegible]
si dormierit vir eius liberata est

a lege viri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] 2m quod si aliquis vere sup-
[illegible] infirmus mortuus videlicet
talis ad [illegible] [illegible] de morte tenetur
recipere uxorem suam et ego illa tenetur
recipere eum quia matrimoniale vinculum
fundatur super toto coniuncto et in toto
non dissoluto non dissolvitur [illegible]
vinculum [illegible] [illegible] in vera morte
totum dissolvitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et per quod esse [illegible] quod
est esse totum corrumpitur [illegible] [illegible]
infirmitate non dissolvitur totum nec
corrumpitur esse totum [illegible] manet [illegible]
vinculum et per quod manet matrimonium
verum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] hic [illegible] quod est matrimonium
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
que carnales [illegible] non
sunt impedimentum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corporis et [illegible] [illegible]
[illegible] qua [illegible] [illegible] hominibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Consequenter vero [illegible] duas personas
infideles infra gradum [illegible] [illegible]
[illegible] prohibitum possit esse verum
matrimonium et verum quod non quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] impe-
diunt matrimonium quia utrumque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia et infidelitas impedit
matrimonium [illegible] et impedimentum sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
impediat quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impedit matrimonium [illegible] [illegible]

vel quo infideles se habent ad invicem [illegible]
qualiter circa infidelitatem quo ad [illegible]

et cognatio patet et quantum ad tertium
primum quia ubi infidelis fidelis cum
infideli non potest contrahere matrimonium Contra
abraham habuit verum matrimonium cum
sara ergo non impedit verum matrimonium
disparitas fidei Item amplius quia alias
sequitur quod abraham habuit
de sara non fuisse legitimum heredes
cum tamen testatur sacra scriptura
gen. 2o capitulo et patet quia sara
fuit filia patris abrahe ut patet
gen. 20 In ista questione primo
videndum est quo infideles se habent
aut ad invicem inter se respectu
2o se habent ad invicem respectu
infidelitatis quo ad primum 3o autem
et 3o videndum est quod consanguinitas
de [illegible] quatuor gradum et la
usque ad quotum gradum consanguinitas
impediat matrimonium cum fidelium
et infidelium quo ad distinctionem
quorum de primo pono duas conclusiones
prima est infidelis cum infideli potest
verum matrimonium contrahere quia illi apud
quos potest esse lex [illegible]
illos potest matrimonium verum contrahere sed
lex naturalis potest esse apud infideles
et matrimonium potest esse inter eos ergo
quia secundum deum est simpliciter matrimonium
aliquo modo est de lege naturali
et signum quia homines [illegible] ante
cum quando legem scriptam patet
et [illegible] quia ad romanos primo dicitur
de infidelibus gentilibus quod legem
dei habuerunt scriptam in cordibus
suis hec autem non potest intelligi nisi
inquantum habuerunt legem naturalem que in-
cludit legem dei quantum ad decem
precepta decalogi et licet duarum
personarum infidelium matrimonium actu-
aliter et complete non significet unionem

Christi cum ecclesia sicut cum aptitudinaliter
illam unionem significat patet quia ipsis
conversis ad fidem si baptizantur ex
tunc novo contractu matrimoniali
matrimonium eorum actualiter et complete
significat illam unionem patet et
licet illud sacramentum non sit ratum
[illegible] fidei 28 q. 1 c.
[illegible] ubi [illegible] est
verum et legitimum quia ut habetur
28 q. 6 c. [illegible] illud matrimonium quod
est ratum sed non legitime sed matrimonium
inter duas personas fideles legi-
timas absque debitis solemnitatibus
clandestine secundum alios quod legitimum
sed non ratum ut matrimonium inter personas
legitimas sed non fideles contractum
illud [illegible] matrimonium non est ratum
eo quod dissolubile efficitur Secunda [illegible]
unius conversi ad fidem secunda quia
vinculum secunde fidei est maius
vinculo precedentis matrimonii ergo [illegible]
magno precedens matrimonium derogat
sicut vinculo perfecti et vinculum
precedens matrimonium [illegible]
et illud [illegible]
[illegible] 2a quod fidelis cum fideli
non potest contrahere verum matrimonium et hoc
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut patet 12 q. 1 ubi dicitur
nisi eiusdem religionis et fidei
maneat copulata coniugia [illegible]
patet [illegible] q. 1 [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible] cum infidelibus quia
[illegible] lucis ad tenebras [illegible]
[illegible] fidelis cum infideli Exemplum [illegible]
[illegible] primo [illegible]
[illegible] dissolvunt

coniugia contracta cum eis cum mulieribus
alienigenis et Deuteronomii vii ubi
dominus precepit filiis Israhel ne
matrimonium contraherent cum Cananeis
Sed quero si infidelitas impedit
matrimonium et dicendum infidelitas impedit
sed impedit si ambobus coniugibus
comparatur infidelibus maior videtur
esse infidelitas quam si unus est infi-
delis et alter fidelis Et ideo
exemplum habetur in multis locis in veteri
testamento nam Joseph contraxit cum
muliere egyptia ut patet Genesis
xli Moyses cum ethiopissa ut
patet Numeri xii Hester quod fuit
fidelis iudea contraxit cum rege
Assuero qui fuit gentilis ut patet
Hester ii Tales [illegible] quod
infidelitas precedens non impedit
matrimonium sed contractum impedit quod
separatur [illegible] fidelium aliquid
coniugis sed ante non quod aliquibus
coniugibus comparatur infidelibus sed
alias [illegible] quod [illegible]
patres qui fuerunt sub lege Moysi
poterant contrahere matrimonium cum infi-
delibus et quod et [illegible] [illegible]
nulla lege fuit prohibitum sed per
legem prohibitum fuit ne contraherent
cum mulieribus Cananeis ipsorum
ne ritum Cananeorum sed quod si in-
imitabatur ritum suum et [illegible]
bat se ad ritum hebreorum et
licebat contrahere cum ea sed apparet
de Raab que capta fuit in
Jherico cum qua contraxit na-
ason princeps tribus Juda nam
et de ea genuit Booz ut patet
Mathei primo Sed de aliis infide-
libus exceptis Cananeis non
fuit filiis Israhel prohibitum quod possent
ipsis matrimonialiter copulari [illegible]

cum mulieres dicit non alienigenas
ad infideles ut habetur Deuteronomii vii
Sed quia lex evangelii magis perfecta
[illegible] et contrahere cum aliis infideli-
bus [illegible] sive sit iudea sive pagana
sive gentilis [illegible] et ideo [illegible]
quod infidelitas coniugis dicitur [illegible]
duos [illegible] in ambobus alios [illegible]
tamen prima quod in ambobus legi [illegible]
coniuges de infidelitate conveniunt
ad fidem [illegible] et matrimonium post [illegible]
non est dissolvendum quod [illegible]
[illegible] et fides non dissolvit matrimonium
ut [illegible] disparitas cultus sed quod
ambo coniuges ad fidem [illegible]
conveniunt [illegible] non [illegible]
cultus disparitas [illegible]
[illegible] gaudent de [illegible]
Sed quero si fides [illegible] [illegible]
[illegible] matrimonium contractum infra
[illegible] contractum sed infideles
non [illegible] [illegible] infra
[illegible] [illegible] non ob-
stante quod fideles tales ambo
[illegible] ad fidem matrimonium [illegible]
dissolvitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod unus infidelium
[illegible] ad fidem [illegible] alius
in infidelitate manente et fidelis
[illegible] [illegible] [illegible] infideli
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sine [illegible] sed fidelis de-
[illegible] [illegible] cum [illegible] sine [illegible]
[illegible] coniugi infideli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
manens infidelitate [illegible]
[illegible] si [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fideli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ad
[illegible] infidelitatis [illegible] si [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]

apostatauit sunt sed sapientes ut
d[icitu]r extra de co[n]u[ersione] c[on]iu[gatorum] Sz q[ua]m illud Iher[onimi]
prima adtectus d[e] extra de diuo[rtiis]
no[n] d[icitu]r si quis s[anc]t[u]s uxore[m] habens
infidelem et hec [con]sensit habitare
cu[m] illa no[n] dimittat illa[m] et si q[ua]
mul[ier] h[abe]t viru[m] infidelem et hic [con]se[n]
tit habitare cu[m] illa no[n] dimittat
viru[m] sanctifica[tu]r n[am] vir etc. Ex quo
pat[et] q[uod] illa q[ue]st[i]o ap[osto]li repugnat
verbis ap[osto]li d[icitu]r q[uod] obs[er]uatis
illis g[e]n[er]alib[us] q[u]e ap[osto]li [con]cedebat
fidelib[us] tunc aut[em] no[n] [con]cedent
et no[n] extra o[mn]i[u]m in g[e]n[er]alib[us] aliquo
d[icitu]r pape 28 q. 1. dicendu[m] no[n]
p[e]r infidelis in q[ui]b[us] eis ma-
nere qu[am] iam infidelem dimitti
translata e[st] de 3o ar[ticu]lo s[ecundu]m
e[st] q[ui]d [con]sang[uin]itas qu[omodo] diffinit[ur]
sic Consang[uin]itas e[st] vinculu[m] p[er]so[narum]
ab eode[m] stipite descendentium car-
nali p[ro]pagac[i]o[n]e [con]tractum Et pr[edic]ta
sic appella[tu]r p[ro]xima cognac[i]o ta[m]
q[ua]si vno gradu h[abe]n[t]i qui se [con]sang[uin]ei
p[ro]p[ter] ea linea vo [con]sang[uinitati]s
e[st] ordo p[er]sonar[um] s[ecundu]m r[ati]o[n]em
decli[n]atus g[ra]dus a[u]t[em] distantia
s[ecundu]m q[uam] a[ut]em ordo p[er] capi[tulum] c[ognoscitu]r
s[ed] in alio infinitu[m] e[st] linealiu[m]
et sunt h[ui]c du[m] sorte line[a]e [con]sang[uinitati]s
ascendens descendens et t[ra]nsu[er]salis
in linea ascende[n]te p[ri]m[u]m gradu[m] fa-
ciu[n]t p[ate]r et m[ate]r 2m gradu[m] au[us]
et aua 3m p[ro]au[us] et p[ro]aua 4m
abauus et abaua in linea de-
scendente p[ri]mu[m] gradu[m] faciu[n]t filius
et filia 2m nepos et neptis
3m pronepos et pronept[is] 4m ab-
nepos et abnept[is] 2a linea
vo t[ra]nsu[er]sali p[ri]m[u]m gradu[m] faciu[n]t
duo f[rat]res s[e]u due sorores p[ro]u[t]
f[rat]r et soror 2m filij duor[um] fr[atru]m
q[ui] d[icu]ntur [con]sobrini ut filij
duar[um] sororu[m] q[ui] d[icu]ntur [con]sobrini

3m nepos duor[um] f[rat]r[u]m 4m pronepos
eor[um] E[s]t a[u]t[em] aduerte[n]d[u]m q[uod] in
linea t[ra]nsu[er]sali equali quoto
gradu p[ro]p[r]ie distant a stipite
tanto gradu distant int[er] se et
si vna p[er]sonar[um] magis q[ua]m alia
distat a stipite et distata q[ua]lis
p[er]sonar[um] S[ecundu]m antiq[uo]s 2m distantia[m]
remotior[is] p[er]sone Ex[empl]i[gratia] duor[um] fr[atru]m
nepotes distant a p[at]re illor[um]
in 3o gradu vero distant int[er] se
in 3o gradu Sz nepos vni[us] fr[atr]is
et pronepos alt[er]i[us] fr[atr]is distant
int[er] se in 4o gradu eo q[uod] p[ro]ne-
pos alteri[us] fr[atr]is distat a stipite
s[cilicet] a p[at]re illor[um] fr[atru]m in 4o g[ra]du
De 4o ar[ticu]lo pono duas q[uesti]o[n]es
vna e[st] cu[m] iure[m] s[e]c[u]l[u]m aliam
e[st] cu[m] iure[m] infid[e]liu[m] p[ri]ma e[st]
q[ua]re fideles p[ro]hibe[n]t[u]r [con]trahe[re] m[at]rimo[niu]m
usq[ue] ad 4m gradu[m] [con]sang[uinitati]s
inclusiue q[ui]a usq[ue] ad illu[m] gradu[m]
durat cognic[i]o nat[ur]alis int[er] homi[n]es
m[e]mor[ia] e[st] no[n] e[st] int[er] aut[em] ult[ra] illu[m]
g[ra]du[m] h[ab]ere [con]trahe[re] f[a]c[er]e amicic[i]e
[con]munialis [con]tractu[m] Cont[r]a q[uo]d et
p[ro]p[ter] [con]g[e]n[er]alis [con]fi[rmatio] no[n] debet
de [con]sang[uinita]te et affi[n]it[a]te Ex quo
p[ate]t q[uod] p[ro]p[ter] illud statutu[m] [con]cilij g[e]n[er]al[is]
tollu[n]t[u]r octo gradus p[ro]hibiti
q[ui]a 2m antiqua iura no[n] licent
aliqua[m] [con]trahe[re] m[at]rimo[niu]m infra 4m
gradu[m] [con]sang[uinitati]s 35 q. 2. ca[pitulo]
ad sedem 2a q[uesti]o [con]munes no[n]
bap[tiza]ti e[st] vtru[m] fidem deg[e]n[er]antes
p[ossu]nt [con]trahe[re] v[er]o m[at]rimo[niu]m infra g[ra]du[m]
[con]sang[uinitati]s [con]t[r]a p[ro]hibitu[m] q[ui]a clas
ut s[unt] iudei i[n] mitiac[i]o[n]e leg[i]s
diuine date p[er] moysen ut s[un]t g[e]n[ti]-
les i[n] mitiac[i]o[n]e leg[is] na[ture] Si s[un]t
iudei et p[ossu]nt [con]trahe[re] in 3o gra[du]
s[ecundu]m q[uod] ut p[ate]t leuit[ici] 28o vbi solu[m]
p[er]sonam i[n]p[er]s[onam] datam p[ro]hibet[u]r i[n] p[ri]mo

no[n] iudei in[fideles] et 2o
q[ua]n[do] d[e]u[m] a[d]q[ui]s[itu]m (?) [con]t[r]ahu[n]t

et in 2o gradu sed gentiles soli in
nullis legi nec et uxor matrimonium
contrahunt in 2o gradu quia consimilis lex
positiva scripta sic prohibeat tamen lex
naturalis non videtur sic prohibere quia sancti patres
in antiquis patribus qui legem
mosaycam precesserunt ita sara
uxor abrahe fuit soror sua
ex parte patris et lia uxor iacob
fuit consobrina sua cum fuit filia
laban qui fuit frater rebecce matris
ipsius iacob 2o si inter gentiles
infra prohibitos gradus non contraxerunt
vel per matrimonium et post quod aliqui
infra predictos gradus copulati conver-
terunt ad fidem christianam et non pla-
cet eos esse separandos sed quod est
similiter et ante conversionem quia infideles
qui ad fidem convertuntur circa eorum
patrem ecclesia conjugia sed prout
[illegible] [illegible] de infidelibus de
conversionibus et affinibus in tali gradu
de divorciis et idem tali 18o qui
etiam suam [illegible] publice [illegible]
quod licet non est verum quia infidelitas
[illegible] supra non impedit matrimonium sed
solum quod actus patris vere [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non impediunt matrimonium [illegible]
[illegible] sed solum vere [illegible]
[illegible] legis mosayce [illegible] legem
naturalem [illegible] non prohibetur [illegible]
[illegible] scripture sed [illegible] aliqui magni
doctores quia [illegible] [illegible]
[illegible] sunt quod [illegible] [illegible] uxor patris
vel quod filii [illegible] uxor matris
[illegible] [illegible] [illegible] contra legem
naturalem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed abraham non [illegible]
[illegible] sororem suam uxorem [illegible]
non [illegible] contra legem scriptam
quia non [illegible] fuit lex scripta que [illegible]
prohibuit [illegible] leviticus 18o [illegible]

et aliquid [illegible] est quod [illegible]
[illegible] [illegible] contra legem naturalem
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] contra legem naturalem
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] uxor sua fuit soror sua
filia patris sui [illegible] [illegible] [illegible]

Consequenter queritur utrum affinitas impe-
diat matrimonium et videtur primo quod quod
[illegible] [illegible] est [illegible] non [illegible] aliquid
impedire sed affinitas [illegible] nichil
est [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] vel est res absoluta vel relata
sed affinitas non est res absoluta ut
[illegible] [illegible] relata quia relatio non
[illegible] [illegible] aliquid sine aliquo
absoluto fundamento sed [illegible] [illegible]
affinitatem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] absolute vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] impedit
matrimonium affinitas [illegible] publice honestatis
iusticia vel spiritualis et legalis cognatio
sed [illegible] impediunt matrimonium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] In isto [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] videndum est quomodo [illegible]
[illegible] et utrum matrimonium valeat
impediri [illegible] de publice honestatis
iusticia 2o de affinitate quo ad [illegible]
[illegible] 3o de spirituali cognatione [illegible]
de legali cognatione quo ad [illegible]
[illegible] De primo est advertendum
quod [illegible] [illegible] et [illegible] publice
honestatis iusticia [illegible] [illegible] publice
honestatis iusticia est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quid sunt sponsalia et
qualiter [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

q. 27 q. 2 c. Cum iuxta ista diffe-
rentias ponitur genus nam in hoc
publice honestatis iustitia conveniunt
cum affinitate et cognatione. Quod
certa ponuntur per differentias nam quod est
quod publice honestatis oppositum provenit
differt ab affinitate que proximitas
proveniens ex carnali copula et a spirituali
cognatione que provenit ex sponsalibus
que sunt certa aliquorum sacramentorum
collatione et a legali cognatione
que provenit per legalem adoptionem
et per hoc quod additur robur ex sponsalibus
abusive certe differt ab illa
propinquitate que dicitur consanguinitas
que non provenit ab aliqua unione
certe sed a naturali generatione
et hoc addidi quia illa proximitas que
dicitur publice honestatis iustitia extendit
se ad omnes consanguineos ita quod per
illam proximitatem dicuntur propinqui omnibus
consanguineis sponse et sponsa est
propinqua omnibus consanguineis sui
sponsi et eo dato quod sponsalia dissol-
vantur ita quod neuter nec sponsus
et sponsam non consummant et tunc
tamen durat proximitas que dicitur publice hones-
tatis iustitia sponsus non potest contrahere
matrimonium cum aliqua consanguinea spon-
se et e contra sponsa cum aliquo
suo consanguineo sui sponsi et illud
27 q. 2 c. Si quis uxorem et
extra de sponsalibus impuberum. Et
publice honestatis iustitia prohibetur
matrimonium usque ad quem gradum consan-
guinitatis [illegible] et contrahentem per
sponsalia [illegible] de facto sunt
[illegible] et [illegible] prohibiti certe et
tamen [illegible] propinqui [illegible]
si aliquis contraheret sponsalia cum aliqua
sua consanguinea [illegible] non
potest [illegible] de facto [illegible] talis
[illegible] potest contrahere cum aliqua consanguinea

illius sponse ut illa cum aliquo
consanguineo illius sponsi et hoc
verum est excepto si primo contrahe-
tes sponsalia sunt infra septem
annos et non apparuit [illegible] sunt
postquam septem attingunt ut
extra de [illegible] c. [illegible]
desponsavit et c. Ad audientiam
de sponsa duorum [illegible]
scilicet quod affinitas sic diffinitur
affinitas est proximitas personarum
proveniens ex carnali copula carens
omni parentela. Sic proximitas ponitur
pro genere [illegible] per differentias nam per hoc
quod provenit ex carnali copula differt
a publice honestatis iustitia spirituali
et legali cognatione. Sed per hoc quod tamen
omni parentela differt a naturali generatione
et [illegible] in ista differentia car-
nali copula et non coniugali quia sive
copula sit fornicaria sive legitima
dummodo sit naturalis et completa generatur
ista proximitas qua masculus efficitur
affinis omnibus consanguineis ipsius
mulieris quam carnaliter cognovit et
mulier efficitur affinis omnibus consanguineis
ipsius maris ut 35 q. 3 c.
Nec eam pater et c. [illegible]
de eo qui cognovit consanguineam uxoris [illegible]
et notandum dummodo sint naturalis et completa
quia si vir cum [illegible] suo attingeret
[illegible] corpus mulieris et tamen ab actu
illo desisteret antequam semen [illegible]
[illegible] nulla [illegible] generatur
affinitas inter virum et consanguineos
mulieris ut [illegible] quod semen
[illegible] si tamen non recipitur
[illegible] mulieris [illegible]
[illegible] pollueretur [illegible] naturalis
seu [illegible] nulla carnali copula
generatur affinitas ut patet 35 q.
3 c. [illegible] ordinaria [illegible]
[illegible] si illa extraordinaria
pollutio [illegible] materialis

tue ij tanta affinitas contrahitur quod
nulli non possit contrahere matrimonium cum
consanguineis eius vir tum consanguinea
mulieris ut in textu sequitur de eo
qui cognovit consanguineam uxoris sue et
dicit per dicta quod hec extraordinaria
positio sit non efficit sed publice
honestatis impedimentum ut in textu superius
decretalem iam allegatam et et hic
advertendum quod antiquitus fuerunt tria
genera affinitatis quorum primum habuit quatuor
gradus quibus omnibus matrimonium prohibe-
batur equali modo sicut inter gradus consanguinitatis
2m genus habuit tres et 3m genus
habuit duos gradus ista patet 35 q. 3 ca.
tunc dicitur sed quia postea per generale
concilium abrogatum est prius antiquum
genus ad 2m et 3m genus affinitatis
quo ad omnes suos gradus et primum
ad primum genus quoad 4m eius et septimum
gradum sicut patet in textu in de. consanguinitate
et affinibus 2de sed abrogatur solum
hos gradus primi generis affinitatis et
mixti impedit matrimonium sic declaratur
exemplariter sunt duo fratres quorum
unus vocatur petrus alius johannes et
johannes accipiat uxorem filius legitime
sui sanguinem que vocatur bertha
et bertha attinebit petro in primo
gradu affinitatis et filio petri in 2o
gradu et nepos petri ipsa attinebit
in 3o gradu affinitatis et pronepoti
eiusdem petri attinebit ipsa in 4o
gradu affinitatis et sic usque ad
septimum gradum inclusive prohibetur bertha
contrahere matrimonium cum petro et cum hiis
qui a petro lineam collateralem descen-
dunt et ex eius uxoris et ista quod
bertha et johannes carnaliter coniuncti
sunt quasi una caro efficiuntur in eodem
gradu consanguinitatis prohibetur johannes contrahere
matrimonium cum aliqua persona simili
eodem gradu affinitatis prohibetur

bertha contrahere cum eadem persona si est
masculus et non sicut johannes cum persona sua
prohibetur contrahere in primo gradu sicut bertha
uxor johannis cum petro et eodem modo
et de ipsis qui sequuntur ipsius berthe et
eorum qui ab ipsius parte descendunt
condicionem et quia post carnalem
copulam generatur affinitas propter quod vir
attinebit omnibus consanguineis uxoris
et uxor omnibus consanguineis viri modo
ut iam dictum est sed post non oritur
aliqua affinitas inter consanguineos viri
et consanguineos uxoris et ideo pater et filius
possunt legitime accipere matrem et filiam
et duo fratres possunt duabus sororibus
legitime copulari ista omnia applicantur
35 q. 3 ca. sane et 35 q. 2 ca. porro
et si primo lege fratre mortuo sine
prole frater tenebatur suscitare semen
fratris sui hoc fuit ex dispensatione
divina de 3o articulo est advertendum
quod spiritualis cognatio 3o habet species
una dicitur paternitas spiritualis et hec
attenditur inter patrem spiritualem et filium
spiritualem est autem pater spiritualis quantum
ad primum ille qui baptizat et ille
qui suscipit baptizatum de fonte baptismi
et episcopus qui confirmat et ille qui tenet
eum qui confirmatur coram episcopo filius
autem spiritualis dicitur ille qui baptizatur
vel confirmatur 2a species est compaternitas
et hec attenditur inter parentes carnales
ipsius baptizati vel confirmati et iam dictos
patres spirituales 3a species dicitur fraternitas
spiritualis et hec attenditur inter filium
spiritualem et filios carnales sui
patris spiritualis unde omnes filii baptizantis
et omnes filii suscipientis aliquem
de baptismo sunt spirituales fratres
illius qui baptizatur et suscipitur de
baptismo ista patent 30 q. 3 c. primo
et in pluribus talis de cog. spirituali
et sequitur et aliis de speciebus spiritualis cognationis

qua d(icitu)r cognatio spiritualis est propin-
quitas ex sacramenti datione uel ex eo
proueniens. Visis premissis consequenter
restat videre quo
personas impediat matrimonium contrahere ad
partem presentem et sciendum quod pater spiritualis
non potest contrahere matrimonium cum filio spirituali
nec mater spiritualis cum filio spirituali et
dato quod contraxerint peccant et dirimendum
est ut patet 3o q. 3 ca(pitul)o peruenit licet
etiam non quod si pater spiritualis contraxit cum
carnali sue filie uel filii spiritualis
tale matrimonium non est dirimendum ut patet
30 q. 3 ca(pitul)o illud et ut est expressum
matrimonium dirimendum si pater spiritualis contra-
xit cum filia carnali generata
a suo filio spirituali quia spiritualis cognatio
non habet aliquos gradus ut patet per
i notam super illo ca(pitul)o de spirituali cognatione
est et est notandum quod proximitas con-
ueniens aliam personam carnaliter
cognouit uxorem suam potest impe-
dimentum uxor ne contrahat cum filio
spirituali ipsius mariti sui et econuerso
si quis spiritualis proximitas inter eos
conueniens quod cognouit uxorem quia
ad illud tempus uir non sunt una
caro cum uxore in coniunctione sua quod
quis filium spiritualem de priori fonte
suscepit uel tenebat uxor ut patet
30 q. 1 ca(pitul)o quod spiritualem de 2w
per et additum quod ratione proximitatis
pater spiritualis non potest contrahere matrimonium
cum matre carnali filii spiritualis
officium uel mater spiritualis cum patre carnali
et si contraxerint tunc matrimonium est penitus
dirimendum ut 30 q. 1 per totum de
eodem patet tamen ratione de cognatione
spirituali et sed proximitas durante
personis predictis spiritualem ne possit
nubere matri carnali sui filii spiritualis
sed eadem proximitas durante personis
uxor patris spiritualis ne post mortem
eius ipsa possit nubere patri carnali

post filii spiritualis sit presumptio quod
iam dicta proximitas non prius adueniat
illi uiro quam per carnale copulam sint
per amo effectus unitatis cum uxore
sua quia si uir prius fuit compater quam
accederet uxorem et uxor post mortem
eius licite contrahit cum eo qui compater
erat mariti sui iam defuncti et
sed dicendum est quod proximitas durante
quando uiro se extendit ad uxorem
et quando non si aliquis amborum
extenderet ad uxorem si uir suscepit
puerum de baptismo uel baptizat
i nomine uel causa necessitatis ut
patet 30 q. 1 ca(pitul)o si quis. Notandum est
econuerso ipsam maritum quod si aliquis
leuat puerum habentem ab alia muliere
quam ab uxore sua et pater spiritualis
ipsius pueri non impeditur quin mortuo
illo homine possit contrahere matrimonium cum
uxore sua ita quod in illo casu
una mulier potest habere duos compatres
simul et eodem modo econuerso
et compatre uir si uxor sua habens
puerum ab alio uiro quia et mortua
uxore uir potest contrahere cum matre
spirituali ipsius pueri quem ante eum
uxorem suam et unus uir potest simul habere
duas commatres que in uxore ut
patet 30 q. 1 ca(pitul)o quod spiritualem Nota
et quod uir et mulier simul leuantes
eandem personam de baptismo non
prohibentur inter se matrimonium contrahere
quia cognatio eadem personas sit utrisque
filius spiritualis est sed pater et mater
spirituales nullam cognationem inter se
proximitatem seu spiritualem cognationem
ut patet per i notam super c(apitul)o unum
materiam de cognatione spirituali de
3o per et sciendum quod quinque cum impe-
dimentum spiritualis proximitatis annexum
sunt durante cum matrimonium mediante

sit etiam declarant quod omnes filii duorum compatrum legitime possunt contrahere excepta sola prole spirituali que si est masculus nubere potest legitime copulari alteri carnali filie sui patris vel alicui eiusdem patris filio si sit femella ut in casu primo de cognatione spirituali 30 q. 3 ca. non est et talis sunt quibus et 2o casu est quod cum sacerdos baptizans sit pater spiritualis baptizati sacerdos, licet filium carnalem ille non potest licite contrahere unionem cum aliqua filia ab eodem sacerdote baptizata quia est frater eius spiritualis ut in casu ultimo de cognatione spirituali et idem intelligitur de filio laici baptizantis in necessitate non est quod prohibitio illa non extenditur se ultra adnepotes quia quamvis filius tuus spiritualis non possit accipere filiam tuam carnalem tamen bene potest accipere neptem tuam puta filiam filie tue ut patet per glosam et notatur in casu primo de cognatione spirituali de eo circulo et addendum quod 2m est [illegible] et iuristas cognatio legalis est proximitas humana ex adoptione proveniens. Sed adoptio est extranee persone in filium vel nepotem et deinceps legitima assumptio. Quid autem requiratur ad adoptionem et et quotuplex sit adoptionis require libro 30 [illegible] 1o circulo 30 quibus omnibus adiunctis supponitur quod tres possumus notare species legalis cognationis. Prima est inter patrem adoptantem et filium adoptatum. 2a est inter filium adoptatum et filium naturalem patris adoptantis. 3a est que proxima affinitati est inter uxorem filii adoptivi et patrem adoptantem et inter filium adoptivum et uxorem patris adoptantis. Iste omnes species legalis cognationis impediunt unionem contrahendam sic similiter inequaliter tamen quia 2a

species que potest dici fraternitas legalis cognationis impediat unionem inter filium adoptivum et filium naturalem quam diu utraque proles est in potestate patris. Sed mortuo patre possunt legitime contrahere vel etiam adhuc vivente patre si emancipatus vel utraque sunt emancipata nullum habet ulterius locum legalis cognationis impedimentum contrahendi legitimam unionem ut patet in casu circulo [illegible] de cognatione legali patet et 30 q. 3 ca. ita diligere et l. [illegible] per adoptionem ff. de ritu nuptiarum. Sed prima et 2a species cognationis legalis absque dispensatione [illegible] impediunt unionem nam pater adoptivus numquam potest contrahere unionem cum filia adoptiva sive sit emancipata sive non et pater adoptivus numquam potest legitime contrahere unionem cum uxore filii adoptivi post mortem filii patris et dato quod ante mortem patris fuit emancipatus ut patet l. adoptivus ff. de ritu nuptiarum. Sic est et notandum quod dicit Hugo in glossa 30 q. 3 quod si due proles spirituales eiusdem patris spiritualis possunt inter se contrahere duo alias non habeant impedimentum contrahendi quia compater [illegible] spiritualis sit et due proles adoptive eiusdem patris adoptivi inter se possunt licitam unionem contrahere durante alias duo non prohibeantur quia cognatione legali cognatione [illegible] ad [illegible] publice [illegible] quia hoc est [illegible] ad [illegible] quod [illegible] amor est [illegible] quia cum affinitas sit [illegible] proximitas [illegible] quod sit [illegible] ad [illegible] illius [illegible] quod licet [illegible] non posse alium [illegible] sit [illegible] non est [illegible] quod [illegible] de novo [illegible] sufficit [illegible] sit in alio [illegible] quod [illegible] actualem

sit autem impossibile quia nullo absoluto
demonio accidentis in compositionis
ipsam vel expositam intencio sit in aliquo
intelligere que potencialiter totam ad
intelligendum et quia anima vna tantum esset
et ea consequuntur assimilabitur in ipsis congregatis
vel huius modi materiam actualiter re
deuenit [illegible] et patet questio

Contra quintam vero dubitacionem naturalem est primum
autem quia resurrectio hominum mortuorum
sit futura et videtur quod sit quia nulla
violenciam potest esse perpetuum ut patet primo
celi et ad eorum patet secundum separacio anime
racionalis ab humano corpore est violenta
ergo huius separacio non possit esse
perpetua secundum quorum separacio non potest esse
perpetua illorum reunio naturaliter est
futura et ita resurrectio hominis mor-
tui non sit ad quod anima racionalis cum suo
corpore reunietur secundum est quia quorum
quietis est naturalis illorum separacio absoluta
est violenta sed quietis anime racionalis cum
humano corpore est naturalis secundum est quia
sicut res grauis in centro vel in [illegible] natu-
raliter quiescit ut patet 8o phisicorum
sicut res graues separantur ab eo tamen
naturaliter quiescunt secundum et patet quia forma
substancialis naturaliter coniungitur sue materie pro-
prie secundum anima racionalis est forma substancialis
corporis et per quod humanum corpus ut
patet ex hiis que dixi libro 2o de anima
in articulo 3o Contra quintam de penacione
adhuc non fiet regressus naturalis
ut patet per racionem impossibile secundum mors
est mala privacio ergo de morte ad
vitam non potest esse naturalis
regressio nec per quod naturaliter fieri poterit
vita hominis a morte sit primo
videndum et utrum resurrectio mortuorum
sit possibilis 2o utrum ad hoc sufficiat
virtus potencie naturalis 3o utrum homo
resurgens sit idem numero qui fuit
primo 4o utrum resurrectio fiat simul
vel successive De primo ergo prima conclusio
mortuorum est potencia activa su-
pernaturaliter sepe deus quia non implicat
possibile carere partes eiusdem corporis
primitus vnum quod ipsum tamen vnum deus
suas partes dimittit coniungere ut
patet ex dictis libro 2o de anima prima questione
articulo 3o secundum deus potest etc. 2a conclusio
resurrectio mortuorum est possibilis potencia passiva
supernaturaliter excepto eadem quia omne
illud quod absque implicacione contradictionis
potest fieri etiam aliqua cum potencia activa vel
illius sint huius cum potencia passiva vel
alius sui potentia passiuam secundum anima
racionalis per mortem hominis separata
anima humana absque implicacione
potest huius materie reuniri et per quod
homo a mortuis potest resurgere vel ipsam
vnionem et per quod vel humanum reuiuis
est quedam potencia passiva tenendo se
ex parte anime et ex parte humane
materie quia si non haberet potenciam
passiuam vel illam est nullo modo potest
fieri corporis ut etiam ipsa secundum hoc probatur
quia si implicaret contradictionem vnitam non
post mortem hominis reuniri humane
materie est impossibile resurrectionem mortuo-
rum ex probatum est in questione prima quod
etiam huius potencia passiva non dicitur
naturalis sed obediencialis cum ei
potencie passiue naturaliter correspondeat aliqua
potencia activa in natura creata per quam
huius potencia passiva possit reduci ad
actum ut probatur in 2o articulo questionis
precedentis quoniam dicit quod omni
potencie passiue in natura correspondet aliqua
potencia activa in natura creata ergo vel
resurrectio mortuorum non solum est possibilis
secundum et est vel futura ista autem conclusio
communis sit verissima tamen quia est
articulus fidei non potest probari naturali racione

continuus possit probari auctoritate non demonstrativa
persuasione tamen iusta in commutacionem
deinde ut illa contingat in contemplacione
primum que sua virtute comparat
in labore multo s(ed) dei & misericordie
commutacione aliqua potest seu virtute
aliqua comparat totum in labore vite
multi vite perfecte secundo animam corpori
coniungit in contemplacione primum virtute
sua hic autem si non potest illi qui
deceperunt resurgant a mortuis
De 2o arguitur est solucio quia duplex est
virtus cause s(cilicet) activa & passiva &
cum homo ponat quod in uno corpore
prima quod addit quod cum fiat homo
mortuorum resurreccio non sufficit
activa virtus creature quia nulla
virtus creata sufficit ad efficiendum
aliquam creaturam immortalem & immortale
s(ed) quilibet hic post resurreccionem erit
incorruptibilis & immortalis [illegible] ut
quod [illegible] sibi creatura est efficiens
illius est causa primum & ultimum
& perpetuo illud est corruptibile tamen
ut ultimum sit quod [illegible] potest esse
[illegible] esse ut dicitur 1o phisicorum [illegible]
auctoritate apostoli quia prima ad corinthios
15o capitulo canet enim tuba & mortui
resurgent incorrupti & nos immutabimur
[illegible] corruptibile hoc induere in-
corrupcionem & mortale hoc induere
immortalitatem 2o quo ad hoc quod
fiat resurreccio sufficit passive virtus
creature s(ed) virtus est passiva
potencia reducta extra causam
ut iam patet arguendo primo quod
[illegible] 3o quo quidem sufficit
passive potencia [illegible] corporis causa
[illegible] non [illegible] causam cum
racionem seminalem s(ed) solum cum racione
obedienciali cum qua racionem creatura
potest omne illud fieri quod deus vult quo
causa facere quod hic cum racionem seminalem
designare mentem ... [illegible]
in [illegible] matrie recepto forma posse
corporis humani est cum racionem seminalem
non potest in [illegible] depulsibilis esse
forma corporis humani sed formabit
in resurreccione mortuorum cum sit [illegible]
causa addere de qua facta sunt corpora
omnia non habent inde habili cum
cum racionem seminalem a quibus formaz
ut declaravimus in libro 2o [illegible]
18a sic resolutis humanis corporibus
in pulveres [illegible] huius pulvis non
[illegible] habilis inde cum racionem seminales
adhuc ut in [illegible] de ipso formare
corpus humanum [illegible] disputata
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potest [illegible] corpora quod mortuorum
[illegible] non est naturalis s(ed) simpliciter
supernaturalis quia illa [illegible] seu re-
novacio [illegible] naturalis ad
quam [illegible] efficiendum
ut active ut passive non naturaliter
sufficit virtus [illegible] creature active
ut iam patet [illegible] quod ut
passive non naturaliter [illegible] cum racionem
seminales ut patuit [illegible]
quod [illegible] aliqui dicunt
[illegible] de 36 milibus annorum
postquam [illegible] s(ed) erit
De 3o arguitur [illegible] quod hic quod [illegible]
[illegible] [illegible] resurget in [illegible]
[illegible] fiet [illegible] sed
exigit divina iusticia s(ed) [illegible] est
quod divina iusticia exigit ut [illegible]
[illegible] quam [illegible] in via [illegible]
in eterna vita quia [illegible] de pena
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
ut testatur [illegible]
[illegible] equali est [illegible] [illegible]

Consequenter sicut creditur pri
sio debitum et si non fieret multo magis
quantum aliq amerciaretur pro una
nalis distinctio Sed quod idem
unus non potest tenere duas gradus
gradus idem unus non potest tenere
graduum nalem et tamen sup
nalem cum sit motu quod grad
tates et motum unam et speci
ficantur expsius cum quia pri
tu unitas specificentur et unitas
magis distantes non possunt spe
cificos magis dicentes sed plus
distat gradu nalis a supnali
ter quam ab alia nali gradus
gradus non magis distabit contrarii
graduatus actuno ... contrarii
unius gradus actuno alterius
graduatus est impossibile et idem
unus esse mortale et immortale
Sed quod inhabitat vita et mortalis
et post tamen et in mortalis Sed non
est idem unus Sed quod in mortale
dicitur quod corpus et incorruptibile dicitur
dicitur plus quam genere sed que
dicitur genere dicitur species et
que dicitur species dicitur unus in
pro impossibili hoc ... pro
duas apostolus supra allegatas ad pri
mum quia ad primum dicitur quod licet ...
sit vel quod vero unus et alia
sunt vocis et propter motum
tamen non est vel quod alteri ... per
ad initio virtute quod in mente per
dicitur quod sunt motu et ...
simpliciter alterum illius vocis per ...
ductiue seu refirmatiue ad
idem unus ad quod actu sunt
vocis productiue ... et
hic ... plenum ... quod ...

vel infirmita super ... ...
... et ... ...
... quod illud ... quod est ...
... una mortali post et impia ...
... et gloriam sed in mortale ...
... ... quod ... corporis ...
... ... ab incorruptibili ...
... ... per dei gratiam ...
... quod dicitur ... ...
... corruptibile ... et mortale
per dei gratiam sic potest esse ...
... ...
De ... ...
... sit tamen ... ...
intelligi ... ...
... ... et ...
... ...
... ... resurgunt ...
alii ... ... omnes resurgunt
... ... sit illa ...
sit ... sive momentanea
... ...
... ...
et ... ... sit ... ...
... ... corpus
et ... ... fiant ... ...
... ... fiant ...
... ... est
aliud ... et aliud ... ...
... est quod non omnes homines ...
sit quod aliqui iam resurrexerunt
... in resurrexerunt iam non ...
sed ... ... et ... ... iam
resurrexerunt et ... ... credit
... ... quod non est ... quod
tamen ... aliquos ... ...
esse ... ...
... ... sed ... ...
et ... ... quod ... ...
... resurrexerunt et post ...
... ...
et ... ...
esse ... ... aliqui homines
manentes vivi ... novissimum

dicunt ut dicto quod omnes moriantur.
vero omnes qui resurgent cum
momentanea sic resurgent modo
ut unus post alium et de hoc vi
scriptum augustinus 20 de civitate dei
ca 21. quod illi qui mortui in
christo sunt in adventu iudicis pri
mi resurgent quam hii qui in
veniuntur vivi quia vivi rapientur
obviam christo et in illo raptu mori
entur et statim immortales et perpetuo
et fiet. dicit apostolus prima ad thessalo
nicenses ca iiii. hoc enim dicimus in
verbo domini quod nos qui vivimus qui
residui sumus in adventu domini non
preveniemus eos qui dormierunt quoniam
ipse dominus in iussu et voce arch
archangeli in tuba dei descendet
de celo et mortui qui in christo sunt
resurgent primo deinde nos qui
relinquimur sic rapiemur cum eis
in nubibus obviam christo in aera
idem post bois ambrosii de
20 sed illa ratio sola probo duas
quod prima est quod corporalis materia re
tardat non fiet subito ut in instanti
quia nulla virtus creata per actionem corporis
de loco ad locum transferre in instanti
sed virtus angelorum qui quorum instanti
talis potentia non requiritur de
quo sciendum sed corpora resurgentium
est finita in actu 2a quod corpora
glorificata solum deo puluere resurgentium
et dispositione et ideo corpora aliter
fiet in instanti quia ut quidem videmus
omnis actio temporis et corporum glorificatorum
novo forte generaliter ut aliqua
defectus ad limitatam perfectionem videntur
formam sed infinita virtus infinita
et illimitata et infinita tamen actio
infinitudo quia maior virtus infinita
potentia decipit quo magis distantia
actualis ab agente porro instanti ut

si sciat corpus scilicet in non opera
sed solum virtus divina despectu pulueris
preter glorificationem corporis fortis et forma
materie que quidem virtus est
simpliciter infinita ut patet in libro
primo de quolibet et ipse divina virtus
perfecta unius talis formabuntur et
organizabuntur in instanti quod autem
pulvere non sit quod pos de 9 q
cior non est via simpliciter quod alterius
extremorum illius quantitatis non ma
neat cum dispositionibus sed sunt impuri
et quantitatis non maneat cum
dispositionibus et sed prima quantitas sive
corporis sunt nulle contrarietates
sic postea separationes corporis et nulle
ipse dispositiones contrarie quia enim
actiones et impassibilitatis ut de
20 de ca sed non generaliter nulle
contrarie dicuntur sic nulle pro
cedunt decem sed decessit sine frustra
sed unde est ita quod impossibile mortis
hominis corpus glorificatum sed oppositas
dispositiones ipsas quales sunt im
pura quia aliqua nulle sunt et quidem
in separatione non est quod violenta
sed potius nulle non obstante quod
specie quantitas sive sunt nulle

Contra quando vero resurgant in
homine totum quod est de veritate sive
corporalis materie et utrum quod non
quia corpus includit forma corporis
humane et valde passibile et
similiter lesibile et per quod corruptibile
quia passibile lesiva abiit a sua
quia quod operatur humana passione sed
corpus hominis post resurrectionem
est incorruptibile ergo non habebit
formam corporeitatis humane materie
in se corporeitatis humane nec
adhuc unum videtur cum parte
quia ipse nobiliter corporis

nisi anima alia ho intrinsecus legitur
generatio et incarnatione sua ipse asserit
illa tamen generi intrinseci legitur
illi homines qui sunt nobiliores
complexiones sed patet prima ad Cor.
15o ubi dicit apostolus omnes
quidem in die temporum tamen corpus
humanum resurget. Respondeo quod resurget
in homine corpus quod est de veritate
corporali nature quia probo quantum ad ista
in ista sunt primo videndum est de
puli questio 2o de depuratore
loco 3o de esse corporali supplicio
loco de spirituali prius dicendum …
autem quod patet in instanti de primo
est advertendum quod quo unum perficit
et aliud quod perficit … quod
totum resurgat in homine quantum
dimittere sive spiritualis nature et
hoc remanet quod hic resurget et to-
ta anima quantum ad sua esse et
quantum ad omnes suas potencias
ex quibus quantum homo integer dicitur
esse spiritualis nature secundum autem
vero resurgat in homine totum
quod est de veritate sive corporalis nature
et quo addit philosophorum nota primo
videndum est quomodo intelligi debeat
per illud quod dicitur pertinet ad veritatem
corporalis nature in homine secundum
ponam quod de primo dico tamen
philosophus 2o metaphysice quod unumquodque sicut
se habet ad esse sic se habet ad
veritatem et per quod sed aliquid pertinet
ad esse alicuius nature sic pertinet ad
veritatem eiusdem nature ad esse autem
humane nature spectant ossa caro
nervi cartilagines et alie partes
sive membra quibus tamen integratur
quod exterius corpus humanum perficitur
et completur ista eadem ad veritatem
corporalis nature in homine videtur
pertinere tamen forma dat esse
quoniam pars formalis carnis quod

est in homine pertinet ad veritatem
humane nature. Eius nota quod pars
materialis carnis et eodem modo
de partibus ossis et nervi et aliarum
tamen homogenearum ad perfectionem cor-
poris humani spectant est autem partem
autem formalem carnis homogenee
appello illam quod dicitur est et tamen
quod si separetur a suo toto adhuc
remanet in se vera caro sed
partem materialem dico proportionem
quod est ita imperfecta et diminuta quod
si separetur ut per se non sufficit
totus remanet ut salvaretur in ea
eo quod resolvitur in humidum et in …
stans corpus. Id patet primo secundo
Ex his premissis pono duas conclusiones
prima quod in homine resurgente
non resurget illud totum quod pertinet
quod sunt de veritate humane nature
resurget in homine et multorum
corpus humanum esset valde immo-
derate … preter … imper-
… sed patet … imperfecti
declaratio sed quod pertinet magi-
stri ponit quod non quod pars carnis
in qua salvatur species carnis sit
de veritate humane nature potest …
… illud quod in primis principiis
fuerit est esse de veritate humane
nature et nihil de his que ex cibis
advenit dicit pertinere ad veritatem
humane nature sed illud adveniat
per quandam … que a medicis
appellatur humidum radicale sive
partem … sed humidum nutri-
mentale quo … augmentatur
et nutritur deperditum restauratur ut
apparet libro … 2o Et probat
autem salvatur … quod nos
… et … videt et inpossibili
… 2o … de puero qui statim
post … moritur et resurget instantia

q̄ habituri erat in 30 anno
30 probat de textu ubi augmenta
in corpore esse et deperdit corpore
sed opinio ista non est vera. secundo opinio
2a ponens quod [illegible] est quod ad corporis
augmentum quantum ad veritatem humane
nature pertinet illud humidum quod in partibus
fit ex superfluo alimenti generato
generatur pluries et illud quod est
humidum nutrimentale impermixte fit
humidum radicale in ipso debilitatur
ut humidum radicale [illegible] istos
est [illegible] humane nature et illud
humidum radicale manet idem
in tota vita hominis et in ipso
quod perditur virtus nutritiva secundum
[illegible] talis quod sit mutatione et
in aliis partibus corporis [illegible]
hominis [illegible] sed ut illud vadit
quia [illegible] physicos humidum radicale
calore naturali deperditur [illegible]
est ut aliquod de alimento per actum
virtutis nutritive in ipsum quod
si non esset cito consumeretur et propterea
non manet idem sed ponit prima
opinio 2a quod de talibus partibus
que addiciuntur nature [illegible] in
tota vita hominis tot resurgent
in homine quod sufficiunt ad magnitudinem
perfectam staturam et figuram hominis
[illegible] apta nata est humana natura
pervenire circa 30 annum secundum motum
omni errore et impedimento quia
ubi solus deus operatur ibi effectus
non minus ad perfectum deducitur quam
sit aptus natus deduci mediante quantum
virtute naturali remoto seu deposito
omni errore et impedimento sed
ut patet completa quantum formacione corporum
corporum et in resurrectione mortuorum
solus deus operatur et virtus naturalis ponit
corpus humanum ad perfectum perfectionem
et debitam staturam et sic ante
30 annos supponitur quod non erit

ut accidit circa ferrum in [illegible] ut
impediatur sed coniungitur in hominibus
quam infirmatur et voluntate in [illegible]
[illegible] [illegible] per quod spiritus [illegible]
perficiatur [illegible] sed quod dei [illegible]
sed opera ut de [illegible] et [illegible]
que ad [illegible] suas [illegible]
2o [illegible] breviter quod locum
ipsorum seu dampnatorum est infernalis
ignis ad quem locum est suis cor-
poribus descendent perpetuum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] maledicti et
[illegible] maligni in vita eterna sed
qualis sit iste ignis [illegible] sit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] post [illegible] [illegible]
30 quod prima corpora dampnatorum
patientur penam maiorem ab igne
infernali quam sed corpora beatorum sunt
habebunt ad gloriam sic sunt habebunt
corpora dampnatorum ad penam sed
corpora beatorum glorificabuntur
celesti gloria que summa [illegible]
ergo corpora dampnatorum punientur
infernali pena que maxima inter
omnes penas quibus corpus potest
affligi ut testantur omnes doctores
[illegible] sed quod ignis infernalis non
est corporalis quia non est actus in
corpora ipsorum quod patet quia actum
[illegible] debet continere in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] super [illegible] et [illegible] in libro
dyalogorum ayt in ignis iste [illegible]
sit incorporeus incorporeos ipsos
cruciabit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] ut ignis infernalis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] sua [illegible] [illegible] cor-
poralis [illegible] ad passionem quam
infligit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] affliccionem [illegible]
[illegible] [illegible] spiritualis quia ut

omne quod huius passionis non misit actio-
nali sed intencionali et auctoritas aug(ustini)
et gregorii non loquuntur de igne
quod hoc esset inferni sed eum quod hoc esse
impossibile patet et hic esse intencionale
et per consequens spirituale. Secundo ergo corpora
reproborum post diem iudicii incorruptibilia
erunt licet maxime affligantur cum
pena corporis ad eternam ergo ipsa
erunt nunquam corrupta quod tamen
quod tamen sensitiva pena sit actus passiue
ipsa ipsa non posset permanere ipso
patiente preterito manente ante
hec in mathei 27o ubi de reprobis di-
citur ibunt hii in supplicium eternum Et
ysaie ca ultimo dicitur ignis eorum
non extinguetur Sed hic intensus
dolor est viva et quasi dispositio ad
mortem Sed dolor inferni est intensissimus
igitur etc. Tertio quod actor non est vi-
va quod quamvis mereatur intensum dolorem
aliquis moritur amortali dispositio
data et quod illa actio esset vera
cum oratione ne tamen non est vadere
oratione divine iusticie cum ergo corpora
reproborum ab igne inferni continue
paciantur non fiet ordine hec sed eum
ordine divine iusticie igitur etc. De
alio vero est hic sed sanctorum
fati etiam spiritus dampnati et
cum est corpore separata pati ab
igne infernali quod alias non po-
ssent salvari eternaliter veritatem ergo
ut patet luce 16o ubi dicitur cruci-
ciatur infernalibus penis illius et
patet auctoritate aug(ustini) in libro de civitate
dei ubi ait quod cohibebant spiritus in-
corporei corporalibus ignibus cruciandi
accipientes ab ignibus penam non
dantes ignibus vitam Sed in-
nuitur apparet quomodo ignis agit
inferni in aquam quia calorem
et virtutem sua virtute extinguit
huius modi gelida negaverit pena
infernale argumentum si si ignis agit

in spiritum aut agit sive virtute corporali
aut spirituali sed corporali est nulla
ad proportio inter ignem agentem
et etiam patientem quod est consequens
quod necesse quod agens agit et
patiens patiatur Sed esse proportionem
inter eum si spirituali et agens esse
nobilior suo subiecto quod spirituale
non est nobilius quod corporali Secundo
omne agens corporeum agit per
contactum primo vel secundo sed inter
igne corporeum et spiritum non potest
esse contactus igitur etc. 3o solum illa
que tangunt in materia agunt et pa-
tiuntur adinvicem ut patet per aristotelem
in multis locis phisice et per boecium in
libro de duabus naturis in christo
Sed anima separata non habet eandem ma-
teriam igitur etc. Sed istud non valet
quia opposita apta nata sunt fieri circa
idem tamen si sit separata sit
capacior delectationis igitur est et capacior
pene et per consequens non est impossibile
eam animam separatam pati ab igne
penali ut patet secundum inferni de
deo qui summe delectatur in apparitione
sui merito et in nulla pena potest
ridere nec deus ei quod deus est quod de-
lectatur deus et est quod essencia dei
et in huius delectacio nichil est sed
nullius aut eternitatis delectatio est
idem quod sua essentia et in tali
delectatione pena potest esse grata
primo tanta ut qui penaliter et quod
lunat ut qui cingitur quod eo
spacio post quod anima corpore separata
ut est demum patitur igitur ad
penam dampni exceptis quod consistant
in privatione eterne felicitatis quiete
et summe delectationis summi boni
quia omnis creatura intellectualis
afficit et patitur penam sensus sed
eo quod eos volutum flammis
infernalibus cingitur quod circa flammas

corporē apphendunt p modm̄ flame
corporē conatur motum 3ᵃ stam quod
flamarum infernalium alii sic qz
nō mag demones qui pīunt sᵗ
in inferno et alii ad demones qui
sūt in aere ac pīnt cōtra 2ᵃ
qui quidem sūt in inferno cruciati sūt
talibus flamis localit̄ et metafor
qz qui qui hic sūt nobiscum
hmō flamis cingūtur nō localit̄
qr talis cōbiuāt̄ ymagia cor
p demōs in aia et intendūt
atēn circa nos qui inhabitant
hmōi demones qz cingūtur metafor
talit̄ qr sīc boni angeli qui mit
tūtur ad nos cōtra custodia qui
sūt apud nos nō sūt inclō lo
calit̄ sed sīc inclō metafor in
tuitū glīa celorum defectū cena
sic mali angeli qui sūt apud
nos sūt inflamis infernalibus metafor
qr ex dīno iudicio apphensio illarum
flamarum cenam ipīs imprimitur
qua impressione ipsi affligūtur sicut
intensione nō minus si vero volum⁹
qd hmōi flamas localit̄ cingere
agit ī hmō ignis inspm̄ dap
natū sed insam̄ dīne volum⁹
ic nō minus pt agē inspm̄ sem
absente localit̄ qd impitum
qr virtus dīna nō ē alligata
pñc localit̄ et ūtrōmō intelli
gr dr q demones portant igne
infernalem secum quocūqz vadunt
Ad pīum instantiam dicitur qd illa
diuīs est insufficiens qr debet
zm mebrō s qd sic agat virtute
corpali et virtute spūali qr quāuis
ille ignis agat inspm̄ virtute
corpali sic tū nō sūt sōl in ī
mtūr virtute spūali pīr in cap
instrum dīne iustic̄ inhmōi actis
dignit̄ singulant et mō dīna
virtute sed pīum pōnem minoris

diciū qd licz virtus corpalis ipsi ignis
nō sit appercionata adhoc qd agat
inspm̄ tñ in ī mtūr vertitur dīne
cacius instrum sive spūali motū
sit sufficiens sz apercīo ad agendū
inspm̄ sed pz 2ᵉ pōs media ē
qrā qr illa virtus spūalis nō est
actus ipsi ignis sed ē scūe ī
igne tñ sit cōtīc vrtis dīna
sed zm nec sūt qr licz ignis
nō possit cingēde spūm in in
mtūr virtute tñ hic poñt in
ē instrum virtutis dīne ē dato qd
nō tangeret spūm tactu nāli ē
mali qd tangit eū tactu ī mali
ut apphendit̄ appat dapnato
carim instrum excellenti spūi dap
nato flame displicēt sed zm dicitur
quāuis aer sit vel locus de
ageretis nālibus ut sūis pīijs tñ
tñ nō ē vā in aeris quia instrumē
dirigūtur dē ac pōn̄ dicitur
ē qd postqz cessaūt motus celi
ce, quāuis corpus dapnatum indice
dīne iustic̄ maneat pali nūqz
tñ corrumpēr ut pz ex dictis in 2ᵒ
celo istius questiōis insolutione
pīme instantie. Et pz questio

Com quīr utrum suffragia viuorum
psint aialibz defunctorum ē videt̄
qd nō qr sicud sūt sūt mala ad
ob esse sic sūt bona ad pdesse
sz viuorum nō psūt nocē ut appz
defunctis ḡo nec bona viuorum
psūt pdesse defunctis Com
suffragia viuorum valet p absō
lutione peccatorum ipsorum defunctorum
ḡo suffragia viuorum psūt aialibz
defunctorum qua pz ē aīo libr̄
deplano marthaoro 2ᵒ vbi d̄r
sic ḡo et salubrē ē cogitatio

pro defunctis exoracio ut apertius pro-
ponatur sit primo videndum an utrum
animabus defunctorum conveniant aliqua
corporalia receptacula 2o qualia sunt
illa receptacula et in quibus partibus
mundi situata 3o utrum defunctis
prodesse valeant suffragia vivorum
pro utroque sunt congerenda [illegible]
seu rogamina. De primo non
possumus negare animas defunctorum
ad aliqua corporalia loca destinari
nam luce 16o dicitur quod mortuus est
dives et sepultus in inferno et ibidem
dicitur quod lazarus mortuus ductus est
ab angelis in sinum abrahe. Pro sufficien-
tia horum locorum est advertendum quod post
mortem statim anime a corpore destinantur
immediate vel ad locum glorie vel ad
locum pene. Si ad locum glorie sic
locus animarum dicitur celum empyreum et
iste locus conceditur in quo conveniunt
cum novem ordinibus angelorum in quo
collocantur anime beatorum cum variis
gradibus suorum meritorum ut patet luce
2o [illegible] 9o [illegible] 2o Si ad locum
pene hoc contingit dupliciter vel in
huius loco est pena sensus et pena
dampni sicut vel pena dampni tantum
et quoad istam adhuc conceditur in
spaciale et [illegible] et cum hoc potest
distingui locus penarum separatarum
animarum quorum primus est infernus pre-
dictus et adhuc locum in descendunt
illi qui in mortali peccato permanentes
[illegible] sine vera penitentia ab hac
vita descendunt. Alius locus penarum
est locus purgatorii in quo sicut est
pena sensus et pena dampni licet
non eternalis et adhuc locum descend-
unt illorum qui in peccato veniali
ab hac vita descendunt vel qui
de suis peccatis et mortalibus dig-
ne non satisfecerunt. 3us locus
est lymbus puerorum in solo originali peccato

decedencium quibus nulla pena sensus
debetur eo quod non commiserunt peccatum
actuale sed tantum originale debe-
tur pena dampni quae est carencia
divine visionis et beate fruicionis.
4us locus dicitur locus limbus patrum ad
quem locum sancti patres descendunt
antequam christus veniret sua passione
ianuam regni celestis aperiret in
quo loco erat pena dampni tantum
et eadem temporalis et ad hunc locum
post passionem christi descendit et sanctos
patres inde liberavit et alio nomine dicitur
sinus abrahe quia abraham dicitur
pater fidei eo quod ipse primus unum
verum deum credidit et signaculo
circumcisionis assumpto suis posteris
insinuavit. Sed post quam ianuas
celi aperuit tunc sinus abrahe
dicitur locus glorie scilicet celum empyreum
ubi tamquam in loco quietis et
tranquillitatis sancti [illegible] letantur
et dicitur sinus [illegible] tranquillitatis
maris quia cum [illegible] sinus
maris sit portus maris in quo
naves aliquando securiter locantur.
De 2o de situ et qualitate celi
empyrei nichil dicam ad presens
quia dicit hoc [illegible] libro 2o [illegible] 2a
[illegible] primo. Circa quod est sciendum
quod cum doctores communiter infernum
dicunt esse in medio terre quia videtur
esse ut immundis et vilibus peccatoribus
peccantibus conveniat locus vilissi-
mus autem est in medio terre ubi tamquam
ad centrum feces tocius mundi
confluunt descendere [illegible] et communiter
doctores de igne purgatorio
[illegible] quod talis ignis est pro parte
[illegible] ignis infernalis et sic videtur
esse intencio beati gregorii in libro dyalogorum :7
ubi ait quod idem ignis est inferni
et purgatorii quia [illegible] [illegible]
[illegible] autem [illegible] et [illegible]

ffirmat sit sb eodē gne pctor
& elecus sigil et alia
alia de purgatorio supi' sunt
declarata distincōe vna prima
articlo 2o Est tn aduertendū qm's
ista sit de3 decle aliquid in
dedima distinctione spuali
qui3 contingit aīa purgari p̄ vnq
purgari p eqm loca vt in balneo
sic aīa pascasij aedinalis vt
inglacie vt ista beatus gregor
Et3 qz pene que contingit eodē
igne sd eiusdē gnis ß pena
purgatorij & pene infernj nō
sunt eiusdē gnis go nō b3 esse
eodē igne Et3 h' qz tepalis
& eterna nō sunt eiusdē gnis ß
pena purgatorij ē tempalis & pena
infernj ē eterna r'ndz ad hoc qz
a° nō ē vēd na pene nō
distinguitur ex ōe instrumēto quibz
infliguntur ß distinctōe tuhartz
p quibz infliguntur eodē n. instro
puta gladio p' vnq pctorum
decollari & alt decoriari qmis
iste due pene distinguūtur
gne sicut ex sumbz predictis eodē
quibz i fero qmis in ea nulla
sit pena sensz & sup bnt locū
de sinu sinu abrahe & lymbo
prm antiquorū qui locus qmis
dicat qz infernj ergo ad eū
xpc descendit & ex adimplim
descendisse tn inter omia loca
pocia ē superiorz pte vt mgr
testatur in sentencijs dicens q sinus
abrahe erat i magne inferni
superior aliquantū licet ibi
sine omi pena nisi in mō
carent ante p descensum xpi vsqz
ad descensum xpi ad inferos —
De 3o artlo sc de veritate prima
quorū viuorum suffragia sint
vtilia defunctis vtilia 2o quibz
defunctis prosunt suffragia 3o qz
sunt suffragiorum genera de primo
qo prima vtrum suffragia sen
p bona opa prosunt defunctis sc
nomine qz membra vnius corporis
de mutuo possunt subuenire ß fideles
les tam viui qm mortui sunt
defuncti sunt membra vnius corporis
vnius misticj Et3 h' pōt aptus
ad rōmanos 12° Vbi ait vnum corpus
sumus in xpo singuli autem alt
alterius membra Ista ē qo parz
p beatū aug in enchiridion 2a
qo nō solū bonorum ß ē quorum
malorum viuorum opa prosunt animabz
defunctorum qz sicut qm dr
missa a bono sacerdote celebrata
q in adiutorium missa nō est
melior q celebrata a malo
sacerdote ß missa celebrata a
p defunctis a bono sacerdote valz
& prodest ipsis defunctis go ē
missa celebrata a malo sacrē
Cont jo. nono dr scimus qz
deus nō exaudit pctores ß si
quis cultor dei ē & voluntatē
eius facit hunc exaudit 2o opus
mortuum nō valz ad vitam ß
omne opus pctoris ē mortuum qz
nō b3 viriditatem ramos bonj
opis si nō maneat in radice caritatis
caritatis ad pm dicū qmis deus
nō exaudiet pctores viuos re
tn vt minister eius qui pctm nō
facit s. x° sic deus exaudiet tu
rn in dictj missa ptre celebrata
pctores sic minister ō r'ndz ad
2m ad mortem qz qmis opus hominis
mortuum sit si eius actor pctōr
sit p pctōr mortale tn p solum
minister operis ē pctor & actor
principalis ē dominus xpc
tc opus nō censetur mortuum ßm vnum
Et i a bonū dns dicet domorum

per meritum mali misse. Ex quo patet illud
quod non dicitur apud mortuum secundum ...
de 2a parte 3o articulo quod prima suff-
ragia vivorum tantum prosunt illis
defunctis qui sunt in purgatorio quia
non prosunt illis qui sunt in celo
quia nullo tali indigent iuvamine
suffragio ut dicit beatus augustinus in
sermonibus apostoli nec prosunt illis qui
sunt in inferno quia in inferno nulla
est redemptio. Et si instatur de traiano
qui ad preces gregorii liberatus
fuit de inferno ad hoc patet responsio
dicta libro primo dist. [illegible] articulo [illegible]
nec prosunt parvulis existentibus in limbo
quia sed dicitur est impeccabiliter pena
dampni quam patiuntur et [illegible]
[illegible] suppositis [illegible] ponun-
tur quod suffragia vivorum
prosunt aliquibus defunctis sequitur
quod solum prosunt existentibus in purga-
torio. Secundo quod suffragia non
omnibus prosunt equaliter existentibus in
purgatorio sed specialiter illis pro quibus
fiunt quia si specialiter illis non pro-
dessent tunc incassum fierent suf-
fragia specialia quod patet et quod
quibus [illegible] secundum presuppositionem esse-
tur secundum quosdam ponentes quod
suffragia facta pro uno defuncto
equaliter quantum ad [illegible] et [illegible]
valent omnibus qui sunt equalem
gradum caritatis et meritorum pro illo
in illo purgatorio fuit cuius suffragia
licet magis ei valeant quantum ad
solacium quam ad [illegible] ponunt de
candela accensa oblata alicui
sedenti in tenebris in pluribus
partibus que quantum ad videntibus ubique
valet equaliter quod omnibus equaliter
licet secundum quantum ad honorem specialiter prodest
illi pro quo apportata est cuius
candela tunc licet spiritualis non
sit minus caritatis quam lux corporalis
omnibus partibus existentibus in eodem gradu

meritorum suffragium quod est quedam lux
spiritualis equaliter prodest. Sed prima
verum istius opinionis non est verum quia
suffragium fit pro defuncto in-
solvatur debitum pene quod sustine-
tur in purgatorio et pro hoc quod sol-
vitur debitum unius non propter hoc
solvitur debitum alterius nisi in eum
dicitur valet quod omnis virtus finita
minuitur quando dividitur sed suffragium
secundum aliquod genus est virtus
finita si si sit publice non tamen va-
lebit sed si specialiter fiet pro uno
pro solo sed actum sunt dicit
est quod non est simile de corporali lumine
quia corporalis lux diffunditur commu-
niter sine sed spiritualis lux quod est
suffragium diffunditur secundum volun-
tatem et intentionem illius a quo procedit et
ideo specialiter illi sicut lumen sonum
in aere quod illud lucet dirigitur in
intentionem eius a quo mittitur de
3a parte 3o articulo et addendum quod sicut
sunt modi generales suffragiorum
quibus per se fiunt maioribus defunctorum
quos modos breviter tangens :–
gregorius aiit animae defunctorum so-
lvuntur absolute sive oblationibus
sacerdotum precibus sanctorum elemosinis carorum
et ieiuniis cognatorum per oblationem
sacerdotum est intelligitur celebratio
misse per orationes sanctorum talis
bonum opus sine sit in via sive
sit in patria devota obsecratio pro
defunctis dicitur sancto [illegible] dicitur bene
quasi [illegible] sunt preces inter quas
ad ipsos dirigunt quia [illegible] tunc
fruentur sicut talis preces secundum quosdam
[illegible] et [illegible] patet [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] sancte separati-
sunt non [illegible] sunt sed non [illegible]
[illegible] in [illegible] consulitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ubi dicitur voca
quod si est quod [illegible] et aliquorum
[illegible] [illegible] patet est quia quod [illegible]
[illegible] preces dirigunt cuius [illegible]

preces ignorant. Sed quod dicitur circum-
stancium aut est vocalis aut mentalis
Sed illa vocalis communiter impetrata nec
potest cognosci vocalis quia cum sit separata
ab organo corporali non scilicet sensum
audiendi qui est receptivus vocalis
oracionis nec mentalem quia solius dei
est scrutari mentem illabitur potest
cognoscere tales oraciones que in mente
latent absconditae et quasi firmatur quia
anime vero cognoscunt occulta cordium
nostrorum secundum quod dicit Ysaias glosa
super illo verbo abraham ne-
scivit nos et israhel ignoravit
nos dicit glosa quod mortui etiam sancti
nesciunt quid agunt vivi et eciam
eorum filii augustinus in libro de cura
pro mortuis agenda ait si tante
rerum [illegible] quod erga ipsum
ab eo peccatum ageretur ignorant
quid mortui vivorum rebus et actibus
cognoscendis et confirmandis insperentur
Ad primum dicendum quod ad primum dicendum quod
licet anima ut anima separata non
habeat audiendi sensum in organo
corporali tamen voces et alias res
sensibiles percipit intellectu nobiliori
et perfectiori modo quam percipiatur mente
corporali audiendi. Ad secundum dicendum
quod potest quod cognitione naturali
non cognoscant mentalem oracionem
tamen possunt cognoscere in divina essencia
in qua quilibet beatus videt omnia ad
suam beatitudinem spectancia et que ad
ipsum diriguntur cognoscenda. Ad
tercium dicendum quod est anime cognoscant
in verbo que spectant ad suam
beatitudinem ut que respiciunt sua
officia quomodo autem anime cognoscant
naturaliter cognoscat occulta cordium
patet ex dictis libro 2o questione prima articulo
2o Ad quartum dicendum quod omnes ille
auctoritates possunt intelligi de cognitione

naturali qua anime separate cognoscunt
res inferiores generaliter que cognitio per imp-
edimentum loci nunquam distanciam cognoscentis
a cognito et non de cognitione super-
naturali qua res cognoscitur in verbo
et in claro speculo divine essencie.
Sed contra primo sic dicitur quod mortui non
est verum quia quando aliquis mali
viri lamentantur quod ipsorum de-
functorum et mala vivorum possunt aliquo
obesse huiusmodi malis defunctis cum
secundo prior sit dei administrandum
quod ad compungendum videlicet est
ut bona vivorum possunt prodesse
bonis et predestinatis defunctis et
sic ut ad augmentum glorie saltem
accidentalis si sancti bona penitencia-
rum quod bonum viri invicem [illegible]
quod aliquos defunctos velud ut
eorum [illegible] pene si sunt in
purgatorio satisfaccionis huiusmodi sunt
suffragia facta pro defunctis

Communiter queritur vero utrum medico sit utra
et iniusticia et videtur quod non quia medio
mechanicus potest esse iniustus sed medicus
non potest esse aliquam virtutem
moralem tantum est notum quia cum deus
sit principium medio esse et principiis
summum ad quem omnia alia or-
dinantur ut patet 12o metaphysice ergo
impossibile est quod aliquis iniustus fit
sit impossibile ergo patet quod cum
post sufficientia est determinata ad
hoc ut prompte et delectabiliter
et expedite eliciat actum iusticie
et tunc est iniustus utilis post
ponendo virtutem iusticie et tunc sed
post omnia est sufficienter
determinata ad hoc quod prompte
determinabitur et expedite eliciat
actum iusticie et tunc si [illegible] sed quia
si determinatur divina iusticia ad prompte

rei ut decimatur causa ut aliquo
alio sicut patet primo et secundo oppositum secundo
tertio ut illud esse videtur et deus
esse de operatione et non esse purus
actus cuius oppositum patet ratione mutare ut
illud adesse causat deum et deus
dependeret ab aliquo causa sicut contin-
gens et per consequens ipse non esset principium inde-
pendens a quo totum aliud necessario
dependeat cuius oppositum supra patet inconveniens
et ad causam et per consequens tunc non
requiritur ad formam actus ut videtur
in libro 3o quod posito inquantum
ad decimandum patrum in primo [illegible]
[illegible] partem in aliis locis [illegible] septimo
in quibus fit mentio de iustitia et misericordia
dei [illegible] primo videndum est de iu-
stitia dei 2o [illegible] de eius miseri-
cordia 3o de hoc utrum ad
aliud [illegible] in omni opere
dei sit iustitia et misericordia De primo
est advertendum quod [illegible] 10 ethicorum
duplex est iustitia scilicet legalis et particularis
et eadem particularis [illegible] distributiva
distributiva et commutativa
Et [illegible] sit 9o prima iustitia
legalis non convenit deo quod sed
patet 4o ethicorum iustitia legalis
[illegible] virtus [illegible] eo quod [illegible]
[illegible] virtute [illegible] suam
possibiliter [illegible] virtus non
[illegible] cum sine [illegible] ut [illegible] fiat
precepto et voluntate ipsius legislatoris
cuius [illegible] opera [illegible] sed deus
non habet aliquem principem vel legislatorem
supra se cuius precepto [illegible]
[illegible] operibus ipse debeat satis-
facere ut eius voluntati complacere
sed est 2o quod iustitia distributiva
ipsi convenit deo quod [illegible] distribu-
enda plurimis sit distribuendum
[illegible] proportionem
sive capacitatis et congruentie [illegible] ipsi
convenit [illegible] iustitie distributive
[illegible] in moralibus

dei distribuendo [illegible] sic
distribuit quod unicuique [illegible] proportio-
nem sive capacitatis et congruentie
[illegible] tenens [illegible] perfectorum
[illegible] quod [illegible] non
iustitie distributive [illegible]
[illegible] proportionem [illegible]
[illegible] non [illegible] quod iustitia distributiva
omnibus quibus [illegible] equaliter
[illegible] quod [illegible] plus et
alteri minus [illegible] de primo vel
de [illegible] ut sic [illegible]
[illegible] ut [illegible] fiat
[illegible] proportionis que est de
[illegible] iustitie distributive 2o [illegible]
[illegible] esse [illegible] ut [illegible]
[illegible] iustitie distributive
[illegible] dei [illegible] [illegible]
[illegible] ergo [illegible] multa
[illegible] moralis [illegible] ergo ut
iustitia distributiva [illegible] quod
iustitia distributiva [illegible] moralis 10
ethicorum [illegible] 10 ethicorum [illegible]
[illegible] laudare deos
[illegible] aliqua virtute morali [illegible]
ut aliqua actione morali
[illegible] actionibus [illegible] multa
[illegible] mala que si vellet
[illegible] impedire [illegible] iustitia distributiva
seu gubernativa [illegible] deus [illegible]
mala [illegible] si [illegible]
[illegible] voluntas sive impedire [illegible]
[illegible] ergo [illegible] quod in illo de-
ficit iustitia gubernativa quis in
gubernatione [illegible] non [illegible]
malum quod sine difficultate [illegible]
[illegible] quod si [illegible] oppositum
[illegible] dei [illegible] non esse omnipotens
[illegible] negare [illegible] quod quod
[illegible] potentiam [illegible] est
[illegible] formaliter [illegible]

perfecte simpliciter ut communiter & sup
equipollenter absolute nec esse perfectius
omni perfecte cuius oppositum patet 7o
methaphisice sed esse utique moraliter aliquo
de perfecte sed aliquo convenit
deo ad perfectionem dominum quod ...
deos ydolis que gentes ado-
raverunt tempore ... ut verum dicitur
quod huiusmodi ydola non sunt laudanda
sed magis vituperanda quod et si
demones pericia ydola loquentes
quam simularent aliquos actus virtutis
tamen tamen virtute penitus caruerunt
et vicijs pleni fuerunt et tamen verba
... non sunt ad propositum quia nos lo-
quimur de vero deo. aliquo iusticia
distributiva non est predicanda ...
quod auctor non est verus si punitur
punitos sunt tales quod dicunt mal-
... punitur sunt per magna bo-
... et est in puniendo non fuit
... aliqua lege eo quod ipse non
subest alteri legi sit et impossibile
3m quod iusticia commutativa convenit
non esse in aliquo vero convenit
deo quia commutativa recipit aliquid ab
aliquo et ... ...
reddit equale ut ... non
minus valens ille est iustus iusti-
ciam ... alio nomine ...
appellat iusticiam ... ...
eorum ... iusticia ... recipit
et reddere iustis commutationibus
et ... ut sunt equalem
sed deus aliquid recipit de hominibus
et non minus reddit de bono quod re-
cipiat ... et ... loqui-
tur de iusticia ... sed quod
deus acceptat et ... aliquo
recipit ... ad honorem ... fi-
... et que ... ... et ...
... ...
... gaudium et ... premio ...
... pena et supplicium

Sed quod iusticia commutativa non potest esse
nisi ... et ... ut patet 7o ethicorum
sed deus est ... ...
... 2o si iusticia commutativa
conveniret deo ... vel
puniendo ... ... deus ...
puniret ... ...
quod omne quod deus operatur ... ...
... operatur ut patet in 2o ...
prima ... que quod ... non
fuit ... ad quod ... commutativa
convenientia ille est iniustus ... impo-
ssibile est deum esse iniustum ... si
deus commutativa ... ...
puniret aliquos ... et impossibile
esse deum non puniret ... ...
et ... ... esse ... puniret
huiusmodi ... ...
... sit ... ...
... est ... ... est ...
... deus sit ... ...
... ...
... ...
debitor ... sit ...
... ... et ... potest
esse iusticia commutativa ...
... ...
... ... possit ali-
quo ... ...
... ... quod deus sit ac-
ceptaturus actu aliquos quod in ...
disposuit et ordinavit ... ...
... ... actu salvare vel ...
reprobavit quod ... ordinavit ad
... quo et deus possit aliquid
facere de ... iusticie et quo non
aliquatenus ... est primo ...
... ...
que ... ...
quod ... ... convenit deo quod ...
est laudabile ... ...
... deo ... ...
... ...
... et ... ...
... ... 2o

ubi dicitur gratia et virtutes custodiunt
regem et roborantur clementia
thronus eius. De 3o articulo pro quo
notandum primo quod iustitia et
gratia ut sic indicto non differunt
realiter 2o quod non differunt essentia
liter formaliter 3o quod differunt in
ratione seu conceptibiliter. Quo ad primum
patet ex dictis circa simpliciter divine
essentie libro primo dist. 8a quo ad primum
2m quo ad patet ex dictis eiusdem libri
de 8a questione primo articulo 2o
et 3o patet ex eodem libro dist. 26a
articulo primo quo ad 3m patet eodem libro
dist. 6a articulo et 10 de istis conclusionibus
ad presens est breviter nichil dicam
De 4o articulo quod prima iustitia et
gratia sit communis in omni opere dei
loquendo de opere retributionis vel illa
opera sit nomine vicario exprimens
epistola apostoli vivus est dominus
gratia et veritas quod ubi exponens
Cassiodorus ait hijs duobus que
sunt gratia et iustitia in omni opere dominum
commune. Sed quod gratia et iustitia
effectus eius simpliciter concedo implicat
quod non potest sit generale vel eiusdem
effectus et quam ante premissa quod iustitia
retribuit merita sed gratia tribuit
preter merita et propter quos non sunt merita
que vim eius concedo 2o in
iustificatione impij gratia est iustitia
sed prima gratia quod non exprimitur iustitia
que fecimus nos sed secundum suam misericordiam salvos
salvos nos fecit ad apostolum et
in eadem si gratia exprimitur ex
gratia non est gratia obdurationis
de impij merita vera est gratia
sed iustificatio et obduratio in
tantum ad opera retributionis quo est
ad prima ne antequam ad positum dominum
quod licet iustitia seruat in merita
et gratia sit merita tamen in eodem opere prime
iustificationis apparet iustitia magis quam
et apparet gratia magis non est propter
sicut penitentes promeruerunt sed eorum
opere prevalens apparet iustitia magis
deum iusti tribuit quorum bono
non meruerunt et apparet gratia magis de bono
consolationis tribuit quod meruerunt
sed in nomine maior quam gratia in
iustificatione impij non apparet
iustitia cum est exspectatione iusti
tum est iustitia cum expressione
iustificantis quod gratia operatur tempore
sit valida ad promerendum iusti
ficationem ut hic probant antecedens
ad positum addendo quod gratia dei
premisit iustificationem impij et omni
opere quo ipse facit quod ipse est ut
apparet quod 18o ut gratia iustificatione
impij non sit iustitia et iustificata
concessio est et similiter ipsum ex
iustificantis concessio et illud quod
additur de obduratione non est ad
positum quod obduratio non est operatio
dei sed est resistentia operatione
vel eius ita sicut deus obdurat
impium quod nichil malitie dei influit
sed influencias gratie dei subtrahit et
impius mouetur ad peccandum in illum
potius non fecit 2o quo gratia et
iustitia ipse dei non communis est
et absolute in omni opere dei quod
non communis in opere creationis quo non
in omni opere quia patet de opere ante
quam iustitia aliquo presupposito merita merita
et gratia et presupponit eum in iustitia
sed antequam ut opus creationis nichil
presupponit in creatura est libro 2o
dist. prima questione prima
ad argumentum principale ut quantum ad
positum dominum quod licet potest gratie opere
pro est dictata ut indigentie
veniret ad realiter differunt in
ipsa vel ita quod vel sua eadem
est cum essentia sua in modo
ipso sua eandem simplicem

po est idem realiter cum essentia et ergo
idem quod po et per quod deus po
et essentia sunt una res simplicissima

Tunc quia verum solum Christi iu-
dicium sit in extremo iudicio et
dicitur quod sit quia tunc iudicabit omnium peccatorum
iudicio deus esse tamquam ab omni
peccato quia in illo vult iudicari omnium
peccatorum solum Christi debet iudicare unus
patet ex quo nulli quia ut patet 2o de
anima pupilla est absoluta ut
de omnibus coloribus possit iudicare
sed quia Christi peccatum non fuit nec
in verbo et dolus inventus est eius ut
ait petrus prima sua epistola tali
2o omnes autem alii peccaverunt et
egent gratia dei ut dicitur ad romanos
3o 10 solum Christi inter vivos et inter
mortuos liber ut patet impossibile et per
quod solum Christi propria sua virtute
tamquam fuit ab omni peccato In
quantum est quod promisit apostolis ma-
gis dicens sedebitis super sedes
12 iudicantes 12 tribus [illegible] hec
uidenda primo videndum est qui in
extremo iudicio se habeant active
2o qui passive 3o qualiter
angeli se habeant in ipso iudicio
4o quo ignis se habeat [illegible]
mundi. De primo est advertendum
quod in magno et generali iudicio
plures iudices [illegible] sit tamen unus
[illegible] iudices [illegible] [illegible]
[illegible] plebs tamen hec sit [illegible]
prima in extremo iudicio [illegible]
[illegible] sed solum Christi pote iudicare
propria auctoritate [illegible] iudex [illegible]
quia solum deus ibi pote iudicare
ut iudex principalis et auctoritate
propria quia nullus purus homo sed
solum Christi inter omnes filios hominum

sit pater [illegible] patet quia nullus purus
homo est deus solum autem Christi inter omnes
est deus 1a [illegible] quod nisi deo [illegible]
[illegible] omnis homo excepto solo
Christo patet et unus quia iudex [illegible]
iudicans propria auctoritate debet [illegible]
se ordinariam potestatem super illos
quos iudicat sed solum deus habet
ordinariam potestatem super omnes
iudicandos in extremo iudicio quia
et deus in [illegible] Christi ut homo est non
habet potestatem primo [illegible]
ordinarie sed [illegible] [illegible] [illegible]
delegatam sive delegatus [illegible]
[illegible] [illegible] ubi dicitur quod pa-
ter omne iudicium dedit filio et [illegible]
10 [illegible] dicitur de Christo ipse est qui consti-
tutus est a deo iudex vivorum et
mortuorum 2o quo appellando iudi-
ces [illegible] [illegible] [illegible] cum iu-
dice iudicantes [illegible] [illegible]
[illegible] et apostoli et omnes alii
perfecti imitatores [illegible] in extremo iudicio
tamquam veri iudices iudicabunt
quia [illegible] 19o [illegible] super illo verbo vos
qui reliquistis omnia etc dicit
glosa qui reliquerunt omnia et
secuti sunt deum hii iudices erunt
et loquitur de iudicibus [illegible] ad
[illegible] [illegible] quia de istis loquitur
ibi [illegible] [illegible] 2o ad-
[illegible] quod deus sit [illegible] [illegible]
[illegible] iudicium principaliter [illegible]
quorum unum est discussio meritorum
aliud est retributio premiorum primum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quo prima in extremo iudicio aliqui
homines non iudicantur quantum ad
discussionem meritorum quia aliquorum merita
sunt totaliter mala [illegible] non
iudicabuntur quantum ad discussionem
meritorum ut patet quia infideles non
[illegible] habent bona merita cum fundamentum
bonorum meritorum sit fides [illegible]

qua impossibile est aliquem placere
deo ut ait apostolus ad hebreos
3o patet et quia quedam communis indicat
discussio est ipse comparacio et decla-
racione aliquorum peccatorum quorum
quorum merita sunt semper immixta pec-
catis mala ut sunt bona
illorum merita non indiget discussione
et super ista racione dicitur similiter quadri-
pertita distinctio. Quia sunt pri-
mi scilicet quod in communi iudicio non
iudicantur et dampnantur. Isti qui
sine veri fidei professione mortui
non habent locum discussionis cum in eis sit
mixtio bone professionis et male
operacionis tamen huius discussio vel
disceptacio valet ad eorum dampnacionem
eo quod mala eorum merita non sunt
deleta vel pena et per quos vincitur
Alii sunt qui iudicantur et tamen
dampnantur eo quod eorum merita sunt
penitus mala sed infideles de
quibus dicitur in Iohanne qui non credit
iam iudicatus est. Tercii sunt qui iudi-
cantur et salvantur iudicantur quidem
eo quod mixta habuerunt merita sed sal-
vantur eo quod bona eorum merita vincunt
mala quia mala sunt pena deleta
et deliberata. Quarti et ultimi dicti sunt
non iudicantur et salvantur salvan-
tur eo quod eorum merita sunt similiter
et impermixte bona et ista eadem
non iudicantur cum christo non quia
dictum est in 2a generacione [illegible]
eo quod perfecte [illegible] sunt non
solum in preceptorum observancie sed et
in [illegible] operacione et consiliorum im-
plecione tales in iudicio non
iudicantur sed cum rege iudicant
eo quod iura consueverunt celestis
regni [illegible] magis [illegible]
quod iudicabunt naciones et domi-
nantur populis et regnabit dominus
eorum imperpetuum 2o [illegible]
in communi iudicio iudicantur quam

ad premiorum retribucionem quia in illo
iudicio quo unusquisque accipiet prout gessit
decernitur vel ad penam eternam
et ad gaudium eternum in illo quibus
quibus iudicatur quantum ad retribucionem
premiorum sed in communi iudicio personam
suarum iudicatis quibus sunt decernitur
vel ad penam eternam vel ad eternum
gaudium [illegible] sed
secundum fidem tenemus. De 3o articulo
dicendum [illegible] huius
dicitur quod nullus angelus in communi
iudicio iudicatur iudicio disceptacionis
seu discussionis quia omnes angeli
vel habent merita mala quod nulla habent
merita bona vel habent merita
bona quod nulla habent merita mala
et cum in eorum meritis nulla penitus
sit mixtio sed in iudicio eorum non
est disceptacio iudicantur tamen
iudicio remuneracionis quod licet et
premium bonorum angelorum sunt beati et
mali sunt dampnati [illegible]
[illegible] sunt premium essenciale
tamen et malis et bonis aliquid
retribuetur in iudicio quantum ad premium
accidentale quia et boni remunerabuntur
de cura hominibus impensa que
in perpetuum durabit et similiter in
pena iudicio et mali punientur
propria nequicia quia homines se-
duxerunt et ad peccatum adduxerunt
et boni angeli et magis gaudebunt
de nona parte [illegible] hominum
et eorum mali aliquid [illegible] punientur
super eos [illegible] multorum
dampnatorum. De 4o articulo [illegible]
[illegible] ille
ignis qui [illegible] purgabit
mundum 2o utrum ille ignis precedat
[illegible] et iste
due questiones [illegible]
[illegible]
[illegible]
prima est quod quidam ignis est venturus
qui est mundum purgaturus 3 ista

q° petrus aplus bti petri q2
sua epla c° 3° ait Adveniet
aut dies dni ut fur in quo celi
magno impetu transient elementa vero
calore solventur & terra & ea que
in ipsa sunt exurentur. Unde
quo libro de glo. Sic mundus per
ignem purgabitur. 2m quod ignis
iste purgativus c° ... sicut fuit
ne tu isto igne qui futurus est
in mundo quia sicut aqua purgavit mun
dum tempore diluvii ut sic aliquid
per aquam clerici sit ignis in
novissimis temporibus purgativus
mundi ut ... aliquid per ab igne
elongati & istam rogo videre
tangere ... 2° de civitate
dei dicens Figura huius mundi
... ignis elementaris
per celum reale & mutabile
ignis iste celum reale & mutabile
... quod celum non est susceptibile
per igne impressionis ...
... vere est
... elementaris ... 2m
petrus ... celi ardentes sol
ventur & elementa ignis calore tabe
scent ... m ... ad per
dum quia illa verba beati petri & episcola
... impressiones quibus
... dissolutionis ...
... de celis aereis ... &
... illud ...
... celi ... illud
& non de celis superioribus quia illi
celi sunt ... ad
quamvis aliquo ...
... sicut ...
... iste 3° ut
... illa ... celorum erit
per ignem & ...
3m quod supra ... sancte ...
... ignis

incipiet cum iudicium & durat per
iudicium quia ... incipiet per illud
... ignis cum ... & in
flammabit membra & mundos ...
... iste ignis cum ...
& iudicium quia sicut supra dictum est
omnes homines qui ...
... vivere sub ... mori
entur in isto igne & ...
... resuscitentur ...
& ... congregati ad locum iudicii
omnibus ... iste ignis ...
dat locum iudicii & declarando
... ...
inflammans membra & mundos
... ille ... ignis ...
non ... aliquos de illa tota
... impios qui sunt
in ... ibidem ... ad
mortem ... iudicandi 3°
& ignis ... iudicium quia ...
sua ... impios ...
... maledicti in ignem ...
... iste ignis ...
...
... cetera ...
... omnes impios & ...
impetu vehementi ...
ipsos in infernum & ...
illud ... 3 ... ignis
succensus est in furore meo & ardebit
usque ad novissima inferni ...
... quia ... & alii
homines ... qui sunt ...
... gloriam dei ... iudicii
erunt ...
& ... ad ...
... ipsos iudicantes ...

... quia ... completo ...
... incorruptibilibus corporibus fiat
aliquid ... & ... quia non

quia illud quod non est susceptibile peregrine impressionis sicut esse corporum mediorum non potest ratione alterari sed celum non est susceptibile peregrine impressionis ergo etc. consequentia patet quia nichil aliud realiter alteratur nisi vel acquirendo aliquam realem formam quam prius non habuit vel perdendo aliquam formam realem quam prius habuit quorum neutrum competere potest in illo quod non est susceptibile impressionis alicuius seu peregrine et hoc supponitur esse verum tam a philosophis quam doctoribus theologie Item illud quod post iudicium tantum aliquid reale disponere quam prius habuit et sic aliquam perfectionem aliam quam prius habuit sic realiter alteratur sed celum post iudicium tantum etc. consequentia probo quia sicut patet ultimo casus in quo celum post iudicium non movebitur et prius movebatur ergo post iudicium tantum illa reali dispositione que penam est motum et secundo patet eodem casu sol et luna habebunt perfectiones magis deliberate quam habebant ante iudicium ergo celum post iudicium habebit perfectiones quas [illegible] aliud prius magis intense quam habuit ante iudicium Sit primo dictum est secunda forma apparebit christus in iudicio 2o de locali spacio ipsius iudicii 3o de spaciali momento iudicii esse prima utrum possit ab aliquo vocata sic certa hora illius iudicii et quarto de [illegible] quesito De primo est sciendum quod cum christus fuit verus deus et verus homo habens veram deitatem et veram humanitatem sed queritur sub qua forma appareat in iudicio queritur utrum sub forma deitatis videatur in iudicio vel in forma humanitatis Item quia in illo iudicio

christus sub utraque forma apparebit ipsis bonis quod [illegible] appareat ipsis bonis in formam humanitatis patet quia obiectum [illegible] prius potentie [illegible] bene perfecte disposite et non impedite videre [illegible] illi potentie et [illegible] ab ea [illegible] humanitatis [illegible] est prius potentie [illegible] bene [illegible] melioribus bonis est perfecte disposita non impedita nam si esset indisposita vel impedita et non esset beata quo quibus bonis apparet christus in suam humanitatem quod [illegible] appareat bonis in suam diuinitatem patet quia ille non est bonus cui non apparet [illegible] obiectum sue beatitudinis sed diuinitas que est eius obiectum [illegible] beatitudinis ergo si christus in iudicio aliquibus bonis non appareret ille bonus non esset bonus quod est contra 3m quod dampnatis christus apparebit in iudicio in humanitatem nam quod non apparebit eis in diuinitatem [illegible] in humanitatem [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] et patet illud quod dicitur ysaye [illegible] tollatur impius ne videat [illegible] De 2o [illegible] dicendum quod locus iudicii est in valle Josaphat et circa huius valle [illegible] Joel 3o ubi dicitur in tempore illo cum convertero captivitatem iude et ierusalem congregabo omnes gentes et deducam eos in vallem Josaphat et disceptabo cum eis ibi [illegible] consurgant et ascendant gentes in vallem Josaphat quia ibi sedebo ut iudicem gentes in circuitu et scribitur ibidem [illegible] ad signum [illegible] iudicium sol et luna obtenebrati sunt et stelle retraxerunt splendorem et certa fuit esse [illegible] [illegible] bonorum et [illegible]

illa stillabunt montes dulcedinem
et colles fluent lacte ubi per
montes stillantes dulcedinem
possunt intelligi dominicae
incarnationis opera sed per
colles lacte fluentes quamvis
ex integra opinione pressimus
corporis et animae videlicet ubi
in virtute beatitudinis affluentes
pressus quae sunt lacte et mel
lis manant quatenus omnes dominicae
adorationis ... ad
dexteram ... collocati ... gradi
et egrediendo pascua valeant
reperire pascua scilicet vitae ...
... et pascua ... in
... salvatoris et quoniam ad
afflictiones malorum ... ibidem
... et ...
... quia omnes
... ut ...
... equitate ...
... ut ... male
inflammati sed patet per beatum augustinum
super illo verbo ... intensa
... et suffossa ab increpatione
vultus tui peribunt quae plus in
telligi potuerit per ... quae
... tenebrae et alias per ...
... quae ...
aut ... de 3o celo
... aliqua ... puta anima
vel ... concupiscit deum et ...
... quia anima vel ...
non ... anima per divina potest
possibilia sic tamen ... fienda
... et libro 3o ...
celo 3o ...
et ... ergo ... et per
per glosam super 3o super illo
verbo ... et ...
et ... sapientiam ... ubi ...

glosam ... et ...
... et ...
sed ... tamen ... et quae glosa
veritatem et ...
... quae ... et ...
non ... ad ... possibilia
quae ... simpliciter
... sed ... ad ... et ...
quae ... sua visione ...
et ... non sit ...
... sed ...
... moti ...
quo ad ...
ubi ... puta ...
... tamen ...
in infinitum ...
... in infinitum ... et per ...
... quod ...
et sed ... quod est ...
... ut patet ...
... et ... non est ...
... quod ... possunt ...
intelligi de ... sed ...
... sua visione ...
... tenet ... nulla ...
... excepta anima vel ...
... absque ...
dei revelatione ita ... ipso quod
... potest ... ut
patet ... nulla ...
... sic ...
... revelatum ...
celo ... quod ... non
... celum et ...
... quo ...
... et ... de ...
... illud ...
quod ... qua primus
sit celum ...
... et ...
... de ... ad ...
... et ...
... ad ...
... et ... ...

pillo statu quoniam celo na[tura] morta
lem desinunt adquatuor istarum ...
inferiorum et principalis hominum ipse
quia totum generantur secundum eam quem de
...ndum cessat generatio hominum et
ideo tenetur ... et cessabunt
et cessante motu celi ...
...esset generatio hominum ... angeli
delectatio eorum ... delectat ...
... illud ... ... quia ...
... et delectatio ... ...
augmentabitur lumen celi ... et
... corporales ... eorum ...
... delectant et ... est
quod ... et corpus ...
... et ... et materia morta
... et ... materia ...
... ut materia ... ...
materia et ... sua ...
... tempus ... ...
... ...
... non posset suscipere peregrinas
impressiones ab agente naturali
eo quod ... non sit ... per
... ...
deo ... ... per
obedienciales ... que ...
in celo et ... ... illud ...
... quod deo placet

Cum quibus ... sint quatuor
dotes corporis glorificati et ...
quia non ... corpus non ... pluribus
modis glorificari quam anima ...
... ... dotes ipsum
decorantes et perficientes ...
... ancilla non ... pluribus
modis decorari quam regina ...
corporalis natura tenetur obedire ...
sed ancilla obligatur ad obediendum
regine ... et ... dotes ... sunt
solum tres scilicet visio dilectio et comprehensio

ut ... sed infra ... ...
... et ... ... doctores ponunt
... esse dotes corporis glorificati
scilicet claritatem impassibilitatem agi-
litatem et subtilitatem

[illegible] iniusticie [illegible] culpe [illegible] iniusticie [illegible]
[illegible] iniusticia [illegible]

q° e magna [illegible] de [illegible]

[illegible] actualis iniusticie moralis [illegible] infinitudo penes infinitatem summi boni a quo e aversio
[illegible] bonitas dei a quo e aversio est infinita / [illegible] moralis erit infinita / [illegible]
infinita iniusticia [illegible]
Item impossibile est esse maiorem latitudinem iniusticie quam deformitatis / si deformitas esset
infinita [illegible] impossibile / [illegible] quia ex illis [illegible] infinitas deformitatis / [illegible]
[illegible] est aliqua [illegible] illa / [illegible] deum / [illegible] omnia peccata [illegible]
[illegible] sit [illegible] deum

Item totalis pena [illegible] est peior quam eius dimidium sicut [illegible] ita
totalis pena [illegible] includit ipsam penam [illegible] / que e [illegible] ~~[illegible]~~ culpe
que [illegible] est [illegible] est penalior [illegible] ex isto sequitur quod deus [illegible] moralis
[illegible] / [illegible] pena [illegible] sicut dimidium [illegible] / [illegible] pena [illegible] per se

rantiā fecistis· sicut & principes ur̄i· Ds aut̄ qui p̄nun
ciauit p os omniū pphetarū pati xp̄m sui
impleuit sic· Penitemini igitur & conuertimi
ni· ut deleantur uestra peccata· SCDM IOHANN·

IN ILLO TEMP· Manifestauit se ihc discipulis suis ad
mare tiberiadis· manifestauit aut̄ sic· Erant aut̄
simul symon petrus· & thomas qui dicitur didi
mus· & nathanahel qui erat a chana galileę· & filii ze
bedęi· & alii ex discipulis eius duo· Dicit eis symon pe
trus· Vado piscari· Dicunt ei· Venimus & nos tecū·
Et exierunt & ascenderunt nauī· & illa nocte nihil
prendiderunt· Mane aut̄ iam facto· stetit ihc in litto
re· non tam̄ cognouerunt discipli· quia ihc ē· Dicit er
go eis ihc· Pueri numquid pulmentariū habetis· Res
ponderunt ei· Non· Dix eis· Mittite in dexterā naui
gii rete· & inuenietis· Miserunt ḡ· & iam n̄ ualebant
illud trahere· p̄ multitudine pisciū· Dicit ḡ discipulus
ille quē diligebat ihc petro· Dns ē· Symon ergo pe
trus cū audisset quia dns ē· tunica succinxit se· erat enim
nudus· & misit se in mare· Alii aut̄ discipuli naui
gio uenerunt· Non enī longe erant a terra· sed quasi
cubitis ducentis· trahentes rete pisciū· Ut ergo des
cenderunt in terrā· uiderunt prunas positas· & pis
cē sup positū & panē· Dicit eis ihc· Afferte de pisci
bus· quos prendidistis nunc· Ascendit aut̄ symon pe
trus· & traxit rete in terrā· plenū magnis piscib;· cen
tū quinquaginta trib;· Et cū tanti essent· n̄ est scissū

Virgilius optimus poetarum uel optimus plebis An [illegible]